

T. B. M. M. TUTANAK DERGİSİ

40 ıncı Birleşim
28 . 7 . 1999 Çarşamba

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
I. - GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	361
II. - GELEN KÂĞITLAR	362
III. - YO KLAMA	363
IV. - BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI	363
A) GÜNDEMĐĐŐ KONUŞMALAR	363
1. - Ardahan Milletvekili Saffet Kaya'nın, Ardahan İlindeki sınır ticaretine ilişkin gündemdişi konuşması ve Devlet Bakanı Tunca Toskay'ın cevabı	363:366
2. - Manisa Milletvekili Hasan Güllay'ın, Manisa İli Sarıgöl İlçesinde meydana gelen orman yangınına ilişkin gündemdişi konuşması ve Orman Bakanı Namı Çağan'ın cevabı	366:368
3. - Erzurum Milletvekili Aslan Polat'ın, Bakanlar Kurulunca sınırlı et ilhaline müsaade edilmesinin Türk hayvancılığı, bilhassa Doğu ve Güneydoğu Anadolu hayvancılığı ve ekonomisi üzerinde yapacağı tahribata ilişkin gündemdişi konuşması ve Tarım ve Köyişleri Bakanı Hüsnü Yusuf Gökalp'in cevabı	368:374
B) TEZKERELER VE ÖNERGELER	374
1. - Bosna-Hersek'e gidecek olan Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel'e, TBMM Başkanı Yıldırım Akbulut'un vekâlet edeceğine ilişkin Cumhurbaşkanlığı tezkeresi (3/319)	374
2. - "Avrupa İnsan Haklarını ve Ana Hüriyetleri Koruma Sözleşmesine Ek 9 Numaralı Protokolün Onaylanması Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı", "Türkiye Cumhuriyeti ile Estonya Cumhuriyeti Arasında Kültür,	

Eğitim, Bilim ve Spor Alanlarında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı" ile "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Litvanya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Eğitim, Bilim, Kültür ve Spor Alanlarında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı"nın geri gönderilmesine ilişkin Başbakanlık tezkeresi (3/320)

374:375

V. – ÖNERİLER

375

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ

375

1. – Genel Kurulun çalışma gün ve saatleriyle gündemdeki sıralamın yeniden yapılmasına ilişkin, DSP, MHP ve ANAP Gruplarının mütsterek önerisi

375:383

VI. – KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

383

1. – Türk Ceza Kanunu ile Cezaların İnfazı Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ile Kırklareli Milletvekili Cemal Özbilen ve 3 Arkadaşının Türk Ceza Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve Adalet Komisyonu Raporu (3/399, 2/181) (S. Sayısı : 88)

383:404

2. – Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanunu Tasarısı ve İçişleri ve Adalet komisyonları raporları (1/487) (S. Sayısı: 87)

404:466,505:528,

529:552

467

VII. – SORULAR VE CEVAPLAR**A) YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI**

467

1. – Konya Milletvekili Lütfi Yalman'ın, İstanbul-Sarıyer'de orman alanında inşa edilen Koç Üniversitesi hakkındaki yargı kararının uygulanıp uygulanmadığına ilişkin sorusu ve Bayındırlık ve İskân Bakanı Koray Aydın'ın yazılı cevabı (7/111)

467:476

2. – İstanbul Milletvekili Aydın Ayaydın'ın, İstanbul TEM Bahçeşehir ve Çamlıca girişlerine ilişkin sorusu ve Bayındırlık ve İskân Bakanı Koray Aydın'ın yazılı cevabı (7/120)

476:480

3. – İstanbul Milletvekili Bülent Akarcalı'nın, Futbol Federasyonu tarafından birinci ligin adının satılmasına ilişkin sorusu ve Devlet Bakanı Fikret Ünlü'nün yazılı cevabı (7/181)

480:481

4. – İstanbul Milletvekili Bülent Akarcalı'nın, Belçika'nın bir bölgesindeki TRT-INT yayımlarının kablolu yayından çıkarılmasına ilişkin sorusu ve Dışişleri Bakanı İsmail Cem'in yazılı cevabı (7/182)

481:482

5. – Sivas Milletvekili Abdülkadir Şener'in, Sermaye Piyasası Kurulu Başkanı hakkındaki iddialara ilişkin Başbakan'dan sorusu ve Devlet Bakanı Recep Önal'ın yazılı cevabı (7/206)

482:493

6. – İçel Milletvekili Turhan Güven'in, Sermaye Piyasası Kurulu Başkanı hakkındaki iddialara ilişkin Başbakan'dan sorusu ve Devlet Bakanı Recep Önal'ın yazılı cevabı (7/214)

493:503

7. – Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya'nın, 1999 mali yılı bütçe yatırım ödeneklerinden Erzincan İline ayrılan miktara ilişkin sorusu ve Devlet Bakanı Mehmet Keçeciler'in yazılı cevabı (7/215)

503:504

I. - GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

TBMM Genel Kurulu saat 15.00'te açıldı.

Konya Milletvekili Mehmet Gölhan'ın belediyelerin içinde bulunduğu malî sorunlara ve alınması gereken önlemlere,

Erzurum Milletvekili Mücahit Himoğlu'nun, Erzurum İli ve çevresinde meydana gelen sel felaketlerine ve Erzurum'un Nenehatun Köyünde vuku bulan deprem felaketine,

İlişkin gündem dışı konuşmalarına Bayındırlık ve İskân Bakanı Koray Aydın;

İzmir Milletvekili Işın Çelebi'nin üniversiteye giriş ve tercih sistemlerine ilişkin gündem dışı konuşmasına Millî Eğitim Bakanı Metin Bostancıoğlu,

Cevap verdi.

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetine gidecek olan Çevre Bakanı Fevzi Aytekin'e, Orman Bakanını Nami Çağan'ın,

Yunanistan'a gidecek olan Devlet Bakanı Sadi Somuncuoğlu'na, Devlet Bakanı Şuayip Üşenmez'in,

Kazakistan Cumhuriyetine gidecek olan Devlet Bakanı Abdulhaluk Mehmet Çay'a, Devlet Bakanı Ramazan Mirzaoğlu'nun,

Mısır'a gidecek olan:

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Mustafa Cumhur Erstümer'e, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Yaşar Okuyan'ın,

Dışişleri Bakanı İsmail Cem'e, Devlet Bakanı Şükrü Sina Gürel'in,

Sağlık Bakanı Osman Durmuş'a, Tarım ve Köyişleri Bakanı Hüsnü Yusuf Gökalp'in,

Fas'a gidecek olan Devlet Bakanı Şükrü Sina Gürel'e, Devlet Bakanı Fikret Ünlü'nün,

Vekâlet etmelerinin uygun görülmüş olduğuna;

Fas'a gidecek olan Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel'e, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Yıldırım Akbulut'un vekâlet edeceğine,

İlişkin Cumhurbaşkanlığı tezkereleri Genel Kurulun bilgisine sunuldu.

Çanakkale Milletvekili Sadık Kırbaş ve 23 arkadaşının, kamu harcamaları üzerindeki parlamenter denetimin etkinliğinin artırılması için alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/51) Genel Kurulun bilgisine sunuldu; önergenin gündemdeki yerini alacağı ve öngörüşmesinin, sırasında yapılacağı açıklandı.

İtalya Meclis Başkanı Luciano Violante'nin, İtalya'da düzenlenecek olan Uluslararası Genç Parlamenterler Seminerine Türkiye Büyük Millet Meclisini temsilen üç genç parlamenterden oluşan bir Parlamento heyetini davetine icabet edilmesine ilişkin Başkanlık tezkeresi kabul edildi.

Ankara Milletvekili Cemil Çiçek ve 23 arkadaşının, Osmanlı Devletinin Kuruluşunun 700 üncü yıldönümü konusunda bir genel görüşme açılmasına ilişkin önergesinin (8/2) yapılan öngörüşmesinden sonra, grupların, maksadın hâsıl olduğu ve konunun müzakerelerinin tamamlandığı yönündeki mutabakatıyla, kabul edilmediği açıklandı.

28 Temmuz 1999 Çarşamba günü saat 15.00'te toplanmak üzere, birleşime 18.30'da son verildi.

Ali İlhsoy
Başkanvekili

Sebahattin Karakelle
Erzincan
Kâtip Üye

Vedat Çınaroğlu
Samsun
Kâtip Üye

II. - GELEN KÂĞITLAR**28.7.1999 ÇARŞAMBA****Tasarı**

1. - Emniyet Teşkilâtı Kanunu, Polis Yükseköğretim Kanunu ve 190 Sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükümünde Kararnemenin Eki Cetvellerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (1/497) (İçişleri ve Plan ve Bütçe komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 27.7.1999)

Raporlar

1. - Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Güney Afrika Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/327) (S.Sayısı: 80) (Dağıtma tarihi: 28.7.1999) (GÜNDEME)

2. - Avrasya Ülkeleri Kadınları İşbirliği Grubu Kurulmasına İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri komisyonları raporları (1/324) (S.Sayısı: 81) (Dağıtma tarihi: 28.7.1999) (GÜNDEME)

3. - Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Slovenya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/315) (S.Sayısı: 83) (Dağıtma tarihi: 28.7.1999) (GÜNDEME)

4. - Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gürcistan Hükümeti Arasında Karadeniz'deki Deniz Alanlarından Sorumlu Yetkili Makamların İşbirliğine Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Dışişleri komisyonu raporu (1/335) (S.Sayısı: 105) (Dağıtma tarihi: 28.7.1999) (GÜNDEME)

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati : 15.00

28 Temmuz 1999 Çarşamba

BAŞKAN : Başkanvekilli Ali İLİKSOY**KÂTİP ÜYELER : Vedat ÇINAROĞLU (Samsun), Sebahattin KARAKELLE (Erzincan)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 40 ıncı Birleşimini açıyorum.

TURHAN GÜVEN (İçel) – Sayın Başkan, çoğunluk yoktur; çoğunluğun olmadığı tereddütle mahal olmayacak şekilde görülmektedir; yoklama talep ediyoruz.

BAŞKAN – Sayın Güven, bırakın, Meclis Başkanı kararını versin, ondan sonra itiraz buyurun.

TURHAN GÜVEN (İçel) – Ben talepte bulunuyorum.

BAŞKAN – Yani, bu aculuk niye?

TURHAN GÜVEN (İçel) – Hayır, geçen defa aksi oldu da Sayın Başkanım; biz onun için peşinen talep ediyoruz.

BAŞKAN – Efendim, oylama yapacağız; oylamalarda bir sıkıntımız olursa, konuşuruz.

TURHAN GÜVEN (İçel) – Hayır, burada da sıkıntı var.

III. – YOKLAMA

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, elektronik cihazla yoklama yapacağız.

Yoklama için 5 dakikalık süre vereceğim. Sayın milletvekillerinin, oy düğmelerine basmak suretiyle, salonda bulduklarını bildirmelerini; bu süre içerisinde elektronik sisteme giremeyen milletvekillerinin salonda hazır bulunan teknik personelden yardım istemelerini; buna rağmen sisteme giremeyen üyelerin ise yoklama pusulalarını teknik personel aracılığıyla, 5 dakikalık süre içerisinde Başkanlığımıza göndermelerini rica ediyorum.

Yoklama işlemi başlamıştır arkadaşlar.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, toplantı yetersayımız vardır; görüşmelere başlıyoruz.

Gündeme geçmeden önce, gündem dışı söz isteyen üç arkadaşımıza söz vereceğim.

Gündem dışı ilk söz, Ardahan İlindeki sınır ticaretiyle ilgili olarak söz isteyen, Ardahan Milletvekili Saffet Kaya'ya aittir.

Buyurun Sayın Kaya. (DYP sıralarından alkışlar)

Süreniz 5 dakika.

IV. – BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI**A) GÜNDEM DİŞİ KONUŞMALAR**

1. – *Ardahan Milletvekili Saffet Kaya'nın, Ardahan İlindeki sınır ticaretine ilişkin gündem dışı konuşması ve Devlet Bakanı Tunca Toskay'ın cevabı*

SAFFET KAYA (Ardahan) – Sayın Başkan, çok değerli Parlamentomuzun mensupları, bizi dinleyen tüm Türk Halkı; hepimize sevgi ve saygı sunarak konuşmama başlamak istiyorum.

Şahsım adına, bölgemizi ilgilendiren, bölgemizin hayatı konusu olarak kabul edilen ve bu kürsüden defalarca arz etmeye çalıştığım ve bölgemizin kalkınmasında, bölgemizin gelişmesinde sınır ticaretiyle ilgili, daha evvelki dönemlerde de, gündemde, 55 inci hükümete ve 56 ncı hükümete seslenmeye çalışmışım ve o zamanki kabinede görevli bakanımız Salih Yıldırım Beye de, burada, mazot ithali ve sınır ticaretiyle ilgili hassasiyetinden dolayı teşekkül borcumu ifade ederek konuşmama başlamak istiyorum.

54 üncü hükümet döneminde mazot ithali, doğumuzun makûs tarihine maruz kalmış Ardahan İlimizin belki umuduydu, belki geleceği idi ve Sovyetlerin çöküşüyle birlikte de, Ortaasya, Kafkasya, hem ekonomik anlamda hem kültürel anlamda bir gelişmenin başlangıcıydı.

54 üncü hükümet döneminde, Doğru Yol Partisinin hükümet ortaklığı dönemi içinde mazot ithalini, sınır ticaretini gizli karamameyle çıkarmıştık; fakat o günkü şartlarda 55 inci hükümet geldi -her nedendir bilinmez; esbabı mucibi nedir o da bilinmez- ve bir anda sınır ticareti durduruldu, bir anda mazot ithali durduruldu. Durdurulmasıyla birlikte... Bölgemiz zaten göç veren bir bölge, bölgemiz zaten kamu yatırımlarında en geri kalmış illerden birisi ve böyle, makûs tarihini gerçekten yenmeye çalışan bir ilimizin, 54 üncü hükümet döneminde, Doğru Yol Partisinin hükümet ortaklığı döneminde bölgemize sunulan bu imkânı, maalesef, 55 inci hükümet, o günkü şartlarda bölgemizin kaderiyle iç içe olan bu sorunu elinden sökülüp aldı. Daha sonra bu kürsüden seslendim. Bu konuda, geçmiş dönemdeki eski bakanımızın da katkıları oldu; ancak, eskiden 100 ton olan uygulama bugün, mamafih, 10 tona indirildi, vergi muafiyeti artırıldı ve bu, bölgemizi, gerçekten, bu noktada çok ciddi manada kaderiyle başbaşa bırakan bir uygulama oldu.

Ben, bugünkü hükümete de sormak istiyorum, 56 ncı Hükümete de sormak istiyorum, 55 inci Hükümete de sormak istiyorum; "doğuyu kalkındıracağız" diyorsunuz, "güneydoğuyu kalkındıracağız" diyorsunuz, "doğunun ve güneydoğunun sorunu hepimizin sorunudur, ülkenin sorunudur" diyorsunuz; fakat icraata gelince, maalesef, yine o bölgeleri kaderiyle başbaşa bırakıyorsunuz. Bırakın da, doğu, kendi dinamikleriyle harekete geçsin, kendi dinamikleriyle kalkınsın! Ona da izin vermiyorsunuz... Sınır ticaretiyle uğraşın, Kafkasya'ya açılınsın, Türkî cumhuriyetlere açılınsın. Bu konuda, bizim dönemdeki, 54 üncü Hükümet dönemindeki uyguladığımız politikaları ve bölgenin kalkınması noktasındaki icraatımızı engellemeyin; onu da engelliyorsunuz.

Bugün, doğu ve güneydoğuya yatırım yok; sağlıkta yok, eğitimde yok, altyapıda yok; bugün esnafımız kepenk kapatıyor; bugün işçimiz perişan, memurumuz perişan... Peki, sormak lazım, acaba, 56 ncı Hükümet ve 57 nci Hükümet ne için var? Geriye dönüp bir arkamıza baktınız mı, vatandaş sizler için ne diyor; vatandaşın halinden anlar mısınız acaba?! Anladığımızı zannetmiyorum; çünkü, bugün gerçekten bölge perişandır, Türkiye perişandır; bugün bütçe 5 katrilyon liraya yakın açık verir bir hale gelmiştir...

Ardahan'daki sınır ticaretini engelleme noktasında, üç beş tane büyük holdingin, Shell'in, Mobil'in baskısına maruz kalıyorsunuz ve o baskıyı, kesinlikle, tüm doğu ve güneydoğu halkına uygulatabiliyorsunuz; fakat, oradaki halkın çektiği ıstırap, çile, sizin politikalarınızda yok; çünkü, yaptığınız politikalar, halka rağmen yapılan politikalar, halkın istekleri doğrultusunda yapılan politikalar değil. Üç beş tane erk oluşturmuş, ülkenin kaynaklarından istifade etmiş çıkar çevrelerinin ekmeğine, maalesef, yağ sürüyorsunuz.

Ben, şimdi, 57 nci Hükümete özellikle soruyorum, diyorum ki; yetkili bakanlardan birileri çıksın diyebilsin ki; biz, doğu ve güneydoğu için şu yatırımı yaptık, yapıyoruz; diyebilmeniz mümkün değil.

Bölgemizin coğrafi karakterine göre, yüzde 65'i hayvancılıktan geçim sağlarken, bugün hayvancılık perişandır; insanlarımız, hayvanlarını satamaz haldedir.

Bölge halkı, sınır ticaretinden gelen akarı, yanlış uyguladığımız politikalarından dolayı elde edemez haldedir ve onunla birlikte, hastanelerimiz perişandır, eğitimimiz perişandır, öğretmenimiz yoktur...

BAŞKAN – Sayın Kaya, 1 dakika ilave süre veriyorum.

SAFFET KAYA (Devamla) – ... doktorlarımız yoktur; ama, o insanlar bizim insanlarımızdır, o bölge bizimdir, Türkiye'nindir.

Siz, bu meseleleri, yalnızca lokal manada görürseniz, bu, hükümet olarak icra ettiğiniz konumu, afaki olarak, kesinlikle temsil-ettiğinizin açık işaretidir.

Ben, diyorum ki, doğumuza, güneydoğumuza ve Türkiyemizin sorunlarına yeni hükümetimiz çözüm bulsun. Lütfen, geriye dönüp bir bakın; bugün, halkımız perişandır; bugün, esnafımız, otuz yıldan beri görmediği bir krizle karşı karşıyadır; bugün, memur ve işçi perişandır. Hayvancılıkla uğraşan insanlarımız, gerçekten, sıkıntılarla iç içedir, hayvanlarını satamamaktadır. Bazı bankalar batığı zaman, hükümet, devlet teminatı gereği, 2,5 milyar doları verirken, benim doğu ve güneydoğuma -o batık bankalara verdiğiniz 1 katrilyon lira ödemedem bahsediyorum- yani bizim bölge-mize 1 trilyon lirayı, 2 trilyon lirayı, 10 trilyon lirayı çok gören bir anlayış var. Bu yanlışlarımızdan geri dönün, halka bir inin ve halka indikten sonra bir bakın...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SAFFET KAYA (Devamla) – ... halk bu hükümetin icraatlarına ne diyor, nasıl karşılıyor.

Bu bakımdan, bu yanlışların düzeltilebileceğini umuyor, hepinize saygı ve sevgi sunuyorum; sağ olun. (DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Kaya.

Gündem dışı konuşmaya hükümet cevap verecek mi?

DEVLET BAKANİ TUNCA TOSKAY (Antalya) – Evet Sayın Başkan.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Bakan. (MHP sıralarından alkışlar)

Süreniz 20 dakika efendim.

DEVLET BAKANİ TUNCA TOSKAY (Antalya) – Sayın Başkan, çok değerli milletvekilleri; değerli milletvekilimizin sınır ticaretiyle ilgili açıklamalarını dikkatle dinledik.

Sınır ticareti, hepinizin malumu olduğu üzere, sınır ve sınıra komşu olan mücavir illerdeki iktisadi hayatı canlandırmak, ekonomik faaliyetleri daha üst düzeye çıkarabilmek bakımından, hükümetlerin yaptığı bir düzenlemeyle cereyan eden bir ticari faaliyettir. Ancak, son yıllarda, sınır ticareti marifetiyle yapılan ithalat ve ihracat, maalesef, uygulamalar sebebiyle, bu sınır ticaretinin ihdas amacının dışına çıkmış, birtakım sakıncaları da birlikte, Türk ekonomisine tevliit eder hale gelmiş.

Genellikle o sınır bölgesinde veya sınır illerine hemen komşu olan mücavir illerdeki iktisadi hayatı canlandırmak amacıyla konulmuş olan bu düzenlemede, mekanizma, tek taraflı işler hale gelmiştir; yani, daha açık ve somut bir ifadeyle belirtelim, komşu ülkelerden, İran ve Irak'tan, Türkiye'ye petrol ürünleri -ki, bunda, motorin ithalatı çok ağır basmaktadır- girmektedir ve buna mukabil, fevkalade az bir ihracat söz konusudur. Rakamları vererek sizi sıkmak istemiyorum. 1998 rakamları ve elimizdeki ilk altı aylık sınır ticaretinin ithalat-ihracat rakamları, biraz evvel arz ettiğim ihdas amacından çok saptığını göstermektedir.

1- Sınra komşu olan illerin petrol ürünleri konusundaki il ihtiyaçları tespit edilmektedir.

2- Mücavir illerin ihtiyaçları tespit edilmekte, ondan sonra, bu, iller arasında mütesaviyen bölünerek, ilin ithalatını yapabileceği petrol ürünleri miktarı ortaya çıkmaktadır.

Ancak, hepimizin malumu ki, sınır illeri ve mücavir iller için öngörülen ithalatta Türkiye'ye giren ürünler, artık, bugün, Ege Bölgesi dahil, Türkiye'nin her tarafında "ucuz mazot" ve "ucuz motorin" adıyla satılır hale gelmiştir.

Ayrıca, bu ithalattan, o sınır illerinde ve mücavir illerde yaşayan bütün halkın tamamen faydalandığını söylemek de mümkün değil; mukabili yapılan ihracat da fevkalade düşük seviyededir. Demek ki, bu işin, ihdas amacına uygun olarak veya bu illerde yeni ortaya çıkan ihtiyaçlara uygun şekilde tekrar düzenlenmesi ihtiyacıyla karşı karşıyayız. Bunu gören hükümetimiz, bir müddet evvel, Başbakanlık Müsteşarlığının yönetimi altında bir komisyon kurarak, bu sınır ticaretini enine boyuna incelemiş ve bir rapor hazırlamıştır. Bu rapor tetkik edilmektedir ve gereken önlemler alınacaktır.

Değerli milletvekili arkadaşımızın, bu sınır ticaretinin dışında, genel ekonomik durumumuzla ilgili olarak söyledikleri, ekonomimizin fevkalade kötü halde olduğu ve hükümetin buna ilgisiz olduğu gibi bazı ifadeleri var. Hükümetin, Türkiye'de, bugün, yaşanmakta olan ekonomik kriz ve durgunlukla ilgili olarak yoğun bir çaba içerisinde olduğu ve bu durgunluğu ortadan kaldıracak tedbirleri alma konusunda ne kadar kararlı olduğu, bütün kamuoyu tarafından tespit edilmektedir.

Değerli milletvekilimizin, bizim aldığımız tedbirlere bir başka açıdan yaklaşmasını biz anlayışla kabul ediyoruz; ama, tek hakikat de, herhalde, kendisinin söylediği değil ve Türkiye ekonomisi -izninizle ifade etmek istiyorum- bugünkü, bu haline de 18 Nisandan sonra filan gelmedi. (MHP sıralarından alkışlar) Bugün, sosyal güvenlik kuruluşlarının rehabilitasyonuyla meşgulüz; SSK'nın, bugün, bu hale, ne zaman, hangi tarihten itibaren alınan veya çıkarılan kararlarla geldiğini, burada bulunan sayın milletvekillerimizin hepsi gayet iyi biliyor.

AHMET İYİMAYA (Amasya) – Enkaz edebiyatı yapıyorsunuz.

DEVLET BAKANI TUNCA TOSKAY (Devamla) – Bunları söylerken, hakikatlerden ayrılmamız lazım.

Biz, Milliyetçi Hareket Partisi olarak, hükümetin bir kanadı olarak, şimdiye kadar yapılmış klasik tarzdaki siyaseti yapmamakta kararlıyız. (MHP sıralarından alkışlar)

Biz, Türkiye'nin, bugün içerisinde bulunduğu gerçeklere objektif teşhisler koyacağız; gereği neyse onu yapacağız, riski neyse onu da taşımaya hazırız.

Saygılar sunuyorum efendim. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Bakan.

Gündem dışı ikinci söz, Manisa İli Sarıgöl İlçesinde meydana gelen orman yangınları hakkında söz isteyen, Manisa Milletvekili Sayın Hasan Gülây'a aittir.

Buyurun Sayın Gülây. (DSP sıralarından alkışlar)

Süreniz 5 dakikadır efendim.

2. – *Manisa Milletvekili Hasan Gülây'ın, Manisa İli Sarıgöl İlçesinde meydana gelen orman yangınına ilişkin gündem dışı konuşması ve Orman Bakanı Nami Çağan'ın cevabı*

HASAN GÜLAY (Manisa) – Sayın Başkan, Yüce Meclisin değerli üyeleri; sözlerime başlamadan önce, Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, bildiğiniz gibi, dört gün önce, 24 Temmuz 1999 tarihinde, seçim bölgem Manisa'nın Sarıgöl İlçesinde, Kızılçukur Köyü orman sahasında, nedeni henüz belli olmayan; ama, sebebi araştırılmakta olan çok büyük bir orman yangını çıkmıştır.

Yangın, Manisa Valisi Sayın Ecemiş'in öncülüğünde, Manisa ve İzmir orman teşkilatı ile Manisa il ve ilçelerinden gelen yangın söndürme ekipleri ve Silahlı Kuvvetlerimizin yardımları sayesinde söndürülebilmiştir. Yalnız Manisa il sınırları içinde 60 hektarlık orman ve bodur tipi orman ve otlaklar tamamen yanmıştır.

Değerli milletvekilleri, can kaybının olmayışı en büyük tesellimizdir. Allah, daha büyük felaketlerden korusun. Yangının söndürülmesinde emeği geçen herkese, başta Manisa Valimiz olmak üzere, içtenlikle teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, sözlerimin başında da belirttiğim gibi, Manisa İl sınırları içerisinde 60 hektarlık orman ve otlak sahası tamamen yanmıştır; yöredeki orman köylüsünün morale ve devletimizin yardımına ihtiyacı vardır. Bu sebeple, yangının çıkış sebebinin araştırılmasını; sebebi ne olursa olsun, suçluların bir an önce yakalanıp adalete teslim edilmesini; Orman Bakanlığımızın, yeni bir planlama yapıp, yangın bölgesinin, tekrar, eski haline getirilmesi çalışmalarına başlamasını bekliyoruz. Ayrıca, yangın bölgesinin temizlenmesi işinde ve orman sahasının yeniden yapılandırılması işinde, zarar gören orman köylüsünden ve Sarıgöllerli vatandaşlarımızdan faydalanılması da, onları ekonomik olarak rahatlatacaktır. Bu konuda, 57 nci cumhuriyet hükümetine ve Sayın Orman Bakanına yürekten inanıyorum.

Sözlerime son verirken, değerli Sarıgöllerli hemşerilerime tekrar geçmiş olsun der, Yüce Meclise saygılar sunarım. (DSP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Gültaş.

Gündem dışı konuşmaya yanıt vermek üzere, Orman Bakanı Sayın Nami Çağan; buyurun.

ORMAN BAKANI NAMI ÇAĞAN (İstanbul) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; içinde bulunduğumuz yaz mevsiminde, her yıl olduğu gibi, yurdumuzun değişik yörelerinde orman yangınları meydana gelmekte; bu durum, bir yandan, hepimizi üzerken, öte yandan da, onarılmaz maddi ve ekolojik kayıplara yol açmaktadır.

Haziran ayında Marmaris'te, 9 Temmuz akşamı Eceabat'ta çıkan yangınlardan sonra, bu kez de, 24 Temmuz 1999 Cumartesi günü Manisa ilimizin Sarıgöl İlçesi ormanlarımızda saat 13.40 sıralarında bir orman yangını çıkmıştır. Bu yıl içinde, bugüne kadar, 813 irili ufaklı yangında, toplam 1 300 hektar alan yanmıştır. Geçen yıl -28 Temmuz tarihi itibarıyla- 618 yangın çıkmıştı ve yanan alan 1 824 hektarı bulmuştu.

Yangınla mücadelede tablo, her şeye rağmen, bu yıl biraz daha iyi görünüyor; ancak, bu konularda konuşurken, ihtiyat payını da elden bırakmamak gerekir.

Sarıgöl yangınıyla ilgili olarak, Orman Genel Müdürlüğümüzün Yangınla Mücadele Eylem Planı çerçevesinde konuşlandırdığı hava ve yer ekiplerinin, önce, mahallî birimlerimizin yöneticileri olan İzmir, Denizli ve Muğla Bölge Müdürlüklerinin, daha sonra da, yangın yöresine giden Orman Genel Müdürlüğümüzün yönetimindeki çalışmalar sonucu, anılan yangın, fazla büyümeden kontrol altına alınabilmiştir. Yangının çıktığı alan 2 000 hektarlık orman bloku olmasına, yol ve arazi koşullarının elverişsiz bulunmasına karşın, ekiplerimizin yoğun gayretleriyle, gece karanlığına kalmadan, Sarıgöl İlçesinde 58 hektar, Denizli-Buldan İlçesinde de 8 hektar olmak üzere, toplam 66 hektarlık bir alanda sınırlanabilmiştir.

Yangın söndürme çalışmalarına, Orman Teşkilatının yönetici ve teknik elemanları, 3 bölge müdürlüğüne bağlı 43 orman muhafaza memuru, 445 orman yangın söndürme işçisi, 215 asker ve jandarma katılmış, yörenin değerli kaymakamları ve belediye başkanları, başlangıçtan itibaren, bu yangının söndürülmesi için canla başla çalışmışlardır. Çevredeki belediyeler arazözleriyle, yangın

mahallindeki Kızılcukur ve Alemşahlı Köyleri de, 90 kişilik gönüllülerle bedenlen, ellerindeki traktör ve su tanklarıyla da makine ve teçhizat olarak yangının söndürülmesine katkıda bulunmuşlardır; kendilerine teşekkür ediyoruz.

Yangınla ilgili soruşturma, Sargöl Jandarma Komutanlığı tarafından titizlikle yürütülmektedir. Yangın bölgesi, Kızılcukur Köyüne yaklaşık 1 saat mesafede ve tamamen ormanlık alan içinde kalmaktadır. Yangın sonucu, ilk saptamalara göre, köyde herhangi bir tarım alanı zarar görmemiştir.

Öte yandan, doğrudan zarar görmeyen yerlere, çevrelerinde çıkan orman yangınları nedeniyle olağanın dışında yardım yapılması ya da bu gerekleyle ek istihdam yaratılması, üzerinde duyarlılıkla durulması gereken bir konudur. Esasen, Orman Genel Müdürlüğü, yangınla mücadele ekiplerini, bütçenin elverdiği olanaklara göre oluşturmakta ve ellerindeki olanaklara göre başarılı olmaktadır. Bütçe olanakları karşısında, daha önce işe alındığı halde henüz işe başlatılmayan işçilerimiz dururken, hangi amaçla olursa olsun, yeni bir orman işçisi alımı söz konusu değildir.

Yangın gören alanda zarar ziyan tespit çalışmalarına başlanılmıştır. Yangın alanındaki orman yetişkin olduğu için fazla bir orman emvali zararı söz konusu olmayacaktır. Öte yandan, yanan alanın yeniden ormanlaştırılması çalışmalarına da derhal başlanmıştır.

Arazi hazırlıklarının tamamlanmasından sonra dikim çalışmalarına geçilecektir.

Söz konusu alanın ormancılık amaçları dışında kullanımına kesinlikle fırsat verilmeden, bu yıl içinde ormanlaştırma çalışmalarının tamamlanması planlanmaktadır.

Sağladığı sayısız yararlarla, yalnız bulunduğu yöreye değil, bütün insanlığa hizmet eden ormanlarımızın korunmasında herkese önemli görevler düşmektedir. Yurdumuzun yeşil ve yaşanabilir kalması için, başta, yangınla mücadele olmak üzere, ormanlarımızın korunmasına ve geliştirilmesine maddi ve manevi katkıda bulunan herkese minnet ve şükranlarımızı sunuyorum; saygılar sunuyorum efendim. (DSP, MHP ve ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Bakanım.

Gündem dışı üçüncü söz, 1996 yılından beri yasaklanan et ithaline, sınırlı miktarda dahi olsa, Bakanlar Kurulunca müsaade edilmesinin Türk hayvancılığında, bilhassa Doğu ve Güneydoğu Anadolu hayvancılığı ve ekonomisi üzerinde yapacağı tahribat konusunda söz isteyen Erzurum Milletvekili Sayın Aslan Polat'a aittir.

Buyurun Sayın Polat. (FP sıralarından alkışlar)

Süreniz 5 dakikadır.

3. – *Erzurum Milletvekili Aslan Polat'ın, Bakanlar Kurulunca sınırlı et ithaline müsaade edilmesinin Türk hayvancılığı, bilhassa Doğu ve Güneydoğu Anadolu hayvancılığı ve ekonomisi üzerinde yapacağı tahribata ilişkin gündem dışı konuşması ve Tarım ve Köy İşleri Bakanı Hüsnü Yusuf Gökalp'in cevabı*

ASLAN POLAT (Erzurum) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; hepimizi saygıyla selamlarım.

Ülkemiz, genelde bir tarım ülkesi olması ve uzun yıllar, dünyada, gıda bakımından kendi kendine yeten 9 ülkeden biri olarak kabul edilmesine rağmen, planlı dönemde ve bilhassa 1984 yılından sonra, biraz da bilinçli olarak ihmal edilmesiyle tarım ve hayvancılık sektörü, maalesef, son yıllarda belirgin bir şekilde dışa bağımlı bir hale gelmiştir.

1984 yılında 40 milyon olan küçükbaş hayvan sayısı, 1997 yılında 30 milyona düşerken, yüzde 34 azalmış; 1984 yılında 12 milyon olan büyükbaş hayvan sayısı, 1997 yılında 11 milyona dü-

şerek yüzde 11 azalırken, buna paralel olarak et üretimi de azalmıştır; fakat, hayvan cinslerindeki nispi iyileştirmelerle et üretimindeki azalma, hayvan sayısındaki azalmadan daha az olmaktadır.

Yurt genelinde hayvancılık sektöründe meydana gelen bu düşüş, bölge ekonomilerini de büyük ölçüde etkilemekte. Mesela, 1996 yılında, Türkiye genelinde fert başına gayri safi yurtiçi hâsıla 2 888 dolar iken; bu rakam, Doğu Anadolu'da 1 286 dolar, Güneydoğu Anadolu'da da 1 580 dolardır.

Ekonomik yönden bu kadar problemi olan bu bölgelerin bugünlerde en büyük problemi, hayvanlardaki şap hastalığı bahane edilerek, 1996 yılından beri yasaklanan et ithalinin ağustos sonu itibariyle tekrar serbest bırakılacağı haberleridir.

Tarım Bakanlığı yetkilileri, Avrupa Topluluğunun Türk tarım ürünlerine yönelik yaptırımlarının engellenmesi amacıyla, ilk etapta 19 000 ton et ithaline müsaade edilmesi gündeme geldiğinden; tarım anlaşmasıyla, Avrupa Birliğinin Türkiye'ye 2,5 milyar dolar, Türkiye'nin de Avrupa Birliğine 585 milyon dolar taviz verdiğinden; Avrupa Birliğinin, geçen yıl, Türkiye'den karpuz, fındık ve domates salçası ithalatına yaptırım uyguladığına; bu yıl da tütün, kornişon turşu ve domates salçası ithalatına yaptırım uygulayacağından bahisle, bu et ithaline müsaade etmek zorunda olduklarından bahsetmektedirler.

Yine, Tarım Bakanlığı yetkilileri, halkın tepkisini azaltmak için, Avrupa Topluluğundan, ancak süper kalite et ithaline müsaade edilecek ve ithalat lisansı, sadece Et ve Balık Ürünleri A.Ş'ye verilecek ve eğer, Hazineden 16 trilyon civarında kaynak temin edilebilirse, bu etler, yurt içine de sokulmayıp, öncelikle Kosova'daki Türk birliğine, zor durumdaki Kosovalılara ya da savaş nedeniyle evlerinden ayrılmak zorunda kalan Azerbaycanlılara gönderilecektir" demektedirler.

Şimdi, biraz gerçekçi olalım. 1999 yılı geçici bütçesinin 4 üncü maddesinin (e) bölümünde "5 trilyon TL'yi geçmemek üzere hayvancılıkla ilgili destekleme ve kredi ödemelerinde bulundurma-ya Bakanlar Kurulu yetkilidir" denilirken, aynı yıl "yurt dışındaki ülkelere 16 trilyon TL'lik et dağıtacağım" demenin hangi mantıkla izahı vardır? O zaman, "16 trilyon TL fazla paran var idi ise, kendi ülkedeki hayvan yetiştiricilerine niye vermiyorsunuz" demezler mi?!

Yine, hükümet gerçekçi olmalı; 21 inci Yüzyıla girerken, globalleşen dünyada "et ithalini, bir nevi, devletleştireceğiz" manasına gelen ifadelerden kaçınmalı ve son derece, realitesi olmayan politikalarından vazgeçmelidir. Tüm dünyada, yerli sanayiini ve yerli üreticilerin korunması için antidumping yasaları uygulanmakta; tarımla uğraşanlar, devletçe, çeşitli adlar altında önemli ölçüde teşviklerle korunmaktadır. Mesela, ülkemizde ziraat nüfus başına destek 366 dolarken, Avrupa ülkelerinde bu rakam 5 373 dolardır.

Yine, ülkemizin bu konuda ikinci büyük problemi de, yurda kaçak olarak giren etlerdir. Bizat Tarım Bakanı dahi, Plan ve Bütçe Komisyonunda, bir sorumuz üzerine "evet, yurda günde 3 000-4 000 civarında kaçak olarak canlı hayvan girmekte ve bunlar, sadece Doğu Anadolu'da ve Güneydoğu Anadolu'da kalmamakta, mesela, Ankara'nın Çubuk İlçesine kadar getirilip, besiyie alınmaktadır" diye cevap vermiştir.

Şimdi, tüm yetkililere açıkça sormak isterim: Sınırlarımızda bu kadar jandarma ve polis gücü varken, yılda 2-3 milyon civarında canlı hayvan, nasıl bu kadar rahat ülkemize girmekte ve ülkemizin her bölgesine rahatça getirilip, besiyie alınabilmektedir?

Bu hayvanların en büyük özelliği -bizzat İstanbul Üniversitesi Veterinerlik Fakültesi hocalarının da söylediği gibi- yaşlı olmalarından dolayı her türlü hastalığa açık olmalarıdır. Yine, aynı yetkililer, bu hastalıklı etlerin kısa zamanda tüketilebilmesi için, büyük bölümünün salam ve sucuğa dönüştürüldüğünden bahsetmektedirler.

Yine, İstanbul Ticaret Odası Başkanı, TIR'larla Gürbulak'tan giren kemiksiz kaçak etlerin, Avrupa Birliği tarafından Rusya'ya yardım olarak gönderilen etler olduğunu belirtmektedirler.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Polat, 1 dakika ekstre veriyorum.

Buyurun.

ASLAN POLAT (Devamla) – İşte, bu kaçak etler vergisiz olduğundan haksız rekabete sebep olmakta, bir yandan devlet kaybetmekte, diğer yandan üretici perişan olmakta; ama, birileri de kazanmaktadır.

İşte, et ithalinin bir sakıncası da, bu kaçak etlerin bu ithal etlerle karıştırılarak çok rahat bir şekilde yurda dağıtım yapılacağıdır ve bu ithalat 19 000 ton etle kalmayacak ve peşinden, 1998 yılında belgesi verilmiş, fakat fiilen girişi yapılmayan 37 000 ton et ithaliyle devam edecektir.

Netice olarak şunu söylemek isteriz ki, et ithali, Doğu ve Güneydoğu Anadolu için bir intihar-dır. Avrupa Birliğinin dahi mâni olamadığı hormonlu etlerle, halkın hem sağlığını hem de doğunun ekonomik dengesini bozarsanız, hayvancılıktan başka geçim kaynağı olmayan insanları, 2 000-2 500 rakımlı bu bölgelerde yaşatamazsınız. Bu kapıyı açarsanız, bu bölgelerde bir daha kimseyi yerleştiremezsiniz, o zaman da, bu bölgeleri birileri kontrol altına alır ve bu bölgelerde terörün sonunu almak, âdeta imkânsızlaşır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ASLAN POLAT (Devamla) – Sizden yeni bir şey istemiyoruz; 54 üncü hükümetin başlattığı, 55 ve 56 ncı hükümetlerin devam ettirdiği uygulamayı yapın; ama, mutlaka yapın; başka yolu yok diyor; hepimize saygılar sunuyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Polat.

Gündem dışı konuşmaya cevap vermek üzere, Sayın Tarım ve Köyüşleri Bakanı söz istemişlerdir.

Buyurun Sayın Bakan.

Konuşma süreniz 20 dakika.

TARIM VE KÖYÜŞLERİ BAKANI HÜSNÜ YUSUF GÖKALP (Sivas) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Erzurum Milletvekili Sayın Aslan Polat'a, böylece önemli bir konuyu gündeme getirdiği ve bize de cevap verme fırsatı yarattığı için çok teşekkür ediyorum.

Türkiye Cumhuriyeti Devletinde hayvancılığın, bugün, sıkıntılarının olduğunu, değerli Büyük Millet Meclisinin üyeleri bildiği gibi, 65 milyon tüketicimiz ve özellikle de hayvan yetiştiricimiz, besicimiz olayın vahametinin boyutlarını biliyor.

Değerli Başkan, öncelikle, hayvan ve et ithalatı konusunda bilgi sunmak istiyorum. Ülkemiz ile Avrupa Birliği arasındaki görüşmeler, 1973 yılında imzalanan Katma Protokolün 35 inci maddesi, Avrupa Birliği ile Türkiye'nin tarım ürünleri ticaretinde birbirlerine tercihli rejim tanımlarını öngörmüştür. Bu husus, 95/1 sayılı Ortaklık Konseyi kararıyla da Gümrük Birliği Anlaşmasından sonra teyit edilmiştir. Katma Protokolde belirtilen bu hususa dayanarak, Avrupa Birliği, 1988 yılından itibaren, 1963 tarihli Ankara Antlaşmasından da bu yana vermiş olduğu tek taraflı tavize karşılık Türkiye'den taviz istemiştir. Bu çerçevede, Avrupa Birliği ile Türkiye arasında 1993 yılında başlayan müzakereler 1997 yılı nisan ayında sonuçlanmış ve taraflar arasında, Brüksel'de, 25 Nisan 1997 tarihinde, tarım ürünleri ticaretinde tavizli rejimi öngören bir protokol imzalanmıştır.

BAŞKAN – Sayın Bakan, bir dakikanızı rica edeceğim...

Sayın milletvekilleri, hükümet adına, Sayın Bakanımız konuşuyor ve Genel Kurula bilgi sunuyor. Maalesef, konuşmalar o boyuta vardı ki, hiçbir şey anlaşmıyor; lütfen, sükûneti sağlayalım. (DSP ve MHP sıralarından alkışlar)

Buyurun Sayın Bakanım.

TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANI HÜSNÜ YUSUF GÖKALP (Devamla) – Ben, şu tarihi, Genel Kurulun ve televizyonlardan bizi izleyen değerli üreticilerimizin bir daha dikkatine arz etmek istiyorum. Türkiye ile Avrupa Birliği arasında 1997 yılı nisan ayında sonuçlanan ve iki taraf arasında, Brüksel’de, 25 Nisan tarihinde imzalanan tarım ürünleri ticaretindeki tavizli rejimin ne zaman görüldüğü, ne zaman imzalandığı ve o tarihte de kimin hükümet olduğunu da dikkatinize arz etmek istiyorum. Tarih: 25 Nisan 1997...

ASLAN POLAT (Erzurum) – Sayın Bakan, kim mtisaade etti?

TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANI HÜSNÜ YUSUF GÖKALP (Devamla) – Efendim, karşılıklı konuşmak istemiyorum; 25 Nisan 1997 tarihinde, 19 000 ton et tavizini imzalayan hükümet kimdir? Ben, bunu dikkatinize arz etmek istiyorum. (MHP sıralarından alkışlar) Lütfen, bu kürsüden, doğruların ve tarihlerin altını çizerek dikkatlere arz edelim ve şimdi, burada, bu tavizleri de sıralayacağım.

Bu taviz, 25 Nisan 1997 tarihinde parafe edilen bu taviz, parafe edildiği için, mecburen, 1.1.1998 tarihinden geçerli olmak üzere yayımlanmıştır. Bakanlar Kurulu kararı olarak yayımlanan bu tavizin işlerlik kazanması da, 26 Mayıs 1998 tarihindeki Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmesiyledir. Tarih, 26 Mayıs 1998... O zaman, ben, üniversitede hocaydım.

HACI FİLİZ (Kırıkkale) – Kim yapmış bunu?!

TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANI HÜSNÜ YUSUF GÖKALP (Devamla) – Evet, kim yapmış?..

Ülkemizde seyretmekte olan ve hayvancılığımızı olumsuz yönde etkileyen şap ve sığır vebası gibi hastalıklara karşı, dışarıdan ithal edilecek hayvanların dayanamayacağını bahane ederek... Çünkü, bu tavizde, canlı hayvanın girişi var, et girişi var; imzalanan ve Resmî Gazetede yayımlanan tavizi uygulamak istemiyoruz; bir bahane bulacağız; sizde şap var desek, şap yok; veba var desek, veba yok; biz, Bakanlık olarak, ancak, sizin hayvanlarımız çok hassas, buraya gelirlerse hastalanırlar, bizim şartlarımıza dayanamazlar, bu nedenle, hayvan almıyoruz diyoruz. Bulabildiğimiz bahane bu.

Taviz verilen maddelere gelince... 25 Nisan 1997’de imzalanan tavizde;

- 1- Damızlık hayvan: Limitsiz, sıfır vergili; taviz verilmiş.
- 2- Besilik canlı hayvan: 2 000 tona kadar sıfır vergili.
- 3- Kasaplık canlı hayvan: 1 500 tona kadar yüzde 50 vergi indirimli.
- 4- Dondurulmuş kemikli et: 5 000 tona kadar yüzde 50 vergi indirimli.
- 5- Dondurulmuş kemikli et: 14 000 tona kadar yüzde 30 vergi indirimli.

Bunları imzalamışız arkadaşlar; uluslararası anlaşmalarda altına imza atmışız. İmza atan da bu hükümet değil. Bu tavizleri yerine getiremediğimiz için, getirmediklerimiz için, bahse konu olan kalemelerde bize verilen tavizde, Avrupa Birliği, 17 Temmuz 1998 tarihinde yürürlüğe koyduğu bir yönetmelikle, 9 060 tonluk fındık kontenjanını, 14 000 tonluk karpuz, 30 000 tonluk domates salçası tavizini askıya almıştır.

Arkadaşlar, tarım, bir bütündür. Ben, zootekni bölümü mezunuyum; hayvancılık ilmi çalıştım. Tarım, bir bütündür. Tarımda, meyve üretimi de vardır, sebze üretimi de vardır, limon üretimi de

vardır, fındık da vardır, fıstık da vardır, tütün de vardır, çekerpancarı da vardır, mercimek de vardır, nohut da vardır, işlenmiş tütün de vardır. Bugün, Mersin'de, limon bahçelerindeki limonlar da lında kalmıştır.

TURHAN GÜVEN (İçel) – Doğru...

TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANI HÜSNÜ YUSUF GÖKALP (Devamlı) – Konya turşuluk ekimi yaptırılmıştır; tarlada kalmıştır, toplanamıyor.

Son olarak alınan kararda ise, 27 Mayıs 1999 tarihli Avrupa Birliği Konsey Yönetmeliği taslağında, ülkemize uygulanan bu söz konusu kısıtlamalar daha da ileriye gidilerek, salatalık turşusuna, tütüne ve domates salçasına verilen tavizler tamamen askıya alınmıştır. Eğer, bunun çözümlü halledilmez ise, yakında yayımlanacak, bugünlerde yayımlanacak yönetmelikle, bu ürünler, kati surette Avrupa Birliğine giremeyecektir. Aynı zamanda, Amerika Birleşik Devletleri de, Avrupa Birliğinin aldığı kararlar doğrultusunda işlemlere başlamak üzeredir. Bu taslakta; yani, Avrupa Konseyinin aldığı taslak kararda, ayrıca, ülkemize uygulanan kısıtlamanın yürürlükten kaldırılması durumunda öngörülen bu karşı tedbirin de uygulamadan kaldırılacağı belirtilmektedir. Şu rakamları da bilgilerinize arz etmek ve sonuçta da ithalat hususunda ne düşüneyorum, onları söylemek istiyorum.

1998 yılı verilerine göre, Türkiye'nin toplam tarım ürünleri ihracatının yaklaşık yüzde 45'i Avrupa Birliğine yönelik olup, bunun da miktar olarak tutarı 2 milyar dolardır. Bu ihracatın yüzde 86'sı ise tavizli rejime göre yapılmaktadır. 2 milyar dolarlık ihracatın yüzde 45'ini Avrupa Birliğine yapıyoruz ve bunun yüzde 86'sı tavizli rejim anlaşması içerisinde. Bizim, oradan, tavizli rejim anlaşmasına göre ithalat miktarı ise yüzde 51'dir. Yüzde 86'lık bir tavizimiz var, ihraç etmek için; bunun karşısında ise yüzde 51'lik bir ithalat tavizimiz var. Bu rakamları karşılaştığımız zaman, bizim, 2 milyar dolar tutarlık ihracata karşılık ithalat değerimiz 535 milyon dolardır.

Bir yıldan bu yana tavizli rejim kapsamından çıkarılan ve ihracat potansiyelimiz açısından önem arz eden domates salçası, turşu, tütün, uygulamadan olumsuz olarak etkilenecektir. Şu anda, sırf salatalık turşusu, tütün ve domates olarak bu tavizli ürün kapsamında ihraç edeceğimiz ürünün değeri 225 milyon dolardır.

19 000 ton etin ve hayvanın ithalatına gelince: Şimdiye kadar, hükümet olarak, Tarım ve Köyüşleri Bakanı olarak, hiçbir yerde "bu etleri alıyoruz, etleri getiriyoruz" diye resmî bir açıklamamız yoktur; gazete haberleridir; ancak, doğru, biz, attığımız imzanın muhatabı oluruz, arkasında dururuz, gereğini yerine getiririz. Acaba, Azerbaycan'daki 1 milyon göçmenin midesine iki yıldır et inmiyor, bu eti oraya göndermek Türk Milletinin asaletine yakışır mı yakışmaz mı; ben, bunu sormak istiyorum size. (MHP sıralarından alkışlar) Acaba, Kosova'ya, Bosna-Hersek'e, bu eti bir yolla göndermek -çünkü, biz, gıda yardımı yapıyoruz oralara- doğru mudur, doğru değil midir?!

Şimdi, burada, psikolojik bir hava oluşturulmaya çalışılıyor; 19 000 ton et Türkiye'ye girerse, Türkiye hayvancılığı çökecek... Türkiye hayvancılığı, biz hükümeti teslim aldığımız zaman -uzun yıllardan geliyor, geçmiş hükümetleri, 56 ncısını, 55 incisini, 54 üncüsünü kati surette hatalı bularak bir şey söylemek istemiyorum, bu, uzun zamandır oluyor- zaten çökmüştü, dibe vurmuştu. Bu etin Türkiye'ye sokulması diye bir hususu hiçbir yerde söylemedim; ama, siz "söylediniz" diyorsunuz; karşısına da geçip "girmesin" diye müdaafasını yapıyorsunuz...

Hayvan ithalatına gelince: Bugün, Türkiye'nin 20 000 damızlık dive ihtiyacı var. Türkiye'ye geçmiş yıllarda ithal edilen damızlık inek miktarı 284 000. 284 000 inek yanlış alınmış, yanlış uygulanmış. İthal edilen, satın alınan; köylüye inek dağıtıyoruz diye, kamyonların üzerine çıkarılıp,

köyden geçerken "inek var" diye dağıtılan, seyyar satıcı gibi dağıtılan bu ineklerden bugün "bize kaç düve geri verirsiniz" dediğim zaman, 500 düve dahi bulamıyorum. Bu mudur hayvan ithalatı! 20 000 damızlık düve ihtiyacımız var; TİGEM olarak bizim karşıladığımız 3 000-4 000'i bile bulmuyor. O halde, bu işletmelere belirli damızlık hayvan bulma mecburiyetimiz var. İşletmeler yapılmış, hazır, altyapısıyla hayvan bekliyor.

Şunu şu şekilde yapabiliriz dedim; televizyona da basına da söylediğim şu: Bizzat, Tarım ve Köyişleri Bakanlığının uzmanları kontrol etmek, tarafımızdan belgesi verilmek kaydıyla, damızlık hayvan, damızlık süt hayvanı, damızlık etçi ırkların alınmasına müsaade edebiliriz ve bunları da hangi işletmelere vereceğimizi belirleriz. Her bir işletmeden de, ithal edeceği hayvan sayısına göre ortalama 60 milyar liralık taahhüt alıp ondan sonra bu hayvanları teslim edeceğimiz ki, eskiden olduğu gibi, bu hayvanlar el değiştirmesin veya kasaba sevk edilmesin. Bugün, Güney Anadolu'da; Afyon'da, Kayseri'de, Karşıta ve başka illerde, işletmesini kurmuş, damızlık hayvan isteyen işletmeler var. Bu ithalatı o şekilde yapacağız, başka türlü bir ithalata müsaade etmeyeceğiz.

Sınırlardan giren hayvan veya "kaçak" diye tabir edilen et girişine gelince: Evet, kontrol edilemeyen bir kısım hayvan geçişi olabiliyor, gümrüklerden kontrol edilemeyen bir kısım et girişi olabiliyor, hayvan yağına müsaade edilmiş, "hayvan yağı" adı altında et girebiliyor.

Yolcunun getirebileceği belirli limitte et hakkı var; bavulunda, 5 kilogram, 10 kilogram et getirebiliyor, bu şekilde et girebiliyor; bunlara da sınırlama getirmeye çalışıyoruz.

Avrupa'dan ithal edilen süttozu, et, et ürünlerine belge tanzim etmiyoruz. Bakanlık yetkisini kullanarak, benden önceki Sayın Bakan, daha önceki Sayın Bakan, yetkilerini kullanarak, imzalanmış olan bu tavizi, sırf ithalat belgesi vermeyerek, 3'er aylık periyotlarla geriye itiyorlar. Haddizatında, sayın bakanlarımızın, imzalanan tavizi yerine getirmeleri gerekiyordu; ama, kendileri, yetkilerini kullanarak "Türkiye hayvancılığı bu ithal edilen etle geriye gider" şeklinde kamuoyunun da oluşması nedeniyle bu tavize müsaade etmediler; ancak, 19 000 ton et de çok büyük bir miktar değil; 19 000 ton et, İstanbul'un 16 günlük et ihtiyacıdır.

Değerli milletvekili arkadaşlarım, size bir şey söyleyeyim; besihanelerde hayvanlar beslendi, kesilmiyor; hayvan az; ete biz belge vermiyoruz; ama, yine piyasada et var. İşte, mesele, bu kontrol edilemeyen, kontrolü zor olan girişi durdurma.

Saygılarımı arz ediyorum. (MHP, DSP ve ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Cumhurbaşkanlığının bir tezkeresi vardır...

MUSA DEMİRCİ (Sivas) – Sayın Başkan, ben, o dönemin; yani, 54 üncü hükümetin Tarım Bakanı olarak, Sayın Bakanın, o dönemi suçlayıcı ve o dönemde imzalanan...

BAŞKAN – Sayın Demirci, ben, konuşmaları dikkatle izledim, Sayın Bakanın hiç kimseyi suçlayıcı mahiyette bir ifadesi olmadı.

MUSA DEMİRCİ (Sivas) – Suçlayıcı anlamında değil...

BAŞKAN – Bir dakika... Dinleyin efendim...

Konuşmasının bir yerinde "56 ncı, 55 inci ve 54 üncü hükümetleri yermek gibi bir anlayışım da yoktur" şeklinde bir ifadesi oldu. O nedenle, sadece, söz konusu ithalata sebep olan kararnamenin tarihini ifade etti; o kadar... Kimseyi yeren bir ifadesi olmadı.

MUSA DEMİRCİ (Sivas) – Efendim, 54 üncü hükümet zamanında, işte, Avrupa Birliğiyle imzalanan tavizler neticesinde...

BAŞKAN – Efendim, böyle bir usulümüz yok... Sizin şahsınıza ilişkin bir sataşma yok. Teşekkür ediyorum. (DSP ve MHP sıralarından alkışlar)

Evet, Cumhurbaşkanlığının bir tezkeresi vardır; okutuyorum...

BÜLENT ARINÇ (Manisa) – Sayın Başkanım, İçtüzüğün 69 uncu maddesi...

BAŞKAN – Efendim, İçtüzüğün 69 uncu maddesini ben de biliyorum...

BÜLENT ARINÇ (Manisa) – Bildiğiniz için söylüyorum zaten.

Bakınız, burada bir konu anlatıldı. Gündem dışı konuşma yapan arkadaşımızın niçin söz aldığı, bize dağıtılan gündemde yazılı; "1996 yılından beri yasaklanan et ithaline sınırlı sayıda da olsa niye izin veriyorsunuz" şeklinde. 1996'dan itibaren bu konu anlatılırken, Sayın konuşmacı, kendine göre bazı izahatlarda bulundu. Sayın Musa Demirci, 1996 yılında görevde bulunan hükümetin Tarım Bakanındır. Bu konuşmalarda açıklanmaya muhtaç yönler var. Bu konuları sayın milletvekilinin açıklamasından daha tabii ne olabilir?.. Bundan evvelki Meclis Başkanvekillerinin uygulaması da -gündem dışı olsun bir başka şekilde olsun- bir konuşmada, doğrudan veya dolaylı olarak içine alınan bir konuyu, ait olan kişinin veya partinin cevaplayabileceği şeklindedir. Sayın Demirci, birkaç cümleyle buna ilişik konuşma yapacaktır.

BAŞKAN – Efendim, Sayın Demirci'nin veya o hükümetin şahsına bir sataşma veya açıklamayı gerektirir bir durum yoktur. Karamenin altındaki tarihi ifade etti Sayın Bakan; bunda alınacak ne var?! (MHP sıralarından alkışlar)

ASLAN POLAT (Erzurum) – Yanlışlıklar var.

BAŞKAN – Cumhurbaşkanlığının tezkeresini okutuyorum:

B) TEZKERELER VE ÖNERGELER

1. – *Bosna-Hersek'e gidecek olan Cumhurbaşkanını Süleyman Demirel'e, TBMM Başkanı Yıldırım Akbulut'un vekâlet edeceğine ilişkin Cumhurbaşkanlığı tezkeresi (3/319)*

28 Temmuz 1999

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Saraybosna'da 29-30 Temmuz 1999 tarihlerinde düzenlenecek İstikrar Paketi Zirve Toplantısına katılmak üzere Bosna-Hersek'e gideceğimden, dönüşüme kadar Cumhurbaşkanlığına, Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 106 ncı maddesi uyarınca, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Yıldırım Akbulut vekâlet edecektir.

Bilgilerinize sunarım.

Süleyman Demirel
Cumhurbaşkanı

BAŞKAN – Bilgilerinize sunulmuştur.

Başbakanlığın, İçtüzüğün 75 inci maddesine göre verilmiş bir tezkeresi vardır; okutuyorum:

2. – *"Avrupa İnsan Haklarını ve Ana Hürriyetleri Koruma Sözleşmesine Ek 9 Numaralı Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı", "Türkiye Cumhuriyeti ile Estonya Cumhuriyeti Arasında Kültür, Eğitim, Bilim ve Spor Alanlarında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı" ile "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Litvanya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Eğitim, Bilim, Kültür ve Spor Alanlarında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı"nın geri gönderilmesine ilişkin Başbakanlık tezkeresi (3/320)*

26.7.1999

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi: 3/6/1999 tarihli ve B.02.0.KKG.0.11/196-342/2504 sayılı yazımız.

Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 77 nci maddesi uyarınca yenilenmesi Bakanlar Kurulunca uygun bulunan ve ilgi yazımız eki listede yer alan "Avrupa İnsan Haklarını ve Ana Hürriyetleri Koruma Sözleşmesine Ek 9 Numaralı Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı", "Türkiye Cumhuriyeti ile Estonya Cumhuriyeti Arasında Kültür, Eğitim, Bilim ve Spor Alanlarında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı" ile "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Litvanya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Eğitim, Bilim, Kültür ve Spor Alanlarında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı"nın, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 75 inci maddesine göre geri gönderilmesini arz ederim.

Bülent Ecevit
Başbakan

BAŞKAN – Bilgilerinize sunulmuştur.

Dışişleri Komisyonunda bulunan tasarılar hükümete geri verilmiştir.

Demokratik Sol Parti, Milliyetçi Hareket Partisi ve Anavatan Partisi Gruplarının, İçtüzüğü'nün 19 uncu maddesine göre müştereken verilmiş önerileri vardır; önce okutup işleme alacağım, sonra ayrı ayrı oylarınıza sunacağım.

V. – ÖNERİLER

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ

1. – Genel Kurulun çalışma günü ve saatleriyle gündemdeki sıralamanın yeniden yapılmasına ilişkin, DSP, MHP ve ANAP Gruplarının müşterek önerisi

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulunun 28 Temmuz 1999 Çarşamba günü (bugün) yaptığı toplantıda siyasi parti grupları arasında oybirliği sağlanamadığından, Gruplarımızın Ek'teki müşterek önerilerinin Genel Kurulun onayına sunulmasını arz ederiz.

Saygılarımızla.

Ali Günay
DSP Grup Başkanvekili

İsmail Köse
MHP Grup Başkanvekili

Zeki Çakan
ANAP Grup Başkanvekili

Öneriler:

1- Genel Kurulun 28.7.1999 Çarşamba günü (bugün) 15.00-19.00, 20.00-24.00, 29.7.1999 Perşembe ve 30.7.1999 Cuma günleri 14.00-19.00, 20.00-24.00 saatleri arasında çalışması, 28.7.1999 Çarşamba günü (bugün) sözlü soruların görüşülmemesi, 30.7.1999 Cuma günü de kanun tasarısı ve tekliflerinin görüşülmesi, 12 nci sıraya kadar olan tasarısı ve tekliflerin 30.7.1999 Cuma günü saat 24.00'e kadar bitirilememesi halinde, saat 24.00'ten sonra da çalışmalara devam edilerek bu tasarısı ve tekliflerin görüşmelerinin bitirilmesi önerilmiştir.

2- 27.7.1999 tarihli gelen kâğıtlarda yayımlanan ve aynı tarihte dağıtılan 88 sıra sayılı kanun tasarısı ve teklifinin, gündemin "Kanun Tasarısı ve Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmının 1 inci sırasına, 87 sıra sayılı kanun tasarısının 2 nci sırasına, 75 sıra sayılı kanun tasarısının 3 üncü sırasına 48 saat geçmeden alınması; gündemin 31 inci sırasında bulunan 70 sıra sayılı

kanun tasarısının bu kısmın 4 üncü sırasına, 2 nci sırasında bulunan 25 sıra sayılı kanun tasarısının 5 inci sırasına, 29 uncu sırasında bulunan 65 sıra sayılı kanun tasarısının 6 nci sırasına, 25 inci sırasında bulunan 61 sıra sayılı kanun tasarısının 7 nci sırasına, 26 nci sırasında bulunan 62 sıra sayılı kanun tasarısının 8 inci sırasına, 27 nci sırasında bulunan 63 sıra sayılı kanun tasarısının 9 uncu sırasına, 17 nci sırasında bulunan 44 sıra sayılı kanun tasarısının 10 uncu sırasına ve 28.7.1999 tarihli gelen kâğıtlarda yayımlanan ve aynı tarihte bastırılıp dağıtılan 105 sıra sayılı kanun tasarısının 48 saat geçmeden 11 inci sırasına alınması önerilmiştir.

BAŞKAN – Aleyhte olmak üzere, Fazilet Partisi Grup Başkanvekili Sayın Bülent Arınç söz istemişlerdir.

TURHAN GÜVEN (İçel) – Sayın Başkan, biz de aleyhte söz istiyoruz.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Arınç. (FP sıralarından alkışlar)

Konuşma süreniz 10 dakikadır.

BÜLENT ARINÇ (Manisa) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; hepinizi saygıyla selamlıyor, çalışmalarımızın hayırlı olmasını diliyorum.

Önerinin aleyhinde söz almış bulunuyorum; ancak, bir cümleyle, biraz evvel temas edilen bir konuyu bilgilerinize sunmak istiyorum.

Erzurum Milletvekili Sayın Aslan Polat gündem dışı bir konuşma yaparak, gerçekten, önemli bir konuyu Meclisin bilgilerine sundu. Sayın Bakan buna cevap verdiler. 54 üncü hükümette Tarım Bakanlığı yapmış olan değerli arkadaşımız, Sivas Milletvekili Sayın Musa Demirci, konuşulan konu üzerinde açıklama yapmayı arzu ettiler; Sayın Başkan, kendi takdirleriyle, bir satışma olmadığından bahisle arkadaşımıza söz vermedi. Yeni yasama döneminde, takip ettiğim kadarıyla, Meclis Başkanlığı yapan değerli arkadaşlarımız, konuşulan konular üzerinde, kendileriyle ilgili olduğunu iddia ettikleri ve cevap vermek ihtiyacını duydukları milletvekili arkadaşlarımıza söz veriyorlar, hatta, birkaç kişiye söz veriyorlar; Meclisimiz de bundan zenginlik kazanıyor. Dolayısıyla, bugünkü uygulamanın, bugüne kadar sürdürülen uygulamadan farklı olduğunu ifade etmek istiyorum; bir.

İkincisi, İçtüzüğün 69 uncu maddesi "şahsına satışılan veya ileri sürmüş olduğu görüntüden farklı bir görüntü kendisine atfolunan hükümet, komisyon, siyasi parti grubu veya milletvekilleri, açıklama yapabilir ve cevap verebilir" diyor. İki konu var; bir, şahsına satışılmış olması gerekir. Sayın Tarım Bakanı, kimseye satışmayacak kadar kibar ve nazik bir insan; burada da konuşmalarını izledik. Ancak, ikinci konu, zannediyorum ki, arkadaşımızın talebi için yeterlidir; çünkü, ileriye sürdürülmüş olunan bir görüş var, Sayın Musa Demirci bundan farklı olan bir şeyi söylemek istiyor ve aslına bakarsanız, kendisiyle de doğrudan ilgili. Dolayısıyla, bir açıklama yapmak ihtiyacında olduğum için, Sayın Demirci'ye de söz hakkı verilmediğinden, Sayın Demirci'nin bana verdiği notu sizlere ulaştırmak istiyorum:

54 üncü hükümet 28.6.1996 tarihinde göreve geldi ve gelişinin haftasında da et ithalatı ve canlı hayvan ithalatını durdurdu. 55 ve 56 nci hükümetler de, ülke hayvancılığının faydasına olan bu uygulamayı devam ettirdi ve yasak, uygulandı. Ülkemizde et açığı yoktur; şimdiye kadar gelen hükümetler de bunu açıkça görmüştür. 19 000 ton et ithali, psikolojik olarak besicileri etkilemiştir ve besiciler, ellerindeki hayvanlardan dolayı da zarar etmişlerdir. Bu uygulamanın 19 000 ton et ithaliyle sınırlı kalacağına ve bundan sonra da bu tür et ithalatı yapılmayacağına ilişkin de Sayın Bakan bir beyanda bulunmamışlardır. Eğer, 19 000 ton et ithalinin, faydalı, zarurlu, aktüel, güncel, önemli olduğunu düşünüyorsa; ama, bundan sonra yapmayacağız diyorsa, elbette, buna katkıda bulunmak mümkündür. Böyle bir açıklamayı, fırsat bularak, sizlere ifade etmiş oldum. Belki Sayın Demirci konuşaydı başka ilaveleri olabilirdi.

Hükümeti teşkil eden siyasi partiler, önümüzde, çalışma gün ve saatlerinin yeniden düzenlenmesi ve gündemin yeniden tanzimiyle ilgili bir teklifle geldiler. Bugün Danışma Kurulu toplandı. DYP Grup Başkanvekili Sayın Güven'le aynı görüşleri paylaştık, bir ortak metin ortaya çıkmadı ve iktidar grubunun önerisi olarak huzurumuza geldi.

Değerli arkadaşlarım, bu, sürekli oluyor, hemen her hafta böyle bir taleple karşılaşıyoruz ve bu uygulamanın da, doğrusu, çok da uygun olduğunu söyleyemem.

Şimdi, 1 Temmuzdan 1 Ekime kadar Meclisin tatilde olacağı şeklinde bir hüküm var. Ancak, seçimler nisan ayında yapıldı, mayıs ayında Meclis açılabilir, hazirandan bu yana da hükümet görev başında; ama, unutmayalım ki, Parlamento, mart ayının hemen hemen ortalarına kadar çalışmasını sürdürmüştü. İlginç bir seçim yaşadığımız için, seçime çok az bir zaman kalmasına rağmen, Parlamento, burada bazı konuları görüşmek üzere, açık tutuldu. Mayıs ayında tekrar görüşmelere başlandı. Hükümetin kurulmasıyla da, komisyonlarda ve Genel Kurulda iktidar bilyük bir çoğunlukla kendisini gösterdi.

Değerli arkadaşlarım, tatil yapmak milletvekillerinin de hakkıdır. Böyle bir hak olmasaydı, İttüğe, Anayasaya böyle hükümler konulmazdı. Ancak, Meclisin çalışmasına ihtiyaç var. Hükümet yeni kurulmuş ve çok öncelikli bazı konuları Meclise getirmek istiyor; bundan daha tabii de hiçbir şey olamaz. Anlayış gösterdik, Meclis tatil kararını kaldırdı ve çalışmalarına başladı. Uzun bir süreden beri de böyle devam ediyor. Peki, nereye kadar devam edecek? Meclis tatile ne zaman girecek? Soruyorum ve sorunun cevabını bekliyorum. İsterseniz 15 Ağustos deyin isterseniz 15 Eylül deyin; ama, bir tarih söyleyin; çünkü, siz, bu tarihi söylemekle birlikte, tatilde olsa bile çalışmalarına devam eden Meclisin neden çalışması gerektiğini de hem kamuoyuna hem milletvekillerine izah etmek durumunda kalırız. "Şu tarihte Meclis tatile girecek -doğru- o tarihe kadar da, biz, öncelikli saydığımız şu konuları Meclise getireceğiz" demelisiniz. Bunu demediğiniz takdirde, akşam aklınıza gelen bir şeyi buraya getirmiş olursunuz, nasıl olsa çoğunluğumuz var diyerek, gece 24.00'lere kadar Meclisi açık tutmaya çalışırsınız.

Peki, görüştüğümüz konular neler: Yüzde yetmiş uluslararası sözleşmeler; Belarus Cumhuriyeti ile bilmem ne anlaşması, Ukrayna ile bilmem ne sözleşmesi... Bunlar da faydalı mutlaka; ama, Meclisi, herhalde, bunlar için de açık tutmuyoruz. Kusura bakmayın... DGM'yi getirdiniz, anayasa teklifini getirdiniz; en az sizler kadar bu meselenin acil olduğuna inandığımız için, destekte bulduk. Tahkimi getiriyorsunuz; katkıda bulunacağız. Bunun dışında başka şeyler konuşuldu, hiç itirazımız yok; ama, bundan sonra ne olacağını bilme hakkımız da, herhalde, vardır. Geçen dönemden kadük olan, bu dönem yenilenen o kadar tasarı ve teklif var, onların içerisinde önemli sayılabilenler var; ama, hiçbirisi önümüzde getirilmiyor.

Değerli arkadaşlarım, Meclis Genel Kurulu, tatilde bile çalışmanın gerçekten bir ihtiyaç olduğuna inanmışsa, bugün, bizim, şu sayılan 11 kanun tasarı ve teklifinden önce görüşmemiz gereken bir şey var. O da nedir; vergi kanununda yapılacak değişiklikler... Millet yaniyor; esnaf iflas etmiş, sokaklar işsizlerle dolu... Vergiden doğan pek çok sıkıntıyı halledebilecek tedbirler alındığından bahsediliyor, komisyonların bir tanesi değil, bir günde üç tanesi çalıştırılıyor, muhalefet şerhi yazılmasına imkân verilmiyor ve elçabukluğuyla önümüzde pek çok şey getiriliyor; ama, bir cansuyu olabilecek vergi kanunu üzerindeki düzenlemeyi hükümet hâlâ önümüzde getirmiyor. Gazete sayfalarında ekonomistlerin tartıştığı bazı şeyler var; ama, milletvekillerinin önünde ne yapılabileceğine dair bir somut yazı bile yok.

Sayın Başkan ve değerli arkadaşlarım; dolayısıyla -özetleyerek söylüyorum- bu Meclisin şu-nu bilmesine ihtiyaç var; biz de ona göre yapıcı muhalefet görevimizi yerine getirelim: Bu Meclis tatile girecek mi, girmeyecek mi; girecekse, ne zaman girecek ve bu tarihe kadar siz hangi kanun tasarılarını bize getireceksiniz?

İktidara mensup arkadaşlarımızın bir kısmı "komisyonlardan çıktıkça getiriyoruz" diyor. Böyle bir izah olamaz. Komisyonlarda çoğunluk sizin; siz malzemeyi vereceksiniz, komisyonlar da Genel Kurula sevk edecek. O kadar ezici bir çoğunluk var ki, komisyonlar, en ağır konuları bile bir günde bitirebiliyorlar. Dolayısıyla, siz, hükümet olarak, şunları yapın diyeceksiniz, komisyon onları götürecektir ve Genel Kurul da Meclise ne geleceğini bilecek. Bu olmadığı müddetçe, ne gece yarısına kadar çalışmamızın ne de her gün Danışma Kurulundan ne gelecek diye müneccim olmaya ihtiyaç duymamızın âlemi yok.

Lütfen, iktidara mensup parti gruplarından tekrar rica ediyorum. Tatille ve tatile kadar görüşeceğimiz konularla ilgili bir takvim yapmadıkça, Danışma Kurulundan gelecek bu önerilere sıcak bakmayacağımızı belirtiyor, ret oyu vereceğimizi ifade ediyor, hepinize derin saygılar sunuyorum. (FP ve DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Sayın Arıncı.

Lehte, Bartın Milletvekili Sayın Zeki Çakan konuşacak.

Buyurun efendim. (ANAP sıralarından alkışlar)

Süreniz 10 dakikadır.

ZEKİ ÇAKAN (Bartın) – Sayın Başkanım, değerli arkadaşlarım; üç siyasi parti, yani, iktidara mensup parti gruplarının müşterek önerisiyle ilgili olarak söz almış bulunuyorum; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlarım, 57 nci hükümet, hepinizin bildiği gibi, Demokratik Sol Parti, Milliyetçi Hareket Partisi ve Anavatan Partisinden kurulmuştur. Malumlarınız olduğu üzere, Hükümetin Türkiye Büyük Millet Meclisine gönderdiği tasarılar önce komisyonlarda, sonra da Genel Kurulda görüşülmektedir. Bugün, iktidara mensup üç partinin grupları olarak getirdiğimiz öneride 11 adet kanun tasarılarını, bu hafta, çalışma saatlerini de belirterek huzurlarınıza getirdik. Tabii ki, değerli oylarınızla bunları sizler benimseyeceksiniz. Ancak, ben, Sayın Arıncı'nın söylediğine fazla katılmıyorum. İki dönemdir milletvekilliği yapıyorum, bütün siyasi parti gruplarıyla ve grup başkanvekilleriyle diyalogumuz hep olumlu olmuştur. Bugüne kadar muhalefet partilerinin göstermiş oldukları katkıdan dolayı da teşekkür ediyorum.

Örneğin, uluslararası anlaşmalar biraz küçümseniyor. Ekonomiye önemli katkıda bulunacak olan uluslararası anlaşmaları, takdir edersiniz, küçümsemek mümkün değil. Küçümsemek değil, bir an önce bunları Genel Kuruldan geçirmek mecburiyetindeyiz. Hükümet, tasarı olarak bir uluslararası anlaşmayı Türkiye Büyük Millet Meclisine sunuyorsa, Dışişleri Komisyonu da, öncelik sırasıyla bunu gündeme alıp Genel Kurulda görüşülmesini öneriyorsa, bunu küçümsemeyi, bilmiyorum, kişilerin kendi şahsî düşünceleri olarak değerlendirmek istiyorum.

Örneğin, geçen hafta Sayın Cumhurbaşkanımız Mısır'a gitti. Mısır'la ilgili bir anlaşması, gündemde olmamasına rağmen, elden bir Danışma Kurulu yaparak gündeme aldık ve burada kabul ettik; muhalefet partisine mensup arkadaşlarımız da gerçekten önemli katkılarda bulundular. Sayın Cumhurbaşkanımız, Mısır'a gittiği zaman, ilgili bakanlarımızla birlikte, bu anlaşmadan kaynaklanan belirli hakları da kullanarak bazı anlaşmalara imza koydu.

Değerli arkadaşlarım, çalışma saatlerini, 14.00-19.00/20.00-24.00 olarak huzurlarınıza getirdik; ayrıca, cuma günü, 11 tasarıların tamamının görüşülmesi bitinceye kadar da çalışmalara devam önerisinde bulunduk.

Fazilet Partisi Grup Başkanvekili arkadaşımız Sayın Arıncı, iktidar partileri olarak getireceğiniz tasarıların veya bir an önce, tatile çıkmadan önce çıkacak tasarıların veya tekliflerin neler ola-

çağını bilirsek, ona göre biz de kendi programımızı yaparız diyerek, bir an önce tatile çıkma arzularının olduğunu, fakat, programın belli olması gerektiğini söylediler.

Şimdi, ben, müsaade ederseniz, arz etmek istiyorum. Uluslararası tahkim, sosyal güvenlik, gümrük; ki, gümrükle ilgili olarak, ben, Doğru Yol Partisi Grubuna ve Fazilet Partisi Grubuna teşekkür ediyorum; gerçekten -bu hafta eğer, kendi aralarında belirli konsensüsü sağlamış olsalardı- bazı konularda grup başkanvekili arkadaşlarımız, milletvekillerimizle, kendi gruplarına ait milletvekilleriyle görüşerek, önümüzdeki hafta yardımcı olacaklarını da beyan ettiler. Sayın Bakanımız Mehmet Keçeciler de, bu konuda muhalef partisi liderleriyle görüştü; önümüzdeki hafta gümrük üzerinde anlaşma sağlanırsa, İçtüzüğün 91 inci maddesine göre, komisyonda olduğu gibi, tümü üzerinde burada görüşmeler yapılır, 254 maddelik olan bu kanun, yaklaşık iki üç saatte Genel Kurulda geçmiş olur.

Özetliyorum: Uluslararası tahkim, sosyal güvenlik, gümrük, Sermaye Piyasası Kanununda değişiklik ve vergi geçtiği anda, tatile çıkma durumunda olacağız. Biz iktidar partilerine mensup gruplar olarak ve hükümet olarak, bununla ilgili hazırlıkları yapıyoruz; vergi de, bu hafta cuma günü, büyük bir ihtimalle Bakanlar Kurulundan tasarı olarak Türkiye Büyük Millet Meclisine gelecek.

Dolayısıyla, bugün, üç siyasi parti grubu olarak getirdiğimiz bu öneriyi, Genel Kurulun takdirlerine sunuyoruz. Sayın Arınç'ın biraz önce sormuş olduğu soruya da cevap vermiş oluyorum. Uluslararası tahkim, sosyal güvenlik, gümrük, SPK ve vergi geçtiğinde de tatile çıkacağız.

Gelin -bugün Danışma Kurulunda da önerdik biz iktidar partilerine mensup grup başkanvekilleri olarak- bir araya gelelim, önümüzdeki hafta, çıkarılacak bu kanunlarla ilgili çalışma saatlerini ve çıkarılacak bu kanunlarla ilgili çalışma programını, hatta ve hatta, belki de anlaşırsak, öncelik sırasını belirleyelim, bir an önce bunları görüşelim, ondan sonra tatile çıkalım...

TURHAN GÜVEN (İçel) - Elektriği şirketlere devrederseniz, böyle olur; sonucuna katlanırsınız işte.

ZEKİ ÇAKAN (Devamla) - Değerli arkadaşlarım, şu anda elektrikler kesildiği ve jeneratör de devreye girmediği için sesimi duymuyorsunuz.

Dolayısıyla, bütün arkadaşlarımın, bu hafta çalışma programına olumlu katkılarda bulunacaklarını düşünüyorum ve hepinize, en içten sevgi ve saygılarımı sunuyorum. (ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederim.

Aleyhte olmak üzere, Sayın Turhan Güven; buyurun. (DYP sıralarından alkışlar)

Süreniz 10 dakikadır.

TURHAN GÜVEN (İçel) - Sayın Başkanım, bakın, elektrik bile bu haksız tasarıya cevaz vermedi; birkaç dakika içinde sükût geçti.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinize sevgi ve saygılar sunuyorum; Doğru Yol Partisi Grubu adına, hepinizi selamlıyorum.

Şimdi, bakınız, Anayasa çok açık; siyasi partiler, demokratik hayatın vazgeçilmez unsurlarıdır. Parlamento, bunun en güzel yansıdığı ve gerçeklerin tartışıldığı mahal ve merkezdir. Bu nedenle, muhalefetsiz bir parlamento -bazılarının hoşuna gidebilir ama- demokratik düzenlemelerin hiç hoşuna gitmez. Bu itibarla, Meclis İçtüzüğünde bir Danışma Kurulu ihdas edilmiş ve gündeme gelecek olan maddelerin bu Danışma Kurulunda görüşülmesi, tartışılması ve uygun hale getirilmesi esası öngörülmüştür. Ancak, bir süreden beri ısrarla şuna şahit olmakta Parlamento: "Muhalefet olarak siz ne dersiniz deyin -bizim sayısal çoğunluğumuz var- biz, sizi kale almıyoruz. Gündemi

de değiştiririz; her hafta, belki yarın da -bugün Danışma Kurulunu topladık- yine geliriz toplarız sizi; bu defa da tahkim yasanını getiririz önünüzde..." Bunun gibi gerçeklere muhatap oluyoruz; bu yanlış; bu çok yanlış; fevkaledede yanlış. Çünkü, yanlıştan dönmek zor oluyor.

Birkaç kez görev ifa etmeye, sizleri uyardıma çalıştık. Doğru Yol Partisi Grubu olarak dedik ki: "Bakin, getirdiğiniz kanun tasarılarını iyice inceleyin, irdeleyin." Niye; Anayasa "Üç ay izin yapar, tatil yapar Parlamento" diyor.

HÜSAMETTİN KORKUTATA (Bingöl) – Sayın Başkan, hiç anlaşılıyor...

TURHAN GÜVEN (Devamla) – Bunda bir sabotaj olduğunu kabul etmiyorum; bu, elektriğin, herhalde, bize bir azizliği olsa gerek.

Parlamento, 1 Temmuzda tatile girer, 1 Ekimde yeniden çalışır. Peki, bu tatil zamanında Parlamento çağrılmaz mı; İhtizük açık, çağrılır; ama, nasıl çağrılır, niye çağrılır? Yani, tatilde niye çalışırsınız? Parlamento niye çalıştırılır; Türkiye için çok önemli bir olay zuhur eder. Gerçekten, gelişen olaylar karşısında bir tasarrımın kanunlaşması zarureti hâsıl olur; o zaman çağırılırsınız; kimlerin çağıracağı çok açıkça belirtilmiştir. Peki, sonra ne olur...

İSMAİL AYDINLI (İstanbul) – 18 Nisanı unutuyorsunuz Sayın Güven.

TURHAN GÜVEN (Devamla) – 18 Nisanı, biz... Efendim, bırakın şimdi; başkalarının arkasına sığınarak politika yapmayın. Başkalarının arkasına sığınarak politika yapmanın, ne size ne başkasına yararı olmadığını tarih göstermiştir. Tarih, haksızlıkları, kırk sene de geçse... Bakın, bugün saygıyla yâd ediyorsunuz burada bazıları... (DSP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, lütfen...

Sayın Güven, siz de, Genel Kurula hitap edin.

TURHAN GÜVEN (Devamla) – Sayın Başkan, ben, tabii, Genel Kurula hitap edeceğim de, bazı arkadaşlarımız, evvela milletvekilliği sıfatının ne olduğunu anlarsa; yani, sizden söz almadan konuşmanın İhtizüğe uygun olmadığını anlarsa daha iyi olur diye düşünüyorum. (DYP sıralarından alkışlar)

İSMAİL AYDINLI (İstanbul) – Biz biliyoruz... (DSP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, lütfen...

Sayın İsmail Aydınli, müdahale ederseniz, İhtizüğün gereğini yaparım. Lütfen, hatibe satışmayın. Eğer size bir satışma varsa, gelir kürsüde konuşursunuz.

İSMAİL AYDINLI (İstanbul) – Hakaret etmesin...

BAŞKAN – Sayın Güven, buyurun.

TURHAN GÜVEN (Devamla) – Değerli milletvekilleri, konu önem arz ediyorsa, Meclis çağrılır. Sonra ne olur; o konu bittiği zaman, Meclis tekrar tatile girer. Peki, şimdi biz ne yapıyoruz; tatil olması lazım gelen bir dönem içindeyiz; fakat, hangi konuyu görüşeceğimizi bilemiyoruz. Önümüze yarın neyin geleceğini bilemiyoruz. Ben, muhalefet görevini yapamıyorum. Ben, görev vereceğim arkadaşımı tespit etmekte sıkıntı çekiyorum; çünkü, bu kanun görüşülecek diye, bir saat evvel veya dün akşam önümüze geldiğinde, bu işin uzmanı olan milletvekilini benim arayıp bulmam, bir hazırlık dönemi geçirmem lazım; bunu bana vereceksiniz; bu, muhalefetin hakkıdır. Ben görevlendirme yapamıyorsam, muhalefet görevimi de ifa edemiyorum. İşte o zaman, çıkardığınız kanunlar yarım çıkar, yanlış çıkar. Ben bunları size söylemeye çalışıyorum.

Çok önem arz ettiğini ifade ederek gündem düzenliyorsunuz. Bakınız, bir Devlet Başkanı Fidel Castro, bizden binlerce kilometre öteden geliyor Türkiye'yi ziyaret ediyor, 1998 yılında bir anlaşma zemini hâsıl oluyor, bir şeyler yapılıyor; şimdi, çok önem arz ettiği ifade edilen bu anlaşmayı, bir sene sonra, bu tatil döneminde gündeme sokuyorsunuz!.. Eğer bu kadar önemliyse dört ay evvel getirseydiniz. Yok, bu anlaşma, bizim ticari hayatımızı, istikrarı sağlıyor diyorsanız, onu iyice düşünün: Fidel Castro'nun Kübasının, Türkiye ithalat ve ihracat rejimi içindeki yerinin ne olduğunu bir araştırın; yüzde kaç ihracat yapıyorsunuz, yüzde kaç ithalat yapıyorsunuz bir onu bulun, ondan sonra getirin, deyin ki: "Bu çok önemlidir." Hemen burada bunu görtüselim, anlaşalım. Olay bu.

Bakın, bu getirdiğiniz 11 kanun tasarısı içerisinde bu anlaşma var. Çok mu önemli?! (MHP sıralarından gürlütler)

İSMAİL KÖSE (Erzurum) – Mafyayla mücadele var...

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, lütfen...

TURHAN GÜVEN (Devamla) – Çok mu önemli?!

Siyasi istikrarı getirecek olan kanunları gündeme getirme yerine, ekonomik istikrarı sağlayacak olan kanun tasarılarını gündeme getirme yerine, Vergi Kanunu gibi önemli bir kanunu -yanlıştan dönme kanununuz- getirsenize; bir an evvel getirin.

Peki, şu memur sendikaları... Daha cumartesi günü 200 000 kişi sokaklardaydı. Nerede memur sendikaları kanun tasarısı?!

İSMAİL KÖSE (Erzurum) – Ötümüzdeki hafta Sayın Başkan.

TURHAN GÜVEN (Devamla) – Değerli milletvekilleri, biz, geçen dönemde bunun 24 maddesini görüştük. Çok mu önem arz ediyor; en önemli maddeyse bunu çabuk getirin. Nerede Küba anlaşması? Onu getirin. Komisyonları çalıştırmak için onu getirin verin. Onun yanında, kalıcı, istikrar sağlayacak bir seçim kanunu tasarısını getirin, bir Siyasî Partiler Kanununu... Hani uyum kanunlarıydı... Niye uyum kanunlarını getirmiyorsunuz? Uyum kanunları diyorsanız, bir an evvel bunları komisyonlara gönderin. Şu İçtüzüğün 77 nci maddesini yanlış uyguluyorsunuz; ama, onları bir gönderin; onları bulalım, görelim. Yani, vatandaşı, sizin gündeminizle meşgul oluyor zannetmeyin. Gündemi doldurmak, vatandaşın ekme parası için cebini doldurmaya benzemiyor; siz, gündemi dolduruyorsunuz; oysa, vatandaşın cebi bir ekme alamayacak hale gelmiştir; önemli olan, ekonomik istikrarı sağlayın, onu doldurun; onun için kanunlar getirin. Biz, Türkiye'yi bu ekonomik bunalımdan kurtaracak ne lazımsa, sizin onları getirmeniz gereklidir diye düşünüyoruz.

Bakınız, ne olursa olsun, getireceğiniz her olumlu kanun tasarısının çıkması için -her defasında, kürsiye çıktığımızda söylüyoruz- yardımcı olacağız; bunu muhalefetin görevi olduğunu vurgulama bakımından ifade ediyorum; ama, bu parlamentoda kürsiye çıkan hatibe laf atarak, bir daha seçilen hiç görülmemiştir; ha, onu da söyleyeyim. (DYP ve FP sıralarından alkışlar) Bu defa laf atarsınız; ama, gelecek dönemde biz oluruz da, laf atanlar olmaz. Çünkü, bu Meclis fikir üretilen yerdir, kanun üretilen yerdir; bu kanunların da millî menfaatlara uygun olarak üretilmesi, çıkarılması önemlidir.

Hepinize saygılar sunuyorum. (DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Güven.

Hatay Milletvekili Sayın Ali Günay, lehinde olmak üzere; buyurun.

Süreniz 10 dakikadır.

ALİ GÜNAY (Hatay) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Sayın Güven, konuşmasının başlangıcında, yapılanın yanlış olduğunu beyanla sözlerine başladı.

Değerli arkadaşlar, hepinizin de bildiği gibi, İktidara herhangi bir aykırılık yok, yanlış yapılan hiçbir şey yok. Biz, Sayın Güven'in de dediği gibi, Meclis olarak, İktidark hükümleri gereği olarak, 1 Temmuzda, evet, tatile girecektik; ancak, tatile girmedik. Niye girmedik? Çalışmak için girmedik. Şimdi de biz, çalışmak istiyoruz; onun için buradayız, önerilerimiz onun için getirilmiş bulunuyor. (DSP, MHP ve ANAP sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlar, Meclis gündeminin "Kanun Tasarı ve Teklifleriyle Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmına baktığımız zaman, görüşülmesi gereken 38 yasa tasarısı ve teklifi var. Fakat, biz ne yapalım, bunlar dururken tatile mi çıkalım? Geçmiş dönemde olduğu gibi, yitilerce yasa tasarısı ve teklifi görüşülmeyi beklerken, tatil mi yapalım? Hayır, tatil yapmayacağız. (DSP, MHP ve ANAP sıralarından alkışlar)

Biz, getirdiğimiz öneriyle, Meclis gündemine gelen teklif olsun tasarısı olsun, tümüne önemli gözle bakıyoruz; yararlı olduğu inancıyla yaklaşıyoruz.

Biraz önce konuşan muhalefete mensup değerli hatiplerin dediği gibi, elbette ki, bu tasarılar arasında bir kısmının öncelikli olması mümkündür; ama, diğerleri de gereksiz, yararsız diye bir yaklaşım içerisinde olamayız, o zaman yanlış düşeriz.

Biz, getirdiğimiz önerilerde iki hususa değindik. Birincisi, Meclisin çalışma gün ve saatlerini yeniden belirledik. Neden yeniden belirledik; çünkü, mevcut olan çalışma düzeniyle, çalıştığımız günlerde 4 saatlik çalışma yetersizdir. Onun için, bugün, 15.00-19.00 ve 20.00-24.00 arasında; yarın ve öbür gün; yani, perşembe, cuma günleri de 14.00-19.00 ve 20.00-24.00 arasında çalışma önerisini getirdik. Bunun kötü yanı neresinde?!

Elbette ki, sizler de bir an önce önümüzde duran bu yasa tasarısı ve tekliflerinin görüşülmesini ve Meclis Genel Kurulunun takdirine göre de bir kısmının kabul veya reddine göre sonuçlanmasını istersiniz. Bunun tereddüt edilecek, itiraz edilecek "yanlıştır"denilecek herhangi bir yanını görmüyorum.

Diğer taraftan, Meclis gündemine getirilen yasa tasarıları ve teklifleri arasında bir sıralama yaptık.

Değerli arkadaşlar, 1 inci sıraya aldığımız kanun tasarısı, Türk Ceza Kanunu ile Cezaların İnfazı Hakkında Kanunda değişiklik yapılmasına ilişkin bir kanun tasarısıdır. Bu, bütün hukukçuların takdir edeceği ve bileceği gibi, çok önemli bir yasa tasarısıdır. Bugünkü uygulamada, 647 sayılı Yasa hükümlerine göre, kısa süreli sayılan hapis cezalarının paraya çevrilmesi durumunda uygulanan miktarlar çok komik kalıyor. Kabahatlerde 3 000-5 000 liraya, cürümlerde 5 000-10 000 liraya bir günlük hapis cezası çevrilebiliyor.

Düşünün ki, bir kaza oluyor ve ölümlü neticeleniyor. Kazayı yapan kişiye de, sekizde 4 kusur veriliyor; verilecek hapis cezası 1 yıl. 59 uncu madde de uygulanırsa, altıda 1 indirim yapılıyor; 10 aylık hapis cezası veriliyor.

Şu anki uygulamada, on aylık hapis cezası paraya çevrildiği zaman, kaç lira para cezasına çevriliyor, hiç düşündünüz mü; 1,5 milyon lira değerli arkadaşlar. Bir hayatın bedeli 1,5 milyon lira mı olmalı; hayır, hiç kimse buna doğrudur diyemez. İşte, getirilen ve 1 inci sırada görüşülmek istenilen yasa tasarısıyla güncel bir hale getirilmek isteniyor, kamu vicdanı rahatsız olmaktan kurtarılmak isteniyor.

2 nci sırada neler getiriliyor; 2 nci sırada da, mafya tipi örgütlenmeyle mücadele hususunda bir yasa tasarısı getiriliyor. Buna önemsizdir diyebilir miyiz; hayır, hiçbirimiz önemsiz diyemeyiz.

Ondan sonra gelen sıralarda da, Türkiye Cumhuriyeti Devletinin, çeşitli ülkelerle yapmış olduğu uluslararası anlaşmaların onaylanması var. Eğer, biz, bu uluslararası anlaşmalara önemsiz gözüyle bakıyorsak, niye bu anlaşmaları yapıyoruz? Yaptığımızı göre, Meclisimize düşen görev neyse, yerine getirilmeli. Bizim amacımız ve isteğimiz, geçmiş dönemlerde olduğu gibi, Meclis gündemine getirilen hiçbir yasanın veya teklifin kadük olmasına meydan vermemek, tümtünü incelemek, görüşmek ve yasalaştırmaktır. Tatile çıkacağımız zaman da, ben diliyor ve istiyorum ki, bu Genel Kurul gündeminde hiçbir yasa tasarısı ve teklifi olmadan, omuzlarımızda bir yük olmadan, tatile göndül rahatlığıyla çıkabilelim; bu önerimiz buna yöneliktir, hepinizin destek vermesini diliyor, umuyor; hepinize saygılar sunuyorum. (DSP, MHP ve ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Günay.

1 inci öneriyi okutup; oylarınıza sunacağım:

Öneriler:

1- Genel Kurulun 28.7.1999 Çarşamba günü (bugün) 15.00-19.00, 20.00-24.00; 29.7.1999 Perşembe ve 30.7.1999 Cuma günleri 14.00-19.00, 20.00-24.00 saatleri arasında çalışması, 28.7.1999 Çarşamba günü (bugün) sözlü soruların görüşülmemesi, 30.7.1999 Cuma günü de kanun tasarısı ve tekliflerinin görüşülmesi, 12 nci sıraya kadar olan tasarısı ve tekliflerin 30.7.1999 Cuma günü saat 24.00'e kadar bitirilememesi halinde, saat 24.00'ten sonra da çalışmalara devam edilerek bu tasarısı ve tekliflerin görüşmelerinin bitirilmesi önerilmiştir.

BAŞKAN – 1 inci öneriyi oylarınıza sunuyorum; Öneriyi kabul edenler... Etmeyenler... Öneri kabul edilmiştir.

2 nci öneriyi okutuyorum:

2- 27.7.1999 tarihli gelen kâğıtlarda yayımlanan ve aynı tarihte dağıtılan 88 sıra sayılı kanun tasarısı ve teklifinin, gündemin "Kanun Tasarısı ve Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmının 1 inci sırasına, 87 sıra sayılı kanun tasarısının 2 nci sırasına, 75 sıra sayılı kanun tasarısının 3 üncü sırasına 48 saat geçmeden alınması, gündemin 31 inci sırasında bulunan 70 sıra sayılı kanun tasarısının bu kısmın 4 üncü sırasına, 2 nci sırasında bulunan 25 sıra sayılı kanun tasarısının 5 inci sırasına, 29 uncu sırasında bulunan 65 sıra sayılı kanun tasarısının 6 nci sırasına, 25 inci sırasında bulunan 61 sıra sayılı kanun tasarısının 7 nci sırasına, 26 nci sırasında bulunan 62 sıra sayılı kanun tasarısının 8 inci sırasına, 27 nci sırasında bulunan 63 sıra sayılı kanun tasarısının 9 uncu sırasına, 17 nci sırasında bulunan 44 sıra sayılı kanun tasarısının 10 uncu sırasına ve 28.7.1999 tarihli gelen kâğıtlarda yayımlanan ve aynı tarihte bastırılıp dağıtılan 105 sıra sayılı kanun tasarısının 48 saat geçmeden 11 inci sırasına alınması önerilmiştir.

BAŞKAN – 2 nci öneriyi oylarınıza sunuyorum; Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sayın milletvekilleri, alınan bu karar gereğince sözlü soruları görüşüyor ve gündemin "Kanun Tasarısı ve Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmına geçiyoruz.

Türk Ceza Kanunu ile Cezaların İnfazı Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ile Kırklareli Milletvekili Cemal Özbilen ve 3 Arkadaşının Türk Ceza Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve Adalet Komisyonu raporunun müzakeresine başlıyoruz.

VI. – KANUN TASARISI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

1- *Türk Ceza Kanunu ile Cezaların İnfazı Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ile Kırklareli Milletvekili Cemal Özbilen ve 3 Arkadaşının Türk Ceza Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve Adalet Komisyonu Raporu (3/399, 2/181) (S.Sayı: 88) (1)*

BAŞKAN – Komisyon?.. Hazır.

(1) 88 S. Sayılı Basmayazı tutanağına eklidir.

Hükümet?.. Hazır.

Komisyon ve Hükümet yerlerini aldı.

Komisyon raporunun okunup okunmaması hususunu oylarınıza sunuyorum: Raporun okunmasını kabul edenler... Etmeyenler... Raporun okunması kabul edilmemiştir.

Tasarının tımlı üzerinde, Anavatan Partisi Grubu adına, Kırklareli Milletvekili Sayın Cemal Özbilen.

Buyurun Sayın Özbilen. (ANAP sıralarından alkışlar)

Konuşma süreniz 20 dakikadır.

ANAP GRUBU ADINA CEMAL ÖZBİLEN (Kırklareli) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türk Ceza Kanunu ile Cezaların İnfazı Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ile benim ve üç arkadaşımın birlikte hazırladığı Türk Ceza Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifimiz üzerinde, Anavatan Partisi Grubunun görüşlerini arz etmek üzere huzurlarınızdayım. Bu vesileyle, Grubum ve şahsım adına, Yüce Heyeti saygıyla selamlıyorum.

Bilindiği üzere, 765 sayılı Türk Ceza Kanununun 7.12.1988 tarih ve 3506 sayılı Kanunla eklenen ek 1 ve ek 2 nci maddeleriyle, paranın belli bir ölçüde satın alma gücünü kaybetmesi karşısında suç ve ceza arasında bozulan dengeyi sağlamak ve para cezalarının caydırıcılığını temin etmek amacıyla katsayı sistemi getirilmiş ve artırım konusu olacak para cezaları arasında, nispi nitelikteki vergi ve resim cezaları, nispi para cezaları ve tazminat kabilinden olup, müteazayit nispete tabi bulunan para cezaları hariç olmak üzere, kanun ve tüzüklerde alt ve üst sınırları veya bunlardan biri gösterilen veya hiç gösterilmeyen veya sabit bir rakam olarak gösterilmiş bulunan para cezaları (idari ve disiplinler para cezaları dahil) alınmıştır. Kanunun getirdiği katsayı sisteminde, 1988 Yılı Bütçe Kanununda memur maaş katsayısı olarak öngörülen 84 sayısı esas alınmış ve bu katsayının her 75 puana ulaşan artışı bir birim olarak kabul edilmiş olup, bu suretle hesaplanacak birim rakamı ile para cezalarının çarpılarak, uygulama yapılacağı belirtilmiştir.

3506 sayılı Kanunla, Türk Ceza Kanununun 19 ve 24 üncü maddeleriyle, 647 sayılı Cezaların İnfazı Hakkında Kanunun, kısa süreli hürriyeti bağlayıcı cezaların kamu para cezasına çevrilmesine ilişkin 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının 1 numaralı bendi ile ödeme emrine rağmen ödenmeyen kamu para cezasının hürriyeti bağlayıcı cezaya çevrilmesine ilişkin 5 inci maddesinin altıncı ve dokuzuncu fıkralarındaki miktarlar artırılmış, para cezalarının alt ve üst sınırını gösteren Türk Ceza Kanununun 19 ve 24 üncü maddelerindeki miktarlar da dahil olmak üzere, bahse konu para cezalarının memur maaş katsayısına bağlı olarak artırılması esası getirilmiş olduğu halde 647 sayılı Cezaların İnfazı Hakkında Kanundaki sözü edilen miktarların memur maaş katsayısına bağlı olarak artırılması öngörülmemiştir. Bu durum da, uygulamada büyük haksızlıklara neden olmaktadır. Ayrıca, kısa süreli hürriyeti bağlayıcı cezanın para cezasına çevrilmesi işleminde, para cezasına çevrilmede baz olarak kullanılan miktarın çok düşük olması sebebiyle, uygulanan cezanın caydırıcılığı ortadan kalkmaktadır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; öte yandan, 765 sayılı Türk Ceza Kanununun 7.12.1988 tarihli ve 3506 sayılı Kanunla eklenen ek 1 ve ek 2 nci maddeleriyle, paranın belirli bir ölçüde satın alma gücünü kaybetmesi karşısında suç ve cezada bozulan dengeyi ve para cezalarının caydırıcılığını sağlamak amacıyla katsayı sistemi getirilmiş idi. Getirilen bu sistemde, memur maaş katsayısında bütçe kanunuyla yapılacak her 75 puanlık artış, cezanın bir misli artırılmasına yol açmaktadır. Özellikle, son yıllarda memur maaş katsayısındaki bütçe kanunlarıyla yapılan artışlar nedeniyle ek 2 nci madde gereğince para cezalarında meydana gelen yükselmeler sonucu, para cezaları yüksek meblağlara ulaşmış bulunmaktadır.

Verdiğimiz kanun teklifi, özellikle son yıllarda çıkarılmış olan kanunlarda yer alan para cezalarındaki yüksek meblağlara ulaşan artışların ülkemizde yaşanan enflasyona paralel olmasını sağlamak amacıyla, para cezalarındaki artışın, 4.1.1961 tarih ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesi uyarınca tespit ve ilan edilen yeniden değerlendirme oranının baz alınarak yapılması öngörülmektedir. Bu şekilde, para cezalarındaki artışların enflasyona paralel olarak makul bir düzeyde gerçekleşmesi sağlanmış olacaktır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 88 sıra sayılı kanun tasarısı ve teklifi Yüce Kurulunuzca kabul edildiği takdirde, Türk Ceza Kanununun 19 uncu maddesinde yer alan 20 000 liradan 100 milyon liraya kadar olan ağır para cezası, 60 milyon liradan 15 milyar liraya kadar yükseltilmektedir. Yine, Türk Ceza Kanununun 24 üncü maddesinde, halen 5 000 liradan 10 milyon liraya kadar olan hafif para cezası, 15 milyon liradan 1 500 000 000 liraya yükseltilmektedir. Yine, 647 sayılı Cezaların İnfazı Hakkında Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının 1 numaralı bendindeki kabahatlerde beher gün karşılığı 3 000 ilâ 5 000 lira olan hafif, cürümlerde 5 000 ilâ 10 000 lira olan ağır para cezaları, 1 milyon ilâ 2 milyon lira hafif, 2 milyon ilâ 3 milyon lira ağır para cezasına yükseltilmektedir.

5 inci maddeyle güncel hale getirilen bu cezalar ile kanunun yürürlük tarihinden sonra çıkacak kanunlardaki para cezalarının da 1999 senesinden veya yürürlüğe giriş senesinden sonraki artışları belirlenmektedir. Bu maddeye göre, para cezaları, Vergi Usul Kanununun 298 inci maddesine göre o yıl için belirlenen yeniden değerlendirme oranına göre artırılarak uygulanacaktır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 88 sıra sayılı kanun tasarısı ve teklifi, uzun süredir gündemde olan ve fakat bugüne kadar bir türlü çıkarılamayan bir tasarıdır ve uygulamada ortaya çıkan ceza dengesizliğini gidermek, eyleme uygun ceza prensibini geliştirmek, hürriyeti bağlayıcı ceza-yı para cezasına çevirmedeki adaletsizliği ortadan kaldırmak ve bu çevirme işlemi nedeniyle cezaların kaybolan etkinliğini yeniden kazandırmak; ayrıca, cezaların infazında kolaylık ve sürat sağlamak amacıyla hazırlanmıştır. Özellikle, uygulamada, karar veren hâkim ve savcılarımızı karar verirken sıkılarak karar vermek zorunda kalmaktan kurtaracak ve kamu vicdanını rahatlatacak, bu neticenin ortaya çıkmasını temin edecek bir tasarı ve teklif olarak, Yüce Meclisin huzuruna getirilmiş bulunmaktadır. Gerek alt komisyonda gerek Adalet Komisyonunda bütün siyasi parti gruplarının mutabakat sağladığı bir tasarı ve tekliftir. Bu kanun tasarısı ve teklifini, yukarıda belirtmeye çalıştığım hususlar muvaceshinde, Anavatan Partisi Grubu olarak da benimsediğimizi ifade etmek istiyorum.

Sözlerimi tamamlamadan evvel, bu kanun tasarısı dolayısıyla, bazı basın ve yayın organlarında çıkan trafik cezalarına bu kanunun ne şekilde yansıtacağı konusunda kısa bir malumat vermek istiyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununu değiştiren 17.10.1996 tarih ve 4199 sayılı Kanunun 47 nci maddesine göre, 765 sayılı Türk Ceza Kanununa 3506 sayılı Kanunla eklenen ek maddeler ile bu maddelerde değişiklik yapan diğer kanunlardaki para cezalarının hesaplanmasına dair hükümler uygulanmayacaktır. Karayolları Trafik Kanununda da, esasen, tasarının öngördüğü sistem benimsenmiştir. Her sene, aralık ayında belirlenen yeniden değerlendirme oranına göre, trafik cezaları artırılmaktadır ve bu uygulama sürdürülecektir. 1999 yılında, bu oran, yaklaşık yüzde 78 olarak uygulanmıştır. 2000 yılı aralık ayı içerisinde, hükümet, bu konudaki katsayıyı tespit edecektir.

Bu duygu ve düşüncelerle, tasarı ve teklifin uzun süredir beklenen bir ihtiyacı gidereceğine olan inancımı belirterek, Anavatan Partisi Grubu olarak olumlu oy vereceğimizi bir kez daha ifade

ederken, tasarı ve teklife katkıda bulunan Adalet Bakanlığımıza, komisyon üyelerimize ve değerli parlamenterlerimize teşekkür ediyor; hayırlı, uğurlu olması dileğiyle, hepinizi saygıyla selamlıyorum. (ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Özbilen.

Fazilet Partisi Grubu adına, Aksaray Milletvekili Sayın Ramazan Toprak; buyurun efendim. (FP sıralarından alkışlar)

Sitreniz 20 dakika.

FP GRUBU ADINA RAMAZAN TOPRAK (Aksaray) – Sayın Başkan, Yüce Meclisin saygı-değer üyeleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Malumuâliniz, konumuz, gündemimizde 88 sıra sayısıyla bulunan Türk Ceza Kanunu ile 647 sayılı Cezaların İnfazı Hakkında Kanunlarda yapılan değişiklik ve bir üyesi olduğum alt komisyon-da, ihtiyaç duyulan maddelerin tarafımızdan tespiti ve kanun teklifi haline getirilmesidir.

Bu konuda gerek Adalet Komisyonunda ve gerekse alt komisyonunda, gerçekten, Mecliste grubu bulunan bütün partiler olarak çok ciddi, dayanışma içerisinde, Parlatmentonun diğer çalışmalarına da örnek olmasını temenni ettiğim bir ortak çalışma sergilenmiştir. Tabii, bu kanun tasarısı ve tekifinin içeriği, biraz sonra maddelere geçildiğinde, açıklandığında görüleceği üzere, son derece teknik konulardır. Ben, bu teknik konulara fazla girmek istemiyorum; ancak, değinmek istediğim bir husus var. Daha ziyade, bu tasarının ve kanun teklifinin geneli üzerinde, genel şablonu üzerinde, değerli vakitlerinizi almadan, kısa bir konuşma yapmak istiyorum.

Öncelikle gerek tasarı ve gerekse teklifi, üç ana başlık altında değerlendirmek mümkündür. Birincisi, para cezalarının miktarındaki artıştır. Ben de, yıllarca yargıçlık ve savcılık görevlerini ifa ettim. Bu süre içerisinde, zaman zaman, öyle para cezaları vermek zorunda kalıyorduk ki, karşımızdaki sanık, verdiğimiz cezaya, hissettirmeden, müstehzi bir tavırla gültüyordu. Elbette, bu, bir yargı mensubu için hiç de arzu edilir bir şey değil.

Zaman zaman çıkarılan bu tür para cezalarının artırımıyla ilgili kanunlarla getirilen artış miktarları, belli bir süre için bu sorunu gideriyor. Ancak, malumunuz, ülkemizde yaşanan yüksek enflasyon nedeniyle, verilen cezalar, en fazla iki üç yıl içerisinde komik duruma gelmekteydi. Tabii, bunun, teknik elemanlarca, uzmanlarca, yargı mensuplarınca, çok ciddi çalışmaları yapıldı, değişik kriterler bulunmaya çalışıldı; ancak, bu konuda, tabiri caizse, sihirli bir formül henüz bulunamadı. Tüketici fiyatları endeksi buna kriter olsun denildi, olmadı; toptan eşya fiyatları endeksi buna kriter olsun denildi, olmadı; memur maaş artış oranları buna kriter olsun denildi, olmadı; en son, önünüze getirilen bu tasarı ve teklifle, 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 298 inci maddesinde tespit ve ilan edilen yeniden değerlendirme oranı kriteri benimsenerek, Yüce Genel Kurulun gündemine getirildi. Bu açıdan, zannediyorum, uzun bir süre bu sorunu çözmüş olacağız.

Örneğin, komedilerden bir tanesini ifade edelim: Hepinizin malumu âlileridir; bir trafik cezası verildiğinde, bazen, sürücüler, polise "cezası neyse onu söyle, verelim, işimiz var, çekip gidelim" gibi son derece müstehzi bir tavır takınıyordu, para cezasının düşüklüğü nedeniyle. Keza, bazı suçlarda, özellikle telefonla tacizlerde, 300 kütür bin liralık bir para cezası öndemeye kendisine gelen kişi "300 kütür bin lira para cezası mı?! O zaman bir 300 kütür bin lira daha para cezasını ödeyip, bir daha telefonla taciz edeceğim" gibi, yargı mensuplarını son derece gültünç durumlara düşüren tavırlarla cevap veriyorlardı; yargı mensupları, yasal zorunluluklar nedeniyle, maalesef, buna maruz kalıyordu. Bu getirilen değişikliklerle, bir nebze olsun, bu konular telafi edilmektedir.

Diğer bir husus, az önce 1 inci maddeyle bağlantılı olarak ifade ettiğim, yeniden değerlendirme oranıdır. Malumu âliniz, 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 298 inci mükerrer maddesi uyarınca, bu, her yıl tespit edilir ve ilan edilir. Bu değerlendirme oranıyla getirilen bu para cezaları, her yıl artırılmak suretiyle, yargı mensuplarını olsun, idarî birimleri olsun, bu tarz zor durumlardan, sanıyorduz, uzun bir süre kurtaracağı benzer.

Bu kanun tasarisında getirilen diğer bir husus, daha önce, mahkemelerce verilen hapis cezaları veya para cezalarının infazında çok yoğun sıkıntılar yaşanmaktaydı. Örneğin, birtakım hükümlülerin cezanın infazından kaçınabilmek için sürekli adres değiştirmesi nedeniyle, bir türlü bu cezanın infazına geçilemiyordu. Keza, aynı şekilde, hakkında para cezası verilen bir hükümlünün, adres değişikliği nedeniyle ele geçirilmesi ve para cezasının infazında çok yoğun sıkıntılar yaşanıyordu. Tabii, bunların ele geçmemesi nedeniyle, öncelikle kolluk kuvvetlerini, bazen yıllarca uğraştıran, son derece lüzumsuz yere mesailerini işgal eden yoğun sıkıntılara neden olmaktaydı. Tabii, buna bağlı olarak, yazışmaları yürüten cumhuriyet savcılıklarını, keza, bu kararı veren mahkeme kalemini, bazen, uzun yıllar meşgul eden bir olaydı. İlk kez, bu kanun tasarısı ve teklifiyle, hükümlülerin hükümde gösterilen adreslerine yapılan tebligatın geçerli olacağı ifade edilmek suretiyle, gerçekten, bu konuda büyük bir rahatlama getirilmiş durumda.

Elbette, Türk Ceza Kanunu ve Cezaların İnfazı Kanununda, bu Yüce Genel Kurulun gündemine getirilmesi gereken daha başka pek çok değişiklikler olduğunu hepimiz biliyoruz. Gerek bilfiil yargı görevi ifa eden çok değerli hâkim ve savcılarımız gerekse yargıyla doğrudan veya dolaylı ilgisi bulunan değerli vatandaşlarımız, yargının bu sorunlarını yakinen bilmektedirler.

Mecliste grubu bulunan bütün partilerin, komisyonda, ittifakla kabul ettikleri bu tasarısı ve teklifi ilgili bu davranış tarzının Yüce Genel Kurulun bütün çalışmalarında örnek olmasını temenni ediyorum, hepinize saygılar sunuyorum. (FP, DSP, MHP ve ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Toprak.

Demokratik Sol Parti Grubu adına, Samsun Milletvekili Sayın Yekta Açıkgöz. (DSP sıralarından alkışlar)

Süreniz 20 dakikadır.

Buyurun.

DSP GRUBU ADINA YEKTA AÇIKGÖZ (Samsun) – Sayın Başkan, Yüce Parlamentonun saygıdeğer üyeleri; Türk Ceza Kanunu ile Cezaların İnfazı Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısıyla ilgili Demokratik Sol Parti Grubu adına söz almış bulunuyorum; bu nedenle, Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Bilindiği gibi, 1 Mart 1926 tarih ve 765 sayılı Türk Ceza Kanunu, 7 Aralık 1988 tarih ve 3506 sayılı Kanunla eklenen ek 1 ve ek 2 nci maddeleriyle, paranın belli bir ölçüde satın alma gücünün kaybedilmesi karşısında, suç ve ceza arasında bozulan dengeyi sağlamak ve para cezalarının caydırıcılığını temin etmek maksadıyla katsayı sistemi getirilmiştir.

Bu sisteme göre, 1988 Yılı Bütçe Kanununda memur maaş katsayısı olarak öngörülen 84 sayısı esas alınmış ve bu katsayının, her 75 puana ulaşan artışı bir birim olarak kabul edilmiş olup, bu suretle hesaplanacak birim rakamı ile para cezalarının çarpılarak uygulama yapılacağı belirtilmiştir.

Saygıdeğer milletvekilleri, 3506 sayılı bu Kanun, Türk Ceza Kanununun 19 ve 24 üncü maddeleriyle, 647 sayılı Cezaların İnfazı Hakkında Kanunun kısa süreli hürriyeti bağlayıcı cezaların kamu para cezalarına çevrilmesine ilişkin 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının 1 numaralı bendi ile ödeme emrine rağmen ödenmeyen kamu para cezasının hürriyeti bağlayıcı cezaya çevrilmesine

ilişkin 5 inci maddesinin altıncı ve dokuzuncu fıkralarındaki miktarları artırmış, para cezalarının alt ve üst sınırını gösteren Türk Ceza Kanununun 19 ve 24 üncü maddelerindeki miktarlar da dahil olmak üzere, bahse konu para cezaları, memur maaş katsayısına bağlı olarak artırılması esası getirilmiş olduğu halde, 647 sayılı Cezaların İnfazı Hakkında Kanunda sözü edilen miktarların, memur maaş katsayısına bağlı olarak artırılması öngörülmemiştir. Ayrıca, kısa süreli hürriyeti bağlayıcı cezanın para cezasına çevrilmesinde baz olarak kullanılan miktarın çok düşük olması, uygulanan cezanın caydırıcılığını da ortadan kaldırmıştır; yani, bu değişiklik de zamanla fonksiyonunu yitirmiş, para cezalarıyla ilgili Türk Ceza Kanununun 19 ve 24 üncü maddeleri ile ek 1 ve ek 2 nci maddelerinin, âdeta işlerliği kalmamıştır.

Değerli milletvekilleri, işte bu zaruretlere doğan yeni yasa tasarısı, Türk Ceza Kanununun 19 uncu maddesinin "Ağır para cezası, yirmibin liradan yüzmilyon liraya kadar" hükmünü "Ağır para cezası, altmışmilyon liradan onbeşmilyar liraya kadar" olarak değiştirmiştir. Yine aynı kanunun, 24 üncü maddesindeki "Hafif para cezası, beşbin liradan onmilyon liraya kadardır" hükmü, yeni tasarıda "Hafif para cezası, onbeşmilyon liradan birmilyarbeşyüzmilyon liraya kadar" olarak değiştirilmiştir.

647 sayılı Cezaların İnfazı Hakkında Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının 1 numaralı bendi "Kabahatlerde beher gün karşılığı birmilyon ilâ ikimilyon lira hafif, cürümlerde ikimilyon ilâ üçmilyon lira hesabıyla ağır para cezasına" şeklinde değiştirilmiştir. Halbuki, yürürlükteki yasaya göre, bu cezalar "Kabahatlerde, beher gün karşılığı üçbin ilâ beşbin lira hafif, cürümlerde beşbin ila onbin lira hesabıyla ağır para cezasına" şeklinde idi.

Yine, 647 sayılı Yasanın 5 inci maddesi hükümleri gereği, kesinleşmiş mahkûmiyet hükümlerinde yer alan cezaların infazına yönelik olarak, cumhuriyet başsavcılıklarınca çıkarılan davetiye ve ödeme emirlerine ilişkin tebligatların tebliğ ve tebellüğ işlemlerinde büyük güçlük ve zorluklarla karşılaşılıyordu. Bunun sonucunda, para cezalarının hapis cezasına çevrilmesi işlemi yerine getirilemiyor ve dolayısıyla, infaz işlemi yerine getirilemiyordu. Yeni tasarı bu güçlüğü de ortadan kaldırmış "Cezaların İnfazında Tebligat" başlığı altında, daha önce yürürlükten kaldırılan 7 nci madde de yeniden düzenlenmiştir. Bu madde şöyledir: "Mahkome ilamında yazılı hürriyeti bağlayıcı cezanın çekülmesi için yapılan davetin veya para cezasının ödenmesi için çıkarılan ödeme emrinin tebliği, hükümde gösterilen adrese yapılır. Hükümlü bu adreste yaptığı değişiklikleri mahkemesine ve nezdindeki Cumhuriyet Başsavcılığına bildirmek zorundadır. Aksi takdirde, hükümde gösterilen adrese yapılan tebligat geçerlidir." Bu madde, haliyle, cezaların infazında kolaylığı ve sürati sağlamıştır.

Değerli arkadaşlar, yine, Türk Ceza Kanununun ek 2 nci maddesinde uygulanan memur maaş katsayısına göre yapılan, 84 sayılı ve bir birim rakamına göre bulunacak para cezasından vazgeçilmiş; bunun yerine, daha rasyonel ve gerçekçi olan, 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 298 inci maddesi uyarınca tespit ve ilan edilen yeniden değerlendirme oranı baz alınarak, para cezalarındaki artışların enflasyona paralel olarak makul bir düzeyde gerçekleşmesi sağlanmıştır. Bu madde de, hürriyeti bağlayıcı cezayı para cezasına çevirmedeki adaletsizliği ortadan kaldırmıştır.

647 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin dördüncü fıkrasına "Para cezası, Türk Ceza Kanununun 19 uncu maddesinin alt sınırında gösterilen miktarın, Türk Ceza Kanununun ek 2 nci maddesine göre uygulanan yeniden değerlendirme oranı ile çarpılması sonucu elde edilen miktarı geçmediği takdirde, bu cezanın taksitle ödenmesine hükmedilemez, ancak, hükümlünün isteği üzerine, para cezasının taksitle ödenmesine ilişkin bu maddenin sekizinci fıkrası hükmü saklıdır" cümlesi eklenmiştir.

Yine, 5 inci maddenin altı ve dokuzuncu fıkralarında yer alan "onbin lira" ibaresi "üçmilyon" olarak değiştirilmiştir. Bu maddede de, cezaların kaybolan etkinliği yeniden kazandırılmaya çalışılmıştır.

Sayın milletvekilleri, bugün oylaması yapılacak olan bu kanun tasarısının getireceği etkinlik ve yenilikleri şöyle sıralayabiliriz:

- a) Ceza dengesizliğini gidermek,
- b) Eyleme uygun ceza prensibini gerçekleştirmek,
- c) Hürriyeti bağlayıcı cezayı para cezasına çevirmedeki adaletsizliği ortadan kaldırmak,
- d) Cezaların kaybolan etkinliğini yeniden kazandırmak,
- e) Cezaların infazında kolaylık ve sürati sağlamak.

Değerli milletvekilleri, bu yasanın Yüce Türk Ulusuna hayırlı olması dileğiyle, Demokratik Sol Parti Grubu adına Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (DSP, MHP ve ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Açıköz.

Doğru Yol Partisi Grubu adına, Eskişehir Milletvekili Sayın Sadri Yıldırım; buyurun. (DYP sıralarından alkışlar)

Süreniz 20 dakikadır.

DYP GRUBU ADINA MEHMET SADRI YILDIRIM (Eskişehir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türk Ceza Kanunu ile 647 sayılı Kanunda değişiklik yapılmasına dair kanun tasarısı üzerinde, Doğru Yol Partisi Grubu adına söz almış bulunuyorum. Yüce Meclise ve değerli vatandaşlarıma selam ve saygılarımı sunuyorum.

Demokratik ve hukuk devletinde toplumu ayakta tutan, toplumun kurallarını düzenleyen, anayasalar ve kanunlardır. Anayasamızın 2 nci maddesinde belirtildiği gibi, Türkiye Cumhuriyeti, toplumun huzuru, millî dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk milliyetçiliğine bağlı, temel ilkelere dayanan, demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devletidir ve sistem olarak da kuvvetler ayrılığı esaslı kabul edilmiştir. Egemenlik, mutlak suretle milletindir. Millet adına yasama, yürütme ve yargı yetkisini kullanan organlar arasında bir üstünlük sıralaması yoktur. Yetki ve görevlerin kullanılmasında çağdaş bir işbölümü ve işbirliği vardır. Üstünlük, sadece Anayasa ve kanunlarda mevcuttur. Yargı gücü, devletin egemenlik haklarından biridir. Hakkın, hukukun, adaletin sağlanması ise devletin temel görevlerindedir. Adalet, kutsal bir görevdir. Türk Milleti, adalet ve Türk hâkimlerine her zaman güvenmiş ve inanmıştır.

Adalet, devletin meşruiyet temelidir. Ancak adil bir devlet, insanlık onuruna, çağdaş insani değerlere saygılı bir düzeni gerçekleştirir. Adalet, ancak demokratik hukuk devletiyle mümkündür.

Adalet, toplumsal barışın bir güvencesidir. Kamusal alanda adalet ve hakkaniyet hâkimse, toplumsal barış sağlam temellere oturuyor demektir.

Değerli milletvekilleri, hukukun üstünlüğüne inanmayan ve güvenmeyen devletlerde bağımsız yargı olmaz. Hak ve adalet, hukukun üstünlüğü ve demokrasi, bağımsız yargıyla sağlanır. Bağımsız yargıyı sağlayacak olan hâkimlerimizdir. Öyleyse, demokratik ve hukuk devletini ayakta tutan da bağımsız yargıdır. Bağımsız yargının gerçekleşmesi için, önce hukukun üstünlüğüne inanmak ve güvenmek mecburiyetindeyiz.

Devletin varlık sebebi adalettir. Öyleyse, adalet, tarafsız, bağımsız, çabuk ve adil olmalıdır. Anayasamızın 5 inci maddesinde ise "Devletin temel amaç ve görevleri" başlığı altında, Türk Mil-

letin bağımsızlığını ve bütünlüğünü, ülkenin bölünmezliğini, cumhuriyeti ve demokrasiyi korumanın, kişilerin ve toplumun refah, huzur ve mutluluğunu sağlamanın, devletin görevi olduğu belirtilmiştir.

Anayasamızın 38 inci maddesi ise, suç ve cezalara dair temel esasları belirlemiştir. Bir kimsenin yaptığı olayı kanun suç saymıyorsa, o kişi cezalandırılmaz. O kimsenin işlediği suça, kanunda belirtilen cezadan daha ağır bir ceza verilemez. Suçluluğu hükmen sabit oluncaya kadar, kimse suçlu sayılmaz. Ceza ve ceza yerine geçen güvenlik tedbirleri ancak kanunla konulur. Ceza sorumluluğu şahsıdır; yani, ceza hukukunda şahsılık prensibi vardır. Suçu kim işlemişse o cezalandırılır. Yoksa, Ahmet suç işlemiş, yerine başka biri veya Mehmet cezalandırılmaz. İşte, adalette bu yanlışlığa sebebiyet verilmemesi için, yüce hâkimlerimiz, hassas olan adalet terazisini iyi kullanmak mecburiyetindedir, hatta zorundadır.

Anayasada düzenlenen cezalara dair esasları, Ceza Kanunu daha teferruatlı olarak belirlemiştir. Türk Ceza Kanununun 1 inci maddesine göre "Kanunun suç saymadığı bir fiil için kimseye ceza verilemez. Kanunda yazılı cezalardan başka bir ceza ile de kimse cezalandırılmaz" denilmiş ve Ceza Kanununda suçlar "cürüm ve kabahat" şeklinde iki gruba ayrılmıştır.

Türk Ceza Kanununun 2 nci maddesine göre "İşlendiği zamanın kanununa göre cürüm veya kabahat sayılmayan fiilden dolayı kimseye ceza verilemez. Eğer, böyle bir ceza hüküm olunmuşsa icrası ve kanunî neticeleri kendiliğinden kalkar.

Bir cürüm veya kabahatin işlendiği zamanın kanunu ile sonradan neşir olunan kanunun hükümleri birbirinden farklı ise failin lehinde olan kanun tatbik ve infaz olunur " denilmiştir.

Yine, Ceza Kanununun 3 üncü maddesine göre "Türkiye'de suç işleyen kimse, Türk kanunlarına göre cezalandırılır ve bundan dolayı bir Türk hakkında yabancı memlekette hüküm verilmiş olsa bile Türkiye'de muhakeme olunur" denilmiştir; yani, Anayasada genel olarak belirlenen cezalar, Türk Ceza Kanununda ayrıntılı olarak tespit edilmiştir.

Değerli milletvekilleri, görüşmekte olduğumuz tasarı, Türk Ceza Kanununun 19 ve 24 üncü maddelerindeki para cezaları ile 647 sayılı Kanuna göre olan para cezalarını yeniden düzenlemektedir. Türk Ceza Kanununun 19 uncu maddesi ağır para cezalarını düzenlemiş ve bu para cezaları hemen hemen her yıl ekonomik şartlar nazara alınarak değişikliğe uğramıştır.

Anayasada düzenlenen cezalara dair esaslar, Ceza Kanununda en ince ayrıntılarına kadar belirlenmiştir.

Türk Ceza Kanununun 24 üncü maddesinde ise, hafif para cezaları düzenlenmiştir; ancak, bu madde de, zaman zaman, cezaların caydırıcılığı nazara alınarak değişikliğe uğramıştır. Genelde, para cezaları, memleketin ekonomik şartları ile cezaların caydırıcılığı nazara alınarak tespit edilir; ancak, para cezalarının alt sınırı ile üst sınırı kanun koyucu tarafından, yani Meclis tarafından, caydırıcılık unsuru ve ekonomik şartlar nazara alınarak tespit edilir ve bu tespitler kanunlaştıktan sonra, hâkimler tarafından suçun nevine göre takdir edilir.

Para cezalarındaki günün ekonomik şartları ve caydırıcılık unsuruna rağmen, bazı suçlarda para cezalarının fazlalığı suiistimale sebebiyet verebilir. Biz, bu nedenle, suiistimale sebebiyet verilmemesi için, dikkat edilmesi gereken unsur olduğu kanaatindeyiz. Mesela, trafik suçlarında para cezalarının yüksekliği ve fazlalığı, caydırıcılıktan öte suiistimale sebebiyet vermesi yüksek olduğundan, trafik cezalarının düşük tutulmasından ve düşürülmesinden yanayız.

Trafik cezaları, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununda belirlenmiş olup; bu, özel bir kanundur. Türk Ceza Kanununda olan, genel kanuna uygulanan para cezasının ve tespitlerin özel kanuna uygulanması, kanuna uygun olmadığı gibi, diğer kanunlara da aykırıdır.

2918 sayılı Kanunda değişiklik yapan 17.10.1996 tarih ve 4199 sayılı Kanunun Karayolları Trafik Kanununun bazı maddelerini değiştiren 47 nci maddesine göre "765 sayılı Türk Ceza Kanununa 3506 sayılı Kanunla eklenen ek maddeler ile bu maddelerde değişiklik yapan diğer kanunlardaki para cezalarının hesaplanmasına ilişkin hükümler 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun suç saydığı fiilleri işleyenler hakkında uygulanmaz" diye açıkça belirttiğine göre, bu kanun ve madde karşısında Komisyonca tespit edilen para cezalarının, trafik cezalarına uygulanamayacağı açıkça belirtilmiştir. Bu duruma göre, Türk Ceza Kanunu için tespit edilen ağır ve hafif para cezalarının, özel kanun olan Karayolları Trafik Kanununa uygulanamaz ve uygulanmaması gerekir kanaatindeyiz.

Değerli milletvekilleri, ayrıca, yine gelen tasarıda "Cezaların İnfazında Tebligat" başlığı altında 7 nci maddede "Mahkeme ilamında yazılı hürriyeti bağlayıcı cezanın çektirilmesi için yapılan davetin veya para cezasının ödenmesi için çıkarılan ödeme emrinin tebliği, hükmünde gösterilen adrese yapılır. Hükümlü bu adreste yaptığı değişiklikleri mahkemesine ve nezdindeki Cumhuriyet Başsavcılığına bildirmek zorundadır. Aksi takdirde, hükmünde gösterilen adrese yapılan tebligat geçerlidir" denilmiştir ve bu şekilde tasarı kaleme alınmış, Yüce Meclise sunulmuştur.

Yüce Meclisi ve tüm vatandaşlarımı saygılarımla selamlıyorum efendim. (Alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyoruz Sayın Yıldırım.

Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına, Nevşehir Milletvekili Sayın İsmail Çevik; buyurun efendim. (MHP, DSP ve ANAP sıralarından alkışlar)

Konuşma süreniz 20 dakika.

MHP GRUBU ADINA İSMAİL ÇEVİK (Nevşehir) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Türk Ceza Kanunu ile 647 sayılı Cezaların İnfazı Hakkındaki Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı hakkında Grubumun görüşlerini açıklamak üzere söz almış bulunmaktayım; Yüce Heyetinizi, şahsım ve Milliyetçi Hareket Partisi adına saygılarımla selamlıyorum.

Muhterem arkadaşlarım, 18 Nisan seçimlerinden bu yana üç ay, 57 nci hükümetin göreve başladığı tarihten bu yana da yaklaşık iki aylık bir süre içerisinde, ülkemiz gündeminde bulunan ve bir an önce çözülmesi gereken birçok soruna el atılmış, çözümü sağlanmıştır. Meseleler sırasıyla çözülmeye devam edecektir. Genel Kurul çalışmalarını sürdürülürken, bu çalışmaların genellikle uzlaşma ve hoşgörül ortamı içinde cereyan etmesi, halkımızın takdirini kazanmaktadır. Ayrıca, uzlaşma ve hoşgörülü yapılan çalışma, Yüce Meclisi daha verimli hale getirirken, bu durum, milletimizin umudunun ve güveninin artmasına yol açmaktadır. Bu arada, eleştiri hakkının akıl ve vicdan sınırları içerisinde kullanılması da ayrıca takdir toplayacaktır.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; milletimizin asıl, bizlerin vekil olma sıfatını önemseyerek ve bu bilinçle, geçmiş demokratik hayatımızda ortaya çıkan sıkıntılara ve toplumsal gerilimlere meydan vermeyecek vicdanî muhasebeyi yaparak çalışmalarımızı sürdürmek zorundayız.

Sayın milletvekilleri, 21 inci Dönem milletvekilleri olarak, üzerimizde tarihî bir sorumluluk olduğunun bilincindeyiz. Ülkemizin çok ciddi meselelerini çözecek ve ülkeyi 21 inci Yüzyıla taşıyacak Parلمانtonun üyeleri olarak iktidarı ve muhalefetiyle, uyum, uzlaşma ve verimli çalışmalar milletimizce takdir edilecek, bizler de vazifesini yapmış olmanın vicdan huzuru içerisinde olacağız.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; 765 sayılı Türk Ceza Kanununa 7.12.1988 tarih ve 3506 sayılı Kanunla eklenen ek 1 ve ek 2 nci maddeler, paranın belli bir ölçüde satın alma gücünü kaybetmesi karşısında, suç ve ceza arasında bozulan dengeyi sağlamak ve para cezalarından beklenen caydırıcılığı temin etmek amacıyla katsayı sistemi getirilmiştir. Bütçe kanunuyla yapılacak olan her

75 puanlık artış, cezanın 1 misli artırılmasına yol açmaktadır. Özellikle son yıllarda memur maaş katsayısında bütçe kanunlarıyla yapılan artışlar nedeniyle, Ek-2 nci madde gereğince para cezalarında meydana gelen yükselmeler sonucu, para cezaları yüksek meblağlara ulaşmış durumdadır.

Tasarıyla, özellikle son yıllarda çıkarılmış olan kanunlarda yer alan para cezalarındaki yüksek meblağlara ulaşan artışlar, 647 sayılı Cezaların İnfazı Hakkındaki Kanunda memur maaş katsayısına bağlı olmamasından dolayı, enflasyona paralel cezaların ülkemizde yaşanan enflasyon artışına uygun olmadığı gerekçesiyle -cüzi, düşük cezalar olması sebebiyle- para cezalarındaki artışın, 4.1.1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesi uyarınca tespit ve ilan edilen yeniden değerlendirme oranı baz alınarak yapılması öngörülmektedir. Bu şekilde, para cezalarındaki artışların enflasyona paralel olarak makul bir düzeyde gerçekleşmesi sağlanmış olacaktır.

Mahkemelerimizin vermiş olduğu isabetli kararlar, uygulamada, para cezalarıyla güllünc hale gelmektedir. Somut bir örnek sunacak olursak, ruhsatsız silah taşımanın cezası, Türk Ceza Yasasında 1 yıl hapidir; beher günü 5 000 liradan paraya çevrildiğinde, ruhsatsız silah taşımaya ödenecek para cezası 1 825 000 liradır. Değişiklikle, bu ceza 730 milyon lira olmaktadır. Tasarıyla, ceza güncelleştirilmiştir.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; bu değişiklikte, cezadan beklenen caydırıcılık sağlanmaya çalışılırken, diğer yandan, para cezalarını ödeyemedikleri için, para cezasının hüriyeti bağlayıcı cezaya çevrilmesi halinde, hüriyetinden mahrum olacak vatandaşların durumları da hassasiyetle ele alınmıştır.

Bu yasanın milletimize hayırlı olmasını diliyorum, Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (Alkışlar)
BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Çevik.

Şahsı adına, Tokat Milletvekili Sayın Ali Şevki Ereki; buyurun efendim. (DYP sıralarından alkışlar)
Süreniz 10 dakikadır.

ALİ ŞEVKİ EREK (Tokat) – Sayın Başkanım, değerli milletvekili arkadaşlarım; bugün, gerçekten, Yüce Mecliste, isabetli bir tasarımı görüşüyoruz.

Bu tasarının içerisindeki para cezalarına ve teferruata girmeden evvel, bugün, özellikle, içerisinde bulunduğumuz şartlar itibarıyla, birkısım ilkeler bakımından tasarımı incelemekte yarar gördüm.

Değerli arkadaşlarım, birinci olarak, devlet olma niteliğinin, her şeyden önce, suçluyu bulan ve ceza verebilen bir devlet olma gereğine bağlı olduğuna inanıyoruz. İkinci olarak, vereceğiniz ceza mağferi vicdanı tatmin edecek, verilecek ceza etkili olacak, verilecek ceza önleyici nitelikleri hazine olacak. Üçüncü olarak da, verilen cezayı devlet uygulayacak.

Eğer, bir cezayı verebilmek için suçlu yakalanamıyorsa, suçlu yakalandığında verilecek ceza mağferi vicdanı tatmin etmiyorsa, ceza mağferi vicdanı tatmin etsin veya etmesin, etkili olsun veya olmasın, o cezayı o devlet uygulayamıyorsa, o zaman, devletin gücünde, devletin etkinliğinde mutlaka bir kaçamak olduğunu, bir zafiyet olduğunu kabul etmek durumundayız.

Bu tasarının, 1996 yılının onuncu ayında, zamanın hükümeti tarafından Türkiye Büyük Millet Meclisine verilmesinden dolayı, zamanın hükümetini tebrik ediyorum. Bugün, aradan üç yıla yakın bir zaman geçmesinden sonra, böyle önemli bir meseleyi Meclisin gündemine getirmesinden dolayı da, keza bugünkü hükümetin fevkalade yararlı bir iş yaptığını da burada açık yüreklilikle ifade etmek istiyorum.

Değerli arkadaşlarım, esas itibarıyla, bilhassa getirilen yeniliklerin arasında, ister mahkûmiyete yönelik ister para cezasına yönelik, tebligatların adres belirsizliğinden dolayı ademi infazdır; yani, infazın yapılamamasıdır. Bunu önleyici, hükümlüye mükellefiyet getiren bir maddenin konul-

masında da büyük bir isabet hâsıl olmuştur. Yalnız, çok değerli Bakanımız ve Adalet Bakanlığının üst derece yetkilileri buradayken hemen ifade etmek isterim ki, özellikle -tabii, kanundan habersiz olmak mazeret olamaz, herkesin kanundan haberi olması gereklidir- öyle bir düzenlemeye ihtiyaç var ki, -bu, bu yasada mı yapılır; yoksa, Adalet Bakanlığımız kendi mekanizması içinde bunun tedbirlerini mi alır- hüküm giyen sanığın adres değişikliğini mutlaka zamanında ilgili mahkemeye ve cumhuriyet savcılığına bildirme mükellefiyetinin, o vatandaşımızın aklına "herkes kanunu bilmek zorundadır" ilkesinin üstünde, mutlaka işlenmesinde büyük bir içtimaî yarar olduğunu burada belirtmek istiyorum.

Bu yasayı bekleyen bir tehlike de, maalesef, içinde bulunduğumuz enflasyonist etkilere dir. Her ne kadar cezaların alt ve üst sınırları itibariyle gayet geniş bir takdir hareket kabiliyeti yüzle mahkemelere tanınmışsa da, eğer enflasyon bu süratle giderse, alınan bu yüzeysel ekonomik tedbirler gerekli etkinliği gösteremezse, bir iki yıla kalmadan bu cezaların da komikleşeceğinden endişe ederim.

Bu yasanın hayırlı ve uğurlu olması dileğiyle, Yüce Heyete saygılarımı sunarım. (Alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Ereğ.

Tasarının tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Maddelere geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

1 inci maddeyi okutuyorum:

TÜRK CEZA KANUNU İLE CEZALARIN İNFAZI HAKKINDA KANUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1. – 1.3.1926 tarihli ve 765 sayılı Türk Ceza Kanununun 19 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 19. – “Ağır para cezası, altmışmilyon liradan onbeşmilyar liraya kadar tayin olunacak bir paranın Devlet Hazinesine ödenmesinden ibarettir. Nispi para cezasının yukarı sınırı yoktur.”

BAŞKAN – 1 inci madde üzerinde, Fazilet Partisi Grubu adına, Adıyaman Milletvekili Sayın Dengir Fırat. (FP sıralarından alkışlar)

Süreniz 10 dakikadır.

FP GRUBU ADINA DENGİR MİR MEHMET FIRAT (Adıyaman) – Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; Türk Ceza Kanununda para cezası olarak belirtilmiş olan cezaların güncel hale getirilmesi ve buna ek olarak alt komisyonunda yapılan çalışmalarla, diğer kanunlarda güncelliğini kaybetmiş para cezalarının güncel hale getirilmesi konusundaki kanun tasarısının, kamu vicdanını rahatlatıcı bir tasarı olduğu kanısındayız. Bu nedenle de, komisyonu oluşturan tüm komisyon üyelerinin müşterek çalışmasıyla, tasarı, yapılmış olan değişikliklerle, tümünü kapsayacak şekilde güncelleştirilmiş bulunmaktadır.

Bu durumun, kamu vicdanını rahatlatacağı kanısındayız; ancak, kanımıza göre, bir noksanlık vardır; bu noksanlık da şudur: Daha evvel çok düşük miktarlarda olan cezalar halen yürürlükte dir ve infaz edilmektedir. 500 000 lira, 1 milyon lira gibi bugün güllünç olan miktarlar, özellikle defterdarlıklarda büyük yığılmalara sebep olmakta ve bunun yanında da, bu 1 milyon liranın tahsili için 5 milyon lira, 10 milyon lira gibi, cezanın katbekat üstünde masraf yapılmaktadır. Bu tasarıda yapılacak bir değişiklikle, bugüne kadar bu şekilde verilmiş olan cezaların infaz edilmiş sayılmasıyla, gerek defterdarlıklardaki bu birikimin ortadan kaldırılması gerekse devlet maliyesi yönünden bir yükün ortadan kaldırılması, kanaatime göre doğru olacaktır.

İkinci olarak, bu yasa tasarısı yeniden gündeme geldiği zaman, kanıma göre, bazı konularda aşırıya kaçılmıştır. Özellikle, trafik cezalarında zaten her yıl bir güncelleştirme yapılmaktadır; ancak, bu yasa tasarısı içerisinde bu miktarların yeniden yükseltilerek -mesela, hız sınırının aşılmasında 80 milyon lira, hatta bazı şeylerde 400-500 milyon liraya kadar çıkan cezalar- bunun da aynı yasa içerisinde güncelleştirilmesi nazara alındığında, bir süre sonra bu cezaların tahammül edilmez hale geleceği ve bu cezaları tahsilte görevli kamu personelini de gayrimeşru yollara iteceği kanısına ben şahsen sahibim. Bu bakımdan, özellikle, Trafik Yasasının bu yasa kapsamının dışına çıkarılmasını... Çünkü, güncelleşmenin yasa içerisinde daha evvel ele alınmış olduğunu ve her mali yıl sonunda da bunun güncelleştirildiğini tespit etmek mümkündür. Bu bakımdan, Sayın Hükümetin ve Sayın Komisyonun bu Trafik Yasasını bu kanundan ayrı olarak mütalaa etmesinde fayda olacağı kanısındayım.

Bu güncelleştirmenin, bu tasarının halkımıza hayırlı uğurlu olmasını diler, hepinizi saygıyla selamlarım. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Sayın Fırat.

Doğru Yol Partisi Grubu adına, Kayseri Milletvekili Sayın Sevgi Esen.

Buyurun Sayın Esen. (DYP sıralarından alkışlar)

Süreniz 10 dakikadır.

DYP GRUBU ADINA SEVGİ ESEN (Kayseri) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Adalet Komisyonunun 8.7.1999 tarihli 3 üncü Birleşiminde görüşülerek alt komisyona havale edilen Türk Ceza Kanunu ile Cezaların İnfazı Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı üzerinde Grubum adına söz almış bulunuyorum; bu vesileyle, Yüce Heyetinizi saygıyla selamlarım.

Değerli milletvekilleri, alt komisyonda değerli hukukçu ve bürokratların da yaptıkları katkılarla netlik kazanan tasarı, 15.7.1999 tarihinde Adalet Komisyonuna sevk edilmiştir. Tasarının genel ifadesi incelendiğinde, Ceza Kanunu hükümlerinin günün değişen ekonomik koşullarına uygun hale getirilmesi çabası ortaya çıkmaktadır. Madde metinleri ve genel olarak kanun tasarısı, değişen koşullar nedeniyle yetersiz hale gelen ve caydırıcı olma özelliğini kaybeden Türk Ceza Kanununu iyileştirme amacını gütmektedir.

Bilindiği üzere, 765 sayılı Türk Ceza Kanununa 7.12.1988 tarih ve 3506 sayılı Kanunla eklenen ek 1 ve ek 2 nci maddelerle, paranın belli bir ölçüde satın alma gücünü kaybetmesi durumu karşısında suç ve ceza arasında bozulan dengeyi sağlamak, para cezalarının caydırıcılığını temin etmek amacıyla katsayı sistemi getirilmektedir. Kanunun getirdiği katsayı sisteminde, 1988 yılı bütçe kanununda memur maaş katsayısı olarak öngörülen 84 sayısı esas alınmış, bu katsayının her 75 puana ulaşan artışı bir dilim olarak kabul edilmiş ve bu şekilde hesaplanan birim rakamı ile para cezalarının çarpılarak uygulama yapılacağı belirtilmiştir. Ayrıca, kısa süreli hürriyeti bağlayıcı cezaların para cezasına çevrilmesi işleminde, para cezasına çevrilmeye baz olarak kullanılan memur maaş katsayısına bağlı olarak artırılması esası getirilmiş olduğu halde, 647 sayılı Cezaların İnfazı Hakkında Kanunda sözü edilen miktarların memur maaş katsayısına bağlı olarak artırılması öngörülmemiştir. Bu nedenle, uygulamada bazı haksızlıklar ortaya çıkmaktadır; sonuç itibarıyla, cezaların caydırıcılığı ortadan kalkmaktadır.

Uygulamada ortaya çıkan ceza dengesizliğini ortadan kaldırmak için yapılan bu yeni düzenlemeyle, sistemdeki dengesizliklerin giderilmesine, eyleme uygun ceza ilkesinin hayata geçirilmesine ve hürriyeti bağlayıcı cezaların para cezasına çevrilmesindeki adaletsizliğin ortadan kaldırılmasına çalışılmaktadır.

Değerli milletvekilleri, Yüce Meclisin gündemine gelen söz konusu bu tasarının 1 inci maddesinde, Türk Ceza Kanununun 19 uncu maddesi 7.12.1988 tarih ve 3506 sayılı Kanunla değiştirilmesine rağmen, paranın satın alma gücünün 3506 sayılı Kanuna göre tespit edilen birim katsayısıyla çarpılma sonucu elde edilen miktardan daha fazla değer kaybetmesi karşısında ağır para cezalarının azamî ve asgarî hadlerini artırmak ve suçla karşı kanunun kaybetmek üzere olduğu caydırıcılık gücünü tekrar kazandırmak olduğu vurgulanmaktadır. Tasarıda teklif edilen değişiklik "ağır para cezası, onsekizmilyon liradan üçmilyar liraya kadar tayin olunacak bir paranın Devlet Hazinesine ödenmesinden ibarettir. Nispi para cezasının yukarı sınırı yoktur" şeklindedir. Bu tasarıda, para cezalarının artırılmasıyla, Ceza Kanunumuzda eksik olduğu tespit edilen caydırıcılık unsurunun sağlanacağı inancı hâkimdir; ancak, paranın bizzatîhi bir değer değil, sadece ve sadece değer ölçüğü olduğu gerçeği kesinlikle gözardı edilmemelidir.

Bu madde ve genel olarak tasarının bütünü geçici çözümler üretmektedir. Suça sebebiyet veren koşulların yok edilmesi gibi bir çabayı ne yazık ki görememekteyiz. Bu, zira, ülkemizin içinde bulunduğu ekonomik koşullar düzeltilmeden yapılan düzenlemelerin ileride daha da yetersiz hale geleceği ve yeni düzenlemelere ihtiyaç duyulacağı kaygısını taşıdığımı belirtmek istiyorum.

Değerli milletvekilleri, ceza kanunları uzun ve bilinçli bir teknik çalışmayla hazırlanmalıdır. İsbetsiz anlayışlarla veya büyük teknik kusurlarla hazırlanmış ceza kanunları olağanüstü tehlikelidir. Çünkü, hiçbir kanun, ceza kanunu kadar kişi özgürlüğüyle yakından ilgili değildir. Bu nedenle, yasama organının ceza kanunlarını hazırlarken veya değiştirirken diğer kanunlar için izlenen usulden tamamıyla ayrı ve güvenceli kurallara bağlılığını sağlayacak bir sisteme ihtiyaç vardır. Hukuk tekniği, bir bakıma kişi özgürlüğünün güvencesidir. Genel ve ortak kanun olmasından dolayıdır ki, ceza kanunu kusursuz bir tekniğe sahip olmalıdır.

Bilim, gerçeği ve adil olanı aramalıdır. Kanunlar da adil olanı aramak, gerçeğe ve bilimsel temele dayanmak durumundadır. Bu ölçü, ceza kanunlarının birinci önceliğidir. Bilimin kanundan daha güvenilir olma özelliği süreklilik taşımasındandır; zira, bilim, ilerlemek durumundadır. Kanun, hiçbir zaman, bilimle çelişir duruma düşmemelidir. Bilimle çelişen kanun, kanun yapma hakkının kötüye kullanılması anlamına gelecektir; yani, yasa koyucu, bilimin izinde yürütmeli ve onun yol göstericiliğinden ayrılmamalıdır.

1926 tarihli 765 sayılı Türk Ceza Kanununun, 1926 tarihinden beri modern Türkiye Cumhuriyetinin hukuk sisteminde önemli bir yeri vardır. Batı hukuk sisteminden alınarak Türk toplum ve ahlak yapısına uygun hale getirilen Ceza Kanunumuz, hukuk sistemimiz içerisinde diğer kanunlarımızla uyumlu olma özelliğini de içermeli ve hukuk sistemimizdeki uyum ve ahengin bozulmasına müsaade edilmemelidir.

Hukuk mesleğine gönül vermiş bir arkadaşınız olarak, hukuk sistemimizdeki aksaklıkların ve mevzuattaki dağınıklığın, bir an önce, bütün olarak çözüme kavuşturulmasının aciliyet kesbettiğini vurgulayarak sözlerime son verirken, Yüce Meclise saygılarımı sunuyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Esen.

Başka söz talebi?.. Yok.

1 inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2 nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 2. – Türk Ceza Kanununun 24 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Madde 24. – Hafif para cezası, onbeşmilyon liradan bir milyarbeşyüzmilyon liraya kadar tayin olunacak bir paranın Devlet Hazinesine ödenmesinden ibarettir."

BAŞKAN – 2 nci maddeyle ilgili söz talebi?.. Yok.

2 nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3 üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3. – 13.7.1965 tarihli ve 647 sayılı Cezaların İnfazı Hakkında Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (1) numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“1. Kabahatlerde beher gün karşılığı birmilyon ila ikimilyon lira hafif, cürümlerde ikimilyon ila üçmilyon lira hesabıyla ağır para cezasına.”

BAŞKAN – Maddeyle ilgili söz talebi?.. Yok.

3 üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

4 üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 4. – Türk Ceza Kanununun Ek 1 inci maddesinin (a) ve (b) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“a) Türkiye Büyük Millet Meclisinin ilk kurulduğu tarihten önce yürürlüğe girmiş bulunan bütün kanun ve tüzüklerde yazılı olup da, daha sonraki tarihlerde Türkiye Büyük Millet Meclisinince miktarına dokunulmamış olan para cezaları otuzdokuzbinüçyüz misline,

b) Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından kabul olunup da;

1) 31.12.1939 tarihine kadar yürürlüğe girmiş bulunan kanunlardaki para cezaları yirmiüçbinbeşyüzseksen misline,

2) 1.1.1940 tarihinden 31.12.1945 tarihine kadar yürürlüğe girmiş bulunan kanunlardaki para cezaları onbeşbinyediytyirmi misline,

3) 1.1.1946 tarihinden 31.12.1959 tarihine kadar yürürlüğe girmiş bulunan kanunlardaki para cezaları yedibinsekizyüzaltmış misline,

4) 1.1.1960 tarihinden 31.12.1970 tarihine kadar yürürlüğe girmiş bulunan kanunlardaki para cezaları üçbindokuzyüzotuz misline,

5) 1.1.1971 tarihinden 31.12.1977 tarihine kadar yürürlüğe girmiş bulunan kanunlardaki para cezaları ikibinüçyüzellisekiz misline,

6) 1.1.1978 tarihinden 31.12.1980 tarihine kadar yürürlüğe girmiş bulunan kanunlardaki para cezaları yediyüzseksenaltı misline,

7) 1.1.1981 tarihinden 31.12.1987 tarihine kadar yürürlüğe girmiş bulunan kanunlardaki para cezaları üçyüzdoksantüç misline,

8) 1.1.1988 tarihinden 31.12.1993 tarihine kadar yürürlüğe girmiş bulunan kanunlardaki para cezaları oniki misline,

9) 1.1.1994 tarihinden 31.12.1998 tarihine kadar yürürlüğe girmiş bulunan kanunlardaki para cezaları sekiz misline,

çıkarılmıştır.”

BAŞKAN – Madde üzerinde konuşmak üzere, Doğru Yol Partisi Grubu adına, İçel Milletvekili Sayın Turhan Güven; buyurun. (DYP sıralarından alkışlar)

Süreniz 10 dakikadır.

DYP GRUBU ADINA TURHAN GÜVEN (İçel) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yine, Türkiye gerçeklerine fevkalade uygun bir kanun tasarısına muhatap oluyorsunuz. Gerçi, bu ka-

nun tasarısı, dikkat buyurulursa, 1997'nin ilk aylarında; yani, Doğru Yol Partisinin de ortak olduğu hükümet döneminde hazırlanmış, gönderilmiştir; fakat, kanunlaşması biraz gecikmiştir, bugüne gelinmiştir.

Kanun tasarısındaki iyileştirmeleri gayet memnuniyetle karşıladığımızı da ifade etmek isterim; çünkü, Türk parası durmadan değer kaybediyor. O değer kaybetmelere karşı Türk Ceza Kanunundaki miktarlar çok gerilerde kalıyor. Yalnız, Türk Ceza Kanunundaki değil, tabii özel kanunlardaki hükümlerin de buna göre düzenlenmesi söz konusudur.

Bir evvelki maddede, dikkat buyurulursa -konuşmadık ama- çok isabetli bir madde geçti; çünkü, hapis cezasının paraya tahvili büyük bir isabetsizlik içerisinde yürüyordu ve Türkiye'de, para cezalarının bu az miktarları, kimseyi belki suç işlemeye teşvik etmiyordu; ama, cesaret bulduruyordu. Bu bakımdan, bu madde -bir sonraki maddede de göreceksiniz ki, Vergi Usul Kanunundaki hükümlere göre artırılması mümkün olacaktır- çok güzel düzenlenmiş bir maddedir. Üzerinde konuşacağımız 4 üncü maddede, ta cumhuriyetin ilanından bu yana; yani, Türkiye Büyük Millet Meclisince, hatta, daha evvel çıkarılmış olan, Meclisin 1920'den beri çıkardığı tüm kanunlar manzumesi eiden geçirilmiş ve çok yüksek oranlarda gibi görünen birtakım iyileştirmeler yapılmıştır; ancak, bu düzenleme yapılırken, bundan beş ay evvel, altı ay evvel çıkarılıp da içinde para cezasını ihtiva eden bir kanunla da artırma getirilmiştir. Bakınız, bu tasarının (b) bendinin 9 uncu bölümünde, 1994'ten 31.12.1998 tarihine kadar yürürlüğe girmiş bulunan bütün kanunlardaki para cezası 8 misline çıkarılmış. Yani, bu beş ay içinde Türkiye'de enflasyon bu kadar hızla mı artmış ki, 8 misline çıkarılma ihtiyacı hissediliyor? Daha beş ay evvel; yani, 31.12.1998 tarihinde, eğer, çıkarılmış bir kanun varsa, 8 misli...

Değerli milletvekilleri, o, belki bir itirafın gereğesi olabilir; ama, ben, burada, bir başka noktaya temas etmek istiyorum. Ceza hükümünü ihtiva eden özel kanunlar vardır; mesela, para cezasıdır veya hapis cezasıdır; ama, Türk Ceza Kanununda değildir, kendi kanunu içinde ceza hükümleri vardır. Onlar üzerinde düzenleme yapıyor ve "tüm kanunlar" deniliyor. Mesela, bunlardan birisi de Trafik Kanunudur. Her ne kadar, benim değerli bürokrat arkadaşlarım -ki, ben, onlara, bürokrat değil, yargı kesiminden geldikleri için, yargı kesiminden gelen arkadaşlarım diye söylüyorum; hepsi benim değerli kardeşlerimdir; içlerinde beraber görev yaptığımız insanlar da var- Trafik Kanunu ve onun gibi kanunları pek içermediğini; çünkü, Trafik Kanununun 47 nci maddesinde özel bir hüküm olduğunu ifade buyurdular; ama, bu yeni bir kanundur ve yeni kanun, öbür bütün özel hükümleri de ortadan kaldırabilir.

Bu bakımdan, bir önerge hazırladık; hatta, zannedirim, iki önerge var. Bu 4 üncü maddenin (b) bendinin başına "Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından kabul olunup da" denilen ibareden sonra "kendi kanunlarındaki özel hükümler saklı olmak üzere" diye bir ibare eklersek, artırılmaması gerekli olan hangi maddelerse, onlar üzerinde bir işlem yapılması artık söz konusu olmayacaktır diye düşünüyorum.

Maddeyi, bu haliyle değil, önergeyle birlikte kabul buyursanız, zannedirim, ileride tekrar değiştirme ihtiyacını hissetmeyiz; yani, biz, burada, bunun daha doğru çıkması konusundaki fikirlerimizi sizlere serdediyoruz; bu kanun tasarısı bu şekilde çıkarsa, kısa bir süre sonra bir kere daha karşınıza gelmez diye düşünülüyor.

Hepinize saygılar sunuyorum. Teşekkür ederim. (DYP ve FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyoruz Sayın Gtven.

Başka söz istemi?.. Yok.

4 üncü maddeyle ilgili iki önerge vardır; önergeleri, önce geliş sırasına, sonra da aykırılık derecesine göre okutup işleme alacağız:

Sayın Başkanlığa

Görüşülmekte olan 88 sıra sayılı yasa tasarisının 4 üncü maddesinin (b) bendi 9 numaralı alt bendinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Şükrü Ünal Osmaniye Mehmet Altan Karapaşaoğlu Bursa	Mustafa Geçer Hatay İsmail Kahraman İstanbul Saffet Arıkan Bedük Ankara	Ayşe Nazlı Ilıcak İstanbul Turhan Güven İçel
--	--	---

"9) 2918 sayılı Yasa müstesna olmak üzere, 1.1.1994 tarihinden 31.12.1998 tarihine kadar yürürlüğe girmiş bulunan kanunlardaki para cezaları sekiz misline."

BAŞKAN – Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan kanun tasarisının 4 üncü maddesinin (b) bendinin birinci cümlesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Yıldırım Ulupınar İzmir Saffet Arıkan Bedük Ankara	İbrahim Konukoğlu Gaziantep Ayvaz Gökdemir Erzurum	Turhan Güven İçel
---	---	----------------------

"b) Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından kabul olunup da kendi kanunlarındaki özel hükümler saklı olmak üzere."

BAŞKAN – Şimdi, önergeleri aykırılık sırasına okutup, işleme alacağız:

Sayın Başkanlığa

Görüşülmekte olan 88 sıra sayılı yasa tasarisının 4 üncü maddesinin (b) bendinin (9) numaralı alt bendinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Şükrü Ünal (Osmaniye) ve arkadaşları

"9) 2918 sayılı yasa müstesna olmak üzere 1.1.1994 tarihinden 31.12.1998 tarihine kadar yürürlüğe girmiş bulunan kanunlardaki para cezaları sekiz misline..."

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU BAŞKANI EMİN KARAA (Kütahya) – Sayın Başkan, çoğunluğumuz yok; ama, bu ilk verilen önerge, komisyonumuzca da uygun görülüyor. Ancak, 2918 sayılı değişik "4199 sayılı kanunla değişiklik olmak üzere" diye bir redaksiyon yapılması gerekiyor kanaatindeyim.

BAŞKAN – Önerge sahipleri katılıyor mu bu redaksiyona?

TURHAN GÜVEN (İçel) – Doğrudur; katılıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Hükümet?..

ADALET BAKANİ HİKMET SAMİ TÜRK (Trabzon) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; aslında, bu konuda 17.10.1996 tarih ve 4199 sayılı kanunun 47 nci maddesinde bir hüküm yer almaktadır. Bu hükme göre "765 sayılı Türk Ceza Kanununa 3506 sayılı Kanunla eklenen ek mad-

deler ile bu maddelerde değişiklik yapan diğer kanunlardaki para cezalarının hesaplanmasına ilişkin hükümler 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun suç saydığı fiilleri işleyenler hakkında uygulanmaz." Bu hüküm karşısında, şimdi kabul edilen değişiklikler de, bu 47 nci maddede sözü edilen "bu maddelerde değişiklik yapan diğer kanunlardaki para cezalarının hesaplanmasına ilişkin hükümler" niteliğindedir. Ancak, bu konuda uygulamada bir duraksamaya yol açılmaması için bu öneriye katılıyoruz.

Sayın Komisyon Başkanının da ifade ettiği gibi, eğer, önerge "17.10.1996 tarih ve 4199 sayılı Kanunla değişik 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu müstesna olmak üzere" biçiminde düzenlense, o takdirde, sanıyorum ki, uygulamaya bir açıklık getirilmiş olacaktır.

BAŞKAN – Bu redaksiyon yetkisiyle birlikte, Komisyon ve Hükümet önergeye katılıyor.

O zaman, önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum...

TÜRHAN GÜVEN (İçel) – Artık gerek kalmadı Sayın Başkan.

BAŞKAN – Aynısı mı?

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Aynı anlama geliyor efendim.

BAŞKAN – Evet, diğer önergeye gerek kalmadı.

Değişiklik önergesiyle birlikte maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

5 inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 5. – Türk Ceza Kanununun Ek 2 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Ek Madde 2. – a) Ek 1 inci madde kapsamına giren,

b) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihe kadar yürürlüğe giren,

c) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten sonra kabul edilen,

kanunlardaki para cezaları, her takvim yılı başından geçerli olmak üzere o yıl için 4.1.1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesi hükümleri uyarınca tespit ve ilan edilen yeniden değerlendirme oranında arttırılarak uygulanır."

BAŞKAN – Madde üzerinde, Fazilet Partisi Grubu adına, Aksaray Milletvekili Sayın Ramazan Toprak; buyurun. (FP sıralarından alkışlar)

Süreniz 10 dakikadır.

FP GRUBU ADINA RAMAZAN TOPRAK (Aksaray) – Sayın Başkan, Yüce Meclisin değerli üyeleri; hepinizi şahsım adına saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, Türk Ceza Kanununun ve Cezaların İnfazı Hakkındaki Kanunda yapılan değişiklikler ve bu değişikliklerin mütemmim bir cüzü olan kanun tasarısıyla ilgili olarak Grubum adına görüşleri ifade ederken, kısmen bu konulara temas etmiştim; tekrar, bu konularda, biraz daha açıklayıcı bilgiler vermek istiyorum. Şöyle ki; daha önceden, 7.12.1988 tarihine kadar mahkemelere verilen para cezalarının artırımlarıyla ilgili yaşanan yoğun sıkıntılar nedeniyle, 7.12.1988 tarihinde -o dönemin memur maaş katsayısı 84'tü- hükümetçe, bilahare belirlenecek olan memur maaş katsayısındaki her 75 artış 1 birim olarak kabul edilip, asgari beher gün para cezasıyla çarpılmak suretiyle para cezalarının hesaplanmasına ilişkin bir uygulama getirilmişti. Ancak, aradan onbir yıl geçti; bu onbir yıl içerisinde, bu para cezalarının arttırılmasıyla ortaya çıkan rakamlar, yüksek enflasyon karşısında, gerçekten çok komik, çok güllünc durumda kalıyordu. Ha-

tırıyorum, bir aylık para cezası 10 000 lira hesabıyla 300 000 liraya çevriliyordu ve aradan geçen yıllar içerisinde, bu paranın hiçbir kıymeti harbiyesi kalmıyordu. Elbette, bir yargı mensubu, bir hâkim, bir yargıç, ödümlerle ilgili olarak ödeme emri çıkardığı takdirde, bu şekilde 100 000 lira, 200 000 lira, 300 000 lira gibi çok komik para cezalarını sanıklara gönderdiğinde, elbette, yargı mensupları da bu konuda çok rencide oluyordu; bu, yıllarca kanayan bir yaraydı.

Aradan geçen yıllar içerisinde, bu konu çok tartışıldı, buna bir çözüm getirilmek istenildi; ancak, bu tartışmalardan somut bir sonuç ortaya konulamadı. Nihayet, 1996 yılındaki hükümet tarafından hazırlanan bu kanun tasarısı, aradan geçen üç yıla yakın bir gecikmeyle de olsa, gündemimize gelmekle, yaklaşık onbir yıldır devam edegelen, süregelen bu soruna, sanıyorum, bir çözüm olacak gibi gözüküyor.

Bu, aradan geçen onbir yıllık süre zarfında, zaman zaman, TÜFE; yani, Tüketici Fiyatları Endeksinin kriter olarak alınması düşünüldü. Bununla birlikte, TEFE denilen Toptan Eşya Fiyatları Endeksinin kriter olarak alınması düşünüldü; yine, tam bir mutabakat sağlanamadı. Bilahare, memur maaş katsayısındaki artışlar, zaten 7.12.1988'de getirilmişti; ancak, zaman içerisinde, yüksek enflasyon karşısında, anormal derecede erozyona uğraması nedeniyle çok komik cezalara dönüştüncce, bu tartışmalar sürdü; ancak, somut bir öneri ortaya konulamadı. 1996 yılında ilk kez hazırlanan ve bugün itibarıyla, memnuniyetle gündeme getirildiğini gördüğümüz bu tasarı, bu tartışmalara çok büyük oranda son vermiş olacak.

Şöyle ki, bu kriterlerin ötesinde, birkısım vergi cezalarında uygulanan, 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesi uyarınca, tespit ve ilan edilen yeniden değerlendirme oranı nispetinde, beher gün, mahkemelerce verilen para cezaları artırılmak suretiyle ve bu artırım her yıl tekrarlanmak suretiyle, bu konuda, sanıyorum, bu tartışmayı daha uzun bir süre gündemden kaldıracak bir şekilde çözüm getirilmiş durumda.

Bu tasarı, öncelikle, üyesi bulunduğum Adalet Komisyonuna geldiğinde alt komisyona havale edilmişti ve bu alt komisyonda Adalet Bakanlığının değerli bürokratlarıyla bu konu üzerinde ciddi tartışmalar yapıldı ve bu konuda gerçekten bir konsensüs sağlandı. Tabii, işin teknik boyutu ağırlıktaydı. Yıllardır pek çok sorun sürekli tartışılır; ancak, buna bir çözüm üretilmez. Biz, alt komisyonda, çok tartışılan bu sorunu, gerçekten, parti temsilcisi bütün değerli arkadaşlarımla birlikte bir konsensüs içerisinde, bir karşılıklı anlayış ve işbirliği içerisinde, Adalet Bakanlığının değerli bürokratlarının da katkılarıyla, bu konuda, hükümetin gönderdiği tasarının dışında kanun teklifi olarak ortaya konulması zorunlu görülen birkısım hususları da kanun teklifi şeklinde tanzim ettik. Başkanlığa gönderildi; tasarı ve teklif birleştirildi ve huzuruza geldi.

Zannediyorum, bu tasarının en güzel tarafı bu yeniden değerlendirme oranı olacak. Daha önceki kriterlerde, yüksek enflasyon karşısında erozyona uğrayan para cezalarının güllünç duruma düşmesi gibi bir mahzur, bu yeniden değerlendirme oranının kriter olarak kabul edilmesiyle çok büyük oranda telafi edilmiş olacak.

Bu tasarı ve teklif konusunda, biraz önce ifade ettiğim, bütün partilere mensup arkadaşlarımı, konsensüs halinde, bir işbirliği halinde, belki birkaç gün gecikmeyle olabilir, bir hafta gecikmeyle olabilir; ancak, memnuniyetle, bu tasarı ve teklif üzerinde oluşturulan konsensüsün, Üç Meclisin gündemine getirilen bütün tasarı ve teklifler için de teşmil edilmesini, bütün partilerin bir kardeşlik, bir barış havası içerisinde, emeklerinin, katkılarının sağlanmasını gönülden arzu ediyor, hepimizi saygıyla selamlıyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Sayın Toprak.

Başka söz istemi?.. Yok.

Maddeyle ilgili önerge de yok.

Maddeyi oylarınıza...

SAFFET ARIKAN BÉDÜK (Ankara) – Sayın Başkan, müsaade ederseniz, Sayın Bakana, bir soru sormak istiyorum.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Bedük.

SAFFET ARIKAN BÉDÜK (Ankara) – Sayın Başkan, görüştüğümüz kanun tasarısının 5 inci maddesinde, özellikle son fıkrada "298 inci maddesi hükümleri uyarınca tespit ve ilan edilen yeniden değerlendirme oranında artırılarak..." denilmektedir. "Yeniden değerlendirme oranı" ibaresinden bir şey anlamadım; "yeniden değerlendirme" mi, yoksa "yeniden değerlendirme" mi? Yeniden değerlendirme, biraz müphem bir ifade olarak göründü bana; burada bir yanlış anlamaya sebebiyet vermemek bakımından "yeniden değerlendirme" yerine anlamının acaba "yeniden değerlendirme oranı" mı, yoksa başka bir anlama mı gelip gelmediği hususunda Sayın Bakanımızın açıklama yapmasını rica ediyorum.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Bakan.

ADALET BAKANİ HİKMET SAMİ TÜRK (Trabzon) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; "yeniden değerlendirme oranı" yasal terimdir; çünkü, 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesinin onuncu bendinde şu hüküm yer alıyor: "Bir hesap dönemi sonu itibariyle yapılacak değerlemede esas alınacak yeniden değerlendirme oranı, yeniden değerlendirme yapılacak yılın ekim ayında -ekim ayı dahil- bir önceki yılın aynı dönemine göre Devlet İstatistik Enstitüsünün toptan eşya fiyatları genel endeksinde meydana gelen ortalama fiyat artış oranıdır. Bu oran, Maliye ve Gümrük Bakanlığınca her yıl aralık ayı içinde Resmî Gazeteyle ilan edilir." Bu, yasal terimdir; o nedenle, aynı terimi burada kullanıyoruz.

Nitekim, biraz önce istisna ettiğimiz Karayolları Trafik Kanununda da bu sistem benimsenmiştir. Orada da, para cezalarının, her yıl, yeniden değerlendirme oranında artırılması kabul edilmiştir.

Şimdi, aynı sistemi, Türk Ceza Kanunu bakımından da ve diğer kanunlarda yazılı para cezaları bakımından da genel olarak kabul ediyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Müteakip maddeyi okutuyorum :

MADDE 6. – Türk Ceza Kanununun Ek 4 üncü ve Ek 5 inci maddelerinde yer alan "Ek 2 nci maddeye göre bulunacak birim sayısıyla" ibaresi "Ek 2 nci maddeye göre uygulanan yeniden değerlendirme oranıyla" şeklinde değiştirilmiştir.

BAŞKAN – Madde üzerinde söz istemi?..Yok.

Önerge yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

7 nci maddeyi okutuyorum :

MADDE 7. – Türk Ceza Kanununa aşağıdaki Ek 6 ncı madde eklenmiştir.

"EK MADDE 6. – Cezaların İnfazı Hakkında Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (1) numaralı bendi ile 5 inci maddesinin altı ve dokuzuncu fıkralarındaki miktarlar için de Ek 2 nci madde hükmü uygulanır."

BAŞKAN – Madde üzerinde söz istemi?..Yok.

Önerge yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

8 inci maddeyi okutuyorum :

MADDE 8. – Cezaların İnfazı Hakkında Kanununun 5 inci maddesinin dördüncü fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiş ve bu maddenin altı ve dokuzuncu fıkralarında yer alan “onbin lira” ibaresi “üçmilyon lira” olarak değiştirilmiştir.

“Para cezası, Türk Ceza Kanununun 19 uncu maddesinin alt sınırında gösterilen miktarın, Türk Ceza Kanununun Ek 2 nci maddesine göre uygulanan yeniden değerlendirme oranı ile çarpılması sonucu elde edilen miktarı geçmediği takdirde bu cezanın taksitle ödenmesine hükmedilemez. Ancak, hükümlünün isteği üzerine para cezasının taksitle ödenmesine ilişkin bu maddenin sekizinci fıkrası hükümlü saklıdır.”

BAŞKAN – Madde üzerinde söz istemi?.. Yok.

Önerge yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

9 uncu maddeyi okutuyorum:

MADDE 9. – Cezaların İnfazı Hakkında Kanununun 22.11.1990 tarihli ve 3682 sayılı Kanun ile yürürlükten kaldırılan 7 nci maddesi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“Cezaların İnfazında Tebligat

MADDE 7. – Mahkeme ilamında yazılı hürriyeti bağlayıcı cezanın çektilmesi için yapılan davetin veya para cezasının ödenmesi için çıkarılan ödeme emrinin tebliği, hükümde gösterilen adrese yapılır. Hükümlü bu adreste yaptığı değişiklikleri mahkemesine ve nezdindeki Cumhuriyet Başsavcılığına bildirmek zorundadır. Aksi takdirde, hükümde gösterilen adrese yapılan tebligat geçerlidir.”

BAŞKAN – Madde üzerinde, Fazilet Partisi Grubu adına, Aksaray Milletvekili Sayın Ramazan Toprak.

Buyurun Sayın Toprak.

Streniz 10 dakikadır.

FP GRUBU ADINA RAMAZAN TOPRAK (Aksaray) – Sayın Başkan, Yüce Meclisin değerli üyeleri; hepimizi saygıyla selamlıyorum.

Daha önceki konuşmacı arkadaşlarımın ve benim de bu tasarının geneli üzerinde yaptığım konuşmalarda değindiğimiz hususlardan biri de, mahkemelerce verilmiş ve kesinleşmiş para cezalarının infazıyla ilgili olarak gönderilen davetlere, hükümlülerin adreslerinde bulunamamaları nedeniyle herhangi bir işlem yapılamamaktaydı. Hükümlüler de bunu istismar etmek, suiistimal etmek, adres değiştirmek suretiyle, kesinleşmiş hapis cezalarının infazı bir türlü kabil olmuyordu.

Yine, aynı şekilde, mahkemelerce verilmiş ve kesinleşmiş para cezalarının infazı için adreslerine gönderilen ödeme emirlerinin tebliğinde, hükümlü kişilerin adres değiştirmeleri nedeniyle, gerek kolluk kuvvetleri gerekse tebligatı yapan savcılıklar oldukça meşgul edilmekteydi. Dolayısıyla, mahkemelerin kalemlerinin, hiç de gerekmediği halde, daha doğrusu son derece gereksiz bu formalite nedeniyle, uzun yıllar, hiç uğraşmamaları gereken boş işlerle zamanları işgal edilmekteydi.

Bu düzenlemeyle, bu konuda bir iyileştirme getirilmiştir, gerek mahkemelerce haklarında verilmiş hapis cezalarının infazı için adreslerinde bulunamayan hükümlülerin, ilamda gösterilen adrese tebligat yapılmış olması halinde ve gerekse, aynı şekilde, para cezasına mahkûm edilen hükümlülerin, ilamda gösterilen adreslerinde bulunmasalar bile, bu adreslere yapılan tebligatların geçerliliği bu kanun tasarıyla temin edilmiş bulunmaktadır. Bunun yararı şudur: Gerek hapis cezasının infazı ve gerekse para cezasının infazı için, bulunamayan kişi hakkında, öncelikle, çıkarılması gereken davetiye, adresinde bulunamaması nedeniyle, bir başka adres belirtilmişse, o adrese gönderiliyor ve hükümlüler, sürekli, davetiyeyle aranmak suretiyle, son derece suiistimale açık bu işlem, bile bile lades denilmek suretiyle, hem kolluk kuvvetleri hem yargı makamları boş yere meşgul ediliyordu. Bu tasarıyla getirilen değişikliklerle, hükümlüler, adreslerinde olmadıkları takdirde, adreslerine yapılan tebligatlar geçerli addediliyor. Bu aşamadan sonra, bu kişiler hakkında yargı makamlarınca yakalama emri çıkarma gibi bir uygulama getirilmiş oluyor, böyle bir kolaylık sağlanıyor.

Gerek hapis cezalarının infazı ve gerekse para cezalarının infazı, yargı makamlarınca verilen cezaların infazı, elbette, bir yandan da yargı makamının otoritesidir, itibarıdır. Mahkeme kararları ancak infaz edilmek suretiyle toplumda caydırıcılığını ortaya koyar. İnfaz edilmeyen bir mahkeme kararının, elbette, bir caydırıcılık özelliği olmaz. Bu uygulamayla, mahkeme kararlarına bu caydırıcılık niteliği kazandırılmıştır; son derece olumlu bir düzenlemedir. Ancak, gerek komisyon çalışmaları sırasında gerekse haricen yaptığımız özel çalışmalar sırasında gördük ki, bir husus, özellikle yargı makamlarını son derece meşgul etmekte, rahatsız etmekte; ancak, buna bir türlü çözüm getirilememekteydi. O da şudur: Örneğin, bir yargı makamı ciltzi bir miktar para cezası veriyor. Bu para cezasının tahsili aşamasına geçildiğinde, örneğin, hükümlü adresinde yok, hükümlü adresinde bulunmamak suretiyle, adres değiştirmek suretiyle, ele geçirilememek suretiyle uzun zaman geçirmektedir. Bunu, somut bir örnekle ifade edeyim: Örneğin, mahkemeye, önceki yıllarda, malumuâliniz -para cezaları- beher gün verilen para cezası 5 000 ilâ 10 000 liraydı; bu, çok komik bir rakam haline dönüştü. 30 günlük bir hapis cezasına, beher gün hapis cezası karşılığı 10 000 lira verir; 300 000 lira ediyor. Bu 300 000 lira kesinleşiyor; bu hükümlü yıllarca aranıyor. 300 000 lira için devletin cebinden çıkan rakamlar milyonlara baliğ oluyor. Yargı makamları, gerek savcılıklar ve gerekse mahkeme kalemleri, bu lüzumsuz işlemle yıllarca oyalanıyor ve 300 000 liranın tahsili için, kolluk kuvvetleri, gerek çok değerli emniyet mensuplarımız, polislerimiz ve gerekse kırsal kesimde jandarmamız tarafından, 300 000 liranın tahsili için, çok ciddi rakamlara ulaşan masraflar yapıyordu. Bu konu, bütün yargı mensupları tarafından eleştirilmişti, eleştirilmekteydi. Bu konunun bir şekilde gündeme getirilmesi arzu edildi ve ancak, biraz önce, bunu memnuniyetle öğrendik ki, Sayın Adalet Bakanlığımız bu konuda bir çalışma yapmakta. Gönltümüz, Sayın Adalet Bakanlığımızın emriyle, bu tarz, artık, bugün takibi gerçekten gültünç duruma düşen para cezalarının tahsildinden vazgeçilmesinden yana ve infaz edilmiş sayılması konusunda bir hazırlığının en kısa sürede Yüce Meclisin huzuruna getirilmesini temenni, arz ve talep ediyoruz.

Bu başarılı çalışmaların devamını dilerken, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Sayın Toprak.

Başka söz istemi?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

10 uncu maddeyi okutuyorum:

MADDE 10.- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN – Madde üzerinde söz istemi?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

11 inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 11. - Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN – Madde üzerinde söz istemi?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tasarının tümünün oylanmasından önce, 4 üncü madde üzerinde kabul edilen önerenin, sadece, kanun tekniği bakımından redaksiyona tabi tutulması gerektiğinden, Sayın Bakanımızın bu konuda bir söz isteği var.

Buyurun Sayın Bakanım.

ADALET BAKANI HİKMET SAMİ TÜRK (Trabzon) – Sayın Başkanım, kabul edilmek üzere bulunan kanun tasarısının 4 üncü maddesiyle değiştirilen Türk Ceza Kanununun ek 1 inci maddesinin dokuzuncu bendinde, zaman dilimi içerisinde, yalnız 4199 sayılı Kanun değil, aynı zamanda daha sonra çıkarılan 4262 sayılı Kanunla da bir düzenleme yapılmıştır. O nedenle, her ikisini kapsayacak biçimde daha önce kabul edilen önerenin düzeltilmesi uygun olacaktır.

Böylece, bu ek 1 inci maddenin dokuzuncu bendinin aşağıdaki şekilde düzeltilmesi yerinde olacaktır.

"17.10.1996 tarihli ve 4199 sayılı, 21.5.1997 tarihli ve 4262 sayılı Kanunlarla değişik 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu müstesna olmak üzere, 1.1.1994 tarihinden 31.12.1998 tarihine kadar yürürlüğe girmiş bulunan kanunlardaki para cezaları 8 misline"

BAŞKAN – Sayın Bakanımızın izah ettiği redaksiyon yetkileriyle birlikte tasarının tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir; ülkemize hayırlı, uğurlu olsun diyoruz. (Alkışlar)

Sayın milletvekilleri; gündemin 2 nci sırasındaki, Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanun Tasarısı ve İçişleri ve Adalet Komisyonları raporlarının müzakerelerine başlıyoruz.

2. – Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanunu Tasarısı ve İçişleri ve Adalet komisyonları raporları (1/487) (S.Sayı: 87) (1)

BAŞKAN – Hükümet ve Komisyon yerlerini aldılar.

Komisyon raporunun okunup okunmaması hususunu oylarınıza sunacağım.

Komisyon raporunun okunmasını kabul edenler... Etmeyenler... Komisyon raporunun okunması kabul edilmemiştir.

Tasarının tümü üzerinde, Fazilet Partisi Grubu Adına Adıyaman Milletvekili Sayın Dengir Fırat. (FP sıralarından alkışlar)

Sayın Fırat, süreniz 20 dakika.

Buyurun efendim.

FP GRUBU ADINA DENGİR MİR MEHMET FIRAT (Adıyaman) – Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; Türkiye Cumhuriyeti kurulduğu günden bugüne kadar, Türkiye Büyük Millet Meclisinin görüşmüş olduğu en önemli tasarılarından birisinin görüşmelerine başlamış bulu-

(1) 87 S. Sayılı Basmayazı nutanağa eklidir.

nuyoruz. Kısaca, mafyaya karşı; yani, değiştirilen isimle örgütlü suçlara karşı, konulması gereken bu tasarımı hepimiz canı gönülden destekliyoruz; çünkü, Türkiye'deki, özellikle 1980 sonrasında, mafya örgütlenmesinin hangi düzeye geldiğini her gün gazetelerden, basından, medyadan öğrenme imkânına sahibiz. Her Türk vatandaşı gibi bundan rahatsız ve devletin bazı güçlerinin de içinde olduğu bu örgütlerin bir an evvel ortadan kaldırılması gerektiği kanısında, her vatandaş gibi hem-fikiriz.

Ancak, şu prensibi hiçbir zaman unutmamamız gerekir: 100 tane suçlu yakalanacak diye, eğer 1 masum, haklarından mahrum ediliyorsa, evla olan, 100 suçun işlenmesine göz yummaktır; çünkü aslanan 1 masumun masumiyetinin ihlal edilmemesidir. İşte, getirilmiş olan tasarı, 1 suçluyu yakalayabilmek için 60-65 milyon masumun zan altında bırakılması, malıyla, canıyla, varlığıyla yok edilmesi neticelerini doğuracak olan bir tasarıdır.

O bakımdan, hangi düşüncede olursa olsun, ister demokrat sol düşüncede olun, ister milliyetçi düşüncede olun, ister sağda olun, isterse solda olun; Türkiye Cumhuriyeti hudutları dahilinde yaşayan tüm insanlar olarak ve onların temsilcileri olarak, 65 milyon insanı temsil eden milletvekilleri olarak, bu yasa tasarısını çok iyi bir şekilde irdelememiz gerekir. Bu yasa öyle bir yasa ki, iki tarafı kesen bir yasa değil, dört tarafı kesen, hatta ucuyla da batan bir yasa. Bunların nedenlerini, niçinlerini, teker teker, kısaca size arz etmeye çalışacağım; ancak, maddelere geçildiği zaman da, değerli arkadaşlarım, bu konuda fikirlerini beyan edeceklerdir.

Şimdi, mafya nedir? Bir kere, mafyanın tarihini, genelde dünyada ve Türkiye'deki gelişimini kısaca da olsa irdelemekte fayda görüyorum. Mafya, küçük, silahlı grup demektir; 18 inci Yüzyılda, Sicilyalı çiftçilerin arazilerini korumak için tutmuş oldukları, küçük, silahlı gruplardır. Ancak, belli bir süre sonra, özellikle 19 uncu Yüzyılda, bunlar, patronlarından aldıkları para yerine, bir aylığa bağlanmak yerine, patronlarını aylığa bağlayarak veya büyük çiftçi kitlelerini aylığa bağlayarak organize olmaya başlamışlardır ve buradan çıkar elde etmeye başlamışlardır, ki, mafyanın ilk temel birleştirici unsuru olan haraç unsuru devreye girmiştir. Daha sonra, bu örgütler gelişerek, arabuluculuk, davaları halletme gibi görevleri de üstlenmişlerdir; ki işte, orada, siyasilerle, devletle işbirliği içerisinde girme lüzumunu hissetmişlerdir. Bu da, mafyanın siyasileşme dönemidir. Ekonomik yasakların giderek rantı çoğaltması karşısında da, birden fazla mafyanın aynı pazara girme ihtiyacını, bu da bunlar arasındaki rekabeti ve dolayısıyla, arkalarına devlet gücünü alma ihtiyacını doğurmuştur. Bu da, devletle birleşmeyi sağlamıştır; ama, İkinci Dünya Harbinde, özellikle Amerika'nın, Sicilya çıkarması sırasında istihbarî güçlerden istifade etmesi, hatta buraya çıkarılan bazı komando birliklerinin ulaşımının sağlanmasıyla da, özellikle gizli örgüt-mafya birleşmesi sağlanmıştır. Dolayısıyla, mafya, bir yerde İtalya'da veya Amerika'da bu sıraladığım süreç içerisinde kendisini yasallaştırmış, kendisini güçlendirmiştir.

Türkiye'de ise, buna baktığımız zaman, 1950 ile 1960 arasında, özellikle ekonomik kriz döneminde, bulunmayan malların piyasaya sürülmesi, karaborsa başlangıcıyla beraber mafyanın ilk nüvelerinin atıldığını görüyoruz. Ama, mafya, güçlenmeye, palazlanmaya, 12 Mart 1980 sonrasında, ekonomik liberalizm adı altında, siyasî liberalizmin bir yana bırakılarak devlet mal varlığının özelleştirilmesi ve döviz kazandırılabilmesi için hayali ihracat gibi işlemlerin ortaya gelmesiyle, rantın büyümesiyle, daha organize bir şekilde ortaya çıkmaya başlamıştır.

Kamu arazilerinin gecekondular vasıtasıyla, gecekondular vasıtasıyla işgal edilmesi, gecekonduların bunu devletten talebi yerine, çok daha kısa bir yol olan bir arsa, bir gecekondu mafyasını gündeme getirmiştir.

Yüksek enflasyon ve yargının yavaş çalışması ise bir çek-senet mafyasının ortaya çıkmasını gerektirmiştir, sağlamıştır. Ancak, mafya, Türkiye'de, karapara yerine, hükümetin özellikle bazı kesimleri vergilendirme sisteminin dışında tutma eğilimi göstermesi nedeniyle de kayıtdışı ekonomiyeye kayma lüzumunu hissetmiştir. Yani bu farkı çok iyi değerlendirmemiz lazım. Yani, bizim mafyamız ile bir Sicilya, bir Almanya, bir Amerika mafyası arasındaki farklılık, karapara ile kayıtdışı ekonominin seçimi meselesindedir.

Şimdi, 200 milyar dolar civarında olan milli gelir, milli hâsılamızın yanında, kimilerine göre yüzde 50, kimilerine göre yüzde 100 olan kayıtdışı ekonomi nazara alındığında, kayıtdışı ekonominin 100 ilâ 200 milyar dolar civarında olduğu ve bayağı büyük bir meblağa ulaştığı görülür ve bunun, yine, adli mercilerce veya polisçe yapılan incelemelerinde de, bu kayıtdışı paramın yüzde 10'u ilâ yüzde 20'sinin; yani, 10 ilâ 20 milyar doların ise karapara olduğu belirlenmiştir.

Tabii, 1983 sonrasında "benim memurum işini bilir" felsefesini ortaya koyduğunuz zaman, bu memur hakikaten işini bilmiş, çeşitli kademelerde, bu mafya örgütleriyle çok güzel ilişkiler kurmuştur; verginin yerini haraç, hapsin yerini kurşun almıştır ve bu, giderek güçlenerek bugünkü duruma gelmiştir; ama, siyasi yönüne baktığımız zaman, 1960 ile 1970 arasında, devletin, belli bir kesimi yanına alarak, özellikle istihbarat örgütlerinin belli bir kesimini yanına alarak, sol güçlere karşı gayri yasal güçleri kullandıkları görülmüştür. Bu, 1980'e kadar gelmiştir. 1980'de, güneydoğuda çıkan PKK çatışmaları PKK'yi yerel bir mafya haline getirmiş, devlet ve polis, bir yerde, yeniden, belli güçlerle, sivil güçlerle işbirliğine girerek, bu kişileri kapalı operasyonlarda kullanmıştır, ki, bu, Meclisin gündeminde, halen de şu anda birkaç soruşturma komisyonunun çalışmaları neticesinde elde edilen raporlarla da görülmektedir. Dolayısıyla, orada da mafyayla devletin iç içe geçtiğini, vatan kurtarmak adına çok büyük rantların paylaşıldığını gören devlet yetkilileri, bunun artık bir milli mesele olmaktan çok, bir cep doldurma meselesi halini aldığını anlamış ve belli kesimlerden rüşvet, operasyonlar adı altında para toplamalar, silah kaçakçılığı, eroin kaçakçılığı, devlet güçleri tarafından meşrulaştırılarak, devlet adına yapılmaya başlanmıştır.

Bunları, basından izleyebildiğimiz gibi, mesela, Enis Berberoğlu'nun "Kod Adı: Yüksekova" adlı -okumanızı tavsiye ederim, çok enteresan bir kitap- ve Sayın Faruk Bildirici'nin "Gizli Kulaklar Ülkesi" adlı kitaplarını okuduğumuz zaman, Türkiye'deki bu gelişimi daha açık, daha net belgelerle değerlendirmeye imkânna sahip oluruz.

Şimdi, demokrasiyi isteyen bizler, demokrasinin varlığının temel kaidesi olan mafyanın yok edilmesiyle birlikte bunun gerçekleştirileceğinin inancı içerisindeyiz. Mafyanın güçlü olduğu bir ülkede demokratik ilkelerin, demokrasinin işlemesi mümkün değildir; çünkü, mafya, aydınlıktan, kurallardan korkar, sosyal dayanışmadan korkar. Belki tek ilgilendiği saha vardır, o da spor kulüpleridir; bunun dışındakilerle pek ilgilenmez. Ha, bu sosyal dayanışma olmadığı zaman, bir hukuk devleti olmadığı zaman, mafyanın gelişeceği ortamı yaratmış olursunuz. Yoksa, mafyayı, zecri tedbirler alarak, çok ağır cezalar getirerek ve masum vatandaşın bütün temel hak ve hürriyetlerini ortadan kaldırarak yok edebilmeniz mümkün değildir. Eğer böyle olsaydı, Amerikası, İtalyası, Almanyası, suç örgütleriyle bu kadar uğraşmak durumunda kalmazdı. Onun için, eğer mafyanın kaldırılmasını istiyor isek, ekonomik liberalizmin yanında siyasi liberalizmin de gelmesi lazım, demokrasinin gelmesi lazım, hukuk devletinin, hatta, hukukun üstünlüğünün ortaya konulması lazım.

Biz, özellikle komisyonda, siyasi düşünce farklılığı olmadan, bu konunun üzerinde hassasiyetle durulması gerektiğini söylediğimiz zaman, demokratik sol düşüncede olduğunu iddia eden arkadaşlar, kökten Türk milliyetçisi olduğunu iddia eden arkadaşlar, liberal olduğunu iddia eden arkadaşlar, nedense, brykaltından gülüp "siz anlatın" der gibi yüzümüze baktılar.

ORHAN BIÇAKÇOĞLU (Trabzon) – Ne diyor bu?..

DENGİR MİR MEHMET FIRAT (Devamla) – Bir şeyler söylüyorsunuz. Dinlerseniz, ne söylediğimi anlayacaksınız. Türkçe konuşuyorum, ama, başka bir lisanla da -bildiğim bir lisansa- anlatmaya çalışırım.

A. TURAN BİLGE (Konya) – Yüksek sesle konuşursanız anlarız.

DENGİR MİR MEHMET FIRAT (Devamla) – Ama, söz atılmamasını rica ediyorum. Söz atarsanız, cevap veririm.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, lütfen, laf atmayınız.

DENGİR MİR MEHMET FIRAT (Devamla) – Burası söz atılacak yer değildir.

A. TURAN BİLGE (Konya) – Biraz yüksek sesle konuşun, anlayamıyoruz. İyi niyetimizi anlayın.

DENGİR MİR MEHMET FIRAT (Devamla) – Efendim, tabii, daha yüksek sesle konuşmaya çalışacağım.

Basına yasak getirilmiş; ancak, yasa tasarısı geldiğinde, mesela, maddelerinden birisinde, şu kadar hapis cezası verilir, şu kadar para cezası verilir, yayın organı 3 güne kadar kapatılabilir şeklinde bir hüküm getirilmiş. Tasarıda bu vardı. Alt komisyona indiğinde "hayır, bu ceza çok az 'kapatılır' şeklinde değiştirilelim" dediler ve değiştirildi.

Ben, buna, toplumun çeşitli kesimlerinden tepkiler bekliyordum; ama, toplum duyarsız olmuş. O bakımdan, 3 günün az olduğu kanısındayım. Ben, şahsen, basının, bu şartlar yerine geldiği takdirde, ilelebet kapatılmasını istiyorum; çünkü, onlar, kalksın, bunun müdafasını yapısın; ama, sokaktaki vatandaşımın hak ve hukukunun ortadan kaldırıldığı bir sistemi kabul edebilmemiz veya buna "evet" oyu verebilmemizin vebalini hiç kimsenin taşıyabileceği kanısında değilim.

Şurada, baştan başlayarak, çok kısa şekilde, hangi madde ne getiriyor, buna bir bakalım veya bunun karşılığında, birlikte olmak sevdasında olduğumuz, demokrasinin yıldızları olarak kabul ettiğimiz Amerika Birleşik Devletlerinde, Almanya'da, İtalya'da, İspanya'da buna nasıl çözüm getirmişler, bir de onlara bakalım.

Bir kere, hukuk tekniği yönünden yasa tasarısı yanlış. 1 inci madde, maddî hukukla ilgili, ondan sonraki maddelerin tamamı usul hukukuyla ilgili ve dolayısıyla, bunun vermiş olduğu sıkıntıyla da, bilahare usul hukukuyla ilgili olan hükümlerin diğer suçlara uygulanamayacağına, Türk Ceza Kanununa, Terörle Mücadele Yasasına, tarihî eser kaçakçılığıyla ilgili konulara uygulanamayacağına farkına varıldığı için de, bir atf maddesi yapılarak, birçok yasa, bu maddeyle ilişkilendirilmeye çalışılmıştır; ama, diğer Avrupa ülkeleri ve Amerika Birleşik Devletlerine baktığımız zaman, dinleme, izleme ve buna benzer birçok işlemin ceza muhakemeleri usulü kanununda ele alındığını ve deriş edildiğini görüyoruz. Bunda hiçbir istisna yok. Almanya'da terörle mücadele yasası var, Amerika'da da var; ama, bununla mücadelenin yolu olarak gösterilen, insanların temel hak ve hürriyetlerini hakikaten çok etkileyen, onun dinlenmesi, onun izlenmesi ve bu şeylerden elde edilmiş olan delillerin nasıl değerlendirileceği konusu, ceza muhakemeleri usulu yasalarında ele alınmıştır. Bizde, bunun tersi yapılıyor.

Şimdi, 1 inci madde, suçun vasfını ve sınırlarını belirliyor. Aslında, bunu belirlemeye lüzum yok. Avrupa Organize Suçlarla Mücadele Çalışma Grubunun 28-31.3.1996 Almanya Leipzig toplantısında aldığı karara göre, aşağıda belirtmiş olan 8 unsur mevcut ise, bir organize suçtan bahsedebilmek mümkündür. Bunun altında bizim de imzamız vardır. Ne diyor, altında imzamız olan bu karar: "Şu 8 unsur yok ise, o suç örgütlü bir suç değildir:

1. Haksız kazanç temin etmek için bir araya gelmiş ve aralarında işbölümlü ilişkisi bulunan hiyerarşik bir yapının olması lazım.

2. Suçla elde edilen bir kazancın bulunması lazım.

3. Suç işlemede süreklilik olması lazım.

4. Mevcut organize yapı içerisinde uygulanan bir yaptırım sistemi olması lazım." Yani, kendi içerisinde de, kendi çete ityelerine de bir yaptırım uygulayabilmesi lazım ve bunun korkutucu olması lazım.

"5. Şiddet, tehdit gibi yöntemlerin kullanılması lazım.

6. Kamuya veya özel sektöre nüfuz edilme ihtiyacı olması lazım.

7. Elde edilen kar paranın aklanması lazım.

8. Bununla ilgili paravan firmaların bulunması lazım."

1 inci maddeyi, biraz sonra irdelemeye başlayacağız. Bu 8 unsurun dışında, seçimler var; ama, hangi seçimler?.. Siyasî seçimler mi, genel seçimler mi; yoksa, dernek, vakıf seçimleri mi? Bunu sorduğumuz zaman, bu konuda, hükümetimizin, bunun siyasî seçimleri de içerdiğini belirttiğini görüyoruz. Bundan sonraki maddelere geldiğimizde göreceğiz, tehlikenin varlığını o zaman fark edeceğiz. O yöntemler uygulandığı zaman... Bugün dört partinin oluşturduğu iktidar değişti, tek başına bir iktidar geldi veya bu ortaklar değişti; bunu, akşamleyin, siz, şahsınızda düşünürseniz, hiç biriniz de, tatbik edilmesinin imkân olmadığını göreceksiniz; bırakın vatandaş olmayı, milletvekili olmanıza rağmen...

Ne getiriyor bu? Bir kere, suçun unsurları, suçun vasfı, öylesine bir karışıklık gündeme getirilmiş ki, toplumun hiçbir kesiminin, hiçbir sosyal kesiminin, hiçbir ekonomik kesiminin, hiçbir hükümi şahsın, hiçbir gerçek şahsın şu kanun kapsamının dışında olması mümkün değil.

BAŞKAN – Sayın Fırat, size 1 dakika ilave süre veriyorum.

DENGİR MİR MEHMET FIRAT (Devamla) – Teşekkür ediyorum, sağ olun.

Kaldı ki, Türkiye’de, başbakanlar, dinlenildiğinden şikâyetçi, cumhurbaşkanları, dinlenildiğinden şikâyetçi; milletvekillerinin yüzde yüzü dinleniliyor, hiç şüphe yok.

Son çıkan telekulak olayını incelediyseniz, gazetelerden takip edebildiyse, Ankara Emniyet Müdürlüğü’nün oluşturduğu bir ekibin, hiçbir suç örgütüyle ilgili olmayan -ki, bunun içerisinde Yargıtay daire başkanları da olmak üzere- birçok kişiyi dinlediğini, 300 kişiyi dinlediğini ve bunun şahsî menfaatlar için kullanıldığını söylüyorlar. Böylesine bir idarî yapı bozukluğu içerisinde, şu yetkileri o idarenin emrine verdiğiniz zaman ne olacağının ve nerelerde yargılanacağınızın, yarın karşınıza hangi delillerle çıkılacağını hesabını, hepimizin teker teker biraz düşünmesinde fayda vardır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Fırat.

DENGİR MİR MEHMET FIRAT (Devamla) – Sürem bitti. Maddeler üzerinde, diğer konuları irdelemeye devam edeceğiz.

Teşekkür ediyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Doğru Yol Partisi Grubu adına, Ankara Milletvekili Sayın Saffet Arkan Bedük; buyurun.

Süreniz 20 dakika efendim.

DYP GRUBU ADINA SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanunu Tasarısı üzerinde, Doğru Yol Partisinin görüşlerini sunmak üzere söz almış bulunuyorum; Yüce Heyetinizi, şahsım ve Grubum adına saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, devlet, millet için, insan için vardır. İnsanın huzuru ve güvenliği, insanın can ve mal emniyetinin sağlanması fevkalade önemli bir hedef ve amaçtır. Devlet bunu sağlamakla görevlidir. Devletin, bunu sağlarken, hem kendisini koruyacak hem de insanını diğer insanlarla yarıştılabilecek özgürlükler, demokratik ortam ve aynı zamanda, onu koruyacak olan bir kısım kişilik haklarıyla beraber öz değerleri vardır. Dünya, 20 nci Asrın sonunda, 21 inci Asra girerken bilim ve teknolojiye çok büyük bir gelişme katetti; ama, bir husus daha var, o da, 20 nci Asrın, gelecek nesle getirdiği en önemli anlayış, demokrasi anlayışıdır. O demokrasi anlayışındaki temel unsur insandır, insanı korumaktır, kollamaktır ve insanın huzur ve refahını sağlamaktır; bunu sağlayacak olan temel anlayış da demokrasidir. O halde, insana yönelik alınacak olan her türlü tedbirin temel felsefesi ve temel anlayışı, demokratik olmaktır, demokrasiye uygun hareket etmektir; bunu sağlarsanız hedefinize ulaşsınız.

İşte, bu anlayış içerisinde, toplumların, küreselleşen dünya ortamı içerisinde birbirleriyle biraz daha yakınlaşma, siyasal hudutları çıkarma, atma, buna karşılık, insanların sosyal ve ekonomik bakımından bir araya gelmeleriyle ilgili bir dönemi yaşadık ve halen de yaşamaktayız. Dünyadaki gelişmenin, değişiminin, küreselleşmenin, siyasal ortamdaki o sınırların kalkmasının ortaya koyduğu şartlar, yeni bir kısım meseleleri de devletin gündemine sokmaktadır.

Devletin gündemine giren konulardan bir tanesi de suç ve suçluluk tipleridir, suç tipleridir. İşte, gerek suç modelleri ve tarifleri ve gerekse suçlularla ilgili olarak, devletler, gelişen şartlara paralel olarak, kendi yasalarını düzenlemek, değiştirmek ve ona paralel olarak da, o mücadeleyi yapacak devlet anlayışını, kurumlarını, kurallarını ve mekanizmalarını da değiştirme zorunluluğu içerisinde dilerler.

Bugün içerisinde bulunduğumuz şartlar itibariyle söylüyorum. Bu gelişen şartlarda, karşımıza çıkan bir model vardır. O model, çıkar amaçlı suç örgütleri ve bunun ortaya koyduğu suç tipi ve suçlular. Bunlarla mücadele etmek, bugün, sadece Türkiye'nin değil, dünyanın her tarafında devletlerin önemli bir meselesi haline gelmiş bulunmaktadır. Bunlar organize dir. Bu organizasyonlara baktığımızda, uyuşturucu madde ve izotrop kaçakçılığı buradadır, psikotrop kaçakçılığı buradadır; bunun dışında silah kaçakçılığı buradadır; bunun dışında, malî kaçakçılık buradadır.

Bütün bunların hepsini ortaya koyan bir organize suçlular tipi vardır. Bunların hepsini mutlak surette ortaya çıkarmak ve böylece -o ülkede huzuru, güveni, insanın refahını ortadan kaldıran ve insanları devamlı olarak tehdit aracı olarak kullanan, tehdit eden- onları ortadan kaldıracak yeni düzenlemeleri yapmak hepimizin boynunun borcudur. Mutlaka bunu gerçekleştirmek mecburiyetindeyiz. Bu şekilde, sadece içerisinde bulunduğumuz ülkede, sadece Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının değil, yeryüzünde yaşayan her insanın, insan olarak değer vermek suretiyle korunması ve kollanması gerekmektedir.

O halde, ulusal ve uluslararası ilişkileri olan, böylesine önemli çıkar amaçlı suç örgütleriyle ilgili yepyeni bir anlayış içerisinde, teşkilat olarak, emniyet teşkilatı dahil, jandarma teşkilatı dahil, İçişleri Bakanlığı dahil, devlet dahil olmak üzere kendisini yenilemek, ona göre hazırlamak gerektiği gibi, onunla mücadele edeceklerin, gerek kişi, gerekse teşkilat ve yapısı ve gerekse araç ve gereçlerinin modernize edilmesi de şarttır. Aksi halde, delilden, eğer suçluya gitme gibi bir anlayışla hareket etmezseniz; suçludan, sanığa gitme veya sanıktan, suçluya gitme modelini uygularsanız,

kendinizi geliştirmemiş olursunuz. Bu itibarla, gerek mücadele edeceklerle ilgili ve gerekse mücadele metodları ve araç ve gereçleriyle ilgili olarak da mutlaka yenileme yapmak mecburiyeti karşımıza çıkmaktadır.

Değerli milletvekilleri, organize (örgütlü) suçluluk olarak da isimlendirilen örgüt suçluluğunu cezalandırmak, kişileri bu tür eylemlerden caydırmak üzere özel kanunlar yapmak, bugün, Batı Avrupa'nın da, Amerika'nın da üzerinde durduğu çok önemli hedeflerdir, görevlerdir, sorumluluklardır.

Mafya, bugün, sadece Türk toplumunun değil, bütün milletlerin üzerinde durduğu, âdeta bir kene gibi milletin sırtına yapışmış -ister çek-senet mafyası deyin, ister başka türlü mafya deyin; arsa mafyası deyin, ne dersiniz deyin- sadece kendi çıkarını düşünen, psikolojik hasta olan, aşağılık kompleksi olan insanların, bazen akrabalık duygusu, bazen ideal hedef ve bazen de belli bazı yerlerde bir araya gelmek suretiyle kader birliği yapmış olan insanların ortaya koyduğu organizasyonlardır. İşte, bütün bu organizasyonlara karşı, hemen hemen bütün ülkeler, büyük bir gayretle, bu mücadelede kesin bir kararlılık ve tavır sergilemektedir.

Bu tür örgütlü suçlarla genel ceza hukuku ve usul kuralları içerisinde mücadele etmek çok zor olmaktadır. Bu itibarla, bu tür suçların, failerin takibi, yakalanması, suçların araştırılması ve yargılanmalarının, ayrı ceza ve usul hükümlerine tabi tutularak, toplumun ve devletin bu suçların kötü sonuçlarından korunmasına çalışılması esası, zorunlu olarak benimsenmektedir, benimsenmelidir; hepimiz de bunu mutlak surette benimsemek mecburiyetindeyiz. Bu, bizim, büyük milletimize karşı sorumluluğumuzdur ve görevimizdir.

Değerli milletvekilleri, organize suçlarla ilgili olarak, çıkar amaçlı suç örgütleri konusunda, 1995 yılında, Başbakanlık Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğü tarafından, Ordinaryüs Profesör Sulhi Dönmezer'in başkanlığında bir komisyon kurulmuş ve bu konuda bir taslak hazırlanmıştı; ama, ne yazık ki, daha sonra, gecikti gecikti ve bugün, nihayet, Türkiye Büyük Millet Meclisinin gündemine geldi. Bunu, memnuniyetle kaydediyoruz. Tabii, kaydı ihtiyatlarımız, itirazlarımız vardır. 1995 yılından bugüne kadar keşke çıkabilseydi diyoruz. Daha sonra, 1998 yılında Türkiye Büyük Millet Meclisine geldi, kadük oldu. Bugün de bu tasarıyla ilgili görüşmeleri yapmanın, bir noktada, mutluluğunu yaşadığımız özellikle belirtmek istiyorum.

Mafya diye isimlendirilen ve biraz evvel de değerli konuşmacının ifade ettiği şekliyle, bu organize suçların, bu çıkar maksatlı örgütlerin, böylesine mafya türü bir faaliyetinin suç olabilmesi için neler olması lazım? Haksız kazanç temin etmek üzere bir araya gelmiş ve aralarında işbölümü ilişkisi bulunan hiyerarşik bir yapı; bir çete reisi, bir mafya, altında ekipleri, vurdulu kırdılı... Niye; çünkü, devletin mekanizması adli organlarına, yeterli kadar o hareketliliği, o canlılığı sağlayacak mevzuatı bir türlü çıkarmamışız, vermemişiz.

Dolayısıyla, şöyle alalım meseleyi: Bir çek-senet mafyasını alın. Çek ve senetle ilgili olarak iki tür suç vardır. Biri, yapan grup, ekonomik bakımdan, yine, bu milleti, bu esnafı, bu sanatkârı, bu KOBİ'yi kandırmak suretiyle çek veriyor, karşılıksız çıkıyor, ödemiyor, borçlu; diğeri ise, çek veriyor, karşı taraf ödemiyor. Her iki taraf bakımından meseleye baktığımızda, karşımıza çok enteresan bir olay çıkıyor; karşılıklı iki suçlu grubu, ikisi de aynı amaçlı; ama, bunu yapan veya yaptıran ne; çalışmayan çark... O halde, o çalışmayan çarkı çalışır hale getirmek, milletin beklediği şekilde yerine getirmek boynumuzun borcu. Sorarsınız, çok değerli, idealist yargıcımıza "bunlar böyle yaptı"; "çıkarılan kanunlar budur" der. O halde, kanunları değiştirmek, Türkiye Büyük Millet Meclisinin görevi; yargıçların rahat bir şekilde görev yapmasına imkân sağlamak, o mekanizmayı çalıştırmak, yine, Türkiye Büyük Millet Meclisindeki milletvekillerinin sorumluluğudur. Bunu yapmazsanız, o zaman çek-senet mafyası çıkar; onun için de vatandaş ona gider. Devlete gitmez,

yargıca gidip müracaat etmez. Bu sebeple, böylesine bir anlayış içerisinde kurularak, kendi aralarında işbölümü yapan ve başına da bir çete reisi koyan bir anlayışa, bir örgüte doğru giderseniz burada sıkıntı yaratırsınız. Ne olur o zaman? İçerisine başkaları da girer...

Bakın, başka neler olacak: Suçta elde edilen kazanç olacak, suç işlemek konusunda bir süreklilik olacak, şiddet ve tehdit gibi yöntemler kullanılacak, kamuya ve özel sektöre nüfuz edilecek, elde edilen karaparamın aklanması bu şekilde de gerekli olacak. İşte çıkar amaçlı diye ifade edilen suç nevinin içerisindeki unsurlar bunlar.

Peki, bunlar nasıl harekete geçiyor; itiraf etmek mecburiyetindeyiz ki, bazen, devlet mekanizmasında çalışmayan noktaları bularak gidiyor, bazen de siyasilere bilgisizliği veya yanlış hareketi, tutum ve davranışı da o kişilerin mafyalaşmasına neden oluyor. Bunu yaşadık, geçmişte de yaşadık, öylesine yaşadık ki, artık, hesaplaşmalar, birbirleriyle konuşmalar, cep telefonlarıyla da oldu. Hatta hatırlarsanız; yok, bilgi denildi, belge denildi, kaset denildi, şu denildi bu denildi... Kimle denildi, arkasından bir çete, bir mafyanın başıyla konuşuldu. Ben, şimdi, size, eski bir bürokrat olarak söyleyeyim, ister bürokrat olsun ister siyasetçi olsun, eğer mafya diye tabir edilen bir çetenin başıyla oturup yemek yerseniz, onunla bir arada görürseniz, onunla mücadele etmek durumunda olan polis memuru görev yapamaz ve o emniyet teşkilatına görev yaptırılmaz.

O halde, hepimize düşen görev vardır; mafya tabir edilen, kim, hangi şartlarda olursa olsun -ister siyasetçi olalım ister bürokrat ister işadamı ister bir başka kişi- onlarla, özellikle münasebetlerimizin fevkalade hassas bir şekilde; hatta, olmaması gerektiğine dikkat etmek, onlarla beraber görünmemek mecburiyetinde olduğumuzu hatırlamamız lazım. Onu yaparsak, o da yine, bu mücadelede mutlak surette başarılı olmanın bir diğer şartı olarak karşımıza çıkacaktır diye değerlendiriyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu tasarıyla getirilen, özellikle şartları dikkate aldığımızda, bundan böyle herkes daha dikkatli olacak, mafya daha da dikkatli olacak, çalışanlar da daha dikkatli olacak ve sorumlular da daha dikkatli olacak. Sorumlusu kim, görevlisi kim; o belirlenecek, o biraz daha kuvvetli olacak ve böylece, bizim, bu suçların üzerine gitmekte, bu suçları ortaya koymakta çok daha rahat hareket etme imkânına, inşallah, kavuşmuş olabileceğimizi ve böyle olması gerektiğini de ifade etmek istiyorum; ama, tamamen rahat mısın diye sorarsanız, daha sonraki itirazlarımızı da ifade edeceğim üzere, bunu da söyleyeceğim ve göreceksiniz, orada, yine haklı çıkacağız.

Bu tasarı ne getiriyor... "Doğrudan veya dolaylı biçimde bir kurumun, kuruluşun veya teşebbüsün yönetim ve denetimini ele geçirmek." Yani, bir şirketin yönetimini, denetimini ele geçirecek. Doğrusunu isterseniz, bu ifadeyi çok müphem buldum; bir şirketin yönetimini, denetimini eline geçirmek... Şimdi, şöyle bir şey olsa, bir şirketin genel kurulu olsa, bir yönetim kurulu değişse, öbür yönetim, bu adamlar şöyledir böyledir dese, görevli olanlar, bu mücadeleyi yapacak olanlar, acaba, bunu, neye bağlı olarak değerlendirecekler; benim, burada tereddütüm var.

Kamu hizmetlerinde, basın ve yayın kuruluşları üzerinde, ihale, imtiyaz ve ruhsat işlemlerinde etkinlik ve denetim elde etmek, ekonomik faaliyetlerde kartel ve tröst yaratmak, madde ve eşyanın azalmasını, darlığını, fiyatların düşmesini veya artmasını sağlamak, kendilerine veya başkalarına haksız çıkar sağlamak, seçimlerde oy elde etmek veya seçimleri engellemek amacıyla kurulması gerekiyor. Dikkat edin, hemen hemen her şeyi buraya koyuyoruz. Unsurlarda başka ne olacak; zor veya tehdit uygulamak veya kişileri kendilerine tabi kılmaya zorlamak veya mensupları arasında her ne suretle olursa olsun, açık veya gizli işbirliği yapmak suretiyle yıldırma, korkutma veya sindirme gücünü kullanarak suç işlenmesini gerektirmektedir. Burada, örgütün işlediği suçlar, ayrıca, mevcut mevzuat hükümleri çerçevesinde cezalandırılacaktır.

Tasarı, yukarıda sayılan amaçları gerçekleştirmek ve yukarıda sayılan yöntemleri kullanarak suç işlemek için bir örgütün kurulmasına karşı cezai hükümleri özellikle düzenlenmektedir. Bu örgütü kuranlara, yönetenlere, örgüt adına faaliyette bulunanlara, bilerek hizmet yüklenenlere veya örgütte üye olanlara, işledikleri diğer suçlardan ayrı olarak, sadece bu örgütten dolayı, altı yıla varan ağır hapis cezaları öngörülmektedir; doğrudur. Ne kadar ağırlaştırıcı ceza getirilirse, aynen katlıyoruz; ama, dediğim gibi, konuyu biraz daha açmak şartıyla.

Başka ne getiriyor bu tasarı; bu örgütte haksız çıkar sağlamak amacıyla, propagandasının yapılmasını da suç saymaktadır.

Tasarının getirdiği en önemli yeniliklerden bir tanesi de, bu suçların soruşturulmasında özel usuller öngörmesidir. Bu suçların işlendiği yönünde kuvvetli belirtilerin bulunması halinde ise, iletişim dinlenebilecek veya tespit yapılabilecek, gizli izleme yapılabilecek, resmî veya özel kurum ve kuruluşlardaki her türlü kayıtlar ve veriler incelenebilecek, kamu görevlisi olan gizli görevli kullandırılabilir, hak ve alacaklara tedbir konulabilir, tanıkların, muhbirlerin ve suçlarla mücadele eden kolluk görevlilerinin korunması amacıyla gerekli tedbirler alınabilir, yurtdışına çıkma yasağı konulabilir, kanunla öngörülen gizliliği ihlal edenler cezalandırılacaktır.

Bu tedbirlere ilişkin düzenlemeler yapılırken, başta Alman ve İtalyan yasalarından istifade edildiği görülmektedir. Gerçekten, bugün, dünyada, mafya diye bahsedilen örgütlerin en fazla olduğu ülke İtalya'dır. Her ne kadar, İtalya, bugün, Türkiye'ye karşı, özellikle terör örgütü konusunda fevkalade yanıt, insanlık suçu işleyecek kadar çirkince bir davranış sergiliyorsa da, gerek terörle mücadelede, yine terörle mücadele metotlarının temeline baktığımızda; İtalya'dan hep örnek aldık, mafyada da keza aynı şekilde mücadelede, mafyanın ürettiği, çoğaldığı, hatta bütün dünyaya örnek olduğu yer de, yine İtalya ve tabii, yine onlardan örnek almak suretiyle bir kısım çalışmaların hazırlandığını da biliyoruz.

Değerli arkadaşlar, bunların hepsiyle ilgili olarak, 24 saat içerisinde hâkim huzuruna gitmek suretiyle dinlenebilecek; cumhuriyet savcısı dinleyebilecek ve tabii, hâkim kararı esas olacak. Eğer, kuvvetli belirti yoksa verilmeyecek; başka tedbirler ile suçun aydınlatılması imkân varsa verilmeyecek; yoksa, dinleme imkânı verilecek.

Suç şüphesi ortadan kalktığında ise elde edilecek tüm veriler imha edilecek. Bunları imha etmeyen veya açıklayan görevliler ile bu kanundan kaynaklanan yetkilerini suiistimal ederek başka suçları işleyen kamu görevlileri hakkında da cezai yaptırımlar uygulanacak. Doğru, isabetli, gerçekten bu konu fevkalade önemli.

Bu suçların yargılanması görevi, kıdemli ve deneyimli hâkim ve savcılardan yararlanılması, uzman bir mahkeme olması itibariyle, devlet güvenlik mahkemelerinin görev alanına alınmaktadır. Bu suçların infazında da, terör suçlarındakine benzer düzenlemeler getirilmiştir ve özellikle, terör, uyuşturucu madde kaçakçılığı, silah, mühimmat kaçakçılığı, tarihi eser kaçakçılığı suçlarının soruşturulmasında da, kullanımına imkân verecek şekilde bir madde de düzenlenmiş bulunmaktadır.

Değerli arkadaşlar, tekrar ifade ediyorum...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Bedük, 1 dakika ilave süre veriyorum. Çalışma süremiz de sona ermek üzere, dikkat ederseniz sevinirim.

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Devamla) - Avrupa ülkelerinin yaptığı hukuk düzenlemelerine de uygun, insan haklarına saygılı, hukukun evrensel normlarına paralel, hukuk kurallarına aykırı olmayan düzenlemelerin yapılmasından yanayız. Tasarının, hukuk diline, hukuk tekniğine uygun

olması, muğlak ifadelerin yer almaması gerektiğine inanıyoruz; eğer varsa, bu yanlıştır. Var, ona göre dikkatli olunması lazım. Anayasaya uygunluğu açısından gerekli özenin gösterilmesi lazım. Kişilik hakları, özgürlüklerimiz fevkalade önemlidir, ona dikkat edilmesi lazım. Tasarıda öngörülen hükümlerin, masum insanları cezalandırabilecek ölçütlere çekilmemesi için, kesin, açık ve net düzenlemelerin yapılması lazım. Anayasada ifadesini bulan temel hak ve hürriyetlerin özüne dokunmayacak şekilde tedbir ve düzenlemelerin sınırlarının belirlenmiş olması lazım. Tasarıdaki maddelerin, Türk Ceza Kanununun, başka bir ifadeyle, ceza hukukunun temel prensiplerine uygun olması lazım.

Yanlışıklar var bu tasarıda. Suçun şahsılığı prensibine uygun olarak suç teşkil eden eylemlerin tam ve noksansız olarak tarif edilmesi suretiyle, ceza hukukunda yer almaması esas olan yorum, kıyas gibi yanlış uygulamalara sebebiyet verilmemesi lazım; maalesef, bu tasarıda böyle sıkıntılar var. Diğer örgütlü suçlar hakkında çeşitli yasalar...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Bedük.

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Devamla) – 1 dakika daha verirseniz bitiriyorum...

BAŞKAN – Efendim, size 1,5 dakika süre verdim; 1,5 dakika fazla konuştunuz.

Teşekkür ediyorum.

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Devamla) – Teşekkür ederim. (DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, alınan karar gereğince, çalışmalarımıza saat 20.00' de devam etmek üzere, birleşime ara veriyorum.

Kapanma Saati: 19.00

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati : 20.00

BAŞKAN : Başkanvekili Ali İLİKSOY

KÂTİP ÜYELER : Mehmet AY (Gaziantep), Sebahattin KARAKELLE (Erzincan)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 40 ncı Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

Çalışmalara kaldığımız yerden devam ediyoruz.

VL – KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

2. – Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanunu Tasarısı ve İçişleri ve Adalet komisyonları raporları (1/487) (S. Sayısı: 87) (Devam)

BAŞKAN – Komisyon ve hükümet yerlerini aldılar.

Tasarının tümü üzerinde, Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına, Kilis Milletvekili Sayın Mehmet Nacar; buyurun. (MHP sıralarından alkışlar)

Konuşma süreniz 20 dakika Sayın Nacar.

MHP GRUBU ADINA MEHMET NACAR (Kilis) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanunu Tasarısı hakkında Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına, söz almış bulunmaktayım; bu vesileyle, Milliyetçi Hareket Partisi Grubu ve şahsım adına hepinizi saygıyla selamlıyorum.

20 nci Dönem Türkiye Büyük Millet Meclisi "Bazı Örgütlü Suçlarla Mücadele Kanunu Tasarısı" adı altında hazırlanan kanun tasarsını komisyonlarda müzakere etmiş; fakat, Genel Kurulda görüşülemediği için kanunlaşamamıştı. 21 inci Yasama Döneminde yenilenen kanun tasarısı, "Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanunu Tasarısı" adı altında komisyonlarda yeniden görüşülmüş ve huzurlarınıza getirilmiştir.

"Çıkar amaçlı suç örgütleri" tabiriyle, hangi alanda yasal düzenleme yapıldığına ve düzenleme getirilen suç vasfına bakmakta yarar mütalaa etmekteyiz. Genel mana itibarıyla "mafya" diye adlandırılan çıkar amaçlı örgütlü suç, dünya üzerinde benzeri ifadelerle anılmaktadır. Ülkemizde yasal düzenleme olmaması sebebiyle, Emniyet Genel Müdürlüğü tarafından "Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı" adı altında bahse konu suçla mücadele edilmeye çalışılmaktadır.

Sayın milletvekilleri, "mafya" olarak tabir edilen çıkar amaçlı suç örgütleri nedir; nasıl mücadele etmek gerekir konusunu geniş manada incelememiz gerekir; çünkü, bu hususu tetkik etmezsek, olayın vahametini göremez, dolayısıyla, yasanın gerekliliğini ortaya koyamayız.

Mafya, başlangıçta, İtalya'nın Sicilya Adasında yuvalanmış, daha sonra tüm ülkeye yayılmıştır. Genellikle ekonomik temele dayanan ve fakat, siyasi hedeflere de yönelen karmaşık ve gizli bir suç organizasyonudur. Bu ifadeden hareketle, mafyanın temel iki yönü vardır: Birinci yönü, suç; yani, kriminolojik yöndür; ikinci yönü ise, sosyal yöndür. Bizim, asıl üzerinde durmamız ve olaya dikkatlerimizi yöneltmemiz gereken yönü de budur.

Sosyal yapıda çekirdek (nüve) olarak devlet otoritesinin eksik ve zaaflarından faydalanarak ilk örgütlenmesini yapan, kendine sosyal çevre içerisinde zemin bulan örgüt, ekonomik güçle birlikte yapılanmaya başlar; şiddet, tehdit, zaman içerisinde şiddete dayalı otorite tesisıyla birlikte siyasal yapılanma; yani, devlet içine sızmayla gelişmesini devam ettirir. Nihayet, devlet otoritesinin dışın-da kural koyma ve uygulama imkânı elde etmekle gelişmesini tamamlar.

Bu yönüyle sosyal çevrede kabul gören ve toplum değerlerine saygılı gibi görünen örgütün amacı, toplumsal değerleri korumak değildir. Asıl amaç; bu noktadan hareketle ve zemin bularak, ekonomik menfaat elde etmektir. Devletin kurallarına saygılı ve devletle barışık izlenimi vererek, örgüt, aslında, gizli olarak merkezi otoriteye karşı mücadeleyi hedeflemektedir; kaldı ki, yapılanmasını tamamladığında, devletin yerine kaim olarak toplumda kabul görmekte ve daha da ötesi, kural koyarak, bu kuralları uygulama imkânı elde etmektedir. Mafya örgütlerinin asıl tehlikeli olan yönü de budur; yani, insanlar üzerinde tesis etmiş oldukları korku, dehşet ve sindirmeye kısa yoldan ve hiçbir şekilde emek sarf etmeden büyük ekonomik değerler elde etmesidir. Bu ise, hem devletin zaafını hem devletin güçlünl hem devletin imkânını hem de insanların sindirilmesi noktasında çok önem arz etmektedir.

Devlet otoritesinin yerini alarak kendi yasalarını koyan ve uygulayan olması, devlet ve toplum için en büyük tehlikedir.

Devletin toplumsal bir sözleşme olduğunu düşünürsek, bu sözleşme ile toplumda kural koyma ve uygulama, hak alma yetkisini devlete devretmiş olan fertlerin, tek kural koyucu, uygulayıcısı olan devletin yerine veya yanında bu tarzda bir yapılanma, toplumu, kaosa ve zaafa götüren en büyük tehlikedir.

Sayın milletvekilleri, çıkar amaçlı suç örgütleri, yapı ve amacı itibariyle diğer örgütlerden, terör örgütleriyle büyük benzerlikler göstermektedir. Terör örgütleri, aynı yapı ve usullerle hareket etmekle birlikte, nihai hedefi itibariyle organize suçlardan ayrılırlar. Çıkar amaçlı suç örgütleri, nihai hedef olarak ekonomik amaca yönelmektedirler. Terör örgütleri ise, aynı usul ve yapı içerisinde hareket etmekle birlikte, toplum otoritesini zayıflatarak, siyasal bir amaca ulaşmak isterler.

Terör örgütleriyle mücadele ederken, sosyal zeminde bulmuş olduğu desteği, yani terör örgütlerinin toplumsal desteğini kestüğümüz anda, diğer tedbirlerle birlikte, bu örgütlenmeleri ortadan kaldırmamız mümkün olabilir; fakat, çıkar amaçlı suç örgütleri öyle değildir. Adaletin geç işlenmesi, hak almakta güçlükler; ahlaki değerlere saygılı görünen ve toplumda yapılanmasını tamamlamış olan bu örgütlerle mücadeleyi daha zorlaştırmaktadır. Bu sebeple, çıkar amaçlı suç örgütlerini önlemeniz bile bunu tamamiyle yok edebilmek mümkün değildir. Onun içindir ki, çıkar amaçlı suç örgütleriyle sürekli mücadele etmek gerekir.

Milliyetçi Hareket Partisi olarak, devlet otoritesini zaafa uğratarak toplumu kemiren, haksız kazanç elde etmeyi hedeflemiş bu örgütlerin, en katı tedbirlerle ve en şedit cezalarla cezalandırılmalarını arzu etmekteyiz ve hedeflemekteyiz.

Sayın milletvekilleri, yukarıda ifade edildiği üzere, toplum için büyük tehlike oluşturan, toplumu kemiren, devlet otoritesini zaafa uğratan bu suç örgütleriyle, devamlı suretle mücadele etmek gerekir. Bu suç örgütleri, gelişmiş dünyayla birlikte, sadece ulusal tehlike olmaktan çıkmış, dünyamızı saran bir tehlike halini almıştır. Kısa sürede diğer ülkelerdeki örgütlerle de bütünleşebilen bu örgütler, devletlerarası işbirliğini ve devamlı takibi zorunlu kılmaktadır.

Mafya, yapısı, işleyişi ve hedefi gözönüne alındığında, hukuki açıdan, suçun vasfı, tehlike suçunu oluşturmaktadır. Tüm dünya ülkelerinde, bu özel suçlarla mücadele edebilmek amacıyla, genel ve özel yasalarda özel düzenlemeler gerçekleştirilmiştir. Bu suçların ortaya çıkarılarak çöker-

tilmesi için kolluk güçlerine ve mahkemelere yetkiler verilmiştir. Vasfı itibariyle diğer suçlardan farklılık gösteren bu özel suçlarla mücadele yolunda özel tedbirlerin uygulanmasında gereklilik vardır.

Daha önceki konuşmacıların da bahsettiği gibi, organize suçun oluşması için, bazı kriterlerin tüm dünya üzerinde kabul gören vasıfları ve sıralanmaları vardır. Öncelikle, organize suçun oluşabilmesi için en önemli vasıflardan biri, haksız kazanç temin etmek üzere aralarında işbölümü bulunan hiyerarşik bir yapının bulunmasıdır.

Yine, suç ile elde edilen kazanç ve bu kazancın elde edilmesi noktasında süreklilik, organizasyon içerisinde kuralların ve yaptırım sisteminin bulunması... Az önce de huzurlarımızda ifade ettiğim üzere, mafyalaşmanın en büyük ve en tehlikeli yönü de budur; yani, kendi kuralını koyarak, toplum üzerinde devletin yerini almaya çalışması ve bu kuralları uygulama imkânı elde edebilmesidir. Bu, devletin var olan hâkimiyet gücünü ortadan kaldırmaya yöneliktir ki, bu husustan dolayı, özellikle ve özellikle, mafya türü örgütlenmelerin üzerine gitmek gerekiyor.

Yine, suç işlemede sürekliliğin olması, kamu ve özel sektöre nüfuz etme amacının bulunması, elde edilen paraların yasallaştırılması ve yine, bütün dünya otoritelerinin kabul ettiği üzere, bu tür suç örgütlerinin kendilerini rahatlıkla gizleyebilme ve toplum içerisinde kaybettirip, kamufle edebilme organizasyonunu ve refleksini gösterebilmesi...

Dikkat edildiğinde, toplum içerisinde yarattığı saygınlık ve para gücüyle nüfuz ve etkinliğini kazanmak; nihayet, otoritede tesisin veya yaptırımın devletle yarışacak biçime gelmesidir...

Ülkemizde, yıllardan beri bu tür suç organizasyonlarının var olduğu bir gerçektir. Belki, Türkiye'de, uluslararası normlarda bir mafyalaşma sürecinin olmadığı veyahut da bu derece geniş teşekküllerin bulunmadığı bazı insanlar tarafından düşünülebilir; ama, unutmamak gerekir ki; bir tarafta, terörü besleyen; bir tarafta, büyük uyuşturucu kaçakçılığında rantlar elde etmeye çalışan örgütlenmelerin mafya olmadığını söylemek mümkün değildir. Düşünebilir misiniz ki, Afganistan'dan tonlarca uyuşturucuyu bir şekilde getirip, işleyip ve yine, bunu, Avrupa'ya gönderebilen bir örgüt, mafya değil de nedir?! Yine, bu örgütlenme içerisinde elde edilen kazancın mehmetchiğimize kurşun olarak sıkılmasını nasıl affedebiliriz?! (MHP sıralarından alkışlar)

Nitekim, art arda işlenen cinayetler, hâkim olunan para ve devlet içerisine sızma girişimleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin dahi nazarını celbedecek boyutlara ulaşmasını sağlamıştır. Bu sebeple de, Yüce Meclis komisyon oluşturmuş, aylar süren çalışma sonunda tanzim etmiş olduğu raporla, işin vahametini ve Türkiye'de gelinmiş olan boyutu, resmî deliller ve raporlarla gözler önüne sermiştir.

Sayın milletvekilleri, Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanun Tasarısı, öncelikle, İşçileri Komisyonunda görüşülmüş, daha sonra ise, esas komisyon olan Adalet Komisyonunda müzakere edilmiştir. Esas komisyon olarak görev alan Adalet Komisyonu ve oluşturulan alt komisyonda görev almam sebebiyle, konuyu yakinen inceleme, tetkik etme ve neticessi itibariyle tartışma imkânı bulduk. Gerçekten, değerli bürokratlarımız ve hocalarımızla birlikte, konuyu detaylı olarak tartışma imkânı elde ettik ve nihayetinde, uzun çalışmalar sonucu, tasarı, huzurlarınıza bu şekliyle getirildi.

Tasarının 1 inci maddesinin birinci fıkrası, örgütün, detaylı olarak çerçevesini çizmiştir. Bu fıkıyla, örgütün hangi eylemlerinin suç teşkil edeceği belirtilmiştir. Bu çerçevede oluşan suça, yani, örgüt suçuna uygulanacak ceza hüküm altına alınmaktadır. Bu madde gereği, örgüt faaliyetlerine katılan, yöneten, kuran kişilere 3üç yıldan altı yıla kadar, örgüt üyesi olanlara ise iki yıldan dört yıla kadar ağır hapis cezası öngörülmektedir. Gerek komisyon çalışmalarında gerekse alt komisyon çalışmalarında öngörülen cezayı az bulduğumuz tarafımızdan ifade edildi.

Biz, Milliyetçi Hareket Partisi olarak, devletin varlığı için tehlike arz eden ve topluma bu denli zarar veren suç için daha ağır bir cezanın uygun bulunmasını arzu etmekteyiz. (MHP sıralarından alkışlar)

Suç failinin memur veya kamu hizmetlisi olması halinde uygulanacak cezaların artırılmasının öngörülmesi, kanunun amacına ulaşmasında en büyük yarar sağlayacak unsurlardan birisidir.

Maddenin son fıkrasında ise, suç örgütünün eylemlerini ve hedeflerini övmek ve propagandasını yapmak suç halini almıştır. Örgütün toplum üzerinde bu sebeple kurmak istediği baskı ve propagandası bu haliyle engellenmeye çalışılmaktadır.

Sayın milletvekilleri; suç örgütleri, gelişen dünya ve teknolojiyle birlikte kendini devamlı surette yenilemektedir. Suç örgütlerinin; yani, mafyanın ve suçun uluslararası boyut kazanması, imkânlarının genişliği ve kendilerini gizleme noktasında aldıkları tedbirler, suçun ortaya çıkmasını zorlaştırmaktadır. Bu tür suçlarla mücadele edebilmenin bir yolu da, bu teknik donanıma sahip devlet yapılanmasını tesis etmekle mümkündür. Suç faillerinin sadece fizikî takiple elde edilmesi mümkün değildir, bunun ispatı da gerekmektedir.

Bizim, karakollarda kötü muamele yapıldığı ve görevlilerin yasalara uymadığı noktasında, yıllardan beri şikâyetçi olduğumuz bir konu vardır. Bunun sebebi, muhakkak ki, uygulamadaki eksikliklerden ve teşkilatın donanımlarının imkânsızlıklarından kaynaklanmaktadır.

Ceza hukukunun genel prensipleri içerisinde, delilden sanığa gitme prensibi vardır. Bu sebeple de, kanun tasarısı, delilden sanığa gitmek amacıyla düzenleme getirmiştir; yani, çok organize olan bu suç örgütleriyle mücadele ederken, onların takip altında tutulması, görüşmelerinin elde edilmesi, para transferlerinin takip edilmesi ve neticesinde suç ortaya çıkarıldığında, mahkeme tarafından mahkûmiyet tesis edebilecek yeterli donanımla mahkeme karşısına çıkarılmaları arzu edilmektedir. Bu, gerçekten bir gerekliliktir. Bu gerekliliğe uymadığınız takdirde; yani, sanıktan suça, sanıktan delile gitmek istediğiniz takdirde, birçok aksaklıkla karşılaşsınız. Nitekim, kendilerini gizleme noktasında çok marifetli olan bu suç örgütleri -yani, mafya- tizerlerinde malvarlığı bulundurmadıkları gibi, kendi adına kayıtlı olmayan telefonlar, cihazlar ve sair matzemeler kullanmaktadır. Bu sebeptir ki, bu insanların, yakın takiple takip edilmesi gerekir.

Muhakkak ki, bu yönüyle, temel haklara dokunulduğu, insanların haberleşme hürriyetlerinin tehdit edildiği veyahut da aile mahremiyetleri veya özel hadiselerinin içerisine girilmeye çalışıldığı düşünülebilir. Burada, bizim dikkatle incelememiz ve tartmamız gereken konu şudur...

BAŞKAN – Sayın Nacar, size 1 dakika ilave süre veriyorum; lütfen, toparlayınız.

MEHMET NACAR (Devamla) – Eğer ki, toplumsal menfaat; eğer ki, devletin geleceği, bu kişilerin veyahut da kişinin hakkını bir yerde ihlal etmeyi veya müdahale etmeyi gerektiriyorsa, evet, önce devlet, önce memleket ve bunu hukukî bir zemin içerisinde yapmak gerekir. Bunun hâkim tarafından yapılıyor olması, yine, elde edilen delillerin suç vasfı taşımaması halinde takibin kesilmesi, bu yasal düzenleme içerisinde de, en önemli özelliği itibarıyla, bu gizliliği ihlal eden veyahut da elde edilmiş olan delilleri şahsî menfaatları için veya başka amaçlarla kullanmış olan kamu görevlileri hakkında getirilmekte olan cezaî müeyyidelerdir. Bu cezaî müeyyideler ki, kamu görevlilerini, bunun amacı dışında kullanılmasını engelleyecektir...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Nacar.

MEHMET NACAR (Devamla) – Sayın Başkan, son olarak...

BAŞKAN – Hayır; prensiplerime aykırı...

MEHMET NACAR (Devamla) – Teşekkür ederim. (MHP ve DSP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Biz teşekkür ediyoruz.

Demokratik Sol Parti Grubu adına, İstanbul Milletvekili Sayın Nazire Karakuş; buyurun. (DSP sıralarından alkışlar)

Süreniz 20 dakikadır.

DSP GRUBU ADINA NAZİRE KARAKUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanunu Tasarısı üzerinde, Demokratik Sol Parti Grubu ve şahsım adına düşüncelerimi sunmak için huzurlarınızda bulunuyorum. Sözlerime başlamadan önce, Yüce Meclise ve bizleri televizyonlarının başında izleyen tüm yurttaşlarımıza saygılarımı sunuyorum.

19 uncu Yüzyılda hazırlanmış olan ve halen günümüzde uygulanmakta bulunan ceza yasaları, iki önemli olgu karşısında zaafa düşmüştür. Bunların birincisi örgütlü suç, diğeri ise, medyanın gelişmesinden kaynaklanan suçlardır. Bu nedenle, örgütlü suçlarla mücadele, ister siyasi amaçlı ister çıkar amaçlı suç örgütleri söz konusu olsun, bu yeni tip suçlara göre düzenlenmiş hukuk normlarına ihtiyaç vardır. Ulusal ve uluslararası düzeyde yasalara aykırı biçimde organizasyon oluşturularak haksız menfaat veya yüksek kazanç sağlamak amacıyla, siyasi, ekonomik ve idarî yapıyı bir biçimde etki altına alan ve kamuoyunda "mafya" olarak adlandırılan suç örgütleriyle mücadele etmek, devletlerin asli görevlerindedir. Ülkemizde de, yıllardır varlığını sürdüren ve bir türlü çöktürilemeyen suç örgütleri giderek güçlenmişlerdir. Öyle güçlenmişlerdir ki, ekonomik ve hukukî sistemimizin zaafalarını ve eksiklerini fırsat bilerek, kendi içinde adalet dağıtma mantığıyla, meşruiyet kazanmaya kadar işi götürmüşlerdir.

Sayın milletvekilleri, organize suçlarla mücadele, halen, kaçakçılık ve asayiş birimlerince yürütülmektedir. Örgütlü suç, kaçakçılık ve terör olaylarında belirlendiği halde, bunların dışında kalan konularda ne anlaşıldığı belli değildir. Organize suç, ayrı bir suç türü olarak ele alınmalıdır. Aynı örgüt tarafından çok değişik türde suç işlenebileceği için, bu suçların her birinin ayrı ayrı değerlendirilmesi yerine, suçu, aynı örgüt tarafından icra edilen eylem olarak görmek ve suçu değil örgütü esas almak gerekmektedir.

Çıkar amaçlı örgütlü suçun en çok rastlandığı alanlar, günün menfaat odakları doğrultusunda değişmekle birlikte, uyuşturucu madde kaçakçılığı ve ticareti, silah kaçakçılığı ve ticareti, kumar suçları, haraç alma suçları, hukuka aykırı bir biçimde iş ve işçi bulma, arazi işgalleri, tarihî eserlerin yurt dışına çıkarılması, karşılıksız çok olayları, sigorta dolandırıcılığı, evlerden yapılan hırsızlık suçlarıyla elde edilen malların merkezi bir şekilde toplanması ve değerlendirilmesi biçimindeki suçlar, çıkar amacıyla örgütlenmiş gruplar tarafından en çok işlenen suç tipleridir.

Toplumda güvenliği, demokratik yaşamı, istikrar ve gelişmeyi tehlikeye sokan organize suç, son yıllarda, ülkemizde de artış göstermiş, özellikle metropol illerde hemen hemen her suç organize olarak işlenir hale gelmiştir.

Türk hukukunda, iki veya daha fazla kişinin cürüm işlemek için bir araya gelmesi suç olarak kabul edilmiş; ancak, bu suçun ortaya çıkarılması için özel tedbirler düzenlenmemiştir.

Organize suçlarla mücadele, halen, Ceza Yasamızın 313 üncü ve 314 üncü maddeleri ile Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu çerçevesinde sürdürülmektedir. Ancak, suçluluğun, organizasyon bünyesinde gerçekleşmesi, ekonomik, siyasi ve sosyal hayatı etkilemesi de dikkate alındığında, mevcut hukukî durumun yeterli olmadığı kaçınılmaz bir gerçektir.

Organize suç örgütlerinin yapılarına yönelik operasyonlarda belli mesafeler alınmıştır. Yurt içinde ve yurt dışında yıllardır aranan birçok suç grubu lideri ve mensubu yakalanmıştır. Bu süreçte de, örgütlerin organik yapıları deşifre edilmiş, ancak, tamamen çökertilmesi mümkün olmamıştır. Ekonomik yönden varlıklarını halen sürdüren bu örgütler, bir süredir taktik değiştirerek eylemlerine ara vermişlerdir; ancak, bu, geçici bir durumdur. Uygun zemin ve zaman bulduklarında suç işlemeye devam edeceklerdir.

Sayın milletvekilleri, organize suçlarla ilgili, ülkemizde, son iki yılda, toplam 373 olay meydana gelmiş, 2 594 sanığın olaylara kanıştığı tespit edilmiştir; ancak, bunlardan 698 kişi tutuklanmıştır, kalanlar ise serbest bırakılmış veya hiçbir işlem yapılamamıştır.

Ülkemizde durum böyleyken, diğer ülkelerde organize suç örgütleriyle mücadele, yasal olarak bizden daha ileri yöntemlerle yapılmaktadır. Örneğin, Almanya, Avusturya, İtalya, Fransa, Hollanda ve İrlanda'da, örgütlü suçluluğu izlemek ve kontrol altında tutmak amacıyla, ceza usul kanunlarına yeni hükümler ilave edilmiştir. Bu ülkelerin kamu güvenliği sorumluları, gizli gözetleme, gizli ajan, telefon dinleme, yüz yüze görüşmeleri uzaktan dinleme ve DNA tahlilleri yapırına gibi teknik ve polisiye tedbirleri delil olarak kullanmaktadırlar.

Çıkar amaçlı suç örgütleri, ulusal ve uluslararası düzeyde ülkeleri tehdit eden bir boyutta bulunmaktadır. Bu suç örgütleri, insanların, temel hak ve hürriyetlerini demokratik ölçüler içinde kullanmalarını engellemektedirler.

Organize suç örgütlerinin kişi özgürlüklerine ve demokratik toplumlara karşı oluşturduğu hayatı tehdit, ülkeleri yönetmekle görevli hükümetlerin, anayasa ve kanunlar çerçevesinde etkili güvenlik tedbirlerini almasını ve uygulamasını zarurî kılmaktadır.

Ülke olarak, organize suçla mücadelede, şu an için çok geride olduğumuzu söyleyebiliriz. En yeni düzenlemeler esas alınsa bile, Batı ülkeleriyle aramızda en az dört yıl fark bulunmaktadır. Bu tür suç örgütleriyle mücadele, önce siyasi irade gerektirir. Siyasi irade, mücadele etme kararlılığını gösterirse, gereken hukukî düzenlemelerin yapılmasını sağlarsa, bunlarla mücadele etmek kolaylaşır. Bugün, bu siyasi irade olduğu için, bu tasarı öntümütze getirilmiş bulunmaktadır.

Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanunu Tasarıyla, gelişmiş ülkelerde olduğu gibi, suç örgütleriyle mücadelede, gizli izleme, kayıt ve verilerin incelenmesi, gizli görevlilerin kullanılması, hak ve alacaklara tedbir konulması, tanıkların korunması, yurtdışı yasağı gibi tedbirlerin hâkim kararıyla alınması öngörülmüştür. Ayrıca, örgütlü suçlarla mücadele edenlere yetkiler tanınmış; ancak, bu yetkilerin kötüye kullanımını engelleyici tedbirler de getirilmiştir.

BAŞKAN – Sayın Karakuş, müsaade eder misiniz.

Sayın milletvekilleri, lütfen, hatibin dikkatini dağıtmayın. Gürültülü konuşmalar, doğrusu, Meclisimizin muhabbetine pek yakışmıyor. Hatibi dinlemekten bazı arkadaşlarımızı alıkoyduğunuz bilmenizi isterim.

Buyurun Sayın Karakuş.

NAZİRE KARAKUŞ (Devamla) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sonuç olarak, örgütlü suçlarla mücadele edilebilmesi için, devletin kovuşturma organlarının, kendi içlerinde, diğer devlet kuruluşlarıyla ve yabancı devletlerle işbirliği yapmaları halinde, bu kanunla, istenilen başarıyı elde etmek mümkündür.

Çıkar amaçlı suç örgütü liderleri ve elemanlarının birer kahraman haline gelmemesi, kolay zengin olma yol ve yöntemlerinin halkın geniş kesimleri için umut olmaması, adalet duygusu ve korkusunun tamamen kaybolmaması için en kısa sürede yasal tedbirler alınmalı; bazı ülkelerde başarılı olduğu saptanmış soruşturma teknikleri ülkemizde de kullanılmalıdır.

Değerli milletvekilleri, yasalarını günün şartlarına göre değiştirmiş, adli sistemini iyileştirmiş ülkeler, organize suçla mücadelede önemli mesafeler kat etmiştir. Ülkemizde de, aynı konuların süratle düzenlenmesi gerekir. Bu konuda zaten geç kalınmıştır. Toplum yapımızın tamamen bozulmaması, devlete ve adalete olan güvenin sarsılmaması için, tüm önlemler süratle alınmalıdır.

Organize suçlarla mücadele çok boyutlu yapılmalıdır. Polisiye, hukukî ve malî tedbirlerin bir bütünlük içerisinde değerlendirilmesi gerekmektedir.

Bu yasa tasarısına bu perspektiften bakıldığında eksiklikleri olabilir; ancak, zamanla, bu eksiklikleri doğru bir tahlille tespit ederek gidermek, Yargıtay içtihatları veya ek yasal düzenlemelerle mümkündür.

Sayın milletvekilleri, ülkemizin huzur ve güvenliği, ulusal birlik ve bütünlüğümüz için, Türkiye Büyük Millet Meclisi 21 inci Dönem milletvekilleri olarak bizlere önemli görev ve sorumluluklar düşmektedir.

Bu inançla, Yüce Meclise, Grubum ve şahsım adına saygılarımı sunuyorum. (DSP, MHP ve DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Sayın Karakuş.

Anavatan Partisi Grubu adına, Denizli Milletvekili Sayın Beyhan Aslan; buyurun efendim. (ANAP sıralarından alkışlar)

Süreniz 20 dakika.

ANAP GRUBU ADINA BEYHAN ASLAN (Denizli) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanunu Tasarısı üzerinde partimin görüşlerini açıklamak üzere söz aldım; Anavatan Partisi Grubu adına Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; burada, milletimizin ihtiyacı olduğunu tespit ettiğimiz bir yasa tasarısını hükümet sevk etmiş ve bu tasarıyı görüşüyoruz. Burada, abartılardan uzak, vehimlerden uzak ve tamamen objektif kriterlerle bu yasa tasarısının tekniğini görüşmemiz ve tartışmamız gerekir. Bu nedenle, burada konuşan Fazilet Partisi sözcümlü arkadaşım, partimizin kurucusu rahmetli Cumhurbaşkanımız Özal için, "benim memurum işini bilir demiş ve bu çıkar amaçlı suçlar, âdeta o zaman başlamış" gibi bir cümle sarf etti. Önce, bu, yanlış; çünkü, rahmetli Cumhurbaşkanımızın bu sözü hep saptırılmıştır. Ben, gerçeği söylemeyi bir vicdanî görev biliyorum; doğruyu arayıp bulmamız gerekir çünkü. Bir gün gazeteciler, bir memur maaş zammının arkasından, sorarlar kendisine, derler ki: "Tek maaşlı memurlar nasıl geçinecekler?" O da "benim memurum müsrif değildir, hesabını bilir" demiştir...

KAMER GENÇ (Tunceli) – Onu bize öğretme; onu biz çok iyi biliyoruz.

BEYHAN ASLAN (Devamla) – ...ve memur, en çok o dönemde, rahmetli Özal'ın döneminde konut sahibi olmuştur...

KAMER GENÇ (Tunceli) – Parayı nereden kazanmış, parayı; onu söyle!

BEYHAN ASLAN (Devamla) – ...ve adliyelerimizin en çok onun döneminde yüzü gülmüş, hâkimlerimizin, adliye personelimizin yüzü en çok onun döneminde gülmüş, adliyelerimizin fizikî şartları en çok o dönemde yerine getirilmiş, cezaevlerimiz en çok onun döneminde yapılmıştır. Bu nu belirttikten sonra, kanun tasarısı üzerindeki görüşlerime geçiyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hür demokratik rejimin kendilerine tanıdığı özgürlük ortamından yararlanıp, sahip oldukları temel hak ve hürriyetleri kötüye kullanmak, içinde yaşadıkları toplumun düzenini bozmak, başkalarının hak ve hürriyetlerini ihlal etmek, can ve mal güvenliği-

ni tehdide yönelik, kamu düzenini kökünden sarsan, devlete karşı meydan okuyan, belirli bir çıkarı, bir menfaati kovalamak, onu elde etmek için birden fazla kişiden oluşan suç örgütlerine karşı, devletin kendi kurumlarını, kamu düzenini ve bireylerini korumak gerekçesiyle tedbirler alması ve yeni şartların oluşturduğu suç çeşitlerine karşı, teknolojinin getirdiği yeni konjonktürlere karşı, maddî ceza hukukunda ve gerekse ceza usul hukukunda yeni yasal düzenlemelere gitmesinden daha mantıklı, daha tabii bir tasarruf olamaz.

Yine, bu suç örgütlerine karşı, daha nitelikli, daha kaliteli ve uzman personele ihtiyaç olduğunun idrakiyle, bu suçlarla mücadelenin asgari şartı olan güvenlik kuvvetlerimizi, yeni teknolojilerle donatmak noktasında, Meclise yeni tasarıların gelmesini ve bu tasarıların da kanunlaşmasının gereğine inanıyoruz; çünkü, bu suç örgütleri, çok zengin suç örgütleridir, elleri, kolları çok uzundur. Bu nedenle, en az onlar kadar, kolluk kuvvetlerimizi, cumhuriyet savcılarımızı, adliyelerimizi yeni teknolojilerle donatıp, onlarla mücadele eder noktasına getirmemiz gerekir.

Bugün görüşülmekte olan ve yasalaşmasına gayret ettiğimiz bu yasa tasarısı, bir ihtiyacın, bir zaruretin ürünü olarak karşımızdadır. Aslında, çok geç kalmış bir yasa tasarısıdır.

Değerli milletvekilleri, gelin, zaman tünelinden geçmişe bir yolculuğa çıkalım. Bu yolculuğumuzda karşılaştığımız manzaralar kapkaradır. Bu yasa tasarısını görüşürken bu manzaraları unutmayalım ve bu yasa tasarısına oy verirken, bu manzaraları düşünüp, vicdan muhasebesi yaparak oyumuzu verelim.

Çıkar ve menfaat amacıyla, tehditle, korkutularak, yıldınlığa sevk edilerek, yurt içinde ve yurt dışında haraca bağlanan işadamlarımızı; kendisini devletin yerine, hâkimin yerine koyarak çevresinde terör estiren çek-senet tahsil çetelerinin varlığını, hatta, bu çetelerin illerimizi bile paylaştıklarını görmezlikten gelmeyelim. Sahillerde, çıkarları için çevreye yadıkları korku ve terör tehdidiyle arsaları zorla ellerinden alınan mağdur vatandaşlarımızın feryatlarına kulak verelim.

Cebir ve şiddetle ihaleleri tekellerine alanları, devletin satış memurlarını, icra müdürlerini tehdit eden çıkar şebekelerini ve bunların adliye koridorlarında estirdiği terör rüzgarını teneffüs ettiğimizi unutmayalım. Zor kullanarak, belediye başkan ve meclislerine musallat olan, bir malın satışını ya da kiralınmasını zorlayanları, belediye başkanlarını tehdit eden -Kuşadası örneğinde olduğu gibi- hatta, onları öldüren, çıkara dayalı çeteleri yok sayamayız. Bir devlet için en vahim olay, kadrolarının, çıkar amaçlı suç örgütleriyle işbirliği içinde bulunmasıdır ve kadrolarının işbirliği içinde bulunmak hainliğine ya da gafletine düşmesidir.

Yine, zaman tünelinde yaptığımız bu yolculukta gördük ki, devletin çeşitli kademelerinde, özellikle kolluk kuvvetlerinde görev yapan kamu görevlilerinin, çıkar için işlenen cinayetler zincirinde, zincirin halkaları olarak yer aldıklarını esefle seyrettik. Bir çetebaşının, bir bankanın ihalesini bile yurt dışından yönetmeye kalktığını ibretle seyrettik. Çıkar amacına yönelik suç işleyen sanıkların, adliyeden, son model Mercedes arabalarıyla ayrıldıklarını, ne var ki, onları kovuşturan cumhuriyet savcısını, belediyenin otobüs durağında otobüs beklerken gördüğümüzü sakın unutmayalım.

Zaman tünelinde yaptığımız yolculuktan aldığımız derslerin sonucunu söylüyorum, hükme geliyorum. Bu kanun tasarısının kanunlaşması, hukukî bir ihtiyaçtır, bir boşluğun doldurulmasıdır ve bu boşluğun doldurulması gerekir.

Görüşülmekte olan kanun tasarısı, sadece devlete, kamu düzenine, kişi hak ve hürriyetlerini tehdit edenlere karşı değil, mal ve can güvenliğine karşı çıkar elde etmek için örgüt kuran çetelere karşı değil, devletin demokratik kurumlarının, siyasetin, siyasetçinin, bürokrasinin, bürokratin, özellikle kolluk kuvvetlerimizin çürümmesini önleyici bir yasa tasarısıdır.

İddia ve iftiralarla, ithamlarla, siyasetçi ve bürokrat, bu yasa tasarısından sonra suçlanamaya-
caktır; çünkü, tasarımı kanunlaştırdığımız takdirde, bu yasanın sağladığı imkânlarla, suça, gerçek-
ten iştirak eden kamu görevlisi varsa, ortaya çıkarılıp, adalete teslim edilecektir.

Bu yasanın uygulanabilmesi için, siyasî irade ve kararlılık şarttır. Biz, siyasî irade ve kararlı-
lığı, 55 inci hükümet döneminde gördük. 55 inci hükümet işbaşına gelir gelmez, 55 inci hükümetin
Başbakanı ve İçişleri Bakanı, çete-mafya odaklarının üzerine büyük bir kararlılıkla gitmiş, yurt
içinde ve yurt dışında yıllardır kaçak yaşayan, yakalanamaz denilen ve yakalanması hayretle kar-
şılanan çete-mafya mensuplarının yakalanması sağlanmıştır. Bu süreç içerisinde 50'yi aşkın çete re-
isi, 1 400'ü aşkın çete ve mafya mensubu yakalanmış ve hapse konulmuştur. 55 inci hükümet dö-
neminde, çetenin ve mafyanın ne denli tehlikeli bir suç oluşturduğu ve toplumu ne denli tehdit et-
tiği ortaya çıkarılmıştır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yasalar yapılırken, devleti ayakta tutan kurumları ve ka-
mu düzenini korumak kaygısıyla, kişi hak ve hürriyetlerinin dengelenmesi esasından hareket edi-
lir; biri diğerine tercih edilemez; yani, bir tarafta devlet, bir tarafta kişi hak ve hürriyetleri. Ağır-
lığımızı, eğer, bireyden yana koyarsak, devleti zayıflatırız, anarşizme davetiye çıkarırız; eğer, ağır-
lığımızı devletten yana koyarsak, o zaman da baskıcı ve demokratik olmayan bir yönetime davetiye
çıkarmış oluruz.

İşte, yasa tasarısı hazırlanırken, hem devletin hak ve menfaatları ile devletin kurumları hem de
kişi hak ve hürriyetleri aynı terazide tartılacak ve biri diğerine feda edilmeyecektir.

Görüşülmekte olan kanun tasarısını incelerken, caydırıcı etkisiyle suçu önlemek, suçu izle-
mek, sanıklar hakkında delil toplamak ve cezalandırmaya ilişkin izlenecek yöntemler ile kişi hak
ve hürriyetlerinin, hayatın gizliliği ilkesinin, insan haysiyet ve onurunun çelişip çelişmediğini dik-
kate almamız gerekir. Biz, bu yasa tasarısını incelediğimiz zaman, devletin kurumları ile kişi hak
ve hürriyetleri, insan haysiyet ve onuru çatışmıyor. Öyleyse, bu yasa tasarısı doğru bir yasa tasarı-
sıdır.

Bu konuda abartılı beyanlar var, vehimler var ve meseleye böyle yaklaşmak isteyenler var. El-
bette, yasayla belirtilen suçları işlediğine dair hakkında kuşku duyulan kişilere karşı devletin taki-
bi amansız olacaktır. Kamu düzenini ve vatandaşlarını suç örgütlerine karşı korumak, devletin en
yüce görevidir. Devlet, keyfiliğe prim vermediği gibi, kendisi de yasalara bağlıdır ve keyfi davra-
namaz; ama, yasaları da tavizsiz tatbik etmekle mükelleftir.

Suçlunun, kamu yararına birtakım hakları kısıtlanabilir, özel hayatın gizliliğine yasal çerçeve-
de girilebilir. Bizim, bugüne kadar tartıştığımız telefon dinleme olaylarının ve tenkit ettiğimiz ha-
diselerin sona ermesi bu yasayla olacak; çünkü, telefon dinleme olayı da bir yasal çerçeveye bağ-
lanacaktır.

Elbette, suçlunun hak ve özgürlükleri vardır; ama, eğer, suç işlemişse ve takip ediliyorsa, onun
hak ve özgürlükleri kısıtlanacaktır. Suçsuz vatandaşla onu aynı terazide tartamayız. Bu kanun ta-
sarısında da, bu noktadan yapılan abartılı tenkitlere katılmamız mümkün değildir. Bu tenkitlere hak
verdiğimiz takdirde, anarşizme, kaosa davetiye çıkarmış oluruz. Meseleye, ölçülü, duygulardan
uzak, kanun koyucu mantığı içerisinde, kamu düzeninin ve bireyin haklarını dengeleyerek yaklaş-
mak gerektiğine inanıyoruz ve bu yasa tasarısında böyle yaklaşıldığını da biliyoruz.

Gönül isterdi ki, böyle suçlar olmasın ve böyle yasalara da hiç gerek kalmamasın; ama, hayatın
gerçeklerinden kaçamayız. Toplumda, bu tasarının konu ettiği suçlar vardır, hem de canavarca var-
dır; öyleyse, bu yasaya da ihtiyaç vardır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hukuk fakültesi öğrencilerinin ilk öğrendiği bilgiler arasında, onların iyi yetişmelerinin ve iyi bir hukukçu olmalarının şurunu veren ilk cümleler şunlardır: "En kötü kanun, en iyi uygulayıcının elinde en iyi kanun haline gelir. En iyi kanun da, kötü uygulayıcıların elinde en kötü kanun haline gelir." Önemli olan, görtülmekte olan bu yasa tasarısının yasalazması halinde, bu yasanın uygulanmasındaki dikkat ve ihtimamdır, bilgi ve beceridir, anayasal hak ve hürriyetlere, insan haysiyetine sadakattir. Bu yasanın uygulanabilmesi için, teknolojinin bütün imkânlarının, cumhuriyet savcılarımıza, kolluk kuvvetlerimize sağlanması gerekir. Hakkında kuşku duyulan kişiyi takip etmek, hakkında delil toplamak konusunda tüm imkânları seferber etmek noktasında, güvenlik kuvvetlerimizden ve cumhuriyet savcılarımızdan hiçbir konuyu esirgememiz gerekir. Bu imkânların tümü zorlandıktan sonra; yani, objektif delillerin tümü toplanma noktasında zorlamaya girdikten sonra; ancak, o zaman, telefonların dinlenme ya da gizli görevli kullaama yolunun denenmesi, en mantiki yoldur. Dinleme ve gizli görevli kullaama, esas değil, istisnaî durum olmalıdır. Tüm araştırmalara rağmen, eğer, objektif delil elde edilemediyse; ama, kuşku devam ediyorsa, o zaman telefonların dinlenmesi yasal olarak devreye girecektir; gizli görevli de kullamlacaktır; gizli tanıklar dinlenecek, dinlenen tanıkların kimlikleri de gizli tutulacaktır. Bu yöndeki düzenlemeler, bu tasarıda çok isabettir; çünkü, biz, ne gizli görevliyi ne gizli tanıkları, bu, canavarca çıkar amaçlı suç örgütlerinin insafına bırakamayız. Bunları korumak, devletin görevleri arasındadır.

Bu yasadaki düzenlemelere benzer düzenlemeler, diğer ülkelerde bizden çok önce olmuştur. İngiltere'de, Almanya'da, İtalya'da, Amerika Birleşik Devletleri gibi ülkelerde bizden çok önce yapılmış düzenlemeler vardır. Orada, hiç kimse, devlete karşı çıkıp, insan hakları şampiyonu kesilmemiş, devletin, kamu kurum ve kuruluşlarının menfaati ile insan haklarının dengelendiğinin bilinci içerisinde meseleye yaklaşmışlardır.

Tasarıda tarif edilen, çıkar amaçlı suça iştirak edenlerin kamu görevlisi olması halinde cezasının artırılması, ayrıca, hazırlık soruşturması sırasında alınan gizli kararları ihlal edenler hakkında hapis cezasının tayini konusu, uygulayıcıları da daha dikkatli olmaya sevk edecektir.

Çıkar amaçlı suç örgütleriyle mücadele, özel ihtimam gerektirir. Bu suçların fail ve delillerinin tespiti hususunda uzmanlaşmış kolluk kuvvetlerinin yanında, ayrı bir savcılık teşkilatı ve uzmanlaşmış hâkimlere ihtiyaç vardır. Tasarıda bu hususa dikkat edilmiş, savcılık görevi, devlet güvenlik mahkemesi başsavcılığına, yargılama görevi de devlet güvenlik mahkemesine verilmiştir.

Soruşturma ve yargılamanın bu şekilde düzenlenmesine karşı yapılan tenkidler haklı tenkidler değildir. Bu suçlar, devletin iç ve dış güvenliğini ilgilendiren suçlardır. Suçun özelliği itibarıyla değişik mekânlarda işlenir olması, sanıkların değişik mekânlarda oturmasını gerektiren suçlardır. Eğer, devlet güvenlik mahkemesi dışında bir mahkeme tayin etsenizdik kargaşaya sebebiyet verebilirdi. Ayrıca, bu durum, ihtisaslaşmayı da gerektirecektir. Birinci sınıf hâkimlerin davaya bakması da, ayrıca, bir isabettir.

Bazı çevreler, bu yasa tasarısını tenkit ederken "devlet, vatandaşımıza güvenmeyecek mi? Devlet hafiyeliğe mi soyundu? Devlet, keyfinin istediği vatandaşı dinleyecek, her vatandaşa bir hafiyeye takacak; Abdülhamit devrini mi getiriyorsunuz?" demektedirler. Bu gibi tenkidler, bir vehmin, bir abartılı şüphecilik sonucudur.

Bu tasarı, devletin çürütmesini önleyici; adliyenin, kolluk kuvvetlerinin, siyasetçinin, bürokratin çürütmesini önleyici ve onların teminatı olan bir tasarısıdır. Eğer, basın, mafyanın propaganda-sını yapıyorsa ve toplumda korku salan bir çetenin reklamını yapıyorsa, ona mükâfat mı vereceğiz? Elbette, mafyanın, çetenin, devlet yıkıcılığının, devlet bölücülüğünün propagandasını yapana mükâfat değil, gereken ceza verilecektir.

BAŞKAN – Sayın Aslan, size 1 dakika ilave süre veriyorum.

Buyurun.

BEYHAN ASLAN (Devamla) – Bu husus, basının sorumluluğu içerisindedir.

Değerli milletvekilleri, basının hak ve sorumlulukları vardır. Bütün haklarına evet; ama, sorumluluklarına da evet. Basın mensupları da, bizler gibi bu vatanın toprağına basan, havasını tenefüs eden insanlardır. Öyleyse, onlar da sorumluluktan kaçamayacaklardır. Bir kimse, devletin âli menfaatları aleyhine propaganda yapacak ve bu da onun yanına kâr kalacak... Bu olayı, hiçbir meclis, dünyanın hiçbir meclisi kabul edemez.

Değerli milletvekilleri, bu yasa tasarısı üzerindeki görüşlerimizi arz ettim. Bu yasa tasarısıyla, devletin âli menfaatları ve devletin kurum ve kuruluşları ile kişi hak ve hürriyetleri dengelenmiştir, insan onur ve haysiyeti dengelenmiştir. Kimse, abartılı sözlerle, bu yasanın bir hafiye yasası olduğunu söylemesin; kimse, abartılarla bu yasaı başka noktalara çekmesin. Bu yasa, ihtiyaçtan doğmuştur, gerekli bir yasadır. Yasa, Türk Milletine hayırlı olsun.

Saygılarımı sunuyorum. (ANAP, DSP ve MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Aslan.

Gruplar adına konuşmalar son ermiştir.

Şahsi adına, Çorum Milletvekili Sayın Yasin Hatiboğlu; buyurun. (FP sıralarından alkışlar)

Süreniz 10 dakika.

YASİN HATİBOĞLU (Çorum) – Sayın Başkan, eskiden de böyleydi...

BAŞKAN – Eskiye hatırlatalım istedik...

YASİN HATİBOĞLU (Çorum) – Sayın Başkan, Yüce Meclisin değerli üyeleri; Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Yasa Tasarısının müzakeresini yapıyoruz.

Elbette, her vesileyle hamasî sözler söylemek, dasitanî görüşler serdetmek mümkündür; ama, üzerinde konuştuğumuz konu, gerçekten, devlet ile ferdin haklarının kesiştiği noktayı çok iyi belirleme sorumluluğu yüküyor. Elbette, çıkar amaçlı suç örgütleri, hedeflerine ulaşabilmek için, dünyanın hangi imkânı varsa, hangi fırsat varsa, onu kullanmak isteyecektir. Buna karşı tedbir almak, elbette, hukuk devletinin kaçınılmaz görevidir; ancak, hukuk devleti, bu nitelemeden de anlaşılacağı üzere, yurttaşının hak ve hukukunu koruma sorumluluğuyla da iç içedir.

Ben, kişisel görüşlerimi ifade ederken, bu tasarrın Anayasaya aykırı olduğunu, bu hususta, 1 inci maddenin müzakeresi esnasında önerge verdiğimi ifade etmek istiyorum. Bu tasarı, İçtüzük hükümlerine uygun da seyretmemiştir.

Hatırlanacağı üzere, bu tasarı 20 nci Dönemde de gündeme geldi; o günün Başkanlığı, bu tasarrın, asıl komisyon olarak Adalet Komisyonunda, talî komisyon olarak Anayasa Komisyonunda görüşülmesini istedi ve Anayasa Komisyonuna gönderildi. Niye Anayasa Komisyonu; çünkü, insan haklarıyla... İnsanları dinleyeceksiniz, insanları izleyeceksiniz, insanları gözleyeceksiniz, insanların en mahrem yerlerine; yani, meskenlerine, ikametgâhlarına hülûl edeceksiniz. Bu da insanın temel haklarıyla doğrudan doğruya ilgili şeylerdir; hareketlerdir, fiillerdir. O halde, bu, her şeyden önce Anayasayı alakadar eden, anayasal hükümleri, kuralları alakadar eden bir düzenlemedir. Öyle ise, tabii olarak, Anayasa Komisyonu görüş ifade etmeliydi.

Komisyonunda ısrarla üzerinde durduk ve dedik ki: "Arkadaşlar, gelin, gerçekten, bu düzenlemeye, bu ülkenin ihtiyacı vardır. Örgütler vardır, çek-senet mafyası vardır, faili meçhuller vardır." Sayın İçişleri Bakanımız, fırsat buldukça, yitireğinin bütün gücüyle haykırıyor, diyor ki: "Devletin

içerisinde çöreklenmeler vardır, yapılanmalar vardır; bana imkân verin." Doğrudur, haklıdır; ama, şimdi, bu tasarımı görüyoruz, inceliyoruz -ki, devlet içerisinde var olduğunu bir İçişleri Bakanı söylüyorsa, buna, benim karşı çıkmam doğru değildir, mümkün de değildir- devletin içerisinde var olduğu -hangi biriminde, hangi kurumunda, hangi kurulunda; onu ben bilmem- iddia edilen tehlikeleri bertaraf etmeye yönelik bir düzenleme değil bu, özel şahıslara karşı yöneltilmiş.

Korkarak ifade ediyorum, üzülerek ifade ediyorum ve tarihî bir sorumluluğumu idrak ederek sizlerle paylaşmak istiyorum; göreceksiniz, yürürlüğe girerse bu kanun, sendikalar baskı altında olacaktır, demekler baskı altında olacaktır, cemiyetler baskı altında olacaktır; hatta, dahasını söyleyeyim, çok acıdır, siyasi partiler baskı altında olacaktır. 1 inci maddeyi lütfen açın bakın. Yapmayın!.. O zaman, Anayasanın 68 inci ve 69 uncu maddelerinin anlamı ne?! 68 inci maddedeki "siyasi partiler demokratik siyasi hayatın vazgeçilmez unsurlarıdır" sözünün anlamı ne?!

Benim kendi kendime yorum yaptığım varsayımına lütfen girmeyiniz. Bu endişemi, komisyonda, sayın bakana tevcihen bir sualle gönderdim ve sayın bakanın işareti üzerine Ord. Prof. Sayın Dönmezer dedi ki: "Evet, 1 inci maddenin takibe almak istediği seçimlerden murat, şirket seçimleridir, sendika seçimleridir, vakıf seçimleridir, dernek seçimleridir ve çok daha vahimi, yerel ve genel seçimlerdir."

Beyley, böyle bir düzenlemeyle, eğer, seçimleri örgütlü suçlanmış gibi töhmet altına alacak, sonra da, kimin kulağı kimin ağızındadır, kimin gözü kimin ensesindedir... Bunu nasıl tespit edeceğiz?! Yapmayın!.. Yapmayın!..

Bizim için, temel insan hakkı önemlidir; doğrudur. Biz devletimizi severiz, devlet olmazsa anarşi olur, terör olur, buna kimsenin karşı çıktığı yok; ama, ben, beni de severim, benim hakkımı da severim, insan hakkımı da severim. Devlete yetki verişimin temelinde yatan felsefe budur, mantık budur, gerçekçe budur; beni korusun.

Şimdi, siz, Heyetiniz, bu kanun tasarısını yasalaştırırsanız, Anayasanın 21 inci maddesi nesen mensiyen, Anayasanın 22 nci maddesi yok; hele 1 inci maddede... Anayasanın 38 inci maddesi, suçun hukukîliği, belirliliği; yani, Türk Ceza Kanununun 1 inci maddesi "kanunsuz suç ve ceza olmaz" ilkesi... Bana, Allah rızası için, şu 1 inci maddeyi lütfen okuyun ve bana anlatın; deyin ki: Efradını cami ağyarını mâni bir ceza, bir madde, bir suç belirlemesi vardır.

Değerli milletvekilleri, kişisel bir kaygım yoktur, hepimizi tenzih ediyorum, hiçbirinizin de kaygısı yoktur. Eğer, bu yasa girer ve diyelim ki, bu yasadaki görünmez el -o, iyi saatte olsunlar, her kimse bunu getirip dayatan- her kimse, her birimizin kapısını çalacaksa, benim kapım en son çalınanlardan olur; sizleri tenzih ediyorum. Evet, bugüne kadar benim kapım çok çalındı, 12 defa çalındı; ama, hepsinde söylediğim sözden dolayı çalındı, beyanımdan dolayı çalındı, yazdığım yazıdan dolayı çalındı. Bunu şunun için arz ediyorum: Benim bir endişem yok, sizlerin de endişesi yok; ama, biz toplum için endişe duymak mecburiyetindeyiz; bizi bunun için gönderdiler buraya.

Değerli milletvekilleri, bakınız -yanlış anlaşılmasın lütfen, Sayın İçişleri Bakanımızı ben çok eskiden tanırım ve saygı da duyarım, saygımda kusur falan da olmadı, eksilme de olmadı, artma vardır- şunu merak ediyorum: Şu düzenleme, Polis Teşkilatı Kanunundaki bir düzenleme midir?! Bu düzenleme, Türk Ceza Kanunu, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu, 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunundaki düzenlemeleri içermiyor mu? Yani, tabii olarak... İçtüzüğün 62 nci maddesinde, başbakan veya hükümeti temsil eden ilgili bakan burada bulunur hükmü ifade olunuyor. Elbette ki, Sayın Bakan hükümetin bir üyesidir, ona bir itirazım zaten olamaz; ama, gönlüm ister ki, Adalet Bakanı burada olmalıdır; çünkü, Ceza Kanunu tadilatı görüşülseydi, Sayın Adalet Bakanı olmaya-

çak mıydı; Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu olsaydı, olmayacak mıydı? Biraz önce, bir kanun değiştirdik... Sayın Adalet Bakanı oturmadı mı? Bunu, şunun için söylüyorum: Endişelerim üst üste geliyor, korkuya dönüşüyor, korkuyal Sanki, polis devleti olmaya gidiyormuşuz gibi bir korkum var. Beni bağışlayın. Beni anlayışla karşılayın.

Buyurunuz. Acaba, şundan dolayı mı Sayın Adalet Bakanı gelmedi:

Adalet Bakanlığı Kanunlar Genel Müdürlüğünün tasarı hakkında Başbakanlığına görüş bildirmesinde deniyor ki: "Sayın Başbakanlığa, Çıkar Amaçlı Örgüt Suçları Hakkında Kanun Tasarısı taslağı incelenmiş ve aşağıda belirtilen hususlarda görüş bildirilmesinde yarar görülmüştür.

1-a) Tasarının 1 inci maddesi, esas itibariyle, İtalyan Ceza Kanununun 416 ncı maddesinden alınmıştır."

BAŞKAN - Sayın Hatiboğlu, size 1 dakika ekstre veriyorum efendim.

YASIN HATİBOĞLU (Devamla) - Siz ona devam edin efendim; ben, zamanımı kullanayım.

"Ancak, maddenin kaleme alınışı, Anayasanın 38 inci maddesiyle, Ceza Kanununun 1 inci maddesinde öngörülen 'kanunilik' ilkesini büyük ölçüde ihlal edici niteliktedir. Nitekim, bu maddede, doğrudan veya dolaylı biçimde bir kurumun denetimini ele geçirmek, ekonomik etkinliklerin kamu hizmetlerinin denetimini elde etmek, kişileri kendisine tabi kılmaya zorlamak gibi son derece belirsiz kavramlar ve ibareler yer almıştır." Bunu, Adalet Bakanlığı diyor. Bizim korkumuz buradan kaynaklanıyor.

Onun için, değerli milletvekilleri, keşke vaktim olsa... Anayasa Mahkememiz, 1979 senesinde, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunumuzun ek 2 nci maddesini iptal etmiş; iptal gerekçesi burada; deniyor ki: "Biz, her şeyden önce, hukuk devletiyiz."

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

YASIN HATİBOĞLU (Devamla) - "Onun için, bir insana suçsuzluğunun ispatı külfeti yüklenemez."

Prensip gereği, bana da süre uzatımı verilemez.

Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (FP ve DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyoruz.

Şahsı adına, Tunceli Milletvekili Sayın Kamer Genç. (Alkışlar)

Sayın Genç, süreniz 10 dakikadır.

KAMER GENÇ (Tunceli) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Biraz önce, burada, ANAP sözcüsü bir arkadaşımız dedi ki: "Turgut Özal 'benim memurum işini bilir' dedi; ama, onun zamanında da memurlar çok zengin oldu." Artık, bunu, siz anlarsınız. (Gülüşmeler) Tabii, bu, tamamen kendi kendini ele vermek demektir.

Sayın milletvekilleri, bu kanun, Terörle Mücadele Kanunu gibi, Türk ceza hukukuna, Türkiye'deki halkın hayatına yeni bir cezalandırma sistemi getiriyor. Bu kanuna karşı mı çıkalım,aleyhinde mi duralım, lehinde mi konuşalım diye çok tereddüt ettim; ama düşündüm ki, zaten, Güneydoğu Bölgesinde yaşayan insanlara, bu kanunun getirdiği bütün müeyyideler uygulanıyor; bu kanun, hiç olmazsa, o yöredeki insanlara, biraz, temel hak ve özgürlüklerini koruma konusunda bir garanti getiriyor. Şöyle: Gizli izleme, iletişimin dinlenmesi, ajan kullanma gibi konular, zaten, bizim hayatımızda her gün var; ama, hiç olmazsa bununla bir sistem getiriliyor, hiç olmazsa iletişimi-

min dinlenmesi, gizli izleme gibi, bu, özellikle getirilen özel bir sistem; bunu uygulayabilmek için, hiç olmazsa orada bir sistem getiriliyor, çok istisnai, savcının kararı ve devlet güvenlik mahkemesinin kararı alınıyor. Dedik ki, canım, bizim telefonlarımız dinleniyorsa, her taraftaki insanların da telefonu dinlensin; biz, gizli gizli izleniyorsak, onlar da izlensin; demokratik hak ve özgürlüklerin askıya alındığı sıkı bir rejim altında, biraz önceki bölgelerdeki insanlar da yaşasın. O bakımdan, çok fazla da karşı çıkmadım.

Tabii, bu kanunun esas getirdiği, çete, mafya; afyon, eroin kaçakçılığı ülkemizde maalesef çok büyük boyutlarda, büyük ekonomik kaynak sağlayan bir düzeyde yapılıyor. Bunlarla da, tabii, mücadele etmek lazım. Mücadele etmek lazım; ama, nasıl edeceksiniz? Mücadele yapabilmemiz için, kamusal alanı çok sağlıklı düzenlememiz lazım. Genel konuşuyorum, kimseyi de kastetmiyorum. Mesela, bu kanuna göre polisin doğru dürüst görev yapabilmesi için, Cumhurbaşkanının, Başbakanın, bakanların, valilerin, emniyet müdürlerinin, polis teşkilatında görev sahibi olan insanların, hiçbir çete mensubu ile ilişkilerinin olmaması lazım ve hiçbir çetenin düğününe gitmemeleri lazım, cenazesine katılmamaları lazım; hatta, çocuğunun kirvelikliğini kabul etmemeleri lazım -Türkiye'de, bu kanunu uygulamanın tek nedeni bu- hatta, telefonla da konuşmalarını lazım; geceyarılarında banka ihalelerinin pazarlığını da yapmalarını lazım. (FP ve DYP sıralarından alkışlar) Eğer yaparlarsa, bu kanunla, yine, zavallı insanlara yeni bir suç unsuru oluşturacak bir olanak sağlıyoruz. İşte, bu işin püf noktası burası değerli milletvekilleri.

Maalesef, Türkiye'de görünen gerçekler; bunları, kimse inkâr edemez. Evvela, Türkiye'de, kamu yetkisini, devlet yetkisini kullanan insanların, suç işledikleri zaman, anında cezalandırılması lazım, makamına, mevkiine bakılmadan; yani, en tepedeki adamdaki en alttaki kamu görevlisine kadar, bu cezalarla şiddetle cezalandırılması lazım. Maalesef, bu olmuyor. Komisyon da söyledim, doktorun korktuğu, savcının korktuğu, hâkimin korktuğu bir memlekette bu kanunu uygulayamazsınız; ama, bu kanun, biraz, devlet güvenlik mahkemesi savcısı ile devlet güvenlik mahkemesi hâkimine yetki verdiği için ve bu kişiler de, daha ziyade büyük merkezlerde bulunduğu için -mesela, A vilayetine bir güvenlik görevlisi, birisi hakkında "ben bunun telefonunu dinleyeceğim; ben bunun ikametgâhını izleyeceğim; ben, bunu, bir kamu görevlisi kanalıyla devamlı izleyeceğim" dediği zaman- oradaki savcı arkadaşlarımızın ve hâkim arkadaşlarımızın daha tarafsız karar vereceğini umduğum için, hakikaten, özellikle Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesinde, olağanüstü hal bölgesinde olan insanlar için, bu yönüyle nefes aldırıcı bir şeydir. Bu kanun vesilesiyle bu kürsüden söylemek istiyorum ki, bundan önce hâkim kararını almıyordunuz, savcı kararını almıyordunuz, bizi dinliyordunuz; ama, bu kanun çıktıktan sonra, eğer bizi tekrar eski usullerle denerseniz, bu kanun size çok ağır cezalar getiriyor, onu da size haber vereyim diyorum; bu da gayet isabetli bu yönüyle.

Değerli milletvekilleri, tabii, Türkiye Cumhuriyeti, bana göre, çok büyük bir ülke. Hakikaten, her vesileyle söylüyorum, mücevherat değerinde bir coğrafyaya sahibiz; ama, maalesef, bu coğrafyada, demokratik hak ve özgürlüklerimizi Avrupa standartlarına ulaştıramadık. Niye; çünkü, Türkiye'de, evvela, siyasi sorumluluk meselesi çok gelişmedi. Türkiye'de, maalesef, siyasi makamlara gelen insanlar bir gidip bir geliyorlar, bir gidip bir geliyorlar; gelince de, tabii, bir ara siyasi faaliyetlere ara verilince, zannediliyor ki, bunlar bulunmaz Bursa kumaşdır; tekrar, aynı kişilere yapılıyor; ama, tabii, bunlar, Türkiye'nin rejimi için hakikaten çok sıkıntı yaratıyor. Bu itibarla, evvela, biz, devletimizin kamu görevini yapan insanların, büyük bir sorumluluk duygusu içinde, özellikle bu Memurin Muhakematı Kanunundaki olayları düzeltmemiz lazım.

Yani, gördünüz, Türkiye'de çok büyük olaylar oldu; mesela, bir Sivas olayları oldu, bir Gazi olayları oldu, bir gazeteciyi öldürme olayları oldu; birçok olay... Daha hâlâ, Memurin Muhakematı Kanununun bazı kamu görevlilerine yarattığı avantajlar dolayısıyla insanları yargılayamıyoruz. Eğer devlet gücünü elinde tutan insanlar hakikaten yargılanmıyorsa, bu kanunu uygulamak mümkün değil. Yine, bu kanun gelecek gidecek, dönecek, fakir fukaranın sırtına binecek. Yoksa, o büyük mafya babaları, belli devlet güçlerinden güç alarak büyük afyon, eroin kaçakçılığı yapabilirler, büyük silah kaçakçılığı yapabilirler; çünkü, arkalarında büyük güçler var, kim onları yakalayacak? Bugün devletin bankalarını hortumlayan insanlar, nerede, kimin karşısında hesap veriyor; veriyor mu? Yani, biz, bu memlekette cezaları artırdık, suç işleyenlerin cezalarını artırdık; ama, bu cezalara, bu vergilerle topladığımız paraları hakkıyla bir yere harcayabiliyor muyuz; harcayamıyoruz. Suiistimal yapmanın yanına kâr katıyor. Burada da en büyük zaaf, tabii ki, Türkiye Büyük Millet Meclisinin sağlıklı hesap sormamasından kaynaklanıyor. Biz, Türkiye Büyük Millet Meclisi olarak, ülkemizin geleceğini selamete kavuşturabilecek bir uygulamaya girsek ve burada kimsenin gözüne bakmasak, eğer, birisi suç işlemişse hemen bundan hesap sorsak, bu olaylar Türkiye'de olmaz; ama, Türkiye'de, bugün, en büyük kazanç, çeteler, mafyalar kanallıyla sağlanan kazançlardır. Bu kazançlarla birtakım yerlere, tabii ki, paylar gidiyor. Bu payların nereye gittiği konusunda, tabii, çok ciddi inceleme yapılamıyor. Birtakım sözler burada söyleniyor ve bu çatı altında kalıyor.

Ben, tabii, ileriki maddelerde de konuşacağım; ama, hakikaten, bu kanunu getirmekle acaba iyi mi etik, kötü mü etik? Eğer, bu kanunu iyi uygularsak, eğer, hak ve adalet duygusu, ülkemizin yöneticilerine hâkim olursa ve bu kanuna göre, suç işleyen insanlar sağlıklı olarak yakalanırsa Türkiye için çok hayırlı bir kanundur; ama, bu mafyaların, çetelerin arkasında büyük siyasi güçler, devletin büyük güçleri bunlara arka çıkarsa, o zaman, yine, dönecek, benim fakir fukara Tuncelilinin başında bu ceza patlayacak; ama, inanıyorum ki ve diliyorum ki, bu kanunun uygulayıcıları, Türkiye Cumhuriyetinin, artık, geleceğini hesaba katarak, Türkiye Cumhuriyeti Devletinin de, artık, dünyada önder bir devlet olabilecek kişiliğe, niteliğe, halka sahip olduğunu kavrayacak ve suç işleyenin, artık, gözünün yaşına bakmayacak ve bu kanunu öyle uygulayacaktır. Tabii, ben, bunu bir temenni olarak şimdi söylüyorum.

1 inci maddede, tabii, maddenin teferruatıyla ilgili olarak konuşacağız. Tabii, temel hak ve özgürlükler konusunda çok büyük sınırlamalar getiriyor; ama, Türkiye'de, biz, inanıyoruz ki, artık, cumhuriyetimizin 75 inci yıldönümünü kutlarken Türkiye Cumhuriyeti Devletinin her ferdi, Cumhurbaşkanı, Başbakanı, bakanları, kamu görevlileri, artık, 75 inci yılın gerektirdiği olgunluğa, kişiliğe, sorumluluğa ve vicdana sahip insanlardır diyorum ve bu...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Genç, 1 dakika ilave süre verecektim; ama...

KAMER GENÇ (Devamla) – Daha 9 dakikam var Sayın Başkan. (Gülüşmeler)

BAŞKAN – Sen 40 saniye konuşursan yeter...

KAMER GENÇ (Devamla) – Yani, yanlış söylediysemiz, sonucuna katlanacağız.

Sayın Başkan da, tabii, üzme istemiyorum.

Kanun, çok kritik bir kanundur. Bu kanun, hakikaten, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarına büyük sıkıntılar getirebilecek kanundur. Düşünebiliyor musunuz, Anayasada "haberleşme gizlidir" deniliyor, "konuta dokunulamaz" deniliyor. Her şeyi, bu temel hak ve özgürlükleri vatandaşlarımızın elinden alıyoruz; ama, niçin; toplumun geleceği için, toplumun bekası için. Toplumda, toplumun kanını emen, haksız emen kişilere karşı toplumu korumak için böyle fedakârlıklara katlanıyoruz ve diliyorum ki, inanıyorum ki, bu kanun, Türkiye'deki görüntüyü, Türkiye Cumhuriyeti Dev-

letini bir polis devleti görüntüsüne kaptırmadan, Türkiye Cumhuriyeti Devletinde demokrasinin daha da olgunlaşmasına katkı sağlayabilecek iyi bir uygulayıcı ve iyi bir yönetici kadronun elinde çok sağlıklı uygulanan ve başkalarına da bu konuda hiçbir haksız kazanç sağlamayan bir uygulama biçimiyle karşılaşır.

Saygılar sunarım. (DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Genç.

Tasarının tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

MEHMET BEDRİ İNCETAHTACI (Gaziantep) – Karar yetersayısının aranılmasını istiyoruz.

BAŞKAN – Tasarının maddelerine geçilmesini oylarınıza sunacağım; ancak, bu arada karar yetersayısının aranılması istendiği için elektronik cihazla oylama yapacağız.

Sayın milletvekilleri, oylama için 5 dakikalık süre vereceğim. Bu süre içerisinde sisteme giremeyen üyelerin, görevli arkadaşlardan yardım istemelerini; buna rağmen sisteme giremedikleri takdirde oy pusulalarını Başkanlığımıza göndermelerini rica ediyorum.

Bu arada, vekâleten oy kullanacak Sayın Bakanların, kimin adına vekâleten oy kullandıklarını, yine 5 dakikalık süre içerisinde Başkanlığımıza bildirmelerini rica ediyorum.

Oylama işlemi başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, karar yetersayısı vardır; tasarının maddelerine geçilmesi kabul edilmiştir.

1 inci maddeyi...

KAMER GENÇ (Tunceli) – Sayın Başkan, sonuçları panoya geçirin, açık oylamanın anlamı bu.

BAŞKAN – Açık oylama değil...

KAMER GENÇ (Tunceli) – Açık oylama değil... Panoya geçirin efendim, biz de görelim kaç kişi katıldı. Genel Kuruldan saklanacak bir şey yok ki.

BAŞKAN – Sayın Genç, saklanacak...

KAMER GENÇ (Tunceli) – Efendim, oylamanın sonucu panoya aksettirilir. Kaç kişi katılmış, kaç kişi katılmamış görelim.

BAŞKAN – Sayın Genç, burada, Divan üyeleri arasında bir görüş ayrılığı yok. İşari oylamada, oylamanın sonucunu söylemek gibi bir zorunluluk da yok.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Oylamanın sonucu panoya aktarılır.

BAŞKAN – Açık oylama mı yapıyoruz...

Karar yetersayısı vardır. Tasarının maddelerine geçilmesi kabul edilmiştir.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Olur mu böyle şey; Genel Kuruldan neyi saklıyorsunuz?! Genel Kurula oylamanın sonucunu bildirin.

İSMAIL KÖSE (Erzurum) – Karar yetersayısı var, parmağınla say...

Sayın Başkan, yaptığımız usul doğrudur efendim.

BAŞKAN – 1 inci maddeyi okutuyorum:

ÇIKAR AMAÇLI SUÇ ÖRGÜTLERİYLE MÜCADELE KANUNU TASARISI

Çıkar amaçlı suç örgütü

MADDE 1. – Doğrudan veya dolaylı biçimde bir kurumun, kuruluşun veya teşebbüsün yönetim ve denetimini ele geçirmek, kamu hizmetlerinde, basın ve yayın kuruluşları üzerinde, ihale, imtiyaz ve ruhsat işlemlerinde nüfuz ve denetim elde etmek, ekonomik faaliyetlerde kartel ve tröst ya-

ratmak, madde ve eşyanın azalmasını ve darlığını, fiyatların düşmesini veya artmasını temin etmek, kendilerine veya başkalarına haksız çıkar sağlamak, seçimlerde oy elde etmek veya seçimleri engellemek amacıyla zor veya tehdit uygulamak veya kişileri kendilerine tâbi kılmaya zorlamak veya mensupları arasında her ne suretle olursa olsun açık veya gizli işbirliği yapmak suretiyle yıldırma veya korkutma veya sindirme gücünü kullanarak suç işlemek için örgüt kuranlara veya örgütlü yönetenlere veya örgüt adına faaliyette bulunanlara veya bilerek hizmet yüklenenlere sadece bu nedenle üç yıldan altı yıla kadar; örgütle üye olanlara iki yıldan dört yıla kadar ağır hapis cezası verilir.

Örgüt silahlı ise, yukarıda yazılı hallerde verilecek ceza üçte birden yarıya kadar artırılır. Henüz hiç bir silahlı eyleme teşebbüs edilmemiş olsa bile, silahlar veya patlayıcı maddeler örgütün amaçları doğrultusunda hazırlanmış veya elde bulundurulmuş ise, örgüt silahlı sayılır.

Suç faili, memur veya kamu hizmetiyle görevli kimse ise yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza, yarıdan bir katına kadar artırılır.

Suçun işlenmesine ayrılan veya suçun işlenmesinde kullanılan veya suçtan doğan değer veya ürünlerin veya bunlar yerine geçen şeylerin ve müsaderesi gereken her türlü eşyanın gelirlerinin veya suçtan doğan her türlü yararın Devlete intikaline hükümlenir.

Bu madde hükümleri, nasıl adlandırılırsa adlandırılısın, amaçları yukarıda tanımlanan örgütle aynı olan ve yıldırma veya korkutma veya sindirme gücünü kullanan açık veya gizli örgütlere de uygulanır.

Örgüt mensuplarının veya örgüt adına örgüt üyesi olmayanlar tarafından birinci fıkrada gösterilen amaçları gerçekleştirmek üzere işlenen suçların ve 1.3.1926 tarihli ve 765 sayılı Türk Ceza Kanununun 296 ncı maddesinde öngörülen cürmün cezaları üçte birden yarıyakadar artırılır.

Bu Kanunda öngörülen suçları işleyen veya örgütlerin eylemlerini, amaçlarını, hedeflerini, bu kişi veya örgütlere haksız çıkar sağlamak veya örgütün korkutma, sindirme, yıldırma gücünü artırmak amacıyla yazılı, sesli veya görsel yayın araçlarıyla yayımlayan veya her ne suretle olursa olsun propagandasını yapan hakkında iki yıldan dört yıla kadar ağır hapis ve bir milyar liradan beş milyar liraya kadar ağır para cezasına hükümlenir. Ayrıca yayın organının faaliyetlerinin bir günden üç güne kadar durdurulmasına karar verilir.

BAŞKAN – 1 inci madde üzerinde, Fazilet Partisi Grubu adına, İstanbul Milletvekili Sayın Nazlı Ilıcak. (FP sıralarından alkışlar)

Süreniz 10 dakikadır.

Buyurun.

FP GRUBU ADINA AYŞE NAZLI ILICAK (İstanbul) – Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanunu Tasarısının 1 inci maddesi hakkında Fazilet Partisi Grubunun görüşlerini belirtmek üzere huzurunuzda bulunuyorum; hepinize saygılar sunuyorum.

Fazilet Partili her milletvekili, elbette, mafyaya karşı yürütülen mücadeleyi desteklemeye hazırdır, bu konuda hükümete destek vermeye hazırdır; çünkü, içimizde, Alaattin Çakıcıyla özel telefon görüşmeleri yapan, Flash-TV baskınları düzenleyen, Nesim Malki cinayetini örtbas etmek isteyenler yok veyahut Nesim Malki cinayetinin üzerini örtün bir emniyet müdürünün görevden alınma kararnamesini imzalamayıp geri çeviren veyahut cinayet faillerini koruduğuna dair belirtiler ortada iken, o emniyet müdürünü Bursa'dan, taltifen İzmir'e tayin edenler de yok; ama, buna rağmen, bizim tereddütlerimiz var. Bu tereddütlerimiz, evveleminde, Türkiye'nin özel şartlarından kaynaklanıyor.

Evet, mafyayla mücadele başka ülkelerde de yürütülüyor. Maalesef, biz, Batı âleminden hak ve özgürlükleri alacağımıza, her zaman, kısıtlayıcı, hürriyetleri sınırlayıcı maddeleri alıp kendi kanunumuza dahil ediyoruz.

Batı diyoruz; Batı'yı örnek alıyoruz diyoruz. Peki, Batı'da, düşüncelerini ifade ettiği için hapse atılan siyasetçiler, hapse atılan gazeteciler var mı? Batı'da bir Tayyip Erdoğan örneğine, bir Hasan Celal Güzel örneğine veyahut bir Oral Çalışlar örneğine rastlayabiliyor muyuz? Elbette, Batı'da da suça tahrik yasak; ama, Batı'da, hiç, 312 nci madde gibi bir uygulamaya şahit oluyor muyuz? Demokrasi standardı yüksek ülkelerde, meclis çoğunluğu arzu etmesine rağmen, konjonktürel gereği demokrasi paketleri askıya alınıyor mu? Yine, konjonktürel gereği, Batı'da, belirli bir yaşın altındakilere din eğitimi yasaklanabiliyor mu? Batı'da diyoruz, mesela Fransa'da, mesela İsviçre'de, mesela İngiltere'de, mesela Amerika'da, acaba 6, 7, 8 yaşlarındaki çocukların din eğitimi alması belirli konjonktürel gereği olduğu için yasaklanıyor mu, böyle yasaklar var mı? Ben, dönüp baktığımda... Evet, böyle yasaklar bir zaman olmuş. 1789 Fransız İhtilalini hatırlıyoruz. O zaman, papazları bile kesmişler. Onun için, bu Kur'an kurslarındaki yaş tahdidi üzerine bir yazımda "çok şükür imamlarımızı kurtardık" diye yazdım.

Türkiye, bugün, olağanüstü şartlardan geçiyor, kabul etsek de etmesek de olağanüstü şartlardan geçiyor; bunu burada açıkça ifade etsek de etmesek de, tecahülül arifaneden gelsek de, bilmezlikten gelsek de, evet, Türkiye, bugün olağanüstü şartlardan geçiyor. Bunu ifade etmekten çekinmememiz lazım; ifade edelim ki, çözüm yollarını bulalım. Ben, burada "kral çıplak" diyorum; Fazilet Partisi diyor ki "kral çıplak." Doğruları görelim ve tedbirleri ona göre araştıralım. Türk vatanı, sabah erken kapı çaldığı vakit, mutlaka gelen sücüdür rahatlığı içinde değil. Cürüm işlemek için teşekkül oluşturdukları iddiasıyla nice masum insan geceyarısı evlerinden alındı ve emniyette günlerce gözaltında tutuldu. Daha sonra, haklarında ya takipsizlik kararı verildi yahut beraat kararı verildi. İşte, bizim, bu yüzden, çıkar amaçlı suç örgülleri konusunda tereddütlerimiz var. Tereddütlerimiz var diyorum; mesela, kanunun 1 inci maddesinin yazılış biçimi fevkalade müphemiyet taşımaktadır ve uygulamada istismlara yol açacak mahiyettedir. Mesela, komisyonda bizim teklifimiz "cebir, şiddet, tehdit eylemlerinden birini uygulayarak yıldırma veyahut korkutma veya sindirme gücünü kullanarak" ibaresinin bütün fıkrayı kapsayacak şekilde madde başına getirilmesi idi. Komisyonunda bu teklifimiz reddedilmekle birlikte, suç örgütünün, yani mafya örgütünün, mutlaka, yıldırma, sindirme, korkutma gücünü kullanan bir örgüt olduğu bize söylenildi. Cümle ters yazılmış olsa bile o maddede, bu sindirme gücünün, yıldırma gücünün mutlaka kullanılması gerekir bu eylemin suç olarak mütalaa edilmesi için denildi. Ben, bunu burada tekrar ifade ederek, zabıtlara geçmesini sağlamış bulunuyorum.

Aynı zamanda, biz, yine, müzakereler sırasında, yıldırma, sindirme, korkutma yerine, cebir ve şiddetten bahsedelim dedik; çünkü bunlar, hukuk literatürümüzde daha fazla kullanılan kelimelerdi; bu da reddedildi. Oysa, Avrupa Organize Suçlarla Mücadele Çalışma Grubunda, Leipzig toplantısında, suç unsurları son derece belirgin bir şekilde ortaya konulmuştur. Mesela, haksız kazanç temin etmek için bir araya gelmiş ve aralarında işbölümü ilişkisi bulunan hiyerarşik bir yapı lazım bu örgütte denilmiştir; suçla elde edilen bir kazanç lazım, suç işleme konusunda süreklilik lazım, mevcut organize yapı içerisinde uygulanan bir yaptırım sistemi lazım; yani, mafya içinde, emirle uyulmadığı takdirde, mafya örgütü içinde yer alanların belirli bir yaptırımla cezalandırılması lazım vesaire... Ama, maalesef, suç unsurunu bu şekilde, daha iyi şekilde tarif edecek kelimeler kanunmaddesi içerisine konulmamıştır.

Şimdi, bu müphemiyete dayanarak şu soruyu sormak istiyorum: Korkutarak, sindirerek, mesela Çukurova Elektrik'in hisselerini ve yönetimini ele geçiren bir anonim şirket, çıkar amaçlı suç örgütü sayılacak mı? Sayılmaz ise, Dost Sigorta veya Yuva Vakfı mensupları veya İstanbul Belediyesindeki BİT'lerin yöneticileri, nasıl Türk Ceza Kanununun 313 ve 314 üncü maddelerine dayanılarak, cürüm işlemek için teşekkül oluşturdukları iddiasıyla, bir gece vakti evlerinden alınmışlarsa, onlara karşı böyle bir uygulama söz konusuysa, yarın başkalarına karşı da, bu şekilde uygulamalar ortaya çıkabilir. Mesela, iki medya grubunun Futbol Federasyonu üzerinde uyguladığı yıldırma ve sindirme eylemini dilsünün; üyeleri korkuttular, sindirdiler, hatta, fotoğraflarını, ev adreslerini yayımlamak suretiyle, Federasyondan, bazı futbol maçlarının gösterimini elde etmeye çalıştılar. Şimdi, ortada yıldırma var, sindirme var; ama, suç işleme amacıyla oluşturulan bir örgüt yok diyebilirsiniz. Tekrar hatırlatıyorum; Yuva Vakfında da yoktu, Dost Sigorta örneklerinde de cürüm işlemek üzere oluşturulmuş bir örgüt yoktu; ama, kanunlarımız, maalesef, bizde, niyet ettiği şekilde uygulanmıyor. Kime niyet kime kısmet diyebiliriz ve maalesef, cehenneme giden yol da iyiniyet taşlarıyla döşelidir.

Şimdi, telefon dinlemelerinden söz etmek istiyorum. Zaten, Türkiye'de, telefonlar yaygın bir şekilde dinleniyor. Şimdi, bu telefon dinlemelerine yasal bir dayanak hazırlanıyor. Evet, bu yasal dayanak faydalı olabilir; ama, kanun tasarısı, gecikmesinde sakınca olan hallerde savcı kararıyla da telefon dinleneceğini amirdir. Bu da doğru olabilir; ama, 24 saat içinde hâkimin görüşü alınıyor; eğer hâkim buna itiraz ederse, yine o 24 saat içinde yapılan dinlemeler hukukî niteliğini koruyor. İşte, bizim buna itirazımız var; bir anlamda, hâkim devreden çıkarılmış oluyor.

Dikkat ederseniz, hükümetimiz, reform adı altında ya hak ve özgürlükleri kısıtlayıcı düzenlemeler getiriyor veyahut da halkımızı ekonomik sıkıntılara maruz bırakan birtakım düzenlemeler getiriyor; ama, bunun yanı sıra, büyük sermayeyi sevindiriyor; mesela, mali milat erteleniyor. Bir yandan mafyayla mücadele edeceksiniz, bir yandan kuşkulu servetlerin kökünü sormayacaksınız; yoksul vatandaşa şahin, zengine karşı güvercin... (FP sıralarından alkışlar)

Bir zamanlar, Ecevit'in güvercinleri yoksul mahallelerin üzerinde uçardı, onlara kol kanat gerdi; şimdi, maalesef, medya baronlarının...

BAŞKAN – Sayın Ilıcak, size 1 dakika ilave süre veriyorum.

Buyurun.

AYŞE NAZLI ILICAK (Devamla) – Teşekkür ediyorum; zaten tamamlıyorum.

...ve TÜSIAD'ın kafesine hapsedildi bu güvercin, artık özgürlük türktüleri de söylemiyor. (FP sıralarından alkışlar) 12 Marta karşı direnen Ecevit, maalesef, 28 Şubat taşeronluğunu üstlendi. Üstelik, basından gelen Ecevit, basına karşı da bir darbe indirmeye hazırlanıyor; kanunun 1 inci maddesinin son cümlesinde, her ne surette olursa olsun, böyle bir örgütün propagandasını yapan iki yıldan dört yıla kadar ağır hapis cezası alır, gazete de kapatılır deniliyor. Şimdi, bu sansüre karşı, aslında, basın organlarından pek fazla tepki gelmedi; çünkü, şimdi onlardan kimi orman içinde kurulan üniversitesinin peşinde kimi enerji santrallerinin kimi Etibank'taki hüллеli...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Ilıcak.

Gruplar adına başka söz talebi?..

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Sayın Başkan, DYP Grubu adına Sayın Kamer Genç,

BAŞKAN – Doğru Yol Partisi Grubu adına, Tunceli Milletvekili Sayın Genç; buyurun.

DYP GRUBU ADINA KAMER GENÇ (Tunceli) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanun Tasarısının I inci maddesi üzerinde Grubum adına söz aldım; sizi, şahsım ve Grubum adına saygıyla selamlıyorum.

Bu kanunun, tabii, Adalet Komisyonunda müzakeresi sırasında, konuyu, orada, huzuruyla müzakere ettiğimiz değerli bürokrat arkadaşlarla, enine boyuna çok tartıştık. Tabii, bu kanunun sonunda bir 17 nci madde var. Ben, komisyonda, saklı hükümlerle ilgili, 17 nci maddenin, bu maddenin başına getirilmek suretiyle "Türk Ceza Kanununda veya diğer özel kanunlarda tanımlanmış olan örgütlü suçlar hakkındaki hükümler saklıdır" cümlesini başa aldıktan sonra, işte "doğrudan doğruya ve dolaylı biçimde bu kurumun, kuruluşun ve teşebbüsün yönetim ve denetimini ele geçirmek" ve bu şekilde başlayan bir madde düzenlemek istedim; ama, aslında, bu madde, hakikaten, çok muğlak bir madde. Özellikle yargılama sırasında, çok, her tarafa çekilebilecek ve bilhassa suç unsurunun belirlenmesinde çok sağlıklı olarak belirlenmeyen bir madde.

Mesela, bir teşebbüsün yönetimini ele geçirmek. Biraz önce de söylendi. Mesela, bir anonim şirketin yönetimini eline geçirmek için, olabilir ki, birçok yerlerde, yani, işte, gidilip, bu yönde, kişi hakkında "efendim, falanca kişi, bu anonim şirketin yönetimini cebir, şiddet kullanmak suretiyle ele geçiriyor" diye bir ihbar yapar rakipleri; bunun, eğer, hakikaten, idare içinde kendisine yakın bir görevli de tespit ederse, bu şekilde bunu enterne ederek, bu yönetimi elde edebilir. Bu, uygulamada birtakım sıkıntılar meydana getirebilir.

Mesela, işte, eşyaların fiyatını artırmak burada geçiyor. Fiyatların düşmesini ve artmasını temin etmek, kendilerine veya başkalarına haksız çıkar sağlamak gibi kavramlar da, aslında, tam yerli yerine oturmamış kavramlardır. Aslında, bu, belediyelerin de görevine giriyor; yani, bir eşyanın sıkıntısını yaratmak, bolluğunu engellemek, fiyatının düşmesini, artmasını sağlamak. Belediyeler Kanunu kapsamına giren konularda bu kanuna böyle bir hüküm getirmek... Bence, burada da, uygulamada birtakım sıkıntılar getirebilecek bir maddedir. Madde, genel hatlarıyla, yani bir ceza kanununda aranması gereken veya bir ceza maddesinde suç unsurunu belirlemesi için gerekli olan bir açıklık olmadığı için, uygulamada çok büyük haksızlıklara ve yorumlara mahal verebilecek bir nitelik taşımaktadır. Tabii, bu madde, ancak uygulana uygulana, Yargıtayın bu konuda vereceği kararlarla oturacak; ama, o oturuncaya kadar da birçok insanın canı yanacak.

Ben, başta da, kişisel olarak yaptığım konuşmada da belirttiğim gibi, aslında, tabii, böyle bir kanun hakikaten gerekli midir, değil midir konusunda uzun uzadıya düşündüm; ama, Türkiye'nin gerçekleri var; çek senet mafyası var, afyon, eroin kaçakçılığı var, silah kaçakçılığı var. Türkiye, maalesef, bir zorbalıklar ülkesi haline geldi. Birçok yerde devlet gücünün zayıflaması, bazı siyasi kişilerin bu zorbaların peşinde bir güç oluşturması nedeniyle; işte bankaların batırılması var, siyasi güç kullanılmak suretiyle bankalardan krediler sağlanması... Mesela 1984, 1985, 1986 yıllarını hatırlarsanız, Türkiye bir hayalî ihracatçılar cenneti idi. Bir yandan, gümrükte bir teşkilat kuruldu, gümrükçüler tavlandı; bir yandan, maliyeciler tavlandı; bir yandan, dışarıdan hiç döviz getirilmediği halde, bankalara döviz getirilmiştir diye sahte belgeler verilmek suretiyle devlette trilyonlar birtakım çevrelerin ceplerine aktarıldı. Tabii ki, bugünkü ekonomik sıkıntının esas kökenine bakarsanız, o, 1984, 1985 yıllarında yaratılan hayalî ihracatın devleti talan etmesi suretiyle devlete verdiği kaybın bir sonucudur. Biliyorsunuz, o zaman, KİT mallarına zam yapılmadı, gidildi yandaş bankalardan yüzde 250 faizle borç para alındı. Dolayısıyla, bana göre, bunların hepsinin, örgütlü suçlar, ekonomik suçlar olarak bu maddeye göre cezalandırılması lazımdır. Ben inanıyorum ki, bu memlekette, belli bir suç oluşunca ve belirli mağduriyetler oluşunca, tabii, bunu uygulayacak olan özellikle hâkimlerimiz ve Yargıtayımız, bu konuda çok kesin bir uygulamaya gidecektir.

Bu maddenin son fıkrasında, özellikle basın ve yayın organları konusunda getirilen cezayı, ben, aslında, tasvip de ediyorum. Biliyorsunuz, bazı televizyon yayın organları, işte efendim, biraz sonra falanca mafya lideri size hitap edecektir diye, insanların onuruyla oynayabilecek birtakım yayınlar da yapmaktadır. Türkiye'de, maalesef, basın patronları, siyasilere, siz ya bana köle olacaksınız veyahut da ben seni yok edeceğim diyor. Bu bir gerçek. Bunu, geçen, 1995 seçimlerinde de gördük, bu seçimlerde de gördük. Bu seçimlerde, biliyorsunuz, Türkiye'de sanki iki üç tane parti vardı, öteki partiler yoktu; televizyon kanalları hep o partiler lehine propaganda yapıyordu. Biz, parlamentolar olarak, bu Türkiye Büyük Millet Meclisi çatısı altında 12 saat, 17 saat çalışıyoruz; ama, bizim basın organlarımızda bu Parlatmentonun çalışmalarıyla ilgili bir tek satır çıkmıyor; ama, bazı imtiyazlı, tabii, basın patronlarına çok büyük avantajlar sağlayan kişiler, bu basının patronlarının emirlerine riayet ettikleri ve onlara boyun eğdikleri için, bunlar lehine, maalesef, çok büyük, en büyük kolaylığa mazhar parti ve yöneticiler statüsüne geliyorlar. Tabii, bunlara da, bu hakkı hoyratça kullanmasını engelleyecek bir düzenleme yapmak lazımdır.

Bana göre, Türkiye'de, kimsenin kanunlardan korkmaması lazım; ama, hangi şartlarda; kanunlar, tarafsız, adaletli uygulanırsa, kanunları uygulayıcılar, uygulayan kişiler tarafsız ve Türkiye'nin, hakikaten, Türk halkının menfaatını, Türkiye Cumhuriyeti Devletinin menfaatlarını koruyarak uygulasa, kanunlardan korkmamak lazım; ama, Türkiye, maalesef, hâlâ bu safhaya gelmedi; çünkü, Türkiye'de, suç işleme imtiyazına sahip birçok insanlar var; bunlar ne yaparlarsa yapsınlar... İşte, görüyoruz, basın organlarında... Maalesef -birçok basın organı- Türkiye'de, rejimin tehlikeli bir boyutta seyretmesine yardımcı olacak bir davranış içinde olan organlar var; bunlara da bir çekidüzen vermek lazım.

Mesela, yalan haber. Yani, yalan haberin insan haysiyetine, insana verdiği, ülkeye verdiği zarar kadar tehlikeli... Yani, bir atom bombasından daha tehlikeli bir sonuç meydana getiriyor. Bizim, Parlamento olarak, bunlara bir çare bulmamız lazım. İşte, bu da, bana göre, bu tip kanunlar içerisinde bunları da düzenlemek lazım; çünkü, bana göre, biraz önce de söylediğim gibi, kimse yasalardan çekinmemeli, kimse getirilen cezalardan çekinmemelidir; ama, ne şartla; o kanunlar, o yasalar hakkaniyetle uygulanırsa. Türkiye'de, şunu da kabul etmek lazım; maalesef, düzen zenginden yana, düzen güçlüden yana çalışmaktadır. Ben inanıyorum ki, zaman içerisinde, Türkiye Cumhuriyetinin vatandaşları her yönüyle tekamül ettikçe, ülkeseverlik, yurtseverlik düşüncesi tekamül ettikçe, hakseverlik tekamül ettikçe, geliştikçe bu aşamayı da aşarız.

Tabii, Türkiye'de, mesela, bir bakıyorsunuz, bir başbakan gidiyor, yiğitlik yapıyor, Alman Başbakanıyla kavga ediyor, Türkiye ne zararlar çekiyor. Yani, bunları da, aslında... Türkiye'ye yalnız bu yollarla zarar verilmiyor ki... İşte, bunlar, Türkiye'nin kayıpları. Türkiye'de, tabii, siyasî erk görevini tamamiyle yapmayınca, maalesef, Türkiye'nin başına birtakım sıkıntılar gelmektedir. İşte, geçen gün, neredeyse İran'la savaşa girecektik. Aslında, Türkiye'deki herkes kendi sorumluluğunu ve seviyesini bilirse ve Türkiye'nin geleceğini tehlikeye sokmayacak davranışlarda bulunursa iyi olur; ama, her şeyi de kanunla halletmek mümkün değil sayın milletvekilleri. Bana göre, sorumluluk duygusu tekamül eden, gelişen ülkelerde kanunlara bile ihtiyaç yok. İşte, biliyoruz, İngiltere'de anayasa yok diyorlar; ama, her şey rayına oturmuş; çünkü, siyasî bilinç var, insanların sorumluluğu var. Bu kanunları ne kadar mükemmel yazarsak yazalım, uygulayıcılar eğer iyiniyetli değillerse, bunlar, tabii ki, kötü bir sonuçla karşılaşır.

BAŞKAN – Sayın Genç, size, 1 dakika ilave süre veriyorum.

KAMER GENÇ (Devamla) – Peki efendim.

Şimdi, tabii, kanunu uygulayan yargı merciidir; ama, biz biliyoruz ki... En kısa zamanda, yargının bağımsızlığını sağlayabilecek anayasal bir düzenlemenin de bu Meclisten geçmesini diliyoruz.

Ben, aslında, bu hususları vurgulamak için söz aldım; fakat, şunu da söyleyeyim. Özellikle iktidar partisine şunu söylemek istiyorum: Eğer Fazilet Partisinin başında Sayın Erbakan, Doğru Yol Partisinin başında Sayın Demirel olsaydı, siz, bu kanunları çıkaramazdınız, çok ciddi muhalefet yapardık; ama, şimdi, bakın, iki parti de memleketin geleceğini düşündüğü için, burada, artık, körü körüne düşüncelerle muhalefet iktidar kavgasına meydan vermeden, muhalefet, iktidardan daha sorumlu, memleket yararına olan kanunların geçmesine büyük katkıda bulunuyor. Biz, burada, muhalefet de yapmıyoruz; onu da bilirsiniz. Eğer biz muhalefet yapsak, siz bu kanunları çıkaramazsınız.

Mesut Bey başını sallıyor. 1995 yılında anayasa değişikliğini yaptı; fakat, kendisi, ona engel olmak için her türlü tertibe başvurdu; ama, yine benim dirayetim sayesinde bu anayasa değişikliği yapıldı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

KAMER GENÇ (Devamla) – Hepinize saygılar sunuyorum. (DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Genç.

Gruplar adına başka söz istemi yok.

Şahsı adına, Çorum Milletvekili Sayın Yasin Hatiboğlu.

YASİN HATİBOĞLU (Çorum) – Benim söz istemim yok. Dengir Fırat Bey konuşacaklar.

BAŞKAN – Adıyaman Milletvekili Sayın Dengir Fırat; buyurun. (FP sıralarından alkışlar)

Süreniz 5 dakika efendim.

DENGİR MİR MEHMET FIRAT (Adıyaman) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; ilk konuşmamda ve ondan sonra değerli arkadaşlarımızın konuşmalarında, birbirimizin aynı lisanla konuştuğumuz kanısına kapıldım. Ben, Türkiye'deki örgütlü suçların, Türkiye için ne büyük bir tehlike olduğunu, Türkiye'deki gelişimini ve dünyadaki gelişimini anlatarak başladım ve bu örgütlerle mücadele için de bir yasanın gerekli olduğunu söyledim.

Benim söylemek istediğim şey şu: Yalnız hamaset nutukları atarak "bizim memurumuz en iyi memur, aslan memur, bizim memurumuz; bizim polisimiz aslan polis, doğru polis" demekle bir yere varamazsınız. Devlet bu şekilde idare edilemez. Devlet idaresi, ancak, şahısların, vatandaşın hakkının ne olduğunun belirlenmesi ve onu idareye talip olan memurların, idarenin mesuliyetlerinin neler olduğunun kesin çizgilerle belirlenmesiyle mümkündür.

Bu tasarının 1 inci maddesinin, İtalyan terörle mücadele yasasının 216 ncı maddesi ilham alınarak düzenlendiğini söylüyorlar. Ondan sonraki maddeler ise, Alman ceza yargılama usulü yasasının bazı maddeleri alınarak oluşturulmuştur. Bizim söylediğimiz şey bu; istenilen şeyler alınmış, istenmeyenler alınmamış. Alman hukukunda nedir, İtalyan hukukunda ne söylenmiştir; bunları, maddeler geldiği zaman, teker teker, kıyaslama yaparak söyleyeceğiz.

Bakın, 1 inci maddeyi yarım saatte okudunuz. Avrupa'yı bırakın; burada, daha evvel geçirilmiş olan ve bu suçla bağlantılı olan bir Terörle Mücadele Kanunu var. Terörün tanımını yapıyor; diyor ki: "Terör, baskı, cebir ve şiddet, korkutma, yıldırma, sindirme veya tehdit yöntemlerinden biriyle, Anayasada belirtilen cumhuriyetin niteliklerini, siyasî, hukukî, sosyal, laik, ekonomik düzenini değiştirmek, devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü bozmak, Türk Devletinin ve cumhuriyetinin varlığını tehlikeye düşürmek, devlet otoritesini zaafa uğratmak veya yıkmak veya ele geçirmek, temel hak ve hürriyetleri yok etmek, devletin iç ve dış güvenliğini, kamu düzenini veya genel sağlığı bozmak amacıyla bir örgüte mensup kişi veya kişiler tarafından girişilecek her türlü eylemdir." Burada, çok güzel, çok veciz şekilde, cezanın manevî unsuru belirtilmiş, cezanın maddî unsuru belirtilmiş ve neyle cezalandırıldığı belirtilmiş. Peki, biraz evvel okunmuş olan 1 inci maddeyi hangi arkadaşımız tekrarlayabilir; toplumun hangi kesimlerini ilgilendiriyor?!

İSMAİL KÖSE (Erzurum) – Mafya... Mafya...

DENGİR MİR MEHMET FIRAT (Devamla) – Mafya değil... Ben de biliyorum; üstündeki maddeden mafya olduğunu çıkarıyorum; ama, o, toplumun tüm kesimlerini ilgilendiriyor; ekonomik kesimini de ilgilendiriyor, politik kesimini de ilgilendiriyor, herkesi ilgilendiriyor. Ancak, orada yapılmak istenen nokta şu: Biraz sonra o maddelere geçtiğimiz zaman nasıl düzenlendiğini izah edeceğiz; o maddenin içerisindeki kapanların neler olduğunu da belirteceğiz; ama, Türkiye Cumhuriyetinin Başbakanı, eğer, halen dinlendiği iddiasındaysa, birden fazla cep telefonu kullanma ihtiyacını hissediyorsa, eğer, bazı kişiler dinlenmeye mâni olabilmek için cep telefonlarının aküsünü sökme ihtiyacını hissediyorsa, orada bazı şeylerin doğru gitmediği kanısındayız.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Kim canım, onu söyle...

DENGİR MİR MEHMET FIRAT (Devamla) – Terörle mücadele, örgütlü suçlarla mücadele yasası değildir beyler; bu, devlet terörünün yasallaştırılması yasasıdır. (FP sıralarından alkışlar) İsmi ne olursa olsun, biraz sonra, maddelerde teker teker nasıl bir kapan hazırlandığını anlatacağız.

MURAT BAŞESGİOĞLU (Kastamonu) – Çok yanlış bir ifade "devlet terörü" Sayın Başbakanım; dikkatinizi çekerim.

İSMAİL KÖSE (Erzurum) – Sayın Başkan, Türkiye Cumhuriyeti Devleti bir terör devleti değildir; ikaz etmenizi istirham ediyorum.

DENGİR MİR MEHMET FIRAT (Devamla) – Efendim, hepinizi...

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri...

ŞEREF MALKOÇ (Trabzon) – Efendim, konuşacak olanlar kürsüye çıkar.

DENGİR MİR MEHMET FIRAT (Devamla) – Efendim, ben, burada, milletvekili olarak ve seçilmiş bir insan olarak, Anayasanın bana tanıdığı haklar içerisinde, öncelikle vatandaşımı, temsil etmiş olduğum insanı, egemenliğin kayıtsız şartsız sahiplerini savunmak durumundayım. (FP sıralarından alkışlar)

Maddeyi iyi okumakta fayda vardır.

Teşekkür ederim. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyoruz.

Şahısları adına, Sayın Kamer Genç.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Sayın Başkan, söz hakkımı Sayın İlyas Yılmazyıldız'a veriyorum.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Yılmazyıldız. (DYP sıralarından alkışlar)

Süreniz 5 dakikadır.

İLYAS YILMAZYILDIZ (Balıkesir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum. Görüşülmekte olan kanun tasarılarının 1 inci maddesi hakkında kişisel söz almış bulunmaktayım.

Özellikle kıyı kesimlerinde, sahil kentlerinde arazi rantının artması dolayısıyla çıkar amaçlı pek çok suç örgütünün oluştuğunu biliyoruz. Ben de, özellikle, milletvekili olduğum Balıkesir ilinde ve Bandırma'da bu yönde pek çok baskının olduğunu, milyarlarca liranın, hatta trilyonlarca lira paranın tehditle toplandığını; ancak, bunu yapanların cezalarının çok düşük olması sebebiyle, vatandaşların şikâyetle bulunamadıklarını biliyorum; dolayısıyla, bu tür kanuna bir ihtiyaç olduğu kanaatindeyim. Fakat, tasarımı okuduğumuzda, en büyük handikap, tasarının düzenleniş şeklinde; öyle uzun bir paragraf tutulmuş ki, ne anlama gelirse o anlama çekebilirsiniz; her şey birbiri içine gir-

miş, suç iyi tanımlanmamış. Zannediyorum ki, bu kanuna göre mahkûm olan bazı kişiler veya mahkûm olacak bazı kişiler, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine başvurduğunda, suçların yeterince tanımlanmamış olması dolayısıyla, net olmaması dolayısıyla herhalde bir uyarı gelecektir, bu yönde tekrar düzenleme ihtiyacı olacaktır.

Belki burada çok sayıda madde olduğunda, her bir madde için engelleme olabilir endişesiyle böyle uzun bir paragraf tutulduğu kanaatindeyim; ancak, hükümet şundan emin olsun ki, biz, muhalefet milletvekilleri olarak, yararlı hiçbir kanunu keyfimiz için engellemedik, bundan sonra da engellemeyi düşünmeyiz.

Onun için, burada, bakıyorsunuz, örneğin, kartel ve tröstü engelleyen maddeler tekrar buraya girmiş. Zaten bunlar mevcut. Her şeyi içine dolduralım kaygısıyla yapılmış.

Yine burada, 2 nci maddede -gerçi, daha sonra arkadaşlarımız söyleyecektir- iletişimin dinlenmesi ve tespitiyle ilgili konu, böyle bir kanunun maddesi olarak düzenlenmiş; ardından, yanılmıyorsam 16 ncı maddede de, bununla her türlü madde ilişkilendirilmiş. Yani, nereden bakılırsa bakılsın, aceleye getirilmiş, kanun tekniği açısından eksiklikleri olan, uygulamada da sıkıntılar yaratacağını düşündüğüm durumlar var.

Örneğin, iletişimin dinlenmesi ve tespitiyle -geçen dönem başkanvekili olarak, telefonları dinlemeyle ilgili komisyonda çalışmışım- ilgili böyle bir kanunun çıkarılması elzem; ama, bunun, böyle bir kanun içerisine yama şeklinde değil de, Anayasanın 22 nci maddesindeki hüküm de dikkate alınarak, haberleşmenin gizliliği ilkesi de en iyi şekilde dikkate alınarak, başlıbaşına bir kanun olarak düzenlenmesi daha iyi olurdu kanatımda.

Burada, özellikle çek senet mafyası gibi veya o şehrin zenginlerinden zorla para toplamak şeklinde oluşan suç örgütlerine verilen cezalar gerçekten çok az. Bu cezaların daha caydırıcı olması lazımdı. İnfaz Yasasına göre, zannediyorum, herhalde, bir yıl, iki yıl yatanlar tekrar çıkacaktır; şikâyette bulunanlar da, muhtemelen, bu örgütler tarafından daha sert muameleye maruz kalacaktır. Onun için, suç tariflerinin daha iyi düzenlenmesi ve cezaların da, bu suçlara uygun olarak caydırıcı seviyeye getirilmesi daha doğru olur kanaatindeyim.

Teşekkür ediyor, hepinize saygılar sunuyorum. (DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Sayın Yılmazyıldız.

Madde üzerinde başka söz istemi?.. Yok.

Konuşmalar tamamlanmıştır.

Maddeyle ilgili 9 önerge vardır; önergeleri, önce geliş sırasına göre okutacağım, aykırılık derecesine göre de işleme alacağım.

Birinci önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Müzakereye konu, Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Hakkında Kanun Tasarısının 1 inci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Yasin Hatiboğlu
Çorum

Madde 1- Doğrudan veya dolaylı biçimde bir kurumun, kuruluşun veya teşebbüsün yönetim ve denetimini yasadışı yollarla ele geçirmek, kamu hizmetlerinde, basın ve yayın kuruluşları üzerinde, ihale, imtiyaz ve ruhsat işlemlerinde etkinlik ve denetim elde etmek, ekonomik faaliyetlerinde kartel ve tröst oluşturmak, madde ve eşyanın azalmasını veya başkalarına haksız maddî çıkar

sağlamak maksadıyla TCK' da tarifi ve unsurları belirtilen cebir, şiddet ve tehdit ile şahsa ve mala yönelik suçları işlemek veya yasadışı iş yapmak amacıyla kişileri kendilerine tabi kılmaya zorlamak veya mensupları arasında her ne suretle olursa olsun açık veya gizli işbirliği yapmak suretiyle yıldırma veya korkutma veya sindirme gücünü kullanarak suç işlemek için yasal izin almadan örgüt kuranlara veya bu örgütlü yönetenlere veya bu örgüt adına faaliyette bulunanlara veya bilerek örgütte hizmet yüklenenlere,

Örgüt, suç teşkil eden eylem yapmamış ise, teşebbüste bulunan üyelerine altı aydan iki yıla kadar ağır hapis; kurucu, yönetici, denetçi üyelerine ise bir yıldan üç yıla kadar ağır hapis,

Örgüt suç işlemişse, suçu bizzat işleyenlere, gözetleyenlere ve azmetürenlere TCK' da tayin olunan cezalara ilave edilmek üzere üyelerine bir yıldan üç yıla kadar ağır hapis; kurucu, yönetici, denetçi üyelerine ise, iki yıldan beş yıla kadar ağır hapis;

Örgüt silahlı ise, yukarıda yazılı hallerde verilecek cezalar üçte birden yarıya kadar artırılır. Örgüt silahlı eyleme girmemiş olsa bile, yakalanan silahlar veya patlayıcı maddeler örgütün amaçları doğrultusunda hazırlanmış veya elde bulundurulmuş ise örgüt silahlı sayılır.

Suç faili memur veya kamu hizmetiyle görevli kimse ise yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza, üçte birden yarıya kadar artırılır. Bu şahısların soruşturma ve yargılanması, bu kanun hükümlerine göre yapılır. Mensup buldukları kurumun özel kanunlarındaki koruyucu düzenlemeler uygulanmaz.

Suçun işlenmesine ayrılan, suçun işlenmesinde kullanılan, suçun işlenmesinden elde edilen her türlü değerlin hazineye intikaline mahkemece karar verilir.

Örgüt üyesi olmayanlar tarafından birinci fıkrada gösterilen amaçları gerçekleştirmek üzere işlenen suçların ve TCK'nın 296 ncı maddesinde öngörülen cürmün cezaları üçte birden yarıya kadar artırılır;

Örgütlerin eylemlerini, amaçlarını, hedeflerini veya örgütün korkutma, sindirme, yıldırma gücünü artırmak amacıyla, yazılı, sesli veya görüntülü yayın araçlarıyla yorumsuz ve objektif haber verme amacı dışında yayınlayanlar ve yayın yoluyla propagandasını yapanlar hakkında, ulusal yayın yapanlar için 10 milyar TL ağır para cezası, yerel yayın yapanlar için 5 milyar TL ağır para cezası hüküm olunmakla birlikte ayrıca yayın organının faaliyetine bir günden üç güne kadar yayın yapmama cezası verilebilir.

BAŞKAN – İkinci önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Hakkında Kanun Tasarısının 1 inci maddesinin birinci fıkrasındaki "bir kurumun, kuruluşun veya teşebbüsün" ibaresi yerine "bir kamu kurumu, kuruluşu veya kamu iktisadi teşebbüsün" şeklinde değiştirilerek kabulünü arz ve teklif ederim.

**Yahya Akman
Şanlıurfa**

BAŞKAN – Üçüncü önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan "Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Hakkında" Kanun Tasarısının 1 inci maddesinin son fıkrasında yer alan "yayın organlarıyla ilgili" cümlesinin tamamının tasarıdan çıkarılmasını arz ve teklif ederim.

**Yahya Akman
Şanlıurfa**

BAŞKAN – Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Hakkında Kanun Tasarısının 1 inci maddesine üçüncü fıkraya olarak "Örgütün veya üyelerinin ele geçirdikleri suçtan doğan ekonomik değer, ürün veya menfaatları kullanarak yürütmeye giriştikleri takdirde verilecek ceza 1/3'ten 1/2'ye artırılır" hükmününün eklenmesini arz ve talep ederim.

**Yahya Akman
Şanlıurfa**

BAŞKAN – Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Genel Kurulumuzca görüşülmekte olan Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanunu Tasarısının 1 inci maddesi son fıkrasında yer alan "yayın organlarıyla ilgili" cümlelerin tamamının tasarıdan çıkarılmasını teklif ederim.

**Dengir Fırat
Adıyaman**

BAŞKAN – Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Genel Kurulumuzda görüşülmekte olan Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanunu Tasarısının 1 inci maddesinin ikinci fıkrasından sonra üçüncü fıkraya olarak "Örgütün veya üyelerinin ele geçirdikleri ekonomik etkinlikleri suçtan doğan değer, ürün veya menfaatları kullanarak yürütmeye giriştikleri takdirde verilecek ceza üçte birden yarıya kadar artırılır" hükmününün eklenmesini teklif ederim.

**Dengir Fırat
Adıyaman**

BAŞKAN – Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanunu Tasarısının 1 inci maddesi birinci fıkrasının aşağıdaki şekilde değişmesini arz ve teklif ederim.

**Ayşe Nazlı Ilıcak
İstanbul**

Cebir, şiddet, tehdit eylemlerinden birisini uygulayarak, yıldırma veya korkutma veya sindirme gücünü kullanarak;

Doğrudan veya dolaylı biçimde bir kurumun, kuruluşun veya teşebbüsün yönetim ve denetimini ele geçirmek; kamu hizmetlerinde, basın ve yayın kuruluşları üzerinde, ihale, imtiyaz ve ruhsat işlemlerinde nüfuz ve denetim elde etmek; ekonomik faaliyetlerde kartel ve tröst yaratmak; madde ve eşyanın azalmasını ve dağılımını, fiyatların düşmesini veya artmasını temin etmek; kendilerine veya başkalarına çıkar sağlamak; seçimlerde oy elde etmek veya seçimleri engellemek veya kişileri kendilerine tabi kılmaya zorlamak için açık veya gizli işbirliği yapmak suretiyle, suç işlemek amacıyla örgüt kuranlara veya örgütü yönetenlere veya örgüt adına faaliyette bulunanlara veya bilerek hizmet yüklenenlere, sadece bu nedenle üç yıldan altı yıla kadar; örgüte üye olanlara iki yıldan dört yıla kadar ağır hapis cezası verilir.

BAŞKAN – Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanunu Tasarısının 1 inci maddesinden "Ayrıca yayın organının faaliyetlerinin bir günden üç güne kadar durdurulmasına karar verilir" cümlesinin, basına sansür niteliği taşıyacağından dolayı çıkarılmasını arz ve teklif ederim.

A. Nazlı Ilıcak
İstanbul

BAŞKAN – Son önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Anayasaya aykırılık:

Tasarının 1 inci maddesi aşağıda arz ettiğim gerekçelerle Anayasaya aykırıdır.

1- Anayasanın 155/2 nci maddesi çok açık biçimde: "Başbakan ve Bakanlar Kurulunca gönderilen kanun tasarıları hakkındaki düşüncesini bildirmek" hükmünü ihtiva etmektedir.

Tasarı hakkında ise, Danıştayca verilmiş bir görüş yoktur.

Yüksek Mahkemenin görüşüne müracaat edilmediği anlaşılmaktadır.

Önemine ve özelliğine binaen, bu tasarının, Danıştaya gönderilmesi gerekirdi. Aksi davranış, Anayasanın özüne aykırıdır.

2- Görüşülmekte olan "Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Hakkında Kanun Tasarısının" tetkikinden de anlaşılacağı üzere, "temel insan hakları"nın çok yakından ilgilendirmektedir. Anayasanın bazı maddeleriyle tezat teşkil ettiği apaçık anlaşılmaktadır. Bu sebeple de, tasarının, bu konuda ihtisas komisyonu olan Anayasa Komisyonuna gönderilip, mütalaa alınmasında zaruret vardır.

Mesela, tasarının birçok hükmü, Anayasanın 6, 9, 10, 13, 17, 19, 20, 21, 22, 28, 37, 38 ve 40 ıncı maddelerine mümas bulunmaktadır.

Uluslararası birçok sözleşmeye imza koymuş, gereklerine uyacağımıza dair taahhütte bulunmuş bir devletiz. Mezkûr sözleşmelerin Anayasanın 90 ıncı maddesinin himayesi altında bulunduğu da bilinmektedir.

Nitekim, aynı tasarı 27.3.1998 tarih ve 1/744 sayı ile talî komisyon sıfatıyla Anayasa Komisyonuna havale edilmişti.

Bu kerre de, mezkûr komisyona gönderilerek, mütalaa alınmasını arz ve teklif ederiz.

Yasin Hatiboğlu
Çorum

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, okunan bu son önerge, Anayasaya aykırılık önergesi olup, aynı zamanda en aykırı önerge idi.

Komisyon, bu en son önergeye katılıyor mu ?

ADALET KOMİSYONU BAŞKANI EMİN KARAA (Kütahya) – Katılmıyoruz.

BAŞKAN – Hükümet ?..

İÇİŞLERİ BAKANI SADETTİN TANTAN (İstanbul) – Diğer önergelere katılmıyoruz; son önergeye katılmıyoruz.

BAŞKAN – Komisyon ve Hükümet önergeye katılmıyor.

Önerge sahibi Sayın Hatiboğlu, konuşacak mısınız, gerekçeyi mi okutayım?

YASIN HATİBOĞLU (Çorum) – Konuşacağım.

BAŞKAN – Buyurun. (FP sıralarından alkışlar)

Sayın Hatiboğlu, süreniz 5 dakikadır.

YASIN HATİBOĞLU (Çorum) – Sayın Başkan, Yüce Heyeti saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, hukuk devletinde anayasa, hukuk normları içerisinde çatı yasadır; yani, hukuk piramidinin en üst noktasıdır; muhafaza ederseniz, doludan, taştan, yağmurdan, zulümden sizi korur; ama, muhafaza etmez, hurdahaş olur ise, size faydası olmaz; yukarıdan düşecek, yani mazlumun ahına eş bir düşüşle yukarıdan düşecek eabil kuşlarının taşları gibi hepimizin tepesine düşer. Onun için, hukuk devletinde anayasa, çok önemlidir; o bakımdan da, yasaların anasıdır.

Önergemde de arz ve ifade ettim; 155 inci maddeye göre Hükümet bu tasarı hakkında Danıştayın görüşünü almalıydı. Çok daha basit bir hukukî düzenleme olan tüzüklerde Danıştaya müracaat eden hükümetlerin, böylesine insan haklarının ihlalleri ihtimalini taşıyan ve yaşayan bir tasarını 155 inci maddenin getirdiği imkândan mahrum bırakması Anayasaya aykırıdır.

Değerli milletvekilleri, Anayasanın 11 inci maddesi gayet açık, herkesi bağlar; yaşamayı bağlar, yürütmeyi bağlar, yargıyı bağlar, sizi bağlar, beni bağlar. O halde, tasarının 1 inci maddesini incelediğimiz zaman görüyoruz ki, tasarını sevk eden hükümeti maalesef bağlamamış; herkesten önce hükümeti bağlamalıydı.

Devlete intikal kavramı... Bizim hukuk sistemimizde devlete intikal kavramı yoktur. Otuz yıllık avukatlık plaketini alma şerefine ermiş bir kardeşinizim, otuz yıl... Ben, böyle bir tabir, böyle bir kavram görmedim; gören varsa, rica edeyim, bana öğretsinler. Devlete intikal... Müsadere vardır.

Acaba, tasarının mütmzisi, imzacısı hükümetimiz... Gerçi, hükümetimiz kolayını bulmuş; kendisi tasarı masarı hazırlamıyor, birisinin hazırladığı tasarını bir imzayla yolluyor. (FP sıralarından alkışlar) Anadolu'da -beni bağışlayınız, arada bir espri girmemiz lazım sinirlerimizin gevşemesi için- bir söz vardır: "Kaval elin, yel Allah'ın, çal parmaklarını çal." Hükümet, hazırlanmış tasarıları gönderiyor, bunları görüşün diyor, biz de görüşüyoruz.

Değerli milletvekilleri, genel müsadere, Anayasanın 38 inci maddesinde kesinlikle yasaklanmıştır. Eğer siz bunu, Anayasanın 38 inci maddesinin gözünün içine baka baka oylarsanız, geçirirsiniz; yasa olur bu; bu kanun olur; bu, hukuk olmaz; bu, yasa olur. (FP sıralarından alkışlar) Halbuki, bizim yarışımız, hukuk devleti istikametindedir, çağdaş hukuk devleti, çağdaş hukuk normları, uluslararası sözleşmelere, ahde bağlılık; bunu gerçekleştiremezseniz, hukuk yapmış olmazsınız. Halbuki, bizim sıkıntımız, kanun devleti olmaktan. Hatta, bazen, totaliter devlet gibi, aklımızdan bir şeyler depreşiyor; sanki, geçmişte, hani ferman irade buyurulur ya, ferman çıkar gibi... Yok böyle şey; geçti artık onlar.

Değerli milletvekilleri, bakınız, şu 1 inci maddenin en netameli bölümlü, diyor ki: Bu madde hükümlü nasıl anlaşılırsa anlaşılısın. Yani, hâkim bey, zâtâliniz bunu nasıl anlarsan anla; siz hâkim bey, sen nasıl anlarsan anla, siz beyefendi, savcı bey, bunu nasıl anlarsan anla; ben, suç örgütüne ithal ediyorum bu hareketi, bu fiili; bunun içerisinde parti vardır, bunun içerisinde vakıf vardır, bunun içerisinde sendika vardır. Böyle şüpheli, şaibeli, tereddütlü bir madde olur mu?! Bakınız, kuşku... Kuşku, delil haline getirildi sayın milletvekilleri, yapmayın; yalvarıyorum, rica ediyorum...

BAŞKAN – Sayın Hatiboğlu, 1 dakika süre veriyorum efendim; buyurun.

YASİN HATİBOĞLU (Devamla) – Kuşku, delil olmaz; ceza hukukunun temel prensibidir, bilirsiniz; şüpheden sanık yararlanır – tınak içi kullanıyorum- şüpheden sanık yararlanır. Şüpheden sanık yararlanmıyor, şüpheden devlet yararlanıyor. Devlet sanık mıdır; hayır. O halde, buna mutlaka açıklık getirmemiz lazım. Bu husus, cezaların şahsiliği, cezaların belirliliği kavramına ve kuralına aykırıdır.

Bir başka şey daha var; kısıtlamalar olur, sınırlamalar olur elbette; ama, bu sınırlamaların - Anayasa 13, Anayasa 14- hiçbirisi, temel ve hak özgürlüklerin özümlü, Anayasanın teminat altına aldığı hakların özümlü zedeler nitelikte olamaz. Hangi özü kaldı; ne özümlü koydu temel hakların, insan haklarının ne de gözümlü koydu; çıkardı...

Eğer bu kanunlaşır, yapmayın değerli milletvekilleri...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

YASİN HATİBOĞLU (Devamla) – İzin verirseniz, prensibinize aykırı ama, Sayın Kamer Genç'e bir göndermede bulunayım.

BAŞKAN – Efendim, sonraki maddelerde göndermenizi yaparsınız Sayın Hatiboğlu.

YASİN HATİBOĞLU (Devamla) – Sayın Genç, Sayın Demirel burada olsaydı, acaba, o sözül söyler miydi diye merak ediyorum!..

Saygılar sunuyorum. (FP sıralarından alkışlar)

KAMER GENÇ (Tunceli) – Erbakan'a söylediğim için alındınız değil mi?!

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, önerge sahibinin görüşlerini dinediniz.

Hükümetin ve Komisyonun katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Müzakereye konu Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Hakkında Kanun Tasarısının 1 inci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Yasin Hatiboğlu

Çorum

Madde 1.- Doğrudan veya dolaylı biçimde bir kurumun, kuruluşun veya teşebbüsün yönetim ve denetimini yasadışı yollarla ele geçirmek, kamu hizmetlerinde, basın ve yayım kuruluşları üzerinde, ihale, imtiyaz ve ruhsat işlemlerinde etkinlik ve denetim elde etmek, ekonomik faaliyetlerinde kartel ve tröst oluşturmak, madde ve eşyanın azalmasını veya başkalarına haksız maddi çıkar sağlamak amacıyla TCK'da tarifi ve unsurları belirtilen cebir, şiddet ve tehdit ile şahsa ve mala yönelik suçları işlemek veya yasadışı işi yapmak amacıyla kişileri kendilerine tabi kılmaya zorlamak veya mensupları arasında her ne suretle olursa olsun açık veya gizli işbirliği yapmak suretiyle yıldırma veya korkutma veya sindirme gücünü kullanarak suç işlemek için yasal izin almadan örgüt kuranlara veya bu örgütü yönetenlere veya bu örgüt adına faaliyette bulunanlara veya bilerek örgütte hizmet yüklenenlere,

Örgüt, suç teşkil eden cylem yapmamış ise, teşebbüste bulunan üyelerine altı aydan iki yıla kadar ağır hapis; kurucu, yönetici, denetçi üyelerine ise bir yıldan üç yıla kadar ağır hapis,

Örgüt suç işlemiş ise, suçu bizzat işleyenlere, gözletleyenlere ve azmettirenlere TCK'da tayin olunan cezalara ilave edilmek üzere üyelerine bir yıldan üç yıla kadar ağır hapis; kurucu, yönetici, denetici üyelerine ise iki yıldan beş yıla kadar ağır hapis;

Örgüt silahlı ise, yukarıda yazılı hallerde verilecek cezalar üçte birden yarıya kadar artırılır. Örgüt silahlı eyleme girmemiş olsa bile, yakalanan silahlar veya patlayıcı maddeler örgütün amaçları doğrultusunda hazırlanmış veya elde bulundurulmuş ise örgüt silahlı sayılır.

Suç faili memur veya kamu hizmetiyle görevli kimse ise yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza, üçte birden yarıya kadar artırılır. Bu şahısların soruşturma ve yargılanması bu kanun hükümlerine göre yapılır. Mensup buldukları kurumun özel kanunlarındaki koruyucu düzenlemeler uygulanmaz.

Suçun işlenmesine ayrılan, suçun işlenmesinde kullanılan, suçun işlenmesinden elde edilen her türlü değerın hazineye intikaline mahkemece karar verilir.

Örgüt üyesi olmayanlar tarafından birinci fıkrada gösterilen amaçları gerçekleştirmek üzere işlenen suçların ve TCK'nın 296 ncı maddesinde öngörülen ölçümlen cezaları üçte birden yarıya kadar artırılır.

Örgütlerin eylemlerini, amaçlarını, hedeflerini veya örgütün korkutma, sindirme, yıldırma gücünü artırmak amacıyla yazılı, sesli veya görüntülü yayın araçlarıyla yorumsuz ve objektif haber verme amacı dışında yayımlayanlar ve yayın yoluyla propogandasını yapanlar hakkında ulusal yayın yapanlar için 10 milyar TL ağır para cezası, yerel yayın yapanlar için 5 milyar TL ağır para cezası hüküm olunmakla birlikte ayrıca yayın organının faaliyetine bir günden üç güne kadar yayın yapmama cezası verilebilir.

BAŞKAN – Sayın Komisyon, önergeye katılıyor musunuz?

ADALET KOMİSYONU BAŞKANI EMİN KARAA (Kütahya) – Katılıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sayın Hükümet?..

İÇİŞLERİ BAKANİ SADETTİN TANTAN (İstanbul) – Katılıyoruz.

(FP sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

MEHMET BEDRİ İNCETAHTACI (Gaziantep) – Açık oylama istiyoruz.

BAŞKAN – Hayır, hayır efendim, açık oylamaya falan gerek yok.

ŞEREF MALKOÇ (Trabzon) – İhtüzük açık Sayın Başkan.

TURHAN GÜVEN (İçel) –Yapmayın Sayın Başkan!.. Sayarsınız, 15 kişi varsa, karar verirsiniz.

BAŞKAN – Siz, ne istiyorsunuz?

ŞEREF MALKOÇ (Trabzon) - Açık oylamayla...

BAŞKAN – Grup Başkanvekiliniz nerede?.. Ne istiyorsunuz efendim, onu söyleyin!

İSMAIL KAHRAMAN (İstanbul) – 1 inci maddeyle ilgili talebimizi yazılı olarak da verdik efendim.

BAŞKAN – O ayrı; madde değil, önergeyi oylatıyoruz efendim.

İSMAIL KAHRAMAN (İstanbul)– Önergeyi yapın efendim...

BAŞKAN – Hükümet ve Komisyonun katıldığı önergeyi oylarımıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanun Tasarısının 1 inci maddesinin birinci fıkrasının aşağıdaki şekilde değişmesini arz ve teklif ederim.

A. Nazlı Ilıcak
İstanbul

Cebir, şiddet, tehdit eylemlerinden birisini uygulayarak, yıldırma veya korkutma veya sindirme gücünü kullanarak; doğrudan veya dolaylı biçimde bir kurumun, kuruluşun veya teşebbüsün yönetim ve denetimini ele geçirmek, kamu hizmetlerinde, basın ve yayın kuruluşları üzerinde ihale, imtiyaz ve ruhsat işlemlerinde nüfuz ve denetim elde etmek; ekonomik faaliyetlerde kartel ve tröst yaratmak; madde ve eşyanın azalmasını ve darlığını, fiyatların düşmesini veya artmasını temin etmek; kendilerine veya başkalarına çıkar sağlamak; seçimlerde oy elde etmek veya seçimleri engellemek veya kişileri kendilerine tabi kılmaya zorlamak için açık veya gizli işbirliği yapmak suretiyle, suç işlemek amacıyla örgüt kuranlara veya örgütü yönetenlere veya örgüt adına faaliyette bulunanlara veya bilerek hizmet yüklenenlere, sadece bu nedenle üç yıldan altı yıla kadar; örgüte üye olanlara iki yıldan dört yıla kadar ağır hapis cezası verilir.

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU BAŞKANI EMİN KARAA (Kütahya) – Katılıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Hükümet?..

İÇİŞLERİ BAKANI SADETTİN TANTAN (İstanbul) – Katılıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Komisyonun ve Hükümetin katıldığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Hakkında Kanun Tasarısının 1 inci maddesine üçüncü fıkraya olarak "Örgütün veya üyelerinin ele geçirdikleri suçtan doğan ekonomik değer, ürün veya menfaatları kullanarak yürütmeye giriştikleri takdirde verilecek ceza 1/3'ten 1/2'ye artırılır" hükmünün eklenmesini arz ve talep ederim.

Yahya Akman
Şanlıurfa

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU BAŞKANI EMİN KARAA (Kütahya) – Katılıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Hükümet?..

İÇİŞLERİ BAKANI SADETTİN TANTAN (İstanbul) – Katılıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Komisyonun ve Hükümetin katıldığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Genel Kurulumuzda görüşülmekte olan Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanunu Tasarısının 1 inci maddesinin ikinci fıkrasından sonra, üçüncü fıkraya olarak "örgütün veya üyelerinin ele geçirdikleri ekonomik etkinlikleri, suçtan doğan değer, ürün veya menfaatları kullanarak yürütmeye giriştikleri takdirde verilecek ceza üçte birden yarıya kadar artırılır" hükmünün eklenmesini teklif ederim.

Dengir Fırat
Adıyaman

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU BAŞKANI EMİN KARAA (Kütahya) – Katılıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Hükümet?..

İÇİŞLERİ BAKANI SADETTİN TANTAN (İstanbul) – Katılıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Komisyonun ve Hükümetin katıldığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanunu Tasarısının 1 inci maddesinin birinci fıkrasındaki "bir kurumun, kuruluşun veya teşebbüsün" ibaresi yerine "bir kamu kurumu, kuruluşu veya kamu iktisadî teşebbüsün" şeklinde değiştirilerek kabulünü arz ve teklif ederim.

Yahya Akman
Şanlıurfa

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU BAŞKANI EMİN KARAA (Kütahya) – Katılıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Hükümet?..

İÇİŞLERİ BAKANI SADETTİN TANTAN (İstanbul) – Katılıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Komisyonun ve Hükümetin katıldığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Sayın milletvekilleri, Sayın Yahya Akman, Sayın Nazlı Ilıcak ve Sayın Dengir Mir Mehmet Fırat'ın aynı mahiyette 3 önergesi vardır; birlikte okutup, birlikte işleme alacağım. İlk gelen önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanunu Tasarısının 1 inci maddesinin son fıkrasında yer alan "yayın organlarıyla ilgili" cümlelerin tasarıdan çıkarılmasını arz ve teklif ederim.

Yahya Akman
Şanlıurfa

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU BAŞKANI EMİN KARAA (Kütahya) – Katılıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Hükümet?..

İÇİŞLERİ BAKANI SADETTİN TANTAN (İstanbul) – Katılıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Komisyonun ve Hükümetin katıldığı önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önergeler kabul edilmemiştir.

Sayın milletvekilleri, görüşülmekte olan 1 inci maddeyle ilgili açık oylama istemi vardır; istemde bulunan milletvekillerinin isimlerini okutup, burada bulduklarını tespit ettikten sonra açık oylama istemini işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan kanunun 1 inci maddesinin ad okunmak suretiyle açık oylama şekliyle oynanmasını arz ederiz.

Şeref Malkoç?.. Burada.

Hüseyin Kansu?.. Burada.

Yakup Budak?.. Burada.

Rıza Ulucak?.. Burada.

Yaşar Canbay?.. Burada.

Hüseyin Art?.. Burada.

Ali Oğuz?.. Burada.

Mustafa Geçer?.. Burada.

Mehmet Bekaroğlu?.. Burada.

Ahmet Sünnetçioğlu?.. Burada.

Ahmet Aydın?.. Burada.

Dengir Fırat?.. Burada.

Nazlı Ilıcak?.. Burada.

Bedri İncetahacı?.. Burada.

Eytüp Fatsa?.. Yok.

SUAT PAMUKÇU (Bayburt) – Tekabbül ediyorum.

BAŞKAN – Peki efendim.

Mahmut Göksu?.. Burada.

Mehmet Batuk?.. Burada.

Musa Uzunkaya?.. Burada.

Sacit Günbey?.. Burada.

Zeki Çelik?.. Burada.

Veli Seyda?.. Burada.

Niyazi Yanmaz?.. Burada.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, açık oylamanın şekli hakkında Genel Kurulun kararını alacağım.

Açık oylamanın elektronik oylama cihazıyla yapılmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Alınan karar uyarınca, açık oylama elektronik cihazla yapılacaktır.

Oylama için 5 dakika süre vereceğim. Bu süre içerisinde sisteme giremeyen milletvekillerinin teknik personelden yardım istemelerini, bu yardıma rağmen de sisteme giremedikleri takdirde oy pusulalarını, oylama için öngörülen 5 dakikalık süre içerisinde Başkanlığa ulaşturmalarını rica ediyorum. Ayrıca, vekaleten oy kullanacak Sayın Bakanların da, aynı süre içerisinde hangi bakana vekaleten oy kullandıklarını Başkanlığa ulaşturmalarını rica ediyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, tasarruun 1 inci maddesinin yapılan açık oylamasının sonucunu açıklıyorum:

Katılan üye sayısı : 288
Kabul : 235
Ret : 49
Çekimser : 4

1 inci madde kabul edilmiştir.

2 nci maddeyi okutuyorum:

İletişimin dinlenmesi veya tespiti

MADDE 2. – Bu Kanunda öngörülen suçları işleme veya bunlara iştirak yahut işlendikten sonra faillere her ne suretle olursa olsun yardım veya aracılık veya yataklık etme kuşkusu altında bulunan kimselerin kullandıkları telefon, faks ve bilgisayar gibi kablolu, kablosuz veya diğer elektromanyetik sistemlerle veya tek yönlü sistemlerle alınan veya iletilen sinyalleri, yazıları, resimleri, görüntü veya sesleri ve diğer nitelikteki bilgileri dinlenebilir veya tespit edilebilir. Tespit edilenler mühürlenerek yetkililerce zapta bağlanır.

İletişimin dinlenmesine veya tespitine ilişkin kararlar, ancak kuvvetli belirtilerin varlığı halinde verilebilir.

Başka bir tedbir ile failin belirlenmesi, ele geçirilmesi veya suç delillerinin elde edilmesi mümkün ise, iletişimin dinlenmesine veya tespitine karar verilemez.

Resmî veya özel her türlü iletişim kuruluşlarının tutukları, iletişimin içeriği dışında kalan kayıtlar hakkında da yukarıdaki hükümler uygulanır.

Dinleme veya tespiti veya kayıtların incelenmesine hâkim karar verir. Gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Cumhuriyet savcısı da bu hususlarda yetkilidir. Hâkim kararı olmaksızın yapılan bu gibi işlemlerin yirmidört saat içinde hâkim kararına bağlanması şarttır. Sürenin dolması veya hâkim tarafından aksine karar verilmesi halinde tedbir Cumhuriyet savcısı tarafından derhal kaldırılır.

Dinleme ve tespit kararları en çok üç ay için verilebilir, bu süre en çok iki defa üçer aydan fazla olmamak üzere uzatılabilir.

İletişimin dinlenmesi ve tespiti sırasında bu Kanunda öngörülen suçların işlendiğine ilişkin şüphe ortadan kalkarsa, tedbir Cumhuriyet savcısı tarafından kaldırılır. Bu gibi hallerde tedbir uygulaması sonucu elde edilen veriler, Cumhuriyet savcısının denetimi altında derhal ve nihayet on gün içinde yok edilir ve durum bir tutanakla belirlenir.

Cumhuriyet savcısı veya görevlendireceği kolluk mensubu, iletişim kurum ve kuruluşlarında görevli veya böyle bir hizmeti vermeye yetkili olanlardan, dinleme ve kayda alma işlemlerinin yapılmasını ve bu amaçla cihazların kurulmasını istediğinde, bu istem derhal yerine getirilir ve işlemin başladığı ve bitirildiği tarih ve saat bir tutanakla saptanır.

BAŞKAN – 2 nci madde üzerinde, Fazilet Partisi Grubu adına, Şanlıurfa Milletvekili Sayın Yahya Akman; buyurun. (FP sıralarından alkışlar)

Süreniz 10 dakikadır.

FP GRUBU ADINA YAHYA AKMAN (Şanlıurfa) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; görüşülmekte olan, 87 sıra sayılı Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanunu Tasarısının 2 nci maddesi üzerinde, Fazilet Partisinin görüşlerini açıklamak üzere huzurlarınıza gelmiş bulunuyorum; bu vesileyle hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Görmekte olduğumuz yasa tasarısının 2 nci maddesi, haberleşme özgürlüğüyle çok yakından ilgilidir; bu özgürlüğü ciddi şekilde tehdit altına alan düzenlemeler içermektedir. Esasında, gönlül isterdi ki, bu tasarımı görüşmeden evvel, henüz yasal dayanağı bile olmadan, bu "telekulak" hadiselerinin ayyuka çıktığı bir dönemde, iletişim araçlarının gelişigüzel dinlenmeleriyle ilgili olarak, daha ağır cezaları gerektiren bir tasarımı görmüş olalım ve bu şekilde de, insan hak ve özgürlüklerine hizmet etmiş olalım.

Maddenin birinci fıkrasında "bu kanunda öngörülen suçları işleme veya bunlara iştirak yahut işlendikten sonra faillere her ne suretle olursa olsun yardım veya aracılık veya yataklık etme kuşkusunu altında bulunan kimselerin..." diye devam edilirken, çok kötü niyetli kullama ve keyfiliğe müsait bir uygulama getirilmektedir. Zaten 1 inci maddesinden son maddesine kadar, tamamı, insan hak ve hürriyetlerini, bu arada, Anayasada teminat altına alınan birçok özgürlüğün özünce dokunucu mahiyetteki bu tür bir tasarıda "kuşku" gibi yoruma açık ifadelerle, bu özgürlükler, âdeta, tamamıyla yok edilmektedir.

Anayasanın 22 nci maddesinde "herkes, haberleşme hürriyetine sahiptir. Haberleşmenin gizliliği esastır" denilmektedir; ancak, kanunun açıkça gösterdiği hallerde, hâkim kararıyla, bu gizliliğe dokunulabileceği ifade edilmektedir. Bununla beraber, yine, Anayasanın 13 üncü maddesi, kısıtlamaların, Anayasanın sözüne ve ruhuna uygun olması gerektiğini vurgulamaktadır.

Ülkemizdeki şartlar ve gelişmeler dikkate alındığında, iletişim araçlarının dinlenmesi henüz suç teşkil eder durumdadır. "Telekulak" ve benzeri hadiselerin cereyan ettiği, bırakın bir vatandaşı, Başbakanın dahi haberleşme hürriyetinin bulunmadığı bir ortamda yaşıyoruz. İnsanoğlunun yaşadığı her ortamda, kötü niyetli insanların olabileceğini her zaman dikkate almak zorundayız. Bu nedenle, yasa hükümleri ihdas ederken, hele ceza hükümleri ihdas ederken, son derece dikkatli ve titiz olmak zorundayız.

2 nci maddede, dinlenebilen iletişim araçları zikredilirken hiç sınırlama konulmamıştır "telefon, faks ve bilgisayar gibi kablolu, kablosuz veya diğer elektromanyetik sistemlerle veya tek yönlü sistemlerle alınan veya iletilen sinyalleri, yazıları, resimleri, görüntü veya sesleri ve diğer nitelikteki bilgileri dinlenebilir veya tespit edilebilir" denilmektedir. Birçok iletişim aracı sayıldıktan sonra "diğer nitelikteki bilgileri" de denilmek suretiyle, kapsam, en son sınırına kadar genişletilmiştir. Fıkranın başındaki "kuşkusunu altında bulunan" ifadesi ile bunlar beraber okunduğunda, haberleşme hürriyetinin ne kadar zedelenebileceğini, hatta, istenildiğinde kökünden yok edilebileceğini görmek mümkündür. Yoruma açık, keyfiliğe müsait ifadeleri ve yetkileri haiz böyle bir yasadandan nasibini almayacak kimse düşünemiyorum. İnsanlarımız, bu tasarı yasalastığı takdirde, her zaman için, dinlenme korkusu altında yaşayacaklardır. Zira "dinlenme ve tespiti hâkim karar verir, gecikmesinde sakınca bulunan hallerde savcı karar verir" denilmektedir. Uygulamada, kolluk kuvvetleri, savcının yardımcısı durumundadır; bu işleri yapacak olanlar kolluk kuvvetleri olarak görülmektedir. Peki, soruyorum sizlere: Kolluk kuvvetlerinin herhangi bir vatandaşı aylarca dinlemesi ve işine geldiği tarihte hâkim veya savcıya müracaat ederek izin talebinde bulunmasının önünde ne gibi bir engel var? Bana göre, hiçbir engel yoktur. Kolluk kuvveti dilediği şahsı aylarca dinleyebilir; sonunda, bir suç unsuru bulunduğu zannıyla hâkime müracaat eder ve hâkim de, böyle bir dinlemeye gerek olmadığına karar verir. Peki, suçsuz vatandaşın haberleşme hürriyetini engelleyen böyle bir işlemi, bu yasa çerçevesinde nasıl engelleyebiliriz?

Bu gibi kanunların Amerika Birleşik Devletleri gibi ülkelerde ne kadar hassaslıkla ve titizlikle yapıldığına dair bir örnek vermek istiyorum. Bir Alman yazar, bir makalesinde, Amerika Birleşik Devletlerindeki uygulamayı aynen şu şekilde tarif ediyor: "Amerikan adaleti, mikrofonların

kullanımıyla, organize suçun çekirdeğini âdeta çıkarmayı ve hapishanelere tıkmayı başaramıştı; ancak, Amerikalılar bu aleti çok ender olarak kullanmaktadırlar. Neden mi; çünkü, çok büyük engelleri var. Bu konuda onay veren bir yargıç, mikrofonların kullanıldığı ve tatbikatının sürdüğü tüm süre boyunca yetkili kabul edilmektedir. Yılda bir kere, bu vakalar hakkında, Amerikan Adalet Bakanlığına bilgi verme mecburiyeti vardır. Mikrofonun kullanıldığı süre, kullanım nedeni, kaç kişinin suçsuz olarak dinlendiği, olağan günlük konuşmalar içeren dinlemeler hakkında rapor vermek zorundadır. Teyp ilzerine kaydedilen konuşmaların sadece yüzde 7'si, ileride ceza takibatı için kullanılabilir. Tüm bu uygulamanın yol açtığı masrafları -ki, bunlar 200 000 dolar gibi bir rakamı bulmaktadır- beyan etmek zorundadır. İlgili kişilere bir mektup yazmak zorundadır. 'Sayın falanca vatandaş, birkaç ay önce, size karşı bir mikrofon kullanımını talimatını vermiş bulunmaktayım. Size, bugün, şu nedenlerden dolayı yapılan takibatın sonuçlarını bildiriyorum. Biliyorsunuz ki, haklıyım; çünkü, hapishanede bulunmaktasınız' veyahut da 'üzgünüm, maalesef, yanlış kişinin yakasına yapıştık' gibi, şahsen, kendi imzasıyla, ilgili kişiye, bu konuyu gerekli gördüğünü bildirmek zorundadır. Kendisi, adalet bakanına şahsen bir rapor göndermek zorundadır ve bakan, onun adını kullanarak, olayla ilgili tüm verileri ayrıntılı olarak yayımlamaktadır. Zaten, araştırmamızı da sadece bu yola dayanarak gerçekleştirebildik; ki, buradan, Amerika Birleşik Devletlerinde işyerlerine, evlere ve arabalara yerleştirilen mikrofonlar hakkında muazzam bir şeffaflığın söz konusu olduğu anlaşılabilir" diye bitiriyor.

Değerli milletvekilleri, yine, Amerika Birleşik Devletlerinde bizden yıllarca önce kabul edilmiş bu meyardaki bu tür suçları içeren yasanın tatbikatyıla ilgili bazı rakamlar vermek istiyorum. Amerika Birleşik Devletlerinde, bu tip yasanın uygulanması sonucu, en fazla dinleme, şu anki Başkan Bill Clinton zamanında yapılmış. 1994 yılında 576 kişinin, 1995 yılında 697 kişinin ve 1996 yılında 800 civarında kişinin telefonu dinlenmiştir. Bu rakamları söyleme gerekçem şudur: Henüz yasalaşmadan, kaç kişinin vatandaş sıfatıyla dinlendiğini, bu telefonların zaman içerisinde şantaj olarak kullanıldığını, bunlara ilişkin rakamları bilemiyoruz; yalnız, ülkemizde -Sayın İçişleri Bakanımız da burada, konuyla yakından ilgili- bu tür bir yasanın uygulanması sonucu, sadece Ankara İlinde 400 civarında telefonun dinlendiğinden bahsedilmektedir. Bu da, Türkiye'de, bu tip bir kanun çıktıktan sonra, Türkiye genelinde ne kadar insanın bu gibi bir tehdit altında yaşayacağını gösteren çok önemli bir delil, çok önemli bir kanıt durumundadır...

Değerli milletvekilleri, yine bu tasarının, teklif etmiş olduğumuz, önerge olarak da verdiğimiz bir eksiği daha var...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - 1 dakika ilave süre verdim.

Buyurun.

YAHYA AKMAN (Devamla) - Teşekkür ediyorum.

...o da "... tespiti ancak sabit disklerle kaydedilerek yapılır" yönündeki teklifimizdir. Bugünkü gelişmiş teknolojik imkânlar düşünüldüğünde ve insanların, bilgisayarla, kaydedilen disklerle istenildiği gibi oynama imkânına sahip olduğu düşünülürse -muhakkak surette suça konu gibi gösterilip- kaydedilen disklerin sabit diskler olması gerektiğini düşünüyoruz. Nitekim, Amerika Birleşik Devletleri ve Almanya tatbikatında da aynı yönde hükümler var, aynı yönde tatbikatlar var.

Değerli milletvekilleri, görüşmekte olduğumuz 2 nci maddenin esas can alıcı noktası, 24 saat meselesi. Benden önceki bir konuşmacının da kısaca değinmiş olduğu bir mesele; vakit darlığından genişçe anlatamayacağım; ama, şunu arz etmek istiyorum. Kabul etmekte olduğumuz, görüşmekte olduğumuz yasa tasarısının 2 nci maddesinin gerekçesine baktığımız zaman vahim bir durumla karşılaşırız...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Akman.

YAHYA AKMAN (Devamla) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz. (FP sıralarından alkışlar)

Doğru Yol Partisi Grubu adına, Eskişehir Milletvekili Sayın Sadri Yıldırım; buyurun.

Süreniz 10 dakika.

DYP GRUBU ADINA MEHMET SADRİ YILDIRIM (Eskişehir) – Sayın Başkan ve değerli milletvekilleri; Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanunu Tasarısının 2 nci maddesi üzerinde, Doğru Yol Partisi Grubu adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle, Yüce Heyetinizi ve vatandaşlarımı saygılarımla selamliyorum, iyi akşamlar diliyorum.

Değerli milletvekilleri, bu tasarı, gecikmiş olarak Meclisin huzuruna gelmiştir; ancak, bu tasarı da, toplumun beklediği ve özlediği kanun tasarısıdır. Bu tasarı kanunlaştığı takdirde, önce vatandaş manevî bakımdan rahatlatacak ve vatandaşın kendisine olan güveni artacaktır; çünkü, devleti arkasında bulacaktır.

Değerli milletvekilleri, adaletin bağımsız olması gerektiği hususunu arz etmiştim; adaletin, gecikenini değil, çabuk ve adil olanını savunmuştum. Bu vesileyle, adalet çabuklaşmadığı takdirde, işte, vatandaşın hak arama yolunda başvuracağı yer mafya demiştim.

Değerli milletvekilleri, ancak, bu tasarı, kanun yapma tekniği açısından ve hukuk devleti açısından -yani, suçların sıralanışı gibi konularda- eleştirilebilir. Buna rağmen, bu tasarının zararından fazla faydası olacağından tasarıyı olumlu karşılıyoruz.

Tasarının 2 nci maddesinde ise "Bu Kanunda öngörülen suçları işleme veya bunlara iştirak, yardım veya aracılık veya yataklık edenlerin telefonları dinlenebilir" denilmiştir; yani, bu madde, iletişimin dinlenmesi veya tespitini düzenlemektedir.

Anayasanın 22 nci maddesinde, haberleşmenin gizliliğinin esas olduğu vurgulanmıştır; ancak "dinleme, kuvvetli belirtilerin varlığı halinde verilebilir" denilmektedir. Kanunun açıkça gösterdiği hallerde hâkim kararıyla bu gizliliğe dokunulabileceği belirtilmiş olmakla beraber, Anayasanın 13 üncü maddesinde, bu kısıtlamaların Anayasanın sözüne ve ruhuna uygun olması gerektiği vurgulanmaktadır.

Bu bağlamda, getirilen düzenleme, haberleşme özgürlüğüne yönelik ciddi bir tehdit oluşturmaktadır ve bu özgürlüğün özüne dokunmaktadır. Tasarıda "iletişimin dinlenilmesine ve tespitine ilişkin kararlar, ancak kuvvetli belirtilerin varlığı halinde verilebilir" denilmiş olması da yeterli değildir. Kaldı ki, tasarıda "kuşku altında bulunan kimselerin" dinlenebileceği belirtilmektedir.

Değerli milletvekilleri, tasarının 2 nci maddesinin üçüncü fıkrasında "Başka bir tedbir ile failin belirlenmesi, ele geçirilmesi veya suç delillerinin elde edilmesi mümkün ise, iletişimin dinlenmesine veya tespitine karar verilemez." denilmektedir. Bu fıkra, tasarıda, vatandaşın hak ve özgürlüklerine dikkat edildiğini göstermektedir.

Yine, 2 nci maddenin dördüncü fıkrasında "Resmî veya özel her türlü iletişim kuruluşlarının tuttukları, iletişimin içeriği dışında kalan kayıtlar hakkında da yukarıdaki hükümler uygulanır" denilmiştir.

Beşinci fıkrasında da "Dinleme veya tespitte veya kayıtların incelenmesine hâkim karar verir. Gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Cumhuriyet savcısı da bu hususlarda yetkilidir" denilmiştir.

Değerli milletvekilleri, takdir edersiniz ki, vatandaşın hak ve özgürlüklerine ancak hâkim kararıyla dokunulabilir. Fıkranın devamında "Bu karar olmaksızın yapılan bu gibi işlemlerin 24 saat içinde hâkim kararına bağlanması şarttır" denilmiştir. "Sürenin dolması veya hâkim tarafından aksine karar verilmesi halinde tedbir cumhuriyet savcısı tarafından derhal kaldırılır" diye beyan edilmiştir.

"Dinleme ve tespit kararları en çok üç ay için verilebilir, bu süre en çok iki defa üçer aydan fazla olmamak üzere uzatılabilir" denilmesi de, yine takdir hakkıdır.

"İletişimin dinlenmesi ve tespiti sırasında bu Kanunda öngörülen suçların işlendiğine ilişkin şüphe ortadan kalkarsa, tedbir Cumhuriyet savcısı tarafından kaldırılır. Bu gibi hallerde tedbir uygulaması sonucu elde edilen veriler, Cumhuriyet savcısının denetimi altında derhal ve nihayet 10 gün içinde yok edilir ve durum bir tutanakla belirlenir" denilmiştir.

"Cumhuriyet savcısı veya görevlendireceği kolluk mensubu, iletişim kurum ve kuruluşlarında görevli veya böyle bir hizmeti vermeye yetkili olanlardan, dinleme ve kayda alma işlemlerinin yapılmasını ve bu amaçla cihazların kurulmasını istediğinde, bu istem derhal yerine getirilir ve işlemin başladığı ve bitirildiği tarih ve saat bir tutanakla saptanır."

Değerli milletvekilleri, tasarı, genelde suç nevi olarak toplumun ihtiyacına cevap vermektedir; ancak, kişinin hak ve özgürlüklerine zarar gelmemesi için, bu kanunu uygulayanlar çok dikkatli olmalıdırlar; çünkü, hasas bir konudur.

Bir kimsenin hayatı, kanunu uygulayan kolluk mensubunun iki dudağının arasındadır. Bu nedenle, bu tasarının faydası olduğu kadar insan haklarına da zararı vardır; ancak, Doğru Yol Partisinin, tasarının lehine oy vereceğini belirtir, saygılarımı sunarım. (DYP ve MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Sayın Yıldırım.

Grupları adına başka söz istemi?.. Yok.

Şahsı adına, Çorum Milletvekili Sayın Yasin Hatiboğlu.

YASİN HATİBOĞLU (Çorum) – Sayın Başkan, ben söz sıramı, Sayın Hıcağ'a devrediyorum.

BAŞKAN – İstanbul Milletvekili Sayın Nazlı Hıcağ; buyurun. (FP sıralarından alkışlar)

AYŞE NAZLI İLİCAK (İstanbul) – Değerli Başkan, sayın milletvekilleri; biz burada, Fazilet Partisi Grubu olarak, çalışalım ve mademki çalışma süremiz uzatıldı, bu kanunun çıkmasına katkıda bulunalım istiyoruz.

Önergelerimizi hazırladık ve Başkanlığa verdik. Görüyoruz ki, hükümet, burada önergelerimize katıldığını söylüyor; fakat, oylamada önergelerimiz reddediliyor. Yani, maalesef, muhalefeti susturmak için bir hilei şerhiye yoluna başvuruluyor. Acaba, siz, susan bir Türkiye mi arzu ediyorsunuz? Konuşan bir Türkiye'ye tahammül gösteremiyor musunuz? Nedir bu acele?.. Evet, güzel, çalışalım, kanunları çıkaralım; ama, bu kanunlar ülkemize faydalı olsun, bu kanunlar fertlerin hak ve hürriyetlerini sınırlamasın. Nedir bu acele diye sormak istiyorum. Sanırsınız ki, bu kanun çıkar çıkmaz Erol Evcil yakalanacak, bu kanun çıkar çıkmaz Alaattin Çakıcı Türkiye'ye getirilecek, sanırsınız ki, Alaattin Çakıcı'yı saran o esrar perdesi hemen aydınlatılacak, sanırsınız ki, bu kanun çıkınca Budapeşte muamması çözülecek... (FP sıralarından alkışlar) Nedir bu acele diye sormak, elbette hakkımız.

Demin, değerli arkadaşımız Dengir Fırat, devlet teröründen bahsedince, burada, birtakım karşı çıkışları müşahede ettik. Peki, Türkiye'de işkence yok mu; Türkiye'de faili meçhul cinayetler yok mu; o zaman, neden devlet terörü deyince alınganlık gösteriliyor?! Devleti savunan çok, bırakın da, milleti ve bireyi bizler savunalım. "Dinle bu mülkün halkını, sana feryat lazımsa" diyor şair.

Şimdi, çok tehlikeli bir tasarı geliyor; bu tasarı üzerinde durmalıyız, bu tasarı üzerinde konuşmalıyız. Basına ilişkin de çok tehlikeli tedbirler geliyor. Bakın, tekrar ediyorum, tasarının 1 inci maddesinin son cümlesinde, her ne suretle olursa olsun, bu örgütün propagandasını yapanlar hapse mahkûm olacaklar deniliyor. Buna benzer bir düzenleme, Terörle Mücadele Yasasının 8 inci maddesinde vardı ve her ne suretle olursa olsun, bölücü örgütün propagandasını yapanların cezaya çarptırılacağı belirtiliyordu.

Elbette, biz de, ülke ve millet bütünlüğü konusunda son derece hassasız; ama, bu gibi müeyyideler, bu gibi hükümler, maalesef, istismara açık oluyor ve düşüncelerinden dolayı gazeteciler mahkûm edilebiliyor. Daha sonra, ileriki maddelerde de göreceğiz, bu Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Tasarısı, aynı zamanda, Terörle Mücadele Yasasına da uygulanacak, oradaki 8 inci maddeye de uygulanacak; dolayısıyla, düşünce suçlarına da uygulanacak; düşünce suçu işleyeceğinden kuşku duyulanlar da takibe uğrayacak. Mesela, sözgelimi, güneydoğuya giden bir gazeteci düşüncünüz, bu gazeteci, güneydoğuya gidip, orada çekilen çileleri dile getirebilir, mesela, boşaltılan köylerden söz edebilir, mesela, gıda ambargosundan söz edebilir veyahut bir ilden bir ilçeye ne kadar zorlukla yol alındığından, herkesin, ağzıbaşı üstünün arandığından söz edebilir; yani, orada, bireyin çektiği sıkıntıları dile getirebilir. O zaman, belki, bölücü propaganda yaptığı iddiasıyla, bu kuşku üzerine, bu insanlar takibe uğrayabilir.

Değerli milletvekilleri, bu yüzden, biz, şu konunun üzerinde önemle durmak istiyoruz: Evet, çalışalım, gece gündüz çalışalım; ama, memleketimize, milletimize, ülkemize faydalı kanunlar çıkarmak için çalışalım, hak ve hürriyetleri bir an önce kısıtlamak için değil.

Ben, bu görüşleri ifade ederek, saygıyla huzurlarınızdan ayrılıyorum efendim. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın İllcak.

Şahsı adına, Tunceli Milletvekili Sayın Kamer Genç?.. Yok.

Balıkesir Milletvekili Sayın İlyas Yılmazyıldız; buyurun efendim. (DYP sıralarından alkışlar) Süreniz 5 dakika efendim.

İLYAS YILMAZYILDIZ (Balıkesir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum. Görüşülmekte olan kanun tasarısının 2 nci maddesi hakkında kişisel olarak söz almış bulunmaktayım.

Özellikle, geçen yıl, telefonlarının dinlendiği iddiası üzerine bir arkadaşımızın verdiği Meclis araştırması önergesi sonucunda, bu konu geniş olarak incelendi. Görüldü ki, telefonlar dinlenilmektedir; ancak, telefonların dinlenilmesiyle ilgili bir kanun yok. Dolayısıyla, yapılan kayıtların polis tarafından bile olsa- delil olarak kullanılma şansı yok. Eğer, bu kanun, geçen dönem olabilseydi, o zaman bakanlık yapan bir sayın arkadaşımız, bir çete başıyla yaptığı telefon konuşmasından dolayı, beraat etmez, belki hüküm giyerdi. Maalesef, böyle bir kanun olmaması dolayısıyla, delil olarak kullanılmadığı için, pek çok suçlu, yüce adaletten yakasını sıyrabilmiştir. Onun için, ben, böyle bir düzenlemenin ihtiyaç olduğunu düşünmekteyim; ancak, 1 inci maddede gündemdişi konuşmada söylediğim üzere, belki bu konuya acil çözüm getirilmesi açısından yararı vardır; ama, başbaşa bir düzenleme olmasının daha doğru olacağı kanaatindeyim.

Burada açıkça yazılmamış; fakat, o anlam var mı bilmiyorum, komisyonun da, hükümetin de cevaplandırmaları en büyük arzum -tutanaklara geçmesi açısından- bu kanun hükümünde yapılan bu dinlemeler hâkim tarafından delil olarak kabul edilecek mi? Çünkü "dinlenir, tutanaklara geçer; ama, delil olarak kullanılır" gibi bir ifade olmadığı için...

YAHYA AKMAN (Şanlıurfa) – Gerekçede var.

İLYAS YILMAZYILDIZ (Devamla) – Gerekçede varsa tamam, ben onu atlamışım demek ki.

Bu konuda, dünyada pek çok örnek var. Benden önce konuşan bir sayın hatip, Amerika'da sayının az olduğunu söyledi; ancak, Almanya'da bir diskotek baskınının böyle bir kanundan istifade edilerek ortaya çıkarıldığını bilmekteyiz. Hatta, konun, o kadar ileri seviyede dinleme hakkı veriyor ki, tek bir kararla 7 000 tane İranlı vatandaşın dinlenilmesi sağlanarak, bu dinlenilme sonucunda bunun failleri ortaya konulmuş. Ben inanıyorum ki, pek çok çıkar amaçlı suç örgütü, özellikle bu maddenin verdiği imkânlarla ortaya çıkarılacaktır; en azından, yasadışı dinlenilmeler önlenecektir. Eğer, siz bunu bir kurala bağlamazsanız, tabii ki, o zaman, bundan kısa bir süre önce ortaya çıkan, yasadışı olan, ne idiği belirsiz, herkesin keyfi dinlendiği bir ortam ortaya çıkar. Bu yönüyle, ben, bu maddenin yararlı olduğunu düşünmekteyim.

Hepinize saygılar sunuyorum. (DYP ve MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Yılmazyıldız.

2 nci maddeyle ilgili 14 önerge vardır. Önergeleri, önce geliş sırasına göre okutacağım, sonra da aykırılık derecesine göre işleme alacağım.

Önergeleri, geliş sırasına göre okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan "Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Hakkında Kanun Tasarısının" 2 nci maddesine aşağıda yazılı fıkranın eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Yasin Hatiboğlu
Çorum

"Yetkili ve görevli hâkim veya cumhuriyet savcısı tarafından verilmiş bir dinleme kararı yokken, hangi amaçla olursa olsun 2 nci maddede ifade olunan dinleme ve izleme fiilini işleyenler bir yıldan üç yıla kadar ağır hapis cezasına mahkûm edilirler, mağdurların kişisel hak talepleri ise saklıdır."

BAŞKAN – Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan "Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Hakkında Kanun Tasarısının" 2 nci maddesinin birinci fıkrasında "Yardım, aracılık veya yataklık etme kuşkusunu altında bulunan kimselerin" ibaresi yerine "Yardım veya aracılık veya yataklık ettiği konusunda kuvvetli belirtiler bulunan kimselerin" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

Yahya Akman
Şanlıurfa

BAŞKAN – Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Hakkında Kanun Tasarısının 2 nci maddesinin ikinci fıkrasından sonra aşağıdaki hükmün üçüncü fıkraya olarak eklenmesini arz ve teklif ederim.

Yahya Akman
Şanlıurfa

"İletişimin tespiti ancak sabit disklere kayıt edilerek yapılır."

BAŞKAN – Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Hakkında Kanun Tasarısının 2 nci maddesine sekizinci fıkraya olarak "Dinleme ve tespit neticesinde öngörülen suçların işlendiğine ilişkin şüphe ortadan kalktıktan sonra, kullanılan ajan veya gizli şahitlerin hayatı tehlikeye girmiyorsa, hakkında dinleme ve tespit kararı alana, bu kararın alındığı sonuçta şüphenin ortadan kalktığı hususu en kısa sürede ilgili cumhuriyet savcısı tarafından yazı ile bildirilir" ibaresinin eklenmesini arz ve teklif ederim.

**Yahya Akman
Şanlıurfa**

BAŞKAN – Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanun Tasarısının 2 nci maddesine yedinci fıkraya olarak "hâkim kararında, kararın yöneltülmüş olduğu ilgilinin adını ve adresini, tedbirin neleri içerdiğini, kapsamını ve süresini belirtir" ibaresinin eklenmesini arz ve teklif ederim.

**Yahya Akman
Şanlıurfa**

BAŞKAN – Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanun Tasarısının 2 nci maddesinin beşinci fıkrasından sonra ayrı bir fıkraya olarak "Dinleme veya tespitte veya kayıtların incelenmesine gerek olmadığı hususunda hâkim tarafından karar verilmesi halinde, savcı tafimatıyla 24 saatlik süre içerisinde yapılan dinleme, tespit veya kayıt incelenmesinden elde edilen sonuçlar hiçbir şekilde delil olarak kullanılamaz" hükmünün eklenmesini arz ve teklif ederim.

**Yahya Akman
Şanlıurfa**

BAŞKAN – Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Genel Kurulumuzda görüşülmekte olan Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanun Tasarısının 2 nci maddesinin ikinci fıkrasından sonra aşağıdaki hükmün üçüncü fıkraya olarak eklenmesini teklif ederim.

**Dengir Fırat
Adıyaman**

Üçüncü fıkraya:

İletişimin tespiti ancak sabit disklere kayıt edilerek yapılır.

BAŞKAN – Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Genel Kurulumuzda görüşülmekte olan Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanun Tasarısının 2 nci maddesinin yedinci fıkrasından sonra gelmek üzere sekizinci fıkraya olarak "Dinleme ve tespit neticesinde öngörülen suçların işlendiğine ilişkin şüphe ortadan kalktıktan sonra, kullanı-

lan ajan veya gizli şahitlerin hayatı tehlikeye girmiyorsa, hakkında dinleme ve tespit kararı alana, bu kararın alındığı, sonuçta zanının ortadan kalktığı hususu en kısa sürede ilgili cumhuriyet savcısı tarafından yazıyla bildirilir" eklenmesini teklif ederim.

Dengir Fırat
Adıyaman

BAŞKAN – Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Genel Kurulumuzda görüşülmekte olan Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanun Tasarısının 2 nci maddesinin altıncı fıkrasından sonra, yedinci fıkra olarak "Hâkim, kararında, kararın yönetilmiş olduğu ilgilinin adını ve adresini, tedbirin neleri içerdiğini, kapsamını ve süresini belirtir" ibaresinin eklenmesini teklif ederim.

Dengir Fırat
Adıyaman

BAŞKAN – Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Genel Kurulumuzda görüşülmekte olan Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanun Tasarısının 2 nci maddesinin beşinci fıkrasından sonra, ayrı bir fıkra olarak "dinleme veya tespite veya kayıtların incelenmesine gerek olmadığı hususunda hâkim tarafından karar verilmesi halinde, savcı talimatıyla 24 saatlik süre içerisinde yapılan dinleme, tespit ve kayıt incelemesinden elde edilen sonuçlar hiçbir şekilde delil olarak kullanılamaz" hükmünün eklenmesini teklif ederim.

Dengir Fırat
Adıyaman

BAŞKAN – Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanun Tasarısının 2 nci maddesinin beşinci fıkrasının sonuna "sürenin dolması veya hâkim tarafından aksine karar verilmesi halinde tedbir cumhuriyet savcısı tarafından derhal kaldırılır" cümlesinden sonra şu cümlelerin eklenmesini arz ve talep ederim.

"Bu arada elde edilen kayıtlar hukukî olma niteliğini kaybeder."

Ayşe Nazlı Hıccak
İstanbul

BAŞKAN – Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

87 sıra sayılı kanun tasarısının 2 nci maddesinin üçüncü fıkrası sonuna aşağıdaki cümlelerin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Suat Pamukçu

Bayburt

Ali Oğuz

İstanbul

Musa Demirci

Sivas

Rıza Ulucak

Ankara

Ali Güner

İğdır

"Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri hakkında hiçbir şekilde iletişim araçlarını dinleme veya tespiti için karar alınmaz"

BAŞKAN – Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

87 sıra sayılı kanun tasarısının 2 nci maddesinin sonuna "Mühürlenene ve zabta bağlanan bilgi ve belgeler, 24 saat içerisinde kararı veren hâkim veya savcıya teslim edilir ve ancak ilgili mahkeme kararı ile incelenebilir" hükmünün ilavesini arz ve teklif ederiz.

Suat Pamukçu
Bayburt
Ali Oğuz
İstanbul

Musa Demirci
Sivas

Rıza Ulucak
Ankara
Ali Sezal
Kahramanmaraş

BAŞKAN – Son önergeyi okutuyorum:

Bu önerge, aynı zamanda en aykırı önerge; okuttuktan sonra işlemine başlayacağız.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 87 sıra sayılı tasarının 2 nci maddesine aşağıdaki fıkranın eklenmesini arz ederiz.

"Hangi amaçla olursa olsun maddede ifade edilen izleme, gözleme, dinleme fiilini irtikap edenler bir yıldan iki yıla kadar mahkûm edilir, kamu görevinden üç yıl yasaklanır"

Şeref Malkoç
Trabzon

Suat Pamukçu
Bayburt

Sacit Günbey
Diyarbakır

Yaşar Canbay
Malatya

Bedri İncetahtacı
Gaziantep

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ALİ GÜNAY (Hatay) – Sayın Başkan, bu önerge işleme konulamaz. İçtiğiniz 87 nci maddesine göre, hem metnin hem gerekçenin kelime sayısının 500'ün altında olması lazım. Bu önerge, 500'ün çok üstünde bir kelimeyi ihtiva etmekte; lütfen, içtiğiniz 87 nci maddesine göre işlem yapınız.

BAŞKAN – Gerekçeyi okutmuyoruz efendim.

ŞEREF MALKOÇ (Trabzon) – Sayın Başkan, sayalım; ben, gerekçenin okunmasını arzu ediyorum efendim.

BAŞKAN – Efendim, bir dakika... Belki komisyon katılacak. Ne biliyorsunuz gerekçenin okunup okunmayacağını...

ŞEREF MALKOÇ (Trabzon) – Önce sayalım; arkadaşın itirazı var.

BAŞKAN – Efendim, ben, ona gerek duymuyorum.

Komisyon önergeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU BAŞKANI EMİN KARAA (Kütahya) – Katlıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Hükümet katılıyor mu?

İÇİŞLERİ BAKANİ SADETTİN TANTAN (İstanbul) – Doğrudur, katlıyoruz.

BAŞKAN – Komisyonun ve Hükümetin katıldığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler...

TURHAN GÜVEN (İçel) – Sayın Başkan, hükümet anayasaya aykırılık konusundaki önergeye nasıl katılır?

BAŞKAN – Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

TURHAN GÜVEN (İçel) – Sayın Başkan, anayasaya aykırılık konusundaki önergeye hükümet nasıl katılır?

BAŞKAN – Efendim, anayasaya aykırılık konusu değil o...

ŞEREF MALKOÇ (Trabzon) – Öyle söylediniz, zabıtlara bakın...

BAŞKAN – Hayır efendim, anayasaya aykırılık değil.

ŞEREF MALKOÇ (Trabzon) – Öyle söylediniz, zabıtlara bakın.

BAŞKAN – Kim anayasaya aykırılık önergesi dedi?

ŞEREF MALKOÇ (Trabzon) – Siz söylediniz...

BAŞKAN – Ben mi söyledim?..

ŞEREF MALKOÇ (Trabzon) – Evet, siz söylediniz...

BAŞKAN – Hayır, en aykırı önerge dedim Sayın Malkoç. O zaman önergenizden haberiniz yok mu sizin?

ŞEREF MALKOÇ (Trabzon) – Var efendim; siz, böyle söylediniz.

BAŞKAN – O halde niye itiraz ediyorsunuz?

ŞEREF MALKOÇ (Trabzon) – Ben ne söylediğimi biliyorum, siz böyle söylediniz.

BAŞKAN – Önergenizdeki işlemin içeriğinin ne olduğunu bilmiyorsanız, bana anayasaya aykırı olduğunu söylediğim iddiasını nereden isnat ediyorsunuz?

ŞEREF MALKOÇ (Trabzon) – Siz söylediniz efendim; lütfen zabıtlara bakın.

BAŞKAN – Önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Hakkında Kanun Tasarısının 2 nci maddesine aşağıda yazılı fıkranın eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Yasin Hatiboğlu
Çorum

Yetkili ve görevli hâkim veya cumhuriyet savcısı tarafından verilmiş bir dinleme kararı yokken, hangi amaçla olursa olsun, 2 nci maddede ifade olunan dinleme ve izleme fiilini işleyenler bir yıldan üç yıla kadar ağır hapis cezasına mahkûm edilirler. Mağdurların kişisel hak ve talepleri ise saklıdır.

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU BAŞKANI EMİN KARAA (Kütahya) – Katılıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Hükümet?

İÇİŞLERİ BAKANI SADETTİN TANTAN (İstanbul) – Katılıyoruz Sayın Başkan.

MEHMET BEDRİ İNCETAHTACI (Gaziantep) – Karar yetersayısının aranılmasını istiyorum.

BAŞKAN – Hükümetin ve Komisyonun katıldığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler...

MEHMET BEDRİ İNCETAHTACI (Gaziantep) – Karar yetersayısının aranılmasını istiyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Ben görüyorum efendim, karar yetersayısı konusunda ihtilafımız yok.

Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

ŞEREF MALKOÇ (Trabzon) – Sayın Başkan, yanlış yapıyorsunuz.

BAŞKAN – Yanlış yapmıyorum, doğru yapıyorum efendim.

Sayın milletvekilleri, aynı mahiyette iki önerge vardır...

ŞEREF MALKOÇ (Trabzon) – Yönetiminizi tartışmaya açılıyorsunuz. En fazla 5 dakika süre oylama; lütfen, kendinizi tartışılır hale getirmeyin.

BAŞKAN – Hayır efendim; bir hakkın suiistimaline meydan vermiyorum. (DSP sıralarından alkışlar)

Şanlıurfa Milletvekili Sayın Yahya Akman...

ŞEREF MALKOÇ (Trabzon) – Sayın Başkan, bakın, yanlış yapıyorsunuz.

BAŞKAN – Yanlış yapmıyorum efendim.

ŞEREF MALKOÇ (Trabzon) – Bir milletvekilinin talebine hakkın suiistimali diyemezsiniz; buna hakkınız yok.

BAŞKAN – Yeterli sayı var; burada 200 kişi var.

ŞEREF MALKOÇ (Trabzon) – Hayır, yok, Sayın Başkan.

ALİ OĞUZ (İstanbul) – Hayır efendim.

BAŞKAN – Siz sayınız efendim.

ŞEREF MALKOÇ (Trabzon) – Saydık efendim.

BAŞKAN – Bizim buradaki arkadaşlarımız saydılar...

ŞEREF MALKOÇ (Trabzon) – Biz saydık.

BAŞKAN – Geçti...

ALİ OĞUZ (İstanbul) – Sayın Başkan...

ŞEREF MALKOÇ (Trabzon) – Kendinizi lütfen tartışmaya açmayın Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge kabul edilmiştir Sayın Malkoç.

Bu önergede bakacağız şimdi duruma.

ŞEREF MALKOÇ (Trabzon) – Ret mi edilmiştir Sayın Başkan?

BAŞKAN – Önergeniz reddedilmiştir efendim.

ŞEREF MALKOÇ (Trabzon) – "Kabul edilmiştir" diyorsunuz...

BAŞKAN – Önergeniz kabul edilmemiştir diyorum.

O zaman, dinleyiniz Sayın Malkoç; Genel Kuruldasınız ve önerge sahibisiniz. Lütfen...

Şanlıurfa Milletvekili Sayın Yahya Akman ile Adıyaman Milletvekili Sayın Dengir Fırat'ın aynı mahiyette önergeleri vardır; birini okutup ikisini birden işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görülmekte olan Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Hakkında Kanun Tasarısının 2 nci maddesine yedinci fıkra olarak "Hâkim, kararında, kararın yöneltildiği olduğu ilgilinin adı ve adresini, tedbirin neleri içerdiğini, kapsamını ve süresini belirtir" ibaresinin eklenmesini arz ve teklif ederim.

Yahya Akman
Şanlıurfa

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu efendim?

ADALET KOMİSYONU BAŞKANI EMİN KARAA (Kütahya) – Katılıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Hükümet?..

İÇİŞLERİ BAKANI SADETTİN TANTAN (İstanbul) – Katılıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Hükümetin ve Komisyonun katıldığı önergeyi oylarınıza sunuyorum...

ŞEREF MALKOÇ (Trabzon) – Bu hakkı istismar ediyorsunuz...

AYŞE NAZLI ILICAK (İstanbul) – Bu, hakkın istismarı değil mi?!

BAŞKAN – Siz, şu sırayı sayabilir misiniz efendim?..

AYŞE NAZLI ILICAK (İstanbul) – Hayır; hükümetin önergeye katılması hususunu söylüyoruz; bu, istismar değil mi?!

BAŞKAN – Efendim, istismar ediyorsa, siz de ediyorsunuz.

MUSA UZUNKAYA (Samsun) – Siz, Komisyonun ve Hükümetin katılmayacağını söyleyecek kadar da keramet izhar ediyorsunuz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Ben istismar etmiyorum.

MUSA UZUNKAYA (Samsun) – İstismar hakkında keramet gösteriyorsunuz, keramet!

BAŞKAN – Önergeyi kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir. (DSP ve MHP sıralarından alkışlar)

Şanlıurfa Milletvekili Sayın Yahya Akman ile Adıyaman Milletvekili Sayın Dengir Fırat'ın aynı mahiyette önergeleri vardır; birini okutup, birlikte işleme alacağım:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Hakkında Kanun Tasarısının 2 nci maddesinin ikinci fıkrasından sonra aşağıdaki hükmün üçüncü fıkraya olarak eklenmesini arz ve teklif ederim.

Yahya Akman
Şanlıurfa

"İletişimin tespiti ancak sabit disklere kayıt edilerek yapılır."

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU BAŞKANI EMİN KARAA (Kütahya) – Katılıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Hükümet?..

İÇİŞLERİ BAKANI SADETTİN TANTAN (İstanbul) – Katılıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Komisyonun ve Hükümetin katıldığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Şanlıurfa Milletvekili Sayın Yahya Akman ile Adıyaman Milletvekili Sayın Dengir Fırat'ın aynı mahiyette önergeleri vardır; birini okutup, birlikte işleme alacağım:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Hakkında Kanun Tasarısının 2 nci maddesinin beşinci fıkrasından sonra ayrı bir fıkraya olarak "Dinleme veya tespitte veya kayıtların incelenmesine gerek olmadığı hususunda hâkim tarafından karar verilmesi halinde, savcı talimatıyla 24 saatlik süre içerisinde yapılan dinleme, tespit veya kayıt incelenmesinden elde edilen sonuçlar hiçbir şekilde delil olarak kullanılamaz.

Yahya Akman
Şanlıurfa

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?..

ADALET KOMİSYONU BAŞKANI EMİN KARAA (Kütahya) – Katılıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Hükümet?..

İÇİŞLERİ BAKANI SADETTİN TANTAN (İstanbul) – Katılıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Komisyonun ve Hükümetin katıldığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Şanlıurfa Milletvekili Sayın Yahya Akman ile Adıyaman Milletvekili Sayın Dengir Fırat'ın aynı mahiyette önergeleri vardır; birini okutup, birlikte işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Hakkında Kanun Tasarısının 2 nci maddesine sekizinci fıkraya olarak "Dinleme ve tespit neticesinde öngörülen suçların işlendiğine ilişkin şüphe ortadan kalktıktan sonra, kullanılan ajan veya gizli şahıtların hayatı tehlikeye girmiyorsa, hakkında dinleme ve tespit kararı alana, bu kararın alındığı, sonuçta şüphenin ortadan kalktığı hususu en kısa sürede ilgili cumhuriyet savcısı tarafından yazıyla bildirilir" ibaresinin eklenmesini arz ve teklif ederim.

Yahya Akman
Şanlıurfa

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?..

ADALET KOMİSYONU BAŞKANI EMİN KARAA (Kütahya) – Katılıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Hükümet?..

İÇİŞLERİ BAKANI SADETTİN TANTAN (İstanbul) – Katılıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Komisyonun ve Hükümetin katıldığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Hakkında Kanun Tasarısının 2 nci maddesinin birinci fıkrasında "yardım, aracılık veya yataklık etme kuşkusu altında bulunan kimselerin" ibaresi yerine "yardım veya aracılık veya yataklık ettiği konusunda kuvvetli belirtiler bulunan kimselerin" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

Yahya Akman
Şanlıurfa

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?..

ADALET KOMİSYONU BAŞKANI EMİN KARAA (Kütahya) – Katılıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Hükümet?..

İÇİŞLERİ BAKANI SADETTİN TANTAN (İstanbul) – Katılıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Komisyonun ve Hükümetin katıldığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanun Tasarısının 2 nci maddesinin beşinci fıkrasının sonuna "sürenin dolması veya hâkim tarafından aksine karar verilmesi halinde, tedbir cumhuriyet savcısı tarafından derhal kaldırılır" cümlesinden sonra şu cümlelerin eklenmesini arz ve talep ederim:

"Bu arada elde edilen kayıtlar hukukî olma niteliğini kaybeder."

Ayşe Nazlı Hıcaç
İstanbul

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU BAŞKANI EMİN KARAA (Kütahya) – Katlıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Hükümet?..

İÇİŞLERİ BAKANI SADETTİN TANTAN (İstanbul) – Katlıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Komisyonun ve Hükümetin katıldığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

87 sıra sayılı kanun tasarısının 2 nci madde üçüncü fıkrası sonuna aşağıdaki cümlelerin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Suat Pamukçu
Bayburt
Ali Oğuz
İstanbul

Musa Demirci
Sivas

Rıza Ulucak
Ankara
Ali Güner
İğdir

"Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri hakkında, hiçbir şekilde, iletişim araçlarının dinleme veya tespiti için karar almamaz."

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU BAŞKANI EMİN KARAA (Kütahya) – Katlıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Hükümet?..

İÇİŞLERİ BAKANI SADETTİN TANTAN (İstanbul) – Katlıyoruz Sayın Başkan.

SUAT PAMUKÇU (Bayburt) – Sayın Başkanım, maksat hâsıl olmuştur; imzama geri çekiyorum efendim. Oylamaya sunmayın lütfen.

BAŞKAN – Önerge, imza çekilmesi suretiyle düşmüştür, işleminden kaldırılmıştır.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

87 sıra sayılı kanun tasarısının 2 nci maddesinin sonuna "mühürlenmiş ve zapta bağlanan bilgi ve belgeler, 24 saat içerisinde, karar veren hâkim veya savcıya teslim edilir ve ancak ilgili mahkeme kararıyla incelenebilir" hükmünün ilavesini arz ve teklif ederiz.

Suat Pamukçu
Bayburt

Musa Demirci
Sivas

Rıza Ulucak
Ankara

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU BAŞKANI EMİN KARAA (Kütahya) – Katılıyoruz Sayın Başkan.
BAŞKAN – Hükümet?..

İÇİŞLERİ BAKANİ SADETTİN TANTAN (İstanbul) – Katılıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Komisyonun ve Hükümetin katıldığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Sayın milletvekilleri, 2 nci maddeyle ilgili bir açık oylama istemi vardır.

Önce, arkadaşlarımızın burada olduklarını tespit edelim:

Mustafa Niyazi Yanmaz?.. Burada.

Hüsamettin Korkutata?.. Burada.

Ayşe Nazlı Ilıcak?.. Burada.

Dengir Mir Mehmet Fırat?.. Burada.

Eyüp Fatsa?.. Burada.

Abdullah Veli Seyda?.. Burada.

Mahmut Göksu?.. Burada.

Hüseyin Arı?.. Burada.

Yaşar Canbay?.. Burada.

Rıza Ulucak?.. Burada.

Ali Oğuz?.. Burada.

Mustafa Geçer?.. Burada.

Mehmet Bedri İncetahtacı?.. Burada.

M. Zeki Çelik?.. Burada.

Sacit Günbey?.. Burada.

Ahmet Nurettin Aydın?.. Burada.

Nurettin Aktaş?.. Burada.

Yahya Akman?.. Burada.

Fahrettin Kukaracı?.. Burada.

Musa Demirci?.. Burada.

Cevat Ayhan?.. Burada.

Yeterli sayıda imza vardır.

Sayın milletvekilleri, tasarının 2 nci maddesinin açık oylamasına geçeceğiz. Açık oylamanın şeklini belirlemek için, Genel Kurulun kararını alacağım.

Açık oylamanın elektronik cihazla yapılmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Alınan karar uyarınca, açık oylama elektronik cihazla yapılacaktır. Oylama için 5 dakikalık süre vereceğim. Bu süre içerisinde sisteme giremeyen üyelerin, teknik personelden yardım istemelerini; bu yardıma rağmen sisteme giremeyen üyelerin, oy pusulalarını, oylama için öngörülen 5 dakikalık süre içerisinde Başkanlığa ulaşturmalarını rica ediyorum.

Ayrıca, vekâleten oy kullanacak sayın bakanlar varsa, hangi bakana vekâleten oy kullanacaklarını, oyunun rengini ve kendisinin ad ve soyadı ile imzasını da taşıyan oy pusulasını, yine aynı süre içerisinde Başkanlığa ulaşturmalarını rica ediyorum.

Oylamayı başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, tasarının 2 nci maddesinin yapılan açık oylamasının sonucunu açıklıyorum:

Katılan üye : 276

Kabul : 234

Ret : 41

Çekimser : 1

Bu sonuca göre, tasarının 2 nci maddesi kabul edilmiştir. (DSP sıralarından alkışlar)

3 üncü maddeyi okutuyorum:

Gizli izleme

MADDE 3. – Bu Kanunda öngörülen suçları işlediklerinden kuşku duyulanların mesken, ikâmetgâh, işyeri veya kamuya açık yerlerdeki her türlü faaliyetleri, teknik araçlarla gizli olarak gözetlenebilir, izlenebilir, ses ve görüntü kaydına alınabilir.

BAŞKAN – Efendim, zamanımız sınırlı. Tasarının 3 üncü maddesiyle ilgili olarak Fazilet Partisi Grubu adına, Sayın Hüsamet'in Korkutata görüşlerini bildirecekler.

Sayın Korkutata'nın açıklamalarından sonra Genel Kurulu kapatacağız, onun bilinmesini istiyorum.

Buyurun Sayın Korkutata. (FP sıralarından alkışlar)

Süreniz 10 dakika. (Gürültüler)

FP GRUBU ADINA HÜSAMETTİN KORKUTATA (Bingöl) – Sayın Başkanım, bu kargaşa bittikten sonra mı konuşacağız?

BAŞKAN – Efendim, siz, buyurun; kargaşa yok.

HÜSAMETTİN KORKUTATA (Devamla) – Yok mu?! Herkes ayakta da...

BAŞKAN – Siz, Genel Kurula hitap edin efendim, dinleyiciler var...

HÜSAMETTİN KORKUTATA (Devamla) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 87 sıra sayılı kanun tasarısı üzerinde, Fazilet Partisi Grubu adına söz almış bulunuyorum; bu vesileyle, Yüce Meclisi saygılarla selamlıyorum.

Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; böyle bir kanun tasarısı üzerinde siyasi görüşlerimizden veya kişisel görüşlerimizden dolayı herhangi bir şey söylememiz söz konusu olmaz. Bu kanun tasarısında, siyaset, yapılacak en çirkin şeydir. Dolayısıyla, biz, burada, gerçekleri dile getirmek için, kanun tasarısı üzerinde bildiklerimizi anlatmaya çalışacağız.

Değerli arkadaşlar, ben, Faili Meçhul Siyasal Cinayetler Komisyonunda, hemen hemen iki yıl yakın, bu bölgede -bilhassa, doğu ve güneydoğuda- batının da bir çok yerinde geceli gündüzlü çalıştım. Yine, bölgedeki birçok komisyonda görev aldım. Doğu ve Güneydoğu İzleme Komitesinde görev aldım. Buradan edindiğim bazı intibaları aktarmak istiyorum.

Bu kanun tasarısında öngörüldüğü şekilde uygulama yapıldığında, hepimiz göreceksiniz ki, birçok olaylar çığıından çıkacaktır. Bölgeyi inceliyoruz; bakıyoruz ki, bu bölgede, birçok insan, iyiniyetle... (Gürültüler)

HÜSAMETTİN KORKUTATA (Devamla) – Sayın Başkanım herkes ayakta...

BAŞKAN – Efendim, siz, buyurun.

HÜSAMETTİN KORKUTATA (Devamla) – Olmaz ki, Sayın Başkanım... Bu Meclisin bir adabı vardı şimdiye kadar...

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, lütfen, hatibi dinleyiniz...

HÜSAMETTİN KORKUTATA (Devamla) – Bu olmaz ki, Sayın Başkanım; insicamım bozuluyor...

MUSTAFA KEMAL AYKURT (Denizli) – Kim bozuyor?!

HÜSAMETTİN KORKUTATA (Devamla) – Bozanlar belli...

Sayın Başkan, evet, bu bölgede, gördük ki, çok insanlar, iyiniyetle göreve başlamışlardır. Bu görevleri yaparken, gerçekten, devlete, millete, katkı sağlamak ve buradaki bazı suçları önlemek için üstün gayret içinde olmuşlardır; fakat, bu insanlar bu görevleri yaparken, bir de bakmışlar ki, vatan için, memleket için kendileri ölüyorlar, can veriyorlar, arkadaşları ölüyor; ama, birileri, aradan bir şeyler götürüyor. Bunu görünce, derhal -yani, bunu açık ve net şekilde biz kanıtladık- bunlar "bu vatan için biz ölelim, biz can verelim, başkaları parsayı götürsün; böyle şey olmaz..." demeye başladılar. Bunu diyenler, eroinin peşine takılmışlar, işadamlarının peşine takılmışlar; faili meçhul cinayetlerin temelinde bu var. Bunları izleyip gördüklerinde "bu parsayı kimseye mal etmeyiz, bize yar olmayan başkasına yar olmaz" demek suretiyle, bütün bu faili meçhullerin büyük bir çoğunluğu bu sebepten işlenmiştir.

Faili meçhul siyasal cinayetlerle beraber, yakalanan, bilhassa ve bilhassa itirafçılar, bu işi bir rant haline getirmişler, sektör haline getirmişlerdir. Bunun, yine bizim Komisyon raporlarında yüzlerce delili var. Şerefli insanların şereflerini kirletmek suretiyle, onlara iftira etmek suretiyle, kendilerini sözde itirafçı kabul ettirmek için, binbir ifürada bulunmuş ve buna bakan şerefli insanlar da "eğer, burada şerefim, haysiyetüm kirlenecekse, burada ben kendimi ispatlayıncaya kadar altı ay içeride kalacaksam, bu memleketten göç edeyim, gideyim" demiş. Dolayısıyla, bölgede ciddi şekilde bir beyin göçü yaşanmış ve sermaye göçü meydana gelmiştir. Aslında, bölgenin sefaletinin altında da bu var. Eğer, buradaki beyin göçlü ve sermaye göçlü olmasıydı, bu derece ciddi bir sıkıntı yaşanmazdı.

Bugün, hükümetlerimiz, bu sıkıntıları gidermek için, buradaki hayattı hiç olmazsa normale döndürelim diye paketler açıyorlar, çeşitli şeyler öngörüyorlar; ama, burada, yine aynı şey olacaktır. Bir kişinin meskenini izleyeceksin, bir kişinin işyerini izleyeceksin, bir kişinin kamuya açık olan yerlerdeki filmlerini çekeceksin, aile hayatına gireceksin... İşyerinde bir kişi olmaz değerli arkadaşlar; işyerinde, çok ortaklı bir şirket olabilir, birden fazla kişi ve kuruluş olabilir. Birçok adamın, belki ticaret hayatının gizli sırlarına vâkıf olacak, adamın bu sırlarını bir başka yere aktarmasının, büyük rant getireceğine inanacak; buna inananlar, onları sıkıştıracak... Biz, biliyoruz ki, bu görevi yapan insanlar yalnız değiller; bunların sağında, solunda arkadaşları, dostları olacak, bunları etkileyerek, ciddi şekilde, bu sırların satılmasına sebep olacaklardır. Bu sırlar satıldığı zaman da, bu, yavaş yavaş, faili meçhul siyasal cinayetler gibi yayılacak ve başlıbaşına, yepyeni bir sektör oluşacaktır.

Evet, nasıl ki, bugün -yıllardır, biz söylüyoruz, gerçi kimsenin aldıracağı da yok- doğu ve güneydoğuda olağanüstü, başlıbaşına bir sektör olmuş, kopmak mümkün değil, atmak mümkün değil; 60-65 bin korucu, bunların yanında binlerce itirafçı... Bunlardan rant sağlayanlardan dolayı, maalesef, ne yapıyorsak, kaldıramıyoruz. Arzu edildiği halde kaldırılamıyorsa, bu, daha büyük bir bela olacak, gizli birçok surlara vâkıf olacak; bu, amaç dışında kullanılacak ve gerçekten, bunun içinden çıkmak da mümkün olmayacaktır. Bu sebepten dolayı, mutlak surette, buna bir müeyyide getirmek lazım.

Sadece ve sadece "kuşku duyulanlar" deniliyor... Burada kuvvetli emarelerin ne olduğu açık ve net olarak belli olmazken, bir insanın birçok şeyi, çeşitli şekillerde deşifre de edilebilir. Biz, biliyoruz ki, bugün her ne kadar, kanunda, deşifre edilmemesi söz konusuysa da, birçok devlet sırrını milletvekili bulamıyor; ama, gazeteciler derhal buluyor. Daha, adam savcılıkta ifade verirken; ifadesi, daha hiç kimse tarafından, bakan tarafından bilinmezken, bunun tamamını, bir bakıyoruz ki, basın yazmaya başlıyor. Bunu birileri basına veriyor ve inaniyorum ki -bunları da çok araştırdık- bunların hiçbirisi de parasız verilmiyor, kimse hayrına da bunu vermiyor, Allah için, millet için de bunu yapmıyor, bir rant için yapıyor; bu, bir gerçek.

Peki, bir insanın hayatı altüst olacak, kendisi rencide edilecek, şerefine zarar gelecek, bazı ailevi sırları da deşifre edilmek suretiyle çoluk çocuğunun yüzüne bakamayacak duruma düşecek; ama, sonunda, kişinin bu örgütlerle bir ilişkisi olmadığı da mahkeme tarafından tespit edilecek, ki, bunun cezası, üç ay, altı ay ve dokuz aya kadar çıkabiliyor. Peki, bu adam ne olacak, kimi dava edecek?

O zaman, gelin, buna bir müeyyide koyalım; "şeref ve haysiyeti bu derece zarar görmüş, rencide edilmiş bir vatandaş, devleti dava eder ve bundan şu kadar trilyon para alır" diyelim. Böylece, devlet de bu konuda titiz davranmış olur, bunu yapan insan da, gerçekten görevinin bilincinde olur, böyle bir şeyin başına büyük felâket açacağına inanır, ona göre hareket eder.

Ancak, değerli arkadaşlarım, biz hiçbir şey söylemeden, bu işi yaptığımız takdirde, hepimiz göreceğiz ki, birçok insan bu konuda intihar edecektir. Görüldü ki, bir gazeteci gidiyor, manken kullanmak suretiyle bir vatandaşa sataşıyor, insandır nihayet... Ondan sonra ne yapıyor; işte "böyle bir suç işleme eğilimi vardır" diyor; sonra da o vatandaş gidiyor, intihar ediyor... İntihar ediyor; ama, bu âli devlet, o vatandaş hakkında, tek kelimeyle, hiçbir şey yapmıyor. Bu gazeteci hakkında bir şey yapmayan devlet, bu insanlar, memurlar hakkında da zaten "görevi icabı bunu yapmış, hiçbir şey yapmayacağız" diyor.

Değerli arkadaşlar, sürem bitiyor; ama, şunu samimiyetle itiraf etmek isterim ki, bu bölgede, bilhassa bizim bölgemizde, bu kadar sıkıntılar, suçu işleyen insanların hemen yakasına yapışmamızdan kaynaklanıyor, bunun temelinde bu vardır. Ne olmuştur; suç işleyen insanlar hakkında biz derhal soruşturma yapmadığımız için, yanlışlıklar, yol olmaya başlamıştır. Herhalde, devletimiz, kanunlarımız, büyüklerimiz buna ses çıkarmadığına göre, bizi koruduklarına göre, devlet suç işlemez, kolluk kuvvetleri suç işlemez dediklerine göre, biz bunu işleyelim, hiçbir şey de olmaz demişler, dolayısıyla, yanlışlıkları yol yapmışlardır ve biz de öñüntü alamamışızdır.

BAŞKAN – Sayın Korkutata, 1 dakikalık ilave süre veriyorum.

HÜSAMETTİN KORKUTATA (Devamla) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Yanan yıkılan köyler için, ben, bu kürsüden dedim ki; hangi köyleri kaldırmak istiyorsanız, gelin beraber kaldıralım. Açık ve net olarak diyelim ki, bu köy kalkmalı; ama, şereflince o köyü kaldıralım, şurada iskân edelim ve onun iaşesini de temin edelim. Ama, ne yaptık; bunlar boşaltılır-

ken "hayır, biz boşaltmadık" demek suretiyle, binlerce köyün boşalmasına sebep olduk. Bugün, onları toparlayıp getirmek ve köye dönüş projesini hayata geçirmek için trilyonlar veriyoruz, yine yapmıyoruz. Bu konuda çok dikkatli olmak mecburiyetindeyiz.

Bu kanun tasarısı, öyle gelişigüzel, kısa zamanda, sabah getirilip akşam çıkarılacak bir kanun tasarısı değildir; burada bir yanlış yapılıyor; Vergi Kanunundan daha beter olacak.

Hepinize saygılar sunuyorum; sağ olun, var olun. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Korkutata.

Sayın milletvekilleri, ikinci bir konuşmacı için süremiz kâfi gelmeyecektir.

Çalışma süresinin sonuna geldiğimiz için, 29 Temmuz 1999 Perşembe günü saat 14.00'te, kanun tasarısı ve tekliflerini sırasıyla görüşmek üzere, birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 23.55

VII. - SORULAR VE CEVAPLAR

A) YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

1. - Konya Milletvekili Lutfi Yalman'ın, İstanbul-Sarıyer'de orman alanında inşa edilen Koç Üniversitesi hakkındaki yargı kararının uygulanıp uygulanmadığına ilişkin sorusu ve Bayındırlık ve İskân Bakanı Koray Aydın'ın yazılı cevabı (7/111)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki soruların Bayındırlık ve İskân Bakanı Sayın Koray Aydın tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Lutfi Yalman
Konya

1. Koç Holding tarafından Sarıyer ormanları içerisinde inşa edilen Koç Üniversitesinin, şu andaki durumu ve konumu nedir?
2. Koç Holdingin Koç Üniversitesini ruhsatsız olarak, Sarıyer ormanlarını da katlederek, inşa ettiği; İnşaatın, Danıştayın durdurma kararına rağmen yapımının sürdürülmesine ne diyorsunuz?
3. Bu, hukuka aykırı, ruhsatsız inşaatın yıkılması düşünülmekte midir? Yoksa yapımına göz yumulacak mıdır? Yapımına göz yumulacaksa gerekçeniz nedir?
4. Ormanların izinsiz olarak kıyımını gerçekleştirerek 55 inci Hükümet döneminde destek alan Koç Holding, Bakanlığınız döneminde de hukuksuz işlemlerine Orman kıyımına ve ruhsatsız inşaatına destek bulup devam edebilecek mi?

T.C.

Bayındırlık ve İskân Bakanlığı
Araştırma, Planlama ve Koordinasyon
Kurulu Başkanlığı
Ankara

28.7.1999

Sayı : B.09.0.APK.0.22.00.00.17/535

Konu : Konya Milletvekili Lutfi Yalman'ın yazılı soru önergesi

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : TBMM Genel Sekreterliğinin 7.7.1999 gün ve Kan.Kar.Md.A.01.0.GNS.0.10.00.02-748 sayılı yazısı.

Koç Holding tarafından İstanbul-Sarıyer ormanları içinde inşa ettirilen Üniversite ile ilgili olarak, Konya Milletvekili Lutfi Yalman'ın, Bakanlığımıza yönelttiği TBMM 7/111-511 esas sayılı yazılı soru önergesine dair cevabımız ekte sunulmuştur.

Bilginize arz ederim.

Koray Aydın
Bayındırlık ve İskân Bakanı

Konya Milletvekili,
Lutfi Yalman'ın, TBMM
7/111-511 Esas Sayılı Yazılı Soru
Önergesine Dair Sorular ve Cevapları :

Sorular :

1. Koç Holding tarafından Sarıyer ormanları içerisinde inşa edilen Koç Üniversitesinin, şu andaki durumu ve konumu nedir?

2. Koç Holdingin Koç Üniversitesini ruhsatsız olarak, Sarıyer ormanlarını da katlederek, inşaat yaptığı; İnşaatın, Danıştayın durdurma kararına rağmen yapımının sürdürülmesine ne diyorsunuz?

3. Bu, hukuka aykırı, ruhsatsız inşaatın yıkılması düşündürülmekte midir? Yoksa yapımına göz yumulacak mıdır? Yapımına göz yumulacaksa gerekçeniz nedir?

4. Ormanların izinsiz olarak kıyımını gerçekleştirerek 55 inci Hükümet döneminde destek alan Koç Holding, Bakanlığınız döneminde de hukuksuz işlemlerine Orman kıyımına ve ruhsatsız inşaatına destek bulup devam edebilecek mi?

Cevap :

İstanbul İli Sarıyer İlçesi sınırlarında kalan bir kısım alanın Üniversite Alanına dönüştürülmesine ilişkin 22.8.1997 gün ve 14446/11999 sayılı onama işleminin iptali ve yürütmenin durdurulması talebi ile Danıştay 6 ncı Dairesinde 1997/7189 esas numara ile görülmekte olan dava ile ilgili 22.10.1998 tarihli yürütmenin durdurulması kararı kapsamında 3194 sayılı İmar Kanununun 9 uncu maddesi uyarınca re'sen Üniversite Alanı, Orman Alanına dönüştürülmüştür.

Ancak daha sonra İstanbul Valiliğinin 2.12.1998 gün ve 11687 sayılı yazısı ve ekleri ile Bakanlığımızca "Orman" alanı olarak düzenlenen alanın sınırları küçültülerek tekrar "Üniversite" alanına ilişkin plan değişikliği teklif edilmiş ve Teklif İstanbul Valiliğinin 23.12.1998 gün ve 14505-12564 sayılı yazısı ve Orman Bakanlığının 31.12.1998 gün ve 1704-413-6884 sayılı yazısındaki olumlu görüşler dikkate alınarak (Orman Bakanlığınca bedelli izin sahası olarak verilen 246 801 m²'lik alan) gerekli plan notları da eklenmek suretiyle 1/50 000 ölçekli nazım imar planı değişikliği 3194 sayılı İmar Kanununun 9 uncu maddesi uyarınca 14.1.1999 tarihinde onaylanmıştır.

14.1.1999 tarihinde onaylanan planın plan notları uyarınca İstanbul Valiliğince 10.3.1999 tarihinde onaylanan 1/5000 ve 1/1000 ölçekli nazım ve uygulama imar planları Bakanlığımıza gönderilmiştir.

Ayrıca bir örneği ekte gönderilen İstanbul Valiliğinin (Bayındırlık ve İskân Müdürlüğü) 23.12.1998 tarih ve 12564 sayılı yazısında; "Üniversite alanı ile ilgili İmar Planları yürürlükte iken Bahçeköy Belediyesince söz konusu kampus inşaatına 19.5.1997 tarih ve 97/14 sayı ile projeleri tasdik edilerek yapı izin belgesi verildiği ve inşaatın 3 üncü derece sit alanı içinde ağaçsız bölgede yapıldığı" belirtilmektedir.

Bilindiği üzere 3194 sayılı İmar Kanunu uyarınca ruhsat işlemleri ilgili idareler tarafından (Belediye-Valilik) mevcut imar planları ve yönetmelikler kapsamında yürütülmektedir.

Bu nedenle, Bakanlığımızın "Ruhsat" konusunda herhangi bir yetkisi ve görevi bulunmamaktadır.

T.C.

İstanbul Valiliği

21.4.1999

Bayındırlık ve İskân Müdürlüğü

Sayı : B.09.İLM.4.34.00.10/2729-3661

Konu : Pl. Değ. Hk.

Bayındırlık ve İskân Bakanlığına

(Teknik Araştırma ve Uygulama Genel Müdürlüğü)

İlgi : İl İdare Kurulu Müdürlüğünün 11.3.1999 tarih ve 14 sayılı yazısı ve eki 3.3.1999 tarih ve 1999/14 sayılı İl İdare Kurulu Kararı.

İlimiz-Sarıyer İlçesi, Rumeli Feneri Köyü, Mavramoloz Devlet Ormanı içinde 249 801 m² alan üzerinde Koç Üniversitesi kampus alanına ait öneri 1/5000 ve 1/1000 ölçekli nazım ve uygulama imar plan değişikliği ilgi İl İdare Kurulu kararı uyarınca İstanbul Valiliğince onanmıştır.

Onanlı plan paftaları ve ilgi İl İdare Kurulu kararından birer örnek yazımız ekinde gönderilmektedir.

Bilgi alınmasını arz ederim.

M. Hayati Akmeahmet

Vali a.

Bayındırlık ve İskân Müdürü

T.C.

İstanbul Valiliği

İl İdare Müdürlüğü

Sayı : B054VLK4340600/04(999)K.14

11.3.1999

Konu : Öneri Nazım ve Uygulama İmar Planı.

İl Bayındırlık ve İskân Müdürlüğüne

(İmar ve Afet İşleri Şube Müdürlüğü)

İlgi : 2.3.1999 gün ve B.09.İLM.4.34.00.10/1735 sayılı yazınız.

İlimiz, Sarıyer İlçesi, Rumeli Feneri Köyü, Mavramoloz Devlet Ormanı içinde 249 801 m² alan üzerinde Koç Üniversitesi kampus alanına ait öneri 1/5000 ve 1/1000 ölçekli Nazım ve Uygulama İmar Planları hakkında İl İdare Kurulumuzca verilen 3.3.1999 tarih ve 1999/K.14 sayılı karardan tasdikli iki örnek ve dosya ilişikte gönderilmiştir.

Bilgi ve gereğini rica ederim.

Gültekin Ündey

Vali a.

Vali Yardımcısı

Karar Tarihi : 3.3.1999

Kayıt No : 1999/116

Karar No : 1999/14

İlgi : 1999/13

İl İdare Kurulu İstanbul Valisi adına Vali Yardımcısı Gültekin Ündey'in başkanlığında üyelerden Destefdar V. Kadir Koy, Millî Eğitim Müdürü Ömer Balıbey, Bayındırlık ve İskân Müdürü M. Hayati Akmeahmet, Sağlık Müdürü Uzm. Dr. Mehmet Salman, Tarım ve Köy İşleri Bak. İl Müdürü V. Ali Karaca'nın iştirakiyle toplandı.

Sarıyer İlçesi, Rumeli Feneri Köyü Mavramoloz Devlet Ormanı içinde 249 801 m² alan üzerinde 1/5000 ve 1/1000 ölçekli Nazım ve Uygulama İmar planı önerisi hakkındaki konu daha önce İl İdare Kurulumuzca incelenerek 24.2.1999 tarih, 1999/13 sayılı ara kararımızla "Koç Üniversitesi kampus alanına ait tanzim edilen öneri 1/5000 ve 1/1000 ölçekli Nazım ve Uygulama İmar Planının, dosyada mevcut bulunan İstanbul III Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulunun kararına uygun olarak hazırlanıp, hazırlanmadığının detaylı olarak belirtilmesi" gerekçesiyle dosya İl Bayındırlık ve İskân Müdürlüğüne iade edilmiş ve bu kararımız doğrultusunda İl Bayındırlık ve İskân Müdürlüğü'nün 2.3.1999 gün ve B.09.İLM.4.34.00.10/1735 sayılı yazısı ekinde gelip, aynı tarih ile Kurulumuza havale olunan dosya incelenerek gereği düşünüldü.

Karar :

Sarıyer İlçesi, Rumeli Feneri Köyü Mavramoloz Devlet Ormanından Koç Üniversitesine Orman Bakanlığınca tahsis edilen alan içindeki 249 801 m² Üniversite Kampus Alanına ait tanzim edilen öneri 1/5000 ve 1/1000 ölçekli Nazım ve İmar Planının Valiliğimiz yetki ve görev alanı içinde yer alan Sarıyer İlçesi Rumeli Feneri Köyü Mavramoloz Devlet Ormanından tahsisli yerde, İstanbul III Numaralı Koruma Kurulu 7.3.1996 gün ve 7939 sayılı kararıyla daha önce ilan edilen sit alanı değerlendirilmiş, ağaç bulunmayan kısımlar III. derece, sık ağaçların bulunduğu kısımlar ise I. derece olarak belirlendiği.

Yine İstanbul III Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıkları Koruma Kurulunun 8.5.1996 gün ve 8046 sayılı kararında; yukarıda bahsi geçen 7.3.1997 gün ve 7939 sayılı kararda belirtilen sit dereceleri sınırları içinde III. Derece sit olarak belirlenen alanda yer alan üniversite alanının koruma ilkeleri açısından uygun olduğuna, önerinin bu bağlamda 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıkları Koruma Kanununun 17 nci Maddesinde belirtilen ve ilgili kurumlarca hazırlanması öngörülen koruma amaçlı imar planı ilkelerine uygunluğu saptanarak ilgili kurumlarca yürürlükteki mevzuata göre değerlendirilerek uygulama yapılabileceğine karar verildiği.

Adı geçen kurulun 8.5.1996 gün ve 8047 sayılı kararında 1/1000 ölçekli imar planı önerisinin koruma ilkeleri açısından uygunluğu ifade edilmekte, aynı zamanda kampus alanına ulaşım için I. derece sit alanı içinde geçecek taşıt ve yaya yollarının çevreye zarar vermeyecek şekilde ele alınması, çevrenin yeşillendirilmesi ve boş alanların ağaçlandırılmasına özen gösterilmesinin gerektiği, yine 8048 sayılı Koruma Kurulu kararında ise "İstanbul Sarıyer İlçesi Feneri mevkiinde Koç Üniversitesi kampus alanına ilişkin sunulan 1/5000 ölçekli vaziyet planı ve öneri projenin 8.3.1996 gün ve 7939 sayılı kararında III. Derece sit alanı olarak belirlenen sınırları içinde kaldığı, vaziyet planına göre kitlelerin parçalı ve avlulu karakterde ele alınarak boğaz silüetini etkilemeyen yükseltide çözüm içermesi nedeniyle koruma ilkeleri açısından uygun görüldüğüne, imar mevzuatı açısından ilgili kurumlarca değerlendirilerek uygulama yapılabileceğine, 1/5000 ölçekli vaziyet planı ile yerleşme dokusunun koruma ilkeleri açısından uygun olduğuna, öneri projenin imar mevzuatı açısından ilgili kurumlarca değerlendirilerek uygulama yapılabileceğine karar verildiği.

Ayrıca Üniversite alanı ile ilgili bu kararlara göre vaziyet planları ve avan proje kurul tarafından onaylanmış olduğundan, imar planı değişik önerisinde de kampus yerleşimi eskiden olduğu gibi tamamen III. derece sit bölgesi içinde yer aldığı, ancak 16.5.1996 tasdik tarihli imar planlarında imar planı onama sınırları içinde hiçbir şekilde yapılaşmaya açılması söz konusu I. derece sit alanları (ağaçlık bölgeler) da bulunmakta iken, bu kez önerilen imar planı değişikliğinde, imar planı onama sınırları tamamen III. derece sit sınırlarından geçirilmiş olup, yani plan onama sınırı eskiye göre daraltıldığından,

Diğer taraftan öneri planlarda sit kararlarında belirtilen hususlara tamamen uyulduğu ve üniversite kampus yerleşiminin III. derece sit alanı içinde kalmasına özen gösterildiği görüldüğünden,

Bayındırlık ve İskân Müdürlüğünün teklif yazısı, işlem dosyası ve plan inceleme raporunun tetkikinde; Bayındırlık ve İskân Bakanlığınca 22 Ağustos 1997 gün ve 1446/11999 sayılı yazısında 1/5000 ölçekli İstanbul Metropolitan Alan Alt Bölge İmar Planı Değişikliği yapılarak "Üniversite Alanı"na dönüştürülmesi işleminin iptali için Sarıyer Belediye Başkanlığınca Danıştay 6. Dairesince açılan dava sonucunda yürütmeyi durdurma kararı alınmış, Yargı kararları uyarınca Bayındırlık ve İskân Bakanlığı 3194 sayılı İmar Kanununun 9 uncu Maddesine göre res' en 7.12.1998 gün ve 1998/17518 sayılı yazısıyla söz konusu alanın tekrar "Orman Alanı"na dönüştürüldüğü ve aynı tarihte onaylanan aynı yere ilişkin 1/5000 ve 1/1000 Nazım ve Uygulama İmar Planlarının iptal

edildiği, bunun üzerine kurumu tarafından, üniversite yerleşmesinin tamamen 3 üncü derece sit alanı sınırları içine alındığı ve böylece alanın küçültülmek suretiyle yeniden planlandığı ve 1/50000, 1/5000, 1/1000 ölçekli nazım ve uygulama imar planlarının tetkiki ve onanması 2.12.1998 gün ve 14039 kayıt nolu dilekçe ile talep edildiği ve Bayındırlık ve İskân Bakanlığına sunulduğu 1/50000 ölçekli nazım imar planı değişikliğinin Orman Bakanlığının 31.12.1998 gün ve 413/6884 sayılı yazısında belirtilen bedelli izin sahasının (249 801 m²lik alan) gerekli plan notları da eklenmek suretiyle tekrar "Üniversite Alanı" olarak 3194 sayılı İmar Kanununun 9 uncu maddesi uyarınca Bayındırlık ve İskân Bakanlığı tarafından 14.1.1999 tarihinde res' en onandığı,

1/5000 ve 1/1000 ölçekli nazım ve uygulama planlarının 14.1.1999 tasdik tarihli ve 1/5000 ölçekli nazım imar planı değişikliği plan notlarına uygun olarak hazırlanmış olduğuna, kurum ve kuruluşların görüşlerinin bulunduğu, öneri planlarının 2.11.1985 gün ve 18916 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan "İmar Planı Yapımı ve Değişikliklerine Ait Esaslara Dair Yönetmelik" koşullarını sağladığı,

Söz konusu onaylı 1/1000 ve 1/5000 ölçekli Nazım Uygulama İmar Planına göre "planlama alanı içerisinde" Yüksek Öğretim tesisleri ve kampus alanında; rektörlük, kütüphane, öğrenci merkezi, idari birimler, insanî bilimler, fen bilimleri, mühendislik, güzel sanatlar, sağlık birimleri merkezi, vb. fakülte binaları, rektörlük kabul ve görüşme merkezi, kreş, ilk yardım merkezi, kapalı spor merkezi, anfitiyatro özel tip yatakhane, yemek tesisleri, bekleme kulübesi ve benzeri, yangın müdahale merkezi, toprak altı yangın su rezervi tankları, yangın ihbar kulesi, giriş binası, arıtma tesisi, üniversite yapıları ve tesislerinin yer alacağına, uygulamanın avan projeye göre yapılacağına belirlendiği anlaşıldığından,

3194 sayılı İmar Kanununun 8 inci ve İmar Planı Yapılması ve Değişikliğine Ait Esaslara Dair Yönetmeliğin 14 üncü maddesi gereğince Sarıyer İlçesi Rumeli Feneri Köyü Mavramoloz Devlet Ormanı içinde 249 801 m² alan üzerinde 1/5000 ölçekli Nazım İmar Planı ve 1/1000 ölçekli Uygulama İmar Planı önerisinin onanmasında bir sakınca olmadığına 3.3.1999 tarihinde oybirliği ile karar verildi.

Gültekin Ündey Vali Yardımcısı İl İdare Kurulu Bşk. (İmza)	Ali Özel İl Hukuk İşleri Müdürü (Raporlu)	Kadir Boy Defterdar V. (İmza)	Ömer Balıbey Millî Eğitim Müdürü (İmza)
M. Hayati Akmeahmet Bayındırlık ve İskân Mtd. (İmza)	Uzm. Dr. Mehmet Salman Sağlık Müdürü (İmza)	Ali Karaca T. ve Köy İşleri Bak. İl Mtd. V. (İmza)	
	Tasdik Olunur. 11.3.1999 Erol Çakır Vali (İmza)		

T.C.

İstanbul Valiliği

Bayındırlık ve İskân Müdürlüğü

Sayı : B.09.İLM.4.34.00.10/14738-14839-14505-12564

Bayındırlık ve İskân Bakanlığına

(Teknik Araştırma ve Uygulama Genel Müdürlüğü)

Ankara

İlgi : a) Bakanlığımızın 16.12.1998 gün ve 20 40/18047 sayılı yazısı.

b) 2.12.1998 gün ve 11687 sayılı yazımız.

c) Bakanlığımızın 7.12.1998 gün ve 17518 sayılı yazısı.

İlimiz-Sarıyer İlçesi sınırları içerisinde kalan bir kısım orman alanının üniversite alanına dönüştürülmesine ilişkin Bakanlığımızın 22.8.1997 gün ve 1446/11999 sayılı yazısı ile onaylanan 1/50 000, 1/5000, 1/1000 ölçekli Nazım ve Uygulama imar planlarında yapılmak istenilen değişiklik önerisi ilgi (b) yazımız ile Bakanlığımıza sunulmuştur.

Bakanlığımızın ilgi (a) yazısında Koç Üniversitesine ait plan değişikliği konusunun Bakanlığımıza iletilmesi gerekçesi de belirtilmesi suretiyle konuya ilişkin Valiliğimiz görüşünün bildirilmesi istenmektedir.

Bakanlığımızın 21.10.1998 gün ve 1719-14385 sayılı yazısının son paragrafında her türlü kullanım kararı değişikliğinin 3194 sayılı İmar Kanununun 9 uncu maddesinde belirtilen Bakanlığımız görevleri ile ilgili yetkiler saklı kalmak kaydıyla Belediye ve Mücavir alan sınırları dışında Valiliğimizce incelenerek sonuçlandırılması gerektiği bildirilmiştir.

Söz konusu üniversite alanı ile ilgili olarak evvelce 3194 sayılı Kanunun 9 uncu maddesine göre Bakanlığımızca imar planı onama işleminin yapıldığı gözönüne alınmış olup plan değişiklik önerisinde aynı prosedür takip edilmek suretiyle Bakanlığımızca yine 9 uncu madde uyarınca resen onaylanabileceği düşünüldükçe konu Bakanlığımıza iletilmiştir.

Ayrıca üniversite alanı ile ilgili imar planı değişiklik önerisi 2.12.1998 gün ve 11637 sayılı yazımızla Bakanlığımıza iletilmiştir. Ancak Koç Üniversitesi plan iptali ile ilgili 7.12.1998 tarih ve 17513 sayılı Bakanlığımızın yazısı ve eki plan örneği Valiliğimize (Bay. ve İsk. Müd.) 11.12.1998 tarihinde intikal etmiştir.

Üniversite alanı ile ilgili imar planları yürürlükte iken Bahçeköy Belediyesi tarafından 19.5.1997 tarih, 97/14 sayı ile Avan projesi tastik edilerek yapı izin belgesi verilen kampus inşaatlarının kabasının % 80 civarında tamamlanmış ve söz konusu kampus yerleşiminin 3 üncü derece sit alanı da ve ağaçsız bölgede yapılmakta olduğu, yerinde yapılan incelemede gözlenmiştir.

Sonuç olarak: Kaba inşaat seviyesinin % 80 civarında olduğu görülen üniversite kampüsü tesislerinin, Orman Bakanlığından tahsis edilen bu alanda yapılması kamu yararı olması dolayısıyla uygun mutalaa edilmektedir.

Bilgilerinize arz ederim.

Erol Çakır
İstanbul Valisi

T.C.

İstanbul Valiliği

2.12.1998

Bayındırlık ve İskân Müdürlüğü

Sayı : B.09.İLM.4.34.00.10/11687

Bayındırlık ve İskân Bakanlığına

(Teknik Araştırma ve Uygulama Gen. Müd.)

Ankara

İlgi : a) Koç Üniversitesinin 2.12.1998 tarihli dilekçe ve eki 1/50 000, 1/5 000, 1/1 000 ölçekli imar planları.

b) Bakanlığımızın 22.8.1997 gün ve 1446/11999 sayılı yazısı eki imar planları.

İlimiz Sarıyer ilçe sınırları içinde ve Boğaziçi imar planı sınırları dışında kalan (Bakanlar Kurulunun 26.4.1992 gün ve 2938 sayılı kararı ile Koç Üniversitesine tahsis edilen) bir kısım alana ait 1/50 000, 1/5 000 ve 1/1 000 ölçekli imar planı değişikliği 3194 sayılı İmar Kanununun 9 uncu maddesi uyarınca 21.8.1997 tarihinde Bakanlığımızca resen onaylanmış olup, ilgi (b) yazı ekinde Valiliğimize (Bayındırlık ve İskân Müdürlüğü) ve Büyükşehir Belediye Başkanlığına gönderilmiştir.

Bu işlemler sırasında söz konusu alanların Bahçeköy Belediyesi mücavir alan sınırları içinde bulunması nedeniyle adı geçen belediyeye Valiliğimizce (Bayındırlık ve İskân Müd.) bilgi verilmiştir.

Bakanlığımızın 16.11.1998 gün; 15830 sayılı yazıları ile Bahçeköy Belediyesi mücavir alanından çıkartılarak Valiliğimiz yetki ve sorumluluğuna verilen ve içinde Koç Üniversitesine tahsisli alanında bulunduğu 7 adet köyün sınırları 1/25 000 ölçekli harita üzerinde 3194 sayılı İmar Kanununun 45 inci maddesi uyarınca resen onandığı bildirilmiştir.

Bu kerre ilgi (a) dilekçe ile 22.8.1997 tasdik tarihli İmar Planlarının Onama sınırlarında tadilat yapıldığından ve kampus binalarının III üncü derece sit alanı içine alındığından bahisle buna göre yeniden tanzim edilen 1/50 000, 1/5 000 ve 1/1 000 ölçekli imar planlarının onanması istenilmektedir.

21.8.1997 tasdik tarihli imar planları ile ilgi (a) dilekçe eki imar planları karşılaştırılmış olup, onama sınırlarında tadilat yapıldığı ve tanzim edilen imar planlarında yapılan sınırlarının daraldığı görülmüştür.

İlgi (a) dilekçe örneği ile kurumu tarafından hazırlanan 1/50 000, 1/5 000 ve 1/1 000 ölçekli imar planları yazımız ekinde sunulmuş olup, 3194 sayılı İmar Kanununun 9 uncu maddesine göre gereğini tensiplerinize arz ederim.

Ali Cafer Akyüz

Vali a.

Vali Yardımcısı

T.C.

Bayındırlık ve İskân Bakanlığı

14.1.1999

Teknik Araştırma ve Uygulama Genel Müdürlüğü

Ankara

Dosya : 340113205-65

Sayı : B.09.0.TAU.0.17.00.00-676

Konu : Plan değişikliği

Dağıtım

- İlgi : a) İstanbul Valiliğinin 2.12.1998 gün ve 11687 sayılı yazısı.
b) İstanbul Valiliğinin 23.12.1998 gün ve 14505/12564 sayılı yazısı.
c) Orman Bakanlığının 31.12.1998 gün ve 413-6884 sayılı yazısı.
d) 21.10.1998 gün ve 1719/14385 sayılı yazımız.

İlgi (a) yazı ve ekleri ile yapılması istenilen İstanbul İli, Sarıyer İlçesi sınırları içinde ve 7.12.1998 tarihinde Bakanlığımızca yapılan plan değişikliği ile orman alanı olarak düzenlenen alanın sınırlarının küçültülerek üniversite alanına dönüştürülmesi hakkındaki plan değişikliği teklifi incelendi.

Teklif; İstanbul Valiliğinin ilgi (b) yazısındaki olumlu görüşte dikkate alındığında; Orman Bakanlığının ilgi (c) yazısında belirtilen bedelli izin sahası (249 801 m²'lik alan) gerekli plan notları da eklenmek suretiyle üniversite alanı olarak 3194 sayılı İmar Kanununun 9 uncu maddesi uyarınca re'sen onandı.

Onanlı 1/ 50 000 ölçekli 3/1 adet plan ektedir.

Bakanlığımızca yapılan onama işlemi uyarınca söz konusu alana ait 1/ 5 000 ve 1/1 000 ölçekli nazım ve uygulama imar planlarının Valiliğinizce incelenerek sonuçlandırılması gerekmektedir.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Yurdanur Yerlikaya
Bakan a.
Genel Müdür Yardımcısı

T.C.

Orman Bakanlığı
Orman/Genel Müdürlüğü
Kadastro ve Mülkiyet Dairesi Başkanlığı
Sayı : KDM.5-1704-413-6884

31.12.1998

Konu : Koç Üniversitesi

Bayındırlık ve İskân Bakanlığı
(Teknik Araştırma ve Uygulama Genel Müdürlüğü)

İlgi : 16.12.1998 gün 340113205 Dosya/18046 S.Y.

İstanbul İli Sarıyer İlçesi sınırları içerisinde Bakanlığımızca tahsis edilen üniversite alanının Sarıyer Belediyesince açılan dava sonucu, alınan Yargı kararı gereğince 3194 sayılı İmar Kanununun 9 uncu maddesine göre resen 7 Aralık 1998 gün ve 1998/17518 sayılı yazısı ile orman alanına dönüştürülen alanla ilgili olarak 1/ 5000 ölçekli değişik planında yer alan üniversite alanının sınırlarının küçültülmesi nedeniyle, söz konusu alanın tekrar üniversite alanına dönüştürülmesi istemi ile ilgili Bakanlığımız görüşü istenmektedir.

Bakanlığımızca İstanbul İli Sarıyer İlçesi Rumelifeneri Köyü hudutlarında 1 920 735 m²'lik ormanlık sahada Koç Üniversitesi kurulması amacıyla Millî Eğitim Bakanlığı adına kesin izin verilmişti.

İzin konusu Danıştay İdari Dava Dairesi Genel Kurulunun verdiği karar dikkate alınarak değerlendirilmiş ve söz konusu izin sahası 249 801 m²'ye indirilerek bedelli izine çevrilmiştir.

Konuya ilişkin Bakanlık makamının olur örneği ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Ömer Coşkun
Genel Müdür a.
Genel Müdür Yardımcısı

T.C.

Orman Bakanlığı

Orman Genel Müdürlüğü

Kadastro ve Mülkiyet Dairesi Başkanlığı

Sayı : KDM.5-1704-413/1018

Bakanlık Makamına

İstanbul İli, Sarıyer İlçesi, Rumelifeneri Köyü hudutlarında 1 920 735 m²'lik ormanlık sahada Koç Üniversitesi kurulması amacıyla Bakanlığımızın 14.3.1995 gün ve 130, 22.3.1995 gün ve 1141, 3.8.1995 gün ve 434 sayılı üç ayrı oluru ile Millî Eğitim Bakanlığına kesin izin verilmiştir.

İzin konusu çeşitli birimlerce 1995 yılı Mart ayından beri dava konusu edilmiştir. Son olarak Danıştay İdari Dava Daireleri Genel Kurulunda 1998/296 ve 1998/297 karar noları ile teşkilatımızca verilen iznin dayanağı irdeleme konusu edilmiştir.

İzin konusu Danıştay İdari Dava Daireleri Genel Kurulunun verdiği karar dikkate alınarak değerlendirildiğinde; ön izin ve ayrı ayrı olur verilen üç kesin izninde 6831 sayılı Orman Kanununun 17 nci maddesine göre verildiği, Bakanlar Kurulunun 26.4.1992 gün ve 92/2938 sayılı kararının işlemlerde esas alınmadığı, yalnızca bilgilendirme olarak atıfta bulunulmuş olduğu belirlenmiştir. Bu durum karşısında anılan kurulun kararının 2 nci paragrafında bahsedilen hüküm uygulamasının yapılmasında sakınca bulunmadığı yorumlanmaktadır.

Ancak Kararın henüz netleşmediği ve kesin sonuç ifade etmediği dikkate alınmak durumundadır. Bu nedenle iznin bedelliye dönüştürülmesinde alınacak olan bedellerin mahkemenin olumsuz (iptale yönelik) karar vermesi halinde; hiç bir şekilde faize konu edilmeyeceği, ödenecek bedellerin aynen iadesinin kabul edileceği ve bu işlemden dolayı teşkilatımızın hiç bir şekilde sorumlu tutularak dava konusu edilmeyeceğinin bildirilmesi ve bunun taahhüt edilmesi hususu ile yukarıda izah edilenlerin kabulünün bildirilmesi halinde bedelsiz olarak verilen iznin anılan mahkemenin verdiği henüz kesinleşmemiş kararı dikkate alınarak bedelliye çevrilebileceği Millî Eğitim Bakanlığına talebi üzerine bildirilmiştir.

Millî Eğitim Bakanlığından cevaben alınan 20.11.1998 gün ve 31010 sayılı yazı ekindeki Koç Üniversitesine ait yazıda yukarıda Bakanlığımızca talep edilen hususların kabul edildiği taahhüt edilmektedir.

Buna göre söz konusu iznin bedelliye dönüştürülebilmesi için sahada yapılanlara ait bilgi ve belgeler ile projeler ile yapılan binaların imar planına ve vaziyet planına göre durumlarının mahallinde yapılan inceleme ve değerlendirmesinde;

1. Bedelli izne konu edilebilecek alan ve Millî Eğitim Bakanlığınca yeniden talep edilen koordinatlı haritadaki sahanın 249 801 m² olduğu,

2. Koç Üniversitesi kampusu 1/ 2000 ölçekli vaziyet planının imar planına uygun olduğu inşaat kullanım alanlarının ve inşaat durumunun her birim için ayrı ayrı değerlendirilerek yapılacak olan inşaat alanının 96 767 m² olduğu,

3. SİT derecelendirme haritalarında izne konu 249 801 m² alanın Kültür Bakanlığı İstanbul III. numaralı Tabiat ve Kültür Varlıklarını Koruma Kurulunun 8.2.1996 gün ve 7902 sayılı kararı ile III. derece yapılaşmaya açık sit alanı olarak sınırlandırılan sahanın içinde kaldığı, I. derece doğal sit alanı kabul edilen 2 971 m²'lik alanın 249 801 m²'lik alanın dışında tutulduğu,

4. Halen inşaat halinde olup toplam 96 767 m² inşaat alanının inşaatların bitmiş durumları gözönüne alınarak, Bayındırlık Bakanlığı 1998 yılı inşaat m² birim fiyatlarından IV. sınıf inşaatlar B

grubu yapılar Üniversite ve Yüksek Okullar ve Eğitim Enstitüleri kategorisindeki 55 821 000 TL/MF üzerinden, maliyetinin hesaplanması gerektiği belirlenmiştir.

Tetkik ve tasvibinize; İstanbul İli, Sarıyer İlçesi, Rumelifeneri Köyü hudutları dahilinde Koç Üniversitesi kurulması amacıyla Bakanlığımızın 14.3.1995 gün ve 130 sayılı 22.3.1995 gün ve 1141 sayılı, 3.8.1995 gün ve 434 sayılı üç ayrı oluru ile Millî Eğitim Bakanlığı adına 1 920 735 m²'lik ormanlık sahada verilen izinde saha miktarının 249 801 m²'ye indirilmesini, 96 767 m² sahada inşaatları devam eden dosyasında detayları belirlenmiş (üniversite merkezi, hizmet binası, kütüphane, idari bilimler fakültesi, insani bilimler bölümü, fen edebiyat fakültesi, mühendislik fakültesi, spor salonu, yemekhane, revir, 5 adet A tipi, 12 adet B tipi yatakhane, 28 adet özel tip yatakhane, rek-törlük misafir kabul yeri ve kreş binaları için bedel alınmasını, 249 801 m²'lik sahada devam edecek izin ve bedelle ilgili iş ve işlemleri yürütmek üzere Orman Genel Müdürlüğünün görevlendirilmesini takdirlerinize, uygun görülmesi halinde olurlarınıza arz ederim.

Hasan Basri Canlı
Genel Müdür

Olur

3.12.1998

Ersin Taranoğlu
Orman Bakanı

2. - İstanbul Milletvekili Aydın Ayaydın'ın, İstanbul TEM Bahçeşehir ve Çamlıca gişelerine ilişkin sorusu ve Bayındırlık ve İskân Bakanı Koray Aydın'ın yazılı cevabı (7/120)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorularımın Bayındırlık ve İskân Bakanı Sayın Koray Aydın tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını tensiplerinize arz ederim.

Saygılarımla.

Prof. Dr. Aydın Ayaydın
İstanbul

Seçim bölgem olan İstanbul'un iki ayrı yöresinde TEM Otoyolu üzerinde bulunan gişeler nedeniyle bu bölgelerde oturan vatandaşlarımız işe gidiş ve gelişlerinde yaşadıkları sıkıntı ile ödemek zorunda oldukları ücretler sonucu hayatlarından bezdiler. Avrupa yakasında İstanbul-Bahçeşehir-Esenkent ile Asya yakasında Maltepe-Kartal-Pendik-Tuzla sakinlerini kapsayan bu bölgede yaşayan vatandaşlarımızın sıkıntıları çok büyüktür. Bakanlığınızın acil bir çözüm üretmesi gerekmektedir.

1. İstanbul İli Büyükkçekmece İlçesine bağlı "Bahçeşehir" Beldesi Emlakbank tarafından yapılan ve Dünya Habitat ödüllü alan örnek bir yerleşim birimidir. Projenin bitiminde, 18 000 konut ve yaklaşık 100 000 nüfuslu bir yer olacaktır. Halen 4 600 konutu yerleşime açılmış, 25 000 civarında kişi oturmaktadır. Hemen bitişğinde 100 000 nüfuslu olacak Esenkent bulunmaktadır. Bahçeşehir ve Esenkent sakinlerinin sabah ve akşamları işe gidiş ve gelişlerinde çektiği sıkıntı ve çile had safhaya ulaşmıştır.

TEM Karayolunun Bahçeşehir gişelerinde oluşan uzun kuyruklar ile Bahçeşehir'e giriş için TEM'den yol vermek yerine Avcılar istikametine saptırılıp gişeden sonra karanlık ve tenha bir yol ile Bahçeşehir'e girilebilmektedir. Basına da çeşitli kez yansıyan yol kesmeler ve saldırı olayları nedeniyle Bahçeşehir'liler gece belli bir saatten sonra evden çıkamaz oldular. Bu nedenle TEM Bahçeşehir mevkiinde direkt olarak Bahçeşehir'e bir giriş verilmesi zorunluluk arz etmektedir. Ay-

nca; Bahçeşehir'liler de diğer İstanbul'lular gibi ücret vermeden işe gidip gelmek istemektedirler. Bu da onların en doğal hakkıdır. Mahmutbey Gişelerinin Bahçeşehir'den sonraki bir merkeze alınması için Bakanlığımız bir çalışma yapmakta mıdır veya yapacak mıdır?

2. Maltepe, Kartal, Pendik ve Tuzla'da oturan yüzbinlerce vatandaşımızın da sabah-akşam işe gidiş gelişlerinde Çamlıca gişelerinde uzun kuyruklar oluşturdukları ve günde iki kez 400 000 TL. olmak üzere toplam 800 000 TL. ücret ödemek durumunda kaldıkları görülmektedir. Avrupa yakasında Bahçeşehir, Asya yakasında Çamlıca gişelerini kullanmak bu bölgede yaşayan insanların bütçesini olumsuz yönde etkilemektedir. Karayollarının, artık kent içi caddesi haline gelen Bahçeşehir ile Kartal-Maltepe-Pendik-Tuzla için Çamlıca gişelerinin yerlerini değiştirmesi ve daha ileri bir bölgeye alması gereklidir. Bu bölgede yaşayan 1 milyonu aşkın vatandaşımızın uzun süredir devam eden bu ızdırabının sona ermesi için Bakanlığınıza bağlı Karayolları Genel Müdürlüğünde bir çalışma var mıdır? Eğer yoksa böyle bir düzenleme çalışması yapmayı düşünüyor musunuz?

T.C.

Bayındırlık ve İskân Bakanlığı
Araştırma, Planlama ve Koordinasyon
Kurulu Başkanlığı
Ankara

28.7.1999

Sayı : B.09.0.APK.0.22.00.00.17/534

Konu : İstanbul Milletvekili Prof. Dr. Aydın Ayaydın'ın yazılı soru önergesi

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : TBMM Genel Sekreterliğinin 7.7.1999 tarih ve Kan.Kar.Md.A.01.0.GNS.0.10.00.02-748 sayılı yazısı.

İstanbul Milletvekili Prof. Dr. Aydın Ayaydın'ın, TEM Otoyolu üzerinde bulunan Bahçeşehir ve Çamlıca gişeleriyle ilgili olarak, Bakanlığınıza yönelttiği TBMM 7/120 esas sayılı yazılı soru önergesine dair cevabımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Koray Aydın

Bayındırlık ve İskân Bakanı

İstanbul Milletvekili, Aydın Ayaydın'ın, TBMM 7/120 esas sayılı yazılı soru önergesine dair sorular ve cevapları :

Sorular :

Seçim bölgem olan İstanbul'un iki ayrı yöresinde TEM Otoyolu üzerinde bulunan gişeler nedeniyle bu bölgelerde oturan vatandaşlarımız işe gidiş ve gelişlerinde yaşadıkları sıkıntı ile ödemek zorunda oldukları ücretler sonucu hayatlarından bezdiler. Avrupa yakasında İstanbul-Bahçeşehir-Esenkent ile Asya yakasında Maltepe-Kartal-Pendik-Tuzla sakinlerini kapsayan bu bölgede yaşayan vatandaşlarımızın sıkıntıları çok büyüktür. Bakanlığımızın acil bir çözüm üretmesi gerekmektedir.

1. İstanbul İli Büyükçekmece İlçesine bağlı "Bahçeşehir" Beldesi Emlakbank tarafından yapılan ve Dünya Habitat ödüllü alan örnek bir yerleşim birimidir. Projenin bitiminde, 18 000 konut ve yaklaşık 100 000 nüfuslu bir yer olacaktır. Halen 4 600 konutu yerleşime açılmış, 25 000 civarında kişi oturmaktadır. Hemen bitişiğinde 100 000 nüfuslu olacak Esenkent bulunmaktadır. Bahçeşehir ve Esenkent sakinlerinin sabah ve akşamları işe gidiş ve gelişlerinde çektiği sıkıntı ve çile had safhaya ulaşmıştır.

TEM Karayolunun Bahçeşehir gişelerinde oluşan uzun kuyruklar ile Bahçeşehir'e giriş için TEM'den yol vermek yerine Avcılar istikametine saptırılıp gişeden sonra karanlık ve tenha bir yol ile Bahçeşehir'e girilebilmektedir. Basına da çeşitli kez yansıyan yol kesmeler ve saldırı olayları nedeniyle Bahçeşehir'liler gece belli bir saatten sonra evden çıkamaz oldular. Bu nedenle TEM Bahçeşehir mevkiinde direkt olarak Bahçeşehir'e bir giriş verilmesi zorunluluk arz etmektedir. Ayrıca; Bahçeşehir'liler de diğer İstanbul'lular gibi ücret vermeden işe gidip gelmek istemektedirler. Bu da onların en doğal hakkıdır. Mahmutbey Gişelerinin Bahçeşehir'den sonraki bir merkeze alınması için Bakanlığımız bir çalışma yapmakta mıdır veya yapacak mıdır?

2. Maltepe, Kartal, Pendik ve Tuzla'da oturan yüzbinlerce vatandaşımızın da sabah-akşam işe gidip gelişlerinde Çamlıca gişelerinde uzun kuyruklar oluşturdukları ve günde iki kez 400 000 TL. olmak üzere toplam 800 000 TL. ücret ödemek durumunda kaldıkları görülmektedir. Avrupa yakasında Bahçeşehir, Asya yakasında Çamlıca gişelerini kullanmak bu bölgede yaşayan insanların bütçesini olumsuz yönde etkilemektedir. Karayollarının, artık kent içi caddesi haline gelen Bahçeşehir ile Kartal-Maltepe-Pendik-Tuzla için Çamlıca gişelerinin yerlerini değiştirmesi ve daha ileri bir bölgeye alması gereklidir. Bu bölgede yaşayan 1 milyonu aşkın vatandaşımızın uzun süredir devam eden bu ızdırabının sona ermesi için Bakanlığınıza bağlı Karayolları Genel Müdürlüğünde bir çalışma var mıdır? Eğer yoksa böyle bir düzenleme çalışması yapmayı düşünüyor musunuz?

Cevaplar :

1593 sayılı Erişme Kontrollü Karayolları Kanununa göre tesis edilen otoyollar standardı ve maliyeti çok yüksek yapılardır. Bu gibi yapıların normal bütçe kaynakları ile tesis edilmesi mümkün olmadığı için pek çok batı ülkesinde olduğu gibi ülkemizde de otoyolların ücretli olması prensibi benimsenmiştir. Otoyollardan toplanan ücretler Hazine Müsteşarlığı kontrolündeki Kamu Ortaklığı Fonunda toplanmakta ve bu kaynak kullanılan kredi borçlarının ödenmesi, yeni otoyolların tesisi, bakım ve işletilmesinde kullanılmaktadır. Ayrıca, ülkemizde otoyolların ücretsiz alternatifleri mevcuttur. Böylece, kullanıcıya yüksek standartlı ve konforlu bir yolu kullanarak ücret ödemek ya da standardı daha düşük bir yolu ücretsiz olarak kullanma tercihi zaten bırakılmıştır.

Bahçeşehir ve Esenkent yerleşimleri otoyolun inşaatından sonra otoyolun cazibesi ve çekimi nedeniyle oluşmuş uydu kentleridir. Karayolları Genel Müdürlüğünün, İstanbul'un bütün yerleşimlerine ücretsiz otoyol kullanım imkânı sağlamak gibi bir görevi bulunmadığı gibi, böyle bir talep hem mali hem de sosyal açıdan uygun olmamaktadır. Söz konusu kesimde otoyol ücret uygulamasının kaldırılması sonucunda, Çatalca-Çerkezköy istikametine sanayinin de geliştiği dikkate alınrsa, Karayolları Genel Müdürlüğü bu tip taleplerle çok yoğun bir şekilde karşılaşacak ve bu taleplerin arkası kesilmeyecektir.

Otoyolun Avcılar gişelerinden Bahçeşehir'e bağlanan bağlantı yolu, bahsedildiği gibi tenha bir yol olmayıp, gece ve gündüz trafiği yoğun olan bir kesimdir. Ayrıca, Bahçeşehir'de bir jandarma karakolu bulunmaktadır. Yol kesme ve saldırı olaylarıyla ilgili konu doğrudan asayiş ilgilendirmekte olup, Karayolları Genel Müdürlüğü ile bir ilgisi bulunmamaktadır.

Mahmutbey Avcılar gişelerinin kaldırılması konusunda herhangi bir çalışma düşünülmemektedir. Otoyol üzerinde Mahmutbey gişelerinin tarzında çok büyük kapsamlı alan gişelerinin yapılabilmesi için yeterli uzunlukta ve genişlikte, düşey eğimi düşük, alıyman bir yol kesiminin inşa edilebileceği geniş bir araziye ihtiyaç vardır. Mahmutbey gişelerinin bulunduğu kesim, bu tür teknik şartları karşılayan yöredeki tek uygun yerdir. Böyle bir alan bulunsa dahi mevcut gişelerin sökülerek yeni bir alana nakledilmesi hem kamulaştırma hem de imalat maliyetini gerektirecektir. Ayrıca, Devlet hem büyük bir gelir kaybına uğrattılacak, hem de yeni oluşturulacak gişeler için zaten sınırlı olan bütçeye ağır yük gelecektir.

İstanbul'da 2 adet abn gişesi bulunmaktadır. Bunlar Anadolu yakasında Çamlıca ve Avrupa yakasında Mahmutbey gişeleridir. Anadolu yakasındaki Çamlıca gişelerinin Gebze'ye taşınması ile Çamlıca gişelerinin yanısıra Samandıra, Kurtköy ve Şekerpinar gişeleri de kaldırılacak ve otoyol gelirlerinden % 21'lik gelir kaybı olacaktır. Ayrıca, Çamlıca gişelerinin Gebze'de tesisi için kamu-laştırma hariç 7 trilyon TL. gereklidir. Aynı şekilde Rumeli yakasında Mahmutbey gişelerinin Çatalca'ya taşınması ile Mahmutbey gişelerinin yanısıra Avcılar ve Hadımköy gişeleri de kaldırılacak ve otoyolu gelirlerinden % 20'lik gelir kaybı olacaktır. Böylece söz konusu gişelerin İstanbul il sınırları dışına alınması ile Karayolları Genel Müdürlüğümüze ait otoyolu gelirlerinden % 41'lik gelir kaybı olacak ve 1999 yılı birim fiyatları ile 14 trilyon TL. söz konusu gişelerin taşınması ve inşası (kamulaştırma hariç) için gerekecektir. Ayrıca söz konusu kesimlerdeki otoyol özelliğini kaybedip imar yolu haline gelecek ve yeni otoyolun yapımını gerektirecektir. İstanbul İli dışına alınacak gişeleri Kocaeli ve diğer iller de istemeyecek, dolayısıyla erişme kontrollü yol özelliği ortadan kalkacaktır.

Daha önce Emlakbank Bahçeşehir yönetimince maliyetleri kendileri tarafından karşılanmak koşulu ile ayrı giriş ve çıkış gişelerinin oluşturulması talep edilmiş ve bu talep Karayolları Genel Müdürlüğümüze uygun bulunmuş olmasına rağmen, her nasılsa başlangıçta çok istekli görünen bu Kuruluş daha sonra ciddi bir girişimde bulunmamıştır.

Bugün 10 milyonun üzerinde nüfusu bulunan İstanbul; Dünyanın en büyük metropollerinden olup, trafik yoğunluğu bunun kaçınılmaz bir sonucudur. Ülkemizde İstanbul İli, iller arasında kişi başına düşen milli gelir ve araç sahipliği açısından en zengin illerdedir. Türkiye'deki araçların beşte biri İstanbul'da bulunmaktadır. Bu trafik yoğunluğu için caydırıcı önlemlerin alınması zamanı gelmiştir.

Ülkemizdeki otoyollarda, kısa mesafelerde birim km. başına ücret daha yüksek olup; amaç kısa mesafelerde kullanımı caydırarak bu kesimlerdeki trafik yoğunluğunu azaltmaktır. Bugün pek çok gelişmiş ülkede ve Dünya metropollerinde Congestion Pricing (yoğunluk ücretlendirilmesi) uygulanmakta ve sürücüler car-pooling'e (bir araçta birden fazla kişi bulunması) teşvik edilmektedir. Yoğunluk ücretlendirilmesi ile trafiğin yoğun olduğu zirve saatlerde (peak) geçiş ücreti daha yüksek alınmakta ve yoğun taşıt kullanımı caydırılmaya çalışılmaktadır. Ülkemizde henüz böyle bir uygulamaya gidilmemiştir.

Bilindiği gibi, son yıllarda Avcılar gişeleri, çevredeki gelişme dikkate alınarak 2 defa düzenlenmiştir. Ancak, zaman zaman yaşanan gişe memuru sıkıntısı ve gişelerin yetersizliği nedeniyle oluşan kuyrukların azaltılması için pek çok gelişmiş ülkede kullanılan Otomatik Geçiş Sistemi (hareket halinde iken elektronik ücret toplama) gündeme gelmiştir. Bu sistem Mahmutbey, Avcılar, Hadımköy, Çamlıca, Samandıra, Kurtköy, Şekerpinar gibi gişelere tesis edilmiş olup, devreye girmesiyle problemlerin belirli ölçüde çözüleceği düşünülmektedir.

Bahçeşehir çevresindeki yerleşim birimlerine hizmet eden "Avcılar" gişelerinde genel müdürlüğümüze yapılan otomatik geçiş sistemi bir giriş ve bir çıkış olarak bitirilmiş olup, halen deneme çalışmaları sürdürülmektedir. Ancak, bu istasyonda otomatik geçiş sisteminin yanısıra gişelerin yenilenmesi ve iyileştirilmesi çalışmaları 1998 yılında tamamlanmıştır. Ayrıca, otomatik geçiş sistemi de temmuz ayı içerisinde hizmete alınmıştır.

Bu çalışmalar sonucunda, Avcılar istasyonunda 1 otomatik geçiş sisteminin yanısıra toplam 7 çıkış gişesi, 4 giriş gişesi, 1 müşterek gişe (giriş+çıkış) yer almaktadır. Bir otomatik geçiş gişesinde 2 saniyede bir aracın geçeceği düşünülürse, (mevcut sistemde, bozuk para verilirse bir araç 8-10 saniyede, bozuk para verilmediği takdirde bu süre 20 saniyeye kadar çıkmaktadır) Paralı geçiş-

lere göre 5-10 daha fazla kapasite yaratılmakta, ayrıca mevcut gişelerinde yenilenmesi sonucunda paralı geçiş kapasitesi % 75 daha artırılmış olmaktadır.

Diğer yandan ülkemizde ilk defa yapılan otomatik geçiş sistemi, bu uygulamalardan alınacak sonuca göre, gerek görüldüğü takdirde diğer otoyol kesimlerinde de bir program dahilinde yaygınlaştırılabilecektir.

Sonuç olarak, Mahmutbey ve Çamlıca gişelerinin kaldırılması ile bu kesimlerde ücret alınmaması konusunda şimdilik herhangi bir çalışmamız bulunmamaktadır.

3. - İstanbul Milletvekili Bülent Akarcalı'nın, Futbol Federasyonu tarafından birinci ligin adının satılmasına ilişkin sorusu ve Devlet Bakanı Fikret Ünlü'nün yazılı cevabı (7/181)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorularımın Devlet Bakanı Sayın Fikret Ünlü tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Bülent Akarcalı
İstanbul

Futbol Federasyonu tarafından birinci ligin adının Telsim Ligi olarak satıldığını öğrenmiş bulunuyoruz.

1. Bu uygulamadan futbol kulüpleri ne gibi yarar sağlayacaktır?
2. Bu uygulama ile, futbol seyircileri, kulüp taraftarları ile TV izleyicileri birinci lig maçlarını seyretmelerinde herhangi bir kısıtlamayla karşılaşacaklar mı ve bilet ücretlerinde ek bir artışa yol açacak mı?

T.C.
Devlet Bakanlığı
Sayı : B.02.0.0.16/01371

27.7.1999

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının Kan.Kar.Md.A.01.0.GNS..0.10.00.02-7/181-728/02381 sayılı yazısı.

İlgi yazınız ekinde alınan İstanbul Milletvekili Sayın Bülent Akarcalı'ya ait yazılı soru önergesinin cevabı ektedir.

Bilgilerinize arz ederim.

Fikret Ünlü
Devlet Bakanı

İstanbul Milletvekili Sayın Bülent Akarcalı'nın 7/181-728 sayılı sözlü soru önergesine Devlet Bakanı Sayın Fikret Ünlü'nün cevabı

Sorular :

Futbol Federasyonu tarafından birinci ligin adının Telsim Ligi olarak satıldığını öğrenmiş bulunuyoruz.

1. Bu uygulamadan futbol kulüpleri ne gibi yarar sağlayacaktır?
2. Bu uygulama ile, futbol seyircileri, kulüp taraftarları ile TV izleyicileri birinci lig maçlarını seyretmelerinde herhangi bir kısıtlamayla karşılaşacaklar mı ve bilet ücretlerinde ek bir artışa yol açacak mı?

Cevap :

Türkiye Futbol Federasyonunca, Telsim Mobil Telekomünikasyon Hizmetleri Sanayi ve Ticaret A.Ş. ile 9.6.1999 tarihinde yapılan bir sözleşme gereği "Profesyonel 1. Lig" adının "Türkiye Telsim Ligi" olarak değiştirildiği açıklanmıştır.

"Profesyonel 1. Lig" adının Title Sponsorluk ile Telsim firmasına satışından elde edilecek gelirin, mevcut tesislerin iyileştirilmesi, alt yapı ve yeni tesislerin yapılması amacıyla 1. Lig kültürüne aktarılacağı, Türkiye Futbol Federasyonu Başkanlığına belirtilmektedir.

Federasyon, bu uygulama ile televizyon izleyicilerine bir kısıtlama veya ek bir mali yük getirmeyeceği kanaatindedir.

Ancak; 3813 sayılı Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanunda Profesyonel 1. Lig ve 1. Lig olarak zikredilen, dolayısıyla kanunî bağlayıcılık kazanan söz konusu organizasyonun adına, her ne gerekçeyle olursa olsun, kanun değişikliği yapılmaksızın başka isimler ilave edilmesi; özellikle "Türkiye" adının bir ticarî firma adıyla birlikte kullanılmasına izin verilmesine ilişkin bir sözleşme imzalanması, Türkiye Futbol Federasyonunun yetkisini aşan bir tasarruf olarak değerlendirildiğinden konu Başbakanlık Hukuk Müşavirliğince mahkemeye intikal ettirilmiştir.

Bilgilerinizi rica ederim.

Fikret Ünlü
Devlet Bakanı

4. - İstanbul Milletvekili Bülent Akarcalı'nın, Belçika'nın bir bölgesindeki TRT-INT yayınlara ilişkin sorusu ve Dışişleri Bakanı İsmail Cem'in yazılı cevabı (7/182)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorularımın Dışişleri Bakanı Sayın İsmail Cem tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Bülent Akarcalı
İstanbul

Belçika'nın Kempen Bölgesinde TRT-INT yayınları kablolu yayından çıkarılmış ve bu uygulama terör elebaşına destek vermek amacıyla yapılmıştır.

1. Uluslararası anlaşmalara, hukuka, her türlü teamüle aykırı ve son derece haysiyet kırıcı bu uygulamaya karşı ne gibi tedbirler alıp, hangi tepkileri göstermeyi düşünmektesiniz?

T.C.

Dışişleri Bakanlığı
Siyaset Planlama Genel Müdürlüğü
Sayı : SPGM/473-377

23.7.1999

Konu : İstanbul Milletvekili Sayın Bülent Akarcalı'nın yazılı soru önermesine cevap

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : 12 Temmuz 1999 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/182-729/02382 sayılı yazıları.

İstanbul Milletvekili Sayın Bülent Akarcalı'nın, ilgede kayıtlı yazılı soru önergelerinin cevabı ilgisikte sunulmaktadır.

Saygılarımla arz ederim.

İsmail Cem
Dışişleri Bakanı

Soru : Belçika'nın Kempen Bölgesinde TRT-INT yayınları kablolu yayından çıkarılmış ve bu uygulama terör elebaşına destek vermek amacıyla yapılmıştır.

1. Uluslararası anlaşmalara, hukuka, her türlü teamülle aykırı ve son derece haysiyet kırıcı bu uygulamaya karşı ne gibi tedbirler alıp, hangi tepkileri göstermeyi düşünmektesiniz?

Cevap : Brüksel Büyükelçiliğimiz ve Anvers Başkonsolosluğumuzdan bir süre önce alınan bilgilerden, Anvers'in bir bölgesine kablolu yayın dağıtımını yapan "IVEKA" adlı özel şirketin "Öcalan'ın idama mahkum olmasını ve Türkiye'deki insan hakları ihlallerini protesto" bahanesiyle, TRT-INT'in kablolu yayınlarına 30 Eylül 1999 tarihinden itibaren son vermeyi kararlaştırdığı öğrenilmiştir. Bu haber üzerine, Bakanlığımız ve ilgili temsilciliklerimizce derhal harekete geçilmiş ve bu kapsamda, Anvers Başkonsolosluğumuzca, "IVEKA" şirketinin başkanı olan, eski Senatör Hugo van Rompaey nezdinde girişimde bulunulmuştur. Ayrıca, Brüksel ve Anvers Başkonsolosluklarımızın görev bölgelerinde bulunan Türk federasyon ve derneklerince, anılan TV şirketine karşı bir tepki kampanyası başlatılması ve "IVEKA" şirketine kablolu yayın alan vatandaşlarımızca da anılan şirkete protesto mektupları gönderilerek, TRT-INT yayımına son verme kararı iptal edilmediği takdirde, mevcut abonelik kontratlarının feshedilmesi yoluna gidileceği bildirilmiştir.

Bahsekonu girişimlerimiz ve vatandaşlarımızca gösterilen örgütlü ve yoğun tepkiler üzerine, "IVEKA" şirketi geri adım atmak zorunda kalmış ve şirket Yönetim Kurulu 5 Temmuz 1999 günü yaptığı toplantıda, TRT-INT ile ilgili 25 Haziran 1999 tarihli kararını askıya almayı kararlaştırmıştır. Şirket tarafından bir basın açıklamasıyla duyurulan söz konusu kararda ayrıca, şirketin TRT-INT ile mevcut sözleşmeyi gerektiğinde iptal etmesine, ilişkin niyetini muhafaza ettiği, bölgedeki Türklere değişik Türkçe programlar yayımlayabilmek için başka bir Türk televizyonunu da kablolu yayına almaya yönelik araştırmalar yapmaya karar verdiği kaydedilmiştir.

Böylelikle, Bakanlığımız ve ilgili dış temsilcilerimizce zamanında harekete geçilerek gerekli girişimlerin yapılmış olması ve vatandaşlarımızın, gerek kişisel, gerek oluşturdukları dernek ve birlikler aracılığıyla gösterdikleri bilinçli tepkiler sayesinde, TRT-INT yayımını durdurma kararının askıya alınarak, uygulamaya konulmasının önlenmesi sağlanmıştır.

5. - *Sivas Milletvekili Abdullatif Şener'in, Sermaye Piyasası Kurulu Başkanı hakkındaki iddialara ilişkin Başbakanın sorusu ve Devlet Bakanı Recep Önal'ın yazılı cevabı (7/206)*

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorularımın Sayın Başbakan Bülent Ecevit tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

8.7.1999

Doç. Dr. Abdullatif Şener

Sivas

Sorular :

1. Ekim 1997'de 3 yıllığına Sermaye Piyasası Kurulu Başkanlığına atanan Muhsin Mengü-türk'ün atamanın yapıldığı Ekim ayından önceki altı aylık dönemde ANAP Genel Başkanı ve dönemin Başbakanı Mesut Yılmaz'ın kuzeni Mehmet Kutman'ın şirketi Global Menkul Değerler A.Ş.'ye müşavirlik ve eğitim adı altında çok yüksek ücretlerle bazı hizmetler verdiği ve SPK Başkanlığına ataması yapılan kadar kuzen Kutman'ın maaşlı görevlisi olduğu doğru mudur?

2. Birçok kokteyl ve toplantılarına dönemin Başbakanı Mesut Yılmaz'ın eşi Berna Yılmaz'ın bizzat ev sahibeliği yaptığı Kuzen (Mesut Yılmaz'ın teyze oğlu-Paris doğumlu) Mehmet Kutman'ın şirketi Global Menkul Değerler A.Ş.'nin Sermaye Piyasası Kurulu ve İstanbul Menkul Kıy-

metler Borsası nezdindeki sayısız usulsüz işlemlerinin göz ardı edilmesini temin etmek için; Kutman'ın ücretli görevlisi Mengüttürk'ün Sermaye Piyasası Kurulu Başkanlığına getirildiği söylentisi doğru mudur?

3. Muhsin Mengüttürk'ün SPK Başkanı olmadan önce Global Menkul Değerler A.Ş.'ye verdiği hizmetlerin bedeli hangi şirketin adına fature edilerek ödenmiştir? Şimdiki SPK Başkanı Mengüttürk'ün Global Menkul Değerler A.Ş.'de bu konuda denetim yaptırabilmesi mümkün müdür?

4. SPK Başkanı Muhsin Mengüttürk'ün Global Menkul Değerler A.Ş. çalışanları ile müşavirlik ve eğitim hizmetleri verdiği dönemde kurmuş olduğu yakın borsa arkadaşlıkları ve dostlukları SPK Başkanı olduktan sonra aniden kesilmiş midir?

5. SPK Başkanı Muhsin Mengüttürk'ün soyadı Mengüttürk olan başka bir yakını vasıtasıyla da Global Menkul Değerler A.Ş.'den ücret aldığı doğru mudur?

6. SPK Başkanı Muhsin Mengüttürk'ün Hatır Sokak Gaziosmanpaşa/Ankara'da faaliyet gösteren "MBA Uluslararası İş, Bilgi ve Yönetim Sistemleri A.Ş." ile görev sırasında ve görevinden önce herhangi bir doğrudan veya dolaylı ilişkisi olmuş mudur?

T.C.

Devlet Bakanlığı

27.7.1999

Sayı : B.02.0.004/(16)2274

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : a) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının 19.7.1999 tarihli ve Kan.Kar.Md.-A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/206-795/02487 sayılı yazısı.

b) Başbakanlığın 21.7.1999 tarihli ve B.02.0.KKG.0.12/106-32/3/3375 sayılı yazısı.

c) 23.4.1999 tarihli ve KÖB/718-7209 sayılı yazı.

Sivas Milletvekili Abdüllatif Şener tarafından Sayın Başbakanımıza yöneltilen ve Sermaye Piyasası Kurulu Başkanı Muhsin Mengüttürk'ü konu alan 7/206-795 sayılı yazılı soru önergesiyle ilgili olarak adı geçen Kurul Başkanlığından alınan ilgi (c) yazının sureti ilişikte gönderilmiştir.

Bilgilerinize arz ederim.

Recep Önal
Devlet Bakanı

T.C.

Başbakanlık

Sermaye Piyasası Kurulu

23.4.1999

Sayı : KÖB/718-7209

T.C. Devlet Bakanlığı ve
Başbakan Yardımcılığına
(Sayın H. Hüsamettin Özkan)

İlgi : 22.7.1999 tarih ve B.02.0.002/1391 sayılı yazınız.

İlgi yazınızda, Sivas Milletvekili Abdüllatif Şener'in Başbakan Sayın Bülent Ecevit'e tevcih ettiği 7/206-795 sayılı yazılı soru önergesine ilişkin cevapların en kısa süre içinde Bakanlığınıza gönderilmesi talep edilmektedir.

Soru önergesinde yer alan ve doğrudan şahsıma yöneltilen sorulara ilişkin cevapları sırasıyla aşağıda sunulmaktadır.

A. Soru önergesinin 1 ve 3 üncü maddelerinde, kurul başkanlığına atandığım Ekim 1997 tarihinden önceki 6 aylık dönemde Sayın Mesut Yılmaz'ın kuzeni Mehmet Kutman'ın şirketi Global Menkul Değerler A.Ş.'ye müşavirlik ve eğitim adı altında çok yüksek ücretlerle bazı hizmetler verip vermediğim; SPK Başkanlığına atamam yapılana kadar Mehmet Kutman'ın maaşlı görevlisi olup olmadığı; Global Menkul Değerler A.Ş.'ye verilen hizmetlerin bedelinin hangi şirket adına fatura edilerek ödendiği hususlarında sorulara yer verilmiştir.

9.7.1999 tarihinde basın yoluyla açıklamada da belirttiğim üzere, Global Menkul Değerler A.Ş.'ye tarafımdan herhangi bir şekilde müşavirlik hizmeti verilmemiştir.

Anılan şirkete tarafımdan verilmiş herhangi bir hizmet de bulunmamaktadır. Ancak, uluslararası bir kuruluş Euromoney tarafından çeşitli mali kuruluşların yönetici ve çalışanları için düzenlenen eğitim programlarında akademisyen sıfatım dolayısıyla Euromoney ile yaptığı eğitimlik anlaşması çerçevesinde, eğitmen olarak görev aldım. Bu kapsamda, Global Menkul Değerler A.Ş.'de de, 18-21 Eylül 1997 tarihleri arasında 4 gün süre ile "Öz Sermaye Değerlemesi, İhracı ve Porföy Yönetimi" konulu ders verdim. Tüm bu eğitim programlarında tek muhatabım Euromoney olmuştur.

İlgi şirkete Euromoney aracılığı ile verdiğim bu ders dışında hiç bir ilişkim olmamıştır.

B. Soru önergesinin 2 nci ve 3 üncü maddelerinde Global Menkul Değerler A.Ş.'nin sayısız usulsüzlüklerinin göz ardı edilmesi için SPK Başkanlığına getirilip getirilmediğim ve Global Menkul Değerler A.Ş.'de denetim yaptırabilmenin mümkün olup olmadığı sorulmaktadır.

Global Menkul Değerler A.Ş. hem halka açık bir anonim ortaklık olması nedeniyle hem de sermaye piyasasında faaliyette bulunan bir aracı kurum olması nedeniyle Sermaye Piyasası Kanununun kapsamında ve Sermaye Piyasası Kurulunun denetimine tabi bulunan bir şirkettir.

Anılan şirket, kurul başkanlığına atandığım Ekim 1997 tarihinden bugüne kadar birçok kez kurul denetim ve inceleme kapsamına alınmış; bu denetim ve incelemeler sonucunda elde edilen veriler çerçevesinde, objektif kistaslara dayanarak ve hiç bir istisnai uygulamaya mahal verilmeyerek gereken işlemler yapılmıştır. Başkanlığım süresince, ilgili şirket hakkında kurul tarafından yapılan işlemleri gruplandırarak bir tarih sırası içinde aşağıdaki şekilde sunmak mümkündür:

I. Aracı Kurum Nezdinde Sermaye Piyasası Kanunu ve İlgili Mevzuat Çerçevesinde Yapılan Denetimler :

<u>Denetim</u>	<u>Kapsam</u>	<u>Sonuç</u>
Denetim	SPKn'ya uygunluğunun denetimi kapsamında 1997 yılı ve 1.1.1998-31.7.1998 dönemi hesaplarının incelenmesi amacıyla, 27.8.1998 tarihli görevlendirme ile başlayan denetim çalışmaları sonucunda 19.11.1998 tarihli rapor düzenlenmiştir.	Aracı kurum 13 konuda uyarılmış ve SPK 47/B-5'e aykırılık nedeniyle Mehmet Kutman, Cem Kalyoncu, Gregory M. Kiez, Ian Connor, İmregül Gencer, M. Güven Betaş ve Sedat Alsancay hakkında C. Savcılığına suç duyurusunda bulunulmuştur.
Denetim	19.11.1998 tarihli Denetleme Raporu ve bu rapor doğrultusunda Şirketin mevzuata uyum sağlaması	Aracı Kurum 4 konuda uyarılmış ve SPKn. 47/B-5'e aykırılık nedeniyle Mehmet Kutman hakkında C. Savcılığına suç duyurusunda

<u>Denetim</u>	<u>Kapsam</u>	<u>Sonuç</u>
	İçin yapılan uyarıların gereklerinin yerine getirilip getirilmediğinin araştırılması amacıyla 12.2.1999 tarihli görevlendirme ile başlatılan denetim sonucunda, 10.5.1999 tarihli rapor düzenlenmiştir.	bulunulmuş ve Seri:V, No:18 Tebliğine aykırı uygulamalarının sürdürülmesi halinde kredili menkul kıymet, açığa satış ve menkul kıymetlerin ödünç alma ve verme işlemlerine ilişkin yetki belgelerinin iptal edileceği aracı kuruma ihtar olunmuştur.
Denetim	Sermaye piyasasında izinsiz aracılık faaliyetinde bulunan Cüneyt Akman adlı şahsın işlemlerinin incelenmesi sırasında, çalıştığı aracı kurumlar arasında yer alması sebebiyle Global Menkul Değerler A.Ş. nezdinde de 10.8.1998 tarihinde başlatılan denetim sonucunda, 31.5.1999 tarihli rapor düzenlenmiştir.	Global A.Ş.'nin Antalya ve Merkez şubelerinin Cüneyt Akman'ın izinsiz aracılık yapmasına uygun mekan, teknik donanım ve personel sağladığını tespit etmelerine ve ilgili hesap ilişkisini kesmelerine rağmen, Seri:V, No: 19 Tebliği çerçevesinde Kurulumuza bildirimde bulunmamaları nedeniyle, Antalya Şube Müdürü İlhan Özkan, Yurtiçi-Satışlar Şubeler Koordinasyonundan sorumlu direktör yardımcısı Gökhan Özer, Merkez Yurtiçi Satıştan Sorumlu Direktör yardımcısı İrfan Sakin ve Yurtiçi satıştan sorumlu direktör Cem Kalyoncu hakkında SPKn. Md. 47/B-5 ve 49 hükümleri uyarınca C. Savcılığına suç duyurusunda bulunulmasına karar verilmiştir.

II. Aracı Kurumun Başvuruları Çerçevesinde Yapılan İncelemeler :

1. Aracı Kurumun Kurulumuzca Sonuçlandırılan Başvuruları :

<u>İnceleme</u>	<u>Kapsam</u>	<u>Sonuç</u>
İnceleme	Aracı Kurumun Bakırköy/İstanbul şube açma talebine ilişkin 13.1.1998 tarihli başvurusu üzerine inceleme başlatılmış olup, bu inceleme sonucunda 10.2.1998 tarihli rapor hazırlanmıştır.	23.3.1998 tarihinde başvuru olumlu sonuçlandırılmıştır.
İnceleme	Aracı Kurumun Nuruosmaniye-İstanbul İrtibat Bürosunu Şubeye dönüştürme talebine ilişkin 18.12.1998 tarihli başvurusu üzerine inceleme başlatılmış olup, bu inceleme sonucunda 23.2.1998 tarihli rapor hazırlanmıştır.	26.3.1998 tarihinde başvuru olumlu sonuçlandırılmıştır.

<u>İnceleme</u>	<u>Kapsam</u>	<u>Sonuç</u>
İnceleme	Aracı Kurumun Global Portföy Yönetimi A.Ş. ticaret unvanlı portföy yönetim şirketinin kurulması için izin verilmesi talebine ilişkin 28.5.1998 tarihli başvurusu üzerine inceleme başlatılmış olup, bu inceleme sonucunda 14.7.1998 tarihli rapor hazırlanmıştır.	Kurulca düzenlenen rapor çerçevesinde, portföy yönetim biriminin aracı kurum bünyesinden çıkarılmasının Kurulca talep edilmesi üzerine, aracı kurum tarafından yapılan başvuru 31.7.1998 tarihinde olumlu sonuçlandırılmıştır.
İnceleme	Aracı Kurumun Isparta ve Kayseri'de İrtibat Bürosu açma talebine ilişkin 7.5.1998 tarihli başvurusu üzerine inceleme başlatılmış olup, bu inceleme sonucunda 7.7.1998 tarihli rapor hazırlanmıştır.	31.7.1998 tarihinde başvuru olumlu sonuçlandırılmıştır.
İnceleme	Aracı Kurumun 31.10.1998 itibariyle, hazırlayarak Kurulumuza gönderdiği mali tablolarının, Kurulumuzun Sermaye Yeterliliği düzenlemelerine uygunluğunun araştırılması ile sınırlı olarak yapılan inceleme sonucunda 24.12.1998 tarihli rapor hazırlanmıştır.	Aracı Kurumun sermaye yeterliliği düzenlemeleri çerçevesinde gerekli tedbirleri alması ve finansal durumunu güçlendirmesi sağlanmıştır.
İnceleme	Aracı Kurumun Fon kuruluşuna izin verilmesi talebine ilişkin 4.11.1998 tarihli başvurusu üzerine inceleme başlatılmış olup, bu inceleme sonucunda 10.6.1999 tarihli rapor hazırlanmıştır.	30.6.1999 tarihinde başvuru olumlu sonuçlandırılmıştır.

2. Aracı Kurumun Henüz Sonuçlandırılmamış Olan Başvuruları

<u>İnceleme</u>	<u>Kapsam</u>	<u>Sonuç</u>
İnceleme	Aracı Kurumun İzmir'de şube açma talebine ilişkin 27.8.1998 tarihli ve Bandırma/Balıkesir'de irtibat Bürosu açma talebine ilişkin 26.10.1998 tarihli başvuruları.	Gerek yurtiçi gerek yurtdışı sermaye piyasalarında kriz ortamının olması; Şirketin yurtdışı iştiraklerinin bulunması ve halka açık bir aracı kurum olması gibi unsurlar dikkate alınarak;

<u>İnceleme</u>	<u>Kapsam</u>	<u>Sonuç</u>
İnceleme	Aracı Kurumun 5.5.1999 tarihli sermaye artırımı izin başvurusu	<p>– Aracı Kurumun tüm yapısının bir bütün olarak görülebilmesi amacıyla uluslararası bağımsız denetimden geçmiş konsolide mali tablolarını kurula ulaştırdıktan,</p> <p>– 31.3.1999 tarihli mali tablolarında yer alan danışmanlık gelirlerinin Kurul düzenlemelerine uygunluğunun araştırılması amacıyla yürütülen inceleme sonuçlandıktan,</p> <p>sonra incelemeye alınmasına karar verilmiştir. Başvurular bu nedenle henüz sonuçlandırılmamıştır.</p>

III. Global Menkul Değerler A.Ş. (Aracı Kurum)'nin İştirak Ettiği Yatırım Ortaklıkları, Portföy Yönetim Şirketi ve Kurucusu Olduğu Yatırım Fonu ile İlgili Olarak Yapılan İşlemler :

<u>İnceleme</u>	<u>Kapsam</u>	<u>Sonuç</u>
İnceleme	SPKn'dan kaynaklanan gözetim görevi çerçevesinde, Aracı Kurumun kurucusu olduğu Fona ilişkin olarak 8.6.1998 tarihli yazısı ile yolladığı 31.12.1997 tarihli mali tablolar ile bağımsız denetçi raporunun yayımlandığı gazetelerle ilgili inceleme.	Aracı Kurumun kurucusu olduğu Fona ait 31.12.1997 tarihli bilanço ile 1.1.1997-31.12.1997 dönemine ilişkin gelir tablosunun bir önceki yıla karşılaştırmalı olarak ilan edilmemesi, ilana ve bu ilanların Kurula gönderilmesine ilişkin yasal sürelerle uyulmaması nedeniyle mevzuat hükümlerine uyum konusunda gerekli dikkat ve özenin gösterilmesi hususunda Aracı Kurum 11.6.1998 tarihinde uyarılmıştır.
İnceleme	Aracı Kurumun iştirak ettiği Atlas, Evren ve Global Menkul Kıymetler Yatırım Ortaklıklarının, çıkarılmış sermayelerinin tamamının 1997 yılı temettüsünden karşılanmak suretiyle artırılması talebine ilişkin 18.5.1998 tarihli başvuruları sonucunda 22.6.1998 tarihli rapor düzenlenmiştir.	Şirketlerin başvurusu olumlu karşılanmış, ancak, "Seri:IV, No:1 sayılı Tebliğ'in 7 nci maddesinde düzenlenen "Temettü dağıtımı ortaklıklarca, hesap dönemini izleyen 5 inci ayın sonuna kadar tamamlanmak zorundadır" şeklindeki hükmi gerçekleştirmelerinin fiilen mümkün olmadığı, bunun nedeninin de bu konuda alınan Kurul Kararına aykırı olarak Kurulumuza geç başvurulması olduğunun tespit edildiği, anılan Tebliğ hükmüne ve Kurul Kararına aykırı olarak kâr payına mahsuben dağıtılacak hisse senedinin dağıtımına Mayıs

İncelemeKapsamSonuç

- İnceleme** Aracı Kurumun, kurucusu olduğu Fon İçtüzüğü'nün Fonun süresine ilişkin maddesinin "süresiz" olarak değiştirilmesi talebine ilişkin 24.4.1998 tarihli başvurusu üzerine yapılan inceleme sonuçlarına 4.5.1999 tarihli müzakerede yer verilmiştir.
- İnceleme** SPKn'dan kaynaklanan gözetim görevi çerçevesinde, Tahsin Bensel tarafından 9.4.1999 tarihli yazıları ile yaptığı özel durum açıklamalarına ilişkin inceleme sonucunda 27.4.1999 tarihli müzakkere hazırlanmıştır.
- İnceleme** Aracı Kurumun % 99.9'luk sermaye payı ile kurucu ortak olduğu Global Portföy Yönetimi A.Ş. (Şirket)'ne portföy yöneticiliği yetki belgesi verilmesi talebine ilişkin 5.11.1998 tarihli şirket başvurusu üzerine, 23-24.11.1998 tarihleri arasında, Şirket nezdinde yerinde inceleme yapılmış olup, bu inceleme sonucunda 4.12.1998 tarihli rapor hazırlanmıştır.
- ayı içerisinde başlanamaması nedeniyle, bundan sonra Kurulumuza yapılacak başvurularda, başvuru sürelerine uyum konusunda gerekli dikkat ve özenin gösterilmesi, bunun tekrarı halinde yasal takibe geçileceği hususunda anılan yatırım ortaklıkları 30.7.1998 tarihinde uyarılmışlardır.
- Aracı Kurumun değişiklik talebi olumlu sonuçlandırılmış, ancak başvurunun 5 yıl olan Fon süresinin son gününde yapılmış olması ve bu tutumun daha önceki işlemlerde de görülmesi nedeniyle bundan sonra Kurulumuza yapılacak başvurularda, Kurulca yapılacak incelemenin gerektirdiği süre de dikkate alınarak başvuru tarihlerini belirlemede gerekli özenin gösterilmesi konusunda Aracı Kurum 18.5.1998 tarihinde uyarılmıştır.
- Aracı Kurumun iştirak ettiği Atlas Menkul Kıymetler Yatırım Ortaklığı A.Ş. ve Evren Menkul Kıymetler Yatırım Ortaklığı A.Ş.'nin ortağı ve yönetim kurulu üyesi olan Tahsin Bensel, söz konusu yatırım ortaklıklarında sahip olduğu pay oranlarının sırasıyla % 4,76'ya ve % 3,37'ye ulaşması nedeniyle Özel Durumların Kamuya Açıklanmasına İlişkin Tebliğ (Seri:VIII No:20) gereğince yapılması gereken açıklamayı yapmadığı için 6.5.1999 tarihinde uyarılmıştır.
- Portföy Yönetim Şirketinin başvurusu 26.1.1999 tarihinde olumlu sonuçlandırılmıştır.

C) Soru önergesinin 4 üncü maddesinde Global Menkul Değerler A.Ş.'ye verdiğim iddia edilen müşavirlik ve eğitim hizmetleri süresince yakın borsa arkadaşlıkları ve dostlukları kurul başkanı olunca kesilip kesilmediği sorulmaktadır.

Yukarı bölümlerde de açıkladığım üzere, ilgili şirketle 4 gün süreli eğitim dışında iş ilişkim ve ekte listesi sunulan eğitim verdiğim çalışanlarıyla iddia edildiği gibi bir dostluk ilişkim bulunmamaktadır.

D) Soru önergesinin 5 inci maddesinde soyadı Mengüttürk olan bir yakınım vasıtasıyla Global Menkul Değerler A.Ş.'den ücret alıp almadığım sorulmaktadır.

Yukarıda ayrıntılı olarak yapılan açıklamalarda da belirtildiği üzere, ilgili şirketle hiç bir bağlantım olmadığı gibi, benimle aynı soyadı taşıyan bir akrabam aracılığıyla, anılan şirket tarafından şahsıma yapılan bir ödeme de olmamıştır.

E) Soru önergesinin 6 ncı maddesinde, şahsımın "MBA Uluslararası İş, Bilgi ve Yönetim Sistemleri A.Ş." ile görev sırasında ve görevden önce herhangi bir doğrudan veya dolaylı ilişkim olup olmadığı sorulmaktadır.

Kurul Başkanlığı görevime başlamamı takiben, ilgili birimin hizmet ihtiyacı bildirimi çerçevesinde, bilgi sisteminin yeniden yapılması amacıyla proje, yönetim ve teknik danışmanlık hizmetleri çerçevesinde, Kurulun Fon, Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğine uygun biçimde, en düşük bedel ve pazarlık usulü ile 20.11.1997 - 14.8.1998 döneminde MBA A.Ş.'den profesyonel bazda danışmanlık hizmetleri alınmıştır. MBA A.Ş.'den beklenen hizmetin alınmasını ve Kurulun bilgi işlem hizmetlerini yürütecek nitelikte teknik personel ihtiyacının tamamlanmasını takiben, ilgili şirketten danışmanlık hizmeti alınmasına son verilmiştir.

Kurul başkanlığına atanmadan önce, MBA A.Ş. ile hiçbir ilişkim olmamıştır. Ancak, 1988-1992 yılları arasında görev yaptığım Eximbank'da ve 1993-1995 yılları arasında görev yaptığım Bayındır Hayat Sigorta A.Ş.'de çalışan bir görevli ile 15.9.1995-30.11.1995 tarihleri arasında Bayındır Hayat Sigorta A.Ş.'ye danışmanlık hizmeti veren bir teknik personelin, bu görevlerinin bitiminden sonraki bir dönemde MBA A.Ş.'ye ortak olduklarını öğrendim. Bu kişilerle aynı kurumlarda görev yapmak dışında başka bir ilişkim olmamıştır.

Bilgilerinize arz ederim.

Prof. Dr. Muhsin Mengüttürk
Kurul Başkanı

Tarih : 18 Eylül 1997

Kurs : Equity Issuance, Valuation and Portfoliomanagement

Öğretmen : Muhsin Mengüttürk

Yer : Global Menkul Değerler 16 ncı Kat Konferans Odası

Katılımcılar :

Banu Lostar

Hisse senetleri, Yurtiçi satış ve Pazarlama

Polat Yaman

"

Köksal Aksoy

"

Ünal Yaparlar

"

Murat Türkeli

"

Levent Yakar

"

Bahar Lafçı

"

Oğuzhan Tuncel

"

Yurdaer Kurucu

"

Kemal Erpamir

Sistem Koordinatörlüğü

Abdullah Kunt

Sabit getirili menkul kıymetler (Yarım bırakmış)

Selran Çakır

Araştırma (Daha önce İng. katıldı, devam etmemiş.)

Güldem Atabay

Yurtiçi araştırma

Arda Arat

Yarım bırakmış.

Global Menkul Değerler Öz Sermaye Değerlemesi, İhracı ve Portföy Yönetimi
Dört Günlük Kurs Programı
18-21 Eylül 1997
Birinci Gün
Öz Sermaye Değerlemesi

Oturum 1

Sermaye Maliyeti

- Sermaye bileşenleri
- Optimal sermaye yapısı
- Ağırlıklı ortalama sermaye maliyeti
- Borç maliyetinin hesaplanması
- Öz sermaye maliyetinin hesaplanması (kâr payı, iskonto modeli, kazanç verimliliği yöntemi ve CAMP)
- Betayı etkileyen faktörler, betayı kaldıracıca göre düzeltme

Oturum 2

Öz Sermaye Değerlemesi 1 : Muhasebe Yaklaşımı

- Kârlılık, likidite, verimlilik ve borç oranları-oran analizi
- Öz sermaye getirisi ve sürdürülebilir büyüme
- Kâr payı büyüme modeli
- F/K oranı ve kazanç modeli
- Muhasebe yaklaşımının kısıtlamaları
- Yaratıcı muhasebe

Oturum 3

Öz Sermaye Değerlemesi 2 : Nakit Akışı Yaklaşımı

- Serbest nakit akışlarının önemi
- Serbest nakit akışı yönteminin üstünlükleri
- Serbest nakit akışlarının hesaplanması ve değerlendirme prosedürü
- "Terminal yıl" in belirlenmesi ve "terminal değer" in hesaplanması
- "Artık değer" yaklaşımı

Oturum 4

Vaka Çalışması : Kellogg Şirketi

Delegeler bu tanınmış Amerikan şirketinin hisse fiyatını yükseltmek için yönetim kurulu tarafından kararlaştırılan önlemleri değerlendirecek. Alınan önlemlerin gerçekten şirkete ek değer kazandırıp kazandırmadığı tartışılıp gerekirse yeni önlemler tasviye edilecek

Oturum 5

Vaka Çalışması : Sears & Roebuck & Co.

Delegeler ABD'nin dev şirketi Sears Roebuck Şirketler Grubuna ait bazı şirketlerin satışa sunulmasının olası etkilerini inceleyecek. Ayrıntılı serbest nakit akışı hesapları yapılarak bu gelişmelerin hisse değerine etkisi araştırılacak

İkinci Gün
Öz Sermaye İhracı

Oturum 1

Öz Sermayenin Doğası ve Türleri

- Öz sermayenin doğası
- Adi hisseler ve imtiyazlı hisseler (kümülatif, iffa edilebilir, kârdan pay alan ve çevrilebilir imtiyazlı hisseler)
- Hissedar hakları
- Hissedarların şirket yönetimindeki etkinliği ve bunun şirket performansına etkisi
- İngiltere, ABD, Japonya ve Almanya örnekleri.

Oturum 2

Halka Arzın Nedenleri ve İhraç Teknikleri

- Halka arz nedenleri
- Halka arzın dezavantajları
- İlk kez halka arz
- Tahsisli satış
- Piyasaya giriş
- "Book building" ve "çağrı ile halka arz" yöntemlerinin kıyaslaması
- ADR ve GDR'ler

Oturum 3

Yatırımcı Amaçları

- Yatırımcı amaçları
- Yatırımcıların gelir ve likidite gereksinimleri, risk toleransları, getiri beklentileri
- Yatırımcıların zaman ufku
- Hayat çevrimi analizi

Oturum 4

Öz Sermaye Hibridleri : Çevrilebilir Tahviller ve Varantlar

- Temel karakteristikler ve kullanım alanları
- Çevrilebilir tahvillerin fiyat aralıkları
- Çevrilebilir tahviller ile öz sermaye varantlarının kıyaslaması
- Öz sermaye hibridlerinin avantajları ve dezavantajları
- Değerleme yöntemleri

Oturum 5

Vaka Çalışması : Churchill Şirketi

Delegeler bir İngiliz şirketi ile ilgili olarak verilen çeşitli bilgilerden yararlanarak ve çeşitli değerlendirme yöntemleri kullanarak iki ayrı tarihte öz sermaye değerlemesi yapacaklar. İkinci tarihte halka açılma kararı alan Churchill'in hisse senedi fiyatı saptanıp gerçek durumda kullanılan fiyatla karşılaştırılacak.

Üçüncü Gün

Portföy Teorisi ve Yönetimi

Oturum 1

Verimli Piyasalar, Rassal Yürütüşler ve Risk Getiri Analizi

- Verimli piyasalar hipotezi ve rassal yürütüş teorisine bir bakış
- Portföy risk ve getirisinin tanımlanması
- Çeşitlendirme teorisi

Oturum 2

Modern Portföy Teorisi ve Sermaye Varlıkları Fiyatlandırma Modeli

- Verimli sınır ve verimli çeşitlendirilmiş portföyler
- Karakteristik çizgi ve görel riskin ölçümü olarak beta
- Sermaye varlıkları fiyatlandırma modeli
- Bu modelin pratik uygulamaları
- Sermaye varlıkları fiyatlandırma modelinin varsayımları ve problemleri

Oturum 3

Yatırım Prosesi ve Stil Analizi

- Stil analizi ve stil tahsisinin önemi
- Yukardan aşağı ve aşağıdan yukarı yaklaşımlar
- Büyüme -yatırım ve değer- yatırım stilleri
- Aktif ve pasif yönetim
- Endeksleme yöntemleri

Oturum 4

Vaka Çalışması : Stil Rotasyonları

Delegeler borsalarda stil ve sektör rotasyonlarına neden olan faktörlere bakıp bu rotasyonları doğru zamanlayıp üstün performans göstermenin mümkün olup olmadığını araştıracaklar.

Oturum 5

Varlık Tahsisi ve Piyasa Zamanlaması

- Varlık tahsisi ve çeşitleri
- Hisse senedi/tahvil karışımı seçmek
- Piyasaların çevrimsel davranış
- Piyasa zamanlamasının riskleri
- Varlık tahsisi ile portföy oluşturma ve değiştirme

Oturum 6

Vaka Çalışması : ABD "Boğa" Piyasası ve Tersine Yatırım

ABD piyasalarında 1994 yılından beri devam eden yükselme tüm yatırımcıları şaşkınlığa sürüklemekte. Delegeler bu vaka çalışmasında böyle bir ortamda piyasanın tersine hareket etmeye karar veren büyük bir fonun ünlü yöneticisinin stratejisini değerlendirecekler.

Dördüncü Gün

Aktif Yönetim ve Türev Enstrümanları

Oturum 1

Aktif Yönetim, Teknik Analiz ve Tahmin Yöntemleri

- Temel analize kıyasla teknik analiz
- Grafiklerden alınabilecek bilgiler
- Kazanç sürprizleri ve analizcilerin kazanç revizyonları
- Piyasanın aksine teknikler ve piyasa yönünde teknikler
- Tarihsel ekstrapolasyon yöntemine kıyasla senaryo yöntemi

Oturum 2

Portföy Yönetimi ile İlgili Çoktan Seçmeli Test

Oturum 3

Portföy Yönetiminde Türev Enstrümanlar

- Futures kontratlarının genel karakteristikleri ve avantajları
- Opsiyonların genel karakteristikleri ve avantajları
- Futures ve opsiyonların korunma amaçlı kullanılması

Oturum 4

Vaka Çalışması : Endeks Futures Kontratı ve Opsiyon Kullanarak Korunma

Delegeler piyasa portföyünde long pozisyon almış bir portföy yöneticisinin futures ve opsiyon kullanımı ile nasıl korunabileceğini inceleyecekler.

Oturum 5

Kurs Özeti ve Son Değerlendirmeler

6. — *İçel Milletvekili Turhan Güven'in, Sermaye Piyasası Kurulu Başkanı hakkındaki iddialara ilişkin Başbakanın sorusu ve Devlet Bakanı Recep Önal'ın yazılı cevabı (7/214)*

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorularımın Başbakan Bülent Ecevit tarafından yazılı olarak cevaplandırılması hususunda gereğini arz ederim.

Saygılarımla.

Turhan Güven

İçel

DYP Grup Başkanvekili

1. Ekim 1997 tarihinde 3 yıllığına Sermaye Piyasası Kurulu Başkanlığına atanan Muhsin Mengittürk'ün bu ataması yapılmadan önce, Global Menkul Değerler A.Ş.'ye müşavirlik hizmeti verdiği iddiaları doğru mudur?

2. Halen Sermaye Piyasası Kurulu Başkanı olarak görev yapan Muhsin Mengittürk'tün, son günlerde Devlet Bakanı Sayın Hikmet Uluğbay'ı intihar teşebbüsüne vardırarak derecede elem ve tüzümlü veren durumuna neden olduğu iddia edilen, Global Menkul Değerler A.Ş.'nin ve borsanın mevcut durumunu incelemesini doğru, ciddi ve tarafsızca yapacağına inanıyor musunuz?

3. Global Menkul Değerler A.Ş. ile ilgili inceleme ve araştırmanın Başbakanlık Teftiş Kurulu Başkanlığı veya diğer yetkili kurulca yapılması daha doğru, tarafsız ve uygun olmaz mı? Böyle bir düşünceniz var mıdır?

T.C.

Devlet Bakanlığı

Sayı : B.02.0.004 (16) 2275

27.7.1999

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : a) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının 19.7.1999 tarihli ve KAN.KAR.MD.-A. 01.0.GNS.0.10.00.02-7/214-834/02566 sayılı yazısı.

- b) Başbakanlığın 21.7.1999 tarihli ve B.02.0.KKG.0.12/106-32/11/3376 sayılı yazısı.
c) 23.4.1999 tarihli ve KÖB/717-7208 sayılı yazısı.

İçel Milletvekili Turhan Güven tarafından Sayın Başbakanımıza yöneltilen ve Sermaye Piyasası Kurulu Başkanı Muhsin Mengütiürk'ü konu alan 7/214-834 sayılı yazılı soru önergesiyle ilgili olarak adigeçen kurul başkanlığından alınan ilgi (c) yazının sureti ilişikte gönderilmiştir.

Bilgilerinize arz ederim.

Recep Önal
Devlet Bakanı

23.7.1999

Başbakanlık Sermaye Piyasası Kurulu

Sayı : KÖB/717-7208

T.C. Devlet Bakanlığı ve Başbakan Yardımcılığına

(Sayın H. Hüsamettin Özkan)

İlgi : 22.7.1999 tarih ve B.02.0.002/1390 sayılı yazınız.

İlgi yazınızda, İçel Milletvekili Turhan Güven'in Başbakan Sayın Bülent Ecevit'e tevcih ettiği 7/214-834 sayılı yazılı soru önergesine ilişkin cevapların en kısa süre içinde Başkanlığınıza gönderilmesi talep edilmektedir.

Soru önergesinde yer alan sorulara ilişkin cevapları sırasıyla aşağıda sunulmaktadır.

A) Soru önergesinin 1 inci maddesinde, kurul başkanlığına atandığım Ekim 1997 tarihinden önceki dönemde Global Menkul Değerler A.Ş.'ye müşavirlik hizmeti verip vermediğim sorulmaktadır.

9.7.1999 tarihinde basın yoluyla yaptığım açıklamada da belirttiğim üzere, Global Menkul Değerler A.Ş.'ye tarafımdan herhangi bir şekilde müşavirlik hizmeti verilmemiştir.

Anılan şirkete tarafımdan verilmiş herhangi bir hizmet de bulunmamaktadır. Ancak, uluslararası bir kuruluş olan Euromoney tarafından çeşitli mali kuruluşların yönetici ve çalışanları için düzenlenen eğitim programlarında akademisyen sıfatım dolayısıyla Euromoney ile yaptığım eğitimlik anlaşması çerçevesinde, eğitmen olarak görev aldım. Bu kapsamda, Global Menkul Değerler A.Ş.'de de, 18-21 Eylül 1997 tarihleri arasında 4 gün süre ile "Öz Sermaye Değerlemesi, İhracı ve Portföy Yönetimi" konulu ders verdim. Tüm bu eğitim programlarında tek muhatabım Euromoney olmuştur.

İlgili şirketle Euromoney aracılığı ile verdiğim bu ders dışında hiç bir ilişkim olmamıştır.

B) Soru önergesinin 2 nci maddesinde Global Menkul Değerler A.Ş.'nin ve borsanın mevcut durumunun incelenmesinin doğru, ciddi ve tarafsız yapılabileceği sorulmaktadır.

Global Menkul Değerler A.Ş. hem halka açık bir anonim ortaklık olması nedeniyle hem de sermaye piyasasında faaliyette bulunan bir aracı kurum olması nedeniyle Sermaye Piyasası Kanununun kapsamında ve Sermaye Piyasası Kurulunun denetimine tabi bulunan bir şirkettir.

Anılan şirket kurul başkanlığına atandığım Ekim 1997 tarihinden bu güne kadar birçok kez kurul denetim ve inceleme kapsamına alınmış; bu denetim ve incelemeler sonucunda elde edilen veriler çerçevesinde, objektif kısıtlara dayanarak ve hiç bir istisnai uygulamaya mahâl verilmeyerek gereken işlemler yapılmıştır. Hazine ile IMF Heyetinin ortak basın açıklaması yaptıkları 2.7.1999 tarihinde İMKB'de gözlemlenen fiyat hareketleri ile ilgili olarak başlatılan inceleme çalışmalarıyla ilgili hazırlanan rapor hakkında 9.7.1999 tarihinde kamuya bilgi verilmiştir.

Başkanlığım stüresince, ilgili şirket hakkında kurul tarafından yapılan işlemleri gruplandırarak bir tarih sırası içinde aşağıdaki şekilde sunmak mümkündür :

I. Aracı Kurum Nezdinde Sermaye Piyasası Kanunu ve İlgili Mevzuat Çerçevesinde Yapılan Denetimler

<u>Denetim</u>	<u>Kapsam</u>	<u>Sonuç</u>
Denetim	SPKn'na uygunluğun denetimi kapsamında 1997 yılı ve 1.1.1998-31.7.1998 dönemi hesaplarının incelenmesi amacıyla, 27.8.1998 tarihli görevlendirme ile başlayan denetim çalışmaları sonucunda 19.11.1998 tarihli rapor düzenlenmiştir.	Aracı kurum 13 konuda uyarılmış ve SPKn. 47/B-5'e aykırılık nedeniyle Mehmet Kutman, Cem Kalyoncu, Gregory M. Kiez, Ian Connor İmregül Gencer, M. Güven Beştaş ve Sedat Alsancak hakkında C. Savcılığına suç duyurusunda bulunulmuştur.
Denetim	19.11.1998 tarihli Denetleme Raporu ve bu rapor doğrultusunda şirketin mevzuata uyum sağlaması için yapılan uyarıların gereklerinin yerine getirilip getirilmediğinin araştırılması amacıyla 12.2.1999 tarihli görevlendirme ile başlatılan denetim sonucunda, 10.5.1999 tarihli rapor düzenlenmiştir.	Aracı kurum 4 konuda uyarılmış ve SPKn. 47/B-5'e aykırılık nedeniyle Mehmet Kutman hakkında C. Savcılığına suç duyurusunda bulunulmuş ve Seri : V. No. : 18 Tebliğine aykırı uygulamalarının sürdürülmesi halinde kredili menkul kıymet, açığa satış ve menkul kıymetlerin ödünç alma ve verme işlemlerine ilişkin yetki beğelerinin iptal edileceği aracı kuruma ihtar olunmuştur.
Denetim	Sermaye piyasasında izinsiz aracılık faaliyetinde bulunan Cüneyt Akman adlı şahsın işlemlerinin incelenmesi sırasında, çalıştığı aracı kurumlar arasında yer alması sebebiyle Global Menkul Değerler A.Ş. nezdinde de 10.8.1998 tarihinde başlatılan denetim sonucunda, 31.5.1999 tarihli rapor düzenlenmiştir.	Global A.Ş.'nin Antalya ve merkez şubelerinin Cüneyt Akman'ın izinsiz aracılık yapmasına uygun mekân, teknik donanım ve personel sağladığını tespit etmelerine ve ilgili hesap ilişkisini kesmelerine rağmen, Seri : V, No. : 19 Tebliği çerçevesinde kurulumuza bildirimde bulunmamaları nedeniyle, Antalya Şube Müdürü İlhan Özkan, Yurt İçi-Satışlar Şubeler Koordinasyonundan sorumlu direktör yardımcısı Gökhan Özer, merkez yurt içi satıştan sorumlu direktör yardımcısı İrfan Sakin ve yurt içi satıştan sorumlu direktör Cem Kalyoncu hakkında SPKn. Md.47/B-5 ve 49 hükümleri uyarınca C. Savcılığına suç duyurusunda bulunulmasına karar verilmiştir.

II. Aracı Kurumun Başvuruları Çerçevesinde Yapılan İncelemeler :

1. Aracı Kurumun Kurulumuzca Sonuçlandırılan Başvuruları :

<u>İnceleme</u>	<u>Kapsam</u>	<u>Sonuç</u>
İnceleme	Aracı kurumun Bakırköy/İstanbul Şube açma talebine ilişkin 13.1.1998 tarihli başvurusu üzerine inceleme başlatılmış olup, bu inceleme sonucunda 10.2.1998 tarihli rapor hazırlanmıştır.	23.3.1998 tarihinde başvuru olumlu sonuçlandırılmıştır.
İnceleme	Aracı kurumun Nuruosmaniye-İstanbul irtibat bürosunu şubeye dönüştürme talebine ilişkin 18.2.1998 tarihli başvurusu üzerine inceleme başlatılmış olup, bu inceleme sonucunda 23.2.1998 tarihli rapor hazırlanmıştır.	26.3.1998 tarihinde başvuru olumlu sonuçlandırılmıştır.
İnceleme	Aracı kurumun Global Portföy Yönetimi A.Ş. ticaret unvanlı portföy yönetim şirketinin kurulması için izin verilmesi talebine ilişkin 28.5.1998 tarihli başvurusu üzerine inceleme başlatılmış olup, bu inceleme sonucunda 14.7.1998 tarihli rapor hazırlanmıştır.	Kurulca düzenlenen rapor çerçevesinde, portföy yönetim biriminin aracı kurum bünyesinden çıkarılmasının kurulca talep edilmesi üzerine, aracı kurum tarafından yapılan başvuru 31.7.1998 tarihinde olumlu sonuçlandırılmıştır.
İnceleme	Aracı kurumun 31.10.1998 tarih itibarıyla, hazırlayarak kurulumuza gönderdiği mali tablolarının, kurulumuzun sermaye yeterliliğini düzenlemelerine uygunluğunun araştırılması ile sınırlı olarak yapılan inceleme sonucunda 24.12.1998 tarihli rapor hazırlanmıştır.	Aracı kurumun sermaye yeterliliği düzenlemeleri çerçevesinde gerekli tedbirleri alması ve finansal durumunu güçlendirmesi sağlanmıştır.
İnceleme	Aracı kurumun fon kuruluşuna izin verilmesi talebine ilişkin 4.11.1998 tarihli başvurusu üzerine inceleme başlatılmış olup, bu inceleme sonucunda 10.6.1999 tarihli rapor hazırlanmıştır.	30.6.1999 tarihinde başvuru olumlu sonuçlandırılmıştır.

2. Aracı Kurumun Henüz Sonuçlandırılmamış Olan Başvuruları

<u>İnceleme</u>	<u>Kapsam</u>	<u>Sonuç</u>
İnceleme	Aracı kurumun İzmir'de şube açma talebine ilişkin 27.8.1998 tarihli ve Bandırma/Balıkesir'de irtibat bürosu açma talebine ilişkin 26.10.1998 tarihli başvuruları	Gerek yurt içi gerek yurt dışı sermaye piyasalarında kriz ortamının olması; şirketin yurt dışı iştiraklerinin bulunması ve halka açık bir aracı kurum olması gibi unsurlar dikkate alınarak;

İncelemeKapsamSonuç

İnceleme Aracı kurumun 5.5.1999 tarihli sermaye artırımını izin başvurusu

– Aracı kurumun tilm yapısının bir bütün olarak görülebilmesi amacıyla uluslararası bağımsız denetimden geçmiş konsolide mali tablolarını kurula ulaştırdıktan,
– 31.3.1999 tarihli mali tablolarında yer alan danışmanlık gelirlerinin kurul düzenlemelerine uygunluğunun araştırılması amacıyla yürütülen inceleme sonuçlandıktan, sonra incelemeye alınmasına karar verilmiştir. Başvurular bu nedenle henüz sonuçlandırılmamıştır.

III. Global Menkul Değerler A.Ş. (Aracı Kurum)nin İştirak Ettiği Yatırım Ortaklıkları, Portföy Yönetim Şirketi ve Kurucusu Olduğu Yatırım Fonu İle İlgili Olarak Yapılan İşlemler :

İncelemeKapsamSonuç

İnceleme SPK.n'dan kaynaklanan gözetim görevi çerçevesinde aracı kurumun kurucusu olduğu fona ilişkin olarak 8.6.1998 tarihli yazısı ile yolladığı 31.12.1997 tarihli mali tablolar ile bağımsız denetçi raporunun yayınladığı gazetelerle ilgili inceleme.

Aracı kurumun kurucusu olduğu fona ait 31.12.1997 tarihli bilanço ile 1.1.1997-31.12.1997 dönemine ilişkin gelir tablosunun bir önceki yılla karşılaştırmalı olarak ilan edilmemesi, ilana ve bu ilanların kurula gönderilmesine ilişkin yasal sürelerle uyulmaması nedeniyle mevzuat hükümlerine uyum konusunda gerekli dikkat ve özenin gösterilmesi hususunda aracı kurum 11.6.1998 tarihinde uyarılmıştır.

İnceleme Aracı kurumun iştirak ettiği Atlas, Evren ve Global Menkul Kıymetler Yatırım Ortaklıklarının, çıkarılmış sermayelerinin tamamının 1997 yılı temettüsünden karşılanmak suretiyle artırılması talebine ilişkin 18.5.1998 tarihli başvuruları sonucunda 22.6.1998 tarihli rapor düzenlenmiştir.

Şirketlerin başvurusu olumlu karşılanmış, ancak, "Seri :IV No. : 1 sayılı Tebliğin 7'nci maddesinde düzenlenen "Temettü dağıtımı ortaklıklarca, hesap dönemini izleyen 5'inci ayın sonuna kadar tamamlanmak zorundadır" şeklin-

İncelemeKapsamSonuç

deki hükmü gerçekleştirmelerinin fiilen mümkün olmadığı, bunun nedeninin de bu konuda alınan kurul kararına aykırı olarak kurulumuza geç başvurulması olduğunun tespit edildiği, anılan Tebliğ hükmüne ve kurul kararına aykırı olarak kâr payına mahsuben dağıtılacak hisse senedinin dağıtımına Mayıs ayı içerisinde başlanamaması nedeniyle, bundan sonra kurulumuza yapılacak başvurularda, başvuru sürelerine uyum konusunda gerekli dikkat ve özenin gösterilmesi, bunun tekrarı halinde yasal takibe geçileceği hususunda anılan yatırımcı ortaklıklarını 30.7.1998 tarihinde uyarılmışlardır.

İnceleme Aracı kurumun, kurucusu olduğu fon içtüzüğü'nün fonun süresine ilişkin maddesinin "süresiz" olarak değiştirilmesi talebine ilişkin 24.4.1998 tarihli başvurusu üzerine yapılan inceleme sonuçlarına 4.5.1999 tarihli müzakkere yer verilmiştir.

Aracı kurumun değişiklik talebi olumlu sonuçlandırılmış, ancak, başvurunun 5 yıl olan fon süresinin son gününde yapılmış olması ve bu tutumun daha önceki işlemlerde de görülmesi nedeniyle bundan sonra kurulumuza yapılacak başvurularda, kurulca yapılacak incelemenin gerektirdiği süre de dikkate alınarak başvuru tarihlerini belirlemede gerekli özenin gösterilmesi konusunda aracı kurum 18.5.1998 tarihinde uyarılmıştır.

İnceleme SPKn.'dan kaynaklanan gözetim görevi çerçevesinde, Tahsin Bensel tarafından 9.4.1999 tarihli yazıları ile yaptığı özel durum açıklamalarına ilişkin inceleme sonucunda 27.4.1999 tarihli müzakkere hazırlanmıştır.

Aracı kurumun iştirak ettiği Atlas Menkul Kıymetler Yatırım Ortaklığı A.Ş. ve Evren Menkul Kıymetler Yatırım Ortaklığı A.Ş.'nin ortağı ve yönetim kurulu üyesi

İnceleme

Kapsam

Sonuç

olan Tahsin Bense, sözkonusu yatırım ortaklıklarında sahip olduğu pay oranlarının sırasıyla % 4, 76'ya ve % 3, 37'ye ulaşması nedeniyle Özel Durumların Kamuya Açıklanmasına İlişkin Tebliğ (Seri : VIII No. : 20) gereğince yapılması gereken açıklamayı yapmadığı için 6.5.1999 tarihinde uyarılmıştır.

İnceleme Aracı kurumun % 99,9'luk sermaye payı ile kurucu ortak olduğu Global Portföy Yönetimi A.Ş. (şirket)'ne portföy yöneticiliği yetki belgesi verilmesi talebine ilişkin 5.11.1998 tarihli şirket başvurusu üzerine, 23-24.11.1998 tarihleri arasında, şirket nezdinde yerinde inceleme yapılmış olup, bu inceleme sonucunda 4.12.1998 tarihli rapor hazırlanmıştır.

Portföy Yönetim Şirketinin başvurusu 26.1.1999 tarihinde olumlu sonuçlandırılmıştır.

C) Soru önergesinin 3 üncü maddesinde, Global Menkul Değerler A.Ş. ile ilgili inceleme ve araştırmanın Başbakanlık Teftiş Kurulu Başkanlığı veya diğer yetkili kurulca yapılmasının daha doğru, tarafsız ve uygun olup olmadığı hususu sorulmaktadır.

28.7.1981 tarih ve 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 17 nci maddesi uyarınca kamu temsilciliğini haiz olarak kurulan Sermaye Piyasası Kurulunun amacı, sermaye piyasasının güven, açıklık ve kararlılık içinde çalışmasını, tasarruf sahiplerinin hak ve yararlarının korunmasını düzenlemek ve denetlemek, sermaye piyasalarındaki sağlıksız gelişme eğilimlerini önlemek, tasarruf sahiplerinin ve sermaye piyasasıyla ilgili kuruluşları yurt ekonomisinin yararına yönlendirmek suretiyle, halkın iktisadi kalkınmaya etkin ve yaygın bir şekilde katılmasını gerçekleştirmektir.

Bu genel amaçtan hareketle kurul, anılan Kanuna tâbi anonim ortaklıklar ile sermaye piyasasında faaliyette bulunan sermaye piyasası kurumlarının faaliyetlerinin bu Kanuna ve ilgili mevzuata uygunluğunu denetlemeye, anılan kuruluşların Kanuna ve esas sözleşme hükümlerine veya işletme amaç ve konusuna aykırı durum ve işlemlerini gerekli işlem yapılmak üzere yetkili mercilere bildirmeye görevli ve yetkilidir (SPKn. md. 1, 22, 24).

Kurul, SPKn.'na tâbi ortaklıklar ile sermaye piyasasındaki kurumların bu Kanundan doğan işlem ve hesaplarını denetleme görevini kurul uzmanları eliyle yerine getirir (SPKn md. 45).

Global Menkul Değerler A.Ş., yukarıda açıklandığı üzere, hem halka açık bir anonim ortaklık olması nedeniyle hem de sermaye piyasasında faaliyette bulunan bir aracı kurum olması ne-

deniyle Sermaye Piyasası Kanununun kapsamında ve Sermaye Piyasası Kurulunun denetimine tâbi bulunan bir şirkettir. Bu bağlamda, inceleme ve araştırma yetkisi Sermaye Piyasası Kurulunda olup, mevzuat çerçevesinde denetim görevi yerine getirilmektedir.

Bilgilerine arz ederim.

Prof. Dr. Muhsin Mengüçtürk
Kurul Başkanı

Global Menkul Değerler Öz Sermaye Değerlemesi, İhracı ve Portföy Yönetimi

Dört Günlük Kurs Programı

18-21 Eylül 1997

Birinci Gün

Öz Sermaye Değerlemesi

Oturum 1

Sermaye Maliyeti

- Sermaye bileşenleri
- Optimal sermaye yapısı
- Ağırlıklı ortalama sermaye maliyeti
- Borç maliyetinin hesaplanması
- Öz sermaye maliyetinin hesaplanması (kâr payı iskonto modeli, kazanç verimliliği yöntemi ve CAMP)

- Betayı etkileyen faktörler, betayı kaldıracı göre düzeltme

Oturum 2

Öz Sermaye Değerlemesi 1 : Muhasebe Yaklaşımı

- Kârlılık, likidite, verimlilik ve borç oranları-oran analizi
- Öz sermaye getirisi ve sürdürülebilir büyüme
- Kâr payı büyüme modeli
- F/K oranı ve kazanç modeli
- Muhasebe yaklaşımının kısıtlamaları
- Yaratıcı muhasebe

Oturum 3

Öz Sermaye Değerlemesi 2 : Nakit Akışı Yaklaşımı

- Serbest nakit akışlarının önemi
- Serbest nakit akışı yönteminin üstünlükleri
- Serbest nakit akışlarının hesaplanması ve değerlendirme prosedürü
- "Terminal yıl" in belirlenmesi ve "terminal değer" in hesaplanması
- "Artık değer" yaklaşımı

Oturum 4

Vaka Çalışması : Kellogg Şirketi

Delegeler bu tanınmış Amerikan şirketinin hisse fiyatını yükseltmek için yönetim kurulu tarafından kararlaştırılan önlemleri değerlendirecek. Alınan önlemlerin gerçekten şirkete ek değer kazandırıp kazandırmadığı tartışılıp gerekirse yeni önlemler tavsiye edilecek.

Oturum 5

Vaka Çalışması : Sears&Roebuck&Co.

Delegeler ABD'nin dev şirketi Sears Roebuck Şirketler Grubuna ait bazı şirketlerin satışa sunulmasının olası etkilerini inceleyecek. Ayrıntılı serbest nakit akışı hesapları yapılarak bu gelişmelerin hisse değerine etkisi araştırılacak.

İkinci Gün

Öz Sermaye İhracı

Oturum 1

Öz Sermayenin Doğası ve Türleri

- Öz sermayenin doğası
- Adi hisseler ve imtiyazlı hisseler (kümülatif, itfa edilebilir, kârdan pay alan ve çevrilebilir imtiyazlı hisseler)
 - Hissedar hakları
 - Hissedarların şirket yönetimindeki etkinliği ve bunun şirket performansına etkisi
 - İngiltere, ABD, Japonya ve Almanya örnekleri.

Oturum 2

Halka Arzın Nedenleri ve İhraç Teknikleri

- Halka arz nedenleri
- Halka arzın dezavantajları
- İlk kez halka arz
- Tahsisli satış
- Piyasaya giriş
- "Book building" ve "çağrı ile halka arz" yöntemlerinin kıyaslaması
- ADR ve GDR'ler

Oturum 3

Yatırımcı Amaçları

- Yatırımcı amaçları
- Yatırımcıların gelir ve likidite gereksinimleri, risk toleransları, getiri beklentileri
- Yatırımcıların zaman ufku
- Hayat çevrimi analizi

Oturum 4

Öz Sermaye Hibridleri : Çevrilebilir Tahviller ve Varantlar

- Temel karakteristikler ve kullanım alanları
- Çevrilebilir tahvillerin fiyat aralıkları
- Çevrilebilir tahviller öz sermaye varantlarının kıyaslaması
- Öz sermaye hibridlerinin avantajları ve dezavantajları
- Değerleme yöntemleri

Oturum 5**Vaka Çalışması : Churchill Şirketi**

Delegeler bir İngiliz şirketi ile ilgili olarak verilen çeşitli bilgilerden yararlanarak ve çeşitli değerlendirme yöntemleri kullanarak iki ayrı tarihte öz sermaye değerlemesi yapacaklar. İkinci tarihte halka açılma kararı alan Churchill'in hisse senedi fiyatı saptanıp gerçek durumda kullanılan fiyatla karşılaştırılacak.

Üçüncü Gün**Portföy Teorisi ve Yönetimi****Oturum 1****Verimli Piyasalar, Rassal Yürüyüşler ve Risk Getiri Analizi**

- Verimli piyasalar hipotezi ve rassal yürüyüş teorisine bir bakış
- Portföy risk ve getirisinin tanımlanması
- Çeşitlendirme teorisi

Oturum 2**Modern Portföy Teorisi ve Sermaye Varlıkları Fiyatlandırma Modeli**

- Verimli sınır ve verimli çeşitlendirilmiş portföyler
- Karakteristik çizgi ve görel riskin ölçümü olarak beta
- Sermaye varlıkları fiyatlandırma modeli
- Bu modelin pratik uygulamaları
- Sermaye varlıkları fiyatlandırma modelinin varsayımları ve problemleri

Oturum 3**Yatırım Prosesi ve Stil Analizi**

- Stil analizi ve stil tahsisinin önemi
- Yukardan aşağı ve aşağıdan yukarı yaklaşımlar
- Bilişime -yatırım ve değer- yatırım stilleri
- Aktif ve pasif yönetim
- Endeksleme yöntemleri

Oturum 4**Vaka Çalışması : Stil Rotasyonları**

Delegeler borsalarda stil ve sektör rotasyonlarına neden olan faktörlere bakıp bu rotasyonları doğru zamanlayıp üstün performans göstermenin mümkün olup olmadığını araştıracaklar.

Oturum 5**Varlık Tahsisi ve Piyasa Zamanlaması**

- Varlık tahsisi ve çeşitleri
- Hisse senedi/tahvil karışımı seçmek
- Piyasaların zamanlamasının riskleri
- Varlık tahsisi ile portföy oluşturma ve değiştirme

Oturum 6**Vaka Çalışması : ABD "Boğa" Piyasası ve Tersine Yatırım**

ABD piyasalarında 1994 yılından beri devam eden yükselme tüm yatırımcıları şaşkınlığa sürüklemekte. Delegeler bu vaka çalışmasında böyle bir ortamda piyasanın tersine hareket etmeye karar veren büyük bir fonun ünlü yöneticisinin stratejisini değerlendirecekler.

Dördüncü Gün

Aktif Yönetim ve Türev Enstrümanları

Oturum 1

Aktif Yönetim, Teknik Analiz ve Tahmin Yöntemleri

- Temel analize kıyasla teknik analiz
- Grafiklerden alınabilecek bilgiler
- Kazanç sürprizleri ve analizcilerin kazanç revizyonları
- Piyasanın aksine teknikler ve piyasa yönünde teknikler
- Tarihsel ekstrapolasyon yöntemine kıyasla senaryo yöntemi

Oturum 2

Portföy Yönetimi ile İlgili Çoktan Seçmeli Test

Oturum 3

Portföy Yönetiminde Türev Enstrümanlar

- Futures kontratlarının genel karakteristikleri ve avantajları
- Opsiyonların genel karakteristikleri ve avantajları
- Futures ve opsiyonların korunma amaçlı kullanılması

Oturum 4

Vaka Çalışması : Endeks Futures Kontratı ve Opsiyon Kullanarak Korunma

Delegeler piyasa portföyünde long pozisyon almış bir portföy yöneticisinin futures ve opsiyon kullanımı ile nasıl korunabileceğini inceleyecekler.

Oturum 5

Kurs Özeti ve Son Değerlendirmeler

7. — *Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya'nın, 1999 mali yılı bütçe yatırım ödeneklerinden Erzincan İline ayrılan miktara ilişkin sorusu ve Devlet Bakanı Mehmet Keçeciler'in yazılı cevabı (7/215)*

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorularımın Devlet Bakanı Sayın Mehmet Keçeciler tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasına delaletlerinizi saygılarımla arz ederim.

9.7.1999

Tevhit Karakaya
Erzincan

1. Bakanlığınızın 1999 Mali Yılı Bütçe yatırım ödenekleri ne kadardır?
2. 1999 yılında Erzincan İline ayrılan yatırım ödenekleri, genel, katma ve Bakanlığınızla ilgili özerk bütçeli daireler ve yatırımlar projeleri itibarıyla ne kadardır?
3. Ayrılan ödenekler çerçevesinde Erzincan'daki mevcut yatırımların ne zaman tamamlanması öngörülmektedir?
4. 1992 depreminden sonra çalışmalarına ara verilen Erzincan Gümrük Müdürlüğü'nün yeniden çalışmalarına başlaması hususunda; bakanlık nezdinde yaptığımız girişimler sonucunda Gümrük Müdürlüğü'nün tekrar açılmasına olur verilmiştir. Ancak bugüne kadar müdürlük açılmamıştır. Erzincan Gümrük Müdürlüğü ne zaman faaliyete geçecektir?

T.C.

Devlet Bakanlığı

27.7.1999

Sayı : B.02.0.003/2.00-0278

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : 19.7.1999 tarih KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/215-858/02336 sayılı yazınız.

Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya'nın ilgi yazı ekinde yer alan yazılı soru önergesinde yer alan hususlardan Bakanlığımın görev alanına giren konular ile ilgili görüşlerim ekte sunulmuştur. Gereği için bilgilerinize arz ederim.

Mehmet Keçeciler
Devlet Bakanı

T.C.

Devlet Bakanlığı

Sayı : B.02.0.003/

Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya'nın yazılı soru önergesinde yer alan hususlardan Bakanlığımı ilgilendiren konulara ilişkin görüşlerim aşağıdadır.

Bakanlığımıza bağlı Gümrük Müsteşarlığının 1999 yılı bütçesi yatırım ödenekleri yapı, tesis ve büyük onarım giderleri, harcama kaleminde yer almış olup, 750 milyar liradır.

Erzincan Gümrük Müdürlüğünün faaliyette bulunmaması nedeniyle, 1999 Mali Yılı Yatırım Bütçesinden Müsteşarlığımız yatırımları için ödenek tefriki öngörülmemiştir.

1992 yılında Erzincan ilinde yaşanan deprem felaketi sonucunda Gümrük Müdürlüğü binası hasar görmüş ve kullanılmaz hale gelmiştir. Bu nedenle de hizmete ara verilmiştir.

Erzincan Valiliğinin yer temini ve diğer ihtiyaçların Valilikçe karşılanacağı görüşü çerçevesinde 3'üncü sınıf Gümrük Müdürlüğünün faaliyete başlaması uygun görülmele birlikte, ihtiyaçların bugüne kadar karşılanamaması nedeniyle müdürlük faaliyete geçirilememiştir.

Bilgilerinize arz ederim.

Mehmet Keçeciler
Devlet Bakanı

Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanun Tasarısının 1 İnci Maddesine Verilen Oyların Sonucu:

Üye Sayısı :550
Kabul :235
Red : 49
Çekimser : 4
Toplam :288

Kabul edilmiştir.

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Adana	BİLDİK	İbrahim Yavuz	Demokratik Sol Part	KATILMADI	---	---
Adana	BİLİCİ	Mehmet Ali	Anavatan Partisi	KATILMADI	---	---
Adana	BUDAK	Yakup	Fazilet Partisi	RED	28.07.1999	22:39:38
Adana	ÇULHAOĞLU	Mehmet Metanet	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	22:39:03
Adana	DAĞLI	Mehmet Halit	Doğruyol Partisi	KATILMADI	---	---
Adana	GÖREN	Ali	Fazilet Partisi	KATILMADI	---	---
Adana	GÜLEK	Tayyibe	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	22:39:09
Adana	HALAMAN	Ali	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	22:39:12
Adana	ÖZDEMİR	A. Fatin	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	22:38:57
Adana	ÖZTÜRK	Musa	Anavatan Partisi	KATILMADI	---	---
Adana	SEZER	Arif	Demokratik Sol Part	KATILMADI	---	---
Adana	TEKİN	Ali	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	22:38:58
Adana	VURSAVUŞ	İsmet	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	22:40:35
Adana	YILDIRIM	Recai	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	22:38:59
Adıyaman	BİLGİÇ	Mahmut Nedim	Doğruyol Partisi	CEKIMSER	28.07.1999	22:41:06
Adıyaman	BOZKURT	Mahmut	Anavatan Partisi	KATILMADI	---	---
Adıyaman	FIRAT	Dengir Mir Mehmet	Fazilet Partisi	RED	28.07.1999	22:40:15
Adıyaman	GÖKSU	Mahmut	Fazilet Partisi	RED	28.07.1999	22:40:01
Adıyaman	GÜLER	Hasari	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	---	---
Adıyaman	ÖZYOL	Mehmet	Fazilet Partisi	KATILMADI	---	---
Afyon	AÇBA	Sait	Fazilet Partisi	KATILMADI	---	---
Afyon	AKCAN	Abdülkadir	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	---	---
Afyon	ATTILA	İsmet	Doğruyol Partisi	KATILMADI	---	---

T.B.M.M.

B : 40

28.7.1999

O : 2

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Afyon	KAYAYERLI	Müjdat	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	---	---
Afyon	ÖZSOY	Halil İbrahim	Anavatan Partisi	KATILMADI	---	---
Afyon	TELEK	Mehmet	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	22:38:54
Afyon	YAKIN	Gaffar	Demokratik Sol Part	KATILMADI	---	---
Ağrı	ERYILMAZ	Yaşar	Anavatan Partisi	KATILMADI	---	---
Ağrı	ESİN	Celal	Fazilet Partisi	KATILMADI	---	---
Ağrı	KONYAR	Musa	Doğruyol Partisi	RED	28.07.1999	22:39:32
Ağrı	SEVEN	Nidai	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	---	---
Amasya	GÜLLE	Akif	Fazilet Partisi	KATILMADI	---	---
Amasya	İYİMAYA	Ahmet	Doğruyol Partisi	KATILMADI	---	---
Amasya	SARAY ALPHAN	Gönül	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	22:39:09
Amasya	UÇAŞ	Adnan	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	---	---
Ankara	AKBULUT	Yıldırım	Anavatan Partisi	KATILMADI	---	---
Ankara	AKGÖNENÇ MUĞİS	Oya	Fazilet Partisi	KATILMADI	---	---
Ankara	ARSEVEN	Nejat	Anavatan Partisi	KATILMADI	---	---
Ankara	ARSLAN	Mehmet	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	---	---
Ankara	AYDIN	Koray	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	---	---
Ankara	AYGÜN	Oğuz	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	22:39:00
Ankara	BAYER	Melda	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	22:39:08
Ankara	BEDÜK	Saffet Arıkan	Doğruyol Partisi	KATILMADI	---	---
Ankara	ÇELİK	M. Zeki	Fazilet Partisi	RED	28.07.1999	22:39:06
Ankara	ÇETİN	Şevkat	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	22:38:58
Ankara	ÇEVİK	Sedat	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	---	---

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Ankara	ÇİÇEK	Cemil	Fazilet Partisi	KATILMADI	---	---
Ankara	ERDAL	Birkan	Anavatan Partisi	KABUL	28.07.1999	22:39:39
Ankara	GÜRKAN	Uluç	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	22:40:25
Ankara	GÜROCAK	Ayşe	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	22:39:04
Ankara	İŞIKLAR	Ali	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	22:39:15
Ankara	İÇLİ	H.Tayfun	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	22:39:09
Ankara	KÜÇÜK	Abdurrahman	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	---	---
Ankara	ÖZDEMİR	Hayrettin	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	22:41:20
Ankara	ÖZDOĞU	Esvet	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	22:39:03
Ankara	PAÇACI	Mustafa Cihan	Doğruyol Partisi	KATILMADI	---	---
Ankara	SANAY	Eyyüp	Fazilet Partisi	RED	28.07.1999	22:39:07
Ankara	SEÇKİNER	Yücel	Anavatan Partisi	KATILMADI	---	---
Ankara	SEZER	M. Zeki	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	22:39:01
Ankara	TÜMEN	Aydın	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	22:39:09
Ankara	ULUCAK	Rıza	Fazilet Partisi	RED	28.07.1999	22:41:03
Ankara	ULUĞBAY	Hikmet	Demokratik Sol Part	KATILMADI	---	---
Ankara	YAHNİCİ	Şevket Bülent	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	22:39:30
Antalya	AYDOĞAN	Cengiz	Anavatan Partisi	KATILMADI	---	---
Antalya	BAYSARI	Mehmet	Doğruyol Partisi	KATILMADI	---	---
Antalya	ÇELEN	Salih	Doğruyol Partisi	CEKIMSER	28.07.1999	22:39:52
Antalya	ÇELİK	Kemal	Doğruyol Partisi	CEKIMSER	28.07.1999	22:39:18
Antalya	GÜRDAL	İbrahim	Anavatan Partisi	KATILMADI	---	---
Antalya	MÜDERRİSOĞLU	Osman	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	22:39:17

iii	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Antalya	OKUTAN	Mehmet Zeki	Fazilet Partisi	KATILMADI	-----	-----
Antalya	SAYIN	Ahmet Sancar.	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	22:39:07
Antalya	ŞAHİN	Metin	Demokratik Sol Part	KATILMADI	-----	-----
Antalya	TOSKAY	Tunca	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	-----	-----
Antalya	ÜNAL	Nesrin	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	22:39:14
Antalya	VURAL	Mustafa	Demokratik Sol Part	KATILMADI	-----	-----
Artvin	BAYRAK	Ergün	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	22:40:00
Artvin	EKİNCİ	Hasan	Doğruyol Partisi	KATILMADI	-----	-----
Aydın	ALTINKAYA	Cengiz	Anavatan Partisi	KABUL	28.07.1999	22:39:36
Aydın	DİKMEN	Halit	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	22:39:27
Aydın	GÖNÜL	Ali Rıza	Doğruyol Partisi	KATILMADI	-----	-----
Aydın	KUMCUOĞLU	Ertuğrul	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	22:39:25
Aydın	ONGUN	Bekir	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	22:39:20
Aydın	PIŞKINSÜT	Sema	Demokratik Sol Part	KATILMADI	-----	-----
Aydın	UZUNIRMAK	Ali	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	-----	-----
Aydın	YALOVA	Yüksel	Anavatan Partisi	KABUL KABUL	-----	-----
Balıkesir	AYTEKİN	İlhan	Doğruyol Partisi	KATILMADI	-----	-----
Balıkesir	GÖKMEN	Aydın	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	22:39:44
Balıkesir	GÜLTEKİN	Numan	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	22:40:02
Balıkesir	GÜNER	Agah Oktay	Anavatan Partisi	KABUL	28.07.1999	22:39:00
Balıkesir	KALKAN	Hüseyin	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	22:39:27
Balıkesir	KANBER	Tamer	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	22:39:57
Balıkesir	KARAHAN	M. Güven	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	22:39:56

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Balıkesir	ÖZGÜN	İsmail	Fazilet Partisi	KATILMADI	---	---
Balıkesir	YILMAZYILDIZ	İlyas	Doğruyol Partisi	KATILMADI	---	---
Bilecik	ARABACI	Hüseyin	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	22:39:01
Bilecik	VARDAR	Sebahat	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	22:42:09
Bingöl	GÜLER	Mahtuz	Fazilet Partisi	KATILMADI	---	---
Bingöl	KORKUTATA	Hüsamettin	Fazilet Partisi	KATILMADI	---	---
Bingöl	YÖNDAR	Necati	Doğruyol Partisi	KATILMADI	---	---
Bitlis	ÇEVİK	Yahya	Doğruyol Partisi	KATILMADI	---	---
Bitlis	ERGEZEN	Zeki	Fazilet Partisi	RED	28.07.1999	22:39:47
Bitlis	GAYDALI	Edip Safder	Anavatan Partisi	KABUL	28.07.1999	22:39:32
Bitlis	ORAL	İbrahim Halil	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	---	---
Bolu	AKYOL	Avni	Anavatan Partisi	KABUL	28.07.1999	22:39:05
Bolu	ALPTEKİN	İsmail	Fazilet Partisi	KATILMADI	---	---
Bolu	HOŞVER	Necmi	Doğruyol Partisi	KATILMADI	---	---
Bolu	KARSLIOĞLU	Mustafa	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	22:39:10
Bolu	ÖZCAN	Ersoy	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	---	---
Burdur	ÇOŞKUNER	Süleyman	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	22:39:09
Burdur	MACİT	Hasan	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	22:39:06
Burdur	ÖRS	Mustafa	Doğruyol Partisi	KATILMADI	---	---
Bursa	ARABACI	Ali	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	22:39:14
Bursa	BEYRELİ	Ali Rahmi	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	22:38:57
Bursa	ÇELİK	Faruk	Fazilet Partisi	KATILMADI	---	---
Bursa	GÜLENER	Fahrettin	Demokratik Sol Part	KATILMADI	---	---

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Bursa	KARAPAŞAOĞLU	Mehmet Altan	Fazilet Partisi	RED	28.07.1999	22:39:27
Bursa	KORKMAZ	Hayati	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	22:39:23
Bursa	OCAK	Orhan	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	22:39:01
Bursa	ORHAN	Burhan	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	22:40:30
Bursa	ÖNAL	Recep	Demokratik Sol Part	KATILMADI	---	---
Bursa	ÖZALP	Teoman	Doğruyol Partisi	KATILMADI	---	---
Bursa	SÖNMEZ	Kenan	Anavatan Partisi	KATILMADI	---	---
Bursa	SÜNNETÇİOĞLU	Ahmet	Fazilet Partisi	RED	28.07.1999	22:39:08
Bursa	ŞEN	Orhan	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	---	---
Bursa	TAYAN	Turhan	Anavatan Partisi	KABUL	28.07.1999	22:39:07
Bursa	TEZMEN	Oğuz	Doğruyol Partisi	KATILMADI	---	---
Bursa	YALÇINBAYIR	Ertuğrul	Anavatan Partisi	KABUL	28.07.1999	22:41:18
Çanakkale	ERSÜMER	Cumhur Mustafa	Anavatan Partisi	KATILMADI KABUL	---	---
Çanakkale	KIRBAŞ	Sadık	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	22:39:09
Çanakkale	ŞAHİN	Nevfel	Doğruyol Partisi	KATILMADI	---	---
Çanakkale	TURAN	Sıtkı	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	---	---
Çankırı	DURAN	Hakkı	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	22:39:14
Çankırı	KARAGÖZ	Hüseyin	Fazilet Partisi	RED	28.07.1999	22:39:14
Çankırı	KELEŞ	İrfan	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	22:39:17
Çorum	AKSOY	Bekir	Doğruyol Partisi	KATILMADI	---	---
Çorum	ÇAY	Abdulhaluk Mehmet	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	---	---
Çorum	HATİBOĞLU	Yasin	Fazilet Partisi	RED	28.07.1999	22:39:41
Çorum	KARACA	Melek DENLİ	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	22:39:05

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Çorum	KAYIRICI	Vahit	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	22:39:38
Denizli	ASLAN	Bayhan	Anavatan Partisi	KABUL	28.07.1999	22:39:04
Denizli	AYKURT	Mustafa Kemal	Doğruyol Partisi	KATILMADI	---	---
Denizli	ERBEYİN	Salih	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	---	---
Denizli	ERÇELEBİ	Hasan	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	22:39:46
Denizli	GÖZLÜKAYA	Mehmet	Doğruyol Partisi	KATILMADI	---	---
Denizli	KESKİN	Ali	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	---	---
Denizli	KOCABATMAZ	Mehmet	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	22:39:03
Diyarbakır	ASLAN	Osman	Fazilet Partisi	RED	28.07.1999	22:39:01
Diyarbakır	ATIK	Nurettin	Doğruyol Partisi	KATILMADI	---	---
Diyarbakır	DİLEK	Nurettin	Anavatan Partisi	KATILMADI	---	---
Diyarbakır	ENSARIOĞLU	Mehmet Salim	Doğruyol Partisi	KATILMADI	---	---
Diyarbakır	ERDOĞMUŞ	Abdülbaki	Anavatan Partisi	KATILMADI	---	---
Diyarbakır	GÜNBEY	Sacit	Fazilet Partisi	RED	28.07.1999	22:39:11
Diyarbakır	HAŞİMİ	Seyyit Haşim	Fazilet Partisi	RED	28.07.1999	22:40:14
Diyarbakır	HATİPOĞLU	Ömer Vehbi	Fazilet Partisi	RED	28.07.1999	22:39:01
Diyarbakır	SEYDAOĞLU	Sebğatullah	Anavatan Partisi	KATILMADI	---	---
Diyarbakır	SÜMER	Salih	Doğruyol Partisi	KATILMADI	---	---
Diyarbakır	TURGUT	Abdülşamet	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	22:39:21
Edirne	BULUT	Evren	Anavatan Partisi	KABUL	28.07.1999	22:38:57
Edirne	ERTÜRK	Ali Ahmet	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	22:39:03
Edirne	İLİMEN	Mustafa	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	22:40:21
Edirne	ŞİMŞEK	Şadan	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	22:39:21

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Elazığ	AĞAR	Mehmet	Bağımsız Milletvekili	KATILMADI	---	---
Elazığ	GÜL	Mustafa	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	22:39:26
Elazığ	ÖZTEK	Latif	Fazilet Partisi	KATILMADI	---	---
Elazığ	SEPTİOĞLU	Ali Rıza	Doğruyol Partisi	KATILMADI	---	---
Elazığ	TUNÇ	Ahmet Cemil	Fazilet Partisi	KATILMADI	---	---
Erzincan	AKSU	Mihrali	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	22:39:51
Erzincan	KARAKAYA	Tevhit	Fazilet Partisi	KATILMADI	---	---
Erzincan	KARAKELLE	Sebahattin	Doğruyol Partisi	KATILMADI	---	---
Erzurum	ERTUGAY	Zeki	Doğruyol Partisi	KATILMADI	---	---
Erzurum	ESENGÜN	Lütfü	Fazilet Partisi	KATILMADI	---	---
Erzurum	GÖKDEMİR	Ayvaz	Doğruyol Partisi	KATILMADI	---	---
Erzurum	HİMOĞLU	Mücahit	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	22:39:05
Erzurum	KÖSE	İsmail	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	22:40:18
Erzurum	KUKARACI	Fahrettin	Fazilet Partisi	RED	28.07.1999	22:39:13
Erzurum	POLAT	Aslan	Fazilet Partisi	KATILMADI	---	---
Erzurum	POLAT	Cezmi	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	22:39:42
Eskişehir	ALBAY	Necati	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	22:39:55
Eskişehir	BÜYÜKERMEN	Mehmet Mail	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	22:39:39
Eskişehir	DEDELEK	İbrahim Yaşar	Anavatan Partisi	KABUL	28.07.1999	22:43:26
Eskişehir	ERDİR	Mahmut	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	22:39:11
Eskişehir	SAZAK	Süleyman Servet	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	---	---
Eskişehir	YILDIRIM	Mehmet Sadri	Doğruyol Partisi	KABUL	28.07.1999	22:40:05
Gaziantep	AKTAŞ	Nurettin	Fazilet Partisi	RED	28.07.1999	22:38:56

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Gaziantep	AY	Mehmet	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	---	---
Gaziantep	ILIKSOY	Ali	Demokratik Sol Part	KATILMADI	---	---
Gaziantep	İNCETAHTACI	Mehmet Bedri	Fazilet Partisi	RED	28.07.1999	22:39:07
Gaziantep	KONUKOĞLU	Ibrahim	Doğruyol Partisi	RED	28.07.1999	22:39:10
Gaziantep	ÖZDEMİR	Ali	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	22:41:09
Gaziantep	TAŞAR	Mustafa Rüştü	Anavatan Partisi	KABUL	28.07.1999	22:38:57
Gaziantep	TIRYAKI	Mehmet Hanifi	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	22:39:08
Gaziantep	YILMAZ	Mustafa	Demokratik Sol Part	KATILMADI	---	---
Giresun	AKGÜN	Hasan	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	22:39:22
Giresun	ALÇELİK	Turhan	Fazilet Partisi	KATILMADI	---	---
Giresun	KARA	Burhan	Anavatan Partisi	KATILMADI	---	---
Giresun	YAMAN	Mustafa	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	22:39:00
Giresun	ZALMOĞLU	Rasim	Doğruyol Partisi	KATILMADI	---	---
Gümüşhane	DOĞAN	Lütfi	Fazilet Partisi	KATILMADI	---	---
Gümüşhane	YAŞAR	Bedri	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	---	---
Hakkari	PARLAK	Eviya	Bağımsız Milletvekili	KABUL	28.07.1999	22:39:06
Hakkari	PİRÜZBEYOĞLU	Mecit	Anavatan Partisi	KABUL	28.07.1999	22:39:11
Hakkari	TÖRE	Hakkı	Doğruyol Partisi	KATILMADI	---	---
Hatay	ATAHAN	Namık Kemal	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	22:39:42
Hatay	AYKUT	Hakkı Oğuz	Anavatan Partisi	KABUL	28.07.1999	22:39:52
Hatay	ÇIRKIN	Süleyman Turan	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	22:39:21
Hatay	DÖNEN	Mehmet	Doğruyol Partisi	KATILMADI	---	---
Hatay	GEÇER	Mustafa	Fazilet Partisi	RED	28.07.1999	22:39:24

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Hatay	GÜNAY	Ali	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	22:39:26
Hatay	KALKAN	Metin	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Hatay	MISTIKOĞLU	Levent	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Hatay	ŞANDIR	Mehmet	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	22:38:59
Hatay	TARHAN	Mehmet Nuri	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Isparta	AKSOY	Osman Gazi	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Isparta	GÜL	Ramazan	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Isparta	MUMCU	Erkan	Anavatan Partisi	KABUL	28.07.1999	22:40:04
Isparta	ZORLU	Mustafa	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İçel	ER	Ali	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İçel	GÜNGÖR	Ali	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	22:39:16
İçel	GÜVEN	Turhan	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İçel	KAYA	Yalçın	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	22:38:56
İçel	KILINÇ	Hidayet	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İçel	ÖKSÜZ	Enis	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İçel	ÖZGENÇ	Edip	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	22:39:22
İçel	SERİN	Akif	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	22:39:05
İçel	TALAY	M. İstemihan	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	22:39:02
İçel	TEKELİOĞLU	Cahit	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	22:39:14
İçel	YILMAZ	Ayfer	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İçel	YÜCELEN	Rüştü Kazım	Anavatan Partisi	KABUL	28.07.1999	22:39:09
İstanbul	ADAN	Celal	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	AGAĞLU	Fadlı	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	22:39:03

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
İstanbul	AKARCALI	Bülent	Anavatan Partisi	KABUL	28.07.1999	22:40:29
İstanbul	AKSU	Abdülkadir	Fazilet Partisi	KATILMADI	---	---
İstanbul	AKTAŞ	Ziya	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	22:39:17
İstanbul	AL	Erol	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	22:39:00
İstanbul	ANDİCAN	Ahat	Anavatan Partisi	KABUL	28.07.1999	22:39:03
İstanbul	ATEŞ	Azmi	Fazilet Partisi	KATILMADI	---	---
İstanbul	AYAYDIN	Aydın	Anavatan Partisi	KABUL	28.07.1999	22:39:02
İstanbul	AYDINLI	İsmail	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	22:39:10
İstanbul	AYRIM	Şamil	Anavatan Partisi	KABUL	28.07.1999	22:39:25
İstanbul	BAŞ	Mustafa	Fazilet Partisi	KATILMADI	---	---
İstanbul	BAŞEĞMEZ	Mukadder	Fazilet Partisi	KATILMADI	---	---
İstanbul	BUDAK	Rıdvan	Demokratik Sol Part	KATILMADI	---	---
İstanbul	COŞKUN	Ali	Fazilet Partisi	KATILMADI	---	---
İstanbul	ÇAĞAN	Nami	Demokratik Sol Part	KATILMADI	---	---
İstanbul	ÇAKAR	Ahmet	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	---	---
İstanbul	ÇİLLER	Tansu	Doğruyol Partisi	KATILMADI	---	---
İstanbul	YILMAZ DOĞAN	Perihan	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	22:40:19
İstanbul	DÜZ	Mustafa	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	22:39:11
İstanbul	ECEVİT	Bülent	Demokratik Sol Part	KATILMADI	---	---
İstanbul	EMRE	Süleyman Arif	Fazilet Partisi	KATILMADI	---	---
İstanbul	ERDENER	Yücel	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	22:39:09
İstanbul	FIRAT	Mehmet Fuat	Fazilet Partisi	KATILMADI	---	---
İstanbul	GÖK	Bülent Ersin	Demokratik Sol Part	KATILMADI	---	---

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
İstanbul	GÜL	Mehmet	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	22:41:29
İstanbul	GÜLER	Zafer	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	22:38:58
İstanbul	GÜNDÜZ	İrfan	Fazilet Partisi	RED	28.07.1999	22:39:07
İstanbul	GÜZEL	Ahmet	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	22:38:58
İstanbul	HUN	Ediz	Anavatan Partisi	KABUL	28.07.1999	22:40:40
İstanbul	ILICAK	Nazlı Ayşe	Fazilet Partisi	RED	28.07.1999	22:39:46
İstanbul	İRTEMÇELİK	Mehmet Ali	Anavatan Partisi	KABUL KABUL	--:--:--	--:--:--
İstanbul	KAHRAMAN	İsmail	Fazilet Partisi	RED	28.07.1999	22:40:18
İstanbul	KANSU	Hüseyin	Fazilet Partisi	RED	28.07.1999	22:38:57
İstanbul	KARAKOYUNLU	Yılmaz	Anavatan Partisi	KABUL	28.07.1999	22:39:30
İstanbul	KARAKUŞ	Nazire	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	22:38:58
İstanbul	KAVAK	Cavit	Anavatan Partisi	KABUL	28.07.1999	22:39:27
İstanbul	KAVAKCI	Merve Safa	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	KILIÇ	Osman	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	22:39:02
İstanbul	KOZAKÇIOĞLU	Hayri	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	KOCAOĞLU	Emre	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	KÖSE	M. Tahir	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	22:39:13
İstanbul	MENDERES	Aydın	Bağımsız Milletvekili	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	MERT	Hüseyin	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	22:38:56
İstanbul	NAS	Nesrin	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	OĞUZ	Ali	Fazilet Partisi	RED	28.07.1999	22:39:48
İstanbul	OKUMUŞ	Nazif	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	ÖZ	Esat	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
İstanbul	ÖZKAN	H.Hüsamettin	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	22:39:58
İstanbul	ÖZKAN	Sühan	Anavatan Partisi	KABUL	28.07.1999	22:39:34
İstanbul	ÖZTÜRK	Bozkurt Yaşar	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	22:39:27
İstanbul	PAK	Mehmet	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	22:39:22
İstanbul	SARUHAN	Necdet	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	22:39:09
İstanbul	SERBEST	Sulhiye	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	22:39:11
İstanbul	SİPAHI	Bahri	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	22:39:09
İstanbul	SÖKMENOĞLU	Murat	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	22:40:29
İstanbul	ŞAHİN	Mehmet Ali	Fazilet Partisi	KATILMADI	---	---
İstanbul	TAN	Ahmet	Demokratik Sol Part	KATILMADI	---	---
İstanbul	TANER	Güneş	Anavatan Partisi	KATILMADI	---	---
İstanbul	TANTAN	Sadettin	Anavatan Partisi	KABUL KABUL	---	---
İstanbul	TOPRAK	Erdoğan	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	22:39:08
İstanbul	TUZCU	Şadan	Anavatan Partisi	KABUL	28.07.1999	22:40:00
İstanbul	TÜRKER	Masum	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	22:39:10
İstanbul	VERKAYA	Mustafa	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	---	---
İstanbul	YAĞIZ	Süleyman	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	22:39:02
İstanbul	YALÇINTAŞ	Nevzat	Fazilet Partisi	KATILMADI	---	---
İstanbul	YAZICI	Cahit Savaş	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	22:39:00
İstanbul	YUMAKOĞULLARI	Osman	Anavatan Partisi	KATILMADI	---	---
İstanbul	ZENGİN	Bahri	Fazilet Partisi	KATILMADI	---	---
İzmir	ASLAN	Güler	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	22:39:45
İzmir	BAŞARAN	Saffet	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	22:39:43

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
İzmir	BIÇAKÇIOĞLU	Burhan	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	22:39:36
İzmir	ÇAĞLAYAN	B. Suat	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	22:39:07
İzmir	ÇELEBİ	İşin	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İzmir	ÇÜMEN	Mehmet	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	22:38:59
İzmir	DAYIOĞLU	Salih	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	22:39:02
İzmir	DİRİ	Hayri	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	22:39:24
İzmir	GÜREL	Şükrü Sina	Demokratik Sol Part	KABUL KABUL	--:--:--	--:--:--
İzmir	KIRKPINAR	Yusuf	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	22:39:11
İzmir	METİN	Hasan	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İzmir	MUTMAN	Atilla	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	22:39:09
İzmir	ORAL	Sümer	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İzmir	ÖZCAN	Mehmet	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	22:39:02
İzmir	SAYGIN	İşlay	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İzmir	SERDAROĞLU	Rifat	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İzmir	SEZGİN	Rahmi	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	22:38:58
İzmir	SÖYLEMEZ	Hasan Ufuk	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İzmir	TANIK	Süha	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İzmir	TANRIKULU	Ahmet Kenan	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İzmir	TARTAN	Hakan	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İzmir	ULUPINAR	Yıldırım	Doğruyol Partisi	CEKIMSER	28.07.1999	22:41:24
İzmir	VATAN	Kemal	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	22:39:05
İzmir	VURAL	Oktay	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	22:39:09
Kars	AKÜZÜM	İhan	Anavatan Partisi	KABUL	28.07.1999	22:38:55

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Kars	AYDAR	Arslan	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	22:39:06
Kars	BİLGİR	Çetin	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	22:38:54
Kastamonu	BAŞESGİOĞLU	Murat	Anavatan Partisi	KABUL	28.07.1999	22:39:15
Kastamonu	DİLEKÇİ	M. Hadi	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	22:39:01
Kastamonu	SERDAROĞLU	Mehmet	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	22:39:33
Kastamonu	TEKİNEL	Nurhan	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kayseri	BAKTIR	Harndi	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kayseri	CEM	İsmail	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kayseri	ÇAKMAKOĞLU	Sabahattin	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kayseri	ESEN	Sevgi	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kayseri	GÜL	Abdullah	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kayseri	KAPUSUZ	Salih	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kayseri	ÜSTÜNBAŞ	Hasan Basri	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	22:39:06
Kayseri	YAKUT	Sadık	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	22:39:29
Kırklareli	KARAGÖZ	Nural	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	22:39:54
Kırklareli	ÖZBİLEN	Cemal	Anavatan Partisi	KABUL	28.07.1999	22:39:13
Kırklareli	TEKİN	Necdet	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	22:39:04
Kırşehir	HAYKIR	Mustafa	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	22:39:02
Kırşehir	MİRZAĞLU	Ramazan	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kırşehir	TECER	Fikret	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	22:40:18
Kocaeli	AKŞENER	Meral	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kocaeli	ARKAN	Ahmet	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	22:40:03
Kocaeli	BATUK	Mehmet	Fazilet Partisi	RED	28.07.1999	22:39:14

iii	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Kocaeli	ÇALIK	Halil	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	22:39:14
Kocaeli	DURMUŞ	Cumali	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	22:39:08
Kocaeli	EKŞİ	Sefer	Anavatan Partisi	KABUL	28.07.1999	22:39:19
Kocaeli	GÖNÜL	Vecdi Mehmet	Fazilet Partisi	RED	28.07.1999	22:40:23
Kocaeli	IMAMOĞLU	M. Turhan	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	22:39:32
Kocaeli	KÖSE	Kemal	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	22:39:52
Kocaeli	PEPE	Osman	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Konya	ARI	Hüseyin	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Konya	BAL	Faruk	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Konya	BİLGE	Abdullah Turan	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	22:39:01
Konya	CANDAN	Veysel	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Konya	ÇETİN	Remzi	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Konya	GEBEŞ	Ali	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	22:39:37
Konya	GÖLHAN	Mehmet	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Konya	GÖNEN	Mustafa Sait	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	22:39:02
Konya	GÜNERİ	Teoman Rıza	Fazilet Partisi	RED	28.07.1999	22:39:23
Konya	HALICI	Mehmet Emrehan	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	22:39:12
Konya	IZGI	Ömer	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	22:39:39
Konya	KAYA	Hasan	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	22:39:01
Konya	KEÇECİLER	Mehmet	Anavatan Partisi	KABUL KABUL	--:--:--	--:--:--
Konya	ÖKSÜZ	Özkan	Fazilet Partisi	RED	28.07.1999	22:39:10
Konya	YALMAN	Lütfi	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Konya	YAVUZ	Mehmet Ali	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Kütahya	AKÇALI	Cevdet	Doğruyol Partisi	KATILMADI	---	---
Kütahya	DERİN	Ahmet	Fazilet Partisi	KATILMADI	---	---
Kütahya	GÖRMEZ	Kadir	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	22:39:04
Kütahya	KARA	Emin	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	22:39:00
Kütahya	KARAKUŞ	Seydi	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	22:39:39
Kütahya	KARAKUYU	İsmail	Doğruyol Partisi	KATILMADI	---	---
Kütahya	AKDOĞAN	Miraç	Anavatan Partisi	KATILMADI	---	---
Malatya	ASILTÜRK	Oğuzhan	Fazilet Partisi	KATILMADI	---	---
Malatya	CANBAY	Yaşar	Fazilet Partisi	RED	28.07.1999	22:39:06
Malatya	COŞKUN	Basri	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	22:39:07
Malatya	DURHAN	Namık Hakan	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	22:39:35
Malatya	KUTAN	Recai Mehmet	Fazilet Partisi	KATILMADI	---	---
Malatya	ÖZAL	Ahmet Tevfik	Bağımsız Milletvekili	KATILMADI	---	---
Manisa	AKÇALI	Rıza	Doğruyol Partisi	KATILMADI	---	---
	AKGÜL	Hüseyin	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	22:39:06
Manisa	ARINÇ	Bülent	Fazilet Partisi	KATILMADI	---	---
Manisa	BOZDAĞ	İsmail	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	22:39:01
Manisa	ÇETINKAYA	Mehmet Necati	Doğruyol Partisi	KATILMADI	---	---
Manisa	ENÖZ	Mustafa	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	22:39:04
Manisa	GÜLAY	Hasan	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	22:39:12
Manisa	PAKDEMİRLİ	Ekrem	Anavatan Partisi	KATILMADI	---	---
Manisa	SERDENGEÇTİ	Ali	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	22:39:03
Manisa	YAZAR	M. Cihan	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	22:40:09

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Kahramanmaraş	DOĞAN	Alli	Anavatan Partisi	KATILMADI	---	---
Kahramanmaraş	DOĞAN	Avni	Fazilet Partisi	KATILMADI	---	---
Kahramanmaraş	KAMALAK	Mustafa	Fazilet Partisi	KATILMADI	---	---
Kahramanmaraş	KAYA	Mehmet	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	---	---
Kahramanmaraş	KOCABAŞ	Metin	Doğruyol Partisi	KATILMADI	---	---
Kahramanmaraş	ÖZBAŞ	Edip	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	22:39:28
Kahramanmaraş	SAĞLAM	Mehmet	Doğruyol Partisi	KATILMADI	---	---
Kahramanmaraş	SEZAL	Ali	Fazilet Partisi	KATILMADI	---	---
Kahramanmaraş	TANER	Nevzat	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	22:39:47
Mardin	ADAĞ	Fehim	Fazilet Partisi	KATILMADI	---	---
Mardin	ÇELEBİ	Süleyman	Anavatan Partisi	KATILMADI	---	---
Mardin	ERTAŞ	Ömer	Anavatan Partisi	KABUL	28.07.1999	22:39:09
Mardin	MUSAOĞLU	Metin	Doğruyol Partisi	KATILMADI	---	---
Mardin	ŞAHİN	Veysi	Doğruyol Partisi	KATILMADI	---	---
Mardin	TUĞMANER	Mustafa Kemal	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	22:38:56
Muğla	DİKMEN	Tunay	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	22:39:07
Muğla	ERGÜN	Metin	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	22:39:22
Muğla	ÖZYER	Hasan	Anavatan Partisi	KABUL	28.07.1999	22:39:03
Muğla	TOPALOĞLU	Nazif	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	22:39:03
Muğla	UZUNHASAN	Fikret	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	22:39:10
Muğla	YAZICI	İbrahim	Doğruyol Partisi	KATILMADI	---	---
Muş	EKER	Zeki	Demokratik Sol Part	RED	28.07.1999	22:39:18
Muş	KEMALOĞLU	Erkan	Anavatan Partisi	KABUL	28.07.1999	22:39:16

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Muş	YAVUZ	Mümtaz	Doğruyol Partisi	KATILMADI	---	---
Muş	YILDIZ	Sabahaddin	Fazilet Partisi	KATILMADI	---	---
Nevşehir	ÇEVİK	İsmail	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	22:38:57
Nevşehir	ELKATMIŞ	Mehmet	Fazilet Partisi	KATILMADI	---	---
Nevşehir	TAŞKIN	Mükremin	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	22:38:58
Niğde	BARAN	Doğan	Doğruyol Partisi	RED	28.07.1999	22:39:31
Niğde	DOĞANLAR	Eyüp	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	22:39:46
Niğde	LEVENT	Mükerrrem	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	22:39:12
Ordu	ÇABUK	İhsan	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	22:39:14
Ordu	ENGİNYURT	Cemal	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	22:39:09
Ordu	FATSA	Eyüp	Fazilet Partisi	RED	28.07.1999	22:40:07
Ordu	KOÇAK	Sefer	Anavatan Partisi	KATILMADI	---	---
Ordu	KONYALI	Hasan Fehmi	Demokratik Sol Part	KATILMADI	---	---
Ordu	YILDIRIM	Yener	Doğruyol Partisi	KATILMADI	---	---
Ordu	YÜRÜR	Şükrü	Anavatan Partisi	KABUL	28.07.1999	22:39:42
Rize	BEKAROĞLU	Mehmet	Fazilet Partisi	RED	28.07.1999	22:39:18
Rize	KABİL	Ahmet	Anavatan Partisi	KABUL	28.07.1999	22:42:03
Rize	YILMAZ	Mesut Ahmet	Anavatan Partisi	KABUL	28.07.1999	22:39:32
Sakarya	AYDIN	Nezir	Fazilet Partisi	KATILMADI	---	---
Sakarya	AYHAN	Cevat	Fazilet Partisi	RED	28.07.1999	22:39:00
Sakarya	ERCAN	Nevzat	Doğruyol Partisi	KATILMADI	---	---
Sakarya	SAVAŞ	Ş. Ramis	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	22:40:01
Sakarya	TARANOĞLU	Ersin	Anavatan Partisi	KABUL	28.07.1999	22:39:26

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Sakarya	ZİHNİOĞLU	Osman Fevzi	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	22:39:12
Samsun	AÇIKGÖZ	Yekta	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	22:39:08
Samsun	AYDIN	Ahmet	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	---	---
Samsun	CENGİZ	Tanık	Demokratik Sol Part	KABUL KABUL	---	---
Samsun	ÇAKAR	Mehmet	Anavatan Partisi	KABUL	28.07.1999	22:43:12
Samsun	ÇINAROĞLU	Vedat	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	22:39:38
Samsun	DEMİRCAN	Ahmet	Fazilet Partisi	KATILMADI	---	---
Samsun	KABATAS	Kemal	Doğruyol Partisi	KATILMADI	---	---
Samsun	KAPICI	Şenel	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	22:38:59
Samsun	SEZGİN	Erdoğan	Doğruyol Partisi	RED	28.07.1999	22:40:15
Samsun	UZUNKAYA	Musa	Fazilet Partisi	RED	28.07.1999	22:39:10
Siirt	AYDIN	Ahmet Nurettin	Fazilet Partisi	RED	28.07.1999	22:39:37
Siirt	SEVGİLİ	Nizamettin	Anavatan Partisi	KABUL	28.07.1999	22:39:14
Siirt	YARAYAN	Takiddin	Doğruyol Partisi	KATILMADI	---	---
Sinop	BOSTANCIOĞLU	Metin	Demokratik Sol Part	KATILMADI	---	---
Sinop	BOZKURT	Kadir	Doğruyol Partisi	KATILMADI	---	---
Sinop	TOPÇU	Yaşar	Anavatan Partisi	KATILMADI	---	---
Sivas	CEYLAN	Mehmet	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	---	---
Sivas	DEMİRCİ	Musa	Fazilet Partisi	RED	28.07.1999	22:39:12
Sivas	GÖKALP	Hüsnü Yusuf	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL KABUL	---	---
Sivas	GÜLEÇ	M. Cengiz	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	22:39:16
Sivas	KARAMOLLAOĞLU	Temel	Fazilet Partisi	RED	28.07.1999	22:39:01
Sivas	ŞENER	Abdüllatif	Fazilet Partisi	KATILMADI	---	---

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Tekirdağ	AYTEKİN	Fevzi	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--	--:--
Tekirdağ	DAYANIKLI	Bayram Fırat	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--	--:--
Tekirdağ	İLGÜN	Nihan	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Tekirdağ	SÜLÜN	Enis	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Tekirdağ	ZAMANTILI	Ahmet	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	22:39:01
Tokat	BALAK	Hasan Hüseyin	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--	--:--
Tokat	CEYLAN	Lütfi	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--	--:--
Tokat	DAĞCIOĞLU	M. Ergün	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Tokat	DOĞRU	Reşat	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	22:38:59
Tokat	EREK	Ali Şevki	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Tokat	ŞOBACI	Bekir	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Trabzon	AŞIK	Eyüp.	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Trabzon	BAŞARAN	Ali Kemal	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Trabzon	BIÇAKÇIOĞLU	Orhan	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	22:39:23
Trabzon	ÇELEBİ	Nail	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	22:39:08
Trabzon	MALKOÇ	Şeref	Fazilet Partisi	RED	28.07.1999	22:41:07
Trabzon	TUNCER	Ali Naci	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Trabzon	TÜRK	Hikmet Sami	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--	--:--
Tunceli	GENÇ	Kamer	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Tunceli	GÜNDOĞAN	Bekir	Bağımsız Milletvekili	KATILMADI	--:--	--:--
Şanlıurfa	AKMAN	Yahya	Fazilet Partisi	RED	28.07.1999	22:38:59
Şanlıurfa	BUCAK	Sedat Edip	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Şanlıurfa	CEVHERİ	Necmettin	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--	--:--

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Şanlıurfa	ÇAKMAKLI	Muzaffer	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--	--:--
Şanlıurfa	GÜLPINAR	Eyyüp Cenap	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Şanlıurfa	GÜNEŞ	Mehmet	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Şanlıurfa	İZOL	Zülfikar	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Şanlıurfa	KARAVAR	Ahmet	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Şanlıurfa	ŞIHANLIOĞLU	Mehmet Fevzi	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Şanlıurfa	YALÇINKAYA	Mehmet	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Şanlıurfa	YANMAZ	Mustafa Niyazi	Fazilet Partisi	RED	28.07.1999	22:39:37
Uşak	ÖZGÖBEK	Hasan	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--	--:--
Uşak	ÜNAL	Mehmet Yaşar	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	22:39:09
Uşak	YILMAZ	Armağan	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--	--:--
Van	ARVAS	Maliki Ejder	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Van	BAYRAM	Mustafa	Bağımsız Milletvekili	KATILMADI	--:--	--:--
Van	ÇELİK	Hüseyin	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Van	ÇEVİK	Ayhan	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--	--:--
Van	ERBAŞ	Fethullah	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Van	GÜLTEPE	Fetullah	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Van	İNAN	Kamran	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Yozgat	ARSLAN	İlyas	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Yozgat	ÇİÇEK	Mehmet	Fazilet Partisi	RED	28.07.1999	22:40:06
Yozgat	ERSOY	Ahmet Erol	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--	--:--
Yozgat	KAYALAR	Lütfullah	Anavatan Partisi	KABUL	28.07.1999	22:43:34
Yozgat	TÜRKER	Mesut	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	22:39:29

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Yozgat	ÜŞENMEZ	Şuayip	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	---	---
Zonguldak	ATASOY	Veysel	Anavatan Partisi	KATILMADI	---	---
Zonguldak	BARUTÇU	Ömer	Doğruyol Partisi	KATILMADI	---	---
Zonguldak	BAYCIK	Tahsin Boray	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	22:39:01
Zonguldak	CERRAHOĞLU	İsmail Hakkı	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	---	---
Zonguldak	GEMİCİ	Hasan	Demokratik Sol Part	KATILMADI	---	---
Zonguldak	ÜSTÜNKOL	Ömer	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	22:39:34
Aksaray	AKIN	Murat	Doğruyol Partisi	KATILMADI	---	---
Aksaray	ESER	Kürşat	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	22:39:18
Aksaray	SOMUNCUOĞLU	Sadi	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	---	---
Aksaray	TOPRAK	Ramazan	Fazilet Partisi	RED	28.07.1999	22:39:43
Bayburt	KARDEŞ	Şaban	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	22:39:09
Bayburt	PAMUKÇU	Suat	Fazilet Partisi	RED	28.07.1999	22:38:56
Karaman	ÇALIŞ	Hasan	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	22:39:22
Karaman	ÜNAL	Zeki	Fazilet Partisi	KATILMADI	---	---
Karaman	ÜNLÜ	Fikret	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	22:39:10
Kırıkkale	ALBAYRAK	Kemal	Fazilet Partisi	KATILMADI	---	---
Kırıkkale	DURMUŞ	Osman	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	22:39:00
Kırıkkale	FİLİZ	Hacı	Doğruyol Partisi	RED	28.07.1999	22:39:30
Kırıkkale	GÖKBULUT	Nihat	Anavatan Partisi	KATILMADI	---	---
Batman	AYDIN	Alaaddin Sever	Fazilet Partisi	KATILMADI	---	---
Batman	HAMİDİ	Ataullah	Anavatan Partisi	KATILMADI	---	---
Batman	İSEN	Burhan	Doğruyol Partisi	KATILMADI	---	---

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Batman	ÖZDEMİR	Faris	Doğruyol Partisi	KATILMADI	---	---
Şırnak	DEĞER	Mehmet Said	Doğruyol Partisi	KATILMADI	---	---
Şırnak	SEYDA	Abdullah Veli	Fazilet Partisi	RED	28.07.1999	22:39:39
Şırnak	YILDIRIM	Mehmet Salih	Anavatan Partisi	KABUL	28.07.1999	22:39:28
Bartın	ÇAKAN	Zeki	Anavatan Partisi	KABUL	28.07.1999	22:39:49
Bartın	YAZICIOĞLU	Cafer Tufan	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	22:39:14
Ardahan	DEMİR	Faruk	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	22:39:01
Ardahan	KAYA	Saffet	Doğruyol Partisi	KATILMADI	---	---
Iğdır	BOZYEL	Abbas	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	---	---
Iğdır	GÜNER	Ali	Fazilet Partisi	KATILMADI	---	---
Yalova	OKUYAN	Yaşar	Anavatan Partisi	KATILMADI	---	---
Yalova	SUNA	Hasan	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	22:39:02
Karabük	EREN	Mustafa	Doğruyol Partisi	KATILMADI	---	---
Karabük	KARAN	Erol	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	22:39:15
Karabük	YILMAZ	İlhami	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	22:39:57
Kilis	GÜREŞ	Doğan	Doğruyol Partisi	KATILMADI	---	---
Kilis	NACAR	Mehmet	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	22:39:06
Osmaniye	BAHÇELİ	Devlet	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	---	---
Osmaniye	BÜYÜKÖZTÜRK	Bırol	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	---	---
Osmaniye	KUNDAKÇI	Mehmet	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	---	---
Osmaniye	ÜNAL	Şükrü	Fazilet Partisi	KATILMADI	---	---

Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanun Tasarısının 2 nci Maddesine Verilen Oyların Sonucu:

Üye Sayısı :550

Kabul :234

Red : 41

Çekimser : 1

Toplam :276

Kabul edilmiştir.

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Adana	BİLDİK	İbrahim Yavuz	Demokratik Sol Part	KATILMADI		
Adana	BİLİCİ	Mehmet Ali	Anavatan Partisi	KATILMADI		
Adana	BUDAK	Yakup	Fazilet Partisi	KATILMADI		
Adana	ÇULHAOĞLU	Mehmet Metanet	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	23:38:10
Adana	DAĞLI	Mehmet Halit	Doğruyol Partisi	KATILMADI		
Adana	GÖREN	Ali	Fazilet Partisi	KATILMADI		
Adana	GÜLEK	Tayyibe	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	23:38:32
Adana	HALAMAN	Ali	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	23:38:06
Adana	ÖZDEMİR	A. Fatin	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	23:38:03
Adana	ÖZTÜRK	Musa	Anavatan Partisi	KABUL	28.07.1999	23:40:21
Adana	SEZER	Arif	Demokratik Sol Part	KATILMADI		
Adana	TEKİN	Ali	Demokratik Sol Part	KATILMADI		
Adana	VURSAVUŞ	İsmet	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	23:38:24
Adana	YILDIRIM	Recai	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	23:38:05
Adıyaman	BİLGİÇ	Mahmut Nedim	Doğruyol Partisi	KATILMADI		
Adıyaman	BOZKURT	Mahmut	Anavatan Partisi	KATILMADI		
Adıyaman	FIRAT	Dengir Mir Mehmet	Fazilet Partisi	RED	28.07.1999	23:38:21
Adıyaman	GÖKSU	Mahmut	Fazilet Partisi	RED	28.07.1999	23:37:58
Adıyaman	GÜLER	Hasan	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI		
Adıyaman	ÖZYOL	Mehmet	Fazilet Partisi	KATILMADI		
Afyon	AÇBA	Sait	Fazilet Partisi	KATILMADI		
Afyon	AKCAN	Abdülkadir	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI		
Afyon	ATTILA	İsmet	Doğruyol Partisi	KATILMADI		

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Afyon	KAYAYERLİ	Müjdat	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	---	---
Afyon	ÖZSOY	Halil İbrahim	Anavatan Partisi	KATILMADI	---	---
Afyon	TELEK	Mehmet	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	23:38:04
Afyon	YAKIN	Gaffar	Demokratik Sol Part	KATILMADI	---	---
Ağrı	ERYILMAZ	Yaşar	Anavatan Partisi	KATILMADI	---	---
Ağrı	ESİN	Celal	Fazilet Partisi	KATILMADI	---	---
Ağrı	KONYAR	Musa	Doğruyol Partisi	KATILMADI	---	---
Ağrı	SEVEN	Nidai	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	---	---
Amasya	GÜLLE	Akif	Fazilet Partisi	KATILMADI	---	---
Amasya	İYİMAYA	Ahmet	Doğruyol Partisi	KATILMADI	---	---
Amasya	SARAY ALPHAN	Gönül	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	23:38:02
Amasya	UÇAŞ	Adnan	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	---	---
Ankara	AKBULUT	Yıldırım	Anavatan Partisi	KATILMADI	---	---
Ankara	AKGÖNENÇ MUĞİS	Oya	Fazilet Partisi	KATILMADI	---	---
Ankara	ARSEVEN	Nejat	Anavatan Partisi	KATILMADI	---	---
Ankara	ARSLAN	Mehmet	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	---	---
Ankara	AYDIN	Koray	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	---	---
Ankara	AYGÜN	Oğuz	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	23:39:26
Ankara	BAYER	Melda	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	23:38:15
Ankara	BEDÜK	Saffet Arıkan	Doğruyol Partisi	RED	28.07.1999	23:38:20
Ankara	ÇELİK	M. Zeki	Fazilet Partisi	RED	28.07.1999	23:38:02
Ankara	ÇETİN	Şevkat	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	23:38:14
Ankara	ÇEVİK	Sedat	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	---	---

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Ankara	ÇİÇEK	Cemil	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Ankara	ERDAL	Birkan	Anavatan Partisi	KABUL	28.07.1999	23:38:12
Ankara	GÜRKAN	Uluç	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	23:38:30
Ankara	GÜROCAK	Ayşe	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	23:38:05
Ankara	İŞIKLAR	Ali	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	23:38:22
Ankara	İÇLİ	H.Tayfun	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	23:38:05
Ankara	KÜÇÜK	Abdurrahman	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--	--:--
Ankara	ÖZDEMİR	Hayrettin	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	23:39:11
Ankara	ÖZDOĞU	Esvet	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	23:38:28
Ankara	PAÇACI	Mustafa Cihan	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Ankara	SANAY	Eyyüp	Fazilet Partisi	RED	28.07.1999	23:38:09
Ankara	SEÇKİNER	Yücel	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Ankara	SEZER	M. Zeki	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	23:38:14
Ankara	TÜMEN	Aydın	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	23:38:04
Ankara	ULUCAK	Rıza	Fazilet Partisi	RED	28.07.1999	23:38:22
Ankara	ULUĞBAY	Hikmet	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--	--:--
Ankara	YAHNİCİ	Şevket Bülent	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	23:38:12
Antalya	AYDOĞAN	Cengiz	Anavatan Partisi	KABUL	28.07.1999	23:38:27
Antalya	BAYSARI	Mehmet	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Antalya	ÇELEN	Salih	Doğruyol Partisi	RED	28.07.1999	23:38:08
Antalya	ÇELİK	Kemal	Doğruyol Partisi	CEKIMSER	28.07.1999	23:38:28
Antalya	GÜRDAL	İbrahim	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Antalya	MÜDERRİSOĞLU	Osman	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	23:38:02

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Antalya	OKUTAN	Mehmet Zeki	Fazilet Partisi	KATILMADI	---	---
Antalya	SAYIN	Ahmet Sancar	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	23:38:04
Antalya	ŞAHİN	Metin	Demokratik Sol Part	KATILMADI	---	---
Antalya	TOSKAY	Tunca	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	---	---
Antalya	ÜNAL	Nesrin	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	23:38:57
Antalya	VURAL	Mustafa	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	23:38:15
Artvin	BAYRAK	Ergün	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	23:38:21
Artvin	EKİNCİ	Hasan	Doğruyol Partisi	KATILMADI	---	---
Aydın	ALTINKAYA	Cengiz	Anavatan Partisi	KABUL	28.07.1999	23:38:07
Aydın	DİKMEN	Halit	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	23:38:04
Aydın	GÖNÜL	Ali Rıza	Doğruyol Partisi	KATILMADI	---	---
Aydın	KUMCUOĞLU	Ertuğrul	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	23:38:41
Aydın	ONGUN	Bekir	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	23:38:17
Aydın	PIŞKINSÜT	Sema	Demokratik Sol Part	KATILMADI	---	---
Aydın	UZUNIRMAK	Ali	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	23:38:24
Aydın	YALOVA	Yüksel	Anavatan Partisi	KATILMADI	---	---
Balıkesir	AYTEKİN	İlhan	Doğruyol Partisi	KATILMADI	---	---
Balıkesir	GÖKMEN	Aydın	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	23:38:15
Balıkesir	GÜLTEKİN	Numan	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	23:38:51
Balıkesir	GÜNER	Agah Oktay	Anavatan Partisi	KABUL	28.07.1999	23:38:17
Balıkesir	KALKAN	Hüseyin	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	23:39:16
Balıkesir	KANBER	Tamer	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	23:38:07
Balıkesir	KARAHAN	M. Güven	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	23:38:10

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Balıkesir	ÖZGÜN	İsmail	Fazilet Partisi	KATILMADI	---	---
Balıkesir	YILMAZYILDIZ	İlyas	Doğruyol Partisi	KATILMADI	---	---
Bilecik	ARABACI	Hüseyin	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	23:39:06
Bilecik	VARDAR	Sebahat	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	23:38:04
Bingöl	GÜLER	Mahfuz	Fazilet Partisi	KATILMADI	---	---
Bingöl	KORKUTATA	Hüsamettin	Fazilet Partisi	KATILMADI	---	---
Bingöl	YÖNDAR	Necati	Doğruyol Partisi	KATILMADI	---	---
Bitlis	ÇEVİK	Yahya	Doğruyol Partisi	KATILMADI	---	---
Bitlis	ERGEZEN	Zeki	Fazilet Partisi	RED	28.07.1999	23:38:07
Bitlis	GAYDALI	Edip Sadfer	Anavatan Partisi	KATILMADI	---	---
Bitlis	ORAL	İbrahim Halil	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	---	---
Bolu	AKYOL	Avni	Anavatan Partisi	KABUL	28.07.1999	23:38:21
Bolu	ALPTEKİN	İsmail	Fazilet Partisi	KATILMADI	---	---
Bolu	HOŞVER	Necmi	Doğruyol Partisi	KATILMADI	---	---
Bolu	KARSLIOĞLU	Mustafa	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	23:38:12
Bolu	ÖZCAN	Ersoy	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	---	---
Burdur	COŞKUNER	Süleyman	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	23:38:05
Burdur	MACIT	Hasan	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	23:38:01
Burdur	ÖRS	Mustafa	Doğruyol Partisi	KATILMADI	---	---
Bursa	ARABACI	Ali	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	23:38:06
Bursa	BEYRELI	Ali Rahmi	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	23:37:58
Bursa	ÇELİK	Faruk	Fazilet Partisi	KATILMADI	---	---
Bursa	GÜLENER	Fahrettin	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	23:38:23

iii	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Bursa	KARAPAŞAOĞLU	Mehmet Altan	Fazilet Partisi	KATILMADI	----	----
Bursa	KORKMAZ	Hayati	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	23:38:26
Bursa	OCAK	Orhan	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	23:38:07
Bursa	ORHAN	Burhan	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	23:38:08
Bursa	ÖNAL	Recep	Demokratik Sol Part	KATILMADI	----	----
Bursa	ÖZALP	Teoman	Doğruyol Partisi	KATILMADI	----	----
Bursa	SÖNMEZ	Kenan	Anavatan Partisi	KATILMADI	----	----
Bursa	SÜNNETÇİOĞLU	Ahmet	Fazilet Partisi	RED	28.07.1999	23:38:07
Bursa	ŞEN	Orhan	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	----	----
Bursa	TAYAN	Turhan	Anavatan Partisi	KABUL	28.07.1999	23:38:04
Bursa	TEZMEN	Oğuz	Doğruyol Partisi	KATILMADI	----	----
Bursa	YALÇINBAYIR	Ertuğrul	Anavatan Partisi	KABUL	28.07.1999	23:38:16
Çanakkale	ERSÜMER	Cumhur Mustafa	Anavatan Partisi	KATILMADI	----	----
Çanakkale	KIRBAŞ	Sadık	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	23:38:07
Çanakkale	ŞAHİN	Nevfel	Doğruyol Partisi	KATILMADI	----	----
Çanakkale	TURAN	Sıtkı	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	----	----
Çankırı	DURAN	Hakkı	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	23:38:56
Çankırı	KARAGÖZ	Hüseyin	Fazilet Partisi	KATILMADI	----	----
Çankırı	KELEŞ	İrfan	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	23:38:07
Çorum	AKSOY	Bekir	Doğruyol Partisi	KATILMADI	----	----
Çorum	ÇAY	Abdulhaluk Mehmet	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	----	----
Çorum	HATİBOĞLU	Yasin	Fazilet Partisi	RED	28.07.1999	23:38:45
Çorum	KARACA	Melek DENLİ	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	23:38:39

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Çorum	KAYIRICI	Vahit	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	23:38:01
Denizli	ASLAN	Beyhan	Anavatan Partisi	KABUL	28.07.1999	23:38:12
Denizli	AYKURT	Mustafa Kemal	Doğruyol Partisi	KATILMADI	---	---
Denizli	ERBEYİN	Salih	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	---	---
Denizli	ERÇELEBİ	Hasan	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	23:38:02
Denizli	GÖZLÜKAYA	Mehmet	Doğruyol Partisi	KATILMADI	---	---
Denizli	KESKİN	Ali	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	---	---
Denizli	KOCABATMAZ	Mehmet	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	23:38:13
Diyarbakır	ASLAN	Osman	Fazilet Partisi	KATILMADI	---	---
Diyarbakır	ATIK	Nurettin	Doğruyol Partisi	KATILMADI	---	---
Diyarbakır	DİLEK	Nurettin	Anavatan Partisi	KATILMADI	---	---
Diyarbakır	ENSARIOĞLU	Mehmet Salim	Doğruyol Partisi	KATILMADI	---	---
Diyarbakır	ERDOĞMUŞ	Abdulbaki	Anavatan Partisi	KATILMADI	---	---
Diyarbakır	GÜNBEY	Sacit	Fazilet Partisi	RED	28.07.1999	23:38:01
Diyarbakır	HAŞİMİ	Seyyit Haşim	Fazilet Partisi	KATILMADI	---	---
Diyarbakır	HATİPOĞLU	Ömer Vehbi	Fazilet Partisi	KATILMADI	---	---
Diyarbakır	SEYDAOĞLU	Sebğatullah	Anavatan Partisi	KABUL	28.07.1999	23:39:49
Diyarbakır	SÜMER	Salih	Doğruyol Partisi	KATILMADI	---	---
Diyarbakır	TURGUT	Abdülisamet	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	23:38:17
Edirne	BULUT	Evren	Anavatan Partisi	KABUL	28.07.1999	23:38:54
Edirne	ERTÜRK	Ali Ahmet	Demokratik Sol Part	KATILMADI	---	---
Edirne	İLİMEN	Mustafa	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	23:38:07
Edirne	ŞİMŞEK	Şadan	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	23:38:30

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Elazığ	AĞAR	Mehmet	Bağımsız Milletvekili	KATILMADI	---	---
Elazığ	GÜL	Mustafa	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	23:38:44
Elazığ	ÖZTEK	Latif	Fazilet Partisi	KATILMADI	---	---
Elazığ	SEPTİOĞLU	Ali Rıza	Doğruyol Partisi	KATILMADI	---	---
Elazığ	TUNÇ	Ahmet Cemil	Fazilet Partisi	KATILMADI	---	---
Erzincan	AKSU	Mihrali	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	23:38:10
Erzincan	KARAKAYA	Tevhit	Fazilet Partisi	KATILMADI	---	---
Erzincan	KARAKELLE	Sebahattin	Doğruyol Partisi	KATILMADI	---	---
Erzurum	ERTUGAY	Zeki	Doğruyol Partisi	KATILMADI	---	---
Erzurum	ESENGÜN	Lütfü	Fazilet Partisi	KATILMADI	---	---
Erzurum	GÖKDEMİR	Ayvaz	Doğruyol Partisi	KATILMADI	---	---
Erzurum	HİMOĞLU	Mücahit	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	23:38:13
Erzurum	KÖSE	İsmail	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	23:38:28
Erzurum	KUKARACI	Fahrettin	Fazilet Partisi	RED	28.07.1999	23:38:04
Erzurum	POLAT	Aslan	Fazilet Partisi	KATILMADI	---	---
Erzurum	POLAT	Cezmi	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	23:38:16
Eskişehir	ALBAY	Necati	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	23:39:03
Eskişehir	BÜYÜKERMAN	Mehmet Mail	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	23:39:28
Eskişehir	DEDELEK	İbrahim Yaşar	Anavatan Partisi	KABUL	28.07.1999	23:38:05
Eskişehir	ERDIR	Mahmut	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	23:38:04
Eskişehir	SAZAK	Süleyman Servet	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	23:38:14
Eskişehir	YILDIRIM	Mehmet Sadri	Doğruyol Partisi	KABUL	28.07.1999	23:38:06
Gaziantep	AKTAŞ	Nurettin	Fazilet Partisi	RED	28.07.1999	23:38:07

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Gaziantep	AY	Mehmet	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	---	---
Gaziantep	ILIKSOY	Ali	Demokratik Sol Part	KATILMADI	---	---
Gaziantep	İNCETAHTACI	Mehmet Bedri	Fazilet Partisi	RED	28.07.1999	23:38:18
Gaziantep	KONUKOĞLU	İbrahim	Doğruyol Partisi	KATILMADI	---	---
Gaziantep	ÖZDEMİR	Ali	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	---	---
Gaziantep	TAŞAR	Mustafa Rüştü	Anavatan Partisi	KABUL	28.07.1999	23:38:32
Gaziantep	TIRYAKI	Mehmet Hanifi	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	---	---
Gaziantep	YILMAZ	Mustafa	Demokratik Sol Part	KATILMADI	---	---
Giresun	AKGÜN	Hasan	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	23:38:16
Giresun	ALÇELİK	Turhan	Fazilet Partisi	KATILMADI	---	---
Giresun	KARA	Burhan	Anavatan Partisi	KATILMADI	---	---
Giresun	YAMAN	Mustafa	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	23:38:33
Giresun	ZALMOĞLU	Rasim	Doğruyol Partisi	KATILMADI	---	---
Gümüşhane	DOĞAN	Lütfi	Fazilet Partisi	KATILMADI	---	---
Gümüşhane	YAŞAR	Bedri	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	---	---
Hakkari	PARLAK	Evliya	Bağımsız Milletvekili	KABUL	28.07.1999	23:38:12
Hakkari	PİRÜZBEYOĞLU	Mecit	Anavatan Partisi	KABUL	28.07.1999	23:38:10
Hakkari	TÖRE	Hakkı	Doğruyol Partisi	KATILMADI	---	---
Hatay	ATAHAN	Namık Kemal	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	23:38:34
Hatay	AYKUT	Hakkı Oğuz	Anavatan Partisi	KABUL	28.07.1999	23:39:24
Hatay	ÇIRKIN	Süleyman Turan	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	23:38:10
Hatay	DÖNEN	Mehmet	Doğruyol Partisi	KATILMADI	---	---
Hatay	GEÇER	Mustafa	Fazilet Partisi	RED	28.07.1999	23:38:27

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saat
Hatay	GÜNAY	Ali	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	23:38:03
Hatay	KALKAN	Metin	Fazilet Partisi	KATILMADI	---	---
Hatay	MISTIKOĞLU	Levent	Anavatan Partisi	KATILMADI	---	---
Hatay	ŞANDIR	Mehmet	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	23:38:10
Hatay	TARHAN	Mehmet Nuri	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	---	---
Isparta	AKSOY	Osman Gazi	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	23:38:02
Isparta	GÜL	Ramazan	Doğruyol Partisi	RED	28.07.1999	23:40:20
Isparta	MUMCU	Erkan	Anavatan Partisi	KABUL	28.07.1999	23:38:29
Isparta	ZORLU	Mustafa	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	23:38:20
İçel	ER	Ali	Anavatan Partisi	KATILMADI	---	---
İçel	GÜNGÖR	Ali	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	23:38:19
İçel	GÜVEN	Turhan	Doğruyol Partisi	RED	28.07.1999	23:38:15
İçel	KAYA	Yalçın	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	23:38:05
İçel	KILINÇ	Hidayet	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	---	---
İçel	ÖKSÖZ	Enis	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	---	---
İçel	ÖZGENÇ	Edip	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	23:38:17
İçel	SERİN	Akif	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	23:38:02
İçel	TALAY	M. İstemihan	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	23:38:51
İçel	TEKELİOĞLU	Cahit	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	---	---
İçel	YILMAZ	Ayfer	Doğruyol Partisi	KATILMADI	---	---
İçel	YÜCELEN	Rüştu Kazım	Anavatan Partisi	KABUL	28.07.1999	23:38:05
İstanbul	ADAN	Celal	Doğruyol Partisi	RED	28.07.1999	23:38:11
İstanbul	AĞAOĞLU	Fadlı	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	23:38:05

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
İstanbul	AKARCALI	Bülent	Anavatan Partisi	KABUL	28.07.1999	23:38:01
İstanbul	AKSU	Abdüfkadir	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	AKTAŞ	Ziya	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	23:38:12
İstanbul	AL	Erol	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	23:38:19
İstanbul	ANDICAN	Ahat	Anavatan Partisi	KABUL	28.07.1999	23:38:01
İstanbul	ATEŞ	Azmi	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	AYAYDIN	Aydın	Anavatan Partisi	KABUL	28.07.1999	23:38:34
İstanbul	AYDINLI	İsmail	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	23:38:04
İstanbul	AYRIM	Şamil	Anavatan Partisi	KABUL	28.07.1999	23:38:08
İstanbul	BAŞ	Mustafa	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	BAŞEĞMEZ	Mukadder	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	BUDAK	Rıdvan	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	COŞKUN	Ali	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	ÇAĞAN	Nami	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	ÇAKAR	Ahmet	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	ÇİLLER	Tansu	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	YILMAZ DOĞAN	Perihan	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	23:38:13
İstanbul	DÜZ	Mustafa	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	23:38:04
İstanbul	ECEVİT	Bülent	Demokratik Sol Part	KATILMADI KABUL	--:--:--	--:--:--
İstanbul	EMRE	Süleyman Arif	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	ERDENER	Yücel	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	23:38:06
İstanbul	FIRAT	Mehmet Fuat	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	GÖK	Bülent Ersin	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	23:38:54

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saatı
İstanbul	GÜL	Mehmet	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	23:38:16
İstanbul	GÜLER	Zafer	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	23:38:34
İstanbul	GÜNDÜZ	İrfan	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	GÜZEL	Ahmet	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	23:38:00
İstanbul	HUN	Ediz	Anavatan Partisi	KABUL	28.07.1999	23:38:20
İstanbul	ILICAK	Nazlı Ayşe	Fazilet Partisi	RED	28.07.1999	23:40:45
İstanbul	İRTEMÇELİK	Mehmet Ali	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	KAHRAMAN	İsmail	Fazilet Partisi	RED	28.07.1999	23:38:15
İstanbul	KANSU	Hüseyin	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	KARAKOYUNLU	Yılmaz	Anavatan Partisi	KABUL	28.07.1999	23:38:15
İstanbul	KARAKUŞ	Nazire	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	23:38:04
İstanbul	KAVAK	Cavit	Anavatan Partisi	KABUL	28.07.1999	23:38:55
İstanbul	KAVAKCI	Merve Safa	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	KILIÇ	Osman	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	23:38:17
İstanbul	KOZAKÇIOĞLU	Hayri	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	KOC AOĞLU	Emre	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	KÖSE	M. Tahir	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	23:38:13
İstanbul	MENDERES	Aydın	Bağımsız Milletvekili	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	MERT	Hüseyin	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	23:37:57
İstanbul	NAS	Nesrin	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	OĞUZ	Ali	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	OKUMUŞ	Nazif	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	23:38:22
İstanbul	ÖZ	Esat	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
İstanbul	ÖZKAN	H.Hüsamettin	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	23:38:04
İstanbul	ÖZKAN	Sühan	Anavatan Partisi	KABUL	28.07.1999	23:38:02
İstanbul	ÖZTÜRK	Bozkurt Yaşar	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	23:38:39
İstanbul	PAK	Mehmet	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	23:38:10
İstanbul	SARUHAN	Necdet	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	23:38:09
İstanbul	SERBEST	Sulhiye	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	23:39:27
İstanbul	SİPAHI	Bahri	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	23:38:12
İstanbul	SÖKMENOĞLU	Murat	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	23:38:40
İstanbul	ŞAHİN	Mehmet Ali	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	TAN	Ahmet	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	TANER	Güneş	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	TANTAN	Sadettin	Anavatan Partisi	KABUL	28.07.1999	23:38:48
İstanbul	TOPRAK	Erdoğan	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	TUZCU	Şadan	Anavatan Partisi	KABUL	28.07.1999	23:38:24
İstanbul	TÜRKER	Masum	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	23:38:16
İstanbul	VERKAYA	Mustafa	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	YAĞIZ	Süleyman	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	23:38:11
İstanbul	YALÇINTAŞ	Nevzat	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	YAZICI	Cahit Savaş	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	23:38:24
İstanbul	YUMAKOĞULLARI	Osman	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	ZENGİN	Bahri	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İzmir	ASLAN	Güler	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	23:38:05
İzmir	BAŞARAN	Saffet	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	23:38:31

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
İzmir	BİÇAKÇIOĞLU	Burhan	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	23:38:28
İzmir	ÇAĞLAYAN	B. Suat	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	23:38:08
İzmir	ÇELEBİ	İşin	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İzmir	ÇÜMEN	Mehmet	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	23:38:09
İzmir	DAYIOĞLU	Salih	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	23:38:11
İzmir	DIRİ	Hayri	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	23:38:37
İzmir	GÜREL	Şükrü Sina	Demokratik Sol Part	KABUL KABUL	--:--:--	--:--:--
İzmir	KIRKPINAR	Yusuf	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	23:38:01
İzmir	METİN	Hasan	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İzmir	MUTMAN	Atilla	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İzmir	ORAL	Sümer	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İzmir	ÖZCAN	Mehmet	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	23:38:14
İzmir	SAYGIN	İşilay	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İzmir	SERDAROĞLU	Rifat	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İzmir	SEZGIN	Rahmi	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	23:38:00
İzmir	SÖYLEMEZ	Hasan Ufuk	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İzmir	TANIK	Süha	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İzmir	TANRIKULU	Ahmet Kenan	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İzmir	TARTAN	Hakan	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İzmir	ULUPINAR	Yıldırım	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İzmir	VATAN	Kemal	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	23:39:10
İzmir	VURAL	Oktay	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	23:38:11
Kars	AKÜZÜM	İlhan	Anavatan Partisi	KABUL	28.07.1999	23:38:02

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Kars	AYDAR	Arslan	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	23:38:08
Kars	BİLGİR	Çetin	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	23:38:07
Kastamonu	BAŞESGİOĞLU	Murat	Anavatan Partisi	KABUL	28.07.1999	23:38:13
Kastamonu	DİLEKÇİ	M. Hadi	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	23:38:21
Kastamonu	SERDAROĞLU	Mehmet	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	23:38:14
Kastamonu	TEKİNEL	Nurhan	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kayseri	BAKTİR	Hamdi	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kayseri	CEM	İsmail	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kayseri	ÇAKMAKOĞLU	Sabahattin	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kayseri	ESEN	Sevgi	Doğruyol Partisi	RED	28.07.1999	23:38:24
Kayseri	GÜL	Abdullah	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kayseri	KAPUSUZ	Salih	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kayseri	ÜSTÜNBAŞ	Hasan Basri	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	23:38:06
Kayseri	YAKUT	Sadık	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	23:38:02
Kırklareli	KARAGÖZ	Nural	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kırklareli	ÖZBİLEN	Cemal	Anavatan Partisi	KABUL	28.07.1999	23:38:16
Kırklareli	TEKİN	Necdet	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	23:38:05
Kırşehir	HAYKIR	Mustafa	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	23:38:09
Kırşehir	MİRZAOĞLU	Ramazan	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kırşehir	TECER	Fikret	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	23:39:24
Kocaeli	AKŞENER	Meral	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kocaeli	ARKAN	Ahmet	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	23:38:05
Kocaeli	BATUK	Mehmet	Fazilet Partisi	RED	28.07.1999	23:38:20

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Kocaeli	ÇALIK	Halil	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	23:38:02
Kocaeli	DURMUŞ	Cumali	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	23:38:08
Kocaeli	EKŞİ	Sefer	Anavatan Partisi	KABUL	28.07.1999	23:38:04
Kocaeli	GÖNÜL	Vecdi Mehmet	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kocaeli	İMAMOĞLU	M. Turhan	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	23:38:42
Kocaeli	KÖSE	Kemal	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	23:38:07
Kocaeli	PEPE	Osman	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Konya	ARI	Hüseyin	Fazilet Partisi	RED	28.07.1999	23:38:16
Konya	BAL	Faruk	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Konya	BİLGE	Abdullah Turan	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	23:38:03
Konya	CANDAN	Veysel	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Konya	ÇETİN	Remzi	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Konya	GEBEŞ	Ali	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	23:38:12
Konya	GÖLHAN	Mehmet	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Konya	GÖNEN	Mustafa Sait	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	23:38:11
Konya	GÜNERİ	Teoman Rıza	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Konya	HALICI	Mehmet Emrehan	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	23:38:13
Konya	IZGI	Ömer	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	23:37:57
Konya	KAYA	Hasan	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	23:38:07
Konya	KEÇECİLER	Mehmet	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Konya	ÖKSÜZ	Özkan	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Konya	YALMAN	Lütfi	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Konya	YAVUZ	Mehmet Ali	Doğruyol Partisi	RED	28.07.1999	23:38:27

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Kütahya	AKÇALI	Cevdet	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kütahya	DERİN	Ahmet	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kütahya	GÖRMEZ	Kadir	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	23:38:03
Kütahya	KARA	Ermin	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	23:38:01
Kütahya	KARAKUŞ	Seydi	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	23:38:07
Kütahya	KARAKUYU	İsmail	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kütahya	AKDOĞAN	Miraç	Anavatan Partisi	KABUL	28.07.1999	23:38:16
Malatya	ASILTÜRK	Oğuzhan	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Malatya	CANBAY	Yaşar	Fazilet Partisi	RED	28.07.1999	23:38:02
Malatya	COŞKUN	Basri	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	23:38:08
Malatya	DURHAN	Namik Hakan	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	23:38:24
Malatya	KUTAN	Recai Mehmet	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Malatya	ÖZAL	Ahmet Tevfik	Bağımsız Milletvekili	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Manisa	AKÇALI	Rıza	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Manisa	AKGÜL	Hüseyin	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	23:38:53
Manisa	ARINÇ	Bülent	Fazilet Partisi	RED	28.07.1999	23:38:02
Manisa	BOZDAĞ	İsmail	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	23:38:12
Manisa	ÇETINKAYA	Mehmet Necati	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Manisa	ENÖZ	Mustafa	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	23:38:23
Manisa	GÜLAY	Hasan	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Manisa	PAKDEMİRLİ	Ekrem	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Manisa	SERDENGEÇTİ	Ali	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	23:38:10
Manisa	YAZAR	M. Cihan	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	23:38:02

T.B.M.M.

B : 40

28.7.1999

O : 2

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Kahramanmaraş	DOĞAN	Ali	Anavatan Partisi	KATILMADI	---	---
Kahramanmaraş	DOĞAN	Avni	Fazilet Partisi	KATILMADI	---	---
Kahramanmaraş	KAMALAK	Mustafa	Fazilet Partisi	RED	28.07.1999	23:38:50
Kahramanmaraş	KAYA	Mehmet	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	---	---
Kahramanmaraş	KOCABAŞ	Metin	Doğruyol Partisi	KATILMADI	---	---
Kahramanmaraş	ÖZBAŞ	Edip	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	23:38:56
Kahramanmaraş	SAĞLAM	Mehmet	Doğruyol Partisi	KATILMADI	---	---
Kahramanmaraş	SEZAL	Ali	Fazilet Partisi	KATILMADI	---	---
Kahramanmaraş	TANER	Nevzat	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	23:38:22
Mardin	ADAK	Fehim	Fazilet Partisi	KATILMADI	---	---
Mardin	ÇELEBİ	Süleyman	Anavatan Partisi	KABUL	28.07.1999	23:38:05
Mardin	ERTAŞ	Ömer	Anavatan Partisi	KABUL	28.07.1999	23:38:23
Mardin	MUSAOĞLU	Metin	Doğruyol Partisi	KATILMADI	---	---
Mardin	ŞAHİN	Veysi	Doğruyol Partisi	KATILMADI	---	---
Mardin	TUĞMANER	Mustafa Kemal	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	23:38:21
Muğla	DİKMEN	Tunay	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	23:38:21
Muğla	ERGUN	Metin	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	23:38:25
Muğla	ÖZYER	Hasan	Anavatan Partisi	KABUL	28.07.1999	23:38:06
Muğla	TOPALOĞLU	Nazif	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	23:38:03
Muğla	UZUNHASAN	Fikret	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	23:38:44
Muğla	YAZICI	İbrahim	Doğruyol Partisi	KATILMADI	---	---
Muş	EKER	Zeki	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	23:38:43
Muş	KEMALOĞLU	Erkan	Anavatan Partisi	KABUL	28.07.1999	23:38:47

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Muş	YAVUZ	Mümtaz	Doğruyol Partisi	KATILMADI	---	---
Muş	YILDIZ	Sabahaddin	Fazilet Partisi	KATILMADI	---	---
Nevşehir	ÇEVİK	İsmail	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	23:38:28
Nevşehir	ELKATMIŞ	Mehmet	Fazilet Partisi	KATILMADI	---	---
Nevşehir	TAŞKIN	Mükremin	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	23:38:02
Niğde	BARAN	Doğan	Doğruyol Partisi	KATILMADI	---	---
Niğde	DOĞANLAR	Eyüp	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	23:38:22
Niğde	LEVENT	Mükerrerem	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	23:38:00
Ordu	ÇABUK	İhsan	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	23:39:02
Ordu	ENGİNYURT	Cemal	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	23:38:22
Ordu	FATSA	Eyüp	Fazilet Partisi	RED	28.07.1999	23:38:11
Ordu	KOÇAK	Sefer	Anavatan Partisi	KABUL	28.07.1999	23:38:30
Ordu	KONYALI	Hasan Fehmi	Demokratik Sol Part	KATILMADI	---	---
Ordu	YILDIRIM	Yener	Doğruyol Partisi	KATILMADI	---	---
Ordu	YURÜR	Şükrü	Anavatan Partisi	KABUL	28.07.1999	23:39:55
Rize	BEKAROĞLU	Mehmet	Fazilet Partisi	KATILMADI	---	---
Rize	KABİL	Ahmet	Anavatan Partisi	KABUL	28.07.1999	23:41:31
Rize	YILMAZ	Mesut Ahmet	Anavatan Partisi	KABUL	28.07.1999	23:38:36
Sakarya	AYDIN	Nezir	Fazilet Partisi	KATILMADI	---	---
Sakarya	AYHAN	Cevat	Fazilet Partisi	RED	28.07.1999	23:38:39
Sakarya	ERCAN	Nevzat	Doğruyol Partisi	RED	28.07.1999	23:38:16
Sakarya	SAVAŞ	Ş. Ramis	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	23:38:06
Sakarya	TARANOĞLU	Ersin	Anavatan Partisi	KABUL	28.07.1999	23:38:08

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Sakarya	ZİHNİOĞLU	Osman Fevzi	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	23:38:10
Samsun	AÇIKGÖZ	Yekta	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	23:38:08
Samsun	AYDIN	Ahmet	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	---	---
Samsun	CENGİZ	Tank	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	23:42:40
Samsun	ÇAKAR	Mehmet	Anavatan Partisi	KABUL	28.07.1999	23:38:17
Samsun	ÇINAROĞLU	Vedat	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	23:38:17
Samsun	DEMİRCAN	Ahmet	Fazilet Partisi	KATILMADI	---	---
Samsun	KABATAS	Kemal	Doğruyol Partisi	KATILMADI	---	---
Samsun	KAPICI	Şenel	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	23:38:21
Samsun	SEZGİN	Erdoğan	Doğruyol Partisi	RED	28.07.1999	23:40:57
Samsun	UZUNKAYA	Musa	Fazilet Partisi	RED	28.07.1999	23:38:58
Siiirt	AYDIN	Ahmet Nurettin	Fazilet Partisi	RED	28.07.1999	23:38:23
Siiirt	SEVGİLİ	Nizamettin	Anavatan Partisi	KABUL	28.07.1999	23:38:13
Siiirt	YARAYAN	Takiddin	Doğruyol Partisi	KATILMADI	---	---
Sinop	BOSTANCIOĞLU	Metin	Demokratik Sol Part	KATILMADI	---	---
Sinop	BOZKURT	Kadir	Doğruyol Partisi	KATILMADI	---	---
Sinop	TOPÇU	Yaşar	Anavatan Partisi	KATILMADI	---	---
Sivas	CEYLAN	Mehmet	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	---	---
Sivas	DEMİRCİ	Musa	Fazilet Partisi	RED	28.07.1999	23:38:22
Sivas	GÖKALP	Hüsnü Yusuf	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	---	---
Sivas	GÜLEÇ	M. Cengiz	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	23:38:01
Sivas	KARAMOLLAOĞLU	Temel	Fazilet Partisi	RED	28.07.1999	23:38:12
Sivas	ŞENER	Abdüllatif	Fazilet Partisi	KATILMADI	---	---

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Tekirdağ	AYTEKİN	Fevzi	Demokratik Sol Part	KATILMADI	---	---
Tekirdağ	DAYANIKLI	Bayram Fırat	Demokratik Sol Part	KATILMADI	---	---
Tekirdağ	İLGÜN	Nihan	Doğruyol Partisi	KATILMADI	---	---
Tekirdağ	SÜLÜN	Enis	Anavatan Partisi	KATILMADI	---	---
Tekirdağ	ZAMANTILI	Ahmet	Demokratik Sol Part	KATILMADI	---	---
Tokat	BALAK	Hasan Hüseyin	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	---	---
Tokat	CEYLAN	Lütfi	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	---	---
Tokat	DAĞCIOĞLU	M. Ergün	Fazilet Partisi	KATILMADI	---	---
Tokat	DOĞRU	Reşat	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	23:37:59
Tokat	EREK	Ali Şevki	Doğruyol Partisi	KATILMADI	---	---
Tokat	SOBACI	Bekir	Fazilet Partisi	KATILMADI	---	---
Trabzon	AŞIK	Eyüp	Anavatan Partisi	KATILMADI	---	---
Trabzon	BAŞARAN	Ali Kemal	Anavatan Partisi	KATILMADI	---	---
Trabzon	BIÇAKÇIOĞLU	Orhan	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	23:38:08
Trabzon	ÇELEBİ	Nail	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	23:38:03
Trabzon	MALKOÇ	Şeref	Fazilet Partisi	RED	28.07.1999	23:39:02
Trabzon	TUNCER	Ali Naci	Doğruyol Partisi	KATILMADI	---	---
Trabzon	TÜRK	Hikmet Sami	Demokratik Sol Part	KATILMADI	---	---
Tunceli	GENÇ	Kamer	Doğruyol Partisi	KATILMADI	---	---
Tunceli	GÜNDOĞAN	Bekir	Bağımsız Milletvekili	KATILMADI	---	---
Şanlıurfa	AKMAN	Yahya	Fazilet Partisi	KATILMADI	---	---
Şanlıurfa	BUCAK	Sedat Edip	Doğruyol Partisi	KATILMADI	---	---
Şanlıurfa	CEVHERİ	Necmettin	Doğruyol Partisi	KATILMADI	---	---

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Şanlıurfa	ÇAKMAKLI	Muzaffer	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Şanlıurfa	GÜLPINAR	Eyyüp Cenap	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Şanlıurfa	GÜNEŞ	Mehmet	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Şanlıurfa	İZOL	Zülfikar	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Şanlıurfa	KARAVAR	Ahmet	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Şanlıurfa	ŞIHANLIOĞLU	Mehmet Fevzi	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Şanlıurfa	YALÇINKAYA	Mehmet	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Şanlıurfa	YANMAZ	Mustafa Niyazi	Fazilet Partisi	RED	28.07.1999	23:38:05
Uşak	ÖZGÖBEK	Hasan	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Uşak	ÜNAL	Mehmet Yaşar	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	23:38:14
Uşak	YILMAZ	Armağan	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Van	ARVAS	Maliki Ejder	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Van	BAYRAM	Mustafa	Bağımsız Milletvekili	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Van	ÇELİK	Hüseyin	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Van	ÇEVİK	Ayhan	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Van	ERBAŞ	Fethullah	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Van	GÜLTEPE	Fetullah	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Van	İNAN	Kamran	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Yozgat	ARSLAN	İlyas	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Yozgat	ÇİÇEK	Mehmet	Fazilet Partisi	RED	28.07.1999	23:38:10
Yozgat	ERSOY	Ahmet Erol	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Yozgat	KAYALAR	Lütfullah	Anavatan Partisi	KABUL	28.07.1999	23:38:11
Yozgat	TÜRKER	Mesut	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Yozgat	ÜŞENMEZ	Şuayip	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--	--:--
Zonguldak	ATASOY	Veysel	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Zonguldak	BARUTÇU	Ömer	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Zonguldak	BAYCIK	Tahsin Boray	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	23:38:04
Zonguldak	CERRAHOĞLU	İsmail Hakkı	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--	--:--
Zonguldak	GEMICI	Hasan	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--	--:--
Zonguldak	ÜSTÜNKOL	Ömer	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	23:38:12
Aksaray	AKIN	Murat	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Aksaray	ESER	Kürşat	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	23:38:22
Aksaray	SOMUNCUOĞLU	Sadi	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--	--:--
Aksaray	TOPRAK	Ramazan	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Bayburt	KARDEŞ	Şaban	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	23:38:09
Bayburt	PAMUKÇU	Suat	Fazilet Partisi	RED	28.07.1999	23:38:17
Karaman	ÇALIŞ	Hasan	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	23:38:49
Karaman	ÜNAL	Zeki	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Karaman	ÜNLÜ	Fikret	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	23:38:19
Kırıkkale	ALBAYRAK	Kemal	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Kırıkkale	DURMUŞ	Osman	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--	--:--
Kırıkkale	FİLİZ	Hacı	Doğruyol Partisi	RED	28.07.1999	23:38:08
Kırıkkale	GÖKBULUT	Nihat	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Batman	AYDIN	Alaaddin Sever	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Batman	HAMİDİ	Ataullah	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Batman	İSEN	Burhan	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--	--:--

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Batman	ÖZDEMİR	Faris	Doğruyol Partisi	KATILMADI	---	---
Şırnak	DEĞER	Mehmet Said	Doğruyol Partisi	KATILMADI	---	---
Şırnak	SEYDA	Abdullah Veli	Fazilet Partisi	RED	28.07.1999	23:38:01
Şırnak	YILDIRIM	Mehmet Salih	Anavatan Partisi	KABUL	28.07.1999	23:38:01
Bartın	ÇAKAN	Zeki	Anavatan Partisi	KABUL	28.07.1999	23:38:07
Bartın	YAZICIOĞLU	Cafer Tufan	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	23:37:59
Ardahan	DEMİR	Faruk	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	23:38:36
Ardahan	KAYA	Saffet	Doğruyol Partisi	KATILMADI	---	---
İğdir	BOZYEL	Abbas	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	---	---
İğdir	GÜNER	Ali	Fazilet Partisi	KATILMADI	---	---
Yalova	OKUYAN	Yaşar	Anavatan Partisi	KATILMADI	---	---
Yalova	SUNA	Hasan	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	23:38:04
Karabük	EREN	Mustafa	Doğruyol Partisi	KATILMADI	---	---
Karabük	KARAN	Erol	Demokratik Sol Part	KABUL	28.07.1999	23:38:18
Karabük	YILMAZ	İlhami	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	23:38:08
Kilis	GÜREŞ	Doğan	Doğruyol Partisi	KATILMADI	---	---
Kilis	NACAR	Mehmet	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	28.07.1999	23:38:01
Osmaniye	BAHÇELİ	Devlet	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	---	---
Osmaniye	BÜYÜKÖZTÜRK	Bırol	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	---	---
Osmaniye	KUNDAKÇI	Mehmet	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	---	---
Osmaniye	ÜNAL	Şükrü	Fazilet Partisi	KATILMADI	---	---

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ GÜNDEMİ

40 İNCİ BİRLEŞİM

28 . 7 . 1999 ÇARŞAMBA

Sant : 15.00

1

BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

2

ÖZEL GÜNDEMDE YER ALACAK İŞLER

3

S E Ç İ M

4

OYLAMASI YAPILACAK İŞLER

5

MECLİS SORUŞTURMASI RAPORLARI

**GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI
YAPILMASINA DAİR ÖNGÖRÜŞMELER**

1. — Yozgat Milletvekili İlyas Arslan ve 20 arkadaşının, Yozgat İlinin ekonomik, sosyal, kültürel ve kentsel sorunlarının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1) (1)

2. — Balıkesir Milletvekili İsmail Özgün ve 23 arkadaşının, esnaf ve sanatkarların sorunlarının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2) (1)

3. — Konya Milletvekili Veysel Candan ve 21 arkadaşının, THY'nın zarar etmesinin nedenlerinin araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/3) (1)

4. — Konya Milletvekili Veysel Candan ve 22 arkadaşının, BAĞ - KUR'un içinde bulunduğu sorunların araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/4)

5. — Konya Milletvekili Veysel Candan ve 23 arkadaşının, DDY'nın zarar etmesinin nedenlerinin araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırılması açılmasına ilişkin önergesi (10/5)

6. — Bursa Milletvekili Ali Rahmi Beyreli ve 20 arkadaşının, amatör sporun sorunlarının araştırılarak aksaklıkların tespit edilmesi ve alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6)

7. — Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya ve 19 arkadaşının, eğitimin sorunları ile uygulanan eğitim politikalarının araştırılması ve alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/7)

8. — Kütahya Milletvekili Ahmet Derin ve 22 arkadaşının, yumurta üreticilerinin sorunlarının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/8)

9. — Kütahya Milletvekili Ahmet Derin ve 22 arkadaşının, ithal kömür uygulamasının yeniden değerlendirilmesi ve kömür üreticilerinin içinde bulunduğu durumun araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci,

(1) Hükümet bulunmadığından bir defaya mahsus olmak üzere ertelenmiştir.

**GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI
YAPILMASINA DAİR ÖNGÖRÜŞMELER**

İçtüzüğün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/9)

10. — Bursa Milletvekili Ertuğrul Yalçınbayır ve 31 arkadaşının, tekstil ve konfeksiyon sektörünün sorunlarının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/10)

11. — Konya Milletvekili Veysel Candan ve 20 arkadaşının, SSK'nın bugünkü durumunun araştırılarak yeniden yapılandırılması için alınması gereken tedbirleri belirlemek amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/11)

12. — Konya Milletvekili Veysel Candan ve 23 arkadaşının, Emekli Sandığı'nın sorunlarının araştırılarak yeniden yapılandırılması için alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/12)

13. — Karaman Milletvekili Zeki Ünal ve 19 arkadaşının, yeraltı ve yerüstü su kaynaklarımızın daha etkin kullanımını sağlamak ve komşu ülkelerle olan su sorununa çözüm bulmak amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/13)

14. — Karaman Milletvekili Zeki Ünal ve 19 arkadaşının, trafik kazalarının önlenmesi için alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/14)

15. — Karaman Milletvekili Zeki Ünal ve 19 arkadaşının, işsizlik ve yoksulluk sorununun araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/15)

16. — Karaman Milletvekili Zeki Ünal ve 19 arkadaşının, köylerin sorunlarının araştırılarak köy kalkınması ile ilgili alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/16)

17. — Bayburt Milletvekili Suat Pamukçu ve 36 arkadaşının, telefonların yasadışı olarak dinlendiği iddialarının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/17)

18. — İstanbul Milletvekili Ayşe Nazlı Ilıcak ve 23 arkadaşının, bazı basın kuruluşlarının kamu imkânlarından baskı kurmak suretiyle yararlandıkları iddiaları konusunda Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 104 ve 105 maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/18)

**GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI
YAPILMASINA DAİR ÖNGÖRÜŞMELER**

19. — İstanbul Milletvekili Azmi Ateş ve 43 arkadaşının, THK yönetimi hakkındaki iddiaları araştırmak amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/19)

20. — Bartın Milletvekili Cafer Tufan Yazıcıoğlu ve 21 arkadaşının, erozyonun nedenlerinin araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/20)

21. — Sivas Milletvekili Musa Demirci ve 35 arkadaşının, hayvancılık sektörünün sorunlarının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/21)

22. — Bursa Milletvekili Faruk Çelik ve 19 arkadaşının, tarım sektörünün sorunlarının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/22)

23. — Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya ve 19 arkadaşının, yerel basının sorunlarının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/23)

24. — İstanbul Milletvekili Mehmet Ali Şahin ve 21 arkadaşının, üniversite giriş sınavının ülke gerçeklerine uygun olup olmadığını ve soru kitapçıklarının çalınması olayı ile Meteksan firmasına yapılan ödeme arasındaki bağlantıların araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/24)

25. — İzmir Milletvekili Atilla Mutman ve 24 arkadaşının, Ege kıyılarındaki balık çiftliklerinin neden olduğu zararların araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/25)

26. — Konya Milletvekili Remzi Çetin ve 23 arkadaşının, ilköğretim okullarının içinde bulunduğu sorunların araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/26)

27. — Bursa Milletvekili Faruk Çelik ve 23 arkadaşının, Uluslararası Çok Taraflı Yatırım Anlaşması (MAI)'nın ülkemiz açısından doğabilecek etkilerini araştırmak amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/27)

**GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI
YAPILMASINA DAİR ÖNGÖRÜŞMELER**

28. — Konya Milletvekili Remzi Çetin ve 22 arkadaşının, üniversiteler ve YÖK hakkında ileri sürülen iddiaları araştırmak amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/28)

29. — Kırıkkale Milletvekili Kemal Albayrak ve 21 arkadaşının, ÖSS sorularının ihalesiz olarak bir firmaya verildiği ve bazı öğretim üyelerinin çocuklarının üniversitelerin yüksek puanlı bölümlerine yerleştirildikleri iddialarını araştırmak amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/29)

30. — Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya ve 23 arkadaşının, ülkemizde yaşanan ekonomik krizin nedenlerinin araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/30)

31. — Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya ve 19 arkadaşının, üniversite kurulacak illerin tespiti ve bu konuda alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/31)

32. — Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya ve 19 arkadaşının, Erzincan ilinin ekonomik, sosyal, kültürel ve kentsel sorunlarının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/32)

33. — Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya ve 20 arkadaşının, üniversite kurulacak illerde aranacak kriterler konusunda Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 102 ve 103 üncü maddeleri uyarınca bir genel görüşme açılmasına ilişkin önergesi (8/1)

34. — Kütahya Milletvekili Ahmet Derin ve 27 arkadaşının, bankacılık sektörünün sorunlarının ve devlete devredilen bankaların batış nedenlerinin araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/33)

35. — İzmir Milletvekili Suat Çağlayan ve 26 arkadaşının, Dünya Bankası tarafından desteklenen Birinci Sağlık Projesi ile ilgili iddiaların araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/34)

36. — İstanbul Milletvekili Bülent Akarcalı ve 21 arkadaşının, teröre destek veren ülkeler ve bu ülkelerdeki kuruluşlar konusunda Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/35)

**GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI
YAPILMASINA DAİR ÖNGÖRÜŞMELER**

37. — Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya ve 21 arkadaşının, göç olayının nedenlerinin ve göçten kaynaklanan sorunların araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/36)

38. — Amasya Milletvekili Akif Gülle ve 21 arkadaşının, Amasya İlinin ekonomik, sosyal, kültürel ve kentsel sorunları ile özellikle Amasya'nın kamu yatırımları, özel sektörü teşvik edici tedbirler ve kamu hizmetleri yönünden ihmal edilmesinin ortaya çıkardığı sorunların araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/37)

39. — Sivas Milletvekili Abdüllatif Şener ve 20 arkadaşının, Sivas İlinin sorunlarının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/38)

40. — Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya ve 21 arkadaşının, gençliğin sorunları ve uygulanan politikalar konusunda Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/39)

41. — Erzurum Milletvekili Lütfü Esengün ve 20 arkadaşının, Doğu Anadolu'nun bölgesel kalkınması ve Doğu Anadolu projesi (DAP) konusunda Anayasanın 98 inci İçtüzüğün 102 ve 103 üncü maddeleri uyarınca bir genel görüşme açılmasına ilişkin önergesi (8/3)

42. — İstanbul Milletvekili Ziya Aktaş ve 50 arkadaşının, Türkiye'nin bilgi ve bilgi teknolojisi kaynaklarının etkin kullanımı konusunda Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/40)

43. — Adana Milletvekili Yakup Budak ve 21 arkadaşının, Adana İlinin sınıflar, tarımsal, sosyal, kültürel ve kentsel sorunlarının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/41)

44. — Çankırı Milletvekili Hüseyin Karagöz ve 21 arkadaşının, Çankırı İlinin ekonomik, sosyal, kültürel ve kentsel sorunlarının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/42)

45. — Bahkesir Milletvekili İlyas Yılmazyıldız ve 24 arkadaşının, zeytin ve zeytinyağı üreticilerinin sorunlarının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/43)

**GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI
YAPILMASINA DAİR ÖNGÖRÜŞMELER**

46. — Konya Milletvekili Remzi Çetin ve 31 arkadaşının, MGK için hazırladığı iddia edilen bir rapor konusunda Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/44)

47. — Sivas Milletvekili Abdüllatif Şener ve 34 arkadaşının, bazı gizli bilgi ve belgelerin bazı aracı kuruluşlara sızdırılarak borsada haksız kazanç sağladığı iddialarının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/45)

48. — Elazığ Milletvekili Ahmet Cemil Tunç ve 20 arkadaşının, Elazığ İlinin sorunlarının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/46)

49. — Samsun Milletvekili Musa Uzunkaya ve 19 arkadaşının, ulusal kemik iliği bankası kurulması amacıyla Dr. Oktar Babuna tarafından başlatılan kampanya hakkındaki iddiaları araştırmak amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/47)

50. — Ankara Milletvekili Saffet Arıkan Bedük ve 21 arkadaşının, tekstil ve konfeksiyon sektörünün sorunlarının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/48)

51. — İstanbul Milletvekili Aydın Ayaydın ve 23 arkadaşının, İstanbul TEM otoyolunun Çamlıca ve Mahmutbey geçelerinde yaşanan sorunların araştırılarak alınması gereken önlemlerin tespit edilmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/49)

52. — Ordu Milletvekili Yener Yıldırım ve 20 arkadaşının, İstanbul Üniversitesi ve Y.Ö.K. Başkanının bazı uygulamaları üzerine öğretim üyelerinin istifa etmeleri konusundaki iddiaların araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/50)

53. — Çanakkale Milletvekili Sadık Kırbuş ve 23 arkadaşının, kamu harcamaları üzerindeki parlamenter denetimin etkinliğinin artırılması için alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/51)

SÖZLÜ SORULAR

1. — Şanlıurfa Milletvekili Ahmet Karavar'ın, Şanlıurfa - Gaziantep otoyolu inşaatına ve Şanlıurfa - Akçakale karayolu projesine ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/19) (2)

2. — Şanlıurfa Milletvekili Ahmet Karavar'ın, 1999 bütçesinden Şanlıurfa Köy Hizmetlerine ayrılan ödenek miktarına ve bazı köylerinin yol ihtiyacına ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/20) (2)

3. — Şanlıurfa Milletvekili Ahmet Karavar'ın, Şanlıurfa İlinin kültür merkezi ihtiyacına ve turistik değeri olan bazı mağara ve harabelerin restorasyonuna ilişkin Kültür Bakanından sözlü soru önergesi (6/22) (2)

4. — Şanlıurfa Milletvekili Ahmet Karavar'ın, Toplu Konut İdaresince Şanlıurfa'da uygulamaya konulan konut projesine ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/24) (2)

5. — Samsun Milletvekili Musa Uzunkaya'nın, yurt dışındaki işçilerimizin sorunlarına ve alınacak önlemlere ilişkin Dışişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/27) (2)

6. — Samsun Milletvekili Musa Uzunkaya'nın, Karadeniz Bölgesinde silah sanayiinin teşvik kapsamına alınmasına ve Bafra ve Kavak Organize Sanayi Bölgesine ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından sözlü soru önergesi (6/28) (2)

7. — Balıkesir Milletvekili İsmail Özgün'ün, Balıkesir İline bağlı köy yollarından kaçının asfaltlandığına ve asfaltlanmayan yollara ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/30) (2)

8. — Şanlıurfa Milletvekili Ahmet Karavar'ın, Şanlıurfa il merkezi küçük sanayi sitesi inşaatına ve bazı ilçelere organize sanayi bölgesi yapımı için ödenek ayrılıp ayrılmadığına ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından sözlü soru önergesi (6/34) (2)

9. — Bitlis Milletvekili Yahya Çevik'in, Bitlis İli Mutki İlçesine bağlı Meydan - Yazıcık arasındaki yol yapımına ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/44)

10. — Bitlis Milletvekili Yahya Çevik'in, Bitlis Sağlık Meslek Lisesinin hizmet binası ihtiyacına ilişkin Millî Eğitim Bakanından sözlü soru önergesi (6/45)

11. — Bitlis Milletvekili Yahya Çevik'in, Haydarpaşa - Tatvan arasında yük ve yolcu taşımacılığı yapan Van Gölü Ekspresine ilişkin Ulaştırma Bakanından sözlü soru önergesi (6/46)

12. — Bitlis Milletvekili Yahya Çevik'in, Bitlis SSK İl Müdürlüğünde hizmetlerin aksadığı iddiasına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanından sözlü soru önergesi (6/47)

(1) Bir birleşimde cevaplandırılmamıştır.

(2) İki birleşimde cevaplandırılmamıştır.

SÖZLÜ SORULAR

13. — Bitlis Milletvekili Yahya Çevik'in, Bitlis İli Güroymak İlçesi ile Muş İli arasında yer alan arazinin ıslah çalışmalarına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı ve Başbakan Yardımcısından sözlü soru önergesi (6/48)

14. — Şırnak Milletvekili Abdullah Veli Seyda'nın, Şırnak Havaalanı projesine ilişkin Ulaştırma Bakanından sözlü soru önergesi (6/49)

15. — Şırnak Milletvekili Abdullah Veli Seyda'nın, Cizre Barajı projesine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı ve Başbakan Yardımcısından sözlü soru önergesi (6/50)

16. — Şırnak Milletvekili Abdullah Veli Seyda'nın, Şırnak ve Cizre Devlet hastahanelerinin tomografi cihazı ihtiyacına ilişkin Sağlık Bakanından sözlü soru önergesi (6/51)

17. — Şanlıurfa Milletvekili Mustafa Niyazi Yanmaz'ın, Harran İlçesindeki tarihi eserlerin restorasyonuna ilişkin Kültür Bakanından sözlü soru önergesi (6/52)

18. — Şanlıurfa Milletvekili Mustafa Niyazi Yanmaz'ın, Ceylanpınar Devlet Hastanesinin personel ve doktor ihtiyacına ilişkin Sağlık Bakanından sözlü soru önergesi (6/53)

19. — Şanlıurfa Milletvekili Mustafa Niyazi Yanmaz'ın, Ceylanpınar - Kızıltepe karayolunun asfaltlanmasına ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/54)

20. — Şanlıurfa Milletvekili Mustafa Niyazi Yanmaz'ın, Şanlıurfa Türk Halk Müziği Korosunda görevli personele ilişkin Kültür Bakanından sözlü soru önergesi (6/55)

21. — Şanlıurfa Milletvekili Mustafa Niyazi Yanmaz'ın, Ceylanpınar - Muratlı Köyü Sağlık Ocağının doktor ve personel ihtiyacına ilişkin Sağlık Bakanından sözlü soru önergesi (6/56)

22. — Tunceli Milletvekili Kamer Genç'in, Tunceli polis lojmanı inşaatına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/57)

23. — Tunceli Milletvekili Kamer Genç'in, Tunceli - Mazgirt İlçesi - Akpazarı sulaması ile Çemişgezek İlçesi Akçapınar ve Sakyol (Pulur) sulaması ihalelerine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı ve Başbakan Yardımcısından sözlü soru önergesi (6/58)

24. — Eskişehir Milletvekili Mehmet Sadri Yıldırım'ın, SSK'nun prim alacaklarına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanından sözlü soru önergesi (6/59)

25. — Eskişehir Milletvekili Mehmet Sadri Yıldırım'ın, pancardaki kota uygulamasının kaldırılıp kaldırılmayacağına ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından sözlü soru önergesi (6/60)

SÖZLÜ SORULAR

26. — Eskişehir Milletvekili Mehmet Sadri Yıldırım'ın, Toprak Mahsulleri Ofislerine ilişkin Tarım ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/61)

27. — Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan'ın, otoyol kamulaştırma bedeli ödemelerine ve otoyol ihalelerine ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/62)

28. — Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan'ın, Iskenderun SSK Hastanesinin uzman doktor ihtiyacına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanından sözlü soru önergesi (6/63)

29. — Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya'nın Erzincan Sağlık Meslek Lisesi binası ve öğretmen lojmanı inşaatına ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/64)

30. — Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya'nın, Erzincan ve Refahiye kapalı spor salonlarının onarım ihtiyacına ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/65)

31. — Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya'nın, Erzincan Çayırılı Projesine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı ve Başbakan Yardımcısından sözlü soru önergesi (6/66)

32. — Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya'nın, Erzincan ilindeki Devlet Hastanesinin ve sağlık ocaklarının personel ihtiyacına ilişkin Sağlık Bakanından sözlü soru önergesi (6/67)

33. — Samsun Milletvekili Musa Uzunkaya'nın, borsa işlemlerine şajbe karıştırıldığı iddialarına ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/68)

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

× 1. — Arkeolojik Mirasın Korunmasına İlişkin Avrupa Sözleşmesi (Gözden Geçirilmiş)'nin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor ve Dışişleri komisyonları raporları (1/263) (S. Sayısı : 23) (Dağıtma tarihi : 12.7.1999)

× 2. — Türkiye Cumhuriyeti ile İsrail Devleti Arasında Serbest Ticaret Alanı Anlaşması ve İlgili Notaların Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanuna Bir Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ve Dışişleri komisyonları raporları (1/340) (S. Sayısı : 25) (Dağıtma tarihi : 12.7.1999)

× 3. — EFTA Devletleri ile Türkiye Arasında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanuna Bir Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ve Dışişleri komisyonları raporları (1/339) (S. Sayısı : 26) (Dağıtma tarihi : 12.7.1999)

× 4. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Litvanya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/278) (S. Sayısı : 27) (Dağıtma tarihi : 13.7.1999)

× 5. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Belarus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/282) (S. Sayısı : 28) (Dağıtma tarihi : 13.7.1999)

× 6. — Çocuk Haklarına Dair Sözleşmede Yapılan Değişikliğin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/317) (S. Sayısı : 30) (Dağıtma tarihi : 13.7.1999)

× 7. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Letonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/284) (S. Sayısı : 31) (Dağıtma tarihi : 13.7.1999)

× 8. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasındaki Hava Taşımacılığı Anlaşmasına Ek Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/306) (S. Sayısı : 32) (Dağıtma tarihi : 13.7.1999)

× 9. — Dünya Sağlık Teşkilâtı Anayasasının 24 ve 25 inci Maddelerinde Yapılan Değişikliklerin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri komisyonları raporları (1/280) (S. Sayısı : 33) (Dağıtma tarihi : 13.7.1999)

(X) Açık oylamaya tabi işleri gösterir.

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

× 10. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ukrayna Hükümeti Arasında Karadeniz'deki Deniz Alanlarından Sorumlu Yetkili Makamların İşbirliğine Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/329) (S. Sayısı : 36) (Dağıtma tarihi : 14.7.1999)

× 11. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bangladeş Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/307) (S. Sayısı : 34) (Dağıtma tarihi : 15.7.1999)

× 12. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sınır Olay ve Uyuşmazlıklarının Çözümüne Dair Sözleşme ve Sözleşmeye Ait Ek 1 ve 2 Numaralı Protokoller ile Türkiye - Azerbaycan Sınır Hatının Her İki Tarafında Kalan Onar Kilometrelik Bölgenin İçinde Yapılacak Sivil ve Askerî Hava Vasıtalarının Uçuşlarını Düzenleyen Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/314) (S. Sayısı : 35) (Dağıtma tarihi : 15.7.1999)

13. — İstanbul Milletvekili Bülent Akarcalı'nın; Siyasî Ahlak Komisyonu Kanunu Teklifi ve Anayasa Komisyonu Raporu (2/75) (S. Sayısı : 40) (Dağıtma tarihi : 15.7.1999)

× 14. — Türkiye Cumhuriyeti ve İsveç Krallığı Arasında 30 Haziran 1978 Tarihinde İmzalanan Sosyal Güvenlik Sözleşmesine Ek Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri komisyonları raporları (1/337) (S. Sayısı : 45) (Dağıtma tarihi : 19.7.1999)

× 15. — Türkiye Cumhuriyeti ile Çin Halk Cumhuriyeti Arasında Türkiye Cumhuriyeti Hong Kong Başkonsolosluğunun Yeni Hukukî Statüsünün Belirlenmesine İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/304) (S. Sayısı : 42) (Dağıtma tarihi : 20.7.1999)

× 16. — Türkiye Cumhuriyeti ve Moldova Cumhuriyeti Arasında Konsolosluk Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/312) (S. Sayısı : 43) (Dağıtma tarihi : 21.7.1999)

× 17. — Türkiye Cumhuriyeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Arasındaki Sosyal Güvenlik Anlaşması ile İlgili Ek Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri komisyonları raporları (1/322) (S. Sayısı : 44) (Dağıtma tarihi : 21.7.1999)

× 18. — Türkiye Cumhuriyeti ile Belçika Krallığı Arasında 4 Temmuz 1966 Tarihinde Brüksel'de İmzalanan Sosyal Güvenlik Hakkındaki Genel Sözleşmenin Revizyonu ile İlgili Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Ta-

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

sarı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri komisyonları raporları (1/338) (S. Sayısı : 46) (Dağıtma tarihi : 21.7.1999)

× 19. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kanada Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri komisyonları raporları (1/350) (S. Sayısı : 47) (Dağıtma tarihi : 21.7.1999)

× 20. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Arnavutluk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri komisyonları raporları (1/354) (S. Sayısı : 48) (Dağıtma tarihi : 21.7.1999)

× 21. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri komisyonları raporları (1/356) (S. Sayısı : 49) (Dağıtma tarihi : 21.7.1999)

× 22. — Türkiye Cumhuriyeti ile Makedonya Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri komisyonları raporları (1/372) (S. Sayısı : 50) (Dağıtma tarihi : 21.7.1999)

23. — Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanunun İki Maddesinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/396) (S. Sayısı : 53) (Dağıtma tarihi : 21.7.1999)

24. — Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Millî Savunma ve Plan ve Bütçe komisyonları raporları (1/461) (S. Sayısı : 55) (Dağıtma tarihi : 21.7.1999)

× 25. — Türkiye Cumhuriyeti ve Küba Cumhuriyeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/358) (S. Sayısı : 61) (Dağıtma tarihi : 23.7.1999)

× 26. — Türkiye Cumhuriyeti ile Slovak Cumhuriyeti Arasında Gelir Üzerinden Alman Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/321) (S. Sayısı : 62) (Dağıtma tarihi : 23.7.1999)

× 27. — Türkiye Cumhuriyeti ile Kuveyt Devleti Arasında Gelir ve Servet Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşması ve Eki Proto-

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

kolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/323) (S. Sayısı : 63) (Dağıtma tarihi : 23.7.1999)

× 28. — Türkiye Cumhuriyeti ile Tacikistan Cumhuriyeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/326) (S. Sayısı : 64) (Dağıtma tarihi : 23.7.1999)

× 29. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Rusya Federasyonu Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe komisyonları raporları (1/333) (S. Sayısı : 65) (Dağıtma tarihi : 23.7.1999)

× 30. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Malezya Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/342) (S. Sayısı : 66) (Dağıtma tarihi : 23.7.1999)

31. — Maden Kanununa Bir Ek Madde Eklenmesinc Dair Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (1/472) (S. Sayısı : 70) (Dağıtma tarihi : 23.7.1999)

× 32. — Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükümünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanunun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Raporu (1/455) (S. Sayısı : 71) (Dağıtma tarihi : 23.7.1999)

× 33. — Türkiye Cumhuriyeti ile Hırvatistan Cumhuriyeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşması ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/344) (S. Sayısı : 67) (Dağıtma tarihi : 26.7.1999)

× 34. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşması ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/362) (S. Sayısı : 68) (Dağıtma tarihi : 26.7.1999)

× 35. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Litvanya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşması ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/371) (S. Sayısı : 69) (Dağıtma tarihi : 26.7.1999)

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

36. — Türk Silahlı Kuvvetlerinde İlk Nasıp İstihkakına İlişkin Kanun Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/390) (S. Sayısı : 72) (Dağıtma tarihi : 26.7.1999)

37. — Seferberlik ve Savaş Hali Kanununun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/407) (S. Sayısı : 73) (Dağıtma tarihi : 26.7.1999)

38. — Hazır Gıda İşçesi Kanunu Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/439) (S. Sayısı : 74) (Dağıtma tarihi : 26.7.1999)

T.B.M.M.

(S. Sayısı : 88)

Türk Ceza Kanunu ile Cezaların İnfazı Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ile Kırklareli Milletvekili Cemal Özbilen ve 3 Arkadaşının Türk Ceza Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve Adalet Komisyonu Raporu (1/1/399, 2/181)

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı : B.02.0.KKG/196-342/2595

22.6.1999

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Önceki yasama döneminde hazırlanıp Başkanlığımıza sunulan ve İçtüzüğü'nün 77 nci maddesi uyarınca hükümsüz sayılan ilişik listede adları belirtilen kanun tasarılarının yenilenmesi, Bakanlar Kurulunca uygun görülmüştür.

Gereğini arz ederim.

Bülent Ecevit

Başbakan

1/530 Türk Ceza Kanunu ile Cezaların İnfazı Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı : B.02.0.KKG/101-1083/4237

24.10.1996

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Adalet Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığımıza arza Bakanlar Kurulunca 25.9.1996 tarihinde kararlaştırılan "Türk Ceza Kanunu ile Cezaların İnfazı Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Prof. Dr. Necmettin Erbakan

Başbakan

GENEL GEREKÇE

Bilindiği üzere, 765 sayılı Türk Ceza Kanununa 7.12.1988 tarih ve 3506 sayılı Kanunla eklenen Ek 1 ve Ek 2 nci maddeler ile paranın belli bir ölçüde satın alma gücünü kaybetmesi karşısında, suç ve ceza arasında bozulan dengeyi sağlamak ve para cezalarının caydırıcılığını temin etmek amacıyla, "katsayı" sistemi getirilmiş ve artırım konusu olacak para cezaları arasına; nispi nitelik-

teki vergi ve resim cezaları, nispi para cezaları ve tazminat kabilinden olup, müteyayit nispete tâbi bulunan para cezaları hariç olmak üzere, kanun ve tüzüklerde alt ve üst sınırları veya bunlardan biri gösterilen veya hiç gösterilmeyen veya sabit bir rakam olarak gösterilmiş bulunan para cezaları (idari ve disiplinler para cezaları dahil) alınmıştır. Kanunun getirdiği katsayı sisteminde, 1988 yılı Bütçe Kanununda memur maaş katsayısı olarak öngörülen 84 sayısı esas alınmış ve bu katsayının her 75 puana ulaşan artışı (1) birim olarak kabul edilmiş olup, bu suretle hesaplanacak birim rakamı ile para cezalarının çarpılarak, uygulama yapılacağı belirtilmiştir.

3506 sayılı Kanunla, Türk Ceza Kanununun 19 ve 24 üncü maddeleriyle 647 sayılı Cezaların İnfazı Hakkında Kanunun, kısa süreli hürriyeti bağlayıcı cezaların kamu para cezalarına çevrilmesine ilişkin 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (1) numaralı bendi ile ödeme emrine rağmen ödenmeyen kamu para cezasının hürriyeti bağlayıcı cezaya çevrilmesine ilişkin 5 inci maddesinin altıncı ve dokuzuncu fıkralarındaki miktarlar artırılmış, para cezalarının alt ve üst sınırını gösteren Türk Ceza Kanununun 19 ve 24 üncü maddelerindeki miktarlar da dahil olmak üzere, bahse konu para cezaları memur maaş katsayısına bağlı olarak artırılması esas getirilmiş olduğu halde 647 sayılı Cezaların İnfazı Hakkında Kanundaki sözü edilen miktarların memur maaş katsayısına bağlı olarak artırılması öngörülmemiştir. Bu durum uygulamada büyük haksızlıklara neden olmaktadır. Ayrıca, kısa süreli hürriyeti bağlayıcı cezanın para cezasına çevrilmesi işleminde, para cezasına çevrilmede baz olarak kullanılan miktarın çok düşük olması sebebiyle uygulanan cezanın caydırıcılığı ortadan kalkmaktadır.

Bu itibarla Kanun Tasarısı, uygulamada ortaya çıkan ceza dengesizliğini gidermek, "eyleme uygun ceza" prensibini gerçekleştirmek, hürriyeti bağlayıcı cezayı para cezasına çevirmedeki adaletsizliği ortadan kaldırmak ve bu çevirme işlemi nedeniyle cezaların kaybolan etkinliğini yeniden kazandırmak, ayrıca cezaların infazında kolaylık ve sürat sağlamak amacıyla hazırlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. - Türk Ceza Kanununun 19 uncu maddesi 7.12.1988 tarih ve 3506 sayılı Kanunla değiştirilmesine rağmen paranın satın alma gücünün 3506 sayılı Kanuna göre tespit edilen birim katsayı ile çarpım sonucu elde edilen miktardan daha fazla değer kaybetmesi karşısında ağır para cezalarının azamî ve asgarî hadlerini artırmak ve suça karşı caydırıcılık kazandırmak amacıyla bu madde değiştirilmektedir.

Madde 2. - Bu madde ile, 1 inci maddede ifade olunan gerekçelerle Türk Ceza Kanununun 24 üncü maddesi değiştirilmekte olup, hafif para cezasının alt ve üst sınırı artırılmaktadır.

Madde 3. - Bu madde ile, 647 sayılı Kanunun 4 ve 5 inci maddelerindeki hürriyeti bağlayıcı cezanın para cezasına, para cezasının hürriyeti bağlayıcı cezaya çevrilmesi için öngörülen miktarların, Türk Ceza Kanununun Ek 2 nci maddesine göre artırılmasını sağlamak amacıyla bu Kanuna Ek 6 ncı madde eklenmiştir.

Madde 4. - Bu madde ile, 647 sayılı Cezaların İnfazı Hakkında Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (1) numaralı bendindeki, hürriyeti bağlayıcı cezaların kamu para cezasına çevrilmesi için öngörülen miktarlar artırılmaktadır.

Madde 5. - Bu madde ile, 647 sayılı Kanunun 5 inci maddesindeki ödeme emrine rağmen ödenmeyen kamu para cezasının hürriyeti bağlayıcı cezaya çevrilmesine ilişkin altıncı ve dokuzuncu fıkralarındaki onbin liralık miktar, öngörülen düzenlemelere paralel olarak gınlığı ikimilyon liraya artırılmaktadır. Ayrıca, bahse konu maddenin dördüncü fıkrasında yapılan değişikliklerle, mahkemelerde ağır para cezasının, Türk Ceza Kanununun Ek 2 nci maddesinin uygulanması suretiyle alt sınırını geçmeyecek şekilde para cezasının tayin edilmesi halinde, para cezasının taksitle öden-

mesine ilişkin hüküm tesis edilemeyeceği, ancak infaz aşamasında hükümlünün isteği üzerine Cumhuriyet Başsavcılıklarınca üçte biri peşin ödenmek kaydıyla para cezasının iki takside bağlanabileceği esası kabul edilmiştir.

Madde 6. — Uygulamada kesinleşmiş mahkûmiyet hükümlerinde yer alan cezaların infazına yönelik olarak Cumhuriyet başsavcılıklarınca çıkartılan davetiye ve ödeme emirlerine ilişkin tebligatların tebliğ ve tebellüğ işlemlerinde büyük güçlük ve zorluklarla karşılaşıldığı bir gerçektir. Özellikle para cezalarının infazına yönelik olarak ödeme emrinin tebliğine ilişkin tebliğ evrakı, hükümlünün gerçek adresi vermemesi, adresinde bulunamaması veya Tebligat Kanununda öngörülen tebliğ edilecek kişilerin bulunamaması nedeniyle tebliğ edilememekte, sonuç olarak infaz evrakı stürücenede kalmakta ve Cezaların İnfazı Hakkında Kanunun 5 inci maddesi hükümlerine göre hapis cezasına çevirme işlemi gerçekleştirilememektedir. Bu düzenleme ile hükümlüye, hükümde yazılı olan adresinde değişiklik olduğunda yeni adresini hem mahkemesine ve hem de mahkemenin nezdindeki Cumhuriyet Başsavcılığına bildirme mükellefiyeti getirilmektedir. Bu mükellefiyetin yerine getirilmemesi halinde adres araştırması yapılmayacak, davet ve ödeme emri hükümdeki adresine Tebligat Kanunu hükümlerine göre tebliğ edilecek ve bu tebliğ geçerli olacaktır.

Madde 7. — Yürürlük maddesidir.

Madde 8. — Yürütme maddesidir.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türk Ceza Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifimiz, gerekçesi ile birlikte ilişikte sunulmuştur.

Gereğini arz ederiz.

Saygılarımızla.

13.7.1999

Cemal Özbilen
Kırklareli

İsmail Çevik
Nevşehir

Mehmet Sadri Yıldırım
Eskişehir

Ramazan Toprak
Aksaray

GENEL GEREKÇE

Bilindiği üzere, 765 sayılı Türk Ceza Kanununa, 7.12.1988 tarihli ve 3506 sayılı Kanunla eklenen Ek 1 ve Ek 2 nci maddeler ile paranın belirli bir ölçüde satılma gücünü kaybetmesi karşısında, suç ve ceza arasında bozulan dengeyi ve para cezalarının caydırıcılığını sağlamak amacıyla, katsayı sistemi getirilmiştir. Getirilen bu sistemde memur maaş katsayısında Bütçe Kanunu ile yapılacak her 75 puanlık artış cezanın bir misli artırılmasına yol açmaktadır. Özellikle son yıllarda memur maaş katsayısında bütçe kanunları ile yapılan artışlar nedeniyle Ek 2 nci madde gereğince para cezalarında meydana gelen yükselmeler sonucu para cezaları yüksek meblağlara ulaşmış durumdadır.

Teklifle, özellikle son yıllarda çıkarılmış olan kanunlarda yer alan para cezalarındaki yüksek meblağlara ulaşan artışların Ülkemizde yaşanan enflasyona paralel olmasını sağlamak amacıyla, para cezalarındaki artışın 4.1.1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesi uyarınca tespit ve ilan edilen yeniden değerlendirme oranının baz alınarak yapılması öngörülmektedir. Bu şekilde, para cezalarındaki artışların enflasyona paralel olarak makul bir düzeyde gerçekleşmesi sağlanış olacaktır.

Bunu sağlamak amacıyla Türk Ceza Kanununun Ek 1, Ek 2, Ek 4 ve Ek 5 inci maddelerinde gerekli değişiklikleri yapan bu Teklif verilmiştir.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. - Teklifte, para cezalarının artırılmasında katsayı esası yerine, Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesi hükümleri uyarınca tespit ve ilan edilen yeniden değerlendirme oranının baz alınması esası öngörüldüğünden, yeni getirilen sistem nedeniyle, Türk Ceza Kanununun Ek 1 inci maddesinde yazılı miktarların 1999 yılı Bütçe Kanununa göre hesap edilen katsayı ile çarpımı sonucu bulunan yeni miktarlar esas alınmak suretiyle, Kanunun Ek 1 inci maddesi yeniden düzenlenmektedir.

Madde 2. - Madde ile halen uygulanmakta olan para cezalarında katsayı esasına göre artış yerine, enflasyona paralel olacak ve para cezalarının makul bir düzeyde artışı sağlayacak Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesi hükümleri uyarınca tespit ve ilan edilen yeniden değerlendirme oranının temel alınacağı hükmi getirilmektedir.

Madde 3. - Teklifin 2 nci maddesiyle, Türk Ceza Kanununun Ek 2 nci maddesinde yapılan değişikliğe paralel olarak, Kanunun Ek 4 ve Ek 5 inci maddelerinde de değişiklik yapılmaktadır.

Madde 4. - Yürürlük maddesidir.

Madde 5. - Yürütme maddesidir.

KIRKLARELİ MİLLETVEKİLİ CEMAL ÖZBİLEN VE 3 ARKADAŞININ TEKLİFİ

TÜRK CEZA KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1. - 1.3.1926 tarihli ve 765 sayılı Türk Ceza Kanununun Ek 1 inci maddesinin (a) ve (b) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"a) Türkiye Büyük Millet Meclisinin ilk kurulduğu tarihten önce yürürlüğe girmiş bulunan bütün kanun ve tüzüklerde yazılı olup da, daha sonraki tarihlerde Türkiye Büyük Millet Meclisince miktarına dokunulmamış olan para cezaları otuzdokuzbinüçyüz misline,

b) Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından kabul olunup da;

1. 31.12.1939 tarihine kadar yürürlüğe girmiş bulunan kanunlardaki para cezaları yirmiyüçbinbeşyüzseksen misline,

2. 1.1.1940 tarihinden 31.12.1945 tarihine kadar yürürlüğe girmiş bulunan kanunlardaki para cezaları onbeşbinyediyüzirmi misline,

3. 1.1.1946 tarihinden 31.12.1959 tarihine kadar yürürlüğe girmiş bulunan kanunlardaki para cezaları yedibinsekizyüzaltmış misline,

4. 1.1.1960 tarihinden 31.12.1970 tarihine kadar yürürlüğe girmiş bulunan kanunlardaki para cezaları üçbindokuzyüzotuz misline,

5. 1.1.1971 tarihinden 31.12.1977 tarihine kadar yürürlüğe girmiş bulunan kanunlardaki para cezaları ikibinüçyüzellisekiz misline,

6. 1.1.1978 tarihinden 31.12.1980 tarihine kadar yürürlüğe girmiş bulunan kanunlardaki para cezaları yediyüzseksenaltı misline,

7. 1.1.1981 tarihinden 31.12.1987 tarihine kadar yürürlüğe girmiş bulunan kanunlardaki para cezaları üçyüzdoksanitç misline,

8. 1.1.1988 tarihinden 31.12.1993 tarihine kadar yürürlüğe girmiş bulunan kanunlardaki para cezaları oniki misline,

9. 1.1.1994 tarihinden 31.12.1998 tarihine kadar yürürlüğe girmiş bulunan kanunlardaki para cezaları sekiz misline,

çıkarılmıştır.”

MADDE 2. — Türk Ceza Kanununun Ek 2 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Ek Madde 2. — a) Ek 1 inci madde kapsamına giren,

b) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihe kadar yürürlüğe giren,

c) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten sonra kabul edilen,

kanunlardaki para cezaları, her takvim yılı başından geçerli olmak üzere o yıl için 4.1.1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesi hükümleri uyarınca tespit ve ilân edilen yeniden değerlendirme oranında artırılarak uygulanır.”

MADDE 3. — Türk Ceza Kanununun Ek 4 üncü ve Ek 5 inci maddelerinde yer alan “Ek 2 nci maddeye göre bulunacak birim sayısı” ibaresi “Ek 2 nci maddeye göre uygulanan yeniden değerlendirme oranıyla” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 4. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 5. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Adalet Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Adalet Komisyonu

Esas No. : 11399, 2/181

Karar No. : 6

23.7.1999

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türk Ceza Kanunu ile Cezaların İnfazı Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ile Kırktareli Milletvekili Cemal Özbilen ve 3 Arkadaşının; Türk Ceza Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi, Komisyonumuzun 22.7.1999 tarihli 5 inci birleşiminde, Alt Komisyonun Tasarı ve Teklifi birleştirmek suretiyle hazırladığı metin esas alınarak, Adalet Bakanlığı temsilcilerinin de katılmalarıyla, incelenip görülmüştür.

1. Tasarının çerçeve 1 inci maddesiyle değiştirilmesi öngörülen Türk Ceza Kanununun 19 uncu maddesindeki “onsekizmilyon liradan üçmilyar liraya” kadar olan ağır para cezası gntün ekonomik koşulları dikkate alınarak “altmış milyon liradan onbeşmilyar liraya” şeklinde değiştirilmiş ve 1 inci madde olarak kabul edilmiştir.

2. Tasarının çerçeve 2 nci maddesiyle değiştirilmesi öngörülen Türk Ceza Kanununun 24 üncü maddesindeki “altımilyon liradan altıyüzümilyon liraya kadar” olan hafif para cezası aynı gerekçe ile “onbeşmilyon liradan bir milyarbeşyüzümilyon liraya kadar” şeklinde değiştirilmiş ve 2 nci madde olarak kabul edilmiştir.

3. Ağır ve hafif para cezalarındaki artırımlar ile Cezaların İnfazı Hakkında Kanunun 4 üncü maddesindeki hürriyeti bağlayıcı cezaların ağır ve hafif para cezasına çevrilmesi hususu birbirleriyle ilgili olduğundan Tasarının çerçeve 4 üncü maddesi ile değiştirilmesi öngörülen Cezaların İnfazı Hakkında Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (1) numaralı bendinde yer alan kabahatlerde beher gün karşılığı beşyüz ila bir milyon lira hafif, cürümlerde bir milyon ila iki milyon lira ağır

para cezası miktarları yukarıdaki maddelerde yapılan değişikliklere paralel olarak "Kabahatlerde beher gün karşılığı bir milyon ila iki milyon hafif, cürümlerde iki milyon ila üç milyon lira hesabıyla ağır para cezasına" şeklinde değiştirilmiş ve Tasarının 4 üncü maddesi 3 üncü madde olarak kabul edilmiştir.

4. Teklifin 1 inci maddesi 4 üncü, 2 nci maddesi 5 inci, 3 üncü maddesi 6 ncı madde olarak aynen kabul edilmiştir.

5. Tasarının çerçeve 3 üncü maddesi ile Türk Ceza Kanununa eklenmesi öngörülen Ek 6 ncı maddedeki "hükümleri" kelimesi, Ek 2 nci maddenin Teklif metnindeki yeni düzenlemesi dikkate alınarak "hükümü" şeklinde düzeltilmiş ve 7 nci madde olarak kabul edilmiştir.

6. Tasarının çerçeve 5 inci maddesi ile Cezaların İnfazı Hakkında Kanunun 5 inci maddesinin dördüncü fıkrasına eklenmesi öngörülen cümledeki "bulunacak birim sayısı" ibaresi Ek 2 nci maddedeki yeni düzenleme dikkate alınarak "uygulanan yeniden değerleme oranı" şeklinde düzeltilmiş ve maddenin altı ve dokuzuncu fıkralarında yer alan "iki milyon lira" "üç milyon lira" olarak değiştirilmiş ve 8 inci madde olarak kabul edilmiştir.

7. Tasarının 6 ncı maddesi 9 uncu, 7 nci maddesi 10 uncu, 8 inci maddesi 11 inci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

8. Tasarının çerçeve maddelerinde, numaraları yazılarak atıfta bulunulan Türk Ceza Kanunu ile Cezaların İnfazı Hakkında Kanunun numaraları yerine kanun tekniğine uygun olarak adları yazılmıştır.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere saygı ile arz olunur.

Başkan
Emin Karaa
Kütahya
(Toplantıya katılmadı)

Sözcü
Mehmet Nacar
Kilis
Üye
Adnan Fatih Özdemir
Adana

Üye
Ramazan Toprak
Aksaray

Üye
Ali Arabacı
Bursa

Üye
Beyhan Aslan
Denizli

Üye
Mehmet Sadri Yıldırım
Eskişehir
(Toplantıya katılmadı)

Başkanvekili
Turhan Tayan
Bursa

Kâtip
Mustafa İlimen
Edirne

Üye
Dengir Mir Mehmet Fırat
Adıyaman

Üye
Aydın Gökmen
Baltkesir

Üye
Yasin Hatiboğlu
Çorum

Üye
Mustafa Kemal Aykurt
Denizli

(Toplantıya katılmadı)
Üye
Süleyman Turan Çirkin

Hatay
(Toplantıya katılmadı)

Üye
İsmail Aydınlı
İstanbul

Üye
Nazire Karakuş
İstanbul

Üye
Sevgi Esen
Kayseri

Üye
İsmail Çevik
Nevşehir

Üye
Yaşar Topçu
Sinop

Üye
A. Nazlı Ilıcak
İstanbul
(Toplantıya katılmadı)

Üye
Edip Özbaş
Kahramanmaraş

Üye
Cemal Özbilen
Kırklareli

Üye
Yekta Açıkgöz
Samsun
(Toplantıya katılmadı)

Üye
Yahya Akman
Şanlıurfa

Üye
Kamer Genç
Tunceli

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

TÜRK CEZA KANUNU İLE CEZALARIN İNFAZI HAKKINDA KANUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1. - 1.3.1926 tarih ve 765 sayılı Türk Ceza Kanununun 19 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Ağır para cezası, onsekizmilyon liradan üçmilyar liraya kadar tayin olunacak bir paranın Devlet Hazinesine ödenmesinden ibarettir. Nispi para cezasının yukarı sınırı yoktur."

MADDE 2. - 765 sayılı Kanunun 24 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Madde 24. - Hafif para cezası, altımilyon liradan altıyüzmilyon liraya kadar tayin olunacak bir paranın Devlet Hazinesine ödenmesinden ibarettir."

MADDE 3. - 765 sayılı Kanuna aşağıdaki Ek 6 ncı madde eklenmiştir.

"Ek Madde 6. - 647 sayılı Cezaların İnfazı Hakkında Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının 1 numaralı bendi ile 5 inci maddesinin altı ve dokuzuncu fıkralarındaki miktarlar için de ek 2 nci madde hükümleri uygulanır."

MADDE 4. - 13.7.1965 tarih ve 647 sayılı Cezaların İnfazı Hakkında Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (1) numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"1. Kabahatlerde beher gün karşılığı beşyüzbin ila birmilyon lira hafif, cürümlerde birmilyon ila ikimilyon lira hesabıyla ağır para cezasına,"

ADALET KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

TÜRK CEZA KANUNU İLE CEZALARIN İNFAZI HAKKINDA KANUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1. - 1.3.1926 tarihli ve 765 sayılı Türk Ceza Kanununun 19 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Ağır para cezası, altmışmilyon liradan onbeşmilyar liraya kadar tayin olunacak bir paranın Devlet Hazinesine ödenmesinden ibarettir. Nispi para cezasının yukarı sınırı yoktur."

MADDE 2. - Türk Ceza Kanununun 24 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 24. - Hafif para cezası, onbeşmilyon liradan birmilyarbesyüzmilyon liraya kadar tayin olunacak bir paranın Devlet Hazinesine ödenmesinden ibarettir."

MADDE 3. - 13.7.1965 tarihli ve 647 sayılı Cezaların İnfazı Hakkında Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (1) numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"1. Kabahatlerde beher gün karşılığı birmilyon ila ikimilyon lira hafif, cürümlerde ikimilyon ila üçmilyon lira hesabıyla ağır para cezasına."

MADDE 4. - Türk Ceza Kanununun Ek 1 inci maddesinin (a) ve (b) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"a) Türkiye Büyük Millet Meclisinin ilk kurulduğu tarihten önce yürürlüğe girmiş bulunan bütün kanun ve tüzüklerde yazılı olup da, daha sonraki tarihlerde Türkiye Büyük Millet Meclisince miktarına dokunulmamış olan para cezaları otuzdokuzbinüçyüz misline,

b) Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından kabul olunup da;

1) 31.12.1939 tarihine kadar yürürlüğe girmiş bulunan kanunlardaki para cezaları yirmiüçbinbeşyüzseksen misline,

2) 1.1.1940 tarihinden 31.12.1945 tarihine kadar yürürlüğe girmiş bulunan kanunlardaki para cezaları onbeşbinedyüzyirmi misline,

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

3) 1.1.1946 tarihinden 31.12.1959 tarihine kadar yürürlüğe girmiş bulunan kanunlardaki para cezaları yedibinsekizyüzaltmış misline,

4) 1.1.1960 tarihinden 31.12.1970 tarihine kadar yürürlüğe girmiş bulunan kanunlardaki para cezaları üçbindokuzyüzotuz misline,

5) 1.1.1971 tarihinden 31.12.1977 tarihine kadar yürürlüğe girmiş bulunan kanunlardaki para cezaları ikibinüçyüzellisekiz misline,

6) 1.1.1978 tarihinden 31.12.1980 tarihine kadar yürürlüğe girmiş bulunan kanunlardaki para cezaları yediyüzseksenaltı misline,

7) 1.1.1981 tarihinden 31.12.1987 tarihine kadar yürürlüğe girmiş bulunan kanunlardaki para cezaları üçyüzdoksanüç misline,

8) 1.1.1988 tarihinden 31.12.1993 tarihine kadar yürürlüğe girmiş bulunan kanunlardaki para cezaları oniki misline,

9) 1.1.1994 tarihinden 31.12.1998 tarihine kadar yürürlüğe girmiş bulunan kanunlardaki para cezaları sekiz misline,

çıkarılmıştır.”

MADDE 5. – Türk Ceza Kanununun Ek 2 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Ek Madde 2. – a) Ek 1 inci madde kapsamına giren,

b) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihe kadar yürürlüğe giren,

c) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten sonra kabul edilen,

kanunlardaki para cezaları, her takvim yılı başından geçerli olmak üzere o yıl için 4.1.1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesi hükümleri uyarınca tespit ve ilan edilen yeniden değerlendirme oranında artırılarak uygulanır.”

MADDE 6. – Türk Ceza Kanununun Ek 4 üncü ve Ek 5 inci maddelerinde yer alan “Ek 2 nci maddeye göre bulunacak birim sayısı” ibaresi “Ek 2 nci maddeye göre uygulanan yeniden değerlendirme oranıyla” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 5. – 647 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin dördüncü fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiş ve bu maddenin altı ve dokuzuncu fıkralarında yer alan “onbin lira” ibaresi “ikimilyon lira” olarak değiştirilmiştir.

“Para cezası, Türk Ceza Kanununun 19 uncu maddesinin alt sınırında gösterilen miktarın, Türk Ceza Kanununun Ek 2 nci maddesine göre bulunacak birim sayısı ile çarpılması sonucu elde edilen miktarı geçmediği takdirde bu cezanın taksitle ödenmesine hükmedilemez, ancak, hükümlüğün isteği üzerine para cezasının taksitle ödenmesine ilişkin bu maddenin sekizinci fıkrası hükmü saklıdır.”

MADDE 6. – 647 sayılı Kanunun 22.11.1990 tarih ve 3682 sayılı Kanun ile yürürlükten kaldırılan 7 nci maddesi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 7. - Türk Ceza Kanununa aşağıdaki Ek 6 ncı madde eklenmiştir.

"EK MADDE 6. - Cezaların İnfazı Hakkında Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (1) numaralı bendi ile 5 inci maddesinin altı ve dokuzuncu fıkralarındaki miktarlar için de Ek 2 nci madde hükmü uygulanır."

MADDE 8. - Cezaların İnfazı Hakkında Kanunun 5 inci maddesinin dördüncü fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiş ve bu maddenin altı ve dokuzuncu fıkralarında yer alan "onbin lira" ibaresi "üçmilyon lira" olarak değiştirilmiştir.

"Para cezası, Türk Ceza Kanununun 19 uncu maddesinin alt sınırında gösterilen miktarın, Türk Ceza Kanununun Ek 2 nci maddesine göre uygulanan yeniden değerlendirme oranı ile çarpılması sonucu elde edilen miktarı geçmediği takdirde bu cezanın taksitle ödenmesine hükmedilemez, ancak, hükümlünün isteği üzerine para cezasının taksitle ödenmesine ilişkin bu maddenin sekizinci fıkrası hükmü saklıdır."

MADDE 9. - Cezaların İnfazı Hakkında Kanunun 22.11.1990 tarihli ve 3682 sayılı Kanun ile yürürlükten kaldırılan 7 nci maddesi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

"Cezaların İnfazında Tebligat

MADDE 7. - Mahkeme ilamında yazılı hürriyeti bağlayıcı cezanın çektirilmesi için yapılan davetin veya para cezasının ödenmesi için çıkarılan ödeme emrinin tebliği, hükümde gösterilen adrese yapılır. Hükümlü bu adreste yaptığı değişiklikleri mahkemesine ve nezdindeki Cumhuriyet Başsavcılığına bildirmek zorundadır. Aksi takdirde, hükümde gösterilen adrese yapılan tebligat geçerlidir."

"Cezaların İnfazında Tebligat

MADDE 7. - Mahkeme ilamında yazılı hürriyeti bağlayıcı cezanın çektirilmesi için yapılan davetin veya para cezasının ödenmesi için çıkarılan ödeme emrinin tebliği, hükümde gösterilen adrese yapılır. Hükümlü bu adreste yaptığı değişiklikleri mahkemesine ve nezdindeki Cumhuriyet Başsavcılığına bildirmek zorundadır. Aksi takdirde, hükümde gösterilen adrese yapılan tebligat geçerlidir."

MADDE 7. - Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 8. - Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

MADDE 10. - Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 11. - Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Prof. Dr. Necmettin Erbakan
Başbakan

Dışişleri Bak. ve Başb. Yrd. V.
M. Sağlam

Devlet Bakanı
Doç. Dr. A. Gül

Devlet Bakanı V.
B. Şeker

Devlet Bakanı
L. Esengiin

Devlet Bakanı
B. Aksoy

Devlet Bakanı
T. R. Güneri

Devlet Bakanı
B. Şeker

Millî Savunma Bakanı V.
N. Ercan

Millî Eğitim Bakanı
Prof. Dr. M. Sağlam

Ulaştırma Bakanı
Ö. Barutçu

Sanayi ve Ticaret Bakanı
Y. Erez

Turizm Bakanı
B. Yücel

Devlet Bakanı
F. Adak

Devlet Bakanı
I. Saygun

Devlet Bakanı
M. Altınsoy

Devlet Bakanı
M. S. Ensarioğlu

Devlet Bakanı
G. Dağdaş

Devlet Bakanı V.
Y. Erez

Devlet Bakanı
Dr. Ali Demircan

İçişleri Bakanı
M. Ağar

Bayındırlık ve İskân Bakanı
C. Ayhan

Tarım ve Köyişleri Bakanı
M. Demirci

Enerji ve Tabii Kay. Bakanı
M. R. Kutan

Orman Bakanı V.
M. Ağar

Devlet Bakanı
N. Ercan

Devlet Bakanı
Prof. Dr. S. Tekir

Devlet Bakanı
N. K. Zeybek

Devlet Bakanı
A. C. Tunç

Devlet Bakanı V.
B. Aksoy

Devlet Bakanı
Prof. Dr. S. Gımbey

Adalet Bakanı
Ş. Kazan

Maliye Bakanı
Doç. Dr. A. Şener

Sağlık Bakanı
Y. Aktuna

Çal. ve Sos. Güv. Bakanı
N. Çelik

Kültür Bakanı
İ. Kahraman

Çevre Bakanı
M. Z. Tokar

T.B.M.M.

(S. Sayısı : 87)

Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanunu Tasarısı ve İçişleri ve Adalet Komisyonları Raporları (1/487)

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı : B.02.0.KKG.0.11/101-1094/3068

7.7.1999

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İçişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 25.6.1999 tarihinde kararlaştırılan “Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanunu Tasarısı” ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Bülent Ecevit

Başbakan

GENEL GEREKÇE

Çağımızda terörizm ve ekonomik suçluluk yanında batı ve özellikle İtalyan hukukunda (Mafya tipi örgütlenme) olarak da adlandırılan “çıkar sağlamaya yönelik suç örgütleri”, kamunun barış ve sükununu esaslı biçimde ihlal eden, kamu otoritesini çok yakından meşgul eden, devletleri gerek maddi ceza hukuku gerekse usul hukuku bakımlarından yeni ve istisnai kurumları meydana getirip uygulamaya zorlayan hukuk ihlalleri olarak ortaya çıkmış bulunmaktadır. Bu sebeple, batı ülkelerinde ve özellikle Amerika Birleşik Devletlerinde organize, örgütlü suçluluk olarak da isimlendirilen örgüt suçluluğunu cezalandırmak ve kişileri bu gibi eylemlerden caydırmak üzere özel kanunlar meydana getirilmekte ve bazı ülkeler suçların tanımını genel ceza kanunu içerisinde yapmakta ve usul hükümlerini gene genel ceza yargılaması usulü kanunlarının ilgili maddelerine yerleştirmekte veya mükerrer maddeler kullanma yolunu tutmaktadırlar.

İceralarında, çok kere, terörizm suçlarında olduğu gibi, cebir, şiddet, yani zor, tehdit, korkutma ve yıldırma yolu tutulan örgütlü suçlar özellikle manevî unsur ve yönelinmiş hedef, amaç itibarıyla terörizm suçlarından ayrılmaktadırlar. Gerçekten örgütlü suçlarda hedef, terörizmde olduğu gibi yakın amaç olarak kamu düzenini ağır biçimde ihlal ile asıl amaçlara ulaşma yolunu açmaktan ibaret bulunmayıp, haksız menfaat, çıkar elde etmektir; Çıkarı elde etmek üzere örgütlenilmekte ve zor ve tehdit unsurlarını oluşturan suçlara başvurmak suretiyle mağdurları yıldırıp çıkar sağlanmasına ulaşılmaktadır. Bu amaç yanında toplum içinde kanun dışı ticareti teşkilatlandırarak fuhuşu istismar etmek, kadın ticaretini örgütleri için bir tekel haline getirmek, uyuşturucu madde trafiğini yönlendirmek ve böylece dünya gençliğini korkunç etkisi altına almış bir afetin yaygınlaşmasını sağlamak ve belki de hepsinden kötüsü, bir kısım kamu görevli ve hizmetlilerini ifşaf ederek bu gibi kanunsuzlukların içine alıp ortakları haline getirmek, rüşveti genelleştirmek, çek, senet tahsil etmek, zorla borç senedi imzalatmak gibi uğraşlar çıkar amaçlı suç örgütlerinin kanunsuz uğraşlarının başında gelmektedir. Bazı ülkelerde bu tür örgütlerin, daha da ileri giderek siyaseti bile yönlendirmeye cür'et ettikleri, kamu görevlilerinin seçimle işbaşına geldikleri hallerde, seçimleri türlü yollarla et-

ki altına almaya çalışarak istedikleri kişilerin görevlendirilmeleri hususunda çaba gösterdikleri gözlenmektedir.

Elde ettikleri çıkarların büyüklüğü nedeniyle bazen suç örgütlerinin uğraş alanlarını parselledikleri ve birbirlerinin nüfuz alanlarına müdahale ettikleri, bunun sonucu olarak toplumu son derece rahatsız eden silahlı mücadelelere giriştikleri görülmektedir.

Böylece nitelikleri hakkında kısa bilgi verilen örgütlü suçlarla genel ceza hukuku ve usulü kuralları ve Devletin mutad teşkilâtı ile mücadelenin çok zor olduğu ve hatta bazen olanaksız bulunduğu, yabancı ülkelerin geçirdikleri deneyimler sonucu anlaşılmıştır. Bu suçların failleri elde ettikleri büyük çıkarları da kullanarak, yakalanmamak için her türlü yola başvurmakta, kolluğu çürütmekte, zabitanın sahibi olduğu bütün teknik araçların da fazlasından yararlanabilmektedirler. Bir yazar örgütlü suçlarda tespit edilip cezalandırılabilen fiillerin adeta aysberg'in su üstünde kalan kısmı oranında bulunduğunu ifade etmektedir. Örgütlü suçlar üzerinde geniş bir araştırmayı yürüten bir Alman Kriminoloji Enstitüsü, Almanya'da çalışan 31 Türk iş adamından hepsinin örgüt suçlarının mağduru olduklarını ve yıldırma, korkutma ve sindirme yoluyla adı geçenlerden örgütlerin sürekli olarak haraç aldıklarını belirlemiştir.

Toplumsal yönden bu derecede kötü etkileri tespit edilmiş bulunan örgütlü suçlara karşı devletlerin üç suretle tepki gösterdikleri gözlemlenebilir.

1. Maddî ceza hukuku alanında yeni hükümler getirmek: Suç işlemek için teşekkül kurmak dışında, çıkar elde etmek amacıyla kurulmuş suç örgütlerini ayrıca tanımlayarak bu nevi teşekküllerin işledikleri suçlar yanında sırf örgüt sebebiyle mensuplarını ağır müeyyidelerle cezalandırmak, suçlardan mahkum olanlar hakkında erteleme, cezayı tedbire çevirme gibi kurumları uygulamamak, şartla salıverilmeyi çok daha sıkı kayıt ve koşullara tabi kılmak ve malikuların cezasını özel infaz rejimlerine göre çekmelerini, böylece cezaevinden adeta suçluluk şirketini işletmelerini, idare etmelerini imkânsız hale getirmek.

2. Usul hukuku alanında yeni ve istisnâî hükümler getirmek: Batılı hukukçular, örgütlü suçların fail, şerik, delil ve emarelerinin, yukarıda açıklanan nitelikleri dolayısıyla meydana çıkarılmalarının çok zor olduğunu ifade etmekte ve dolayısıyla istisnâî bir takım araştırma usullerinin tesisini, görevlilere yeni yetkiler verilmesini sağlayan hüküm ve esasların tespit edilmemesi halinde hiçbir netice alınamayacağını ve sadece cezaları artırmak yoluyla bir sonuca varılamayacağını açık ve seçik olarak ifade etmektedirler. Bu nedenle örgütlü suçların fail ve şeriklerinin, bunlara yataklık edenlerin, işlenen suçlara ait delil ve emarelerin ele geçirilmesi ve tespiti bakımından etkin yeni kurum ve araçlar, yetkiler tesisi suretiyle suçla mücadelede görevli olanlara olanaklar sağlanması uygun görülmüştür. Almanya, İtalya ve Amerika'da tereddütsüz olarak bu yol tutulmuştur. Gerekçeleri aşağıda ayrıca belirtilecek madde hükümlerinde de, özellikle Alman mevzuatı göz önünde bulundurulmuş, ancak Alman ve Amerikan hukuklarında geçerli olan bir kısım radikal tedbirler Kanun Tasarısına alınmamıştır.

Söz konusu soruşturma tedbir ve esasları savcılığa ve kolluğa verilen "iletişimin dinlenmesi veya tespiti", "gizli görevli (ajan) kullanılması", "suç işlediklerinden şüphelenenlerin teknik araçlarla gizli olarak gözetlenmeleri", "tanıkların korunması", "suç işlediklerinden kuşku duyulanlara ilişkin resmî ve özel kayıtların ve bilgisayar içeriklerinin incelenmesi" hususundaki yetkilerden ibarettir. Örgütlü suçlar hakkında, sözü geçen tedbir ve usullerin, insan haklarına ve Anayasanın esaslarına aykırı olmayacak surette düzenlenmeleri suretiyle bu suçlulukla etkin biçimde mücadele edilmesi gerektiği konusunda, başta Almanya ve Amerika Birleşik Devletleri olmak üzere, batı hukukçuları mutabakat halindedirler ve uygulamalar da buna uygun biçimde yürütülmektedir.

3. Örgütlü suçların takip ve soruşturmasında, profesyonelleşmiş, uzmanlaşmış özel mercilerin yetkili kılınması : Maddî ceza hukuku ve usul hukuku bakımından tesis edilecek olanak ve yetkile-

rin başarılı sonuçlar verebilmesi için, sırf bu suçların fail ve delillerini tespit hususunda uzmanlaşmış kolluk elemanlarına, bu suçlarla uğraşacak ayrı bir savcılık teşkilâtına ve gerekli kararları almak üzere de gene uzmanlaşmış hâkimlere ihtiyaç bulunduğu kabul edilmektedir. Almanya da başsavcı bu hususta görevlendirilmiş ve yetkili savci ve hâkimlerin, emniyet müdürlükleri içerisinde yer almaları ve bu suretle gizliliğin korunabilmesi öngörülmüştür.

Bu Kanun Tasarısında yukarıda 1 ve 2 numaralı paragraflarda yer alan hususlar kabul edilmiştir. 3 numara ile belirtilen husus bakımından ise, soruşturma sırasında "hâkim kararlarını" vermek üzere Devlet Güvenlik Mahkemesi yedek üyesi görevli kılınmış savcılık görevi ise, Devlet Güvenlik Mahkemesi Cumhuriyet başsavcılığına verilmiştir.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. - Maddenin, birinci fıkrasında çıkar amaçlı suç örgütlerinin tanımı yapılmaktadır. Suçun maddi unsuru suç işlemek için örgüt oluşturmaktır. Türk Ceza Kanununun muhtelif maddelerinde örgüt karşılığı yerine göre teşekkül, cemiyet gibi terimler kullanılmaktadır. Örgütün Türk Ceza Kanununun 313 üncü maddesinde yer almış bulunan teşekkülden farkı, bir kısım haksız menfaatleri, çıkarları elde etmek amacıyla oluşturulmuş bulunmasıdır. Bu bakımdan suçun faillerinde maddede belirtilen özel kast aranacaktır. Özel kast, doğrudan veya dolaylı biçimde bir kurumun, kuruluşun veya teşebbüsün yönetim ve denetimini ele geçirmek, kamu hizmetlerinde, basım ve yayım kuruluşları üzerinde etkinlik sağlamak, imtiyazların, ihalelerin yahut ruhsatların denetimini elde etmek veya kartel veya tröst yaratmak, madde veya eşyanın azalmasını veya darlığını, fiyatların düşmesini veya artmasını sağlamak, kendisine veya başkalarına haksız menfaat temin etmek, seçimlerde oy elde etmek, yahut seçimleri engellemek kastıyla örgütün oluşturulmasıdır. Böylece örgüt teşkilinin suç olabilmesi için ön şart faillerde, belirtilen biçimde bir özel kastın var olmasıdır.

Böylece özel kastın gerçekleştirilmesi amacıyla kurulacak örgüt, hedefine ulaşmak üzere insanları yıldırma veya korkutma yahut sindirme gücünü kullanarak suç işleyecektir. Yıldırma, korkutma veya sindirme gücünün zor ve tehdit kullanmak yahut kişileri kendisine tabi olmaya zorlamak veya mensupları arasında, her ne suretle olursa olsun açık veya gizli işbirliği yapmak suretiyle kullanılması gereklidir. Dikkat edilmelidir ki, yıldırma, korkutma veya sindirme gücü yalnız zor (cebir ve şiddet) veya tehdit kullanma ile değil ve fakat kişileri kendisine tabi olmaya zorlamak veya mensupları arasında açık veya gizli işbirliği yapmak suretiyle de sağlanabilecek ve belirtilen maksatlara yönelik olarak her türlü suç işlenecektir. Örneğin, çek-şenet tahsil etmek, şantaj, yağma, yol kesme gibi suçlar örgüt tarafından yukarıda belirtilen şekilde işlendiğinde bu Kanun hükümlerine tabi olacağı gibi, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun öngördüğü şikâyete tabi suçlar da bu anlamda bir örgüt tarafından yukarıda belirtilen şekilde işlendiğinde yine bu Kanun hükümlerine göre soruşturma ve kovuşturmaya tabi tutulacaktır.

Çıkar amaçlı suç örgütünün oluşmuş sayılması için, belirli kişilerin yukarıda açıklanan amaçlarla ve gene maddede belirtilen araçlarla birden çok suç işlemek üzere fiilen birleşmiş durumda olmaları gerekmektedir. Maddede belirtilen maksatla müteaddit suçların işlenmesi hususundaki, kast, karar ve hatta plan, suçun temel özelliğini oluşturmaktadır. Yoksa birkaç kişinin menfaat sağlamak üzere Türk Ceza Kanununun 64 veya 65 inci maddelerine göre işbirliği yaparak belirli bir suçu işleyip haksız menfaat sağlamaları halinde bu suç gerçekleşmiş olmaz.

Örgütü kuranlara, yönetenlere veya örgüt adına faaliyette bulunanlara veya üye olmadan bilecek hizmet yüklenenlere sadece bu nedenle üç yıldan altı yıla kadar ağır hapis cezası, örgüte üye olanlara ise iki yıldan dört yıla kadar ağır hapis cezası verilmesi öngörülmektedir.

Örgütün maksadını gerçekleştirmek üzere suç işleyenlere, ayrıca bu suçlarından dolayı, maddenin altıncı fıkrası gereğince verilecek ceza üçte birden yarıya kadar artırılabilecektir; Türk Ceza Ka-

nununun 296 ncı maddesinde yazılan halin gerçekleşmesinde de ceza aynı oranda artırılabacaktır. Suçun böylece işlenmesi halinde, suçları fiilen işleyen örgüt mensupları yanında bunların fiillerine Türk Ceza Kanununun 64 ve 65 inci maddelerine göre katılmış bulunanların cezaları da aynı oranda artırılabacaktır. İşlenen suçun cezasına ek olarak, örgüt mensuplarına veya kurucu, yönetici yahut örgütleyici durumunda bulunanlara birinci fıkraya gereğince ayrıca ceza verilecek ve gerçek içtima kuralları uygulanacaktır.

Maddenin iki ve üçüncü fıkralarında örgütte mensup olma veya örgütü yönetme suçunun ağırlatıcı sebepleri yer almış bulunmaktadır. İkinci fıkrada örgütün silahlı olması halinde cezanın üçte birden yarıya kadar artırılacağı belirtilmiş ve ayrıca örgütün silahlı sayılmasını ifade eden yasal bir karineye de yer verilmiştir. Gerçekten örgütün silahlı sayılması için sadece silahların veya patlayıcı maddelerin hazırlanmış yahut elde bulundurulmuş olmaları yeterlidir; kullanılmaları şart değildir.

Üçüncü fıkrada failin memur veya kamu hizmetini gören kimse sıfatını taşıması halinde bir ila ikinci fıkralara göre verilecek cezanın üçte birden yarıya kadar artırılacağı hükmü getirilmiş ve böylece Devlet memuru veya kamu hizmetini gören niteliğinin ayrıca bir ağırlatıcı sebep oluşturduğu belirtilmiştir.

Maddenin dördüncü fıkrasında suçun işlenmesine ayrılan veya suçun işlenmesinde kullanılan veya suçtan doğan değer veya ürünlerin veya bunların yerine geçen şeylerin ve müsaderesi gereken her türlü eşyanın gelirlerinin veya suçtan doğan her türlü menfaatin Devlete intikali esası getirilmektedir. Bu konuda Kararın Aklanmasını Önlenmesine dair olan 4208 sayılı Kanun hükümleri de uygulanacaktır.

Maddenin beşinci fıkrasında yorum niteliğinde bir hüküm getirilmekte ve yerel olarak nasıl adlandırılırlarsa adlandırılınsınlar, birinci maddede tanımlanan nitelikteki örgütler hakkında madde hükümlerinin bütünüyle uygulanacağı belirtilmektedir.

Maddenin altıncı fıkrasında örgüt mensuplarınca veya örgüt üyesi olmamakla beraber örgüt adına birinci fıkrada yazılı amaç suçların işlenmesi halinde verilecek cezanın ve Türk Ceza Kanununun 296 ncı maddesinde yazılı suçun işlenmesi halinde verilecek cezanın artırılması öngörülmektedir.

Maddenin son fıkrasında çıkar amaçlı suç örgütünün eylemlerinin öngülmesi, örgüt propagandasının yapılması cezalandırılmaktadır. Tabii ki, haber niteliğindeki yayımlar suç oluşturmayacaktır. Yayımların örgüt suçunu işleyenlere veya örgütte çıkar sağlamak amacıyla taşınması gerekmektedir.

Madde 2. - Tasarının 2 ncı maddesinde, Kanunda öngörülen suçların faillerine veya ilgililerine ait telefon, fax, bilgisayar gibi yazılı veya sözlü tüm iletişimin yetkililerce dinlenebilmesi veya tespit edilebilmesi imkânı, belirli şartlarla, tesis edilmiştir. Dinlenecek ve tespit edilecek iletişim, maddenin birinci fıkrasında tüm teknik gelişmeler sonucu üretilecek araçları kapsayacak şekilde tarif edilmiş ve ayrıca tarife tüm iletişim araçlarından da bazı örnekler verilmiştir.

Maddede iletişimin dinlenmesi veya tespiti için öngörülen şartlar şunlardır :

- Haklarında dinleme veya tespit tedbirine başvurulabilecek olanların, Kanunda öngörülen suçları işleme veya bunlara iştirak yahut suç işlendikten sonra faillere yardım veya aracılık yahut yataklık ettikleri veya edecekleri hususunda kuşku altında bulunmaları,

- İletişimin dinlenmesine veya tespitine ilişkin kararların ancak kuvvetli belirtinin varlığı halinde alınabilmesi, yani kendilerine ait iletişimin kontrol edilebileceği kişilerin kanunu ihlal eden suçlarla ilişkilerini ortaya koyabilecek nitelikteki belirtilerin, vakıaların mevcut bulunması,

— İletişimin dinlenmesine veya tespitine Cumhuriyet savcısının başvurusu üzerine hâkim tarafından karar verilecektir. Hâkim karar verirken, herşeyden önce yukarıda belirtilen şartların gerçekleşmiş bulunup bulunmadığını araştırmakta beraber, ayrıca maddenin üçüncü fıkrasında açıklandığı üzere dinleme veya tespit yoluna başvurmaksızın, başka bir tedbirle failin belirlenmesi, ele geçirilmesi yahut suç delillerinin elde edilmesinin mümkün olup olmadığını araştıracaktır. Araştırma sonucu, dinleme veya tespiti başvurmaksızın amaca ulaştırılması imkânının varlığı anlaşıldığında dinleme veya tespit kararı verilmeyecektir.

Dinleme veya tespit için kural olarak hâkimin kararı gerekmele beraber, gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Cumhuriyet savcısı da dinleme veya tespit işlemini yapmak veya kolluğa yapması için emir vermek yetkisine sahiptir. Ancak karar olmadan yapılan bu gibi işlemlerin yirmidört saat içerisinde hâkim kararına bağlanması şarttır. Hâkim uygun görerek gerekli kararı verdiği takdirde işleme devam olunur; karar verilmediği halde ise işleme derhal son verilir. Ancak geçen yirmidört saat zarfında yapılan işlemler geçerliliğini yani hukukî olmak niteliğini kaybetmez.

Maddenin beşinci fıkrası gereğince dinleme ve tespit kararları en çok üç ay sürelidir. Ancak süre her defasında üç aydan fazla olmamak üzere gene hâkim tarafından ve Cumhuriyet savcısının isteği üzerine uzatılabilir. Süre uzatılmadığında ise dinleme veya tespit kararı kendiliğinden, ayrıca bir karar verilmesine gerek olmadan, ortadan kalkar.

Maddenin altıncı fıkrası gereğince, üç aylık süre henüz sona ermemiş bulursa da, gerçekleştirilen dinleme veya tespit işlemleri sonucunda şüpheli ortadan kalkacak olursa, tedbir doğrudan doğruya Cumhuriyet savcısı tarafından kaldırılır. Bu husustaki takdir Cumhuriyet savcısına aittir. Bu gibi hallerde tedbirin uygulanması sonucu elde edilmiş bulunan bütün veriler, Cumhuriyet savcısının denetimi altında imha edilir ve durum bir tutanakla belirlenir.

İster Cumhuriyet savcısı doğrudan, ister hâkim kararı üzerine bu kararın infazı niteliğinde iletişimin tespiti istendiğinde, Cumhuriyet savcısının veya Cumhuriyet savcısı adına kolluğun telekomünikasyonda görevli veya böyle hizmeti vermeye yetkili kurum ve kuruluş temsilcisinden isteği derhal yerine getirilecektir. Kurum ve kuruluşun bu isteği yerine getirmesi için maddenin son fıkrasında bu düzenleme yapılmıştır.

Resmî veya özel iletişim kuruluşlarının tuttukları ve iletişimin içeriği dışında kalan mevcut kayıtlar, söz gelimi bilgisayarlarda ilgililiyle alakası bulunan tespitlerin Cumhuriyet savcısına alınması için de, yukarıda belirtilen şartların varlığına veya hâkim kararına ihtiyacı vardır.

Madde 3. — Tasarının 3 üncü maddesi öngörülen suçları işlediklerinden kuşku duyulanların konut, ikametgâhı ve iş yerlerinin teknik araçlarla gizli olarak gözetlenebilmesi, izlenebilmesi, ses ve görüntü kaydına alınabilmesi olanağını vermektedir. Yine bu madde gereğince adı geçen kişilerin kamuya açık yerlerdeki faaliyetleri de bu yolla gözetlenip incelenebilecek, ses ve görüntü kaydına alınabilecektir.

Çıkar amaçlı örgütlerin meydana çıkarılması ve bunların işledikleri suçların faillerinin ve delillerinin elde edilebilmesi için, etkin bir araç oluşturan bu tedbirin de alınması, 8 nci madde gereğince, 2 nci maddede belirlenmiş olan usule tabidir.

Madde 4. — Bu madde çıkar amaçlı örgüt suçlarının ve 1 inci maddenin son fıkrası gereğince işlenen bu suçlarla bağlantılı fiillerin soruşturulmasında ne gibi şartlarla "gizli görevli" (gizli ajan) kullanılabilirliğini göstermektedir. Gizli görevli, çıkar amaçlı örgüte üye sıfatıyla sızarak örgütün içinden doğrudan doğruya bilgi sağlayan Devlet teşkilâtında görev almış kişidir. Nitelikleri gereği gizli faaliyette bulunan çıkar örgütlerinin kimliklerinin ortaya çıkarılarak yasal müeyyidelere uğratılmalarında gizli görevlinin yerine getirdiği hizmet olağanüstü önem taşır ve etkin olabilir. Ancak bu hususta başarı için işlemlerin son derecede gizli olarak yürütülmesi ve görevlinin korunması şarttır. Bu sebeptir ki, 4 üncü maddenin beşinci fıkrasında gizli görevlinin kimliğinin saklı tutulacağı ilke olarak kabul edilmiştir. Gizliliğin iki temel nedeni vardır : Bir kere gizli görevlinin ve

aile bireylerinin güvenliklerini teminat altında bulundurmak, örgüt tarafından suça hedef kılınmalarını önlemek başta gelen sebeptir. İkinci olarak gizli görevlinin işini yerine getirebilmesi, gizliliğe mutlak biçimde uyulmuş bulunmasına bağlıdır. Arzolunan düşüncelerle bu hususta ayrıntılı bir düzenleme zorunlu görülmüş ve 4 üncü maddenin son fıkrasında bütün bu hususların İçişleri Bakanlığınca çıkarılacak bir yönetmelikte belirtileceği hükmü getirilmiştir.

Maddede diğer tedbirlerin, sonuç alınması bakımından yeterli olmaması, gizli görevli kullanımının ön şartı olarak öngörülmüş ve üçüncü fıkrada birinci maddenin kapsamına giren suçları işlediğinden şüphelenilen kişi veya kişilerin izlenmesi ve gözlenmesi için gizli görevli kullanılacak haller sayılmıştır. Bu haller şunlardır :

a) Bu kişi veya kişilerin evvelce suç işlemiş olmaları;

b) Kanunda öngörülen suçları işlemesi tehlikesinin varlığını gösteren somut belirtilerin bulunması,

c) Bu kişi veya kişilerin suç işlemeyi meslek haline getirmiş veya alışkanlık derecesine girmiş bulunmaları gerekir.

Maddenin ikinci fıkrasında gizli görevlinin yapacağı işler gösterilmiştir : Gizli görevli suçluları ve suç eylemlerini, suçluların her türlü işlemlerini gözetleyecek, izleyecek ve örgüte ilişkin her türlü araştırmada bulunacaktır; tabii olarak en başta gelen görevi suçlara ait delilleri toplamaktır.

Gizli görevli, örgüt içinde görevi doğrultusunda çalışırken, gizliliğin zorunlu kıldığı hallerde her türlü hukukî işlemi yapabilecektir. Maddenin dördüncü fıkrasında gizli görevliyi kollamak, yaptığı işlemler sebebiyle kimliğinin ortaya çıkmasını engellemek ve hatta hayatını korumak için gizli görevlinin görevlendirildiği örgütün işlemekte olduğu suçlardan sorumlu olmayacağına ilişkin hüküm getirilmiştir. Gizli görevlinin sorumsuzluğu mutlak sorumsuzluk değildir. Kendi şahsî suçları için gizli görevli sorumlu tutulacaktır.

Bir önceki madde gerekçesinde de açıklandığı üzere gizli görevli kullanılması hususundaki karar, 2 nci maddede belirtilen hükümler gereğince alınacaktır.

Madde 5. — Tasarımın 5 inci maddesi, batı ülkelerinde mafya suçlarının ve suçlularının meydana çıkarılması hususunda trol metodu olarak adlandırılan usulün, bilgisayar marifetiyle analizi metodunun uygulanmasını getirmekte ve düzenlemektedir. Maddeye göre Kanunda öngörülen suç ve delillerini ortaya çıkarmak için şüphelilere ilişkin yer, kuruluş, çevre ve kurumlardaki her türlü resmî veya özel kayıtlarla bilgisayar verilerini bu suçları kovuşturmakla görevli olanlar inceleyebileceklerdir. Söz gelimi, banka kayıtları, hesap hareketleri, ıera takipleri, vergi kayıtları, başkaları lehine açılmış hesaplar incelenebilecektir. Ancak kişiler hakkında bu tür incelemelerin yapılabilmesi için, ilgilinin bu Kanunda belirtilen örgütlü suçların işleniş biçimlerine benzer tutum ve davranışlar içinde olması şarttır.

Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 88 inci maddesinde, resmî dairelerde saklı dosya ve belgelerin içeriğinin açıklanması devletin güvenliği ve yararına karşı ağır sonuçlar doğuruyorsa, o dairenin en büyük amiri bu durumu bildirdiğinde bu dosya ve belgelerin gösterilmesi veya tesliminin istenmeyeceği hükme bağlanmıştır. 5 inci maddenin birinci fıkrasında da aynı şekilde hareket edilmiş, gizli kalması zorunlu dosya ve belgeler hakkında Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 88 inci maddesinin uygulanabilirliği sağlanmıştır.

Bu maddeye göre incelemelerin yapılması da 8 inci madde gereğince, 2 nci maddedeki usule tabidir.

Madde 6. — Bilindiği gibi özellikle örgütlü suçlarla mücadelede başarılı olunabilmesi için bu örgütlerin ekonomik yönden de çökertilmesi gerekmektedir. Aksi takdirde suç örgütlerinin ortaya çıkartılması ve sanıkların mahkum edilmesi, bu örgütlerin çökertilmeleri için yeterli olmayacaktır. Örgüt elemanlarının suçtan kaynaklanan gelirlerinin tamamının müsadereyi de zorunludur. Bu zorunlulukla bir çok batı ülkelerinde "genişletilmiş müsadere" sistemi ceza hukuku sahasına girmiş bulunmaktadır. Bu sisteme göre suç işlediğinden şüphe edilen kimsenin bütün mameleki, başka bir ifade ile tüm malvarlığına tedbir konulmakta, yalnız kaynağının meşruiyetini ispat ettiği mal ve eşyalar için bu yönde bir tedbire gidilmemekte, kaynağının meşru olduğunu ispat edemediği mal ve eşyalar kişinin mahkumiyetine hükmedilmesi ile birlikte Devlete intikal etmektedir. 6 nci maddede de aynı şekilde hareket edilmiş, tedbir mahiyetinde tüm malvarlığına el konulması birinci fıkrada düzenlenmiş ve burada el konulacak değerler anlaşılabilir bir biçimde gösterilmiş, el konulacak değerler üzerinde yapılacak işlemler belirtilmiştir.

Maddenin ikinci fıkrasında, birinci fıkrada sayılan değerlerin yurtçinde ve yurtdışında araştırılması, incelenmesi ve tespiti için Cumhuriyet Savcılığının Maliye Bakanlığı Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığının yardımını da alabileceği hükme bağlanmıştır.

Maddenin üç ve dördüncü fıkralarında, birinci fıkrada belirtilen değerlerin meşru kaynağının ispat edilmesi halinde el koyma tedbirine karar verilemeyeceği veya verilmiş olan kararın kaldırılacağı, aksi takdirde sanığın mahkumiyetine hükmedildiği ve bu mahkumiyetin kesinleştiği anda söz konusu değerlerin Devlete intikal edeceği belirtilmiştir.

Madde 7. — Tasarının 7 nci maddesi Kanunun öngördüğü suçlarda tanıkların korunmasıyla ilgili esasları içermektedir. 7 nci maddede yer alan hükümler, sözkonusu suçlarla mücadele bakımından yaşamsal önem taşımaktadır. Tanıkların korunması bakımından her türlü usule ve esasa ilişkin güvence tesis edilmediği ve böylece tanıkların rahatça şahadette bulunmaları sağlanmadığı takdirde bu nev'i suçlarla verimli ve etkin bir mücadele mümkün değildir. İşte bu düşüncelerden hareketle kaleme alınan 7 nci madde, tanığı korumak için aşağıdaki tedbirlerin alınabilmesini öngörmüştür; alınacak tedbirlerin ön şartı: Tanığın kimliğinin veya konutunun yahut ikametgâhının veya işyeri adresinin bilinmesinin kendisi veya başkaları için ciddi bir tehlike ihtimalini ortaya çıkarmasıdır. Böyle bir halin varlığı tespit olunduğunda:

Tanık için her türlü tebligatın yapılacağı bir adres görevlilerce belirlenecektir.

Bilgi edinme süresinde, hazırlık ve son soruşturma aşamalarında tanığın kimliği gizli tutulabilecektir.

Tanığın kimliğinin açıklanması, kendisinin veya başkalarının hayat, vücut bütünlüğü yahut maddi varlıkları bakımından ciddi bir tehlike ihtimalini ortaya çıkarabilecek nitelikte ise tanığı korumak için şu suretle hareket edilebilecektir:

— Tanığın verdiği bilgilerden hareketle suçlar bakımından diğer bir takım delillerin tespiti mümkün olduğu hallerde, yargılama makamlarına sadece bu deliller sunulacak ve tanıktan ve kimliğinden söz edilmeyecek, delillerin tanık beyanı sonucu ele geçirildiği açıklanmayacaktır.

— Tanığın beyanı dışında başka bir delil bulunmadığı ve tanığın kimliğinin açıklanması zorunlu olduğu hallerde ise tanık hakkında 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun 20 nci maddesinde belirtilen korumaya ilişkin hükümlerin uygulanmasına karar verilebilecektir.

Ayrıca, çıkar amaçlı suç örgütlerinin ortaya çıkartılmasında yardımcı olan muhbirler ile bu suçlarla mücadelede görev alan kolluk görevlilerinin de tanıklara sağlanan haklardan yararlanabilmesi için üçüncü fıkraya hüküm düzenlenmiştir.

Maddenin son fıkrası ile, bu madde kapsamındaki yasaklamalar müeyyide altına alınmıştır. Son fıkraya göre kimliği gizli tutulması gereken tanığın veya muhbirin veya kolluk görevlilerinin kimliğini, adreslerini, iş veya görev yerlerini, özel hayatına ilişkin bilgileri açıklayanlar bir yıldan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılacaktır.

8 inci madde hükmü gereğince, bu husustaki tedbirlerin alınması için 2 nci maddedeki hükümler uygulanacaktır.

Madde 8. — Bu maddede 3, 4, 5, 6 ve 7 nci maddelerdeki tedbirlerin alınması için 2 nci maddede göre işlem yapılacağı, tedbir uygulamasında sözü edilen esaslara uyulacağı ifade edilmiştir.

Madde 9. — Tasarının 9 uncu maddesi, haklarında soruşturma yürütülen kişilerin yurt dışına çıkmalarının geçici olarak yasaklanabileceği hükmünü getirmektedir. Bu husustaki kararı, hazırlık soruşturmasında hakim, son soruşturma safhasında ise mahkeme verecektir. Maddede ayrıca Cumhuriyet savcısına da yurt dışına çıkmayı geçici olarak engelleme yetkisi tanınmış, ancak bu yöndeki kararların derhal hakim önüne götürülmesi gerektiği hükme bağlanmıştır.

Madde 10. — Gerekenin başlangıcında yeralan genel kısmında ve ilgili maddelere ilişkin gerekçe bölümlerinde, bu suçlarla mücadele hususunda gizliliğe uyulmasının ne derecede önem taşıdığı açıklanmıştır. Gizliliğin korunamaması halinde suçlarla mücadelede başarı olanağı bulunmayacağı gibi ayrıca her dereceden görevlilerin ve özellikle tanıkların güvenlikleri büyük tehlike altına düşebilecektir. Bu itibarla 10 uncu madde, bu Kanun gereğince yürütülen işlemlerin, hazırlık soruşturması sırasında alınan kararların gizli olduğu belirtilmiştir. Maddenin ikinci cümlesinde gizliliği ihlal edenler hakkında ceza yaptırımı öngörülmüştür.

2 nci maddede iletişimin dinlenmesi ve tespiti hususu düzenlenmiştir. Bu madde ile kişinin özel hayatına müdahale edilmekte, izleme sonucu bir takım bilgiler toplanmaktadır. Suçla ilgili olmayan bilgiler bu maddeye göre imha edilmesi gerektiği gibi, şüphe ortadan kalktığında bu maddenin uygulanması sonucu elde edilen veriler Cumhuriyet savcısının denetimi altında yok edilmesi gerekmektedir. Bu düzenlemeden amaç, özel hayatın gizliliğinin bir nebze korunmasıdır. Korumayı sağlayacak bu düzenlemeye aykırı bir şekilde verilerin açıklanması cezayı gerektireceği için, 10 uncu maddede bu hususa da yer verilmiş ayrıca bu bilgilerin kullanımının da aynı şekilde yaptırma tabi tutulacağı belirtilmiştir. Bilgiden kasıt, sadece imha edilmesi gereken bilgi değildir. Mahkemede bu bilgilerin delil olarak kullanılması anına kadar bu bilgilerin açıklanması aynı müeyyideye tabi olduğu gibi, olayla ilgisi bulunmayı sebebiyle mahkemede delil olarak kullanılmayan ve daha sonra imha edilecek olan bilgiler üzerinde aynı tür davranışlar da sözkonusu ceza ile cezalandırılacaktır.

Madde 11. — Bu maddeyle kanunun kapsamına giren suçlarda yargılama görevi Devlet güvenlik mahkemesine verilmiştir. Maddeye göre Devlet Güvenlik Mahkemesi birkaç daireden ibaret ise bu daireler arasında uzmanlık sağlanması için bunlardan 1 numaralı olanı yetkili kılınmıştır.

Maddenin ikinci fıkrasında kanununda geçen "hakim" terimi bakımından 2845 sayılı Devlet Güvenlik Mahkemelerinin Kuruluş ve Yargılama Usulleri hakkında Kanuna paralel şekilde bir tanımlama yapılmış olmaktadır.

Maddenin üçüncü fıkrası Tasarının kapsamına giren suçların yargılanmasında, esas itibariyle 2845 sayılı Devlet Güvenlik Mahkemelerinin Kuruluş ve Yargılama Usulleri Hakkındaki Kanun hükümlerinin uygulanacağını beyan etmektedir. Ancak Tasarıda yeralan özel hükümler öncelikle uygulanacaktır.

Madde 12. — Bu Kanunda öngörülen suçlardan dolayı cezanın etkisini ve caydırıcı gücünü artırmak maksadıyla 12 nci maddede Kanunun kapsamına giren suçlarda 647 sayılı Kanunun 4 ve 6 nci maddelerinin uygulanamayacağı belirtilmiştir.

Madde 13. — Yine aynı düşüncelerle, Kanunun kapsamına giren suçlardan dolayı mahkûm edilenler hakkında 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun 16 ve 17 nci maddeleri hükümlerinin uygulanacağını hüküm altına almıştır.

Madde 14. — Bu madde ile, Tasarımın kapsamına giren suçlular bakımından etkin bir pişmanlık hükmü getirilmiştir; amaçlardan birisi de, suçları önlemek, suç eser ve delillerini meydana çıkararak etkin bir yaptırım sürecini harekete geçirmek olduğundan bu hüküm yerinde sayılmalıdır.

Madde, pişmanlık halinin gerçekleştiği dönemler itibariyle, durumu ayrı ayrı değerlendirmektedir:

a) Örgüt üyesi, herhangi bir cürümlü icrasına başlanmasından veya hazırlık soruşturmasına girişilmesinden önce, örgütten çekilecek olursa hakkında takibat yapılmayacaktır. Burada önemli olan husus kişinin değil ve fakat örgütün henüz bir cürüm işlememiş bulunmasıdır. Kabahat derecesinde kalan suçlardan çekilme, pişmanlıktan yararlanmak için yeterli sayılmıştır.

b) Kendisi suça karışmış bulunsa bile, fiilin icrasından sonra hazırlık soruşturmasına başlamadan önce veya hazırlık soruşturmasına başlandıktan sonra ve fakat kamu davası açılmadan önce yetkili mercilere başvurarak bilgi veren ve suçluların yakalanması hususunda yardımda bulunanların ise cezaları sekizde bire kadar indirilebilecektir. Bu halde bilgi veren ve yardımda bulunanlar hakkında kamu davası açılacak ve fakat verilecek ceza indirilecektir.

c) Sanık kamu davası açıldıktan sonra yardımda bulunmuş ise cezası dörtte bire indirilecektir.

Bu kanunun amacı çıkar amaçlı suç örgütleri ile mücadeledir. Ancak sözkonusu örgüt terör eylemlerinde bulunuyor ise bu örgütün tabi olacağı hükümler tabi ki Terörle Mücadele Kanunu hükümleridir. Bu sebeple örgütün terörle mücadele kapsamına giren suçu sebebiyle 14 üncü madde hükmünden yararlanmaması için Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlar bu maddede ayrı tutulmuştur.

Madde 15. — Bu madde örgüt üyelerine Türk Ceza Kanununun 314 üncü maddesi çerçevesinde yardım ve müzaharete bulunanlar hakkında aynı madde hükmünün uygulanacağını hüküm altına almıştır.

Madde 16. — Bu kanun ile örgütlü suçların ortaya çıkartılması için birtakım usulî işlemlerle görevlilere kolaylık sağlanmıştır. Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlarla uyuşturucu maddeye ilişkin suçlar çoğunlukla örgüt tarafından işlenmektedir. Bu suçlarla, 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu ile 6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar Hakkında Kanunda öngörülen suçların teşekkül halinde işlenmesi durumunda bu kolaylıklardan yararlanılması gerekmektedir. Toplum için bu suçların önemi de nazara alınarak bu işlemlerin belirtilen suçlara ilişkin soruşturmalarda da kullanılması bu madde ile kabul edilmiştir.

Madde 17. — Türk Ceza Kanununda ve ceza hükümleri ihtiva eden bir takım kanunlarda suç örgütü kurmaya ve suç örgütlerine ilişkin bir takım maddeler bulunmaktadır. Bu maddelerde değişiklik yapılmamıştır. Önce çıkan kanun ile sonradan yürürlüğe giren kanun ihtilaflarına meydan vermemek için bu madde düzenlenmiştir.

Madde 18. — Yürürlük maddesidir.

Madde 19. — Yürütme maddesidir.

İçişleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

İçişleri Komisyonu

Esas No. : 11487

Karar No. : 8

13.7.1999

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İçişleri Bakanlığınca hazırlanarak Bakanlar Kurulunca, 7.7.1999 tarihinde Başkanlığınıza sunulan "Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanunu Tasarısı", Başkanlığınıza, 8.7.1999 tarihinde esas komisyon olarak Adalet Komisyonuna; tali komisyon olarak da Komisyonumuza havale edilmiştir. Komisyonumuz 13.7.1999 tarihli 4 üncü toplantısında, Adalet, Millî Savunma ve İçişleri Bakanlıkları temsilcilerinin de katılımıyla Tasarıyı inceleyip görüşmüştür.

Tasarı ile, organize, örgütlü suçluluk olarak da adlandırılan örgüt suçluluğu önlenmeye çalışılmakta; bu suçluluk türü cezalandırılmakta; bu suçu işleyen kişiler caydırılmaya çalışılmaktadır.

Tasarının tümü üzerinde yapılan görüşmeler sırasında Komisyon üyelerimizce;

- Örgüt suçluluğunun, özellikle son yıllarda, çok yüksek boyutlara ulaşmış bulunduğu,

- Kamuoyunun gündemini de oldukça sık betirlemekte olan bu tür suçlarla mücadele edilmesi gerektiği,

- Bu konuda zaman zaman çalışmalar yapıldığı halde henüz bir yasal düzenlemeye kavuşulmadığı,

- Bu eksikliğin giderilmesi için gerekli yasal düzenlemenin bir an önce yapılması gerektiği,

- Bu nedente Tasarıda getirilen düzenlemenin olumlu karşılanması gerektiği,

- İtalya, Fransa, Almanya, Hollanda, ABD gibi gelişmiş batı ülkelerinin çoğunda bu tür yasal düzenlemelerin yapılmış bulunduğu,

- Bu ülkelerde örgütlü suçlarla mücadeleye yasaları çıkarılırken dört temel ilkeye uyulduğu,

- Bu ilkelerin,

1. Başka tedbirler alınarak örgütlü suçları önlemenin mümkün olmaması,

2. Düzenlemeler yapılırken pozitif hukuktaki insan haklarına ve hukuk kurallarına saygı gösterilmesi,

3. Örgütlü suçları önlemeye yönelik cezaların işlenen suçlara paralel olması; ölçülülük kuralına uyulması,

4. Alınacak tedbirlerin, hukuk makamlarının bilgisi dahilinde uygulanması,

Biçiminde olduğu,

Gibi olumlu görüşlerin yanında,

- Düzenlemenin kanun yapım tekniğine uygun olmadığı, hukuk dili bakımından gözden geçirilmesi gerektiği,

- Çeşitli maddelerin Anayasaya uygunluk açısından titizlikle incelenmesi gerektiği,

Biçiminde eleştiriler de dile getirilmiştir.

Tasarının tümü üzerinde yapılan görüşmeler tamamlandıktan sonra maddelere geçilmesi hususu oya konulmuş ve Tasarının maddelerine geçilmesi kabul edilmiştir.

Tasarının 1 inci maddesi, yapılan düzenlemenin en önemli maddesidir. Madde ile çıkar amaçlı suç örgütü tanımı yapılmaktadır. Bu tür suçun tanımı yapılırken herşeyden önce 765 sayılı Türk Ceza Kanununda ve diğer özel kanunlarda yer almış bulunan diğer örgüt kurma suçlarından olan

farklara, bu husustaki özel unsurlara yer vermek gereklidir; tanım yapmaktaki güçlük aslında bundan kaynaklanmaktadır. Ancak ne olursa olsun tanımın belirgin biçimde yapılmasını, herşeyden önce hukuka bağlı devlet rejimi ve suçta yasallık ilkesi zorunlu kılmaktadır. Ayrıca suçla mücadele için, suçun neden ibaret bulunduğuna ilişkin ayrıntılar, tahkikat ve takibat yapacak kamu otoritelerinin tereddütlerine neden olmayacak biçimde saptanmış olmalıdır. Bu suçlarla mücadelede, milletlerarası karşılıklı yardım en esaslı ve etkin araç olduğundan tarifin belirgin ve milletlerarası standartlara uygun nitelik taşıması ayrıca bir zorunluluktur. Bu itibarla Tasarruun esasta suç örgütünün tanımını yapan birinci maddesi büyük önem taşımaktadır. Birinci maddede yer alan tanımın, ceza hukuku sistematigi bakımından analizi şu suretle açıklanabilir:

Suçun maddi unsuru, suç işlemek üzere mensupları arasında gizli ve açık işbirliği bulunan ve mensupların örgüte tabi olmaya ve böylece kalmaya zorlandıkları bir örgüt kurmaktır. Örgütün kurulmasındaki maksatlar maddede iki kısım halinde ifade edilmiştir:

1. Örgütü kuranlarda, kendilerine veya başkalarına haksız çıkar sağlama saikinin mevcut olması, geniş ve kapsayıcı olan maksattır.

2. Bunun dışında maddenin içerdiği diğer özel maksatlar ise:

— Doğrudan doğruya veya dolaylı biçimde bir kurumun, kuruluşun veya teşebbüsün yönetim ve denetimi ele geçirmek,

— Kamu hizmetlerinde, basın ve yayın kuruluşları üzerinde etkinlik ve denetim elde etmek,

— İhale, imtiyaz ve ruhsat işlemlerinde etkinlik ve denetim elde etmek,

— Ekonomik faaliyetlerde kartel ve tröst yaratmak,

— Madde ve eşyanın azaltmasını ve darlığını, fiyatların düşmesini veya artmasını sağlamak,

— Seçimlerde oy elde etmek veya seçimleri engellemek (buradaki seçimler, siyasal olanlarla birlikte her türlü özel seçimlerdir; sözcülemi anonim şirketin yönetim kurulu üyeliğine ait seçimler gibi).

Suçun icra hareketleri: yukarıda belirtilen maksatlara kişileri yıldırma veya korkutma veya sindirme gücü kullanılarak suç işleme suretiyle ulaşılmıştır. Yıldırma, korkutma, sindirme en ağır cürümlerin işlenmesi suretiyle de gerçekleştirilebilir. Yıldırma, korkutma, sindirme gücü örgütün mensupları arasında her ne suretle olursa olsun açık veya gizli işbirliği yapılması ve kişileri kendilerine tabi kılmaya zorlamak suretiyle oluşturulup kullanılacaktır.

Yukarıda açıklanan maksatlar ve icra hareketleri örgütü, mevzuatımızda yer alan diğer örgütlerden ayırmayı sağlayan ve özelliğini oluşturan unsurlardır.

Böylece özel kastın gerçekleştirilmesi amacıyla kurulacak örgüt, hedefine ulaşmak üzere insanları yıldırma ve korkutmaya veya sindirme gücünü kullanarak suç işleyecektir. Yıldırma, korkutma veya sindirme gücünü zor ve tehdit kullanmak yahut kişileri kendisine tabi olmaya zorlamak veya mensupları arasında, her ne suretle olursa olsun açık veya gizli işbirliği yapmak suretiyle kullanılması gereklidir. Dikkat edilmelidir ki, yıldırma, korkutma veya sindirme gücü yalnız zor (cebir ve şiddet) veya tehdit kullanma ile değil ve fakat kişilerin kendisine tabi olmaya zorlamak veya mensupları arasında açık veya gizli işbirliği yapmak suretiyle de sağlanabilecek ve belirtilen maksatlara yönelik olarak her türlü suç işlenecektir. Örneğin, çek-senet tahsil etmek, şantaj, yağma, yol kesme gibi suçlar örgüt tarafından yukarıda belirtilen şekilde işlendiğinde bu Kanun hükümlerine tabi olacağı gibi 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun öngördüğü şikayete tabi suçlar da bu anlamda bir örgüt tarafından yukarıda belirtilen şekilde işlendiğinde yine bu Kanun hükümlerine göre soruşturma ve kovuşturmaya tabi tutulacaktır.

Çıkar amaçlı örgüt suçunun oluşmuş sayılması için, belirli kişilerin yukarıda açıklanan amaçlarla ve gene maddede belirtilen araçlarla birden çok suç işlemek üzere fiilen birleşmiş durumda ol-

maları gerekmektedir. Maddede belirtilen maksatla mtleaddit suçların işlenmesi hususundaki, kast, karar ve hatta plan, suçun temel özelliğini oluşturmaktadır. yoksa birkaz kişinin menfaat sağlamak üzere Türk Ceza Kanununun 64 veya 65 inci maddelerine göre işbirliği yaparak belirli bir suçu işleyip haksız menfaat sağlamaları halinde bu suç gerçekleşmiş olmaz.

Örgütlü kuranlara, yönetenlere veya örgüt adına faaliyette bulunanlara veya üye olmadan bile rek hizmet yüklenenlere sadece bu nedenle üç yıldan altı yıla kadar ağır hapis cezası, örgüte üye olanlara ise iki yıldan dört yıla kadar ağır hapis cezası verilmesi öngörülmektedir.

Örgütün maksadını gerçekleştirmek üzere suç işyelenlere, ayrıca bu suçlarından dolayı maddenin son fıkrası gereğince verilecek ceza üçte birden yarıya kadar artırılacaktır; Türk Ceza Kanununun 296 ncı maddesinde yazılan halin gerçekleşmesinde de ceza aynı oranda artırılacaktır. Suçun böylece işlenmesi halinde, suçları fiilen işleyen örgüt mensupları yanında bunların fiillerine Türk Ceza Kanununun 64 ve 65 inci maddelerine göre katılmış bulunanların cezaları da aynı oranda artırılacaktır. İşlenen suçun cezasına ek olarak, örgüt mensuplarına veya kurucu, yönetici yahut örgütleyici durumunda bulunanlara birinci fıkraya gereğince ayrıca ceza verilecek ve gerçek içtima kuralları uygulanacaktır.

Maddenin iki ve üçüncü fıkralarında örgüte mensup olmak veya örgütü yönetme suçunun ağır-latıcı sebepleri yer almış bulunmaktadır. İkinci fıkrada örgütün silâhlı olması halinde cezanın üçte birden yarıya kadar artırılacağı belirtilmiş ve ayrıca örgütün silâhlı sayılmasını ifade eden yasal bir karineye de yer verilmiştir. Gerçekten örgütün silâhlı sayılması için sadece silahların veya patlayıcı maddelerin hazırlanmış yahut elde bulundurulmuş olmaları yeterlidir; kullanılmaları şart değildir.

Üçüncü fıkrada failin memur veya kamu hizmetini gören kimse sıfatını taşıması halinde birinci ve ikinci fıkralara göre verilecek cezanın üçte birden yarıya kadar artırılacağı hükümlü getirilmiş ve böylece Devlet memuru veya kamu hizmetini gören niteliğinin ayrıca bir ağırlaştırıcı sebep oluşturduğu belirtilmiştir.

Maddenin dördüncü fıkrasında suçun işlenmesine ayrılan veya suçun işlenmesinde kullanılan veya suçtan doğan değer veya ürünlerin veya bunların yerine geçen şeylerin ve mülkaderesi gereken her türlü eşyanın gelirlerinin veya suçtan doğan her türlü yararın Devlete itikaline hükmedilmesi esası getirilmektedir. Bu konuda karaparanın aklanmasının önlenmesine dair 13.11.1996 tarihli ve olan 4208 sayılı Kanun hükümleri de uygulanacaktır.

Maddenin beşinci fıkrasında yorum niteliğinde bir hüküm getirilmekte ve nasıl adlandırılırsa adlandırılırsın, birinci fıkrada tanımı yapılan nitelikteki örgütler hakkında madde hükümünün bütünüyle uygulanacağı belirtilmektedir.

Maddenin altıncı fıkrasında örgüt mensuplarının veya örgüt üyesi olmamakla beraber örgüt adına birinci fıkrada yazılı suçların işlenmesi halinde verilecek cezanın ve Türk Ceza Kanununun 296 ncı maddesinde yazılı suçun işlenmesi halinde verilecek cezanın artırılması öngörülmektedir.

Maddenin yedinci fıkrasında bu suçlarla ilgili özel bir yayın yasağı ve propaganda suçuna yer verilmiştir. Kanunda öngörülen suçları işleyenler veya örgütlerin eylemlerini, amaç ve hedeflerini yazılı ve sesli veya görsel yayın araçları ile yayımlamak suç sayılmıştır; ancak suçun oluşması için faillerinde şu özel kastın bulunduğu saptanması temel koşuldur:

Suç faili yayını suçu işleyene ve örgütlere haksız çıkar sağlamak veya örgütün korkutma, sindirme, yıldırma gücünü artırmak maksadıyla yapmış bulunacaktır. Böylece amacı, sözkonusu örgütler ve işlenen fiiller bakımından bilgi vermek, halkı aydınlatmak olan yayımlar, hiçbir suretle cezalandırılmayacaktır. Verilecek cezalar iki yıldan dört yıla kadar ağır hapis ve bir milyar liradan beş milyar liraya kadar ağır para cezasıdır. Ayrıca yayın organının faaliyetinin bir günden üç güne kadar durdurulmasına karar verilecektir.

Komisyonomuzda madde üzerinde yapılan görüşmeler sırasında, eleştiriler özellikle kanun yapım tekniği ve hukuk dili konularında yoğunlaşmış ve madde üzerinde 4 önerge verilmiştir. Önergelerden 3'ü Komisyonomuzca kabul edilirken, 1'i reddedilmiştir. Reddedilen önergede, "cebir, şiddet, tehdit eylemlerinden birisini uygulayarak veya korkutma veya sindirme gücünü kullanarak" biçimindeki bir ibarenin, maddenin başına eklenmesi istenmektedir. Önerge sahipleri, bu ibarenin madde başına eklenmesiyle, düzenlemenin netleşeceğini, cebir, şiddet, tehdit eylemlerinden birini uygulamadan veya korkutma veya sindirme gücü kullanılmadan yapılan eylemlerin kanun kapsamından çıkacağını ve bu suretle kişi haklarının korunmuş olacağını belirtmişlerdir. Tasarıyla getirilen düzenlemenin bir bütün olduğu ve bu tür bir değişikliğin Tasarının ruhunu zedeleyeceği gerekçesiyle bu önerge reddedilmiştir. Önergelerden ikincisi hukuk diline uygunluğu sağlamak bakımından, "girişmiş bulunmasa" ibaresini, "teşebbüs edilmemiş olsa" biçiminde değiştirmektedir. Üçüncü önergede Tasarının 1 inci maddesinin son fıkrasında geçen "işleyenleri", "yayımlayanlar" ve "yapanlar" ibarelerinin "işleyen", "yayımlayan" ve "yapan hakkında" biçiminde değiştirilmekte; bu suretle, çoğulu ifade etmek için kullanılan bu ibarelerin yol açtığı anlam bozukluğu giderilmekte, ibareler, yine çoğulu ifade eden ve anlam bozukluğuna yol açmayan ibarelerle değiştirilmektedir. Dördüncü önerge ile yayın durdurma cezası verilip verilmemesi konusundaki takdir yetkisi kaldırılmakta; verilecek yayın durdurma cezasının alt ve üst sınırları belirlenmektedir. Bu üç önerge de Komisyonomuzca kabul edilmiştir. Madde Komisyon Başkanlığına verilen redaksiyon yetkisi çerçevesi içinde yeniden yazılmıştır. 1 inci madde bütün bu değişikliklerle birlikte kabul edilmiştir.

Tasarının 2 nci maddesinde iletişimin dinlenmesi ve tespitin nasıl yapılacağı belirtilmekte ve ayrıca Tasarının 8 inci maddesinde de bu prosedürün diğer tedbirlerde de uygulanacağı ifade edilmektedir. bu sebeple madde önemli bir usul hükmünü içermektedir. Maddenin Komisyonomuzda görüşülmesi sırasında madde üzerinde iki önerge verilmiş ve belirli yönleriyle aynı olan önergeler birleştirilerek kabul edilmiştir. Yapılan yeni düzenlemeyle dinleme ve tespiti konu olacak araç ve gereçlere açıklık getirilmiş, dinleme ve tespit için verilecek karara esas olacak unsurlar açıkça belirlenmiş, tedbirin kaldırılması halinde elde edilen verilerin derhal ve nihayet 10 gün içinde yok edilmesi esası getirilmiş, "telekomünikasyonlarda görevli" deyimini, "iletişim kurum ve kuruluşlarında görevli" şeklinde değiştirilerek anlaşılır hale getirilmiştir. Madde önergede öngörülen bu değişikliklerle birlikte kabul edilmiştir.

Tasarının "Gizli izleme" başlıklı 3 üncü maddesi, suç işlediklerinden kuşku duyulanların izlenmesi ve gözetlenmesini düzenlemektedir. Maddede geçen "konut" ibaresi "mesken" olarak; "etkinlik" ibaresi "faaliyet" olarak değiştirilmek suretiyle redaksiyona tâbi tutulmuş ve madde bu şekliyle kabul edilmiştir.

Komisyonomuz örgütlü suçun ortaya çıkması için Tasarının öngördüğü tedbirleri sıralamaya tâbi tutmuş, ve verilerek kabul edilen bir önerge doğrultusunda 4 ve 5 inci maddelerin yerini değiştirmiştir. Tasarının önergeyle madde numarası değiştirilen 5 inci maddesi 4 üncü madde olarak aynen; madde numarası 5'e dönlüşen 4 üncü maddesi, önergede öngörüldüğü biçimiyle daha düzgün bir ifadeye kavuşturularak kabul edilmiştir.

Komisyonomuzda (yeni numarasıyla) 5 inci maddenin görüşülmesi sırasında, maddenin dördüncü fıkrasında belirtilen gizli görevlinin, örgütün işlemekte olduğu suçlardan sorumlu olmayacağı ifadesinin anlamı tartışılmıştır. Yapılan açıklamalarda, gizli görevlinin, fişden işlediği suçlardan sorumlu olacağı, bu fıkranın çok özenli olarak uygulanması gerektiği düşünceleri dile getirilmiştir. Ancak Komisyon üyelerimiz, gizli görevlinin çok önemli ve ayrıcalıklı görev ve yetkilerle donatıldığını; devletin imkânlarını bu kadar geniş ölçüde kullanan bir gizli görevlinin görevini suiistimal etmesi halinde, aynı suçu işleyen diğer kişilerden daha ağır bir cezaya çarptırılması gerektiğini be-

lirtmişlerdir. Ancak bu hassasiyetin karşılanabilmesi, teknik olarak bu maddede imkân dahilinde görülmeliğinden, bu konudaki düzenleme 10 uncu maddede bırakılmıştır.

6 ncı madde suç örgütlerinin ekonomik açıdan çökertilmesi için son derece önemli bir maddedir. Bu maddeye göre, 1 inci madde gereğince verilecek müsadere kararının geçerliliğini ve uygulanabilirliğini artırmak ve müsadere edilecek mal ve değerlerin kaçırılmasını engellemek amacıyla soruşturma ve kovuşturmanın her aşamasında bankadaki hesabın kiralık kasa mevcudunun aynen muhafazası bu hesap ve mevcullarda bir değişim olmaması için dondurulması, bir tevdi mahalli belirlenerek mal, kıymetli evrak, nuket ve değerlerin bu mahalde muhafazası veya zaptı, hak ve alacaklar üzerinde tasarruf yetkisinin tamamen veya kısmen kaldırılması gibi tedbirler uygulanabilecektir. Madde, mülkiyet hakkı ve tasarruf özgürlüğü ile olan çok yakın ilişkisi nedeniyle bu titizlikle düzenlenmiş ve gerekli teminatı getirmek hususunda çaba gösterilmiştir. Bir kere soruşturma evresinde bu nevi tedbirlerin alınabilmesi için aşağıdaki koşullara uyulacaktır :

a) Hakkında tedbir konulacak kişinin, Kanunun öngördüğü suçları işlediği hususunda kuvvetli şüpheler bulunacaktır.

b) Bu değerlerin bir tevdi mahalline yatırılmasına ve tüm değerlerin idaresi için gerekli tedbirlerin alınmasına yine 2 nci maddede uygun olarak karar verilebilecektir. Bu hususta elbette ki Medeni Kanun ve Ticaret Kanunu hükümleri uygulanabilecektir.

c) Şüpheli, bu değerlerin meşru kaynağını ispat etmek hakkına sahiptir ve bu hususu yerine getirdiğinde el koyma tedbirine karar verilmeyecek, verilmiş ise 2 nci maddedeki usule göre yetkili makam kararını kaldıracaktır.

Maddenin ikinci fıkrası, Cumhuriyet savcılığının sözkonusu değerlerin tespit ve takdirini, Maliye Bakanlığı, Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığından isteyebileceğini hükme bağlamış, böylece değerlerin tespiti hususundaki güçlüklerin aşılması hedeflenmiştir.

Komisyonumuzda maddenin görüştülmesi sırasında iki önerge verilmiş ve önergelere biri, aynı konuyu düzenlediği gerekçesiyle reddedilirken diğeri kabul edilmiştir. Önerge ile, şüpheli altın da bulunan kişilerin, bu Kanun kapsamına giren suçlardan elde ettikleri hususunda kuvvetli şüpheli bulunan her türlü menkul ve gayrimenkullerine el konulmasına, bankalar ve banka dışı mali kurumlar ile diğer gerçek ve tüzelkişiler nezdindeki, kiralık kasa mevcudları dahil, hak ve alacakları üzerindeki tasarruf yetkisinin tamamen veya kısmen kaldırılmasına, 2 nci maddedeki usule göre karar verilecektir. Oysa Tasarıdaki düzenlemede, şüpheli altında bulunanların bütün mal varlıkları müsadere edilmektedir. Anayasanın 38 inci maddesi genel müsadere cezası verilemeyeceğine amir bulunmaktadır. Tasarının kapsamına giren suçları işlediğine dair kuvvetli şüpheli olan kişi ve kişilerin tüm mal varlığına el konulması ve bunların meşru kaynağının ispat edilememesi halinde müsadere edilmesi, Anayasanın 38 inci maddesine aykırılığın tartışmasını beraberinde getirecektir. Önerge bu tartışmaya engel olmak, sadece suçtan kaynaklandığı yönünde kuvvetli şüpheli bulunan değerlerin devlete intikalini sağlamaktadır. Önergede ayrıca kavramlar toparlanmakta ve kavram birliği sağlanmaya çalışılmaktadır. Madde önergede öngörülen değişiklikle birlikte kabul edilmiştir.

Tasarının 7, 8 ve 9 uncu maddeleri Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 10 uncu maddesi, gizliliğin ihlali halinde uygulanacak yaptırımları düzenlemektedir. Maddenin görüştülmesi sırasında, 5 inci madde tartışılırken gündeme gelerek ertelenen tartışma yinelenmiş ve bu konuda bir önerge verilmiştir. Önergede, Kanunun uygulaması sırasında, görev ve yetkisini suiistimal ederek suç işlemiş olan kişiye, diğer kanunlarda verilecek cezaların 1/2 oranında artırılarak uygulanması öngörülmektedir. Komisyonumuz, çok önemli devlet yetkilerini kullanan bu kişilerin suç işlemleri halinde ağırlaştırılmış bir cezaya çarptırılmalarını adalet ilkelerine uygun bulmuş ve önergeyi kabul etmiştir. Madde önergede öngörülen değişiklikle birlikte kabul edilmiştir.

Yargılama görevinin düzenlediği 11 inci madde, diğer usul kurallarına uygunluk yönünden yeniden kaleme alınmıştır. Bu maddeyle Kanunun kapsamına giren suçlarda yargılama görevi Devlet Güvenlik Mahkemesine verilmiştir. O yerde Devlet Güvenlik Mahkemesinin birden fazla dairesi varsa görev (1) numaralı dairece yerine getirilecektir. Böylece sözkonusu suçlar yönünden Devlet Güvenlik Mahkemesinin bir dairesinin uzmanlaşması istenilmektedir. Tasarının, görevi Devlet Güvenlik Mahkemesine vermiş olmasının temel nedeni, önce Kanunun öngörmüş olduğu suçların devletin iç ve dış güvenliği ile olan doğrudan veya dolaylı ilişkisidir. İkinci neden, bu suçların takibinde yabancı ülkelerde ve öğretilerde öngörüldüğü üzere, göreceli de olsa merkezileşmeyi, suçların bir merkezden takibi ihtiyacını karşılamaktır. Üçüncü neden, ihtisaslaşmayı sağlamaktır. Dördüncü neden, Kanunun öngördüğü çok önemli tedbirlerin daha deneyimli ve kıdemli hâkimler tarafından alınmasıdır.

Komisyonumuzda maddenin görüşülmesi sırasında, Devlet Güvenlik Mahkemelerinin kaldırılmasının düştürüldüğü bir aşamada, bu mahkemelere görev vermenin çelişki olduğu; Devlet Güvenlik Mahkemelerinin Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi tarafından gerek yargılama usulleri ve gerekse görev alanı bakımından eleştirildiği, taraf olduğumuz Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi gereği bu mahkemelerin kaldırılması gerektiği eleştirileri dile getirilmiştir. Bu üyelerimiz, Türkiye'nin Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinde bu yüzden tazminat ödemeye karşı karşıya bırakıldığını ve ödenen tazminatın miktarının çok ciddi boyutlara ulaştığını belirtmişlerdir. Cevaben yapılan açıklamalarda, ödenen tazminatların Devlet Güvenlik Mahkemesiyle doğrudan bir ilgisi bulunmadığı belirtilmiştir. Bütün bu tartışmalardan sonra madde, Komisyon Başkanlığına verilen ve teknik bir değişiklik öngören bir önerenin kabulüyle, önerge doğrultusunda değiştirilerek kabul edilmiştir.

Tasarının 12, 13, 14, 15, 16, 17 nci maddeleri ile yürürlük ve yürütmeye ilişkin 18 ve 19 uncu maddeleri Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Tasarının "Pişmanlık" başlıklı 14 üncü maddesi nedamet halini düzenlemektedir. Maddeye göre, suç örgütlerinin ortaya çıkarılıp çökertilmesinde yardımcı olacak olan örgüt mensupları, suçluluk durumuna göre, cezadan kısmen ya da tamamen muaf tutulmaktadır. Maddenin Komisyonumuzda görüşülmesi sırasında, amacı aynı olan ama usulde taban tabana zıt olan iki düşünce ortaya çıkmıştır :

1. Maddenin amacı kamu yararındır. Örgütler aracılığıyla suç işlemiş olan kişilerin, örgütün çökertilmesi konusundaki yardımları karşılığında belirli oranlarda cezadan kurtulmaları, bu kişilere sağlanan bir ayrıcalık değildir. Amaç suç örgütlerinin çökertilmesidir ve bu uygulama, amaca ulaşmada çok önemli bir araçtır. Aksi takdirde, örgütlerin içten çökertilmesi oldukça güçleşecektir.

2. Bazı örgüt mensuplarının itirafları karşılığında bu olanaktan yararlandırılmaları, yasanın amacına ulaşmasını neredeyse imkânsız hale getirecektir. Çünkü, bu imkândan yararlanmak isteyenler, çoğunlukla belirli bir maddî imkâna sahip bulunan örgüt yöneticileri olacaktır. Dolayısıyla bu yöneticiler sıkıştıklarında, her zaman kullanmaya alıştıkları örgüt mensuplarını ileri sürerek suçu onlara yıkacak ve kendileri çıkacak kanunun bu pişmanlık hükmünden yararlanarak faaliyetlerine devam edeceklerdir. Dolayısıyla bu kanun daha çıkarken ölü doğmuş olacaktır.

Komisyonumuz bu iki düşüncenin de haklı yönleri olduğunu kabul ederek verilen bir önergeyi tartışmaya açmıştır. Ancak önerge üzerinde de uzlaşma sağlanamadığından, konunun hassasiyetini de dikkate alarak, bu konuda ihtisas komisyonu olan Adalet Komisyonuna, konunun titizlikle incelenmesi konusunda temennide bulunmayı kararlaştırmıştır.

Raporumuz, Adalet Komisyonuna sunulmak üzere arz olunur.

Başkan
Faruk Bal
Konya

Başkanvekili
Musa Öztürk
Adana

Sözcü
Hasan Fehmi Konyalı

Ordu

Üye

Hasari Güler

Adıyaman

Üye

Kemal Çelik

Antalya

Üye

Bekir Aksoy

Çorum

Üye

Ömer Vehbi Hatipoğlu

Diyarbakır

(Muhalfim)

Üye

Yalçın Kaya

Işel

Üye

Abdülkadir Aksu

İstanbul

(Muhalfim)

Üye

Ali Oğuz

İstanbul

(Muhalfim)

Üye

Zeki Eker

Muş

Kâtip

Hasan Hüseyin Balak

Tokat

Üye

Halil İbrahim Özsoy

Afyon

Üye

Faruk Çelik

Bursa

(Muhalfim)

Üye

Osman Aslan

Diyarbakır

(Muhalfim)

Üye

Mustafa Zorlu

Isparta

Üye

Erol Al

İstanbul

Üye

Hüseyin Mert

İstanbul

Üye

M. Cihan Yazar

Manisa

Üye

Mehmet Çakar

Samsun

Üye

Enis Süllün

Tekirdağ

İÇİŞLERİ KOMİSYONU BAŞKANLIĞINA

Bir önceki dönem değişik ad altında "Bazı örgütlü" suçlarla mücadele kanun tasarısı gündeme gelmiş, genel kurula inmeden kadük olmuştur. Bugün ise "Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanun Tasarısı" olarak komisyonun gündemine getirilmiştir. Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Hakkında Kanun Tasarısı komisyonumuzca incelenmiş olup, Fazilet Partisi grubunu temsilen komisyonumuza katılan biz aşağıda imzası bulunan milletvekilleri olarak muhalefet şerhimizi arz ve takdim ederiz.

1. Bu kanun tasarısının gerekçesinden anlaşıldığı üzere, Türkiye'de ilk defa mafyavari suç işlemek için kurulan çıkar amaçlı suç örgütlerini tarif etmek ve bunlarla bir şekilde mücadele yapmak amacıyla hazırlanmıştır. Tasarının birinci maddesi ana madde konumundadır. Diğer maddeler belirtilen suçun işlenmesiyle bağlantılı olarak hüküm ifade etmektedir.

Bu madde metninde yer alan zor, tehdit, suç ve örgüt kelimelerinin tarifleri yapılmamış hangi anlamında kullanıldıkları belirtilmemiştir. "Kamunsuz suç ve ceza olmaz" genel prensibine göre suç olarak belirlenecek fiiller kıyas, yorum ve istisnâ sebebiyet vermeyecek derecede belirli olmalıdır.

2. Bu tasarı, birçok yönüyle ceza hukuku genel ilkeleriyle bağdaşmayacak insan hak ve hürriyetlerine müdahale eden hükümler içermektedir.

3. Kanun tekniğine aykırı bir tasarıdır.

4. Bu tasarı suçlunun belirlenmesi yanında, suçsuzla tehdit içermektedir.

5. Ceza hükmü içeren düzenlemeler hiçbir zaman günlük ihtiyaca göre çıkarılmaz. Tasarı kamuoyunun tartışmasına açılmamıştır. Üniversitelerden, barolardan, yargıtaydan görüş ve öneriler alınmadığı kanaatindeyiz. Bu şekilde yasalaşması halinde faydadan çok mağduriyetlere sebebiyet vereceği bilinmelidir.

6. Tasarı Anayasanın 6, 9, 10, 13, 17, 19, 20, 21, 22, 28, 37, 38 ve 40 nci maddelerini ihlâl eder mahiyettedir.

7. Bu tasarı haberleşme hürriyetini ve mesken masuniyetini derinden ihlâl etmektedir.

8. Bu tasarı Anayasada ve TCK'da düzenlenmiş bulunan müsadere hükümlerini genel manada toplu müsadere anlayışı içinde anayasayı ihlâl eder mahiyette hükümler taşımaktadır.

9. Bu tasarı ile çeşitli başlıklar altında getirilen hükümler, bir polis devleti özlemi içinde kaleme alınmış, hak ihlalleri olarak tezahür etmektedir.

10. CMUK'ta yapılması gereken bir çok düzenlemeleri, bu tasarı içinde atarak tanzim etmektedir.

11. Pişmanlık başlıklı 14 üncü madde müstakil bir kanunla düzenlenmesi öngörülüşken bu tasarıda bir madde halinde düzenlenmesi ileride kargaşaya sebebiyet vereceğinden bir tarafta 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununda diğer taraftan müstakil bir pişmanlık kanununda ve bu tasarı-
nın 14 üncü maddesinde pişmanlıkla ilgili düzenlemeler kanun yapma tekniği ve kanun ekonomisi bakımından bir garabetir.

12. Tasarının 11 inci maddesi; Yargıtamanın Devlet Güvenlik Mahkemesince yapılmasını öngörmektedir. Devlet Güvenlik Mahkemeleri hukuk devleti anlayışında eleştirildiği için, yetkilerini genişletmek yerine bu suçlarla ilgili yetkinin genel mahkemelere verilmesi daha doğru olacaktır.

Saygılarımızla arz ederiz.

Abdülkadir Aksu
İstanbul

Ali Oğuz
İstanbul

Faruk Çelik
Bursa

Osman Aslan
Diyarbakır

Ömer Vehbi Hatipoğlu
Diyarbakır

Adalet Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Adalet Komisyonu

Esas No. : 1/487

Karar No. : 5

23.7.1999

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Komisyonumuzun 15.7.1999 tarihli 4 üncü birleşiminde, ilgili bakanlık temsilcilerinin de katılmalarıyla incelenip görüşülen ve gerekçesi uygun görülerek maddelerine geçilmesi kabul edilen, ancak Tasarı maddelerinin İçişleri Komisyonu Raporu ve Metni de dikkate alınarak ayrıntılı olarak incelenip, düzenlenmesi için Alt Komisyona havale edilen, Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Müca-

dele Kanunu Tasarısı, Komisyonumuzun 22.7.1999 tarihli 5 inci birleşiminde, İçişleri Bakanı Sayın Sadettin Tantan'ın, Adalet ve İçişleri Bakanlıkları ile Jandarma Genel Komutanlığı temsilcilerinin ve Ord. Prof. Sulhi Dönmezer'in de katılmalarıyla, Alt Komisyonun, İçişleri Komisyonunun kabul ettiği metni esas alarak yaptığı değişiklikler de dikkate alınmak suretiyle incelenip görülmüş, maddeler üzerinde yapılan kabul, ilave ve değişiklikler sırasıyla aşağıda açıklanmıştır.

Tasarının, İçişleri Komisyonunca redaksiyon yapılarak kabul edilen 1 inci maddesinin üçüncü fıkrasındaki "üçte birden yarıya kadar" olan ceza artırımını yetersiz görülerek "yarıdan bir katına kadar" şeklinde değiştirilmiştir.

Tasarının, İçişleri Komisyonunca redaksiyona tabi tutularak kabul edilen 2 nci maddesinin birinci fıkrasında bu Kanunda öngörülen suçların faillerinin ve ilgililerinin iletişim araçlarının dinlenebileceği veya tespit edilebileceği düzenlenmektedir. Ancak bu tedbirin uygulanabileceği iletişim araçlarının, suç faillerinin üzerine kayıtlı iletişim araçları mı olacağı, yoksa başkaları adına kayıtlı olan ancak suç faillerinin kullandıkları iletişim araçlarını da mı kapsayacağı hususunda bir açıklık bulunmamaktadır. Suç örgütlerinin lider ve munsupları veya yardım ve yataklık edenler kendi adlarına kayıtlı iletişim araçlarının dinlenebileceğini bildiklerinden kendi adlarına kayıtlı olmayan iletişim araçlarını kullanmaktadırlar. Faillerin kullandıkları tüm iletişim araçlarının dinlenebilmesi ve tespit edilebilmesi amacıyla fıkrada yer alan "kimselerin" kelimesinden sonra "kullandıkları" kelimesi ilave edilmiş ve fıkranın sonuna tespit edilen bilgilerin değiştirilmesini önlemek amacıyla "Tespit edilenler mühürlenerek yetkililerce zapta bağlanır." şeklinde bir cümle ilave edilmiş ve beşinci fıkranın ikinci cümlesinin başına yapılan ilave ile kararın hâkim kararı olacağı hususuna açıklık getirilmiştir.

Tasarının 3 üncü maddesi, İçişleri Komisyonunca kabul edilen şekliyle aynen kabul edilmiştir.

İçişleri Komisyonunca 4 üncü madde olarak kabul edilen Tasarının 5 inci maddesindeki "Devletin güvenliği veya siyasi menfaatleri" ibaresi siyasi menfaatler ibaresinin geniş kapsamlı yorumlanabileceği düşüncesiyle "Devletin ulusal güvenliği" şeklinde değiştirilmiş ve 4 üncü madde olarak kabul edilmiştir.

İçişleri Komisyonunca 5 inci madde olarak kabul edilen Tasarının 4 üncü maddesinin birinci fıkrasına yapılan ilave ile gizli görevlilerin kamu görevlileri olacağı, ikinci fıkraya yapılan ilave ile de gizli görevlinin gerektiğinde örgüt içine de sızabileceği hususlarına açıklık getirilmiş, dördüncü fıkrasına gizli görevlinin görevini yerine getirirken suç işleyemeyeceğine ilişkin bir cümle ilave edilmiş ve 5 inci madde olarak kabul edilmiştir.

Tasarının, İçişleri Komisyonunca kabul edilen 6 nci maddesinin üçüncü fıkrasının başında yer alan "şüpheli" kelimesi hukukun genel ilkeleri dikkate alınarak çıkarılmış, mal varlığının meşru kaynağını ispat mükellefiyeti şüpheliden alınmak suretiyle fıkra yeniden düzenlenmiştir.

Tasarının 7 nci maddesinin ikinci fıkrası, fıkraya açıklık getirmek amacıyla yeniden düzenlenmiştir.

Tasarının 8 inci ve 9 uncu maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Tasarının, İçişleri Komisyonunca bir fıkra ilavesiyle kabul edilen 10 ucu maddesinin üçüncü fıkrasındaki 1/2 oranındaki ceza artırımını "yarıdan bir katına kadar" şeklinde değiştirilmiştir.

Tasarının 11 inci maddesi, İçişleri Komisyonunun kabul ettiği şekli ile aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 12 nci ve 13 üncü maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Örgütlü suçlarla mücadelede, ceza ile birlikte pişmanlık gösterenleri gerektiğinde ödüllendirmek en etkili araçtır. Bu düşünceden hareketle Tasarının pişmanlık başlıklı 14 üncü maddesi piş-

manlık halinin gerçekleştiği dönemler itibariyle beş ayrı bent halinde açık bir şekilde belirlenerek yeniden düzenlenmiştir.

Tasarının 15, 16, 17, 18 ve 19 uncu maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere saygı ile arz olunur.

Başkan
Emin Karaa
Kütahya
(Toplantıya katılmadı)
Sözcü
Mehmet Nacar
Kilis
Üye
Adnan Fatih Özdemir
Adana

Üye
Ramazan Toprak
Aksaray
(Muhalifim)
Üye
Ali Arabacı
Bursa

Üye
Beyhan Aslan
Denizli
Üye
Mehmet Sadri Yıldırım
Eskişehir

Üye
İsmail Aydınlı
İstanbul

Üye
Nazire Karakuş
İstanbul
Üye
Sevgi Esen
Kayseri
Üye
İsmail Çevik
Nevşehir

Başkanvekili
Turhan Tayan
Bursa
Kâtip
Mustafa İlinen
Edirne
Üye
Dengir Mir Mehmet Fırat
Adıyaman
(Muhalifim. Gerekeçli muhalifet
şerhleri yazılı olarak bildirilecektir)
Üye
Aydın Gökmen
Balıkesir

Üye
Yasın Haniboğlu
Çorum
(Kanunun tümüne muhalifim,
şerhim eklidir.)

Üye
Mustafa Kemal Aykurt
Denizli
Üye
Süleyman Turan Çirkin
Hatay
(Toplantıya katılmadı)

Üye
A. Nazlı Ilıcak
İstanbul
(Muhalifim. Şerhim eklidir)

Üye
Edip Özbaş
Kahramanmaraş
Üye
Cemal Özbilen
Kırklareli
Üye
Yekta Açıkgöz
Samsun

Üye
Yaşar Topçu
Sinop

Üye
Yahya Akman
Şanlıurfa
(Muhalefîm, muhalefet şerhini
yazılı sunacağım)

Üye
Kamer Genç
Tunceli

(1 inci maddeye muhalifim)

MUHALEFET ŞERHİ

Komisyonumuzda incelenmiş olan "Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Hakkında Kanun" tasarılarının 11 inci maddesinde yetkili mahkemenin Devlet Güvenlik Mahkemesi olduğu ibaresinin çıkarılarak, bunun yerine "Yetkili Mahkeme Ağır Ceza Mahkemesidir" ibaresinin konulmasını teklif etmemize rağmen komisyon kabul görmemiştir. Bu konudaki muhalefet gerekçemiz aşağıya çıkarılmıştır.

Dengir Mir Mehmet Fırat
Adıyaman

GEREKÇELİ MUHALEFET ŞERHİ

Anayasanın 143 üncü maddesinde Devlet Güvenlik Mahkemelerinde hangi suçlara bakılacağı belirtilmiştir. Buna göre Devlet Güvenlik Mahkemeleri Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü hür demokratik düzen ve nitelikleri Anayasada belirtilen Cumhuriyet aleyhine işlenen ve doğrudan doğruya devletin iç ve dış güvenliğini ilgilendiren suçlara bakmak durumundadır.

Tasarı kapsamına giren suçların bu nitelikleri taşımadıkları aşıkardır. Dolayısıyla madde anayasaya aykırı olduğu gibi DGM'lerin kararlarının birçok yönden Avrupa İnsan Hakları Mahkemesince kabul görmemesi, Türkiye'nin itibarını daha da zedeleyecektir. Kaldı ki yasa tasarısı hakkında Adalet Bakanlığı Kanunlar Genel Müdürlüğünün 20.9.1995 tarihli resmi görüşünde, görüşülmüştür. le tamamen uyuşmaktadır.

ADALET KOMİSYONU BAŞKANLIĞINA

Konu : Muhalefet Şerhim Hk.

Toplumları bireyler oluşturur.

İnsan topluluklarının bireyi ise insanlardır.

Devlet, insanların bir arada yaşama gereğinin kaçınılmaz neticesidir.

"Devlet" denilen organizasyon, hem bireyler, hem örgütler, hem de bunlarla bizâtihi devletin kendisi arasında zuhuru muhtemel ihtilafların çözümünü teminden sorumlu bir organizasyondur.

Bunun için, herkesten çok ve her şeyden önce "devlet" denilen oluşum, "Hukuk Devleti" niteliğini kazanmış olmalıdır.

Hukuk devletinde, toplumsal huzurun sağlanabilmesinin belki de en önemli şartı "tedbir" dir. Bir başka ifadeyle suçun işlenmesini önlemek.

Elbette, ferdin ve kamunun hukukunu koruma sorumluluğunu yüklenmiş olan devlet, mitleyyideler de getirir ve adalet ölçütleri içerisinde uygular.

Modern devletlerde matlup olan suçun işlenmesinin önlenmesidir.

Suç işlenmesi halinde elbette yaptırımların uygulanması kaçınılmaz hale gelir.

Bu noktada da devletle-fert, fertle-devlet, fertle-fert ilişkisi söz konusu olur.

Bütün bu ilişkilerin, hukuk düzeni içerisinde yürütülmesi tabiidir.

Bu noktada da hukuk ve hukukun adil uygulaması gündeme gelir.

Hukuk devletinin cari olduğu demokratik ülkelerde, yasa yapma görevi egemenlik adına yasa-
ma organıdır.

Demokratik Hukuk devletlerinde merkez insandır ve onun saadeti esastır.

"İnsan haklarından" ya da "güvenlikten" söz edildiği zaman ilk akla gelen "insan hakları ve gü-
venlik" arasındaki ilişkilere gelir.

Güvenliğin olmadığı yerde elbette insan haklarının korunmuşluğundan; insan haklarının temin-
at altına alınmadığı toplumlarda da güvenlikten söz edilemez.

Bu iki hususu birlikte gözönünde bulundurmazsak hiçbir devlet halkıyla barışık olamaz.

Prof. Dr. Arslan Gündüz'ün ifade ettiği gibi: "Halkı ile barışık olmayan devletlerin güvenlik
endişeleri, onların demokrasi yolunda ilerlemelerini önler. Demokrasiyi tıkama ise, endişeleri artır-
acak faaliyetlerin de artmasına yol açar. Bu bir ikilemdir. Çözümü temelden başlayarak yanlışları
düzeltmek olabilir. Bu durumda insan hakları ayrılıkçı saldırıların da panzehiri olabilir." (Hukuk
Devletinde Terör ve Örgütlü Suçla Mücadele Sayfa. 195)

Bu görüşten hareket ederek incelediğim, tartıştığım, değişiklik önerdiğim "Çıkar Amaçlı Suç
Örgütleriyle Mücadele Hakkında Kanun Tasarısı"na muğlak; masum insanları tedirgin, hatta mağ-
dur edecek nitelikte görünmekteyim.

Niyetlerin iyi olması tek başına yeterli olamaz, düzenlemelerin de kusursuz, hiç olmazsa en az
kusurlu olması gerekir.

Bütün bunlara rağmen elbette suçlarla, özellikle de suç örgütleriyle ciddi mücadele edilmelidir.

Bu tasarıya yönelik itirazlarımızı şu suretle özetlemem mümkündür.

1. Kanun yapma sistematigi terk edilerek, maddi hukukla, usul hukuku birarada düzenlenmiş,
bu yanlışlığa gerekçe olarak da başka yanlışlık (3713 SK) gösterilmiştir. Uygulamada karmaşa
doğuracaktır.

2. Devlet Güvenlik Mahkemelerinin lağvedileceği hususunda hemen her parti sözbirliği etmiş-
ken, yaygınlaştırmaya yönelik böyle bir düzenlemenin serbest iradeyi aksettirdiği söylenemez.

3. Tetkikinden de anlaşılacağı üzere komisyon metnindeki hükümlerin hemen tamamına yakı-
nı, Anayasayı yakından ilgilendiren düzenlemelerdir.

Mesela:

Anayasa : 6/son, 9, 11, 17, 19, 20, 21, 22, 40 ncı maddelerinde ya kişi hak ve hürriyetleri dü-
zenlenmede ya da himaye edilmektedir.

Bundan dolayı da, tasarı ile Anayasa hükümleri arasında uyumsuzluk vardır.

Kaldı ki mezkûr tasarı 20 nci Dönemde de gündeme gelmiş, tâli komisyon olarak da Anayasa
Komisyonu seçilmiştir. Doğru olan da budur.

Halbuki bu kerre ne hikmetse Anayasa Komisyonuna değil, İçişleri Komisyonuna gönderilmiştir.

Tüzük yapıcının "İhtisas" anlayışına uygun hareket edilmemiştir.

Bu tasarının mevzuu ve Anayasa Komisyonunun da konuya dönük ihtisası sebebiyle adı geçen
komisyon yerine İçişleri Komisyonuna gönderilmiş olması, bununla da yetinilmeyip kurulan alt ko-
misyonun, hükümet tasarısı yerine ilgilisi bulunmayan İçişleri Komisyonunun "görüş bildirme" sa-
dedinde (Md/23) serdetdiği bilgileri esas almış ve bir metin hazırlanmıştır.

Bu suretle de hem havale makamının "Esas komisyonu tayin"deki, iradesini (Md/23) kaale al-
mamış, hem de "tâli komisyonu" "Esas Komisyon" yerine ikâme etmiştir.

Böyle bir işlem, ayrıca, "polis devleti" endişemizi teyit de etmektedir.

Bu hususta verdiğimiz önergemiz reddedilmiş, tüzük hükmü ve teamüller ihlal edilmiştir.

4. Tasarının omurgasını oluşturan 1 inci maddesi; suç, suçluyu târifte muğlak; masumu koru-
mada yetersizdir.

Başta da ifade ettiğimiz gibi Devlet elbette suçlularla, özellikle de suç örgütleriyle caydırıcı
ciddiyette mücadele etmelidir. Ama, bu hiçbir zaman temel haklar pahasına, masumu mağdur etme
pahasına, olmamalıdır.

Kanunlar hukuk tekniğine ve hukuk mantığına uygun hazırlanmalıdır.

İhlal etmeme niyetinde olan iyi yurttaşla, uygulama makamında olan tatbikatçı bir lahzada
maddeyi kavrayabilmeli, başıyla sonu arasında muhtevayı yitirmemelidir.

Hukuk devletinde aslofan yurttaş bilgilendirip suç işlemesini önlemektir. Bir başka ifadeyle
"Devlet tuzak kurmaz".

Birinci maddenin birinci fıkrasında suç, suçlu, saik tanımlanmak istenmişse de "araç"la
"amaç" birbirine karıştırılmıştır.

Getirilen bu özel düzenlemenin birinci maddesinde yeteri kadar açıklık olmadığı gibi "seçim-
ler" genel deyim de demokratik hayat için tehlikeler doğurabilecektir. Vaki sorumuz üzerine hükü-
met temsilcisinin "... evet, buradaki seçimler deyim genel ve yerel seçimleri de kapsamaktadır..."
biçimindeki cevabı, demokrasi açısından endişemizi daha da artırmaktadır.

Bu husustaki önergemiz de reddedilmiştir.

5. Tasarının 2 nci maddesi de hem temel hakların korunması, hem de, yasa korunmuşluğa da-
yanarak hak ihlal edenlerin cezalandırılmalarına dair net bir düzenleme yoktur.

Bu husustaki önergemiz, "10 uncu maddede benzer düzenleme vardır" gerekçesiyle okunduğu
halde, işlemden kaldırılmıştır.

Hafbuki teklifimle, var olduğu ifade olunan düzenleme "tıpkı" değildir.

6. Tasarıyla getirilen "gizli görevli", "dinleme, izleme, gözleme" gibi tabirler çok kaypak, sı-
nırfandırılması zor tabirlerdir.

Örnek gösterilen Batı ülkelerindeki gerek insanî gerek teknolojik alt yapı çok farklı ve çok ge-
leşmiştir. Bu sebeple örnek alınamaz.

Birçok araştırma ve soruşturma vesileleriyle öğrendik ki Devletin geçmişte görevlendirdiği
"gizli görevli" bazen Devlete belki çoğu zaman kendi çıkarına iş yapmıştır.

Bu sebeple ağır müeyyide getirilmelidir.

7. Tasarı, "vehimler" üzerine takip, izleme... hatta bir anlamda "genel müsadere"ye imkân ge-
tirmektedir.

8. "Kuşku", bir anlamda delilmiş gibi telakki edilerek kuşku duyulan herkes takibe alınabil-
mekte; kaynağının meşrûiyeti ilgisince ispat edilemeyen her mal ve değer müsadere muamelesine
tâbi tutulmakta, "Berâat-ı zîmmet asıldır" temel kuralı yok sayılmaktadır.

Yukarıda arz ve izah ettiğim gerekçelerle "Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanun
Tasarısı"nın Komisyondan geçen haline muhalifim.

Söz hakkımı da saklı tutuyorum.

Yasin Hatiboğlu
Çorum

MUHALEFET ŞERHİM

"Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Hakkında Kanun Tasarısı"nın, suiistimale açık, muğlak ifadeler taşıdığı kanaatindeyim. Birinci maddenin birinci fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesi yolundaki önergemiz kabul görmemiştir.

"Cebir, şiddet, tehdit eylemlerinden birisini uygulayarak, yıldırma veya korkutma veya sindirme gücünü kullanarak;

Doğrudan veya dolaylı biçimde bir kurumun, kuruluşun veya teşebbüsün yönetim ve denetimini ele geçirmek, kamu hizmetlerinde, basın ve yayın kuruluşları üzerinde, ihale, imtiyaz ve ruhsat işlemlerinde nüfuz ve denetim elde etmek; ekonomik faaliyetlerde kartel ve tröst yaratmak; madde ve eşyanın azalmasını ve darlığını, fiyatların düşmesini veya artmasını temin etmek; kendilerine veya başkalarına çıkar sağlamak; seçimlerde oy elde etmek veya seçimleri engellemek veya kişileri kendilerine tâbi kılmaya zorlamak için açık veya gizli işbirliği yapmak suretiyle, suç işlemek amacıyla örgüt kuranlara veya örgütlü yönetenlere veya örgüt adına faaliyette bulunanlara veya bilerek hizmet yüklenenlere, sadece bu nedenle üç yıldan altı yıla kadar; örgütte üye olanlara iki yıldan dört yıla kadar ağır hapis cezası verilir."

Cebir, şiddet, tehdit gibi, suçu daha belirgin bir şekilde tarif eden kelimelere yer verilmesi, uygulamadaki aşırılıkları engelleyebilirdi.

Ayrıca, "Cebir, şiddet, tehdit eylemlerinden birisini uygulayarak veya korkutma veya sindirme gücünü kullanarak" ibaresinin, maddenin başına gelmesinin, kanunun amacını ve alanını daha iyi tarif edeceği kanaatini taşımaktadır.

Birinci maddenin son cümlesi ile basına sansür getirilmekte, "suç örgütünün propagandasını yapan yayın organının faaliyetlerinin bir günden üç güne kadar durdurulmasına karar verileceği" belirtilmektedir.

Üstelik, Alt Komisyon, "verilebilir" kelimesini "verilir" biçiminde değiştirerek, hükmü daha da ağırlaştırmıştır.

Türkiye'deki mevcut uygulamalara da baktığımızda, böyle bir hükmün kolayca istismar edileceği endişesini taşımaktayız. Basına sansür mahiyetini arz eden bu cümlenin madde metninden çıkarılması gerekir.

Kanun tasarısının 2 nci maddesinde, gecikmesinde sakınca bulunan hallerde, Cumhuriyet Savcısının izniyle dinleme yapılabilmesi belirtiliyor. Ancak bu işlemin 24 saat içinde hâkim kararına bağlanması şart koşuluyor. Madde gerekçesinde ise, hâkim aksine karar verse dahi, 24 saat içinde elde edilen delillerin geçerli sayılacağı vurgulanıyor. Hâkimi kısmen devreden çıkaran böyle bir uygulama, keyfi dinlemeleri kolaylaştıracaktır. Maddeye "Bu arada elde edilen kayıtlar, hukukî olma niteliğini kaybeder" cümlesi eklenerek, sadece savcının izni ile yapılan işlemlerin, yok farz edilmesi sağlanmalıdır.

Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Hakkında Kanun Tasarısında, 2 nci maddede, "iletişimin dinlenmesine, kuvvetli belirtilen varlığı halinde karar verilebilir" denilmekte; üçüncü maddede ise, suç işlediklerinden kuşku duyulanların, meskenleri, ikametgâhları vs. gözlemlenebilir, izlenebilir cümlesi bulunmakta.

Kanaatimizce, bir yerde "kuşku" diğer yerde "kuvvetli belirti" kelimelerinin kullanılması, bir çelişkidir. "Kuvvetli belirti" ibaresi daha doğru ve belirgin bir tabirdir.

Saygılarımla arz ederim.

Nazlı Ilıcak
İstanbul

MUHALEFET ŞERHİ ADALET KOMİSYONU BAŞKANLIĞINA

Adalet Komisyonunda görüştülen, “Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanunu Tasarısı”nın;

Suçun ana gayesi çıkar elde etmek olduğundan, ekonomik gücün kullanılması suçun gizlenmesini kolaylaştıracağı nazara alındığından, Tasarının 1 inci maddesinin 2 nci fıkrasından sonra gelmek üzere “örgütün veya üyelerinin ele geçirdikleri ekonomik etkinlikleri suçtan doğan değer, ürün veya menfaatleri kullanarak yürütmeye giriştikleri takdirde verilecek ceza üçte birden yarıya kadar artırılır.” hükmünün eklenmesi uygun olacaktır.

Tasarının 1 inci maddesinin son fıkrasında iletişim ve haber alma hürriyetini temelden kısıtlamaya yönelik hükmi kabul edebilmek mümkün değildir.

Tasarının 2 nci maddesinin 2 nci fıkrasından sonra “İletişimin tespiti ancak sabit disklerle kayıt edilerek yapılır.” hükmünü getirilerek bugünkü teknik imkânlarla ses kayıtlarının değiştirilebilmesi imkânı ortadan kaldırmak veya azaltılabilmek için gereklidir. Gerek Alman, gerekse Amerika Birleşik Devletlerindeki tatbikat aynı yöndedir. Bugünkü teknik imkânlarla ses ve görüntü değiştirilebilme imkânları bu tatbikatın yapılmasını gerektirmektedir.

Tasarının 2 nci maddesinin 5 inci fıkrasından sonra “Dinleme veya tespite veya kayıtların incelenmesine gerek olmadığı hususunda hâkim tarafından karar verilmesi halinde, savcı talimatıyla 24 saatlik süre içerisinde yapılan dinleme, tespit ve kayıt incelemesinden elde edilen sonuçlar, hiçbir şekilde delil olarak kullanılamaz” hükmünün eklenmesi ile ferdi Anayasada belirtilen birçok temel hak ve hürriyetlerini askıya alan bu karara ciddiye nedeniyle hâkim kararına bağlanması, hâkimin yeterli kanıt elde edememesi nedeniyle talebin aksine karar vermesi halinde tüm işlemlerin kecnlemeyektün addedilmesi gerekir. Aksi halde bu işlemin suiistimali ihtimali yüksektir.

Tasarının 2 nci maddesinin altıncı fıkrasından sonra “Hâkim kararında, kararın yöneltilmiş olduğu ilgilinin adını ve adresini, tedbirin neleri içerdiğini, kapsamını ve süresini belirtir.” ibaresi eklenerek belirtilen niteliklere havi olmayan kararlar, idarece suiistimal edilerek hakkında tedbir alınan kişinin dışındakilere de yasal olmayan şekilde aynı tedbirleri veya başkaca tedbirleri uygulayabilirler. Alman usul hukuk hükümlerinde de bu konu açıkça derpiş edilmiştir. Aksi tatbikat dinleme ve tespit kararlarının suiistimaline açık hale getirilmektedir.

Tasarının 2 nci maddesinin 7 nci fıkrasından sonra “dinleme ve tespit neticesinde öngörülen suçların işlendiğine ilişkin şüphe ortadan kalktıktan sonra, kullanılan ajan veya gizli şahitlerin hayatı tehlikeye girmiyorsa, hakkında dinleme ve tespit kararı alana, bu kararın alındığı, sonuçta zanın ortadan kalktığı hususu en kısa sürede ilgili C. Savcısı tarafından yazıyla bildirilir.” fıkrasının eklenmesi gerekmektedir. Böylece hakkında karar alınan vatandaşın temel hak ve özgürlükleri dinleme, tespit ve inceleme ile ciddi şekilde ihlal edilmiştir. Bu davranışla vatandaşın hak ve özgürlüğüne saygı gösterilmiş olmaktadır. Örnek olarak alınan Alman Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 100 ve müteakip maddelerinde de bu konu hüküm altına alınmıştır.

Tasarının 4 üncü maddesinde yer alan “Devletin ulusal güvenliği bakımından gizli kalması zorunlu olanlar hariç” cümlesinin maddeden çıkarılması gerekmektedir. Tasarının ilk şeklinde de bu kısıtlama yokken, temel hak ve hürriyetlerin kaldırılmasını içeren böylesine bir kanunda “Ulusal Güvenlik” “Devlet Güvenliği” “Devletin Siyasî Menfaati” gibi mücerret mefhumlar arasına gizlenerek idarenin delil gizlemesine müncer olacak bu tabirin kaldırılması kuvvetler eşitliği prensibine de aykırıdır.

Tasarının 7 nci maddesinin (a) fıkrası ile tanık veya tanıklar özellikle son soruşturma sırasında gizli tutulup ifadeleri karara esas alınırsa kutsal olan müdafaa hakkının varlığından bahsedilemez. Bu madde ile hukuken evrensel değer yargıları kökten kaldırılmaktadır.

Tasarının 11 inci maddesinde yetkili mahkemenin Devlet Güvenlik Mahkemesi olduğu ibaresinin çıkarılarak, bunun yerine "Yetkili Mahkeme Ağır Ceza Mahkemesidir." ibaresinin konulması gerekmektedir. Anayasanın 143 üncü maddesinde Devlet Güvenlik Mahkemelerinde hangi suçlara bakılacağı belirtilmiştir. Buna göre Devlet Güvenlik Mahkemeleri Devletin Ülkesi ve milletiyile bölünmez bütünlüğünü hür demokratik düzen ve nitelikleri Anaysada belirtilen Cumhuriyet aleyhine işlenen ve doğrudan doğruya Devletin iç ve dış güvenliğini ilgilendiren suçlara bakmak durumundadır.

Tasarı kapsamına giren suçların bu nitelikleri taşımadıkları aşikârdır. Dolayısıyla madde Anayasaya aykırı olduğu gibi Devlet Güvenlik Mahkemelerinin kararlarının birçok yönden Avrupa İnsan Hakları Mahkemesince kabul görmemesi, Türkiye'nin itibarını daha da zedeleyecektir. Kaldı ki, Tasarı hakkında Adalet Bakanlığı Kanunlar Genel Müdürlüğünün 20.9.1995 tarihli resmi görüşü de görüşümüzle tamamen uyuşmaktadır.

Tasarının 16 ncı maddesinin "Terörle Mücadele Kanunu kapsamına (8 inci madde hariç) giren suçlarla..." şeklinde değiştirilmesi gerektiğini düşünmekteyim. Bu madde ile zaten çok geniş bir kapsamı belirtilen Kanunun 1 inci maddesi dışında bu şekilde nerdeyse tüm suçlar bu yasa çerçevesine alınmaktadır. Bu durum yasanın var ediliş sebeplerine aykırıdır. Kaldı ki, mesele Terörle Mücadele Yasasının 8 inci maddesi bu kapsam dahiline alındığında, "düşünce suçları" dediğimiz yazarı, entelektüel mafya olarak kabul edilecektir. Düşünce suçu ayıbından kurtulması gereken ülkemize bu kez düşünce suçlarına mafya yasalarını uygulamak ayıbına düşülmemesi gerekmektedir.

Yasa gereği hâkim tarafından da olsa verilecek tedbir kararları vatandaşın tüm temel hak ve hürriyetlerini ihlal etmektedir. Anayasanın temel hak ve hürriyetlere ilişkin maddelerini ortadan kaldıran bu tedbirlerin takibi ve kontrolü mutlak suretle yapılmaktadır. Burada idarenin bu eylemlerini yürütecek olan kısmının siyasi amiri İçişleri Bakanındır. Buraya verilecek geniş bilginin daraltılarak egemenliğin kayıtsız ve şartsız hâkimi olan milleti temsil eden TBMM'ne sunulması en tabii neticedir. Bu nedenle, Tasarının 17 nci maddesinden sonra "Madde 18. - Bu Kanuna göre dinleme-izleme ve takip yapılan şahıslarla ilgili bu görevleri ifa eden makamlar tarafından aylık raporlar halinde İçişleri bakanına bu uygulamaya tâbi tutulan olay ve şahıs adedi, hangi hâkim kararına dayandığı ve olay hakkındaki özet bilgi verilmek zorundadır.

İçişleri Bakanı her yıl 1 Ekim tarihinde açılan TBMM Genel Kuruluna en geç 20 gün içinde bu yasaya göre hakkında tedbir itihaz edilen olay sayısı, kişi sayısı ile kaç olayın mahkemeye intikal ettiği, kaç olayın takipsizlikle sonuçlandığını arzeder.

Bildirim mükellefiyetini yerine getirmeyen veya yanlış bilgi veren kamu personeli hakkında bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası verilir." şeklinde bir madde eklenmesinin uygun olacağı görülmüşümdüm.

Yukarıda özetle belirttiğim üzere Tasarının bu hali ile yasallaşması, ülkemizde bunun tabikatinin çok olumsuz olabileceğini, çete ve mafya ile mücadele etmekten ziyade, geniş halk katmanlarını potansiyel suçlu ve takip edilme korkusu altında bırakacağını, asıl amacına hizmet etmeyeceğini düşünüyorum. Bu nedenle Tasarıya muhalifim.

Saygılarımla arz ederim.

Yahya Akınan
Şanlıurfa

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

ÇIKAR AMAÇLI SUÇ ÖRGÜTLERİYLE MÜCADELE KANUNU TASARISI

Çıkar amaçlı suç örgütü

MADDE 1. — Doğrudan veya dolaylı biçimde bir kurumun, kuruluşun veya teşebbüsün yönetim ve denetimini ele geçirmek, kamu hizmetlerinde, basın ve yayın kuruluşları üzerinde, ihale, imtiyaz ve rühsat işlemlerinde etkinlik ve denetim elde etmek, ekonomik faaliyetlerde kartel ve tröst yaratmak, madde ve eşyanın azalmasını ve darlığını, fiyatların düşmesini veya artmasını sağlamak, kendilerine veya başkalarına haksız çıkar sağlamak, seçimlerde oy elde etmek veya seçimleri engellemek maksadıyla zor veya tehdit uygulamak veya kişileri kendilerine tabi kılmaya zorlamak veya mensupları arasında her ne suretle olursa olsun açık veya gizli işbirliği yapmak suretiyle yıldırma veya korkutma veya sindirme gücünü kullanarak suç işlemek için örgüt kuranlara veya örgütü yönetenlere veya örgüt adına faaliyette bulunanlara veya bilerek hizmet yüklenenlere sadece bu nedenle üç yıldan altı yıla kadar ağır hapis cezası, örgütte üye olanlara iki yıldan dört yıla kadar ağır hapis cezası verilir.

Örgüt silahlı ise, yukarıda yazılı hallerde verilecek ceza üçte birden yarıya kadar artırılır. Henüz hiç bir silahlı eyleme girişmiş bulunmаса bile, silahlar veya patlayıcı maddeler örgütün amaçları doğrultusunda hazırlanmış veya elde bulundurulmuş olduğu takdirde, örgüt silahlı sayılır.

Suç faili, memur veya kamu hizmetiyle görevli kimse ise yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza, üçte birden yarıya kadar artırılır.

Suçun işlenmesine ayrılan veya suçun işlenmesinde kullanılan veya suçtan doğan değer veya ürünlerin veya bunlar yerine geçen şeylerin ve müsadereci gereken her türlü eşyanın gelirlerinin veya suçtan doğan her türlü yararın Devlete intikaline hükümlenir.

Bu madde hükümleri, nasıl adlandırılırsa adlandırılınsınlar, amaçları yukarıda tanımlanan örgütlerle aynı olan ve yıldırma veya korkutma veya sindirme gücünü kullanan açık veya gizli örgütlere de uygulanır.

Örgüt mensuplarının veya örgüt adına örgüt üyesi olmayanlar tarafından birinci fıkrada gösterilen amaçları gerçekleştirmek üzere işlenen suçların ve Türk Ceza Kanununun 296 ncı maddesinde öngörülen cümlenin cezaları üçte birden yarıya kadar artırılır.

Bu Kanunda öngörülen suçları işleyenleri veya örgütlerin eylemlerini, amaçlarını, hedeflerini, bu kişi veya örgütlere haksız çıkar sağlamak veya örgütün korkutma, sindirme, yıldırma gücünü artırmak amacıyla yazılı, sesli veya görsel yayın araçlarıyla yayımlayanlar veya her ne suretle olursa olsun propagandasını yapanlar iki yıldan dört yıla kadar ağır hapse ve bir milyar liradan beş milyar liraya kadar ağır para cezasına hükümlenir. Ayrıca yayın organının faaliyetlerinin üç güne kadar durdurulmasına da karar verilebilir.

İÇİŞLERİ KOMİSYONUNUN KABUL

ETTİĞİ METİN

ÇIKAR AMAÇLI SUÇ ÖRGÜTLERİYLE MÜCADELE KANUNU TASARISI

Çıkar amaçlı suç örgütü

MADDE 1. – Doğrudan veya dolaylı biçimde bir kurumun, kuruluşun veya teşebbüsün yönetimi ve denetimini ele geçirmek, kamu hizmetlerinde, basın ve yayın kuruluşları üzerinde, ihale imtiyaz ve ruhsat işlemlerinde nüfuz ve denetim elde etmek, ekonomik faaliyetlerde kartel ve tröst yaratılmak, madde ve eşyanın azalmasını ve darlığını, fiyatların düşmesini veya artmasını temin etmek, kendilerine veya başkalarına haksız çıkar sağlamak, seçimlerde oy elde etmek veya seçimleri engellemek maksadıyla zor veya tehdit uygulamak veya kişileri kendilerine tabi kılmaya zorlamak veya mensupları arasında her ne suretle olursa olsun açık veya gizli işbirliği yapmak suretiyle yıldırma veya korkutma veya sindirme gücünü kullanarak suç işlemek için örgüt kuranlara veya örgütü yönetenlere veya örgüt adına faaliyette bulunanlara veya bilerek hizmet yüklenenlere sadece bu nedenle üç yıldan altı yıla kadar; örgüte üye olanlara iki yıldan dört yıla kadar ağır hapis cezası verilir.

Örgüt silahlı ise, yukarıda yazılı hallerde verilecek ceza üçte birden yarıya kadar artırılır. Henüz hiç bir silahlı eyleme teşebbüs edilmiş olsa bile, silahlar veya patlayıcı maddeler örgütün amaçları doğrultusunda hazırlanmış veya elde bulundurulmuş ise, örgüt silahlı sayılır.

Suç faili, memur veya kamu hizmetiyle görevli kimse ise yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza, üçte birden yarıya kadar artırılır.

Suçun işlenmesine ayrılan veya suçun işlenmesinde kullanılan veya suçtan doğan değer veya ürünlerin veya bunlar yerine geçen şeylerin ve müsadereyi gereken her türlü eşyanın gelirlerini veya suçtan doğan her türlü yararın Devlete intikaline hükmolunur.

Bu madde hükümleri, nasıl adlandırılırsa adlandırılırsın, amaçları yukarıda tanımlanan

ADALET KOMİSYONUNUN

KABUL ETTİĞİ METİN

ÇIKAR AMAÇLI SUÇ ÖRGÜTLERİYLE MÜCADELE KANUNU TASARISI

Çıkar amaçlı suç örgütü

MADDE 1. – Doğrudan veya dolaylı biçimde bir kurumun, kuruluşun veya teşebbüsün yönetim ve denetimini ele geçirmek, kamu hizmetlerinde, basın ve yayın kuruluşları üzerinde, ihale, imtiyaz ve ruhsat işlemlerinde nüfuz ve denetim elde etmek, ekonomik faaliyetlerde kartel ve tröst yaratılmak, madde ve eşyanın azalmasını ve darlığını, fiyatların düşmesini veya artmasını temin etmek, kendilerine veya başkalarına haksız çıkar sağlamak, seçimlerde oy elde etmek veya seçimleri engellemek maksadıyla zor veya tehdit uygulamak veya kişileri kendilerine tâbi kılmaya zorlamak veya mensupları arasında her ne suretle olursa olsun açık veya gizli işbirliği yapmak suretiyle yıldırma veya korkutma veya sindirme gücünü kullanarak suç işlemek için örgüt kuranlara veya örgütü yönetenlere veya örgüt adına faaliyette bulunanlara veya bilerek hizmet yüklenenlere sadece bu nedenle üç yıldan altı yıla kadar; örgüte üye olanlara iki yıldan dört yıla kadar ağır hapis cezası verilir.

Örgüt silahlı ise, yukarıda yazılı hallerde verilecek ceza üçte birden yarıya kadar artırılır. Henüz hiç bir silahlı eyleme teşebbüs edilmiş olsa bile, silahlar veya patlayıcı maddeler örgütün amaçları doğrultusunda hazırlanmış veya elde bulundurulmuş ise, örgüt silahlı sayılır.

Suç faili, memur veya kamu hizmetiyle görevli kimse ise yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza, yarıdan bir katına kadar artırılır.

Suçun işlenmesine ayrılan veya suçun işlenmesinde kullanılan veya suçtan doğan değer veya ürünlerin veya bunlar yerine geçen şeylerin ve müsadereyi gereken her türlü eşyanın gelirlerinin veya suçtan doğan her türlü yararın Devlete intikaline hükmolunur.

Bu madde hükümleri, nasıl adlandırılırsa adlandırılırsın, amaçları yukarıda tanımlanan ör-

(Hükümetin Teklif Ettığı Metin)

İletişimin dinlenmesi veya tespiti

MADDE 2. - Bu kanunda öngörülen suçları işleme veya bunlara iştirak yahut işlendikten sonra faillere her ne suretle olursa olsun yardım veya aracılık veya yataklık etme kuşkusu altında bulunan kimselerin telefon, faks ve bilgisayar gibi sinyalleri, yazıları, resimleri, görüntü veya sesleri veya diğer nitelikteki bilgileri kablolu, kablosuz veya diğer elektromanyetik sistemlerle veya tek yönlü sistemlerle alan veya ileten araçları ile yaptığı tüm iletişime girilerek dinlenebilir veya tespit edilebilir. İletişimin dinlenmesine veya tespitine ilişkin kararlar, ancak kuvvetli belirtilerin varlığı halinde verilebilir.

Başka bir tedbir ile failin belirlenmesi, ele geçirilmesi veya suç delillerinin elde edilmesi mümkün ise, yukarıdaki hüküm uygulanmaz.

Resmi veya özel her türlü iletişim kuruluşlarının tuttuıkları, iletişimin içeriği dışında kalan kayıtlar hakkında da yukarıdaki hükümler uygulanır.

Dinlenme veya tespite veya kayıtların incelenmesine hâkim karar verir. Gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Cumhuriyet Savcısı da bu hususlarda yetkilidir. Karar olmaksızın yapılan bu gibi işlemlerin 24 saat içinde hâkim kararına bağlanması şarttır. Stirenin dolması veya hâkim tarafından aksine karar verilmesi halinde tedbir Cumhuriyet Savcısı tarafından derhal kaldırılır.

Dinlenme ve tespit kararları en çok üç ay için verilebilir, bu süre en çok iki defa üçer aydan fazla olmamak üzere uzatılabilir.

İletişimin dinlenmesi ve tespiti sırasında bu Kanunda öngörülen suçların işlendiğine ilişkin şüphe ortadan kalkarsa tedbir Cumhuriyet Savcısı tarafından kaldırılır. Bu gibi hallerde tedbir uygulaması sonucu elde edilen veriler, Cumhuriyet Savcısının denetimi altında yok edilir ve durum bir tutanakla belirlenir.

(İçişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

örgütle aynı olan ve yıldırma veya korkutma veya sindirme gücünü kullanan açık veya gizli örgütlere de uygulanır.

Örgüt mensuplarınca veya örgüt adına örgüt üyesi olmayanlar tarafından birinci fıkrada gösterilen amaçları gerçekleştirmek üzere işlenen suçların ve 1.3.1926 tarihli ve 765 sayılı Türk Ceza Kanununun 296 ncı maddesinde öngörülen cürmün cezaları üçte birden yarıya kadar artırılır.

Bu Kanunda öngörülen suçları işleyen veya örgütlerin eylemlerini, amaçlarını, hedeflerini, bu kişi veya örgütlere haksız çıkar sağlamak veya örgütün korkutma, sindirme, yıldırma gücünü artırmak amacıyla yazılı, sesli veya görsel yayın araçlarıyla yayımlayan veya her ne suretle olursa olsun propandasını yapan hakkında iki yıldan dört yıla kadar ağır hapis ve bir milyar liradan beş milyar liraya kadar ağır para cezasına hükmolunur. Ayrıca yayın organının faaliyetlerinin bir günden üç güne kadar durdurulmasına karar verilir.

İletişimin dinlenmesi veya tespiti

MADDE 2. – Bu Kanunda öngörülen suçları işleme veya bunlara iştirak yahut işlendikten sonra faillere her ne suretle olursa olsun yardım veya aracılık veya yataklık etme kuşkusuna altında bulunan kimselerin telefon, faks ve bilgisayar gibi kablolu, kablosuz veya diğer elektromanyetik sistemlerle veya tek yönlü sistemlerle alınan veya iletilen sinyalleri, yazıları, resimleri, görüntü veya sesleri ve diğer nitelikteki bilgileri dinlenebilir veya tespit edilebilir.

İletişimin dinlenmesine veya tespitine ilişkin kararlar, ancak kuvvetli belirtilerin varlığı halinde verilebilir.

Başka bir tedbir ile failin belirlenmesi, ele geçirilmesi veya suç delillerinin elde edilmesi mümkün ise, iletişimin dinlenmesine veya tespitine karar verilemez.

Resmî veya özel her türlü iletişim kuruluşlarının tuttukları, iletişimin içeriği dışında kalan kayıtlar hakkında da yukarıdaki hükümler uygulanır.

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

gütle aynı olan ve yıldırma veya korkutma veya sindirme gücünü kullanan açık veya gizli örgütlere de uygulanır.

Örgüt mensuplarınca veya örgüt adına örgüt üyesi olmayanlar tarafından birinci fıkrada gösterilen amaçları gerçekleştirmek üzere işlenen suçların ve 1.3.1926 tarihli ve 765 sayılı Türk Ceza Kanununun 296 ncı maddesinde öngörülen cürmün cezaları üçte birden yarıya kadar artırılır.

Bu Kanunda öngörülen suçları işleyen veya örgütlerin eylemlerini, amaçlarını, hedeflerini, bu kişi veya örgütlere haksız çıkar sağlamak veya örgütün korkutma, sindirme, yıldırma gücünü artırmak amacıyla yazılı, sesli veya görsel yayın araçlarıyla yayımlayan veya her ne suretle olursa olsun propandasını yapan hakkında iki yıldan dört yıla kadar ağır hapis ve bir milyar liradan beş milyar liraya kadar ağır para cezasına hükmolunur. Ayrıca yayın organının faaliyetlerinin bir günden üç güne kadar durdurulmasına karar verilir.

İletişimin dinlenmesi veya tespiti

MADDE 2. – Bu Kanunda öngörülen suçları işleme veya bunlara iştirak yahut işlendikten sonra faillere her ne suretle olursa olsun yardım veya aracılık veya yataklık etme kuşkusuna altında bulunan kimselerin kullandıkları telefon, faks ve bilgisayar gibi kablolu, kablosuz veya diğer elektromanyetik sistemlerle veya tek yönlü sistemlerle alınan veya iletilen sinyalleri, yazıları, resimleri, görüntü veya sesleri ve diğer nitelikteki bilgileri dinlenebilir veya tespit edilebilir. Tespit edilenler mühürlenerek yetkililerce zapta bağlanır.

İletişimin dinlenmesine veya tespitine ilişkin kararlar, ancak kuvvetli belirtilerin varlığı halinde verilebilir.

Başka bir tedbir ile failin belirlenmesi, ele geçirilmesi veya suç delillerinin elde edilmesi mümkün ise, iletişimin dinlenmesine veya tespitine karar verilemez.

Resmî veya özel her türlü iletişim kuruluşlarının tuttukları, iletişimin içeriği dışında

(Hükümetin Teklif Ettığı Metin)

Cumhuriyet Savcısı veya görevlendireceği kolluk mensubu, telekomünikasyonlarda görevli veya böyle bir hizmeti vermeye yetkili olanlardan dinleme ve kayda alma işlemlerinin yapılmasını ve bu amaçla cihazların kurulmasını istediğinde, bu istem derhal yerine getirilir ve işlemin başla-
dığı ve bitirildiği tarih ve saat bir tutanakla saptanır.

Gizli izleme

MADDE 3. — Bu kanunda öngörülen suçları işlediklerinden kuşku duyulanların konut, ikâmet-
gâh, işyeri veya kamuya açık yerlerdeki her türlü etkinlikleri, teknik araçlarla gizli olarak gözetle-
nebilir, izlenebilir, ses ve görüntü kaydına alınabilir.

Gizli görevli kullanılması

MADDE 4. — Bu kanunun kapsamına giren suçların soruşturulmasında gizli görevli, diğer ted-
birlerin sonuç alınması bakımından yeterli olmadığı, anlaşılması halinde, kullanılabilir.

Gizli görevli gözetlemek, izlemek, örgüte ilişkin her türlü araştırmada bulunmak ve suçlarla
ilgili diğer delil, iz, eser ve emareleri toplamakla yükümlüdür.

Gizli görevli, birinci maddede yazılı suçları işlediğinden şüphelenilen bir veya birden çok ki-
şinin gözetlenmesi ile görevlendirildiğinde, bu kişilerin evvelce suç işlemiş olması veya bu Kanun-

(İçişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Dinleme veya tespite veya kayıtların incelenmesine hâkim karar verir. Gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Cumhuriyet savcısı da bu hususlarda yetkilidir. Karar olmaksızın yapılan bu gibi işlemlerin 24 saat içinde hâkim kararına bağlanması şarttır. Sürenin dolması veya hâkim tarafından aksine karar verilmesi halinde tedbir Cumhuriyet savcısı tarafından derhal kaldırılır.

Dinleme ve tespit kararları en çok üç ay için verilebilir, bu süre en çok iki defa üçer aydan fazla olmamak üzere uzatılabilir.

İletişimin dinlenmesi ve tespiti sırasında bu Kanunda öngörüne suçların işlendiğine ilişkin şüphe ortadan kalkarsa, tedbir Cumhuriyet savcısı tarafından kaldırılır. Bu gibi hallerde tedbir uygulaması sonucu elde edilen veriler, Cumhuriyet savcısının denetimi altında derhal ve nihayet 10 gün içinde yok edilir ve durum bir tutanakla belirlenir.

Cumhuriyet savcısı veya görevlendireceği kolluk mensubu, iletişim kurum ve kuruluşlarında görevli veya böyle bir hizmeti vermeye yetkili olanlardan, dinleme ve kayda alma işlemlerinin yapılmasını ve bu amaçla cihazların kurulmasını istediğinde, bu istem derhal yerine getirilir ve işlemin başladığı ve bitirildiği tarih ve saat bir tutanakla saptanır.

Gizli izleme

MADDE 3. – Bu Kanunda öngörülen suçları işlediklerinden kuşku duyulanların mesken, ikametgâh, işyeri veya kamuya açık yerlerdeki her türlü faaliyetleri, teknik araçlarla gizli olarak gözetlenebilir, izlenebilir, ses ve görüntü kaydına alınabilir.

Kayıt ve verilerin incelenmesi

MADDE 4. – Bu Kanunda öngörülen suçların veya delillerin ortaya çıkarılması için, suçların işleniş biçimlerine benzer tutum ve davranışlarda bulunan kişilere ilişkin yer, kuruluş, çevre ve kurumdaki, Devletin güvenliği

(Adalet Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

kalan kayıtlar hakkında da yukarıdaki hükümler uygulanır.

Dinleme veya tespite veya kayıtların incelenmesine hâkim karar verir. Gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Cumhuriyet savcısı da bu hususlarda yetkilidir. Hâkim kararı olmaksızın yapılan bu gibi işlemlerin 24 saat içinde hâkim kararına bağlanması şarttır. Sürenin dolması veya hâkim tarafından aksine karar verilmesi halinde tedbir Cumhuriyet savcısı tarafından derhal kaldırılır.

Dinleme ve tespit kararları en çok üç ay için verilebilir, bu süre en çok iki defa üçer aydan fazla olmamak üzere uzatılabilir.

İletişimin dinlenmesi ve tespiti sırasında bu Kanunda öngörülen suçların işlendiğine ilişkin şüphe ortadan kalkarsa, tedbir Cumhuriyet savcısı tarafından kaldırılır. Bu gibi hallerde tedbir uygulaması sonucu elde edilen veriler, Cumhuriyet savcısının denetimi altında derhal ve nihayet 10 gün içinde yok edilir ve durum bir tutanakla belirlenir.

Cumhuriyet savcısı veya görevlendireceği kolluk mensubu, iletişim kurum ve kuruluşlarında görevli veya böyle bir hizmeti vermeye yetkili olanlardan, dinleme ve kayda alma işlemlerinin yapılmasını ve bu amaçla cihazların kurulmasını istediğinde, bu istem derhal yerine getirilir ve işlemin başladığı ve bitirildiği tarih ve saat bir tutanakla saptanır.

Gizli izleme

MADDE 3. – Bu Kanunda öngörülen suçları işlediklerinden kuşku duyulanların mesken, ikametgâh, işyeri veya kamuya açık yerlerdeki her türlü faaliyetleri, teknik araçlarla gizli olarak gözetlenebilir, izlenebilir, ses ve görüntü kaydına alınabilir.

Kayıt ve verilerin incelenmesi

MADDE 4. – Bu Kanunda öngörülen suçların veya delillerinin ortaya çıkarılması için, suçların işleniş biçimlerine benzer tutum ve davranışlarda bulunan kişilere ilişkin yer, kuruluş, çevre ve kurumdaki, Devletin ulusal gü-

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

da öngörülen suçları işlemesi tehlikesinin varlığını gösteren somut belirtilerin bulunması veya suç işlemeyi meslek veya alışkanlık haline getirmiş olmaları gereklidir.

Gizli görevli, görevlendirildiği örgütün işlemekte olduğu suçlardan sorumlu tutulamaz.

Gizli görevlinin kimliği saklı tutulur.

Bu maddenin uygulanması, gizli görevlinin kendisinin ve aile bireylerinin güvenlikleri yönünden benzeri bir göreve atanması için gerekli hususlar, İçişleri Bakanlığınca çıkarılacak bir yönetmelikte belirtilir.

Kayıt ve verilerin incelenmesi

MADDE 5. — Bu Kanunda öngörülen suçların veya delillerinin ortaya çıkarılması için, suçların işleniş biçimlerine benzer tutum ve davranışlarda bulunan kişilere ilişkin yer, kuruluş, çevre ve kurumdaki, Devletin güvenliği veya siyasi menfaatleri bakımından gizli kalması zorunlu olanlar hariç her türlü resmi ve özel kayıtlarla bilgisayar verileri incelenebilir.

Hak ve alacaklara ilişkin tedbirler

MADDE 6. — 13.11.1996 tarih ve 4208 sayılı Kanun hükümleri saklı kalmak üzere; bu kanunun birinci maddesinde yazılı suçları işlediğine dair kuvvetli şüpheler bulunan kişiler hakkında açılan soruşturma evresinde, bunların sahibi buldukları her türlü para, kıymetli evrak, tahvil ve benzeri değerlerle mal varlığına el konulmasına, bankalar ve banka dışı mali kurumlar ile diğer gerçek ve tüzel kişiler nezdindeki, kiralık kasa mevcutları da dahil olmak üzere hak ve alacakları üzerindeki tasarruf yetkisinin tamamen veya kısmen kaldırılmasına, bir tevdi mahalline yatırılmasına, hak

(İçişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

veya siyasi menfaatleri bakımından gizli kalması zorunlu olanlar hariç her türlü resmi ve özel kayıtlarla bilgisayar verileri incelenebilir.

Gizli görevli kullanılması

MADDE 5. – Bu Kanunun kapsamına giren suçların soruşturulmasında, diğer tedbirlerin yeterli olmadığına anlaşılmaması halinde, gizli görevli kullanılabilir.

Gizli görevli gözetlemek, izlemek, örgüte ilişkin her türlü araştırmada bulunmak ve suçlarla ilgili diğer delil, iz, eser ve emareleri toplamakla yükümlüdür.

Gizli görevli, birinci maddede yazılı suçları işlediğinden şüphe edilen bir veya birden çok kişinin gözetlenmesi ile görevlendirildiğinde, bu kişilerin evvelce suç işlemiş olması veya bu Kanunda öngörülen suçları işlemesi tehlikesinin varlığını gösteren somut belirtilerin bulunması veya suç işlemeyi meslek veya alışkanlık haline getirmiş olmaları gereklidir.

Gizli görevli, görevlendirildiği örgütün işlemekte olduğu suçlardan sorumlu tutulamaz.

Gizli görevlinin kimliği saklı tutulur.

Bu maddenin uygulanması, gizli görevlinin kendisinin ve aile bireylerinin güvenlikleri yönünden benzeri bir göreve atanması için gerekli hususlar, İçişleri Bakanlığınca çıkarılacak bir yönetmelikle belirlenir.

Hak ve alacaklara ilişkin tedbirler

MADDE 6. – 13.11.1996 tarih ve 4208 sayılı Kanun hükümleri saklı kalmak üzere; bu Kanunun birinci maddesinde yazılı suçları işlediğine dair kuvvetli şüpheler bulunan kişilerin bu Kanun kapsamındaki fiillerinden elde ettikleri hususunda kuvvetli şüphe bulunan her

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

venliği bakımından gizli kalması zorunlu olanlar hariç her türlü resmî ve özel kayıtlarla bilgisayar verileri incelenebilir.

Gizli görevli kullanılması

MADDE 5. – Bu Kanunun kapsamına giren suçların soruşturulmasında, diğer tedbirlerin yeterli olmadığına anlaşılmaması halinde, kamu görevlileri gizli görevli olarak kullanılabilir.

Gizli görevli gerektiğinde örgüt içine de sızarak, gözetlemek, izlemek, örgüte ilişkin her türlü araştırmada bulunmak ve suçlarla ilgili diğer delil, iz, eser ve emareleri toplamakla yükümlüdür.

Gizli görevli, birinci maddede yazılı suçları işlediğinden şüphe edilen bir veya birden çok kişinin gözetlenmesi ile görevlendirildiğinde, bu kişilerin evvelce suç işlemiş olması veya bu Kanunda öngörülen suçları işlemesi tehlikesinin varlığını gösteren somut belirtilerin bulunması veya suç işlemeyi meslek veya alışkanlık haline getirmiş olmaları gereklidir.

Gizli görevli, görevlendirildiği örgütün işlemekte olduğu suçlardan sorumlu tutulamaz. Gizli görevli görevini yerine getirirken suç işleyemez.

Gizli görevlinin kimliği saklı tutulur.

Bu maddenin uygulanması, gizli görevlinin kendisinin ve aile bireylerinin güvenlikleri yönünden benzeri bir göreve atanması için gerekli hususlar, İçişleri Bakanlığınca çıkarılacak bir yönetmelikle belirlenir.

Hak ve alacaklara ilişkin tedbirler

MADDE 6. – 13.11.1996 tarih ve 4208 sayılı Kanun hükümleri saklı kalmak üzere; bu Kanunun birinci maddesinde yazılı suçları işlediğine dair kuvvetli şüpheler bulunan kişilerin bu Kanun kapsamındaki fiillerinden elde ettikleri hususunda kuvvetli şüphe bulunan her

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

ve alacaklar ile mal, kıymetli evrak, nakit ve sair değerlerin idaresi için diğer tedbirlerin alınmasına karar verilebilir.

Yukarıdaki fıkrada belirtilen her türlü para ve malların yurtiçinde ve yurtdışında araştırılması, incelenmesi, tespiti ve değerlerinin takdiri, ilgili Cumhuriyet Savcılığınca istendiğinde, Maliye Bakanlığı Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığı tarafından yerine getirilir.

Şüpheli, birinci fıkrada belirtilen değerlerin meşru kaynağını ispat ettiğinde el koyma tedbiri-ne karar verilmez veya verilmiş olan karar kaldırılır.

Sanık mahkum edildiğinde söz konusu değerler Devlete intikal eder.

Tanığın ve görevlilerin korunması

MADDE 7. – Tanığın kimliğinin veya konutunun veya ikâmetgâhının veya işyerinin bilinmesi, kendisi veya başkaları için ciddi bir tehlike ihtimalini ortaya çıkarırsa;

a) Tanık için her türlü tebligatın yapılacağı ayrı bir adres tespit edilebilir ve tanığın kimliği soruşturmanın her aşamasında gizli tutulabilir.

b) Tanığın verdiği bilgilerden hareketle diğer delillerin tespitinin mümkün olması halinde, kimliği soruşturmanın hiç bir aşamasında açıklanmaz.

Tanığın kimliğinin açıklanmasının zorunlu olduğu hallerde, tanık hakkında 12.4.1991 tarih ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun 20 nci maddesindeki hükümlerin uygulanmasına karar verilebilir.

Yukarıdaki fıkralarda yer alan hükümler, muhbirler ve bu Kanunun kapsamına giren suçlara ait istihbaratta veya soruşturulmasında görev alan kolluk amir ve memurları hakkında da uygulanır, kimlik bilgileri ile görevine ve özel hayatına ilişkin bilgiler hiçbir şekilde açıklanamaz.

Kimlik, görev ve özel hayata ilişkin bilgileri açıklayanlara veya açıklanmasına yardımcı olanlara bir yıldan iki yıla kadar hapis cezası verilir.

(İçişleri Komisyonunun Kabul Etiği Metin)

türlü menkul ve gayrimenkullerine soruşturma sırasında el konulmasına; bankalar ve banka dışı mali kurumlar ile diğer gerçek ve tüzel kişiler nezdindeki, kiralık kasa mevcutları da dahil olmak üzere hak ve alacakları üzerindeki tasarruf yetkisinin tamamen veya kısmen kaldırılmasına, bir tevdi mahalline yatırılmasına, hak ve alacaklar ile mal, kıymetli evrak, nakit ve sair değerlerin idaresi için diğer tedbirlerin alınmasına karar verilebilir.

Yukarıdaki fıkrada belirtilen mal varlığının yurtiçinde ve yurtdışında araştırılması, incelenmesi, tespiti ve değerlerinin takdiri, ilgili Cumhuriyet Savcılığınca istendiğinde, Maliye Bakanlığı Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığı tarafından yerine getirilir.

Şüpheli, birinci fıkrada belirtilen mal varlığının meşru kaynağını ispat ettiğinde el koyma tedbirine karar verilmez veya verilmiş olan karar kaldırılır.

Sanık mahkûm edildiğinde söz konusu mal varlığı Devlete intikal eder.

Tanığın ve görevlilerin korunması

MADDE 7. – Tanığın kimliğinin veya meskeninin veya ikâmetgâhının veya işyerinin bilinmesi, kendisi veya başkaları için ciddi bir tehlike ihtimalini ortaya çıkarırsa;

a) Tanık için her türlü tebligatın yapılacağı ayrı bir adres tespit edilebilir ve tanığın kimliği soruşturmanın her aşamasında gizli tutulabilir.

b) Tanığın verdiği bilgilerden hareketle diğer delillerin tespitinin mümkün olması halinde, kimliği soruşturmanın hiç bir aşamasında açıklanmaz.

Tanığın kimliğinin açıklanmasının zorunlu olduğu hallerde, tanık hakkında 12.4.1991 tarih ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun 20 nci maddesindeki hükümlerin uygulanmasına karar verilebilir.

Yukarıdaki fıkralarda yer alan hükümler, muhbirler ve bu Kanunun kapsamına giren suçlara ait istihbaratta veya soruşturulmasında

(Adalet Komisyonunun Kabul Etiği Metin)

türlü menkul ve gayrimenkullerine soruşturma sırasında el konulmasına; bankalar ve banka dışı mali kurumlar ile diğer gerçek ve tüzel kişiler nezdindeki, kiralık kasa mevcutları da dahil olmak üzere hak ve alacakları üzerindeki tasarruf yetkisinin tamamen veya kısmen kaldırılmasına, bir tevdi mahalline yatırılmasına, hak ve alacaklar ile mal, kıymetli evrak, nakit ve sair değerlerin idaresi için diğer tedbirlerin alınmasına karar verilebilir.

Yukarıdaki fıkrada belirtilen mal varlığının yurtiçinde ve yurtdışında araştırılması, incelenmesi, tespiti ve değerlerinin takdiri, ilgili Cumhuriyet Savcılığınca istendiğinde, Maliye Bakanlığı Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığı tarafından yerine getirilir.

Birinci fıkrada belirtilen mal varlığının meşruluğu anlaşıldığında el koyma tedbirine karar verilmez veya verilmiş olan karar kaldırılır.

Sanık mahkûm edildiğinde söz konusu mal varlığı Devlete intikal eder.

Tanığın ve görevlilerin korunması

MADDE 7. – Tanığın kimliğinin veya meskeninin veya ikâmetgâhının veya işyerinin bilinmesi, kendisi veya başkaları için ciddi bir tehlike ihtimalini ortaya çıkarırsa;

a) Tanık için her türlü tebligatın yapılacağı ayrı bir adres tespit edilebilir ve tanığın kimliği soruşturmanın her aşamasında gizli tutulabilir.

b) Tanığın verdiği bilgilerden hareketle diğer delillerin tespitinin mümkün olması halinde, kimliği soruşturmanın hiç bir aşamasında açıklanmaz.

Tanığın dinlenmek suretiyle kimliğinin açıklanması gerektiğinde, tanık hakkında 12.4.1991 tarih ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun 20 nci maddesindeki hükümlerin uygulanmasına karar verilebilir.

Yukarıdaki fıkralarda yer alan hükümler, muhbirler ve bu Kanunun kapsamına giren suçlara ait istihbaratta veya soruşturulmasında

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

İşlemlerin uygulanması

MADDE 8. — 3, 4, 5, 6 ve 7 nci maddelerde öngörülen tedbir ve işlemlere ait kararların alınmasında ve uygulanmasında 2 nci maddedeki usul ve esaslara uyulur.

Yurtdışına çıkma yasağı

MADDE 9. — Bu Kanunun kapsamına giren suçlarda, şüpheli veya sanıkların yurtdışına çıkmalarının geçici olarak yasaklanmasına, hazırlık soruşturmasında hâkim, son soruşturma safhasında ise mahkemece karar verilebilir. Ancak, gecikmesinde sakınca varsa Cumhuriyet Savcısı da şüphelilerin yurtdışına çıkmalarının geçici olarak yasaklanmasına karar verebilir. Bu karar derhal ve nihayet 24 saat içinde hâkimin onayına sunulur. Hâkim kararını 24 saat içinde açıklar; aksi halde Cumhuriyet Savcısının kararı kendiliğinden yürürlükten kalkar.

Gizliliğin ihlali

MADDE 10. — Bu kanun gereğince yürütülen işlemler ve hazırlık soruşturması sırasında alınan kararlar gizlidir. Gizliliği ihlal edenler hakkında iki yıldan üç yıla kadar hapis cezasına hükümlenir.

Bu Kanunun 2 nci maddesinin altıncı fıkrasına göre imha edilmesi gereken verileri imha etmeyenler veya bu verileri açıklayanlar veya her ne suretle olursa olsun kullananlar hakkında da aynı cezaya hükümlenir.

(İçişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

görev alan kolluk amir ve memurları hakkında da uygulanır, kimlik bilgileri ile görevine ve özel hayatına ilişkin bilgiler hiçbir şekilde açıklanamaz.

Kimlik görev ve özel hayata ilişkin bilgileri açıklayanlara veya açıklanmasına yardımcı olanlara bir yıldan iki yıla kadar hapis cezası verilir.

İşlemlerin uygulanması

MADDE 8. — 3, 4, 5, 6 ve 7 nci maddelerde öngörülen tedbir ve işlemlere ait kararların alınmasında ve uygulanmasında 2 nci maddedeki usul ve esaslara uyulur.

Yurtdışına çıkma yasağı

MADDE 9. — Bu Kanunun kapsamına giren suçlarda, şüpheli veya sanıkların yurtdışına çıkmalarının geçici olarak yasaklanmasına, hazırlık soruşturmasında hâkim, son soruşturma safhasında ise mahkemece karar verilebilir. Ancak, gecikmesinde sakınca varsa Cumhuriyet Savcısı da şüphelilerin yurtdışına çıkmalarının geçici olarak yasaklanmasına karar verebilir. Bu karar derhal ve nihayet 24 saat içinde hâkimin onayına sunulur. Hâkim kararını 24 saat içinde açıklar; aksi halde Cumhuriyet Savcısının kararı kendiliğinden yürürlükten kalır.

Gizliliğin ihlali, yetkililerin sorumluluğu ve cezalandırılması

MADDE 10. — Bu Kanun gereğince yürütülen işlemler ve hazırlık soruşturması sırasında alınan kararlar gizlidir. Gizliliği ihlâl edenler hakkında iki yıldan üç yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

Bu Kanunun 2 nci maddesinin yedinci fıkrasına göre imha edilmesi gereken verileri imha etmeyenler veya bu verileri açıklayanlar veya her ne suretle olursa olsun kullananlar hakkında da aynı cezaya hükmolunur.

Bu Kanunun uygulanması ile ilgili yetkililerin suistimal edilerek başka kanun hükümleri ihlâl edilirse, o kanunlarda yazılı cezalar 1/2 oranında artırılır ve bu Kanunun 12 nci maddesi hükümleri uygulanır.

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

görev alan kolluk amir ve memurları hakkında da uygulanır, kimlik bilgileri ile görevine ve özel hayatına ilişkin bilgiler hiçbir şekilde açıklanamaz.

Kimlik, görev ve özel hayata ilişkin bilgileri açıklayanlara veya açıklanmasına yardımcı olanlara bir yıldan iki yıla kadar hapis cezası verilir.

İşlemlerin uygulanması

MADDE 8. — 3, 4, 5, 6 ve 7 nci maddelerde öngörülen tedbir ve işlemlere ait kararların alınmasında ve uygulanmasında 2 nci maddedeki usul ve esaslara uyulur.

Yurtdışına çıkma yasağı

MADDE 9. — Bu Kanunun kapsamına giren suçlarda, şüpheli veya sanıkların yurt dışına çıkmalarının geçici olarak yasaklanmasına, hazırlık soruşturmasında hâkim, son soruşturma safhasında ise mahkemece karar verilebilir. Ancak, gecikmesinde sakınca varsa Cumhuriyet savcısı da şüphelilerin yurt dışına çıkmalarının geçici olarak yasaklanmasına karar verebilir. Bu karar derhal ve nihayet 24 saat içinde hâkimin onayına sunulur. Hâkim kararını 24 saat içinde açıklar; aksi halde Cumhuriyet savcısının kararı kendiliğinden yürürlükten kalır.

Gizliliğin ihlali, yetkililerin sorumluluğu ve cezalandırılması

MADDE 10. — Bu Kanun gereğince yürütülen işlemler ve hazırlık soruşturması sırasında alınan kararlar gizlidir. Gizliliği ihlâl edenler hakkında iki yıldan üç yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

Bu Kanunun 2 nci maddesinin yedinci fıkrasına göre imha edilmesi gereken verileri imha etmeyenler veya bu verileri açıklayanlar veya her ne suretle olursa olsun kullananlar hakkında da aynı cezaya hükmolunur.

Bu Kanunun uygulanması ile ilgili yetkililerin suistimal edilerek başka kanun hükümleri ihlâl edilirse, o kanunlarda yazılı cezalar yarıdan bir katına kadar artırılır ve bu Kanunun 12 nci maddesi hükümleri uygulanır.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Yargılama usulü

MADDE 11. — Bu Kanunun kapsamına giren suçlardan dolayı yargılama görevi yetkili Devlet Güvenlik Mahkemesince yerine getirilir. O yerde Devlet Güvenlik Mahkemesinin birden fazla dairesi varsa, bu görev 1 numaralı Devlet Güvenlik Mahkemesine aittir.

Bu Kanunda geçen hâkim tedbirinden maksat, yetkili Devlet Güvenlik Mahkemesi yedek üyesidir. Cumhuriyet Savcısından maksat ise, yetkili Devlet Güvenlik Mahkemesi Cumhuriyet Başsavcılığıdır.

Bu Kanunda öngörülen suçların yargılanmasına, bu kanun hükümleri ve 2845 sayılı Devlet Güvenlik Mahkemelerinin Kuruluş ve Yargılama Usulferi Hakkında Kanun hükümleri uygulanır.

Tedbire dönüştürme ve erteleme yasası

MADDE 12. — Bu Kanunda öngörülen suçlardan dolayı verilen cezalara 647 sayılı Cezaların İnfazı Hakkında Kanunun 4 ve 6 ncı maddeleri uygulanmaz.

Tutukluların muhafazası, cezaların infazı ve şartla salıverme

MADDE 13. — Bu Kanun kapsamına giren suçlardan tutuklananlar ile mahkûm olanlar hakkında 12.4.1991 tarih ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun 16 ve 17 nci maddesi hükümleri uygulanır.

Pişmanlık

MADDE 14. — 12.4.1991 tarih ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun kapsamına giren suçlar hariç, bu Kanunun öngördüğü suçlarda, cürümlerin icrasına başlanmadan ve hazırlık soruşturmasına geçilmeden önce örgüt ve fiilleri ve mensupları hakkında bilgi vererek örgütten çekilenler hakkında kovuşturma yapılmaz. Suçların icrasından sonra soruşturmaya başlanmadan önce veya hazırlık soruşturması sırasında yetkili mercilere başvurup bilgi vererek suçluların yakalanması hususunda yardıma bulunanların cezaları sekizde bire kadar; sanık son tahkikat sırasında yardımcı bulunmuş ise dörtte bire kadar indirilir.

(İçişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Yargılama usulü

MADDE 11. - Bu Kanunun kapsamına giren suçlardan dolayı yargılama görevi yetkili Devlet Güvenlik Mahkemesince yerine getirilir. O yerde Devlet Güvenlik Mahkemesinin birden fazla dairesi varsa, bu görev 1 numaralı Devlet Güvenlik Mahkemesine aittir.

Bu Kanunda geçen hâkim, yetkili Devlet Güvenlik Mahkemesi yedek üyesidir. Cumhuriyet Savcısı ise yetkili Devlet Güvenlik Mahkemesi Cumhuriyet Başsavcılığıdır.

Bu Kanunda öngörülen suçların yargılanmasında, bu Kanun hükümleri ve 16.6.1983 tarihli ve 2845 sayılı Devlet Güvenlik Mahkemelerinin Kuruluş ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun hükümleri uygulanır.

Tedbire dönüştürme ve erteleme yasağı

MADDE 12. - Bu Kanunda öngörülen suçlardan dolayı verilen cezalara 13.7.1965 tarihli ve 647 sayılı Cezaların İnfazı Hakkında Kanunun 4 ve 6 ncı maddeleri uygulanmaz.

Tutukluların muhafazası, cezaların infazı ve şartla salıverme

MADDE 13. - Bu Kanun kapsamına giren suçlardan tutuklananlar ile mahkûm olanlar hakkında Terörle Mücadele Kanununun 16 ve 17 nci maddesi hükümleri uygulanır.

Pişmanlık

MADDE 14. - Terörle Mücadele Kanununun kapsamına giren suçlar hariç, bu Kanunun öngördüğü suçlarda, cürümlerin icrasına başlanmadan ve hazırlık soruşturmasına geçilmeden önce örgüt ve fiilleri ve mensupları hakkında bilgi vererek örgütten çekilenler hakkında kovuşturma yapılmaz. Suçların icrasından sonra soruşturmaya başlanmadan önce veya hazırlık soruşturması sırasında yetkili mercilere başvurup bilgi vererek suçluların yakalanması hususunda yardımda bulunanların cezaları sekizde bire kadar; sanık son tahkikat sırasında yardımda bulunmuş ise dörtte bire kadar indirilir.

(Adalet Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

Yargılama usulü

MADDE 11. - Bu Kanunun kapsamına giren suçlardan dolayı yargılama görevi yetkili Devlet Güvenlik Mahkemesince yerine getirilir. O yerde Devlet Güvenlik Mahkemesinin birden fazla dairesi varsa, bu görev 1 numaralı Devlet Güvenlik Mahkemesine aittir.

Bu Kanunda geçen hâkim, yetkili Devlet Güvenlik Mahkemesi yedek üyesidir. Cumhuriyet savcısı ise yetkili Devlet Güvenlik Mahkemesi Cumhuriyet Başsavcılığıdır.

Bu Kanunda öngörülen suçların yargılanmasında, bu kanun hükümleri ve 16.6.1983 tarihli ve 2845 sayılı Devlet Güvenlik Mahkemelerinin Kuruluş ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun hükümleri uygulanır.

Tedbire dönüştürme ve erteleme yasağı

MADDE 12. - Bu Kanunda öngörülen suçlardan dolayı verilen cezalara 13.7.1965 tarihli ve 647 sayılı Cezaların İnfazı Hakkında Kanunun 4 ve 6 ncı maddeleri uygulanmaz.

Tutukluların muhafazası, cezaların infazı ve şartla salıverme

MADDE 13. - Bu Kanun kapsamına giren suçlardan tutuklananlar ile mahkûm olanlar hakkında Terörle Mücadele Kanununun 16 ve 17 nci maddesi hükümleri uygulanır.

Pişmanlık

MADDE 14. - Terörle Mücadele Kanununun kapsamına giren suçlar hariç; bu Kanunun öngördüğü suçlarda,

a) Ferden örgütle ilgili bir suç işlememiş olup da, örgüt tarafından herhangi bir suç işlenmeden önce,

b) Hazırlık soruşturmasına başlandıktan sonra, ferden örgütle ilgili bir suç işlememiş olanlardan örgüt ve fiilleri ve mensupları hakkında bilgi vererek,

Örgütten çekilenler hakkında kovuşturma yapılmaz.

c) Suçların icrasından sonra soruşturmaya başlanmadan önce yetkili mercilere başvurup bilgi vererek suçluların yakalanması hususun-

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Örgütlere yardım

MADDE 15. — Türk Ceza Kanununun 314 üncü maddesi hükümleri, bu Kanunun kapsamına giren suçlar hakkında da uygulanır.

Araştırma ve tedbire ilişkin hükümlerin uygulanacağı diğer haller

MADDE 16. — Bu Kanunun 2 ilâ 10 uncu maddeleri, 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlarla, 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu, 6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar Hakkında Kanun ve 765 sayılı Türk Ceza Kanununun 403, 404 ve 406 ncı maddelerinde yer alan suçlar teşekkül halinde işlendiğinde de uygulanır.

Saklı hükümler

MADDE 17. — Türk Ceza Kanununda ve diğer özel kanunlarda tanımlanmış olan örgütlü suçlar hakkındaki hükümler saklıdır.

(İçişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(Adalet Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

da yardımda bulunanların cezaları sekizde bire kadar,

Suçların ıcrasından sonra hazırlık soruşturması sırasında yetkili mercilere başvurup bilgi vererek suçluların yakalanması hususunda yardımda bulunanların cezaları altıda bire kadar,

İndirilir.

d) Son tahkikat sırasında başvurup bilgi vererek suçluların yakalanması hususunda yardımda bulunanların cezaları dörtte bire kadar indirilir.

e) Örgütün yöneticileri hariç olmak kaydıyla, hüküm kesinleştikten sonra başvurup bilgi vererek suçluların yakalanması hususunda yardımda bulunanların cezaları yarıya kadar indirilir.

Örgütlere yardım

MADDE 15. — Türk Ceza Kanununun 314 üncü maddesi hükümleri, bu Kanunun kapsamına giren suçlar hakkında da uygulanır.

Araştırma ve tedbire ilişkin hükümlerin uygulanacağı diğer haller

MADDE 16. — Bu Kanunun 2 ila 10 uncu maddeleri, Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlarla, 21.7.1983 tarih ve 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu, 10.7.1953 tarih ve 6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanun ve Türk Ceza Kanununun 403, 404 ve 406 ncı maddelerinde yer alan suçlar teşekkül halinde işlendiğinde de uygulanır.

Saklı hükümler

MADDE 17. — Türk Ceza Kanununda ve diğer özel kanunlarda tanımlanmış olan örgütlü suçlar hakkındaki hükümler saklıdır.

Örgütlere yardım

MADDE 15. — Türk Ceza Kanununun 314 üncü maddesi hükümleri, bu Kanunun kapsamına giren suçlar hakkında da uygulanır.

Araştırma ve tedbire ilişkin hükümlerin uygulanacağı diğer haller

MADDE 16. — Bu Kanunun 2 ila 10 uncu maddeleri, Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlarla, 21.7.1983 tarih ve 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu, 10.7.1953 tarih ve 6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanun ve Türk Ceza Kanununun 403, 404 ve 406 ncı maddelerinde yer alan suçlar teşekkül halinde işlendiğinde de uygulanır.

Saklı hükümler

MADDE 17. — Türk Ceza Kanununda ve diğer özel kanunlarda tanımlanmış olan örgütlü suçlar hakkındaki hükümler saklıdır.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 18. - Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 19. - Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

<i>Bülent Ecevit</i> Başbakan		
Dev. Bak. ve Başb. Yrd. <i>D. Bahçeli</i>	Devlet Bak. ve Başb. Yrd. <i>H. H. Özkan</i>	Devlet Bakanı <i>M. Keçeciler</i>
Devlet Bakanı <i>H. Uluğbay</i>	Devlet Bakanı <i>Prof. Dr. T. Toskay</i>	Devlet Bakanı <i>Y. Yalova</i>
Devlet Bakanı <i>Prof. Dr. Ş. S. Gürel</i>	Devlet Bakanı <i>S. Somuncuoğlu</i>	Devlet Bakanı <i>R. K. Yücelen</i>
Devlet Bakanı <i>M. Yılmaz</i>	Devlet Bakanı <i>Prof. Dr. R. Mirzaoğlu</i>	Devlet Bakanı <i>E. S. Gaydalı</i>
Devlet Bakanı <i>H. Gemici</i>	Devlet Bakanı <i>Prof. Dr. Ş. Üşenmez</i>	Devlet Bakanı <i>M. A. İrtemçelik</i>
Devlet Bakanı <i>F. Ünlü</i>	Devlet Bakanı <i>Prof. Dr. A. Çay</i>	Adalet Bakanı <i>Prof. Dr. H. S. Türk</i>
Millî Savunma Bakanı <i>S. Çakmakoğlu</i>	İçişleri Bakanı <i>S. Tantan</i>	Dışişleri Bakanı <i>İ. Cem</i>
Maliye Bakanı <i>S. Oral</i>	Millî Eğitim Bakanı V. <i>H. Gemici</i>	Bayındırlık ve İskân Bakanı <i>K. Aydın</i>
Sağlık Bakanı <i>Doç. Dr. O. Durmuş</i>	Ulaştırma Bakanı <i>Prof. Dr. E. Öksüz</i>	Tarım ve Köy İşleri Bakanı <i>Prof. Dr. H. Y. Gökaltp</i>
Çal. ve Sos. Güv. Bakanı <i>Y. Okuyan</i>	Sanayi ve Ticaret Bakanı <i>A. K. Tanrıku</i>	Enerji ve Tabii Kay. Bakanı <i>M. C. Ersümer</i>
Kültür Bakanı <i>M. İ. Talay</i>	Turizm Bakanı <i>E. Mumcu</i>	Orman Bakanı <i>Prof. Dr. N. Çağan</i>
	Çevre Bakanı <i>F. Aytekin</i>	

(İçişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Yürürlük

MADDE 18. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 19. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

(Adalet Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

Yürürlük

MADDE 18. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 19. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

